༠ ༢ ༤

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

༄༅། །འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་བཞུགས་སོ། །

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོའི་གསུང་འབུམ།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་བོ་ལ་ན་མོ།

I

༄༅།།དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་འདུལ་བ་རྒྱ་
མཚོའི་སྙིང་པོའི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་
སྟོན་པ་བློ་གསལ་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན་མུ་
ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་རྒྱུན་བཞུགས་སོ།།

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད།

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་།

II

འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས།

གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་
iPadསོགས་ལས་དཔེ་ཆ་གཟིགས་པར་མཐུན་རྐྱེན་དང་སྟབས་བདེའི་
ཆེད་དུ་བཟོས་པ་ཡིན་ལ། དཔེ་རྒྱུན་དཀོན་པའི་མ་ཕྱི་དག་ཧི་གཟུགས་

ཀྱི་ལམ་ནས་བསྐུར་ན་སྒྲིག་བཟོ་བྱེད་ངེས་ཡིན། ཞུ་དག་བསྐྱར་མ་

སོགས་ལ་ཀློག་པ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པར་མཁྱེན། ནོར་འཁྲུལ་ གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་བཟོད་གསོལ་ཞུ།

ཞེས་འོད་རླབས་གློག་རྡུལ་དཔེ་ཚོགས་ཁང་ནས།

འབྲེལ་གཏུགས་བྱེད་ཡུལ།

Lightb-k19935

༠ ༢ ༤

III

དཀར་ཆག
༠

མཆོད་བརྗོད།...1 དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ།...3 བར་དུ་ཚོགས་བསགས་ཚུལ།..4 མཐར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་གསུངས་ཚུལ།...8 མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།..9
བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ།...24 སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།...28 བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་དངོས་བསྟན་པ།..32 མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ།...36 སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ།...............41 དགོས་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།..55 བརྗོད་བྱ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།..58

IV

མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོར།........................59 འཕྲོས་དོན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་སོགས་བཤད་པ།.................................65
སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་རིགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།................................66 རྫས་དང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འདུ་ཚུལ་བསྟན་པ།...66 བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ།..67 སྔོན་ཆོག་ངོས་གཟུང་བ་སོགས་བཤད་པ།...68 བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།...76 སྔོན་ཆོག་དང་ད་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།...79 ད་ཆོག་བཅས་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པའི་དུས་མཐའ་བཅད་པ་གསུམ་བསྟན་པ། 84
རང་ལུགས་ལ་དགེ་བསྙེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་བསྟན་པ།.............91
དགེ་ཚུལ་སློང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བསྟན་པ།..................................93
སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།..94
བར་མ་རབ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་དོགས་དཔྱོད།...99
བར་མ་རབ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།..102 མཁན་སློབ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ།...................102 མཁན་སློབ་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་དང་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།....................................110
མཁན་སློབ་དུ་གྱུར་བའི་དུས་ངོས་གཟུང་བ།..112

V

མི་ཉམས་པར་སྲུང་བའི་ཐབས།..118
ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་དང་དེ་དག་གི་ཡན་ལག་གསལ་བར་བསྟན་པ།.............120
ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བསྡུ་སོགས་བསྟན་པ།............................134 རྗེས་བཅས་མུ་དགུ་ངོས་གཟུང་བ།...139 འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་བཤད་པ།..141 ང་བཟེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད་དབྱེ་བ་བཅས་བསྟན་པ།...............145

གང་ཟག་གང་གིས་བཅང་བ་དང་ཇི་ལྟར་འཆང་ཚུལ་བསྟན་པ།......................149

གང་ལ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་ནོད་པ་སོགས་བཤད་པ.....................................151
དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡུལ་གང་ལ་ནོད་པ་བཞི་བསྟན་པ།......156
ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག.......................................159
སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་དང་ཕུལ་ཉམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།..........................161
བཅས་རང་གི་ཁྱད་པར་ལ་རྩོད་སྤོང༌།...168 རང་ལུགས་ལ་སྡེ་ལྔ་བཤད་པ།...173
མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།..180 མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།...182 སྦོམ་པོའི་གྲངས་ངེས་ལ་དཔྱད་པ་དང་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།..........193 སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།..199

VI

རྫུན་གྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།...202 དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྡེ་བཤད་པ།...206 ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..208 འཛིན་པའམ་རེག་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..209
འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..211 བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..212
གཉེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།...213 ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..215

གཞི་མེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།...220 བག་ཙམ་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།...221 དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..223 དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..227 ཁྱིམ་སུན་འབྱིན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..228 བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།..229 ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།..230 དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།...231 བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།...234

VII

ཤན་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།..236
ཕྱིར་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།...241
སྤང་ལྟུང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཅུ་ཚན་དང་པོ་བཤད་པ།...........................243 བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་བཤད་པ།..255 བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་བཤད་པ།..261 ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བཤད་པ།...269 བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་བཤད་པ།..275 བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་བཤད་པ།..281 བཅུ་ཚན་བཞི་པ་བཤད་པ།...286 བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་བཤད་པ།..298 བཅུ་ཚན་དྲུག་པ་བཤད་པ།...304 བཅུ་ཚན་བདུན་པ་བཤད་པ།...313 བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པ་བཤད་པ།...318 བཅུ་ཚན་དགུ་བ་བཤད་པ།...325 སོ་སོར་བཤགས་པའི་སྡེ་བཤད་པ།..331 བསླབ་བྱ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།..335 ཞུ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་བཤད་པ།..340

VIII

ལྟུང་བ་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ཡན་ལག་བསྟན་པ།..344 མཚན་ཉིད་སྤྱི་འདྲ་བའི་ལྟུང་བ་ངོས་གཟུང་བ།..351 དགེ་སློང་ཕ་མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་ངོས་གཟུང་བ།......................352
རྗེས་མཐུན་མིང་ཙམ་གྱི་ལྟུང་བ་ངོས་གཟུང་བ།..353
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་བསྟན་པ།...354 ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་སོགས་བཤད་པ།....................................359 ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཉམས་པ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་དང་བོད་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་དགག་པ། 361

བླངས་འདས་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་སོགས་བཤད་པ།...371 ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་བཤད་པ།...379 ཞར་བྱུང་བསླབ་པ་བྱིན་པའི་དོན་སོགས་བཤད་པ།...................................384 སྡོམ་པ་གཏོང་ཚུལ་བཤད་པ།..412

ཉམས་སུ་བླང་པའི་བསླབ་བྱ་བཤད་པ།..423
གསོ་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བསྡུ་གྲངས་ངེས་སོགས་བསྟན་པ།..................427
མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་བསྟན་པ།...439
གསོ་སྦྱོང་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ཆོ་གའི་སྐབས་བསྟན་པ།.......................................445 དབྱར་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ།.................................454 དགག་དབྱེའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ།.....................................462

IX

སྲ་བརྐྱང་གི་གཞི་བསྟན་པ།...470 མ་མ་སུམ་ཅུ་ངོས་གཟུང་བ།..480 འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་འབྲེལ་བའི་གོས་ཀྱི་གཞི།..486 གོས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་ཚུལ།..492 ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་བསྟན་པ།..496 སྨན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་སོགས་བཤད་པ།......................................499

བྱ་བའི་ཐབས་ལས་ཀྱི་གཞི་བསྟན་པ།..520
གསོ་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི།...530

ནན་ཏུར་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་མཚན་ཉིད་སོགས་བཤད་པ།...................................531 བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་བཤགས་ཚུལ།...................538
ལྟུང་བ་བཅབས་ཉེས་བཤཊ་པའི་རྗེས་སུ་ལྟུང་བ་དངོས་ཀྱི་བཤཊ་ཚུལ་བསྟན་པ།....542 ལྷག་མ་དངོས་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་བསྟན་པ།...545 ས་གཞན་ན་གནས་པ་སྤྱོད་པའི་གཞི་བསྟན་པ།...549
ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་གཞི་བསྟན་པ།...552 རྩོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་བཤད་པ།..557 གནས་མལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།...564

1

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

༄༅།།དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན་འདུལ་བ་རྒྱ་
མཚོའི་སྙིང་པོའི་དོན་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་
སྟོན་པ་བློ་གསལ་མཁས་པའི་མགུལ་རྒྱན་མུ་
ཏིག་གི་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྗེ་བཙུན་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་
གསུང་རྒྱུན་བཞུགས་སོ།།

མཆོད་བརྗོད།

༄༅།།རྣམ་དག་མཁྱེན་བརྩེའི་གྲུ་ཆེན་ལ་ཞུགས་
ཏེ།།ལུས་ཅན་སྲིད་པའི་ཆུ་བོ་ལས་བསྒྲལ་ནས།།རྣམ་གྲོལ་ནོར་
བུའི་གླིང་དུ་འཁྲིད་མཛད་པ།།དེད་དཔོན་ཤཱཀྱའི་གཙོ་ལ་གུས་ཕྱག་
འཚལ།།འདུལ་བ་འཛིན་པའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ།།ཉེ་བ་འཁོར་དང་འོད་སྲུང་ཀུན་དགའ་བོ།།སྒྲ་གཅན་འཛིན་དང་འཕགས་པ་ཀ་ཏ་ཡ།།འཕགས་པ་ཡོན་ཏན་འོད་དང་ཤཱཀྱ་འོད།།དགའ་བའི་བཤེས་
གཉེན་དགྲ་བཅོམ་ས་ག་ལྷ།།བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་རྣམས་ལ་ཕྱག་

2

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཚལ་ལོ།།ཁ་ཆེ་འདུལ་བཟང་མཁས་པ་དུལ་བ་ལྷ།།དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་པཎ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས།།དྲི་མེད་བཤེས་
གཉེན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་སོགས།།འདུལ་བའི་བསྟན་འཛིན་
རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཐུབ་བསྟན་ཉི་ལྟར་གསལ་མཛད་ཙོང་ཁ་
པ།།མདོ་སྔགས་བསྟན་པ་རྒྱས་མཛད་རྒྱལ་ཚབ་པ།།གངས་ཅན་བསྟན་པའི་དཔལ་གྱུར་དགེ་ལེགས་དཔལ།།ཡབ་སྲས་བརྒྱུད་པར་བཅས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ།།རིགས་ལམ་རྩིབས་སྟོང་ལྡན་པའི་

འཁོར་ལོ་ཡིས།།ཐུབ་བསྟན་ས་ཆེན་བཞི་ལ་དབང་སྒྱུར་ཞིང་།།བློ་
བཟང་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་མཛད་པའི།།ཡོངས་འཛིན་དམ་
པའི་ཞབས་ལ་གུས་པས་འདུད།།དེ་ལ་འདིར་དམ་པའི་ཆོས་འདུལ་
བ་མདོ་རྩ་བ་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་བཤད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། སྟོན་པས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་དང་།
དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྡུས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ། བར་དུ་ཚོགས་བསགས་ཚུལ། མཐར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་གསུངས་ཚུལ་དངོས།

3

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། དྲིན་ལན་བསབ་པའི་མདོ་ལས། སྟོན་པ་འདི་སྔོན་
བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྔ་རོལ་ནས། ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེའི་

སྟོབས་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བར་

སྐབས་སུ་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་དམྱལ་བའི་ཤིང་རྟ་འདྲེན་པའི་གྱད་དུ་
འཁྲུངས་བའི་ཚེ། རང་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་དཔགས་ཏེ་གྲོགས་ལ་སྡུག་
བསྔལ་དཔག་མེད་བྱུང་བ་མ་བཟོད་པར་གཤིན་རྗེའི་སྐྱེས་བུ་ཨ་པ་
གླང་མགོ་དང་། སྡིག་པ་སྦྲུལ་མགོ་ལ། འདིའི་ཁུར་ཀྱང་བདག་གིས་

ཁུར་བར་ཅི་གནང་། ཞེས་ཞུས་པས། དེ་དག་ཁྲོས་ཏེ་སེམས་ཅན་
རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་མྱོང་བ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་བྱར་ཡོད་
ཅེས་ཟེར་ནས། ལྕགས་ཀྱི་ཐོ་ལུམ་མགོ་ལ་བསྣུན་པས་ཚེའི་དུས་
བྱས་ལྷའི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཏེ། དེར་ལོ་མང་པོར་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་
བར་བྱས་ཏེ། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཁྱེའུ་སྣང་བྱེད་དུ་གྱུར་པར་གསུངས་པ་ལྟར། དང་པོར་དམྱལ་བའི་རྟེན་ལ་
སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་གཅིག་དང་། ཡང་རྫ་མཁན་གྱི་ཁྱེའུ་སྣང་

4

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱེད་ཀྱིས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པ་ཤུགས་དྲག་པོ་སྐྱེས་ནས་གདུགས་གཅིག་དང་། མཆིལ་ལྷམ་ཟུང་གཅིག །རྫའི་བུམ་པ་བྱི་
དོར་བྱས་པ་ཕུལ་ཏེ། མགྲོན་བུ་ལྔ་མེ་ཏོག་ཏུ་གཏོར་ནས་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ཁྱེད་སྐུ་ཅི་འདྲ་དང་།།ཞེས་སོགས་བརྗོད་ནས་སེམས་
བསྐྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། བསྐལ་བཟང་ལས། ང་ནི་སྔོན་ཚེ་དབུལ་
པོར་གྱུར་པའི་ཚེ།།དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་ཆེན་
ལ།།འཇམ་གང་ཞིག་གི་དབུལ་བ་བྱས་ནས་ཀྱང་།།དང་པོར་བྱང་
ཆུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་སྔ་མ་
དམྱལ་བའི་རྟེན་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་བཞེད་དམ་དཔྱད་
དོ།།གཉིས་པ་ཇི་སྲིད་དུ་བསགས་པའི་ཡུན་ཚད། ཡུལ་གང་ལ་ཇི་
ལྟར་བསགས་ཚུལ། གང་བསགས་པར་བྱ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་གསུམ་ལས།

བར་དུ་ཚོགས་བསགས་ཚུལ།

དང་པོ་ནི། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་
པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས།།ཞེས་དང་། རྒྱན་སྣང་ལས། གྲངས་མེད་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་

5

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཚོགས་བསགས་པར་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་ལ། ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་

གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། གྲངས་མེད་དང་པོ་ལ་རྒྱལ་བ་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་མཚན་དུ་སྟོན་པ་འདི་

རྒྱལ་པོ་དེའི་སྲས་གཞོན་ནུ་བརྩོན་འགྲུས་སྤྱོད་དུ་གྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། ཉན་

ཐོས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ནས།
འདྲེན་པ་རིན་ཆེན་གཙུག་ཏོར་ཅན་ལ་ཐུག་གི་བར་སངས་རྒྱས་
བདུན་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་ལ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་གཉིས་

རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས། གཉིས་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་མཛེས་པར་སྣང་བའི་ཕོ་བྲང་གྲོང་ཁྱེར་འཛམ་བུའི་གསེར་ཞེས་བྱ་བར་ཚོང་དཔོན་ཤེས་རབ་བཟང་པོར་གྱུར་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག་ལ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ནས། སངས་རྒྱས་
མར་མེ་མཛད་ལ་ཐུག་གི་བར་སངས་རྒྱས་བདུན་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་ལ་
རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས།
གསུམ་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་དགྲ་ཐུབ་ཀྱི་སྣང་བའི་ཕོ་བྲང་གྲོང་ཁྱེར་པདྨོ་ཅན་དུ་གཞོན་ནུ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་ལ་བསྙེན་བཀུར་ཞིང་སྨོན་ལམ་བཏབ་པ་ནས། འདྲེན་

6

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་རྣམ་པར་གཟིགས་ལ་ཐུག་གི་བར་སངས་རྒྱས་བདུན་ཁྲི་བདུན་

སྟོང་ལ་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིའི་སྒོ་ནས་ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བསགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་དབང་པོའི་ཏོག་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ནས་ཚེ་ལོ་སུམ་ཁྲི་པའི་

དུས་སུ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གཉེན་ལྡན་དུ་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་བྱོན་
པའི་ཚེ། སྟོན་པ་འདི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མར་སྤྲུལ་ཏེ། རྙེད་པ་དང་
བཀུར་སྟིའི་སྒོ་ནས་མཆོད་པར་མཛད་དོ།།དེའི་སྐུ་ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་
དགའ་ལྡན་དུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་བཞེས་ནས་གདུལ་
བྱ་རྣམས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་ཚིམ་པར་མཛད་དོ།།དེ་ལྟར་མཛོད་
ལས། རྣམ་གཟིགས་མར་མེ་རིན་ཆེན་གཙུག །གྲངས་མེད་གསུམ་
གྱི་ཐ་མར་འབྱུང་།།དང་པོ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཡིན།།ཞེས་དང་། དེའི་རང་

འགྲེལ་ལས། སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་གཙུག་ཏོར་ཅན་གྱི་ཚེ་ནི་བསྐལ་

པ་གྲངས་མེད་དང་པོ་རྫོགས་སོ།།བཅོམ་ལྡན་འདས་མར་མེ་མཛད་ཀྱི་ཚེ་ནི་གཉིས་པ་རྫོགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། ཐེག་དམན་གྱི་ལུགས་དང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྔར་

གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཚོགས་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། དམ་པ་ཏོག་དཀར་གྱིས་རྒྱལ་པོ་

7

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དོན་གྲུབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་བཞེས། རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ཟད་མི་

སྐྱེ་ཤེས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་སྟན་ཐོག་གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱས་ནས་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་ལས། སྟོན་དང་བསེ་
རུ་བྱང་ཆུབ་བར།།བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན།།དེ་ཡི་
སྔོན་དུ་ཐར་ཆ་མཐུན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

གྲངས་མེད་དང་པོའི་ཚེ་མོས་སྤྱོད་དང་། གཉིས་པའི་ཚེ་མ་དག་ས་
བདུན་དང་། གསུམ་པའི་ཚེ་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་རྟོགས་པ་མངོན་དུ་
བྱས། དེའི་རྗེས་སུ་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་

ཁམས་སུ་རྒྱལ་བ་དབང་པོའི་ཏོག་ཅེས་བྱ་བར་སངས་རྒྱས་པའི་སྐྱེ་བ་སྤྲུལ་སྐུ་ནི་ལྷའི་བུ་དམ་པ་ཏོག་དཀར་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཛམ་
བུའི་གླིང་འདིར་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་སྟོན་པར་མཛད་པ་
ཡིན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། རིན་ཆེན་སྣ་ཚོགས་མཛེས་པ་
ཡི།།འོག་མིན་གནས་མཆོག་ཉམས་དགའ་བར།།ཡང་དག་རྫོགས་སངས་དེར་སངས་རྒྱས།།སྤྲུལ་པ་པོ་གཅིག་འདིར་འཚང་རྒྱ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསགས་པར་བྱ་བའི་ཚོགས་ཀྱི་ངོ་
བོ་ནི། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གིས་བསྡུས་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྣམས་ནི་དེ་
ཡིན་ཏེ། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བསོད་ནམས་ཀྱི།།ཚོགས་ཡིན་

ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི།།གསུམ་ནི་གཉིས་ཆར་ལ་ཡང་

8

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཏོགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མཐར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་གསུངས་ཚུལ།

གསུམ་པ་མཐར་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་གསུངས་ཚུལ་ལ། སངས་རྒྱས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་ལྟར་ན། རྫ་མཁན་གྱི་ཁྱེའུ་སྣང་བྱེད་ནས་རྒྱལ་པོ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་བར་རྣམས་ནི་ཚོགས་ལམ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་གཞོན་ནུ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྦྱོར་ལམ་དྲོད་ནས་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་སྟན་ཐོག་
གཅིག་ལ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་བསྒྲུབས་ཟིན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལྟར་ན། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་
རྒྱལ་བ་དབང་པོའི་ཏོག་གི་སྤྲུལ་པ་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་བླ་མའི་ཚུལ་
བཟུང་ནས་འོད་སྲུང་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་ནས་དམ་པ་ཏོག་དཀར་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།

9

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི། དང་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་
གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་ནས་
གཟིགས་པ་མཛད་པའི་ཚུལ། ལྷའི་ཚོགས་ཀྱིས་བཤོལ་བཏབ་ནས་ལན་གསུངས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། དམ་པ་ཏོག་དཀར་པོ་དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷའི་ཚོགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་ཞུགས་པའི་ཚེ། ཕྱོགས་
བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ལྷའི་སིལ་སྙན་གྱི་སྒྲ་ལས།
བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེའི་ཚོགས་མང་འདྲེན་རྟོགས་ཀྱིས།།བློ་གྲོས་མཐའ་ཡས་ཤེས་རབ་འོད་མཛད་པ།།མཚུངས་མེད་སྟོབས་མངའ་རྒྱུ་རྩལ་རྒྱ་ཆེ་བ།།མར་མེ་མཛད་ཀྱི་ལུང་བསྟན་དགོངས་པར་མཛོད།།ཅེས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟིགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་ལ་
གཟིགས་ནས་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བར་དགོངས་སོ།།གཟིགས་པ་
ལྔ་ནི། ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་དབུས་སེར་སྐྱའི་གྲོང་
ཁྱེར། རིགས་ལ་གཟིགས་པ་རྒྱལ་རིགས། རུས་སམ་རྒྱུད་ལ་
གཟིགས་པ་བུ་རམ་ཤིང་པ་ཤཱཀྱའི་གདུང་རྒྱུད། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་

10

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཡོ་སྒྱུ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་སྒྱུ་མ་ལྷ་མཛེས། དུས་ལ་གཟིགས་
པ་སྙིགས་མ་ལྔ་བདོ་བའི་དུས་སོ།།སྙིགས་མ་ལྔ་ནི། དུས་སྙིགས་མ་

རྩོད་ལྡན། ཚེ་སྙིགས་མ་མར་འགྲིབ་ཀྱི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པ། ལྟ་བ་སྙིགས་

མ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསྒྱུར་དཀའ་བ། ཉོན་མོངས་སྙིགས་མ་ངར་དྲག་ལ་
ཡུན་རིང་བ། སེམས་ཅན་སྙིགས་མ་རྒྱུད་དང་དབང་པོ་གདུལ་དཀའ་བའོ།།གཉིས་པ་ནི། འཛམ་བུ་གླིང་དུ་འབྱོན་པར་དགོངས་པའི་ཚེ།
ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་གཤེགས་པའི་དུས་མ་ལགས་ཏེ།
ངེད་རྣམས་ལ་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། མུ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དྲུག་གསུམ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་འཛམ་བུའི་གླིང་པ་རྣམས་

ཀྱི་རྒྱུད་མ་རུངས་པར་བྱས་པས་དོན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཞུས་སོ།།སྟོན་པ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། རྟོག་པ་དྲུགརྗེས་སུ་སྒྲོག་པ་དྲུགསྙོམས་འཇུག་པ་དྲུག་གོ དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་རྫོགས་བྱེད། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་
གནག་ལྷས་ཀྱི་བུ། སྨྲ་འདོད་ཀྱི་བུ་ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། མི་ཕམ་

སྐྲའི་ལ་བ་ཅན། ཀ་ཏེའི་བུ་ནོག་ཅན། གཅེར་བུ་པ་གཉེན་གྱི་བུ་སྟེ་དྲུག་གོ།།གཉིས་པ་ནི། བྲམ་ཟེ་རྒྱུས་རྒྱལ། བྲམ་ཟེ་བཟང་ལྡན། བྲམ་
ཟེ་གནས་བརྡག །བྲམ་ཟེ་ཚངས་པའི་ཚེ། བྲམ་ཟེ་པདྨའི་སྙིང་

པོ།།བྲམ་ཟེ་དམར་པོ་སྟེ་དྲུག་གོ།གསུམ་པ་ནི། རེངས་བྱེད་ཀྱི་བུ་
ལྷག་སྤྱོད། རྒྱུ་རྩལ་ཤེས་ཀྱི་བུ་རིང་འཕུར། ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་རབ་བཟང་།

11

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའུ་ཀུན་རྒྱལ། སྟེང་རྒྱས་འོད་སྲུང་རལ་པ་ཅན། དྲང་སྲོང་
ཉོན་མོངས་མེད་པ་དང་དྲུག་གོ དེའི་ལན་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་
ལྷའི་བུ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྣང་བའི་སྒོ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་བསྟན་ནས། མི་

ཕམ་པའི་སྤྱི་བོར་རིན་པོ་ཆེའི་ཅོད་པན་བཅིངས་ནས། གྲོགས་པོ་
དག་ཁྱེད་རྣམས་ལ་མི་ཕམ་པས་ཆོས་སྟོན་པར་འགྱུར་གྱི། བག་
ཡོད་པར་སྤྱོད་ཅིག ཁོ་བོ་ནི། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་གདུལ་བྱ་འདུལ་
བའི་དུས་ལ་བབས་ཏེ། མུ་སྟེགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ངན་པ་ཚར་བཅད་ནས་
ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་འགོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་
རོ།།ཞེས་གསུངས་ནས་དགའ་ལྡན་ནས་འཕོ་བར་མཛད་དོ།།གཉིས་པ་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པའི་མཛད་པ་ནི། ས་ག་ཟླ་བའི་

ཡར་ངོའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ནམ་གྱི་གུང་ལ་ཡུམ་གསོ་སྦྱོང་བླངས་པའི་

རུམ་དུ། གླང་པོ་ཆེ་ཐལ་ཀར་མཆེ་བ་དྲུག་དང་ལྡན་པ་གསེར་གྱི་དྲ་བས་གདོང་གཡོགས་པའི་རྣམ་པས་ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པར་མཛད་དོ།།གསུམ་པ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་ནི། ཡུམ་གྱི་ལྷུམས་སུ་ཟླ་བ་
བཅུ་རྫོགས་པར་གནས་ནས། དབོ་ཟླ་བའི་ཡར་ངོའི་ཚེས་བཅུའི་རྒྱལ་ཕུར་འཛོམས་པའི་དུས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་མངལ་གྱི་དྲི་མས་མ་
གོས་པར་ཡུམ་གྱི་གློ་གཡས་ནས་བལྟམས་པའི་ཚེ། ལྷའི་ཚོགས་
རྣམས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ལྔའི་མེ་ཏོག་གིས་གཏོར། ཚངས་པ་བརྒྱ་

12

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱིན་གྱིས་ཀ་ཤི་ཀའི་རས་ཀྱིས་བླངས། དགའ་བོ་དང་ཉེ་དགའ་བོ་
གཉིས་ཀྱིས་ཁྲུས་གསོལ་བ་དང་། འདི་ནི་ངའི་སྐྱེ་བ་མཐའ་མ་སྟེ། སྐྱེ་
བ་དང་། རྒ་བ་དང་། ན་བ་དང་། འཆི་བ་མཐར་དབྱུང་ངོ་།།ཞེས་
གསུངས་ནས། ཕྱོགས་དྲུག་ཏུ་གོམ་པ་བདུན་བདུན་དོར་བ་ལ་པདྨ་བདུན་བདུན་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ།།དེའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ལས་ལྷས་རིན་

པོ་ཆེའི་ཆར་ཕབ་པ་དང་། འོད་ཟེར་གྱིས་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པ་ དང་། སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་ནད་དང་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུན་ཆད་པ་དང་། སེམས་རྒྱུད་དགའ་བདེ་གྱ་ནོམ་པ་ལ་སོགས་པ་འདོད་པའི་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པས་ན་མཚན་རྒྱལ་བུ་དོན་གྲུབ་ཏུ་བཏགས་སོ།།རིགས་ཀྱི་ལྷ་
མཆོད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཏེ། ཤཱཀྱ་མུ་ཅོར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུས་ངག་འདུ་འཛིས་དབེན་པའི་ཐུབ་པ་བཞིན་དུ་བཞུགས་པས་

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཞེས་བཏགས་སོ།།ལྷའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ཀྱི་
པདྨོ་ལ་ཕྱག་བྱས་པས། ལྷའི་ལྷ་ཞེས་བཏགས་སོ། དེའི་ཚེ་ཁམས་
ཀྱི་རྒྱལ་ཕྲན་བཞི་ལ་སྲས་རེ་རེ་སྐྱེས་པས། ལྟས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དེ་དག་
གི་མཐུ་ཡིན་སྙམ་ནས་དོན་དང་མཐུན་པའི་མིང་རེ་རེ་བཏགས་ཏེ།
རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་པདྨ་ཆེན་པོའི་སྲས་ལ། གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ།།ཀཽ་
ཤམྦིར། རྒྱལ་བོ་དམག་བརྒྱ་བའི་སྲས་ལ། ཉི་མ་རབ་ཤར། འཕགས་
རྒྱལ་དུ། མུ་འཁྱུད་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྲས་ལ། གཏུམ་པོ་རབ་སྣང་། ཀོ་

13

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ས་ལར་ཚངས་བྱིན་གྱི་སྲས་ལ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་མིང་དུ་བཏགས་

སོ།།དེའི་ཚེ་རི་བོ་གངས་ཅན་ན་མངོན་ཤེས་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་དྲང་

སྲོང་ནག་པོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་དེས་ལྟས་ཁྱད་པར་ཅན་དེ་
གཟིགས་ནས་སེར་སྐྱའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཕྲུལ་གྱིས་གཤེགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་ཁྱིམ་དུ་གནས་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་འགྱུར། རབ་ཏུ་བྱུང་ན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

རྒྱས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ།།འོན་ཀྱང་རྩོད་པའི་དུས་སུ་

འཁོར་ལོས་སྒྱུར་རྒྱལ་འབྱུང་བའི་དུས་མིན་པས་ངེས་པར་སངས་
རྒྱས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ།།བཞི་པ་གཞོན་ནུ་རོལ་རྩེད་
མཛད་པའི་ཚུལ་ནི། ཡི་གེའི་སློབ་དཔོན་ཀུན་གྱི་བཤེས་གཉེན་ལ་
ཡི་གེ་སློབ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་དང་། མདའ་འཕེན་པ་དང་། ཆུ་ལ་རྐྱལ་
བ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་འདུལ་བ་ལ་སོགས་བའི་སྒོ་ནས་རིགས་དང་

སྟོབས་ཀྱིས་དྲེགས་པ་རྣམས་ཚར་བཅད་ནས་འགྲན་ཟླ་མེད་པར་མཛད།།ལྔ་པ་བཙུན་མོའི་འཁོར་དུ་བཞུགས་པའི་མཛད་པ་ནི།
འཇིག་རྟེན་གྱི་སྤྱོད་པ་མཐའ་ཡས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་
གདགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། ཤཱཀྱ་ལག་ན་བེ་ཅོན་གྱི་བུ་མོ་ས་འཚོ་
མ་དང་རི་དྭགས་སྐྱེས་མ་ལ་སོགས་པའི་བཙུན་མོའི་ཚོགས་དང་
ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བཞེས་པའི་བར་དུ་བཞུགས་

14

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད།།དྲུག་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁབ་
ཏུ་བཞུགས་ནས་དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བའི་ཚེ། ཕྱོགས་བཅུའི་

སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས་ལྷའི་སིལ་སྙན་གྱི་སྒྲ་
ལས་བྱུང་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་
ཏུ་འབྱུང་བར་བསྐུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། བུམ་པར་ཆུད་བའི་བུང་

བ་འཁོར་བ་བཞིན།།སྲིད་གསུམ་མི་རྟག་སྟོན་ཀའི་སྤྲིན་དང་

འདྲ།།འགྲོ་བའི་སྐྱེ་འཆི་གར་ལ་ལྟ་དང་མཚུངས།།འགྲོ་བའི་ཚེ་འགྲོ་
ནམ་མཁའི་གློག་དང་འདྲ།།རི་གཟར་འབབ་ཆུ་བཞིན་དུ་མྱུར་
མགྱོགས་འགྲོ། འཆི་མེད་མྱ་ངན་མེད་པ་སངས་རྒྱས་ཏེ།།སྐོམ་པ་
ཉམ་ཐག་བདུད་རྩིས་ཚིམས་བྱས་ཤིང་།།ཁྱོད་ཀྱིས་སྔོན་སྨྲས་
ཚིག་མཆོག་དྲན་བྱས་ཏེ།།གྲོང་ཁྱེར་དམ་པ་འདི་ནས་མྱུར་དུ་

ཕྱུང་།།ཞེས་གསུངས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་གྲོང་ཁྱེར་སེར་སྐྱའི་ཤར་སྒོར་རྒས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་ཉེན་པ། ལྷོ་སྒོར་ན་
བའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་གཟིར་བ། ནུབ་སྒོར་འཆི་བའི་སྡུག་བསྔལ་
གྱིས་ནོན་པ་གཟིགས་ཤིང་། བྱང་སྒོར་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་
དགེ་སློང་ངུར་སྨྲིག་འཛིན་པ་གཟིགས་པས་རྐྱེན་བྱས་ནས། ཡབ་ལ་
རབ་ཏུ་འབྱུང་བར་ཞུས་པས་ཡབ་ཀྱིས་མ་གནང་བར། གྲོང་ཁྱེར་

15

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སེར་སྐྱའི་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་དམག་གིས་བསྐོར་ནས་གནས་པའི་ཚེ།
བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་དམག་གི་ཚོགས་རྣམས་གཉིད་ཀྱིས་མྱོས་པར་བྱས་ཏེ། སྟོབས་དང་བརྩོན་འགྲུས་འཕགས་པ་མྱུར་དུ་བཞེངས།།སྡུག་བསྔལ་ཉེན་པའི་སེམས་ཅན་སྒྲོལ་བ་དང་། བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར།།ད་ནི་མངོན་པར་འབྱུང་བའི་དུས་ལ་བབས།།ཞེས་
བསྐུལ་ནས་ལྷའི་བུ་བཞིས་ཆིབས་པ་རྔོག་ལྡན་གྱི་རྨིག་པ་བཞི་ནས་

བཏེགས་སྟེ། རིམ་ཀྱིས་མཆོད་རྟེན་རྣམ་དག་གི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ།
ཆིབས་པ་དང་རྒྱན་ཆ་རྣམས་མདུན་པ་ལ་བསྐུར་ནས། ཉིད་ཀྱི་དབུ་
སྐྲ་ཉིད་ཀྱིས་བྲེགས་ཏེ། བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གོས་ངུར་སྨྲིག་ཕུལ་བ་གྱོན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད་དོ།།བདུན་པ་དཀའ་བ་སྤྱད་པའི་མཛད་
པ་ནི། རྗེས་འཇུག་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པ་ལ་
དཀའ་སྤྱད་ཚད་མེད་པ་བླང་དགོས་པར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། ཆུ་བོ་ནེ་
རཉྫ་ནའི་འགྲམ་དུ་ལོ་དྲུག་ཏུ་མཁའ་ཁྱབ་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་གཞག་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྫོགས་པར་མཛད། དེའི་ཚེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལུས་སྐམ་པ་དང་། ཤི་བ་

དང་འདྲ་བར་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་འཁོར་བཅས་ཀྱིས་མཐོང་སྟེ། སྨྲེ་སྔགས་སྣ་ཚོགས་འདོན་པར་གྱུར་པ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཏིང་འཛིན་དེ་ལས་བཞེངས་ཏེ། ཉི་ཟླ་སྐར་ཚོགས་ས་ལ་ལྟུང་ཡང་

16

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སྲིད།།སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཡང་ང་མི་འཆི།།དེ་ཕྱིར་འདི་ལ་མྱ་ངན་

ཁྱོད་མ་བྱེད།།རིང་པོར་མི་ཐོགས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་མཐོང་།།
གསུངས་ནས་དབུགས་དབྱུང་བར་མཛད་དོ།།དེ་ནས་གྲོང་པའི་བུ་

མོ་ལེགས་སྐྱེས་མས་བ་སྟོང་གི་འོ་མ་གཅིག་བཞོས་པ་གཅིག་ལ་
བླུད་པའི་འོ་མས་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པས། སྔར་གྱི་སྐུ་ལུས་ཤ་ཁྲག་
གི་རང་བཞིན་སྦྱངས་ནས་སྐུ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་འོད་ཟེར་འཕྲོ་
བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་ཏོ།།བརྒྱད་པ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་

གཤེགས་པའི་མཛད་པ་ནི། རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བླ་ན་མེད་
པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་བས་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་པར་མི་

བཟོད་པར་དགོངས་ནས་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་གཤེགས་ཏེ། རྩྭ་འཚོང་བཀྲ་ཤིས་ལས་རྩྭ་ཟོར་བ་བཞེས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་རྩྭ་ཟོར་
བའི་གདན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ནས། སྟན་འདིར་བདག་གི་ལུས་
འདི་བསྐམས་ཀྱང་རུང་།།རུས་པ་པགས་པ་ཤ་རྣམས་ཞིག་ཀྱང་

རུང་།།བསྐལ་མང་རྙེད་དཀའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར། སྟན་འདི་ལས་

ནི་ལུས་བསྐྱོད་མི་བྱའོ།།ཞེས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་
བྱེད་པར་དམ་བཅའ་མཛད་དོ།།དགུ་པ་བདུད་བཏུལ་བའི་མཛད་པ་
ནི། རྗེས་འཇུག་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་
མངོན་དུ་བྱེད་པ་ལ་བར་ཆད་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་ཞིང་དེ་དག་གིས་མི་

17

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཚུགས་པར་ལམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་དགོས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་ནས་འོད་ཟེར་བཀྱེ་སྟེ། བདུད་ཀྱི་གཞལ་མེད་ཁང་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀུན་སྣང་བར་བྱས་པས།
བདུད་སྡིག་ཅན་རང་གི་འཁོར་གནོད་སྦྱིན། གྲུལ་བུམ། སྲིན་པོ། ཡི་
དྭགས། ཤ་ཟ་ལ་སོགས་པ་མི་སྡུག་པའི་གཟུགས་དང་ལྡན་པའི་

དཔུང་གི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཐད་དུ་

ལྷགས་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི་རི་བོ་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་པ་འཕེན། ཁ་ཅིག་ནི་

སྒྱོགས་དང་འཕྲུལ་འཁོར་སྣ་ཚོགས། ཁ་ཅིག་ནི་མདའ་དང་མདུང་

ལ་སོགས་པ་མཚོན་ཆ་སྣ་ཚོགས་པ་འཕངས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མེ་ཏོག་གི་ཆར་དུ་གྱུར་ཏོ།།སླར་ཡང་བདུད་ཀྱི་བུ་མོ་སྲང་མ་དང་། དགའ་བྱེད་མ་དང་། སྦྱོར་སྔགས་མ་གསུམ་གྱིས་གཡོ་སྒྱུའི་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསླུ་བར་བྱས་ཀྱང་། མི་

སྡུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་ཐམས་ཅད་རྒས་ཤིང་འཁོགས་པའི་
རང་བཞིན་ཅན་དུ་བྱས་ཏེ། བར་དུ་གཅོད་མ་ནུས་པར་གྱུར་ཏོ།།དེ་ནས་བདུད་སྡིག་ཅན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཐར་པ་ཐོབ་ཏུ་ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཏན་པ་མེད་
པའི་མཆོད་སྦྱིན་གཅིག་བྱས་པས་འདོད་པའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་གྱུར་པ་

18

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་ན། ངས་གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྲངས་མེད་པ་བྱས་པས་ཐར་བ་རྙེད་མི་དཀའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བདུད་ན་རེ།
ངས་གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གཅིག་བྱས་པའི་དཔང་པོར་
ཁྱོད་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཏན་པ་མེད་པའི་མཆོད་སྦྱིན་གྲངས་མེད་
བྱས་པའི་དཔང་པོར་སུ་ཡང་ཡོད་པ་མིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཕྱག་གཡས་པ་ས་ལ་བསྣུན་ཏེ། ས་འདི་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ།།རྒྱུ་དང་མི་རྒྱུ་མཉམ་ཞིང་ཉེ་འཁོན་
མེད།།འདི་ནི་བདག་གི་དཔང་སྟེ་བདག་བརྫུན་མེད།།འདི་ལ་ཁྱོད་
ཀྱིས་བདག་གི་དཔང་བྱོས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་ནས། ཕྱག་གཡས་
པ་ས་ལ་བརྡབས་པས་ས་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་གཡོས་པའི་གསེབ་ནས་
སའི་ལྷ་མོ་བསྟན་མ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་ལུས་ཕྱེད་ཕྱུང་ནས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས། སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོ་དེ་དེ་བཞིན་ནོ།།ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་བཞིན་ཏེ།།འདི་ནི་བདག་ལ་མངོན་སུམ་མོ།།འོན་ཀྱང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་འགྲོ་བ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་ཏེ་མི་སྣང་བར་གྱུར་

ཏོ།།དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱམས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་
བདུད་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྣམ་དག་སྐུ་མངའ་མཆོག་ཏུ་གཟུགས་བཟང་བ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བྱང་

19

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བདུད་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟོད་ཅིང་འདུད་པར་

བྱས་སོ།།བཅུ་པ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་མཛད་པ་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་

དགུ་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱད་ནས་དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་བཞེས་པའི་ཚེ། ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་མོའི་ཆ་ལ་

ཐུན་གསུམ་མཚན་མོའི་ཆ་ལ་ཐུན་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལྔ་རྫོགས་མཚན་མོའི་ཐུན་མཐའ་མའི་ཆ་ལ་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་

བརྙེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལོ་ཉི་ཤུ་

རྩ་དགུ་བཞེས་ནས་ལོ་དྲུག་དཀའ་བ་སྤྱོད་པར་གྱུར་ཏོ།།དེ་ནས་
བདུད་རྩི་རྟོགས་པར་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་དང་། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་
པའི་མདོ་ལས། ནམ་གྱི་ཐུན་མཐའ་མ་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གཅིག་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བའི་མཛད་པ་ནི།།ས་ག་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་
ཐོ་རངས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་གདུལ་བྱའི་སྣོད་
བརྟགས་པའི་ཕྱིར་དུ། ཟབ་ཞི་སྤྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་
བྱས།།ཞེས་གསུངས་ནས་ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་གྱི་བར་དུ་འཇིག་

རྟེན་ཐ་མལ་པའི་སྣང་ངོར་ཆོས་མི་གསུང་བར་བཏང་སྙོམས་སུ་
བཞུགས་པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་ན་བཞུགས་པ་ལ་ལྷའི་བུ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་ཅིང་བསྟོད་

20

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་མཛད། གཉིས་པ་ལ་སྟོང་གསུམ་རིང་དུ་འཆག་པར་མཛད།
གསུམ་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་ལ་སྤྱན་མི་འཛུམ་པར་གཟིགས།
བཞི་པ་ལ་ཤར་ནུབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་འགྲམ་དུ་འཆག་པར་མཛད། ལྔ་པ་ལ་ཀླུ་བཏང་བཟུང་གི་གནས་སུ་བྱོན། དྲུག་པ་ལ་ཤིང་ནྱ་གྲོ་ཏའི་

དྲུང་དུ་བཞུགས།།བདུན་པ་ལ་ཤིང་གྲོལ་རྒྱུའི་དྲུང་ན་བཞུགས་པའི་

ཚེ། ཚོང་པ་ག་གོན་དང་བཟང་པོས། སྦྲང་རྩི་དང་བུ་རམ་ཕུལ་བ་

རྒྱལ་ཆེན་བཞིས་རྡོའི་ལྷུང་བཟེད་ཕུལ་བའི་ནང་དུ་བཞེས་ནས། ཚོང་
པ་རྣམས་ལ་ལྷ་ཡི་བཀྲ་ཤིས་དོན་གྲུབ་ཅིང་།།ཞེས་སོགས་གསུངས་
ནས། སྦྲང་རྩི་འབྱུང་བའི་རྒྱལ་བར་ལུང་བསྟན་ཏོ།།དེ་ནས་གདུལ་
བྱ་གཞན་གཙོ་བོར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དྲུང་

དུ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས། ཚངས་པ་གཙུག་ཕུད་ཅན་འཁོར་ཚངས་པ་འབུམ་ཕྲག་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་དང་བཅས་པ་ལྷགས་ཏེ་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རྩིབས་སྟོང་དང་ལྡན་པ་ཕུལ་ཏེ་ཆོས་འཁོར་
བསྐོར་བར་གསོལ་བ་བཏབ་བོ།།ཡང་བརྒྱ་བྱིན་འཁོར་དང་བཅས་པ་སྦྲན་ནས། གསེར་གྱི་མཎྜལ་དཔག་ཚད་ལྔ་བཅུ་ཡོད་པ་ཕུལ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་བོ།།དེ་ནས་ཆུ་སྟོད་ཟླ་བའི་ཚེས་བཞིའི་ཉིན་ཡུལ་
ཝ་ར་ཎ་སིར་བྱོན། སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྲི་ཡོད་པའི།

འཁོར་བ་འཇིགས། གསེར་ཐུབ། འོད་སྲུང་གི་ཁྲི་ལ་ཕྱག་དང་བསྐོར་

21

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བ་མཛད། བཞི་པའི་སྟེང་དུ་བཞུགས་ཏེ། ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་
པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་མཛད་དོ།།བཅུ་གཉིས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་ནི། དགུང་ལོ་
སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔ་ལ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་གི་བར་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐོར་རོ།།དགུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པའི་དུས་སུ་ས་ག་ཉ་
བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ། མྱང་འདས་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དགེ་སློང་བྱེ་བ་འབུམ་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུས་བསྐོར་ཞིང་མདུན་གྱིས་བལྟས་ཏེ། དཔྱིད་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་
ཉའི་ནང་བར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་དུས་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ན།
ཞེས་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། རྒྱལ་བ་དེ་ལྟར་བརྒྱད་ཅུ་ལ།།ཐུབ་མཆོག་དམ་པ་མྱ་ངན་འདས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་གདུལ་བྱ་རྟག་འཛིན་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྟག་འཛིན་བཟློག་པའི་

ཕྱིར་དང་། སྐལ་མེད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་མི་

སྣང་བ་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི།
དོན་ལ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་ཡོངས་མི་འདའ།།ཆོས་ཀྱང་ནུབ་པར་མི་

འགྱུར་ཏེ།།སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གདུལ་བའི་ཕྱིར།།མྱ་ངན་འདས་

22

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་སྟོན་པར་མཛད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་

པོ་དེ་ཡང་བསྡུ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་གཉིས་སུ་འདུ།།དང་པོ་ཡང་། ཁྱིམ་པ་དང་རབ་
བྱུང་གི་མཛད་པ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན།

འཕོ་བ། ལྷུམས་སུ་ཞུགས་པ། བལྟམས་པ། བཟོའི་གནས་ལ་མཁས་

པ། བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་པ་དང་ལྔ་གསུངས། གཉིས་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ན། ངེས་པར་འབྱུང་བ། དཀའ་བ་སྤྱད་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དྲུང་དུ་གཤེགས་པ། བདུད་བཅོམ་པ་དང་བཞི་གསུངས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཕྱི་མ་གསུམ་གསུངས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་གནས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡང་
འདོད་པའི་ཁམས་སུ་སྟོན་པའི་གང་ཟག་ཅེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དགའ་

ལྡན་གནས་ན་གནས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། བདུད་ལས་རྒྱལ་བའི་བར་

དུའོ།།སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་

23

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པོའི་བར་དུའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བཀའ་བསྡུ་ལ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུགས་དང་། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ལུགས་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བཀའ་མཐའ་དག་
བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེས་སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་བསྟན་པ་

བསྡུ་བར་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་མདོ་དང་། ཕྱག་ན་རྡོ་
རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་
པོའི་ཁབ་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་བི་མ་ལ་སྭ་བྷ་ཝ་ཞེས་པའི་རི་ལ་རྒྱལ་སྲས་

འབུམ་ཕྲག་བཅུ་འདུས་ཏེ། འཇམ་དཔལ་གྱིས་མངོན་པ། བྱམས་པས་འདུལ་བ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་མདོ་སྡེ་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྡོ་རྗེ་
འབར་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན་

ཏེ། རྩ་བའི་བསྡུ་བ་བྱེད་པ་པོ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། འཇམ་དཔལ་
དང་། གསང་བའི་བདག་པོ་དང་། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་མཁས་
པ་ཁ་ཅིག་གསུང་ངོ་།།

24

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་བསྡུས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ། བཀའ་བསྡུ་དང་པོ། བར་པ། གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་

བསྡུས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱི་དེ་
ལོ་དབྱར་ཁས་ལེན་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་མ་
སྐྱེས་དགྲས་སྦྱིན་བདག་བྱས་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་འོད་སྲུང་ཉེ་བ་འཁོར་ལ་སོགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱས་དཀའ་བསྡུ་མཛད་པ་
ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ནི། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་བཀའ་
མིན་པར་འདོད་བའི་ལོག་རྟོག་བསལ་ནས། བཀའ་མིན་པ་འདྲེས་པ་
རྣམས་སྤངས་ཏེ། བཀའ་རྣམ་དག་ཏུ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་

ནོ།།ཇི་ལྟར་བསྡུས་ན། འོད་སྲུང་ལ་བསྟན་པ་གཏད་དེ། བཀའ་བསྡུ་མཛད་པ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་གཅིག་གིས་མ་ལོངས་པའི་

ཚེ། ཀུན་དགའ་བོ་དྲག་པོའི་སྒོ་ནས་འདུལ་བའི་དུས་ལ་བབ་པར་
གཟིགས་ནས། འོད་སྲུང་གིས་ཀུན་དགའ་བོ་ལ། འདི་ཐམས་ཅད་ནི་

དགྲ་བཅོམ་པ་ཤ་སྟག་སྟེ། ཁྱོད་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས། འདིར་

མ་འདུག་པར་སོང་ཞིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། ཀུན་དགའ་བོ་ན་རེ།

25

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བདག་གིས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལྟ་བ་དང་། འཚོ་བ་སོགས་ཆོས་གང་ཡང་ཉམས་པ་མེད་ཀྱི། དེ་སྐད་མ་གསུང་ཞིག་ཞུས་པས། སངས་
རྒྱས་དང་ཡུན་རིང་དུ་འགྲོགས་ནས་དེ་ཙམ་ངོ་མཚར་མི་ཆེ་ཡི་ཉེས་
པ་བརྒྱད་ཡོད་པས་ཚུལ་ཤིང་ལོངས་ཤིག་ཅེས་གསུངས།།ཉེས་པ་བརྒྱད་ནི། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ལ་སོགས་པའི་བུད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་
བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་ནན་གྱིས་ཞུས་པས་བསྟན་པ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་བྲི།

སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་བཏབ་ན་སྐལ་བའི་བར་

དུ་བཞུགས་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལ་གསོལ་བ་མ་བཏབ་པ་དང་། སྟོན་པས་
ཐུགས་བག་ཕབ་ནས་དྲིས་པ་ལ་ལན་ལོག་པ་བཏབ་པ་དང་། ན་བཟའ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་འཚེམ་པའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ལ་བརྐྱང་ན་ལྷས་འཛིན་པ་ཡིན་པ་ལ་རྡོག་པའི་འོག་ཏུ་བརྫིས་ནས་བཙེམས།
ཞལ་སྐྱེམས་པ་ལ་ལྷུང་བཟེད་ནམ་མཁའ་ལ་བཟུང་ན་ལྷས་བདུད་རྩི་འབུལ་བ་ལ་ཆུ་རྙོག་པ་ཅན་དྲངས། སྟོན་པས་དཀའ་ཞིང་ཉེ་བར་འཚེ་
བའི་ཚེ་བསླབ་པའི་གཞི་བག་ཡང་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པས། ཇི་
ལྟར་བྱེད་མ་ཞུས་པས་ད་ལྟ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་། བུད་མེད་དང་ཁྱིམ་
པའི་འཁོར་ལ་གསང་བའི་གནས་སྦུབས་སུ་ནུབ་པ་བསྟན་པ་དང་།

སྐུ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་ཁྱིམ་པ་ལ་བསྟན་པས་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་
ཀྱིས་མ་རུངས་པ་བྱས་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ།།དེ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་བྲི་

26

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཛིའི་གནས་སུ་བྱོན་ནས་འགྲོ་བའི་སྒྲོན་མེ་སངས་རྒྱས་ནི་འདས།

འོད་སྲུང་ཆེན་པོས་ནི་བསྐྲད་སྙམ་ནས། སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཚེ།
རང་གི་སློབ་མ་བྲི་ཛིའི་བུས། གཽ་ཏམ་ཁྱོད་ནི་བག་མེད་མ་མཛད་
པར།།ཤིང་དྲུང་འཐིབས་པོར་བརྟེན་ན་མྱ་ངན་འདས།།ཐུགས་ལ་
ཞོག་ལ་ཞི་གནས་མཛོད་ཅིག་དང་།།མྱུར་དུ་ཞི་བའི་གནས་ནི་ཐོབ་

པར་འགྱུར།།ཞེས་བསྐུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དབེན་པའི་གནས་སུ་

བསྒོམས་པས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་སྟེ། འོད་སྲུང་ཆེན་
པོས་ཉེས་པ་བརྒྱད་བསྟན་པ་ཡང་ཐུགས་བརྩེ་བས་ཡིན་པར་

དགོངས་ནས་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྱོན་པས་འོད་སྲུང་ཆེན་པོས་ཤིན་

ཏུ་ལེགས་སོ།།ཞེས་གསུངས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་ཚང་བར་གྱུར་ཏོ།།དེ་ནས་སྣམ་སྦྱར་ལྔ་བརྒྱར་གཅིག་གིས་མ་ཚང་བའི་སྟེང་
དུ། ཉེ་བ་འཁོར་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐོས་པ་བཞུགས་ཏེ། དང་པོར་གླེང་གཞི་བར་དུ་འབྲེལ་དང་མཚམས་སྦྱར། མཐར་འཁོར་
འདུས་ཚུལ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བཅུག་ནས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་
རྒྱལ་བས་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་སྒྲོ་སྐུར་མེད་པར་ཐུགས་ནས་
ཚར་གཅིག་གསུངས། དེ་ནས་ཀུན་དགའ་བོ་བསྐོས་ནས་སྔར་
བཞིན་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་བསྡུས། དེ་ནས་འོད་སྲུང་ཆེན་པོ་བསྐོ་
མཁན་མེད་པར་རང་གི་འཛེགས་ཏེ་སྔར་བཞིན་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་

27

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསྡུས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། བསྡུ་བ་དང་པོ་མཛད་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་
བཅུ་འདས་པའི་དུས་སུ། རྒྱལ་པོ་དྷརྨ་ཨ་ཤཱ་ཀས་སྦྱིན་བདག་མཛད་
ནས་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་བདུན་བརྒྱས་བཀའ་བསྡུ་གཉིས་པ་མཛད། དེའི་དགོས་པ་
ནི་འདུལ་བའི་ལག་ལེན་མི་རུང་བའི་གཞི་བཅུ་སུན་ཕྱུང་ནས་འདུལ་
བའི་བསྟན་པ་རྣམ་དག་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགྲ་
བཅོམ་པ་བདུན་བརྒྱར་གཅིག་གིས་མ་ཚང་བའི་ཚེ་འཕགས་པ་ཟླ་
གུར་ལྷས་བསྐུལ་ནས་དེར་བྱོན་པས་བདུན་བརྒྱ་ཚང་བར་གྱུར་ཏོ།།མི་རུང་བའི་བཞི་བཅུ་ཡང་ཡོད་དེ། འདུལ་བ་དང་འགལ་བའི་
སྤྱོད་པ་བྱས་ནས། ཧུ་ལུ་ཧུ་ལུ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་ཐལ་མོ་བརྡབས་
པས་འདག་པར་འདོད་པ་དང་། བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པ་བྱས་ནས།
ཆོས་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བྱས་པས་འདག་

པར་འདོད་པ་དང་། ས་འདི་ལ་ཀུན་སྤྱོད་པས་དགེ་སློང་གིས་བརྐོས་
ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་ནད་པས་ཆང་འཐུང་བ་ལ་ལྟུང་བ་མེད་པར་འདོད་པ་དང་། དུས་རུང་གི་ཁ་ཟས་ལན་ཚ་དང་ལྷན་ཅིག་

ཏུ་ཕྱི་དྲོ་ལོངས་སྤྱད་པས་ལྟུང་བ་མེད་པ་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཡང་ཟ་བ་ལ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་འགྲོ་མི་དགོས་པར་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཕྱིན་
པས་ཆོག་པར་འདོད་པ་དང་། སྤངས་པ་ཟ་བ་ལ་ལྷག་པོར་མི་དགོས་

28

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་སོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རི་མོ་གཏོད་པས་ཆོག་པ་དང་། ཕྱི་དྲོ་ཞོ་དང་འོ་མ་དཀྲུགས་ནས་བཏུངས་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པ་དང་། གདིང་

བ་གསར་བ་རྙེད་པ་ལ་རྙིང་པ་ནས་མཐོ་གང་གླན་མི་དགོས་པ་དང་།
བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་མགོ་ཐོག་ཏུ་ཁྲིའུ་བཞག་དེའི་སྟེང་དུ་ལྷུང་
བཟེད་བཞག་དེའི་ནང་དུ་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་ཆེན་བཞག་
ནས་བླངས་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་བར་འདོད་
པའོ།།གསུམ་པ་ལ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ། བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་དངོས་སོ།།

སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཚུལ།

དང་པོ་ལ། རྩ་བའི་སྡེ་བ་བཞིར་གྱེས་ཚུལ། དེ་དག་སོ་སོའི་
ཁྱད་ཆོས་སོ།།དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་གཅིག་པུ་ཡོད་པ་ལ། དགེ་
འདུན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ། གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་པ། མང་པོས་བཀུར་
བའི་སྡེ་པ་བཞིར་གྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་གཞི་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་

སྐད་དུ་ཐ་སྙད་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

29

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། སྡེ་པ་གཞན་རྣམས་གྱེས་
པའི་གཞི་ཡིན་པ་དང་དུས་གསུམ་རྫས་ཡོད་དུ་སྨྲ་བས་ན་གཞི་
ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། མཁན་རྒྱུད་ནི་རྒྱལ་པོའི་
རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བསླབ་པ་ལ་གུས་པའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་
བསྟན་པ། སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱི་མཁན་རྒྱུད། སྣམ་སྦྱར་སྣམ་ཕྲན་ཉེར་ལྔ་མན་ཆད། དགུ་ཡན་ཆད་བྱེད་ཅིང་། གྲྭའི་རྟགས་པདྨ། འཁོར་
ལོ།།རིན་པོ་ཆེ་འབྲི་བར་བཞེད་ལ། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་འདོན་པ། བྱིན་ལེན་ལག་པ་བཀན་ཏེ་བྱེད་པ། ནུབ་ལྷག་ཉལ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་དགུས་བར་དུ་ཆོད་ན་ཐུབ་པར་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལས་གྱེས་པ་བདུན་ཡོད་དེ། གཞི་ཀུན་སྡེ་པ། སློབ་དཔོན་འོད་སྲུང་གི་
རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྡེ་བ། སློབ་དཔོན་ས་སྟོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་

སྡེ་པ། སློབ་དཔོན་ཆོས་སྲུང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྡེ་པ། མང་ཐོས་
པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྡེ་པ། གོས་དམར་བའི་སྡེ་པ།
རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ་བ་རྣམས་གྱེས་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་དུལ་
བའི་ལྷས་སྡེ་བའི་ཐ་སྙད་བསྟན་པ། བསྡུ་བ་ལས། གཞི་ཀུན་པ་དང་

འོད་སྲུང་སྟེ།།ས་སྟོན་སྡེ་དང་ཆོས་སྲུང་སྡེ།།མང་ཐོས་གོས་དམར་སློབ་མའི་སྡེ།།རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའི་སྡེ།།ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་
བ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕལ་ཆེན་པ་ནི། འོད་

30

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྲུང་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་སྔོན་གྱི་དགེ་འདུན་ཕལ་ཆེ་བ་འདུས་པས་ན། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་ལས་རབ་
ཏུ་བྱུང་བ་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་
པ་འོད་སྲུང་ཆེན་པོའི་མཁན་བརྒྱུད། རྣམ་ཕྲན་བདུན་པ་ནས་ཉེར་
གསུམ་གྱི་བར་ཟུང་དུ་མ་གྱུར་བ་ལ་བྱེད་ཅིང་། གྲྭའི་རྟགས་སུ་དུང་
ལ་སོགས་པ་འབྲི། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་བྲ་ཀྲི་ཏ་སྟེ་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པ་
མ་ག་ཏའི་ཕལ་སྐད་དུ་འདོན་པ། བྱིན་ལེན་སྣོད་ལས་བྱེད་པ། ཡོལ་བས་མཚམས་ཆོད་ན་ནུབ་ལྷག་ཐུབ་པར་འདོད། དེ་ལས་གྱེས་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། ཤར་རི་ལ་གནས་བའི་སྡེ་བ། ནུབ་རི་ལ་གནས་བའི་སྡེ་
བ། གངས་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་བ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་སྨྲ་
བའི་སྡེ་བ། རྟག་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་བ་དང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་

ལས་ཤར་ནུབ་རིར་གནས་གངས་རིར་གནས། འཇིག་རྟེན་འདས་
པར་སྨྲ་བའི་སྡེ།།རྟག་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་བ་སྟེ།།ལྔ་ཚན་དགེ་འདུན་ཕལ་
ཆེན་སྡེ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གནས་བརྟན་པའི་སྡེ་
བ་ནི་གནས་བརྟན་འཕགས་པའི་རིགས་ཡིན་པར་སྨྲ་བས་ན་གནས་
བརྟན་པའི་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། བྲམ་ཟེ་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ།

མཐའ་འཁོབ་འདུལ་བའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ། འཕགས་པ་ཀ་ཏྱ་
ནའི་མཁན་བརྒྱུད། རྣམ་ཕྲན་ལྔ་ནས་ཉེར་གཅིག་གི་བར་ཟུང་དུ་མ་

31

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གྱུར་བ། གྲྭ་རྟགས་དཔལ་བེའུ་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱེད། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་བི་ཤཱ་ཙི་སྟེ་ཤ་ཟའི་སྐད་དུ་སྨྲ་བ། ནུབ་ལྷག་ཐག་པས་ཆོད་པ་དང་བྱིན་ལེན་འཕྲོག་ཐབས་སུ་བྱས་པས་ཆགས་པར་བཞེད། དེ་ལས་གྱེས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་ན་གནས་པའི་སྡེ་བ།
འཇིགས་མེད་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་བ། གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པ་ན་
གནས་པའི་སྡེ་བ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་

བྱེད་ཚལ་གནས་འཇིགས་མེད་གནས།།གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་གནས་བརྟན་པ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་མང་བཀུར་བ་ནི་

སེར་སྐྱའི་ཚོགས་མང་པོས་བཀུར་བའི་སློབ་དཔོན་གྱི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བས་ན་མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་འབྲེག་
མཁན་གྱི་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་ཉེ་བ་འཁོར་གྱི་མཁན་བརྒྱུད། རྣམ་ཕྲན་ཉེར་གཅིག་
ནས་ལྔའི་བར་ལ་བྱེད་ཅིང་། གྲྭའི་རྟགས་སུ་དཔལ་བེའུ་འབྲི། སོ་
ཐར་གྱི་མདོ་ཨ་བྷཱིཤ་ཟུར་ཆག་གི་སྐད་དུ་འདོན། བྱིན་ལེན་སྐྱུར་ཐབས་སུ་བྱེད་པ། རི་མོས་བར་ཆོད་ན་ནུབ་ལྷག་ཐུབ་པར་
བཞེད།།དེ་ལས་གྱེས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། ས་སྒྲོགས་རི་ལ་གནས་
པའི་སྡེ་པ། སློབ་དཔོན་སྲུང་བ་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྡེ་བ། གནས་
མ་བུ་བའི་སྡེ་བ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ས་སྒྲོགས་རི་

32

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་སྲུང་བ་པའི།།གནས་མ་བུ་བའི་སྡེ་རྣམས་ནི།།ཀུན་གྱིས་བཀུར་
བ་རྣམ་པ་གསུམ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་འགའ་ཞིག་

གནས་ཀྱི་མིང་། འགའ་ཞིག་གྲུབ་མཐའི་མིང་། འགའ་ཞིག་གང་གི་

རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སློབ་དཔོན་གྱི་སྒོ་ནས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ཉིད་ལས། ཡུལ་དོན་སློབ་དཔོན་བྱེ་བྲག་གིས།།ཐ་དད་རྣམ་པ་

བཅོ་བརྒྱད་གསུངས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་དངོས་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་དངོས་ནི། སྟོན་པ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ལོན་པ་ན་རྒྱལ་པོ་ཀ་ཎི་ཀས་སྦྱིན་བདག་མཛད་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྔ་བརྒྱ། དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་པཎྚི་ཏ་ཁྲི་དྲུག་སྟོང་སྟེ་ཁྲི་བདུན་སྟོང་གིས་

ཆོས་ལོག་སུན་བྱུང་བ་དང་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པར་བསྡུ་བའི་

ཕྱིར་དུ་རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་རྨི་ལམ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་དྲངས་ནས་
བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ནས། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་སོ་བདུན་འདས་པ་ན། བདུད་སྡིག་ཅན་གྱི་སྤྲུལ་པ་དགེ་སློང་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བས་ཆོས་

33

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལོག་མང་དུ་བསྟན་པས། དེའི་སློབ་མ་གནས་བརྟན་ཀླུ་དང་ཡིད་
བརྟན་གཉིས་ཀྱིས། ཆོས་ལོག་གི་བསྟན་པ་དར་བར་བྱས་པའི་རྐྱེན་
གྱིས་ལོ་དྲུག་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་སྡེ་བ་བཅོ་བརྒྱད་ཕན་ཚུན་བསྟན་པ་
ཡིན་མིན་རྩོད་ཅིང་འཁྲུགས་ལོང་དུ་གནས་པའི་ཚེ་བཀའ་བསྡུ་
གསུམ་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲིའི་རྨི་ལམ་རྨིས་ཚུལ་ནི།

སྔོན་ཚེ་ལོ་སུམ་ཁྲི་བའི་དུས་སུ་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་འཇིག་རྟེན་དུ་
བྱོན་པའི་ཚེ། རྒྱལ་པོ་ཀྲི་ཀྲི་ལ་རྨི་ལྟས་བཅུ་བྱུང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་དེ་ཉིད་

ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་པའི་མཆོད་གནས་གཉིས་

ཡོད་པ་ལས། རྨི་ལྟས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོན་པ་ལ་ཞུས་པས། འདི་

ནི་རྒྱལ་པོ་གྲོངས་པའམ། གྲོངས་པ་ལ་ཐུག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་
སྙིང་དང་འདྲ་བ་གཅིག་གླུད་ལ་གཏོང་དགོས་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་
རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་གསེར་འཕྲེང་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དད་པ་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྙིང་ནད་བྱ་བར་བསམས་ནས་
སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་མི་དགའ་བར་འདུག་པ་ལ་

བུ་མོས་དྲིས་པས་སྔར་གྱི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་གསུངས་པས། བུ་མོ་ན་རེ། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་སྲོག་ལ་ཕན་ན་བདག་འགུམ་པ་བླ་མོད་ཀྱི་ཕྱི་
རོལ་པ་འདི་དག་མ་རིག་པའི་ལིང་ཐོག་གི་སེམས་རྒྱུད་ལོང་བས་མ་
འོངས་པ་ལུང་སྟོན་པའི་མཐུ་མེད། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་

34

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྒྱས་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱན་དང་ལྡན་པ་ཡིན་

པས་དེ་ཉིད་ལ་ཞུ་རིགས་སོ་ཟེར། རྒྱལ་པོས་དེ་ཉིད་འཐད་གསུངས་

ནས་སངས་རྒྱས་འོད་སྲུང་ལ་ཞུས་པས། འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་
བཅས་ལ་ངན་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱི། མ་འོངས་པ་ན་ཤཱཀྱ་
ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ངན་པ་སྣ་ཚོགས་འབྱུང་བའི་རྨི་ལྟས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ།།ཇི་ལྟར་

ན་གླང་པོ་ཆེ་སྐར་ཁུང་ནས་ཐོན་ཀྱང་མཇུག་མ་ལ་ཐོགས་པ་ནི། དང་

པོ་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཡང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་ཁྱིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་སྤོང་མི་ནུས་པའི་སྔ་ལྟས་སོ།།གླང་པོ་ཆེ་ཕལ་
པས་སྤོས་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་སྐྲོད་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པའི་དགེ་
སློང་གིས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་དག་གི་དགེ་སློང་གནས་ནས་སྐྲོད་པའི་

སྔ་ལྟས་སོ།།མི་གཙང་བས་བསྒོས་པའི་སྤྲེའུས་སྤྲེའུ་གཞན་ལ་མི་

གཙང་བ་བསྐུས་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་

ལྡན་པ་ལ་ཉེས་བ་གླེང་བའི་སྔ་ལྟས་སོ།།སྤྲེའུ་གཅིག་གིས་སྤྲེའུའི་

ཚོགས་ལ་དབང་བསྐུར་བྱེད་པ་ནི་མཁན་སློབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་མི་

ལྡན་པས་གཞན་གྱི་མཁན་སློབ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་སྔ་ལྟས་
སོ།།ཙན་དན་སྦྲུལ་གྱི་སྙིང་པོ་དང་ཤིང་ཕལ་པ་མགོ་སྙོམས་པ་ནི་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་གཞུང་མགོ་སྙོམས་

35

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་སྔ་ལྟས་སོ།།བྱེ་ཕྱེ་བྲེ་གང་དང་མུ་ཏིག་བྲེ་གང་བ་གཉིས་བརྗེ་བ་
ནི་ཟང་ཟིང་གི་ཆེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་སྔ་ལྟས་སོ།།གཙུག་ལག་ཁང་
གི་ཉེ་འཁོར་ན་ཡོད་པའི་མེ་ཏོག་དང་འབྲས་བུ་རྐུན་པོས་འཁྱེར་བ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཁྱིམ་པ་གསོ་བའི་སྔ་ལྟས་སོ།། གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆུས་སྐོམ་བའི་མིའི་རྗེས་སུ་བསྙེགས་
ཀྱང་མི་འཐུང་བ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དོན་གྱིས་ཕོངས་པའི་གང་ཟག་

ལ་ཆོས་བསྟན་ཀྱང་དོན་དུ་མི་གཉེར་བའི་ལྔ་ལྟས་སོ།།སྐྱེ་བོ་མང་པོ་སྡེ་རིས་སུ་བཅད་ནས་རྩོད་པ་བྱེད་པ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་གྲུབ་
མཐའི་དབང་གིས་སྡེ་རིས་སུ་བཅད་ནས་ཆགས་སྡང་འབྱུང་བའི་སྔ་
ལྟས་སོ།།རས་ཡུག་ཁ་ཚར་མ་ཉམས་པ་གཅིག་ལ་མི་བཅོ་བརྒྱད་
ཀྱིས་རྩོད་པ་བྱས་ནས་བགོས་པའི་ཚེ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རས་ཡུག་མ་ཉམས་པ་རེ་ཐོབ་ཅིང་། རྩ་བའི་རས་ཡུག་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་
ནི་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་ཞིང་། དེ་
ཐམས་ཅད་རང་རང་གི་ལྟ་སྤྱོད་དང་མཐུན་པར་ཉམས་སུ་བླངས་
པས་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང་། རྩ་བའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པའི་ལམ་མ་

ཉམས་པར་ཡོད་པའི་སྔ་ལྟས་ཡིན་ནོ།།ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ།།གཉིས་

པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། མཚན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ།།

36

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་གྱི་དོན་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། བི་ན་ཡ་སཱུ་ཏྲ། བོད་སྐད་དུ།
འདུལ་བའི་མདོ། ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། འདུལ་བའི་

དོན་བཤད་པ་དང་། མདོའི་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

འདུལ་བ་དེ་ལ། སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཡོད་
དེ། རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་འདུལ་བ་དང་། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་འདུལ་བ་དང་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། འདུལ་བའི་བཀའ་དང་། འདུལ་
བའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། རྩ་
བའི་ལུང་སོ་སོར་ཐར་པ་དང་། བཤད་པའི་ལུང་སྡེ་བཞི་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ལུང་སྡེ་བཞི་ཡོད་དེ། ལུང་གཞི། ལུང་རྣམ་འབྱེད། ལུང་ཕྲན་
ཚེགས། ལུང་དམ་པ་འམ། ལུང་བླ་མ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག་གིས། རྩ་བའི་ལུང་སོ་སོར་ཐར་བ་དེ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཀྱི་
ཚོང་དཔོན་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི། བཀའ་
ཡིན་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདི་ཉིད་ལས། སྙན་པའི་བ་དན་འཇིག་རྟེན་
གསུམ་ན་གྲགས།།དམ་པའི་ཆོས་སྒྲ་སེང་གེའི་སྒྲ་སྒྲོགས་

37

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དཀོན་མཆོག་མཛོད་བརྙེས་
པའི།།ཞབས་ལ་ཚངས་དབང་གཙུག་གི་ནོར་བུས་གཏུགས།།སྡུག་བསྔལ་རྒྱ་མཚོ་གཏིང་མཐའ་མེད་བརྒལ་པའི།།འགྲོ་བའི་གཙོ་ལ་སྤྱི་
བོས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ།།ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་དངོས་སུ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་འདྲ་བ་དེ་
ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་མིན་ཀྱང་། རྗེས་སུ་གནང་བའི་བཀའ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་བར་སྐབས་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག་རྣམས་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བཞིན་དུ་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་
བཅོས་དང་། སོ་སོའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་དུ་མ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ཉེར་སྦས་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་པོའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འདུལ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེའི་རྗེས་
སུ་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་འབུམ་སྡེའི་

དོན་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པ་འདུལ་བ་མདོ་
རྩ་བ། ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་ཆོ་ག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་
སྟོན་པ་ཀརྨ་ཤ་ཏཾ། དགྲ་བཅོམ་པ་ས་ག་ལྷས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་མེ་ཏོག་ཕྲེང་རྒྱུད། སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དགེ་ཚུལ་

38

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱིས་བསླབ་བྱ་གཙོ་བོར་སྟོན་ཅིང་དགེ་སློང་གི་བསླབ་བྱ་ཞར་ལ་

སྟོན་པ་འདུལ་བ་སུམ་བརྒྱ་པ། དེའི་རང་འགྲེལ་འོད་ལྡན། དེར་མ་
ཟད་འདུལ་བ་ལྔ་བཅུ་པ། དགེ་སློང་གི་ལོ་དྲི་བ། དགེ་ཚུལ་གྱི་ལོ་དྲི་
བ་རྣམས་ཀྱང་། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་སྤྱིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་
བཅོས་ཡིན་ནོ།།འོ་ན་འདུལ་བ་ལྔ་བཅུ་པ་དེ་གང་གིས་མཛད་པ་
ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་ཟེར། ཁ་ཅིག སློབ་
དཔོན་ཤཱཀྱ་འོད་ཀྱིས་མཛད་ཟེར། ཁ་ཅིག སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷས་
མཛད་ཟེར། ཁ་ཅིག ཁ་ཆེ་འདུལ་བཟང་གིས་མཛད་ཟེར། དེ་དག་གི་ནང་ནས་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་འདི་ཉིད་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་སྤྱིའི་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཀུན་གྱི་མཆོག་ཡིན་ཏེ། འདིས་

ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་འདུལ་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་

བསྡུས་ནས་སྟོན། ལྷག་ཆད་ནོར་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ། སྔར་བཅས་རྗེས་བཅས་སོ་སོར་བྱེད། རུང་མཐུན་སྦྱར་དགོས་པ་རྣམས་རུང་མཐུན་སྦྱར་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འགྲེལ་པ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་
དེ། སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རང་འགྲེལ། ཆོས་ཀྱི་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། ཤེས་རབ་བྱེད་པའི་འགྲེལ་
ཆུང་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་སོ་སོའི་

དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ། རྩ་བའི་ལུང་གི་དགོངས་

39

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས། བཤད་པའི་ལུང་གི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་ཚིག་གི་འགྲེལ་པ་དགའ་བ་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་དྲི་མེད་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་འདུལ་བ་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ། སློབ་དཔོན་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་སོ་སོར་ཐར་པའི་འགྲེལ་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། དུལ་བ་ལྷས་མཛད་པའི་ལུང་གཞིའི་འགྲེལ་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་གཉེན་གྱིས་
མཛད་པའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། དགེ་ལེགས་བཤེས་
གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་དམ་པའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་འདུལ་བ་ཡོད་དེ། སྤོང་བདུན་
འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་འདུལ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདི་རྣམས་ལ་འདུལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། རྩ་བའི་ལུང་སོ་སོར་ཐར་པ་སོགས་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་
འདུལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འདུལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སྟོན་
པས་སློབ་མ་རྣམས་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་

40

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སྤོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་

རྣམསཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འདུལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་
དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་ཞིང་དབང་པོ་འདུལ་བར་བྱེད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མདོའི་དོན་
བཤད་པ་ལ། བསྟན་བཅོས་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མདོ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ལུང་སྡེ་བཞིའི་དོན་ཐམས་ཅད་
སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་

པར་སྲུང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་

གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་འགྱུར་ཕྱག་ལ་ཞར་བྱུང་བཤད་པ་དང་། འགྱུར་ཕྱག་
དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བམ་པོ་ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་

ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་གཞུང་དོན་ལ། གཞན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་

ལག་དགོས་འབྲེལ་བཤད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ་
གཉིས་ལས།

41

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ།

དང་པོ་ནི། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་བཅད་པ་ལ།
དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་
རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གང་ཞིག །འཆལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་
འཐད་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་གཟུགས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་

བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་

དགེའི་གཟུགས།།དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་

དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། ལེགས་སྨོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

42

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་

གང་ཞིག་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ།
མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་རིགས་བརྒྱད་དུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གང་
ཞིག་དེ་སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། སོ་སོར་ཐར་ཅེས་བྱ་རྣམ་བརྒྱད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དགེ་བསྙེན་ཡན་ཆད་ལ་ཕ་མ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས།
བསྙེན་གནས་ལ་དེ་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མ་
ནིང་གི་རྟེན་ལ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་མ་ནིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་རྟེན་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ཞིང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟ་མ་མ་ནིང་སྒྲ་མི་

སྙན།།མཚན་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་རྣམས་ལ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་མི་འཐད་དེ།།དགེ་སློང་ལ་དེ་གཉིས་སུ་འབྱེད་
མི་རིགས་པར་ཐལ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་མ་ནིང་ཡོད་

43

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉམས་པ་མ་ནིང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཉམས་པ་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པ་
གང་ཞིག །དེར་གྱུར་པ་ཙམ་གྱིས་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
མདོ་རྩ་བར། མ་ནིང་ལྔ་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འདི་ལས་ཐ་མ་ནི་ཉེས་
པ་བསྟེན་ན་བསྙིལ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སོ་ཐར་
གྱི་སྡོམ་པ་ལ་རིགས་བརྒྱད་དུ་གསུངས་པ་ནི་དངོས་བཏགས་མ་ཕྱེ་
བའི་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཕྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རིགས་བདུན་དུ་

གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་
མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་ལས། སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན་

གྱི།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྤོང་བ་བཞིའི་སྡོམ་པ་
ཡང་མ་ཡིན། སྤོང་བ་བདུན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གང་རུང་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག དེ་སྤོང་བ་བཞིའི་སྡོམ་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལེན་པའི་ཚེ་དགེ་ཚུལ་མའི་རྩ་བ་བཞི་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་

སྟེང་དུ། དགེ་སློབ་མའི་ཆོས་བཅུ་གཉིས་ལ་སློབ་པར་ཁས་བླངས་པ་
དེ་བསྣན་པས་དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པར་
གནས་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་ལུང་

44

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲངས་པ་འབྲེལ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་སྒྲོན་འགྲེལ་པར། སོ་
ཐར་རིགས་བདུན་འདྲེན་པའི་ཚེ། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་
བགྲངས་པར་གཅིག་ཤོས་བགྲངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ཡང་མི་འཐད་

དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགེ་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་
པ་མེད་པར་ཐལ། དགེ་ཚུལ་མས་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་བླངས་པའི་

ཚེ་དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་དེ་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པར་གནས་འགྱུར་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་སློབ་མ་མཚན་འགྱུར་ནས་དགེ་
ཚུལ་ཕར་གནས་གྱུར་བ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་དགེ་སློང་མ་
མཚན་གྱུར་བའི་ཚེ་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། དེས་ཉམས་པའི་དགེ་སློང་མའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་
རྣམ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མི་མཚུངས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་མཚན་འགྱུར་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་མའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་མའི་
སྡོམ་པ་མེད་པར་ཐལ། དགེ་སློབ་མ་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་མེད་པར་
ཐལ།།འདོད་ན། སྡོམ་པ་གསུམ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཞི་མ་གྲུབ་

པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཇི་སྲིད་

45

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཚོའི་བར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལོ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ཅན་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་འགྱུར་བས་མི་གཏོང་བར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་སློབ་མ་
མཚན་འགྱུར་བའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་ཡང་
ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བུད་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རིགས་གཅིག་ཉིད་ལན་གྲངས་དུ་མར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་དགོས་
པར་ཐལ། ཁྱོད་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེས་པ་
གཞན་དང་འཁྲིག་པ་བསྟེན་པར་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བསྟེན་པའི་ཕྱིར་ཁས་བླངས་པ་ནི་
བསླབ་པ་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེའི་གཏོང་རྒྱུར་ལུང་ཚད་ལྡན་གང་ལས་ཀྱང་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེའི་རྩ་བའི་ལྟུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ།
དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདུལ་བ་
ལས་བཤད་པའི་རྩ་ལྟུང་དེ་ལ་བཞི་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག་

དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་སྦྱོར་དངོས་རྗེས་གསུམ་གང་

46

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་ཡང་རྩ་བ་བཞི་སྤོང་བར་དངོས་སུ་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་ལས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་གི་

སླར་ཡང་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་བླང་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་སོ་ཐར་
གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་དེ་ཡང་སྦྱིན་པར་
བྱ་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། དང་པོ་ལ། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་
བྱ་ཆོས་ཅན། ཇི་སྲིད་འཚོ་དང་ཉིན་ཞག་ཏུ།།སྡོམ་པ་ཡང་དག་བླང་
བར་བྱ།།ཞེས་པའི་མཛོད་འགྲེལ་ལས། རིགས་བདུན་ཇི་སྲིད་
འཚོའི་བར་དང་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཉིན་ཞག་གཅིག་པའི་སྡོམ་
པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དེ་ཇི་སྲིད་

འཚོའི་བར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
ལོ་གཉིས་ནས་གཏོང་བ་ཡང་མིན་ལ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་མི་བསྲུང་
བར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
ལོ་གཉིས་ནས་གཏོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་མ་མཚན་འགྱུར་པའི་དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་
པ་ཡོད་པར་ཐལ། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་དེ་མཚན་འགྱུར་བས་མི་
གཏོང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་། མཚན་ལན་གཉིས་

47

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
གྱུར་ཟིན་པའི་དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན།
མཚན་འགྱུར་བས་མི་གཏོང་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དེ་ཁྱོད་མཚན་འགྱུར་བའི་ཚེ་གཏོང་
བར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ལན་གཉིས་གྱུར་བའི་དགེ་སློང་གང་ཞིག་

མཚན་ལན་གསུམ་གྱུར་བ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགེ་སློང་མས་བསླབ་པ་ཕུལ་ནས་སླར་ཡང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བུད་མེད་ཀྱི་རྟེན་ལ་སོ་
ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གཅིག་ཉིད་ལན་གྲངས་དུ་མར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་

ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། འདུལ་བ་ནས་དགེ་སློང་མ་ལ་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕམ་པ་བཞི་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདུལ་

བ་ནས་བཤད་པའི་རྩ་ལྟུང་ལ་བཞི་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་ལས་ཉམས་པའི་

གང་ཟག་གིས་སླར་ཡང་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བླང་དུ་མི་རུང་བར་

ཐལ། དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་
བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་བརྒྱད་པ་ལས། སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཀུན་བཏུས་ལས། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། རིགས་བརྒྱད་

48

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་
སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་མའི་
སྡོམ་པ་དང་། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་བསྙེན་མའི་སྡོམ་པ་
དང་། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དེ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་
དགེ་ཚུལ་མ་དང་དགེ་སློང་མའི་བར་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་བསླབ་

ཚིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བུད་མེད་ལ་ནི་དགེ་སློབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཞི་གནས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་ཉིད་ལ་སེམས་འཇོག་པ་
དང་། རྒྱུན་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། སླན་ཏེ་འཇོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཇོག་པ་དང་། དུལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཞི་

བར་བྱེད་པ་དང་། རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། མཉམ་པར་འཇོག་
པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སེམས་གནས་དགུ་ཞི་གནས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མི་མཚུངས་སོ།།གཞན་ཡང་། ཚངས་
སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་སློང་
མའི་སྡོམ་པའི་བར་དུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་བསླབ་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་

49

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མི་ནུས་ཏེ། བུད་མེད་ལ་བསླབ་ཚིགས་དྲུག་དང་། སྐྱེས་པ་ལ་བསླབ་ཚིགས་བཞིའི་རྣམ་བཞག་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་གྲུབ་པོ།།ཁ་ཅིགཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གང་ཞིག་ཉིན་ཞག་
གཅིག་གི་བར་དུ་སྤང་བྱ་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྱིམ་པའི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་རང་

བཞིན་གྱི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གང་ཞིག་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤང་བྱ་

ལྔ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད། རབ་
བྱུང་གི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་གང་ཞིག་ཇི་སྲིད་འཚོའི་
བར་དུ་སྤང་བྱ་བཅུ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་

མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྩ་བའི་ཆོས་དྲུག་དང་
རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་ལ་སློབ་པར་ཁས་ལེན་པ། དགེ་སློབ་མའི་

སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་གཞན་

གནོད་གཞི་བཅས་མཐའ་དག་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ། དགེ་སློང་གི་

སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། དང་པོ་ལ། སྔ་དྲོ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་ཕྱི་དྲོ་བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་པའི་དགེ་སློང་
གི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། ཟུར་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་ཐོབ་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་དེའི་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཡང་མ་བྱུང་

50

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་དེ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན། སྤང་བྱ་བཅུ་

སྤོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན། མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན།
དགེ་ཚུལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་སྤོང་བ་ཆོས་ཅན། དེར་
ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་སྤོང་
བའི་སྤོང་བ་དང་མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤོང་བའི་སྤོང་བ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་རོ།།ཁྱབ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡིན་ན། བཅས་
རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་ཉེས་པ་མཐའ་དག་སྤོང་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ་མཐའ་དག་སྤོང་བས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་ཡིན་ན། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་སྤོང་
བས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ལྔ་སྡེ་བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་
པའི་ལྔ་སྡེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་བཅས་པ་དང་འབྲེལ་པར་ཐལ་
ལོ།།འདོད་ན། དེའི་དུས་སུ་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་བཅས་པ་མཛད་ཟིན་

པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་ཀྱང་

51

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལ་དེས་ཁྱབ།།ཞེས་ཟེར་ན། ལྟུང་བ་
སྡེ་ལྔའི་བཅས་པ་བྱུང་ལ་མ་རྫོགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དགེ་སློང་
གི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྔར་བཞིན།
ཁ་ཅིག བཅས་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ལ་དེས་
ཁྱབ། ཞེས་ཟེར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དགེ་
སློང་གི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་སྤངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་སྤོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ། དགེ་བསྙེན། དགེ་ཚུལ།
དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བླངས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་
ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་

དེ་གསུམ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ།།ཞེ་ན། ཐེག་ཆེན་པ་གཞིར་ཞོག་དེ་
གསུམ་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྫས་ཐ་དད་ལ་
སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་ལེན་པའི་ཆོ་ག་དང་།
སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་སོགས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྤོང་བའི་སེམས་པ་

52

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་མི་མཐུན་རྫས་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་སྲིད་པར་

ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་སྤོང་བ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་རྫས་ཐ་དད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་རེ་རེ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་

ལོ།།ཞེ་ན་མ་ཁྱབ། ཁ་ཅིག དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་རྫས་ཐ་དད་
ཡིན་ལ། དེས་དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།ཞེས་
གསུངས། དེ་ལ་ཁ་ཅིག དགེ་སློང་མ་མཚན་འགྱུར་ནས་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་ན་དགེ་སློང་མའི་མིང་འཕོས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། སྡོམ་པའི་

རྫས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཕོས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་
རྫས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཚན་ལས་མིང་ནི་འཕོ་བའི་

ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་འདུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྫས་སུ་རྣམ་པ་བཞི་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག དགེ་སློང་མ་
མཚན་འགྱུར་བའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དེ་ཡང་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་
པ་དང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་རྫས་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་དེ་

53

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དེའི་སྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེའི་རིགས་འདྲ་སྔ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐལ་མཉམ་རྒྱུ་ནི་འདྲའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཐ་
དད་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། རྫས་ཐ་དད་ལ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེས་བའི་

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་སློབ་མའི་བསླབ་པ་ཕུལ་ནས་དགེ་ཚུལ་
མར་གནས་པ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དང་།
དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།
ཁ་ཅིག ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ན་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡིན་དགོས། ཟེར་ན། ལྷའི་བུའི་རྟེན་ལ་སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་

གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་རྟེན་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་
བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡིན་ན། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡིན་དགོས། ཟེར་ན། བར་མ་རབ་བྱུང་
གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པར་འགྱུར་བ་ལ་
ལེན་དུས་སུ། ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ངེས་པར་ཟིན་མི་དགོས་

54

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། ཀུན་དགའ་བོའི་ཚ་བོ་གཉིས་དང་། ཕྲན་ཚེགས་
ལས། མཛེས་དགའ་དང་། རྣམ་འབྱེད་ལས། འཆར་ཀ་དང་ཉེ་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་ལེན་དུས་སུ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་མེད་ཀྱང་སྡོམ་པ་སྐྱེས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དེའི་དུས་སུ་དེ་མེད་དེ། ཀུན་དགའ་བོའི་ཚ་བོ་གཉིས་ལྟོ་ཕྱིར་རབ་ཏུ་
བྱུང་། འཆར་ཀ་དང་མཛེས་དགའ་གཉིས་སྟོན་པའི་ངོ་མ་ལྡོག་པ་ཁོ་
ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཉེ་སྡེ་སྲོག་འཚོ་བའི་ཕྱིར་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཀུན་དགའ་བོའི་ཚ་བོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་
ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་

གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལུང་གཞི་ལས། འཆར་ཀ་
རང་ཉིད་དད་པས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ་།།ཞེས་དང་། ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པར། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞབས་དྲུང་དུ་ཉེ་བར་འཁོད་པ་ན་དེའི་སེམས་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསླང་བ་ཉེ་བར་ལོག་པ་དང་དགེ་བའི་སེམས་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་པས་དགེ་བའི་སེམས་དང་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་འགལ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཆར་ཀ་དང་མཛེས་དགའ་གཉིས་

སྟོན་པའི་ངོ་མ་ལྡོག་པ་ཁོ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ངེས་

55

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
འབྱུང་གི་བསམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་དགོས་
པ་གང་ཞིག་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཁ་མའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཁ་མའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དགེ་བསྙེན་ཉིད་དུ་བྱས་
པའི་མཐའ་ཅན་དེ་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཀྱི་གནས་པ་སྦྱིན་ལ་ཟླ་བ་
བཞིར་གནས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་བའི་ཕྱི་རོལ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྐྱབས་འགྲོ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ནི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒོར་གྱུར་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་རང་ལུགས་ལ། སྤྱི་དོན། ཚིག་དོན། འཕྲོས་དོན་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། དགོས་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན།

དགོས་པ། གཞུང་གི་བསྟན་ཚུལ། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ།།

དགོས་འབྲེལ་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། དགོས་འབྲེལ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། ངག་ཙམ་

56

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་ཡོད་པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་
པའི་དེ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་དེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ངག་ཙམ་ལ་ཡོད་པ་ནི། བུམ་པར་ཆུ་ལོངས་ཤིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ངག་དེའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། བུམ་པར་ཆུ་ལེན་པ་དེ་ངག་དེའི་བརྗོད་བྱ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གོ་
བ་དེ་ངག་དེའི་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུ་དོན་དང་ཕྲད་པ་དེ་ངག་དེའི་ཉིང་དགོས། དེ་གསུམ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་རག་
ལས་པ་དེ་དེའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོས་འབྲེལ་ངག་ལ་ཡོད་
པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་ཡོད་
པའི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བསྟན་བཅོས་ལུས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་དེ་དེའི་དགོས་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ལ་ཐོས་བསམ་གྱིས་ཞུགས་པ་དེ་དེའི་ཉིང་དགོས། དེ་གསུམ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྔ་
མ་སྔ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དེ་དེའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྟན་
བཅོས་ལུས་ཀྱི་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དེ། ལྷག་པ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་པ་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པ་དེ་དེའི་དགོས་པ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་དེ་དེའི་ཉིང་དགོས། དེ་གསུམ་ཕྱི་

57

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མ་ཕྱི་མ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དེ་དེའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར་དགོས་འབྲེལ་གྱི་ངག་
བཀོད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་བསྟན་བཅོས་ལ་དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་ཡོད་དམ་སྙམ་པའི་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་བསྐྱེད་
པའི་སྒོ་ནས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཞུག་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་རྟོག་པ་སྔོན་དུ་
གཏོང་བ་དག་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་པ་དང་། དགོས་པ་མེད་པ་
དང་། འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཚིག་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ན། བསྟན་བཅོས་
ལ་སོགས་པ་གཞན་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེ་བས་ན་འདུལ་བའི་མདོ་འདིའི་

བརྗོད་པར་བྱ་བ་མེད་པའི་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་བསྙད་དོ།།འབྲས་བུ་མེད་པར་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དགོས་པ་བསྙད་དོ།།ཐབས་མེད་པར་དོགས་པ་བསལ་བའི་ཕྱིར་འབྲེལ་བ་བསྙད་དོ།།འདིའི་དོན་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་
བསྙད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཞུང་འདིས་

དགོས་སོགས་ཆོས་བཞི་བསྟན་ན་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་པས་ཉིང་དགོས་དེ་དངོས་
སུ་བསྟན། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞེས་པས་བརྗོད་བྱ་དེ་དངོས་སུ་བསྟན། དགོས་པ་དང་འབྲེལ་པ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་

58

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། ལྔ་པ་ལ། བརྗོད་བྱ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ། དགོས་པ་ལ། ཉིང་

དགོས་ལ། འབྲེལ་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ།།

བརྗོད་བྱ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།

དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་འདིས་ལྷག་པའི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིས་

ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། འདིས་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་

དབྱེ་བ་སོགས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
འདིས་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དངོས་སུ་མ་
བསྟན་ཀྱང་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྒྱས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་
བྱེད་པའི་ཐབས། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྲུང་བའི་ཐབས། ཉམས་ན་

ཕྱིར་འཆོས་པའི་ཐབས་རྣམས་དངོས་སུ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དགོས་པ་ལ་རྩོད་སྤོང་ནི། ཁོ་ན་རེ། བསྟན་བཅོས་འདིས་

ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནས་འབྱུང་

བ་སྟོན་ནམ། མི་འབྱུང་བ་སྟོན། དང་པོ་ལྟར་ན། འདི་ལུང་སྡེ་བཞི་དང་

59

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཟློས་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། འདི་བསྟན་བཅོས་རྣམ་
དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཞེ་ན། བསྟན་བཅོས་འདིས་ལྷག་པ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནས་འབྱུང་བ་སྟོན་ཀྱང་
ཟློས་སྐྱོན་མེད་དེ། འདི་བརྩམས་པ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར།

མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་དང་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོར།

འདི་བརྩམས་པ་ལ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ། ལོག་
རྟོག་སེལ་བའི་དགོས་པ། མདོར་བསྡུས་པ་ལ་དགའ་བའི་བསམ་པ་

སྐོང་བའི་དགོས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩ་འགྲེལ་དུ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ། སྔར་བཅས་རྗེས་
བཅས་སུ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ། རུང་མཐུན་དུ་མ་
རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ། ཚིག་གཞན་གྱིས་དོན་གཞན་
བསྟན་པ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་གཞི། རྣམ་འབྱེད། ཕྲན་ཚེགས། ཞུ་བ་
སོགས་གོ་རིམ་འཁྲུགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལས། འདིར་གཞིའི་

སྐབས་སུ། དང་པོར་གཞི། དེ་རྗེས་སུ་ཕྲན་ཚེགས་དེ་རྗེས་སུ་ཞུ་བ་

60

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྟན་པས། གཞི་རྩ་བ་ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་བ། ཞུ་བ་འགྲེལ་བཤད་
ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་
སུ་དང་པོར་རྣམ་འབྱེད། དེ་རྗེས་ཕྲན་ཚེགས། དེ་རྗེས་ཞུ་བ་སོགས་བསྟན་པས། རྣམ་འབྱེད་རྩ་བ། ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པ། ཞུ་བ་འགྲེལ་བཤད་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། ལུང་དུ། སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ། གནང་བའི་རྗེས་སུ་གནང་བ།
དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་བཅས་པ་སོགས་ཟློས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
སྒྲུབ་པ་དང་གནང་བའི་རྗེས་སུ་དགག་པ། དགག་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་
པ་དང་གནང་བ་བཅས་པ་སོགས་འགལ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལས། འདིར་གཙོ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་བསྟན་པ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལུང་དུ། དང་པོར་བྲན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གནང་ནས། དེ་ལ་ཉེས་དམིགས་འགའ་ཞིག་གཟིགས་ནས་ཕྱིས་
བྲན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བཀག་པ་གཉིས་ལས། ཕྱི་མ་གཙོ་ཆེ་བས་འདིར་

བྲན་བཀོལ་བ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་དུ། ཆོས་ལ་ལ་གཞི་གཅིག་ཁོ་ན་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་
ཀྱང་། འདིར་སྤྱིར་བསྟན་པས་གཞི་གཞན་ལ་སྦྱོར་བ་ཡང་བདེ་བླག་
ཏུ་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ལུང་དུ། བསླབ་པ་མ་ཕུལ།
བསླབ་པ་ཉམས་པར་མ་བྱས་པར་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་འཁྲིག་པའི་

61

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆོས་བསྟན་ན་དགེ་སློང་དེ་ཡང་ཕམ་པར་འགྱུར་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་བསླབ་པ་མ་ཕུལ་བ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཁོ་ན་དང་སྦྱར་ནས་
བཤད་ཀྱང་འདིར་སྤྱིར་བསྟན་པས་མ་བྱིན་ལེན་སོགས་དང་སྦྱོར་བ་
བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་ནུས་པ་བཞིན་ནོ།།བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་དུ།
ཁྱམས་སུ་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པར་མི་བྱའོ།།སྒོ་ཁང་དང་། གནས་
ཁང་དང་། དགོན་པར་ཡང་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལ། དེ་དག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་མི་བསྒོམ་ན། རྣལ་འབྱོར་
བསྒོམ་པའི་གནས་གཞན་མི་རྙེད་པས། དེའི་དོན་སློབ་དཔོན་གྱིས་
སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཞུགས་པས་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པར་མི་བྱའོ།།རྣམ་པར་
གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་། གཏུམ་པོ་དང་། གྱ་ཚོམ་པ་དག་སྤང་བར་
རིགས་སོ།།ཞེས་མི་མང་པོ་མངོན་པར་འདུ་བའི་ཁྱམས་དང་ཅ་ཅོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་གཡེང་བ་ཡོད་པའི་གནས་ཁང་དང་། ཆོམ་རྐུན་དང་སེངྒེ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་དང་། ཀྱལ་ཀ་ཅན་ལ་སོགས་པ་གྱ་ཚོམ་པ་ཡོད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་
པར་མི་བྱ། ཞེས་པའི་དོན་དུ་བསྟན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལོག་རྟོག་
སེལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱིར་མདོ་ཀུན་གྱིས་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་
ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་དུ་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་
སུ། གསོལ་བའི་འོག་ཏུ་ཡང་རུང་ངོ་།།ཞེས་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་

62

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་སྲུང་བའི་སྐབས་སུ། དེས་ཕྱིས་དབྱུང་སྙམ་པའི་བློ་གྲོས་གང་
ཡིན་པ་དེ་ནི་བཀུར་བའིའོ།།ཞེས་དང་། ཉམས་པ་ཉིད་འཆོས་པའི་
སྐབས་སུ། དེ་ཁ་ཅིག་ནི་ནན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན། དེ་ནི་མི་བཟང་ངོ་།།
མདོ་སྡེ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལོག་
རྟོག་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མདོར་བསྡུས་ལ་དགའ་
བའི་བསམ་པ་སྐོང་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་རྣོན་པོ་ཚིག་
ཉུང་ངུས་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དང་། དབང་པོ་རྟུལ་པོ་ལུང་གི་ཚིག་རྒྱས་པ་འཛིན་མི་ནུས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་

ཕྱིར་དུ། འདིར་ཚིག་ཉུང་ངུས་དོན་ཚང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཉིང་དགོས་ལ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལམ་ཟག་མེད་བསྟན་བཅོས་
འདིའི་ཉིང་དགོས་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
ཅིའི་ཕྱིར་ཟག་པ་མེད་པའི་ལམ་མི་བཟུང་ཞེ་ན་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ། མ་ཡིན་ན། ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་
པར་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་
དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལུང་དང་པོས་ལམ་ཟག་མེད་མཐར་ཐུག་གི་ཉིང་དགོས་མ་ཡིན་པ་

ལ་དགོངས། ལུང་གཉིས་པས་དེ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉིང་དགོས་ཡིན་

63

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་འབྲེལ་པ་ལ་ནི། ཁོ་ན་རེ། ལྷག་
མེད་མྱང་ངན་ལས་འདས་པ་བསྟན་བཅོས་འདིའི་ལུས་ལ་དེ་བྱུང་དུ་
འབྲེལ་པར་ཐལ། དེ་འདིའི་ཉིང་དགོས་གང་ཞིག་དེའི་ཉིང་དགོས་
དགོས་པ་ལ་འབྲེལ། དགོས་པ་བསྟན་བཅོས་འདི་ལ་འབྲེལ་བའི་

འབྲེལ་པ་དེ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དུ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷག་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་འདུས་བྱས་སུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། ལྷག་མེད་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་ཐོབ་པ་གཉིས་པོ་འདིའི་ཉིང་དགོས་ཡིན་

པས། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་དེའི་ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཚིག་དོན་ནི། ངེས་པར་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་གདོན་མི་ཟ་བ་ལ་འཇུག་ལ།

འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཡང་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཐོབ་པ་ལ་

འཇུག་སྟེ། ངེས་པར་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚིག་དང་འབྲེལ་བའི་

ཕྱིར། དེ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་སྟེ། ལམ་དང་། རྐང་དང་། རྟ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་དང་། གྲོང་དང་། གྲོང་ཁྱེར་སོགས་ལ་ཡང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་ནས་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་། རྐང་ཐང་གིས་འབྱུང་ཞེས་པ་དང་། རྟ་
དང་གླང་པོ་ཆེའི་བཞོན་པས་འབྱུང་། ཞེས་དང་། གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ནས་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་པ་མཐོང་པའི་ཕྱིར། དབང་དུ་བྱ་བའི་སྐད་

64

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོད་ཨ་ཐ་ཞེས་པ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་སྟེ། བཀྲ་ཤིས་པ་འདི་ལས་

ཡུན་རིང་དུ་འཚོ་བ་དང་མཐུན་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་བཀྲ་ཤིས་

པ་ལ་ཡང་འཇུག །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞེས་པ་དེ་ནས་ཞེས་
པའི་ཚིག་ཕྲད་ལ་ཡང་འཇུག །དེ་མ་ཐག་སོམ་ཉི་ཐམས་ཅད་རྣམ་

པར་སྤངས་ཏེ་ཞེས་པའི་དེ་མ་ཐག་པ་ལ་ཡང་འཇུག སྒྲའི་རྗེས་སུ་
འབྲང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་ཡང་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འདིར་ནི་ཕྱི་མ་ལ་འཇུག་སྟེ།
མྱང་འདས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདིས་རྩོམ་

པར་དམ་བཅའ་སྟོན་ཏེ། འདིས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཞེས་པ་ནས། ཕྱི་མ་དང་མཐུན་ལ། སྔ་མ་དང་འགལ་བ་ནི་རུང་ངོ་།།ཞེས་པའི་བར་

རྣམས་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

བཤད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ངེས་པར་འབྱུང་བ། ཞེས་པ་
བཤད་པའི་གཞིར་བཞག་པ་གང་ལས་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་འཁོར་
བ་ལས་སོ།།གང་དུ་ན། ཐར་བ་མྱང་འདས་སུའོ།།གང་གི་སྟོབས་
ཀྱིས་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྲུངས་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་
སོ།།ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། གདོན་མི་ཟ་བའམ། སླར་མི་ལྡོག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སོ།།ངག་དོན་ནི། ཐར་བ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་

རྣམ་པར་དག་པ་བསྲུང་དགོས་ཏེ། ཐར་པ་མྱང་འདས་ཀྱི་གོ་འཕང་

65

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཐོབ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྲུངས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་

ཕྱིར། གསུམ་པ་འཕྲོས་དོན་ལ། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ།།མཚན་
ཉིད། དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ལ་དཔྱད་པ། སྒྲ་

བཤད་པའོ།།

འཕྲོས་དོན་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་སོགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་དེ་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་ནང་ནས་

སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་
གཟུགས་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་པ་གཉིས་སུ་

ཡོད། གཉིས་པ་ནི། འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་

རིགས་སུ་གནས་པའི་ཆོས་འདི་པའི་སྤོང་བ་གཟུགས་ཅན་པ་གང་
ཞིག འདོད་པའི་སས་བསྡུས་པ་དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད།

དེ་ལ་འཆལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཞེས་པས་མི་དགེ་བ་གཅོད། དངོས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ཞེས་པས་དགེ་བ་བར་མ་རྣམས་གཅོད། ཆོས་འདི་པའི་

ཞེས་པས་ཕྱི་རོལ་བའི་རྒྱུད་ལ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཡོད་པ་གཅོད། སྤོང་བ་ཞེས་པ་སྡོམ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ཅན་པ་ཞེས་པས་
སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཤེས་པ་ཡིན་པ་གཅོད།།འདོད་པའི་སས་བསྡུས་

66

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཞེས་པས་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཅོད་པར་བྱེད་དོ།།

སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་རིགས་བརྒྱད་དུ་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི།།དེ་ལ་དབྱེ་ན། སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད་ཡོད་དེ།
བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ། དགེ་བསྙེན་ཕ་མའི་སྡོམ་པ། དགེ་ཚུལ་ཕ་
མའི་སྡོམ་པ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ། དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རྫས་དང་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འདུ་ཚུལ་བསྟན་པ།

བཞི་པ་ནི། རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་འདུ་སྟེ། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྫས་གཅིག་དགེ་བསྙེན་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་རྫས་གཅིག་

དགེ་ཚུལ་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་གཉིས་རྫས་
གཅིག ། དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་རྫས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་
གྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། དང་པོ་གསུམ་ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་དང་།
ཐ་མ་ལྔ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པར་འདུ་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། དགེ་བསྙེན།

67

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགེ་ཚུལ། དགེ་སློང་གསུམ་གྱི་སྡོམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་བླངས་པའི་གང་
ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་རྫས་གཅིག་དང་རྫས་ཐ་དད་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། དེ་གསུམ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན།

དགེ་སློང་གི་བསླབ་པ་ཕུལ་ནས་དགེ་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ཅིག་མེད་
པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅོས་དངོས་བཤད་པ་ལ། སློབ་པ་པོའི་
རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བཤད་པ། དེས་ཇི་ལྟར་བསླབ་པའི་རིམ་པ་བཤད་
པའོ།།དང་པོ་ལ། གཞིའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་ཚུལ་བཤད་པ་དང་།
ཕྲན་ཚེགས་ལས་འབྱུང་བ་དང་ཞུ་བ་ནས་འབྱུང་བ་གསུམ་ལས།།དང་པོ་ནི། སྔོན་ཆོག་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་གཉིས་ལས།

68

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྔོན་ཆོག་ངོས་གཟུང་བ་སོགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན་ཆ་ལུགས་འདི་བཞིན་བྱས་རྒན་རིམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། ཐལ་མོ་སྦྱར། ཙོག་ཙོག་
བུར་འདུག་ཅིང་གསོལ་བ་བཏབ་པར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་། གསོལ་
བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་། བསྙེན་པར་
རྫོགས་པ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྔོན་གྱི་ཆོ་
གའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
ཁ་ཅིག སྔོན་ཆོག་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་
ཡེ་ཤེས་ཁོང་ཆུད་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས། འོད་སྲུང་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས། གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཚུར་ཤོག་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས། བཟང་སྡེའི་ཚོགས་དྲུག་ཅུ་
སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་ཁས་བླངས་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས། ལེགས་སྦྱིན་དྲི་བས་མཉེས་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ལ་
སོགས་པ་བུད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་

69

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བླངས་པས་བསྙེན་པར་རྫོགས། མཆོད་སྦྱིན་མ་འཕྲིན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། ཡུལ་དབུས་སུ་བཅུ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྔ་སྡེ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་ཆུད་
ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དེ་སྔོན་ཆོག་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་
རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། བདེན་བཞིའི་ཆོས་

ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འདུལ་
བའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མངོན་པའི་སྡེ་
སྣོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། འཕྲིན་གྱི་
སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་ཆོས་ཅན། སྒྲུབ་བྱེད་མཁན་པོ་
ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། འགྲེལ་ཆུང་ལས་མཁན་པོ་ལས་ལུང་ནོད་ཏེ་འཕྲིན་པས་
འཕྲིན་དབབ་པོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། སྐལ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་བྱར་མི་
རུང་བར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་རྩ་
ལས། སྐལ་པ་དང་ལྡན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་མངགས་པ་འདྲ་བས་

རབ་ཏུ་འབྱིན་དུ་གཞུག་པ་ནི་ཆོ་ག་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་

70

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། རབ་བྱུང་བསྙེན་
རྫོགས་གྱི་སྡོམ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བའི་ཆོ་ག་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་
ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མཆོད་སྦྱིན་མ་ལ་རབ་བྱུང་
དང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རིམ་ཅན་དུ་སྦྱིན་པར་ལུང་ལས་
བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཡུལ་དབུས་སུ་བཅུའི་ཚོགས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་
ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པའི་རྗེས་སུ་གནང་བའི་སྐབས་
མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ད་ལྟར་གྱི་
བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚེ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་།
སྔོན་ཆོག་ལ་ལྔ་ཚོགས་དང་བཅུ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཅིག་མེད་པར་
ཐལ། དེ་ལ་མཚམས་ནང་དེ་ན་གནས་པའི་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དཀྱིལ་འཁོར་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་
ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་སྔོན་ཆོག་ཡོད་པར་ཐལ།
ཡུལ་དབུས་སུ་བཅུ་ཚོགས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་དེ་སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ཅེས་སྨོས་པ་
ནི་དཀྱིལ་འཁོར་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་

71

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
དགག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོན་ཆོག་ལ་
བརྒྱད་ཡོད་དེ། འདྲེན་པ་རང་རྒྱལ་རང་བྱུང་ཚུལ་གཅིག་དང་།།ཡེ་
ཤེས་ཁོང་ཆུད་ཚུར་ཤོག་སྐྱབས་འགྲོ་དང་།།སྟོན་པར་ཁས་བླངས་དྲི་མཉེས་ལྕི་ཆོས་སྤོང་།།གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་དང་ནི་
བརྒྱད།།ཅེས་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

དེ། ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་
པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པའི་རྗེས་
སུ་གནང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ཀུན་དགའ་བོ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་
གང་ཞིག་ཀུན་དགའ་བོས་ངོ་ཆེན་མཛད་ནས་སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོ་ལ་
སོགས་པའི་བུད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་
བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འོད་སྲུང་ཆེན་པོ་ཀུན་དགའ་བོའི་མཁན་པོ་
ཡིན་པར་བཀའ་བསྡུའི་སྐབས་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཚུར་ཤོག་གི་
སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་ཆོས་ཅན། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་
བཅས་པའི་རྗེས་སུ་གནང་བའི་སྐབས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་རབ་བཟང་ཚུར་ཤོག་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་

72

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སྔོན་ཆོག་ལ་བརྒྱད་དུ་འབྱེད་པ་མི་

འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་ན། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་
ཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟ་བུ་ནི་སྔོན་གྱི་ཆོ་གའོ།།ཞེས་པའི་
ཐད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། སྔོན་གྱི་ཆོ་ག་ནི་རྣམ་པ་འདི་ལྟ་བུར་
རིག་པར་བྱའོ།།རྣམ་པ་གཞན་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རང་གི་འགྲེལ་པར། སྔོན་གྱི་ཆོ་ག་ནི་ད་ལྟར་གྱི་
ཆོ་ག་ལས་སྔ་རོལ་ཏུ་འདི་ལྟ་བུའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅན། ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ལ་དུ་མར་དབྱེ་མི་རིགས་
པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་སྔོན་ཆོག་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་

ཀྱི་སྒོ་ནས་དུ་མར་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་
རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ཆོ་ག་སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པ་ལ་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོན་
ཆོག་གནང་བའི་དུས་ཡོད་དེ།།སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་བར་དུ་སྔོན་ཆོག་གནང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་
ལ་ཁ་ཅིག སྟོན་པ་སངས་མ་རྒྱས་པའི་སྔ་རོལ་དུ་སྔོན་ཆོག་མ་
གནང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྔ་རོལ་

73

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཏུ་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་

པར་ཐལ་ལོ།།དེས་ན། ཁོ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་གནང་བའི་དུས་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་རབ་དུ་བྱུང་བ་ནས་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་བར་དུ་སྔོན་ཆོག་གནང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལུགས་གཉིས་ཀ་
མི་འཐད་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་ཁས་བླངས་ཕྱི་མ་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་དེ།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་སྔ་རོལ་དུ་སྔོན་ཆོག་
མ་གནང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྔ་
རོལ་དུ་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁ་ཅིག སྟོན་པས་
སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྔོན་ཆོག་ཁོ་ན་གསུངས་ཤིང་། ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་སོ།།ཞེས་ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་དྲུག་གི་དུས་སུ་ཤཱ་
རིའི་བུས་མཁན་པོ་མཛད་ནས་འཆར་ཀ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དུས་སུ་ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་

འཕྲིན་པ་འཆར་ཀ་ཡིན་པར་ལུང་ལས་གསུངས་པ་གང་ཞིག་དེའི་
དུས་སུ་འཆར་ཀ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། ལུང་ཁྲི་རྐང་གི་གླེང་གཞི་ལས་འཆར་ཀ་བཙུན་མོ་རྣམས་ཀྱི་
ཁྱིམ་དུ་བཤོས་གསོལ་པ་ན་ཁྲི་རྐང་ཆག་པ་ལ་འདུག་གོ ཞེས་

74

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འཆར་ཀ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དུས་
སུ་ལྟུང་བར་གྱུར་པའི་ཆོས་བཞི་བརྗོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ད་ལྟར་
གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་
དུས་སུ་ཕམ་པ་བཞིའི་བཅས་པ་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར་ན། རྩ་བར་མ་
ཁྱབ། འོ་ན་ཀུན་དགའ་བོ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚེ་ཕམ་པར་གྱུར་
པའི་ཆོས་བཞི་བརྗོད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་
པར་རྫོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་

མ་བྱིན་ལེན་གྱི་བསླབ་པ་བཅས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག གསོལ་
བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་དེ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཏེ་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་ནས་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཀྱི་བར་དུ་གནང་བ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་རྗེས་སུ་ཡང་གནང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཇི་སྲིད་གནས་ཀྱི་
བར་དུ་ཡང་གནང་བར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག འཕྲིན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་
པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་དེ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་གི་སྔ་
རོལ་ཁོ་ནར་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་སྒྲུབ་བྱེད་མཁན་པོ་ལ་མི་རྟེན་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེ་ན། དེ་འདྲའི་ཆོ་ག་དེ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་རྗེས་སུ་
གནང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་གི་

75

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྔ་རོལ་ཁོ་ནར་བྱུང་བ་གང་ཞིག་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་
དེ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་རྗེས་སུ་གནང་བའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། རྣམ་འབྱེད་ལས། སྐྱེ་དགུའི་བདག་མོས་མཁན་མོ་མཛད་
ནས་ཨུ་པ་ལའི་མདོག་ཅན་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པར་གསུངས་པ་དང་། ཕྲན་ཚེགས་ལས། དགེ་འདུན་སྡེ་གཉིས་

ཀྱིས་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་ཅན་འཕྲིན་པར་མངགས་ནས་མཆོད་སྦྱིན་མ་
འཕྲིན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ་ལོ།།ལུང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་མཁན་པོ་ལ་ཡང་མི་རྟེན་པ་
ཁེགས་སོ།།ཁ་ཅིག འཕྲིན་ཆོག་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་དགུ་པོ་ཐམས་
ཅད་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གའི་སྔ་རོལ་སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཁོ་ནར་གནང་། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་
བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་དེ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་
བཅས་རྗེས་སུ་གནང་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔོན་ཆོག་གནང་བའི་རྟེན་
གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཚེ་དེ་ལ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཟིན་པའམ་འཐོབ་པར་ངེས་པ་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ཤིང་ཁྱད་པར་དུ་རང་བྱུང་བསྙེན་
རྫོགས་ཡེ་ཤེས་ཁོང་ཆུད་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་ཚུར་ཤོག་ལྕི་བའི་

ཆོས་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ལ་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ཅིག་ངེས་པར་དགོས་ཞེས་

76

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཟེར་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་ཅན། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚུར་
ཤོག་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཆོག་ཟུང་ཅིག་ཚུར་ཤོག་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་སྤྱིར་
བསྟན་པ་དང་། སྔོན་ཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། བསྙེན་པར་རྫོགས་ཚུལ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས། ལྔ་སྡེ་ཡེ་ཤེས་ཁོང་
ཆུད་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས། འོད་སྲུང་ཆེན་པོ་སྟོན་པར་ཁས་
བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། བཟང་སྡེའི་ཚོགས་དྲུག་ཅུ་
སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། ཤཱ་
རིའི་བུ་ལ་སོགས་པ་ཚུར་ཤོག་གིས་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས།
ལེགས་སྦྱིན་དྲི་བས་མཉེས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། སྐྱེ་
དགུའི་བདག་མོ་ལ་སོགས་པ་བུད་མེད་ལྔ་བརྒྱ་ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་
སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། མཆོད་སྦྱིན་

77

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
མ་འཕྲིན་གྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། ཡུལ་དབུས་སུ་བཅུ་ཚོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔ་ཚོགས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་
ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་སྔོན་ཆོག་ཇི་ལྟར་བཅས་ཚུལ། སྔོན་ཆོག་གི་ངོ་བོ། སྔོན་ཆོག་གནང་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག སྔོན་ཆོག་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གའི་
ཁྱད་བར། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ལ་དཔྱད་པ། སྒྲ་བཤད་པ་དང་དྲུག་ལས། དང་
པོ་ནི། སྔོན་ཆོག་ཇི་ལྟར་བཅས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་
ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ་ན་ཕལ་ཆེར་ཚུར་ཤོག་གིས་བསྙེན་པར་
རྫོགས་པར་མཛད་ལ། དེ་དུས་སུ་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་གི་དྲུང་དུ་

རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་དྲུང་དུ་བཏང་

བས་བར་སྐབས་སུ་ཚེའི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས། ཀྱེ་མ། ངའི་ཉན་ཐོས་ཐག་རིང་པོ་ནས་འོངས་པ་
དག་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་ཏོ་སྙམ་དུ་དགོངས་ནས། དེང་ཕྱིན་ཆད་དགེ་འདུན་འདུས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བ་གནང་། ཞེས་སྔོན་ཆོག་གནང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རབ་

བྱུང་དང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་

78

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསོལ་བཞིའི་ལས་དེ་སྔོན་ཆོག་གི་མཚན་ཉིད། གསུམ་པ་ནི། སྔོན་
ཆོག་གནང་བའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྨིན་པ་གསུམ་
ཤས་ཆེ་ཞིང་སྒྲིབ་པ་གསུམ་ཤས་ཆུང་བའི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་གནང་
བའི་ཕྱིར། སྨིན་པ་གསུམ་ནི་རྒྱུད་སྨིན་པ། ཤེས་རབ་སྨིན་པ། དབང་
པོ་སྨིན་པ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད། རྒྱུད་སྨིན་པ་ནི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་རྣམས་སུ་
ལམ་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པ། ཤེས་རབ་སྨིན་པ་ནི་དེའི་སྟོབས་
ཀྱིས་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཆེ་བ། དབང་པོ་སྨིན་པ་ནི་དེའི་
དབང་གིས་དད་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣོ་བ་ལ་བྱེད་དོ།།སྒྲིབ་པ་

གསུམ་ནི། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒྲིབ་པ། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། ཉོན་མོངས་པའི་
སྒྲིབ་པ་གསུམ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ནི། ངན་སོང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མཚམས་མེད་ལྔ། ཕམ་པ་
བཞི། ཆོས་སྤོང་གི་ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་སྐབས་འདིའི་ཉོན་མོངས་
པའི་སྒྲིབ་པ་ཤས་ཆེ་བ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་རྒྱུན་རིང་ཞིང་གཉེན་པོ་
སྐྱེ་དཀའ་བ་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་རྣོ་བ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་དེ། འཆར་ཀ་སོགས་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་ཉོན་
མོངས་པ་རྣོ་བ་ཙམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

79

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྔོན་ཆོག་དང་ད་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ།

བཞི་བ་ནི། སྔོན་ཆོག་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་
དེ། གང་ལས་ནོད་པ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་གིས་ནོད་པ་རྟེན་གྱི་
ཁྱད་པར། ཇི་ལྟར་ནོད་པ་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ད་
ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་ལྔ་ཚོགས་དང་བཅུ་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། སྔོན་ཆོག་ལ་མཚམས་ནང་དེ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་འདུས་པ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར།
གུས་པས་འདུད་པའི་ཁྱད་པར། སྤྱོད་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར། གསོལ་བ་
འདེབས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་ཆོས་གོས་གསུམ་མཁན་པོས་བྱིན་གྱི་བརླབས་ཏེ་སྐོན་པ་ཡིན་ལ། སྔོན་ཆོག་ལ་དེ་མི་དགོས་པར་བསྒྲུབ་བྱ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་གྱོན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆ་ལུགས་བཞིན་དུ་བྱས་པས་ཆོག་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་ལུགས་འདི་བཞིན་བྱས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

80

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་ཕྱག་ཚན་ལན་བཅུ་གཅིག་

དགོས་ལ། སྔོན་ཆོག་ལ་དེ་མི་དགོས་པར་རྒན་རིམས་ལ་ཡན་ལག་
ལྔ་ས་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱག་ཚན་ཚར་གཅིག་གིས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྒན་རིམས་ལ་ཕྱག་འཚལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་ཕ་གུའི་སྟེང་དུ་རྩྭ་བཏིང་བ་ལ་རྟིང་པ་

གཟར་ཏེ་འདུག་པ་སོགས་དགོས་ལ། སྔོན་ཆོག་ལ་སྟན་མེད་པར་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐལ་མོ་སྦྱར་ཙོག་ཙོག་པོར་འདུག་ཅིག་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་

ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་མཁན་པོས་ངོ་ཆེན་མཛད་དེ། ལས་སློབ་ཀྱིས་བརྡ་སྤྲད་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ཡིན་ལ། སྔོན་ཆོག་
ལ་བསྒྲུབ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་པས་ཆོག་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསོལ་བ་བཏབ་པར་གྱུར་པ་གསུམ་དང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་
འགལ་རྐྱེན་དང་བྲལ་བ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་ཚང་བ་སོགས་བརྗོད་དགོས་ལ་སྔོན་ཆོག་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ།
ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་རྫོགས་རིམ་གྱིས་སྒྲུབ་ལ།
སྔོན་ཆོག་ལ་དེ་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསོལ་བ་
དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་ཅིག་ཅར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་། བསྙེན་པར་

81

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྫོགས་པ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ནི་སྔོན་གྱི་ཆོ་
གའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ད་ལྟར་དུས་སུ་སྔོན་ཆོག་ལ་བསྟེན་རུང་མི་རུང་ལ་དཔྱད་པ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་གསོལ་
བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་
བྱར་མི་རུང་ལ། གལ་ཏེ་བྱས་ན་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་མཁན་པོ་མེད་པ་དང་བར་ཆད་མ་དྲིས་པར་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་
སྔོན་ཆོག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ད་
ལྟར་གྱི་ཆོ་གའི་སྔ་རོལ་དུ་བྱུང་བའི་ཆོ་ག་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། སྔོན་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་

ལྡན་ཏེ། གང་ལ་ནོད་པ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར། གང་གིས་ནོད་པ་རྟེན་གྱི་
ཁྱད་པར། ཇི་ལྟར་ནོད་པ་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་
འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྔོན་ཆོག་གི་
མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་མཁན་པོ་མེད་པ་དང་། བར་ཆད་མ་དྲིས་པར་ཡང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང་། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་གི་

82

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནང་ཚན་དུ་གྱུར་བའི་བརྗོད་པ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། གསོལ་བཞིའི་

ལས་ཀྱི་སྔོན་ཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། དེར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཚང་བར་ཐལ་

ལོ།།གཞན་ཡང་། སྔོན་ཆོག་གི་སྦྱོར་ཆོག་ཆོས་ཅན། གསོལ་བཞིའི་

ལས་ཡིན་པར་ཐལ། སྔོན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་
ཕྱིར་ན། མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་ན། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ན་
མ་ཁྱབ། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་བཅས་པ་ལ་དགོས་
པ་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་གས་བུད་མེད་
བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་ན་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་

ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་ཉིད་དག་
གིས་ལས་གཞན་བྱེད་པས་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་དགེ་སློང་བཞིས་ལས་བྱས་པ་ལས་

བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཁ་ཅིག འདོད་དེ། ལུང་ཞུ་བ་ལས། དགེ་སློང་ལྔ་མཆིས་

83

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བཞིན་དུ་བཞིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་ན་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བགྱི་
འམ་མ་རྫོགས་ཞེས་བགྱི། ཨུཏ་པ་ལི། རྫོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བསྙེན་
པར་རྫོགས་པ་ནི་འདས་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། དེ་ནི་ལུང་མ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དག་པ་ལས་
དགེ་སློང་ལྔ་ལས་ལྷག་པ་མཆིས་བཞིན་དུ་ལྔས་བསྙེན་པར་རྫོགས་
ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་
བཤད་པ་ལ། སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས། ཐོབ་པ་
མི་ཉམས་པར་སྲུང་བའི་ཐབས། འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཚིགས་སྔ་མ་དགེ་ཚུལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་དང་། ཚིགས་ཕྱི་མ་བསྙེན་རྫོགས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་བཤད་
པའོ།།དང་པོ་ལ། སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག་དང་། དངོས་བཞིའི་ཆོ་ག་བཤད་
པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རྒྱུད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་མཁན་པོ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བཤད་པ། རྒྱུད་དག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བར་ཆད་དྲིས་ཤིང་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཟུང་བ། བསྟན་པ་ལ་
རིམ་གྱིས་བསླབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྡོམ་པ་གསུམ་སྦྱིན་པའི་གོ་རིམ་

བཤད་པ། རྒྱུད་སྣོད་རུང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་བཞི་
ལས། དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དེའི་
ཕྱིར་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་ལ་མཁན་པོ་ཉིད་དུ་གནས་པ་ལའོ།།ཞེས་

84

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་སྐབས་སུ། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པའི་ཚུལ། བཅས་པའི་དུས།
མཐའ་བཅད་གསུམ་ལས།

ད་ཆོག་བཅས་པའི་ཚུལ་དང་བཅས་པའི་དུས་མཐའ་བཅད་པ་
གསུམ་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་

ཆོས་གོས་ལེགས་པར་མ་བགོས། རྒྱུད་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས། སྤྱོད་ལམ་རྒོད་བག་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ནད་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ནད་

གཡོག་མེད་པར་གཟིགས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། དེང་ཕྱིན་
ཆད་ངའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་གཅིག་གིས་གཅིག་བསྡུ་བར་བྱ་བ་དང་།
ནད་པ་རྣམས་ལ་རིམ་གྲོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ། མཁན་པོ་དང་སློབ་
དཔོན་དང་བཅས་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བར་གནང་ངོ་།།ཞེས་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ནི། ཁ་ཅིག སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གོང་ཡན་ཆད་དུ་བསྟན་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་། རྨ་མ་བྱུང་བས་མི་ཚངས་སྤྱོད་སོགས་

85

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཀྱི་བསླབ་པ་མ་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་དྲུག་པའི་དུས་སུ་ཤཱ་རིའི་བུས་མཁན་པོ་མཛད་
ནས་འཆར་ཀ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁ་ཅིག རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་
རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མཁན་པོ་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་བ་མི་
རིགས་ཏེ། སྔོན་ཆོག་ལ་བསྟེན་ནས་དེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅིག་

ཅར་རབ་ཏུ་འབྱུང་བ་དང་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ད་

ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མཁན་པོ་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁན་པོ་མེད་པར་ཡང་དེ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་ལྡན་པའི་ལྟར་མཁན་པོ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་གང་

ཟག་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཁན་པོར་འོས་པའི་དགེ་སློང་ལ་མཁན་པོ་
ཉིད་དུ་གནས་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དང་པོའི་མཁན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་བར་ཆད་དྲིས་ནས་
ཡོངས་སུ་དག་པ་ལ་སྐབས་དབྱེའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིགབསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་དང་པོའི་མཁན་པོ་ཡིན་ན། དེའི་མཁན་པོ་ཡིན་

86

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོས་ཟེར་ན། དེའི་མཁན་པོའི་སྟ་གོན་ལ་གནས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱིས་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་
པའི་མཐར་མཁན་པོར་ཁས་བླངས་ཟིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ་

ལོ།།འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་
ཡུལ་གྱི་དང་པོའི་མཁན་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཡོད་ དེ། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། མཛེས་པ་
དང་། ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་བར་ཆད་དང་ལྡན་མི་ལྡན་དྲིས་ནས་མི་

ལྡན་པར་ཤེས་ནས་ཁོ་བོས་ཁྱོད་རབ་ཏུ་བྱུང་ངོ་ཞེས་སྐབས་དབྱེ་
བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དགེ་བསྙེན་ཉིད་དང་དགེ་
ཚུལ་ཉིད་དང་། དགེ་སློང་ཉིད་དག་གི་སྔ་མ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་
ལ་ཕྱི་མ་མི་བྱའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་
བརྟེན་ནས་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྔོན་དུ་མ་སོང་བ་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན།
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁན་པོ་མེད་པར་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྐྱེ་བ་ལ་མཁན་པོ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བར་

87

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་སྐྱེ་བ་ལ་མཁན་པོ་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅིག་ཅར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོན་ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས།
དགེ་ཚུལ་དང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་དེའི་
དོན་ཡིན་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དགེ་ཚུལ་ལ་སྔོན་ཆོག་མ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དགེ་ཚུལ་ལ་དགེ་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྐད་དོད་ཤྲ་མ་ཎེ་ར་ཞེས་པ། མིག་
མཆི་མས་གང་བ་ལ་འཇུག་ལ། དེ་མིག་མཆི་མས་གང་བ་དང་འདྲ་
བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་དང་འདྲ་སྟེ་མིག་
མཆི་མས་གང་བས་ཐག་ཉེ་བའི་གཟུགས་མཐོང་ཡང་། ཐག་རིང་
བའི་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། དགེ་ཚུལ་གྱིས་རང་གི་བསླབ་
བྱའི་གནས་སྟོན་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ཉན་དུ་རུང་ཡང་། དགེ་སློང་
གི་དེ་ཉན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ལུང་ལས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་
ལ་མཁས་པའི་དགེ་ཚུལ་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་
ཚུལ་གྱིས་དགེ་སློང་གི་བསླབ་བྱའི་གནས་སྟོན་པའི་འདུལ་བའི་སྡེ་
སྣོད་ཉན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁ་ཅིག སྣ་གཅིག་སྤྱོད་
པའི་དགེ་བསྙེན་དང་སྣ་འགའ་སྤྱོད་པའི་དགེ་བསྙེན་སོགས་དགེ་

88

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྙེན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤང་བྱ་ལྔ་སྤོང་བའི་

སྡོམ་པ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་བསྙེན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤང་བྱ་ལྔ་བརྒྱད་བཅུ་དང་ནི།།ཐམས་ཅད་སྤོང་
བར་ནོད་པ་ལས།།དགེ་བསྙེན་དང་ནི་བསྙེན་གནས་དང་།།དགེ་
ཚུལ་ཕྱེ་དང་དགེ་སློང་ཉིད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། རབ་
བྱུང་ཡིན་ན། རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ།
དགེ་བསྙེན་ལ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གསལ་བ་དེར་ཐལ། དགེ་ཚུལ་ལ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། བར་མ་རབ་བྱུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་། འདོད་མི་ནུས་ཏེ།
ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་
བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཡུལ་ལ་དགེ་སློང་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་
ཟེར་ན། དེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱིས་རང་གི་འཁོར་རྣམས་ལ་ཟླ་བ་བྱུང་ངོ་ཅོག་གི་ཉ་སྟོང་བརྒྱད་
གསུམ་ལ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པར་ལུང་ལས་བཤད་
པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། ཚིགས་སྔ་མ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ། ཚིགས་སྔ་མ་སྦྱིན་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཕྱི་མ་སྦྱིན་རུང་མི་རུང་ལ་དཔྱད་པ། སྡོམ་པ་གསུམ་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་བཞག་བཤད་བའོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་

89

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དེ། ཚིགས་སྔ་མ་མེད་པ་ལ་ནི་ཉེས་བྱས་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་མེད་པར་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླང་དུ་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་མེད་པར་
དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་ན་རུང་བ་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་དང་། ལུང་ལས། བཙུན་པ། ཁྱིམ་པ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བ་
གཅིག་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བགྱི་འམ། མ་རྫོགས་པ་ཞེས་བགྱི། ཉེ་བར་འཁོར། རྫོགས་ཞེས་བགྱི་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་
སྦྱིན་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་ཚུལ་དང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་དུ་རུང་ངམ་མི་རུང་ཞེ་ན། དེ་རུང་བ་ཡོད་དེ། མུ་སྟེགས་ཅན་
མ་ཡིན་པའི་ཁྱིམ་པ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་དེ་དགེ་ཚུལ་དུ་བསྒྲུབས་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་སློང་དུ་བསྒྲུབ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཕྲན་ཚེགས་ལས། ཡོ་བྱད་དྲུག་ཚང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་བྱ་ཞིང་

བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤཱཀྱ་དང་མེ་པ་རལ་པ་ཅན་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་མགུ་བར་མ་བྱས་པའི་མུ་

90

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟེགས་ཅན་རྣམས་དགེ་བསྙེན་དུ་བསྒྲུབས་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་དགེ་ཚུལ་བསྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ལ་མགུ་བ་བརྟག་པའི་ཕྱིར་དུ་དགེ་བསྙེན་དུ་བསྒྲུབས་ནས་ཟླ་བ་
བཞིར་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དགེ་བསྙེན་ཉིད་དུ་བྱས་པའི་

མཐའ་ཅན་དེ་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བུད་མེད་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐབས་
སུ་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུད་མེད་ལ་ནི་
དགེ་སློབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་གཞན་ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁྱིམ་སོ་བཟུང་བའི་བུད་མེད་ལ་ལོ་བཅུ་ལོན་པའི་ཚེ་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་བླངས་ནས་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ་ན་དགེ་
སློང་མའི་སྡོམ་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཁྱིམ་སོ་མ་བཟུང་ན་
བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཚེ་དགེ་སློབ་མ་དང་ཉི་ཤུ་ལོན་པའི་ཚེ་དགེ་
སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བུད་མེད་བསྙེན་
པར་རྫོགས་པའི་ལོ་དང་པོ་ནི་བཅུ་གཉིས།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་
ཁྲིམས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་དགེ་བསྙེན་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། སྒྲ་བཤད་པའོ།།

91

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རང་ལུགས་ལ་དགེ་བསྙེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་སོགས་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ལྔ་སྤོང་
བས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སྡོམ་པ་ལ་གཙོ་བོར་གནས་པའི་གང་ཟག་དགེ་
བསྙེན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕ་མ་
གཉིས་ཡོད་དོ།།སྤྱིར་བཏང་ལ། དགེ་བསྙེན་བདུན་གསུངས་ཏེ། སྐྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི། སྣ་གཅིག་སྤྱོད་པའི། སྣ་འགའ་སྤྱོད་པའི།

ཕལ་ཆེར་སྤྱོད་པའི། ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི། ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི། གོ་མའི་
དགེ་བསྙེན་རྣམས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་བསྙེན་གྱི་མིང་ཅན་
གང་ཞིག་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བར་ཁས་ལེན་པ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག ཇི་སྲིད་
འཚོའི་བར་དུ་སྤང་བྱ་ལྔའི་ནང་ནས་སྣ་གཅིག་ཙམ་སྤོང་བར་ཁས་
ལེན་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་དེའི་བར་དུ་དེའི་ནང་
ནས་གཉིས་ཙམ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ། གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་དེའི་བར་དུ་དེའི་ནང་ནས་གསུམ་མམ་བཞི་སྤོང་བར་ཁས་
ལེན་པ་དེ། བཞི་པའི་མཚན་ཉིད། དགེ་བསྙེན་གང་ཞིག དེའི་བར་དུ་

92

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ལྔ་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ། ལྔ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་དེའི་བར་དུ་མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པ། དྲུག་
པའི་མཚན་ཉིད། དགེ་བསྙེན་གང་ཞིག དེའི་བར་དུ་བསྙེན་གནས་ཀྱི་
སྤང་བྱ་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་ལེན་པའི་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཅན།
བདུན་པའི་མཚན་ཉིད། འོ་ན། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ཚུལ་ཇི་ལྟ་

བུ་ཞེ་ན། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་སྤང་བྱ་ལྔ་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་ནས། སྲུང་བའི་ཚེ་མ་བྱིན་ལེན་སོགས་གང་
ཡང་རུང་བ་གཅིག་བསྲུངས་པས་ཆོག་ཅེས་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡང་།
གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྡོམ་ཡིན་ན།།སྣ་གཅིག་སྤྱོད་སོགས་ཇི་ལྟ་

བུ།།དེ་བསྲུངས་བ་ལ་སྲུང་ཞེས་གྲགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ཁྲིམས་འཆལ་ལ་སྦྱོར་
བར་ཐལ། སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཚེ་སྤང་བྱ་ལྔ་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་ནས་
སྲུང་བའི་ཚེ་མ་བྱིན་ལེན་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་བསྲུངས་

པས་ཆོག་པར་བཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་ཁྲིམས་འཆལ་ལ་སྦྱར་བར་ཐལ། དབྱར་

ཁས་ལེན་པའི་ཚེ་ཟླ་བ་གསུམ་གནས་པར་ཁས་བླངས་ནས་གསོ་སྦྱོང་གཉིས་སམ་གསུམ་སོང་ནས་དགག་དབྱེ་བྱས་ཆོག་པར་བཀའ་སྩལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་

93

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལེན་པའི་ཚེ་སྤང་བྱ་བཅུ་སྤང་བར་ཁས་བླངས་ནས་བསྲུང་བ་ན་སྣ་
གཅིག་གམ་གཉིས་བསྲུང་བར་གནང་བས་གདུལ་བྱ་ཁྲིམས་འཆལ་

ལ་སྦྱར་བའི་ཉེ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དབྱར་ཁས་ལེན་ལ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གསུམ་པ་ནི། དགེ་བསྙེན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་

མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་བ་མྱང་འདས་ལ་བསྙེན་པ་སྟེ་ཉེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

དགེ་ཚུལ་སློང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ་སོགས་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་དགེ་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཇི་སྲིད་

འཚོའི་བར་དུ་སྤང་བྱ་གཙོ་བོ་བཅུ་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་ལ་གཙོ་བོར་གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད།།གཉིས་པ་ནི། དེ་
ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕ་མ་གཉིས་ཡོད། གསུམ་པ་ནི། དགེ་ཚུལ་གྱི་
སྐད་དོད་ཤ་མ་ཎེ་ར་ཞེས་པ་ངལ་བ་ལ་འཇུག་པ་ལྟར་ན་དགེ་ཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གི་བླ་མའི་བྱ་བ་ལ་ངལ་
ཞིང་དུབ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དགེ་སློང་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤོང་བདུན་འཁོར་
བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་གཙོ་བོར་གནས་པའི་གང་ཟག་དགེ་སློང་

94

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཕ་མ་གཉིས་ཡོད།
སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མིང་གི་དགེ་སློང་། ཁས་ཆེ་བའི་དགེ་
སློང་། སློང་བའི་དགེ་སློང་། ཉོན་མོངས་བཅོམ་པའི་དགེ་སློང་།
གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་དང་ལྔ་
ཡོད། གསུམ་པ་ནི། དགེ་སློང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
དགེ་བ་སློང་བ་དེ་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དེ་ལྟར་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར།

སྡོམ་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱིམ་པའི་སྡོམ་པ་གང་
ཞིག ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ལྔ་སྤོང་བར་ཁས་
བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་མཚན་
ཉིད། དབྱེ་ན་དགེ་བསྙེན་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་གཉིས། གཉིས་པ་ནི། རབ་
བྱུང་གི་སྡོམ་པ་གང་ཞིག དེའི་བར་དུ་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་བཅུ་སྤོང་
བར་ཁས་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་

མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ཕ་མའི་དེ་གཉིས། གསུམ་པ་ནི། དེ་གང་ཞིགདེའི་བར་དུ་གཞན་གནོད་བཞི་བཅས་མཐའ་དག་སྤོང་བར་ཁས་

95

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་
བ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དགེ་སློང་ཕ་མའི་

སྡོམ་པ་གཉིས་ཡོད་དོ།། ངག་དོན་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བསྟེན་
ནས་དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལྟར་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ཁས་བླངས་པའི་ཚིག་
རྩོམ་པ་དང་དགེ་བསྙེན་ཉིད་དང་དགེ་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་

ཚིག་བྱའོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་དེ་ལ་གཉིས་

སུ་ཡོད་དེ། རྩ་བའི་གཟུགས་སྐུ་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་དང་དེས་
སྤྲུལ་སྐུ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་སྐུའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རྒྱུད་
ལྡན་གྱི་གང་ཟག་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། གང་ཞིག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་བ།།སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་
བྱེད་པའི་ཆོས།།མི་སློབ་པ་དང་གཉིས་ག་དང་།།མྱ་ངན་འདས་ལ་

སྐྱབས་སུ་འགྲོ།།ཞེས་གསུངས། གཟུགས་སྐུ་གཉིས་ཆོས་ཅན།
སྐྱབས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་
སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་གང་ཞིག ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཕུང་པོའི་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།

96

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལམ་བདེན་ལས་གཞན་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
ལམ་མ་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས།།ཟག་བཅས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྟེར་བའི་ཚེ། རྐང་གཉིས་རྣམས་ཀྱི་མཆོགསངས་རྒྱས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐྱབས་འགྲོ་
རྩོམ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་སྟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་

པ་དེ་སྐྱབས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁ་ཅིག གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ།
རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་གང་ཞིག དེ་གཟུགས་སྐུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཅིག་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲུལ་སྐུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲུལ་སྐུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་དེ་
ལ་གསར་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་གཟུགས་ཕུང་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྡུག་
བདེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་ངན་
སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་ཕྱུང་བའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་མི་སྲིད་པར་ཐལ།

97

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གཟུགས་སྐུ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ཆོས་སྐུ་ལ་སུས་ཀྱང་
ཁྲག་འབྱིན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ཆོས་མངོན་པ་མེ་ལ་བསྲེགས་
པའི་ཆོས་སྤོང་མི་དགེ་བའི་ལས་མི་སྲིད་པར་ཐལ། བརྡར་བརྟགས་
པའི་ཆོས་མངོན་པ་ནི་ཆོས་མངོན་པ་མ་ཡིན། དོན་དམ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་སུས་ཀྱང་མེར་བསྲེག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཁ་
ཅིག རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་མ་ཡིན་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེའི་མཚན་གཞི་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེ་སངས་རྒྱས་སུ་ཐལ། དེ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་དྲུག་པ་ལ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལུང་ལས། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པའི་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སངས་རྒྱས་
རང་བྱུང་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་བྱུང་གི་

བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་།
རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དེ་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱང་མ་ཡིན། སེམས་ཅན་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཉན་ཐོས་
མཐོང་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་

98

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་དང་དེ་གཉིས་དེ་
མ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་
པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་དགེ་འདུན་
བྱེད་པའི་ཆོས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་བཞི་ཚོགས་པ་ལ་དགེ་འདུན་དུ་
འཇོག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་འདུན་དང་གང་ཟག་གི་གཞི་མཐུན་

མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་གཉིས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི།

དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྐྱབས་འགྲོ་རྩོམ་བྱེད་དུ་བྱས་ཏེ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བཞི་པ་རྒྱུད་སྣོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ།
སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག་དང་། དངོས་གཞིའི་ཆོ་གའོ།།དང་པོ་ནི། རང་གིས་

དགེ་བསྙེན་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་བསྒྲུབས་ནས། དགེ་འདུན་ལ་ཞུ་བའི་དགེ་
སློང་ལ་གཏད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

99

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བར་མ་རབ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་དོགས་དཔྱོད།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་རྩོམ་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཉེ་
བར་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིགརབ་བྱུང་གང་ཞིག རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དེ་བར་མ་
རབ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན།།བར་མ་རབ་བྱུང་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ལ་མ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན་
མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲ་
བ་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སླ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བར་མ་རབ་
བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་བླངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགརང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་བར་མ་རབ་བྱུང་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་
སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། སྔོན་ཆོག་གིས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་
སློང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་ཅན། མཚན་
ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཅིག་ཅར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་པའི་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་

100

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཁྲིམས་དེ་བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་གཞི་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན།
དེ་ལྟ་བུའི་དགེ་སློང་དེ་བར་མ་རབ་བྱུང་དུ་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་དགེ་
སློང་གི་སྡོམ་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བླངས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་ཐོབ་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་དེའི་གཏོང་རྒྱུ་གང་ཡང་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་ན། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཡིན་དགོས་ཟེར་ན། དེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དགེ་ཚུལ་གྱི་
བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱང་ཡོད། དགེ་སློང་གི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ལ་མ་སྐྱེས་
པའི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཅིག་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དེ་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་
ན་ཉེས་བྱས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་རྩ་བར་ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་
པ་གཉིས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱོར་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རབ་བྱུང་ཡིན་ན། རབ་བྱུང་
གི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རབ་བྱུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དགེ་བསྙེན་

101

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་བར་མ་རབ་བྱུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་རབ་བྱུང་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བར་མ་རབ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགཁྱིམ་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ཀྱི་མཁན་པོ་མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མཁན་
པོར་འོས་པའི་དགེ་སློང་ལ་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་པའི་མཐར་

དེས་ཀྱང་མཁན་པོར་ཁས་བླངས་ནས་གཙུག་ཕུད་བྲེགས་པ་ལ་སྤྲོ་བ་མ་དྲིས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཁན་པོར་གསོལ་བ་ཁས་བླངས་པ་ན་དེར་གྱུར་ཏོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་
པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་
མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་དགེ་སློང་གིས་ལྐོག་ཏུ་
བར་ཆད་དྲིས་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་འོང་བ་ཞུས་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་
གསལ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།

102

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བར་མ་རབ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།

རང་ལུགས་ནི། རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གང་ཞིག དགེ་
ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྦྱིན་པར་བྱ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་

དེ། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ངག་དོན་ནི།
བར་མ་རབ་བྱུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། སྐྱབས་འགྲོ་
རྩོམ་བྱེད་དུ་བྱས་ཏེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ལ། དངོས་དང་ཞར་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

དགེ་ཚུལ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་ལ་གཏད་པར་
བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ། བླ་མར་གྱུར་པའི་དུས། གྱུར་ཟིན་ནས་མཚན་ནས་སྨོས་པའི་རིམ་པའོ།།

མཁན་སློབ་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་དགག་གཞག་རྒྱས་པར་མཛད་པ།དང་པོ་ནི། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཡིན་ནོ་གསང་སྟེ་སྟོན་པ་དང་།
ལས་བྱེད་པ་དང་། གནས་སྦྱིན་པ་དང་། ཀློག་པ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་པས་

103

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་བླ་མ་དེ་
ལ་དྲུག་ཡོད་པའི། དང་པོ་མཁན་པོ་ལ་མཁན་པོར་འོས་པ་དང་།
ཡིན་པ་གཉིས་ལས། བཙུན་ཅིང་བརྟན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྙེན་པར་
རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ། མཁས་ཤིང་

ཕན་འདོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་མཁན་པོར་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་པའི་མཐར་མཁན་པོར་
ཁས་བླངས་པའི་གང་ཟག་དེ། སྒྲུབ་བྱ་དེའི་མཁན་པོའི་མཚན་ཉིད།

དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གང་ཞིག དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་འབོག་པའི་ཆོ་ག་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་པར་བློ་ལས་ཐོན་པ་དེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་
གྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ། དེའི་དགེ་
ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་
འདྲི་བ་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་དེ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་
དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་དྲིས་ཟིན་པའི་ཆ་

ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ། དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་
དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་སྟེང་དུ་
དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་

104

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་བློ་ལས་ཐོན་པ་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཏུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་བའི་

ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་གཞག་པ་དེ། དེའི་ལས་སློབ་ཀྱི་མཚན་
ཉིད། གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པ་ནི་མཁན་པོར་འོས་པ་དང་འདྲའོ།།གནས་པ་སློབ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་སུ་བཟུང་པའི་ཆོ་

ག་བྱས་སྟེ་དེའི་རྒྱུད་ལ་གནས་མེད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཞག་གཅིག་བཀག་
པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ། གནས་པ་དེའི་མཁན་

པོ་ལས་གཞན་པའི་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། རབ་བྱུང་

སྡེ་ལྔ་པོ་གང་རུང་གི་སྡོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ། ལྟ་བ་
མཐུན་པ། མཚན་མཐུན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། རང་གི་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་མཁས་པ་དེ་
ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བཀའ་འམ་དེའི་
དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ལན་གསུམ་
བཟླས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ་དེའི་ཀློག་པའི་

སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པའི་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་

པ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཁ་

105

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྐོང་གི་ཆོས་ལྔ་འདྲེན་པའི་ཚེ། དཀོན་མཆོག་གཞན་མིན་པ། ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྒྲུབ་བྱ་
ཡུལ་གྱི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་དེའི་ལས་སློབ་ཡིན་པར་ཐལ།

ལས་སློབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་ཚུལ་གྱི་
ལས་སློབ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་མི་ནུས་སོ།།གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགེ་སློབ་མ་དང་ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་ལས་སློབ་མེད་པར་ཐལ། བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་ལས་

སློབ་ཡིན་ན། དེའི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་
པའི་ཆ་ནས་དེའི་ལས་སློབ་ཏུ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་དགེ་འདུན་གྱི་གསོལ་
གཉིས་ཀྱི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེར་དགོས་པར་ལུང་ལས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕམ་པར་འགྱུར་བ་མ་བྱུང་བ་མདོ་སྡེ་དང་འདུལ་བ་དང་མ་མོ་འཛིན་པ། ལོ་ཉི་ཤུ་ལས་མི་

ཉུང་བ་གྲོང་ཁྱེར་བའི་སྐད་སྨྲ་བ། དགེ་སློང་མ་ལ་ལུས་ཉེ་བར་གཞོལ་
བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་པ། དགེ་སློང་མའི་སྟོན་པར་བསྐོའོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་སློང་མའི་སྟོན་པར་འོས་པ་ལ་

106

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་མཐུན་པ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀློག་པའི་སློབ་
དཔོན་དུ་འོས་པ་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཕགས་པ་ལམ་ཆུང་དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པར་བསྐོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དགེ་སློང་མའི་སྟོན་པར་མི་

འོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པ་ལ་མཚན་མཐུན་པ་
ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་གདམས་ངག་ནོད་དགོས་
པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པ་
ལ་མཚན་མཐུན་པ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྔགས་ཚིག་
ལན་གསུམ་བཟླས་པའི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་
སྡོམ་པ་སྟེར་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་འདྲི་བར་བྱེད་
པའི་དགེ་སློང་དེ་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་
པ་སྟེར་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་དེ་དེའི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་
ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཐོབ་པའི་སྡོམ་པ་མི་ཉམས་ཤིང་གནས་པའི་བདག་

རྐྱེན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དེ་དེའི་གནས་ཀྱི་བླ་མའི་མཚན་ཉིད། ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་

107

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འདོམས་པའི་བཟླས་པ་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སློབ་

དཔོན་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་
ན། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྟེར་བཞིན་པའི་དགེ་
སློང་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པར་
ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་གཞན་བརྗོད་པའི་དུས་ན་

དགེ་ཚུལ་ཉིད་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་
ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེས་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་

གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རིགས་འགྲེའོ།།ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་བཟླས་པ་གསུམ་གྱིས་ཁྱད་པར་
དུ་བྱས་པ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དོན་གོ་ན་བཀའ་འམ་དེའི་དགོངས་
འགྲེལ་དུ་གྱུར་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ལན་གཅིག་བརྗོད་
པས་ཀྱང་སློབ་དཔོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དགྲ་ནག་གི་རྒྱུད་དཀའ་
འགྲེལ་དུ་དྲངས་པ་ལས། ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཙམ་བསྟན་པ་
ལ།།གང་གིས་བླ་མར་མི་འཛིན་པ།།ཁྱི་ཡི་སྐྱེ་གནས་བརྒྱར་སྐྱེས་
ནས། རྨེ་ཤ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག གནས་པ་སློབ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་སུ་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་

108

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱས་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གནས་མེད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཞག་གཅིག་བཀག་པའི་

ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ། བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་གནས་ཀྱི་སློབ་
དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། མཁན་པོ་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་གནས་འཆའ་བའི་ཆོ་ག་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཁན་པོ་དེ་ཉིད་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་
མི་བཅའ་འོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་མཁན་པོ་ཡིན་ན་དེའི་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཡིན་དགོས་ཟེར་ན། མཁན་པོར་འོས་པའི་དགེ་སློང་ལ་མཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ། དེས་ཀྱང་ཁས་བླངས་ཤིང་གཙུག་ཕུད་འབྲེག་པ་ལ་སྤྲོ་བ་མ་དྲིས་
པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་མཁན་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྡོམ་པ་གནས་པ་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་
མི་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་

སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེའི་གསང་སྟེ་
སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་
ཆད་དྲིས་ཟིན་པ་དེའི་ཚེ་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་བསྙེན་རྫོགས་
ཀྱི་ལས་སློབ་ཏུ་འོས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་ལས་སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཁྱོད་དེར་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ལ།

109

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་དྲིས་ཟིན་པའི་ཚེ་ན་དེའི་གསང་སྟེ་
སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འགྱུར་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་
གསང་སྟོན་གྱི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་མ་གྲུབ་པ་གང་
ཞིག་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་དེ་རྫོགས་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཚེ་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་འོང་བ་ཞུས་
མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གསང་
སྟེའི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ན་གསང་སྟེ་
སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་དེའི་
ལས་སློབ་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ན་དེར་གྱུར་ཟིན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག འདུལ་པ་ནས་བཤད་པའི་བླ་མ་དེ་ལ་བདུན་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་མཁན་པོ་གཉིས་དང་སློབ་དཔོན་ལྔར་གྲངས་
ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་མཁན་པོ་དང་
བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་པོ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་
དཔོན། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན། གནས་སྦྱིན་པའི་སློབ་དཔོན།
ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་དང་ལྔར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན།
མཁན་པོ་ལ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། དགེ་སློབ་མའི་

110

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཁན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་ལ་ལྔར་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་ཡང་འདུལ་
བ་ནས་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་ཡིན། འཕྲིན་ཆོག་འབོགས་པའི་
འཕྲིན་པ་དེ་ཡང་དེ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་དག་སྔར་བཤད་པའི་སློབ་
དཔོན་ལྔ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལུང་ལས། མཁན་
པོ་ནི་གཉིས། སློབ་དཔོན་ནི་ལྔའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་བླ་མ་ལ་བདུན་དུ་གྲངས་མ་ངེས་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་བོ།།རང་ལུགས་ལ། བླ་མའི་དབྱེ་བ། བསྡུ་བ་
སོ་སོའི་རང་བཞིན། དོན་གྲུབ་གྱི་ཚད་བསྟན་པའོ།།

མཁན་སློབ་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་དང་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་བླ་མ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མཁན་པོ་གསུམ་དང་སློབ་དཔོན་བདུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཁན་པོ་གསུམ་ཡོད་དེ། རབ་བྱུང་གི་མཁན་པོ། དགེ་སློབ་མའི་མཁན་པོ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་མཁན་
པོ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་བདུན་ཡོད་དེ། དགེ་བསྙེན་གྱི་སློབ་དཔོན། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་
དཔོན། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། འཕྲིན་

111

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གྱི་སློབ་དཔོན། ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། མཁན་པོ་དང་
སློབ་དཔོན་གཉིས་སུ་འདུ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བརྟན་མཁས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་གང་ཞིག ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་
འོས་པ་མཁན་པོར་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་མཁན་པོར་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཏབ་པའི་མཐར་མཁན་པོར་ཁས་བླངས་པ། བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་མཁན་པོའི་མཚན་ཉིད། དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བར་བློ་ལས་ཐོན་པ་དེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་
སྐྱེས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་
དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་དྲི་བ་ལ་མཁས་པ་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་

སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་
དྲིས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་
པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ཚིག་ཕྱེད་ཀྱང་མ་འཁྲུལ་བར་བློ་ལས་ཐོན་པ་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཏུ་འོས་

112

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་མཚན་ཉིད། བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་
པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་དེ་དེའི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
ལས་སློབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བརྟན་མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྡན་
པའི་དགེ་སློང་དེ་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད།

གནས་པ་སློབ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་སུ་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་བྱས་
ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་གནས་མེད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཞག་གཅིག་བཀག་པའི་ཆ་

ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་འམ། དེའི་མཁན་པོ་གང་རུང་དུ་
དམིགས་པ་དེ། གནས་པ་དེའི་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་གང་རུང་གི་སྡོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་
པའི་རང་གི་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་མཁས་པ་དེ། ཀློག་པའི་སློབ་
དཔོན་དུ་འོས་པའི་མཚན་ཉིད། བཀའ་འམ་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གམ་གསུམ་བཟླས་སམ། དེའི་དོད་ཐུབ་གང་རུང་བཟླས་པའི་ཆ་ནས་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་བཞག་པ་
དེ་དེའི་ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་གྱི་མཚན་ཉིད།

མཁན་སློབ་དུ་གྱུར་བའི་དུས་ངོས་གཟུང་བ།

བཞི་པ་ལ། མཁན་པོར་གྱུར་པའི་དུས་དང་། སློབ་དཔོན་དུ་

113

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གྱུར་པའི་དུས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཁན་པོར་གྱུར་པའི་དུས་

ཡོད་དེ། མཁན་པོར་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཆོ་ག་ལ་མཁན་པོར་གསོལ་གྱི། ཞེས་པ་ཆ་དང་པོ་དང་། མཁན་པོ་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་པ་ཆ་གཉིས་པ་དང་། མཁན་པོ་མཁན་པོས། ཞེས་པ་ཆ་གསུམ་
པ་ཡིན་ལ། མཁན་པོ་མཁན་པོས། ཞེས་པའི་ཚིག་བྱུང་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་མཁན་པོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སློབ་དཔོན་དུ་
གྱུར་པའི་དུས་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། དགེ་ཚུལ་གྱི། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི།

ལས་ཀྱི། གནས་ཀྱི། ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་རྣམས་

སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད་དེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ལ་བརྗོད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྐྱབས་བརྗོད་དང་། བདག་བརྗོད་རྫོགས་ནས། གཞན་
བརྗོད་པ་དང་མཉམ་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་
སྐྱེས་ཤིང་། རང་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད་དེ།
བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་དྲིས། དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་འོང་བ་ཞུས། བསྒྲུབ་བྱ་དགེ་འདུན་ལ་ཕྱག་འཚལ་དུ་བཅུག རང་ཉིད་གྲལ་
དུ་འདུག་པའི་ཚེ་ན་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད་

114

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་ལ་བརྗོད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་བརྗོད་པ་ཐ་མ་ལ་ཡང་ངོ་བོ་བརྗོད་པ། བྱ་བ་བརྗོད་
པ། བྱེད་པ་བརྗོད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་གཉིས་རྫོགས། བྱེད་
པ་རྫོགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་
ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་རང་ཉིད་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་
སློབ་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་འཆའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན།

གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད་དེ། གནས་པ་སློབ་མས་ལྷན་ཅིག་གནས་སུ་བཟུང་བའི་ཆོ་ག་བྱས་ཏེ་བྱ་བ་ཞུས་ཤིང་ལྷན་
ཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་ཉལ། དེར་སང་གི་སྐྱ་རེངས་ཤར་བའི་ཚེ་
གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན། སྐབས་
འདིར་བསྟན་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་ལ་ལྔ་ཡོད། དགེ་ཚུལ་གྱི། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི། ལས་ཀྱི། གནས་ཀྱི། ཀློག་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་བསྒྲུབ་
བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། གསང་སྟེ་སྟོན་
པའི་སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གསང་སྟོན་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་
མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་སློབ་དཔོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

འདོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་དེ་ཡང་མ་

115

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཡིན་ཉམས་ན་ཕྱིར་འཆོས་པར་བྱེད་པའི་དེ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཁན་པོ་དེ་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་མཁན་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཁན་པོར་འགྱུར་བ་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས།
ཁོ་ན་རེ། དོན་གྲུབ་གཞན་རྣམས་ལ་རྒྱས་བཤད་བསྟན་ནས་གསང་སྟོན་གྱི་དོན་གྲུབ་ལ་རྒྱས་བཤད་མ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།།གསང་སྟོན་གྱི་སློབ་དཔོན་དུ་འགྱུར་བ་བསྒྲུབ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་
སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཉིས་པ་བླ་མར་གྱུར་
པའི་དུས་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་དང་། མཁན་པོར་གྱུར་པའི་དུས་མདོར་བསྟན་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་གྲུབ་ན་གྱུར་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པས་འཆད། ངག་དོན་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་
དཔོན་དུ་འོས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་

སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པའི་དུས་ཡོད། བསྒྲུབ་བྱ་ལ་ལྐོག་ཏུ་བར་ཆད་དྲིས། དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་འོང་བ་ཞུས། དགེ་འདུན་ལ་ཡོངས་དག་གོ་བར་བྱས། བསྒྲུབ་བྱ་དགེ་འདུན་ལ་ཕྱག་འཚལ་དུ་བཅུག་སྟེ། རང་
ཉིད་གྲལ་དུ་འཁོད་པའི་ཚེ་ཁྱོད་བསྒྲུབ་བྱ་དེའི་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་

སློབ་དཔོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྱུར་ནས་མཚན་

116

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྨོས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་འཆད་པ་ལ། དོན་གྱི་སླད་དུ་མཚན་ནས་སྨོས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་མ་སྨྲོས་པར་མཁན་པོའི་མིང་མི་བཟུང་

ང་ོ།། ཞེས་པས་འཆད་དོ།། གཉིས་པ་ཚིགས་ཕྱི་མ་བསྙེན་རྫོགས་སུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོ་ག་ལ། སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག་དང་། དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་
དང་། མཇུག་གི་ཆོ་ག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་དགེ་འདུན་ལས་
བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིགད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་འགྱུར་བཅུ་ཚང་བ་ཅིག་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་ན། དེ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁན་པོ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་བ་དང་། ཡོངས་སུ་དག་པ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པར་ཡང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དང་ལྡན་པའི་ལྟར་མཁན་པོ་མེད་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་དང་། བར་ཆད་མ་དྲིས་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ནི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་གོས་གསུམ་
མ་ཚང་བར་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ཞུ་བ་ལས། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་ལྷུང་བཟེད་མེད་པར་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བྱ་བ་འདས་པ་དང་བཅས་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཡུལ་དབུས་སུ་དགེ་སློང་བཅུ་དང་
མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔའི་གྲངས་ཚང་ན་གྲངས་ཀྱི་ཉེས་བ་སྐྱེ་བ་མེད་ཟེར་

117

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ཚང་ཡང་གྲངས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྐྱེད་པ་ཞིག་

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་དབུས་སུ་མཚམས་པོ་ཆེ་བཅད་པའི་ནང་དུ་

དགེ་སློང་ཉི་ཤུ་ལས་ལྷག་པ་ཡོད་ནའང་དེ་ཐམས་ཅད་ལས་ལ་འདུ་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚམས་པོ་ཆེ་བཅད་པའི་དགོས་པ་ནི་མ་

འདུས་པས་མི་མཐུན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་
དོན་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་
དགེ་འདུན་ལས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཉེ་བར་
བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ལ་བསྙེན་བཀུར་གྱི་
གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་དུས་བསྒོ་བ་དང་།
བསླབ་བྱ་སྲུང་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་གདམས་ངག་བརྗོད་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་གྲིབ་ཚོད་རིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གནས་རྣམས་བརྗོད་པར་
བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

118

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མི་ཉམས་པར་སྲུང་བའི་ཐབས།

གཉིས་པ་མི་ཉམས་པར་སྲུང་བའི་ཐབས་ལ། གནས་དང་
གནས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བཤད་པ་དང་། གནས་དང་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། གནས་པས་གནས་ལ་
མ་ཞུས་པར་བྱ་བ་རྣམས་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་
བཅས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་། རྗེས་བཅས་ཀྱི་སྐབས་ནས་
འབྱུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བཙུན་ཅིང་བརྟན་པའི་ཡན་ལག་དང་།

མཁས་ཤིང་ཕན་འདོགས་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་བཅུ་མ་ལོན་པར་མཁན་པོ་ཉིད་དང་།
གནས་ཉིད་དང་། མི་གནས་པར་འདུག་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་པས་
འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིག་ནི། གཞན་གྱི་མཁན་སོགས་
གསུམ་བྱར་རུང་བ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་ན། སྟོན་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་དྲུག་པའི་དུས་སུ་ཤཱ་རིའི་

བུས་མཁན་པོ་མཛད་ནས་འཆར་ཀ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་

119

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྫོགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། རང་ཉིད་གནས་ཀྱི་བླ་མ་མ་བསྟེན་པར་འདུག་ཏུ་
རུང་བའི་དགེ་སློང་ཡིན་ན། བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་
མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་པའི་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་

པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་ལོ་ལྔ་ལོན་ཞིང་ལྟུང་ཤེས་ཀྱི་
ལྔ་ཕྲུགས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་ལ་དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། ལོ་ལྔ་ལོན་ཞིང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བ་ཐ་མ་དང་ལྡན་ན་གནས་

མ་བཅས་པར་ལྗོངས་རྒྱུར་འགྲོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། སྤྱིར་བཏང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། བསྙེན་པར་རྫོགས་
ནས་བསྙེན་རྫོགས་རྣམ་དག་གི་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་མ་
ལོན་པར་གཞན་གྱི་མཁན་པོ་སོགས་གསུམ་བྱར་མི་རུང་སྟེ། གཞན་
གྱི་མཁན་པོ་སོགས་གསུམ་བྱར་རུང་བ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་བསྙེན་རྫོགས་རྣམ་དག་གི་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་
ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། འོག་ནས་འབྱུང་བ་དག་ལས་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བ་གང་དང་

120

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་མི་ལྡན་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། སྡེ་
སྣོད་གཉིས་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན། དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་གྱི་ཡོན་ཏན། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ཤེས་པའི་ཡོན་
ཏན་དང་བཞི།

ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་དང་དེ་དག་གི་ཡན་ལག་གསལ་བར་བསྟན་པ།

དང་པོ་ནི། ནད་གཡོག་དང་འགྱོད་པ་སེལ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། ལྔ་ཕྲུགས་དང་པོ་ལོ་བཅུ་
ལོན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ནད་གཡོག་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འཇུག་ནུས་པ། འགྱོད་པ་སེལ་བར་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འཇུག་ནུས་པ། སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་སྤོང་ངམ་སྤོང་བར་བྱེད་དུ་འཇུག་
ནུས་པ། གནས་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་འདོར་བར་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འཇུག་ནུས་པ། བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་བསྙེན་རྫོགས་རྣམ་དག་གི་

སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་རྣམས་ལོ་བཅུ་ལོན་པའི་ལྔ་
ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཡན་ལག་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སློབ་པ་ཉིད་ཡན་ཆད་ལྔ་པ་མིན་
པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་མང་དུ་ཐོས་པ་ཉིད་སྦྱར་

121

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རོ།།ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ལ། ཚིག་དོན་གཉིས་ཀ་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། དོན་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྡེ་སྣོད་
མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དོ།།དེ་དག་འཛིན་དུ་འཇུག་ནུས་པ་ཉིད་

དོ།།ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། སྡེ་སྣོད་མངོན་པར་ཤེས་
པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ་ལ་ལྔ་ལས། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ཚིག་དོན་མི་བརྗེད་པར་འཛིན་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་
མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས་བསྣན་པ་དེ་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་སྣོད་ལ་མཁས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། སྡེ་སྣོད་
གསུམ་གྱི་ཚིག་དོན་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་
ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས་བསྣན་པ་དེ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་ལྔ་
ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་སྣོད་རིགས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། སྡེ་
སྣོད་གསུམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྩོམ་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་
གཉིས་བསྣན་པ་དེ་སྡེ་སྣོད་རིགས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་
སྣོད་གསལ་བའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་སྡེ་
སྣོད་གསུམ་གཞན་ལ་གསལ་བར་བྱེད་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་
ཚུལ་ལྡན་གཉིས་བསྣན་པ་དེ་སྡེ་སྣོད་གསལ་བའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། སྡེ་སྣོད་འཛིན་དུ་འཇུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཛིན་ནུས་པར་མ་ཟད་གཞན་འཛིན་དུ་

122

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཇུག་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས་བསྣན་པ་དེ་སྡེ་
སྣོད་འཛིན་དུ་འཇུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་རྣམས་

ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་
མོང་པའི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བྱེད། གཉིས་པ་ནི། ལྷག་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། སེམས་དང་ཤེས་རབ་ལ་སློབ་པ་ཉིད་

དོ།།སློབ་ཏུ་འཇུག་ཀྱང་ནུས་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།
འདིའི་སྐབས་སུ། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ།
ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་དང་ཤེས་རབ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསླབ་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས་བསྣན་པ་དེ་
བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསླབ་པ་
གསུམ་ལ་སློབ་ཏུ་འཇུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། ལྷག་པའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་དང་སེམས་དང་ཤེས་རབ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་ནུས་པར་མ་ཟད་གཞན་སློབ་ཏུ་འཇུག་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་ཚུལ་
ལྡན་གཉིས་བསྣན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་
ཏུ་གྱུར་པའི་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་པའི་བསྟན་

བཅོས་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བྱེད། ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་འདུལ་བ་
ནས་གསུངས་པའི་བསླབ་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད། ཏིང་ངེ་

འཛིན་ནི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སེམས་ལ་བྱེད། ཤེས་རབ་ནི་ཟག་

123

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད། ལྷག་པའི་སྤྱོད་པ་དང་འདུལ་བ་དང་སོ་
སོར་ཐར་པ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། འདུལ་བ་ལ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། ལྷག་པའི་སྤྱོད་པ་དང་འདུལ་བ་དང་སོ་
སོར་ཐར་པ་ལ་སློབ་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས་

བསྣན་པ་དེ་འདུལ་བ་ལ་སློབ་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདུལ་བ་ལ་
སློབ་ཏུ་འཇུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། ལྷག་པའི་སྤྱོད་པ་དང་
འདུལ་བ་དང་སོ་སོར་ཐར་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སློབ་ནུས་པར་མ་ཟད་གཞན་སློབ་ཏུ་འཇུག་ནུས་པའི་སྟེང་དུ་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་
གཉིས་བསྣན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
གྱུར་པའི་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་
བྱེད། ལྷག་པའི་སྤྱོད་པ་ནི་འདུལ་བ་ནས་གསུངས་པའི་འགྲོ་འཆག་
ཉལ་འདུག་གི་སྤྱོད་ལམ་བཞི་ལ་བྱེད། འདུལ་བ་ནི་ལུང་སྡེ་བཞི་ལ་

བྱེད། སོ་སོར་ཐར་པ་ནི་སོ་སོར་ཐར་པ་གཉིས་ལ་བྱེད་དོ།།དད་པ་
དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་གཏོང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་པོའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། དད་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཐོས་པ་དང་གཏོང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་པོའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཡན་ལག་ཏུ་

124

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱུར་པའི་ཐོས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ནི། འདུལ་བ་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བྱེད་དོ།།ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་
པར་གྲོལ་བ་དང་དེ་ཤེས་པ་དང་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ངོ་།། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོག་མའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་
བ་དང་དེ་ཤེས་དེ་མཐོང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོག་མའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་

རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་
བྱེད། དེ་ཤེས་ནི་ཟད་མི་སྐྱེ་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད། དེ་མཐོང་ནི་
མི་སློབ་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་བྱེད་དོ།།བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་
ཉིད་དང་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་དང་ཡང་སྦྱར་རོ།།དྲན་པ་དང་
ལྡན་པ་ཉིད་དང་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་བཞག་པ་ཉིད་དང་མཉམ་པར་
བཞག་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་

ཕྲུགས་ཡོད་དེ། དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས།

བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ། མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས། བརྩོན་འགྲུས་
རྩོམ་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་

125

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཉམ་པར་བཞག་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ།
མཉམ་པར་བཞག་པ། མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས། བརྩོན་འགྲུས་
རྩོམ་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྡན་པ་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་གསུམ་

གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་མང་དུ་ཐོས་པ་ནི་འདུལ་བ་མང་དུ་ཐོས་པ་ལ་བྱེད། ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ་དང་། མཉམ་པར་བཞག་
པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཀ་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་
བཞག་པ་མཚུངས་ཀྱང་། བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོའི་སྐྱོན་དང་མ་བྲལ་བའི་

གནས་སྐབས་ལ་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ། དེ་དང་བྲལ་བའི་

གནས་སྐབས་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནི། སློབ་པ་ཉིད་དོ།།མི་སློབ་པ་ཉིད་

དོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། སློབ་པའི་

ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་
དང་དེ་ཤེས་དེ་མཐོང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདིའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སློབ་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་
གྱུར་བའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བྱེད། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ནི་ཉོན་
སྒྲིབ་ཅི་རིགས་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བྱེད། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་
ལྟར་ན་དེ་ཤེས་ནི་ཤེས་པ་བརྒྱད་དང་དེ་མཐོང་ནི་མཐོང་ལམ་བཟོད་པ་བརྒྱད་ལ་བྱེད། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། མི་སློབ་པའི་ཚུལ་

126

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཁྲིམས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་
དང་། དེ་ཤེས་དེ་མཐོང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོག་མའི་དེ་དང་འདི་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་

ཡོད་དེ། ཡན་ལག་ཕྱི་མ་བཞི་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། མི་སློབ་པའི་

ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་བའི་འདུལ་བ་ཤེས་པ་ལ་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་

འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་

དང་། རྗེས་སུ་བཅས་པ་དང་། བཀག་པ་དང་གནང་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པས་འཆད། བར་དུ་གཅོད་པ་དང་བར་དུ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སྨྲ་བ་པོ་ཉིད་དང་།

རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་དང་། གནས་ཉིད་དང་། རེ་ཞིག་གནས་འཆར་
གཞུག་ནུས་པ་ཉིད་དང་ཡང་སྦྱར་རོ།།ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། གནས་
འཆར་གཞུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། བར་དུ་གཅོད་པ་དང་
བར་དུ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སྨྲ་བ་པོ་
ཉིད་དང་། རྗེས་སུ་སྟོན་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་གནས་པ་སློབ་མ་དེ།
གནས་ཀྱི་བླ་མ་གཞན་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་གནས་འཆར་གཞུག་ནུས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རེ་ཞིག་གནས་འཆར་གཞུག་ནུས་པའི་ལྔ་

ཕྲུགས་ཡོད་དེ། སྔ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ། རང་གི་གནས་སློབ་མ་དེ་

127

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གནས་ཀྱི་བླ་མ་གཞན་ལ་དུས་རེ་ཞིག་གནས་འཆར་གཞུག་ནུས་པ་
དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟུང་བ་དང་ལྟུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་བ་དང་
ལྕི་བ་ཉིད་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སོ་སོར་ཐར་བ་དང་། རྒྱས་པ་ཐོན་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ལྟུང་ཤེས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་དེ། ལྟུང་བ་དང་ལྟུང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡང་བ་དང་ལྕི་
བ་ཉིད་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དང་། སོ་སོར་ཐར་བ་དང་ལུང་རྒྱས་པ་ཁ་ཏོན་དུ་ཐོན་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱི་
ནང་ནས། བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཁ་
ཅིག གཞན་གྱི་མཁན་སོགས་གསུམ་བྱེད་པ་ལ་ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་དགོས་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་པའི་ལྔ་
ཕྲུགས་དང་མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པ་མི་

སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཐོབ་པའི་ཚེ་སློབ་པའི་ལྔ་
ཕྲུགས་བཏང་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་ལྔ་

ཕྲུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གང་གིས་བསྟན་ཞེ་ན། ཁ་
ཅིག་ནི། ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ལོ་བཅུ་ལེན་པ་མེད་
མི་རུང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་བསྟན་པས་གྲུབ་སྟེ། སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པ་
འདི་དག་འཕགས་པ་ཡིན་པས་བསླབ་པ་ལ་གུས་པའི་ཕྱིར་ལོ་

128

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བཅུའི་ནང་དུ་འདུལ་བ་སློབ་པས་ཁྱབ། བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་
པའི་ཕྱིར་ལོ་བཅུའི་ནང་དུ་འདུལ་བ་ཤེས་པར་ཡང་ནུས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་མེད་མི་རུང་
གི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལོ་བཅུ་ལོན་པ་དང་འདུལ་བ་ལ་གནས་པའི་དོན་ནི་འདའ་བར་བྱ་བ་མིན་
པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ལོ་ལྔ་ལོན་
ཞིང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བ་ཐ་མ་དང་ལྡན་ན་གནས་མ་བཅས་པར་ལྗོངས་
རྒྱུར་འགྲོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྟུང་
ཤེས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་ལ་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་མེད་མི་རུང་གི་ཡན་ལག་ཏུ་

ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁ་ཅིག་ནི། གཞུང་དུ་ལྔ་པ་
གྲངས་ཚང་བར་བསྟན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ། ལྔ་ཕྲུགས་རང་དབང་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་

དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མི་སློབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་
པའི་གཞུང་འདི་མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མ་ཡིན་

པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག་ནི། ལྔ་ཕྲུགས་གང་ཞིག རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་

པ་ལ་ལྔ་ཕྲུགས་གཞན་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དེ། རང་
དབང་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་དེ་

129

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟར་དུ་མི་དགོས་པ་དེ། ལྔ་ཕྲུགས་རང་དབང་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གཉིས་པའི་

ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དགོས་པར་ཐལ། དེ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པ་ལ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པ་
སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ནི། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ཤེས་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ། ལྔ་ཕྲུགས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་ལྔ་ཕྲུགས་དང་པོ་བཅུ་བདུན་ལྔ་ཕྲུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཕྱི་མ་བཞི་ལྔ་ཕྲུགས་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡིན། ཞེས་
ཟེར། འོ་ན། ལོ་བཅུ་ལོན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྡེ་སྣོད་གཉིས་ཤེས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ནི།

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོག་མའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ། མི་སློབ་བའི་ལྔ་ཕྲུགས་
ཡིན་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྔ་
ཕྲུགས་ཡིན་ན། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དམ་
བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་

ན། སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། ཉན་
ཐོས་ཚོགས་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟུང་ཤེས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་

130

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་བའི་ཚིག་དོན་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པའི་ཉན་

ཐོས་ཚོགས་ལམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་སུ་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དམ་བཅའ་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་དེ་མི་སློབ་པའི་

རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེ་
ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། ཁ་ཅིག བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་ཞིང་། ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་དེ་གང་ཟག་རང་དབང་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འཆར་ཀ་བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤཱ་རིའི་བུ་ཆོས་
ཅན། ཟུར་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་གྱི་མཁན་སོགས་གསུམ་བྱར་རུང་བའི་དགེ་སློང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་དྲུག་པའི་དུས་སུ་ཤཱ་རིའི་བུས་མཁན་

པོ་མཛད་ནས་འཆར་ཀ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་
ལུང་ལས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག ལྔ་ཕྲུགས་

ཉེར་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། རྟོགས་པ་ཁོ་
ནའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་། ལུང་རྟོགས་གཉིས་ཀའི་

ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་

131

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་གཅིག་

ཤོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མི་སློབ་པའི་

ལྔ་ཕྲུགས་དེ། འདུལ་བ་ཤེས་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་ལྡན་པར་ཐལ། དེ་རྟོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། ལྡན་པར་ཐལ། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ་འདུལ་བ་ཤེས་པ་
གཞིར་བྱས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྔ་ཕྲུགས་ཉེར་གཅིག་

པོ་ཐམས་ཅད་འདུལ་བ་ཤེས་པ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ།
འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་། སྐྱེ་འཕགས་ཐུན་མོང་
བའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོག་
མའི་ལྔ་ཕྲུགས། སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས། མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གསུམ་

དང་པོ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ཅིག་ཤོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་། སློབ་
ཏུ་གཞུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་ཀྱང་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་
ཤེས་རབ་དེ་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ལྟར་དུ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཕུན་

132

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ་ལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་གཞུང་དུ་ལྔ་པ་གྲངས་ཚང་བར་
བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱུང་ཤེས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་། ལྟུང་ཤེས་ཀྱི་ལྔ་
ཕྲུགས་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་སུ་ཐལ།

དེ་གཉིས་གཞུང་དུ་ལྔ་པ་གྲངས་ཚང་བར་བསྟན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཕུན་སུམ་ཚོགས་གཉིས་ཞེས་གྲངས་ངེས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག ཡན་
ལག་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་འཆའ་བའི་གཞི་

བྱེད་ཅིང་། ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་གཞན་གྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པ་དེ། ཡན་ལག་རང་དབང་ཅན་གྱི་དོན་དང་། རང་
ཉིད་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་འཆའ་བའི་གཞི་མི་བྱེད་ཅིང་། ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་
ལག་མ་ཚང་བ་གཞན་གྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དེ་ཡན་ལག་རང་
དབང་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་
གཉིས། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང་ཤེས་རབ་གཉིས། བར་དུ་གཅོད་པ་དང་བར་དུ་གཅོད་པ་མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་གཉིས། སྨྲ་བ་

པོ་དང་རྗེས་སུ་སྟོན་པ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ནི། ཡན་ལག་རང་དབང་
ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཅིང་། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་དང་པོ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་

133

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བ་མི་འཐད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་དེ་ཤེས་དེ་མཐོང་རྣམས་ཡན་ལག་རང་དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་གཞན་གྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་
སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་མི་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་ཀའི་ཡན་

ལག་མ་ཚང་བའི་ཁ་སྐོང་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སློབ་པའི་

ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་ཤེས་དེ་མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ལ་བྱེད་ཟེར་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་འདི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་བསྟན་
བཅོས་སུ་འདོད་པ་ནང་འགལ་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དེས་མཐོང་ལམ་ཤེས་པ་བརྒྱད་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་བསྟན་བཅོས་འདི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་བསྟན་བཅོས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེས་ལམ་རྗེས་ཤེས་སྒོམ་ལམ་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འདི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་བསྟན་བཅོས་སུ་
ཐལ། འདི་ལས་དགེ་སློང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་
ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོ་ལྔ་ལོན་ཞིང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བ་ཐ་

མ་དང་ལྡན་ན་གནས་མ་བཅས་པར་ལྗོངས་རྒྱུར་འགྲོ་བར་བྱའོ།།གཞན་དུ་ན་གསུམ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་མི་བྱའོ།།ཞེས་

134

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་འདི་མདོ་སྡེའི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཐལ། འདི་ལས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དང་མདོ་
སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་མེད་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ།།མདོ་སྡེ་ལ་ནི་

ཉེས་བྱས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་རིམ་བཞིན་སོང་།

ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བསྡུ་སོགས་བསྟན་པ།

རང་ལུགས་ལ། སྤྱིར་བསྟན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། ཁྱད་པར་
ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། སྐྱེ་འཕགས་གང་གི་ལྔ་ཕྲུགས་
ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། གང་ཟག་དང་ཡན་ལག་དང་ལྔ་ཕྲུགས་གསུམ་རང་དབང་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། གཞན་
གྱི་མཁན་སོགས་བྱེད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཁ་བསྡུས་ཀྱི་ཆོག་མི་ཆོག་བཤད་པ་དང་བདུན། དང་པོ་ནི། གནས་ཀྱི་བླ་མའི་མཚན་ཉིད་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་དུ། ལུང་ལས། ལྔ་ཚན་དུ་བསྡེབས་པའི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྔ་
ཕྲུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་

ཡོད་དེ། ལོ་བཅུ་ལོན་པའི། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི། སྡེ་སྣོད་ལ་མཁས་

135

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི། སྡེ་སྣོད་རིག་པའི། སྡེ་སྣོད་གསལ་བའི། སྡེ་སྣོད་འཛིན་དུ་
གཞུག་ནུས་པའི། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པའི། སློབ་ཏུ་འཇུག་
ནུས་པའི། འདུལ་བ་ལ་སློབ་པའི། དེ་ལ་སློབ་ཏུ་འཇུག་ནུས་པའི།

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་པོའི། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འོག་མའི། དྲན་
པ་དང་ལྡན་པའི། ནང་དུ་ཡང་དག་པར་འཇོག་པའི། མཉམ་པར་
བཞག་པའི། སློབ་པའི། མི་སློབ་པའི། བྱུང་ཤེས་ཀྱི། གནས་འཆར་
གཞུག་ནུས་པའི། རེ་ཞིག་གནས་འཆར་གཞུག་ནུས་པའི། ལྟུང་
ཤེས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ལུང་
གི་བར་སྡོམ་ལས། ལོ་བཅུ་ལོན་དང་འཛིན་མཁས་དང་།།རིགས་

དང་གསལ་དང་འཛིན་འཇུག་དང་།།སློབ་དང་སློབ་འཇུག་རྣམ་པ་གཉིས།།ཕུན་ཚོགས་གཉིས་ལྡན་རྣམ་པ་གསུམ།།སློབ་དང་མི་སློབ་
བྱུང་ཤེས་དང་།།གནས་འཆའ་འཆར་འཇུག་ལྟུང་ཤེས་དང་།།ལྷོ་ཡི་

རི་ལ་རྒྱུ་བ་ཡི།།སྡེ་ཚན་སྡོམ་དུ་བསྡུས་པའོ།།ཞེས་གསུངས།
གསུམ་པ་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ལྔ་ཕྲུགས་
ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་གཉིས་སུ་
འདུ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ལྔ་ཕྲུགས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་
གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་ལས་གཞན་པའི་སྡེ་སྣོད་
གཉིས་གང་རུང་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ་ལྔ་

136

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྲུགས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་རྐྱང་པ་ཤེས་པའི་
ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ་ལྔ་ཕྲུགས་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་
པའི་དོན་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། བསླབ་པ་གསུམ་ལ་སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས། སློབ་ཏུ་འཇུག་ནུས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས། ཕུན་སུམ་

ཚོགས་པ་འོག་མའི་ལྔ་ཕྲུགས། སློབ་པའི་ལྔ་ཕྲུགས། མི་སློབ་པའི་ལྔ་

ཕྲུགས་རྣམས་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་སྐྱེ་འཕགས་ཐུན་མོང་བའི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡིན་ནོ།།དྲུག་པ་ལ།
གང་ཟག་རང་དབང་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། ཡན་ལག་
རང་དབང་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། ལྔ་ཕྲུགས་རང་དབང་
ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གང་
ཟག་རང་དབང་ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བརྟན་
མཁས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་དེ་གང་ཟག་རང་དབང་ཅན། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་གང་ཟག་རྣམས་གང་ཟག་རང་དབང་ཅན་
མིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་རང་དབང་ཅན་ཡིན་
མིན་གྱི་དོན་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་གྱི་ལྔ་ཕྲུགས་འཆའ་པའི་གཞི་བྱེད་ཅིང་། ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་གཞན་གྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡན་ལག་རང་དབང་ཅན་

དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་ཡན་ལག་རང་དབང་ཅན་

137

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་མང་ཐོས་ཚུལ་ལྡན་གཉིས། བརྩོན་
འགྲུས་བརྩམས་ཤེས་གཉིས། བར་དུ་གཅོད་པ་དང་བར་དུ་གཅོད་པ་
མ་ཡིན་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་གཉིས། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་
དང་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དང་དེ་ཤེས་དེ་མཐོང་རྣམས་ཡན་ལག་རང་
དབང་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ལྷག་མ་རྣམས་ཡན་ལག་
རང་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྔ་ཕྲུགས་རང་དབང་
ཅན་ཡིན་མིན་གྱི་དོན་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པ་ལ་
ལྔ་ཕྲུགས་གཞན་ཞིག་རྒྱུད་ལ་ལྡན་དགོས་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དེ་རང་
དབང་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ལྔ་ཕྲུགས་དང་། དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ལྔ་

ཕྲུགས་དེ་ལྔ་ཕྲུགས་རང་དབང་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། ཁ་
ཅིག གཞན་གྱི་མཁན་སོགས་གསུམ་བྱེད་པ་ལ། ཡོན་ཏན་ཁ་བསྡུས་ཀྱིས་ཆོག་སྟེ། སུམ་བརྒྱ་པར། ཚུལ་ཁྲིམས་ལྡན་ཞིང་འདུལ་
བའི་ཆོ་ག་ཤེས།།ནད་པར་སྙིང་བརྩེ་འཁོར་ནི་དག་པ་སྟེ།།ཆོས་
དང་ཟང་ཟིང་ཕན་འདོགས་ལ་བརྩོན་པ།།དུས་སུ་འདོམས་པ་དེ་ལ་བླ་མར་བསྔགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་འདྲའི་གཞུང་དེ་སྤྱིར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་མཁན་སོགས་གསུམ་བྱ་རུང་གི་ཡོན་ཏན་སྟོན་པའི་གཞུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་

138

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཤད་པ་ནི། བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་རྗེས་སུ་བཅས་པ་དང་བཀག་
པ་དང་གནང་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་བྱུང་ཤེས་ཀྱི་ལྔ་
ཕྲུགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བྱུང་བ་ལ། བྱུང་ལ་མ་བཅས་པ་དང་བྱུང་ལ་
བཅས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གླེང་གཞི་བྱུང་ཡང་བཅས་པ་མ་མཛད་
པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྲས་སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས་ཤེས་བཞིན་གྱི་རྫུན་སྨྲས་པ་ལ་གླེང་གཞི་བྱུང་ཡང་བཅས་པ་མ་མཛད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་

པ་ནི། གླེང་གཞི་ཡང་བྱུང་བཅས་པ་ཡང་མཛད་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
དགེ་སློང་བཟང་སྦྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤོང་བའི་བསླབ་
པ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བྱུང་བ་

མངོན་པར་ཤེས་པའོ།།བཅས་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དགག་སྒྲུབ་གནང་གསུམ་གྱི་བསླབ་པའི་གཞི་སྟོན་པའི་སངས་

རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ནི་བཅས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་མངོན་པར་
ཤེས་པ་ནི་བཅས་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སུ་
བཅས་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བཅས་པའི་
རིགས་གཅིག་ལ་བཅས་པ་ལན་གཉིས་མཛད་པ་ནི་རྗེས་སུ་བཅས་
པ་ཡིན་ལ། དེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

139

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྗེས་བཅས་མུ་དགུ་ངོས་གཟུང་བ།

རྗེས་བཅས་དེ་ལ་མུ་དགུ་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་
བཅས་པ་སོགས་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་
པ་བཅས་པ་ནི། དང་པོར་དབྱར་སྔ་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བཅས་
ནས། དེའི་རྗེས་སུ་དབྱར་སྔ་མ་ཁས་ལེན་མ་གྲུབ་ན་དབྱར་ཕྱི་མ་
ཁས་ལེན་དགོས་པར་བཅས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་
བཅས་པ་ནི། ཚེས་བརྒྱད་དང་བཅུ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མོ་
ཆོས་བཤད་ཉན་བྱེད་དགོས་པར་བཅས་ནས། ནད་པ་ལ་དེ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཉེས་མེད་དུ་གནང་བ་ལྟ་བུ། སྒྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་
བཅས་པ་ནི། དང་པོར་གསོ་སྦྱོང་དང་དབྱར་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་
པར་བཅས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་གནས་ཀྱི་བླ་མ་བསྟེན་པ་དང་ནང་
འདོམས་པའི་ཚེ་གང་དུ་གནས་མེད་པར་གསོ་སྦྱོང་དང་དབྱར་
གནས་པར་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་བཅས་པ་ལྟ་བུ། གནང་
བའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་བཅས་པ་ནི་དང་པོར་མཆིལ་ལྷམ་སྣའི་སྦུབས་
ཅན་གནང་ནས། ཕྱིས་ཡུ་རིང་དང་ཡུ་ཐུང་གནང་བ་ལྟ་བུ། གནང་

140

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་བཅས་པ་ནི། སྔར་ལམ་གྲོགས་དང་བཅས་ཏེ་
ལམ་དུ་འགྲོ་བ་གནང་ནས་ལམ་གྲོགས་མ་རྙེད་ན་ངེས་པར་ནད་གཡོག་བྱེད་དགོས་པར་བཅས་པ་ལྟ་བུ། གནང་བའི་རྗེས་སུ་དགག་
པ་བཅས་པ་ནི། སྔར་མཆིལ་ལྷམ་གནང་ནས་ཕྱིས་སྒྲ་ཀྲོག་ཀྲོག་ཟེར་
བའི་མཆིལ་ལྷམ་བཀག་པ་ལྟ་བུ། དགག་པའི་རྗེས་སུ་དགག་པ་
བཅས་པ་ནི། སྔར་དགེ་སློང་བཟང་སྦྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཚངས་

སྤྱོད་བཀག་པའི་རྗེས་སུ་དགོན་པ་བ་སྡིག་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲ་མོ་
ལ་མི་ཚངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུ། དགག་པའི་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་
པ་བཅས་པ་ནི། སྔར་ཕྱི་བཞིན་འགྲོ་བའི་དགེ་སློང་མདུན་དུ་འགྲོ་བ་
བཀག་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ཉམ་ང་བའི་ཚེ་དེའི་མདུན་དུ་འགྲོ་དགོས་
པར་བཅས་པ་ལྟ་བུ།།དགག་པའི་རྗེས་སུ་གནང་བ་བཅས་པ་ནི།

རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་བཀག་ནས་ནད་པ་ལ་དེ་
ཉེས་མེད་དུ་གནང་བ་ལྟ་བུའོ།།བཀག་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ང་སྟོན་པར་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆང་རྩྭའི་ཆོག་
མས་ཀྱང་མི་བཏུང་ངོ་།།ཞེས་བཅས་པ་ལྟ་བུ་ནི་བཀག་པ་ཡིན་ལ།

དེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་བཀག་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གནང་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བྱ་བ་དེ་བྱས་ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་མ་བྱས་ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཕས་ཀྱི་

141

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྒོལ་བ་ཚར་གཅོད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཉི་མའི་སུམ་ཆའི་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་
ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀློག་དགོས་པར་གནང་བ་ལྟ་བུ་ནི་
གནང་བ་ཡིན་ལ། དེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ནི་གནང་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། བྱུང་ཤེས་ཀྱི་ལྔ་ཕྲུགས་ཡོད་
དེ། བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་རྗེས་སུ་བཅས་པ་དང་བཀག་པ་དང་གནང་བ་མངོན་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འགལ་རྐྱེན་བར་ཆད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་དོན། གཞུང་དོན། ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་
ནི། བསྒྲུབ་བྱ་བར་ཆད་དང་མི་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ན། རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འོངས་པ་ལ། ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ།།གཉིས་པ་དགག་བྱའི་བར་ཆད་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ།
སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ། གནས་པ་ལ། མཛེས་པ་ལ། ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
ལ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། རྟེན་གྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བ། ལས་སྒྲིབ་ཀྱི་
དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བ། རྟགས་ཀྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བ། བསམ་པའི་

142

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ལ་བཅུ་
ཡོད་དེ།།སྤྲུལ་དང་མ་ནིང་ཕོ་མོ་དང་།།ལན་གསུམ་མཚན་གྱུར་
མཚན་དུག་ཅན།།མཚན་མེད་ཟ་མ་དུད་འགྲོ་དང་།།མི་མིན་སྒྲ་མི་

སྙན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། རྐུ་ཐབས་མུ་སྟེགས་ཅན་ཞུགས་པ། དགེ་སློང་མ་སུན་མཚམས་མེད་བྱས།།འཆབ་བཅས་སྔོན་རབ་བྱུང་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལའང་བཞི་ཡོད་དེ།།སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ལོ་མ་ལོན།།ཁྱིམ་པའི་རྟགས་འཛིན་རབ་བྱུང་གི །རྟགས་རྣམས་སྤོང་ཞིང་རྒྱུ་ལས་ནི།།ལྡོག་པའི་ཆད་པ་ཁས་མི་

ལེན།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་

ཡོད་དེ། མུ་སྟེགས་ལྟ་གནས་ལེན་སེམས་ལོག །དུག་གསུམ་དྲག་པོས་གཟིར་བ་དང་།།སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་མི་ཤེས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
རྒྱལ་པོས་བཀྲབས་ཏེ་མ་གནང་བ།།བུ་ལོན་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ལག་རྡུམ་ཅན་ལ་སོགས་
པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ནད་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་དེ་རྣམས་བསྡུ་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ།
ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དང་། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྡུ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

143

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དང་པོ་ལ། གཉིས་ཡོད་དེ། གཙོ་བོའི་བར་ཆད་དང་། གཙོ་བོ་མ་ཡིན་
པའི་བར་ཆད་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་བར་ཆད་

རྣམས་དང་པོ་དང་། སྐྱེ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་གཉིས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། གཏན་དུ་བར་
ཆད་དང་། གཏན་དུ་མ་ཡིན་པའི་བར་ཆད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ཕ་མ་བསད་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། ཕ་མས་མ་གནང་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཡོད་དེ། སྡོམ་པ་འབོགས་པ་པོ་དང་ལེན་པ་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཕ་མས་མ་
གནང་བ་རབ་བྱུང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལེན་པ་པོ་དང་འབོགས་པ་པོ་གཉིས་

ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཉེས་པ་སྐྱེད། ལེན་སེམས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ལེན་པ་པོ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།བར་ཆད་དེ་རྣམས་རྟེན་གང་ལ་འཇོག་པ་
ཡང་ཡོད་དེ། བུད་མེད་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་པ་དང་། བུད་མེད་ཀྱིས་དུབ་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པ་ཁོ་ན་ལ་བཞག ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕམ་པ་བྱུང་བ་

ལྟ་བུ་བུད་མེད་ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་བཞག ཕ་མ་གསོད་པ་སོགས་བུད་མེད་དང་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཕོ་མོ་མ་ནིང་

གི་རྟེན་ལ་བཞག་པའི་མ་ནིང་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་གནས་མ་ནིང་། ཟླ་

ཕྱེད་མ་ནིང་། འཁྱུད་པ་མ་ནིང་། ཕྲག་དོག་མ་ནིང་། ཉམས་པ་མ་ནིང་

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་

144

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱུང་བ་ལ། ཐུན་མོང་བ་དགེ་སློང་ཕའི་སྤྲོས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་དགེ་སློང་མའི་སྤྲོས་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་འགལ་
རྐྱེན་བར་ཆད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་བཤད་པ་དང་། མཐུན་རྐྱེན་ཆོ་གའི་སྤྲོས་
པ་བཤད་པ་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྲུང་བའི་སྤྲོས་པ་བཤད་
དང་གསུམ་ལས།།གཉིས་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་རྟགས་དང་། སྣོད་ཀྱི་རྟགས་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགོན་པ་བས་སྐྲ་སོར་གཉིས་ལས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།།གཉིས་པ་སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་རྟགས་འཆད་པ་ནི།

ལྷུང་བཟེད་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མི་

བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་དགག་གཞག་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ལ། ཁ་ཅིག རུང་བ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རབ་
བྱུང་གི་སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་གཙོ་བོར་དམིགས་པ་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ཟེར་ན། ལྷུང་བཟེད་འབྲེལ་མེད་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ལྷུང་བཟེད་འབྲེལ་མེད་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་འཆང་སྤང་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་གི་ཆད་ལས་སུ་བཅང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།རིན་པོ་
ཆེ་ལས་བྱས་པའི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། ཚད་ལ་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་ཚོང་

འདུས་འགུར་མོའི་གསེར་བྲེའི་བྲེ་བདུན་དང་ལྔ་ཕུལ་དོ་ཤོང་བའི་

145

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྷུང་བཟེད་དེ་དགེ་སློང་ཕའི་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་ཚད། དེ་ཉིས་འགྱུར་

ཤོང་བ་ཆེ་ཚད། དེའི་བར་འབྲིང་ཚད་ཡིན། ཞེས་གསུངས། བྱ་
འདུལ་འཛིན་པ་ནི། ཕུལ་བཅུ་ཤོང་བ་དགེ་སློང་ཕའི་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་
ཚད། ཉི་ཤུ་ཤོང་བ་ཆེ་ཚད། བཅོ་ལྔ་ཤོང་བ་འབྲིང་ཚད་ཡིན། ཞེས་གསུང་། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྦྱིན་བདག་
གཅིག་ལ་དུས་གཅིག་ལ་ཕུལ་སུམ་ཅུ་བླང་དུ་རུང་བར་ཐལ། དེས་
དེ་ལ་དུས་གཅིག་ལ་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་ཚད་གསུམ་བླང་དུ་རུང་བ་གང་
ཞིག ཕུལ་བཅུ་ཤོང་བའི་ལྷུང་བཟེད་དེ་དགེ་སློང་ཕའི་ལྷུང་བཟེད་
ཆུང་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷུང་བཟེད་དོ་གསུམ་ཙམ་ལས་
ལྷག་པ་བླངས་པའི་ལྟུང་བྱེད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། དེས་དུས་
གཅིག་ལ་དེ་ལ་ཕུལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ལས་ལྷག་པ་བླང་དུ་མི་རུང་

བར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།

ང་བཟེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ཆེ་ཆུང་གི་ཚད་དབྱེ་བ་བཅས་བསྟན་པ།

རང་ལུགས་ནི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གང་ཟག་གང་གིས་

བཅང་བ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་བཅང་བ། བཅངས་པའི་དགོས་པ། སྒྲ་
བཤད་པ་དང་དྲུག དང་པོ་ནི། རུང་བ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་

146

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རབ་བྱུང་གི་སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་གཙོ་བོར་དམིགས་པ། སྟོན་པས་གནང་
བའི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འོ་ན། སྟོན་པས་གནང་བའི་ལྷུང་
བཟེད་དེ་ལ་རུང་བ་ཚད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ན་རུང་བ་ནི་གང་།

ཚད་ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རུང་བ་ལ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་དང་། ཁ་དོག་གི་སྒོ་
ནས། དབྱིབས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས། ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་རུང་བ་
དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་རུང་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྒྱུ་
ལྕགས་དང་ས་གང་རུང་ལས་བྱས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ཟངས་དང་།
ར་གན་དང་། འཁར་བ་དང་། ཤིང་སོགས་ལས་བྱ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་རུང་བ་ན་གཉིས་ཏེ། ལྕགས་ལས་བྱས་པ་དང་། ས་ལས་བྱས་པའི།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་དོག་གི་སྒོ་
ནས་རུང་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཁ་མ་མེད་པར་བྱ་རོག་གི་མིག་ལྟར་
གནག་ཅིང་གསལ་བ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱ་བོ་དང་དཀར་བ་
དང་ཆ་བ་རྣམས་ནི་རུང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། དབྱིབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རུང་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། སྒོ་ང་ཕྱེད་བགས་
པ་ལྟར་ཟླུམ་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རུང་བ་ཞིག་

དགོས་ཏེ། ལྷན་པ་བཞི་མན་ཆད་ཕོག་ཀྱང་རུང་ལ་ལྔ་ཡན་ཆད་མ་ཕོག་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་རུང་བ་ནི། བྱིན་གྱིས་
བརླབ་ཏུ་རུང་བའི་ལྷུང་བཟེད་ལ་ལྷུང་བཟེད་འབྲེལ་མེད་མ་ཡིན་པ་

147

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཞིག་དགོས་ཏེ། ལྷུང་བཟེད་འབྲེལ་མེད་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་འཆང་སྤང་
བྱུང་བའི་དགེ་སློང་གི་ཆད་ལས་སུ་བཅང་བར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། བྱིན་
གྱིས་བརླབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཚད་ཀྱང་གཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལྷུང་
བཟེད་ཀྱི་ཁའི་ཆ་སྟེ་མུ་ཁོ་ནས་མཐེ་པོའི་ལྟོ་གང་གི་ལྷག་མར་འབྲས་

འཐུག་པོ་སྟེ་སྐམ་པོ་མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་ཆུང་གང་བཙོས་པ་གསུམ་
འཕེལ་དུ་སོང་བའི་ཆ་ལ་ཕུལ་དྲུག ཚོད་མའི་ཆ་ལ་ཕུལ་གང་། སྲན་

ཚོད་ཀྱི་ཆ་ལ་ཕུལ་གང་མཐེ་པོའི་ལྟོ་གང་གི་ཆ་ལ་ཕུལ་གང་སྟེ་ཕུལ་
དགུ་ཤོང་པའི་ལྷུང་བཟེད་དེ་དགེ་སློང་ཕའི་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་ཚད་དང་།
དེ་ཉིས་འགྱུར་ཤོང་བ་ཆེ་ཚད་དང་། དེའི་བར་ཤོང་བ་འབྲིང་ཚད་
ཡིན་ནོ།།བོད་བྲེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། བོད་ཀྱི་བྲེ་ཕྱེད་དོ།།ཕུལ་གྱི་
དབང་དུ་བྱས་ན། ཕུལ་དགུ ཁྱོར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཡ་ཁྱོར་
སུམ་ཅུ་ཕྱེད་དང་སོ་གཉིས་ཤོང་བའི་ལྷུང་བཟེད་དེ་དགེ་སློང་ཕའི་

ལྷུང་བཟེད་ཆུང་ཚད་དེ་ཉིས་འགྱུར་ཤོང་བ་ཆེ་ཚད། དེའི་བར་ཤོང་
བ་འབྲིང་ཚད་ཡིན་ནོ།།འོ་ན། མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་ཆུང་གི་ཚད་དེ་གང་ཞེ་
ན། དེའི་ཚད་ཡོད་དེ། སྲང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། བོད་ཀྱི་གསེར་སྲང་
སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་ལྕིད་དང་མཉམ་པའི་འབྲས་ལ་མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་
ཆུང་གང་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་
བས་ན་འདིར་ཆུ་སྲང་བཅུ་དྲུག་ལ་མ་ག་ཏའི་བྲེར་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་

148

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བར་རྟོགས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག མ་ག་ཏའི་སྲང་
གང་ལ་བོད་སྲང་དོར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་ཆུང་གང་ལ་འབྲས་སྟུག་པོ་ཆེ་གྲུས་པ་མ་ག་ཏའི་སྲང་
བཅུ་དྲུག་ཡོད་ལ། མ་ག་ཏའི་སྲང་གཅིག་ལ་བོད་ཀྱི་སྲང་གཉིས་ཡོད་
དོ།།དེ་ནས་སྲང་ཚད་དུ་བརྩིས་ན་བོད་སྲང་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་
དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དྲུག་ཕུལ་དོ་ལ་མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་ཆུང་གང་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ། མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་
ཆུང་གང་ལ། བདུན་ཕུལ་དོ་དང་ཡ་ཁྱོར་གང་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་དང་དྲུག་ཕུལ་དོ་ཚད་མཉམ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མ་ག་ཏའི་བྲེའུ་ཆུང་གང་ལ་བདུན་ཕུལ་དོ་དང་ཡ་ཁྱོར་
གང་ཡོད་དོ།།ཞེས་དང་། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ཕུལ་ཚད་དུ་
བརྩིས་ན་བདུན་ཕུལ་དོ་དང་ཡ་ཁྱོར་གང་ཡོད་དོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚེ་ལོ་བརྒྱ་བའི་དུས་ཀྱི་འཛམ་བུ་གླིང་
བའི་མི་ན་ཚོད་ནར་སོན་པ་གཅིག་གི་ཡ་ཁྱོར་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་

བོད་བྲེ་གང་། བོད་བྲེ་གང་གི་བདུན་ཆ་ལ་བདུན་ཕུལ་དང་དྲུག་ཆ་ལ་

དྲུག་ཕུལ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་མའི་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་
ཚད་ཀྱང་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཕའི་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་ཚད་ལ། དེའི་ཆེ་ཚད་དང་། དགེ་སློང་མ་རང་ཉིད་ཅི་ཙམ་གྱིས་འགྲངས་པའི་ཟས་

149

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཤོང་བ་ཆུང་ཚད་དང་། དེའི་བར་འབྲིང་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་
སློང་ཕ་ལྷུང་བཟེད་ཆེ་བ་དང་། མ་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་ན་སྐྱེས་པ་ཁམ་ཕོར་ཆེ་བུད་མེད་ཁམ་ཕོར་ཆུང་
བར་གྲགས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་ཚོད་དང་བསྟུན་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དུ་མར་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཕའི་ལྷུང་
བཟེད་ཆུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ། དགེ་སློང་མའི་ལྷུང་བཟེད་ཆུང་
འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་སྟེ་དྲུག དེ་རེ་རེ་ལ་ས་ལས་བྱས་པ་དང་།
ལྕགས་ལས་བྱས་པ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དོ།།

གང་ཟག་གང་གིས་བཅང་བ་དང་ཇི་ལྟར་འཆང་ཚུལ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ནི། གང་ཟག་གང་གིས་བཅང་བ་ཡོད་དེ། རབ་
བྱུང་སྡེ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཅང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་ནི། ལྷུང་བཟེད་ཇི་ལྟར་འཆང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འགྲེང་བཞིན་དུ་
གཞུག་པ་དང་དབྱུང་བ་དང་ལག་པ་བཀྲུས་པའི་ཆུ་དང་ཟས་ཀྱི་ལྷག་
མ་སོགས་མི་བླུག་ཅིང་། དགེ་ཚུལ་བག་མེད་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་བྱི་
དོར་བྱར་མི་གཞུག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། ལྷུང་བཟེད་བཅངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བཅོམ་

150

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྡན་འདས་ཀྱི་བཅས་པ་དང་མཐུན་པ། དགེ་སློང་གི་དྲན་པ་གསོ་བ།
ཤཱཀྱའི་སྲས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་གོ་བ། དེ་ཐམས་ཅད་ངེས་འབྱུང་གི་
བསམ་པས་ཟིན་པར་བྱས་པས་གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་།
མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཅིའི་

ཕྱིར་ལྷུང་བཟེད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན་ཟས་ལྷུང་བ་བཟེད་པའི་སྣོད་ཡིན་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན་ནི། ལྷུང་བཟེད་
མེད་པར་རབ་བྱུང་དང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱ་
མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དགེ་སློང་མའི་སྤྲོས་
པ་བཤད་པ་ལ། གང་ལས་སྐྱེ་བ་མཐུན་རྐྱེན་རྒྱུའི་ཁྱད་པར། འགལ་
རྐྱེན་བར་ཆད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགེ་སློང་གི་

གནས་སུ་དགེ་སློང་མའོ།།ཞེས་པས་བཤད། འདིའི་སྐབས་སུ།
དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག དགེ་བསྙེན་མ། བར་
མ་རབ་བྱུང་མ། དགེ་ཚུལ་མ། དགེ་སློང་མ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་
མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤོང་བར་ཁས་
བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་རྣམས་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ཚུལ་

151

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མའི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་
བར་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དགེ་ཚུལ་
མའི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་
ཟེར་ན། དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པའི་དགེ་སློབ་མ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་དགེ་སློབ་མ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རབ་བྱུང་
གི་སྡོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁ་ཅིག ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་
བརྟེན་ནས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་དགེ་སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་གས་བུད་མེད་བསྙེན་པར་
རྫོགས་ན་ཡང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་ལ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་ནོད་པ་སོགས་བཤད་པགཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། གང་ལ་ནོད་པ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར།
གང་གིས་ནོད་པ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། ཇི་ལྟར་ནོད་པ་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར།
བསླབ་པའི་ཚིག་གི་ཁྱད་པར། རྒྱུད་སྣོད་དུ་རུང་བའི་ཁྱད་པར་དང་
ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ། མཁན་པོའི་ཁྱད་པར། སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྱད་པར།

152

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དད་པའི་ཡུལ་དགེ་འདུན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པའི་མཁན་པོའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྤྱིར་བཏང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན།

སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་མཁན་པོ་ལ། བསྙེན་པར་རྫོགས་
ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་བཅུ་ལོན་ཞིང་། ཕམ་པ་བཞིས་མ་

གོས་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་མཁན་མོ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ནས་སྡོམ་རྒྱུན་བར་མ་ཆད་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་

ལོན་ཞིང་། ཕམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་
རྫོགས་པ་ལ་ལས་སློབ་གཅིག་གིས་ཆོ་ག་ལ། བུད་མེད་བསྙེན་པར་
རྫོགས་པ་ལ་ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་མ་དང་ལས་སློབ་གཅིག་སྟེ་ལས་
སློབ་གཉིས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དད་པའི་ཡུལ་དགེ་
འདུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཡུལ་དབུས་སུ་དགེ་སློང་བཅུ་དང་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་ལྔའི་གྲངས་ཚང་དགོས། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཡུལ་དབུས་སུ་དགེ་སློང་བཅུ་དང་དགེ་སློང་མ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཉེར་གཉིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་
ཏུ་དགེ་སློང་ལྔ་དང་དགེ་སློང་མ་དྲུག་སྟེ་བཅུ་གཅིག་གི་གྲངས་ཚང་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གང་གི་ནོད་པ་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཆ་

153

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ན་ཚོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། ཚིགས་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཁྱད་པར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ལྷུང་བཟེད་ཆེ་ཆུང་དང་། ཆོས་གོས་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་གོས་གསུམ་གྱིས་ཆོག བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ཆོས་གོས་གསུམ་རྔུལ་གཟན་དང་ཤིང་ང་དཔུང་བཅད་དེ་ཆོས་གོས་ལྔ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་དགོས་ལ། བུད་མེད་ཁྱིམ་སོ་བཟུང་ན་ལོ་བཅུ་གཉིས་དང་མ་བཟུང་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། དགེ་བསྙེན། བར་མ་རབ་བྱུང་། དགེ་ཚུལ་རྣམས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། དགེ་བསྙེན། བར་མ་རབ་བྱུང་མ། དགེ་ཚུལ་མ། དགེ་སློབ་མ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་མ་རྣམས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་ནོད་པ་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ལ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། བར་ཆད་དྲི་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར། གསོལ་བ་འདེབས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་ལས་སློབ་ཀྱིས་བར་ཆད་འདྲི་བའི་ཚེ་

154

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་སློང་མ་གཞན་ཞིག་གིས་བར་དུ་བསྒྲིབས་ཏེ་འདྲི་དགོས་ལ།
སྐྱེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བུད་
མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཆོ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་
གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལ་གསོལ་བ་གདབ་དགོས་ལ། སྐྱེས་པ་ལ་དེ་
ལྟར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ལ་མིང་གི་རྗོད་ཚུལ་
ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚེ་དགེ་སློང་
ཞེས་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པའི་ཚེ་དགེ་སློང་མ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཇུག་
གི་ཆོ་གའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚེ་

མཇུག་ཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་གནས་བཞི་དང་།
ལྟུང་བར་འགྱུར་བའི་ཆོས་བཞི་དང་། དགེ་སྦྱོང་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་

བཞི་སྟེ། གདམས་ངག་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་བརྗོད་དགོས་ལ། བུད་
མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་མཇུག་ཆོག་གི་སྐབས་སུ། གནས་ཤིང་

དྲུང་པ་མ་གཏོགས་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་གནས་གསུམ་དང་། ཕམ་

པ་བརྒྱད་ཀྱང་བརྗོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཕམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཐུན་
མོང་པའི་ཕམ་པ་བཞི། རེག་པའི་ཕམ་པ། འཆབ་པའི་ཕམ་པ། ཟློག་
པའི་ཕམ་པ། ལུས་བཀན་གྱི་ཕམ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། བུད་མེད་ལ་དེའི་སྐབས་སུ་ལྕི་བའི་ཆོས་

155

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བརྒྱད་བརྗོད་དགོས་ལ། སྐྱེས་པ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྕི་བའི་

ཆོས་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཟླ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཅིང་དགེ་
སློང་གི་དགེ་འདུན་ལ་གདམས་ངག་ནོད་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་མི་ནོད་པ་
དང་། དགེ་སློང་མས་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་
དབྱར་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་། དགག་དབྱེ་བྱེད་པའི་ཚེ་

གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལ་དགག་དབྱེ་མི་བྱེད་པ་དང་། དགེ་སློང་
མས་མཁན་མོ་བྱེད་པའི་ཚེ་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ལ་གསོལ་བ་
འདེབས་སུ་མི་འཇུག་པ་དང་། དགེ་སློང་གསར་བུ་ལ་ཕྱག་མི་

འཚལ་བ་དང་། དགེ་སློང་གསར་བུ་ལ་ཅོ་འདྲི་བ་དང་། དགེ་སློང་ལ་ལྟུང་བ་གླེང་དྲན་བྱེད་པ་དང་། མགུ་བ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་གཉིས་ཀའི་དགེ་
འདུན་ལ་མི་སྤྱོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངག་དོན། སྐྱེས་པ་
བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཆོ་ག་
ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ཚེ་དགེ་སློང་
ཞེས་པའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པའི་ཚེ་དགེ་སློང་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དགེ་སློང་
མ་དེ་དགེ་སློང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་མེད་པའི་
ས་ཕྱོགས་སུ་དགེ་སློང་མས་དབྱར་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་མའི་རྒྱུད་

156

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། དེ་སྤོང་བདུན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྩ་
བར་མ་ཁྱབ། བཞི་པ་བསླབ་པའི་ཚིགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ། ཚིགས་
གཞན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ནི། བུད་མེད་ལ་ནི་དགེ་སློང་མ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཚིགས་གཞན་ཡོད་དོ།།ཞེས་པས་འཆད།

དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཡུལ་གང་ལ་ནོད་པ་སོགས་
བཞི་བསྟན་པ།

འདིའི་སྐབས་སུ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞག་

བཤད་པ་ལ། ཡུལ་གང་ལ་ནོད་པ། རྟེན་གང་གིས་ནོད་པ། སྦྱིན་པ་
དང་སྤྱད་པའི་དུས། ཇི་ལྟར་སྦྱིན་པའི་ཆོ་ག་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་
ནི། མཁན་མོ་དང་། ལས་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་མ་དང་། དགེ་འདུན་
གྲངས་ཚང་བ་རྣམས་ལས་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་
འདུན་གྲངས་ཚང་བ་དགོས་ཏེ། ཡུལ་དབུས་སུ་དགེ་སློང་མ་བཅུ་གཉིས་དང་། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་དྲུག་གི་གྲངས་ཚང་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ལུས་
ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཆ་ལུགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། བསམ་པ་

157

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཚིགས་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་བར་ཆད་དང་མི་ལྡན་ཞིང་ནར་སོན་པ་ཞིག་

དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁྱིམ་སོ་བཟུང་ན་ལོ་བཅུ་དང་། མ་བཟུང་ན་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པ་ཞིག་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་དང་ལྡན་པ་
ཞིག་དགོས་ཏེ། སྣམ་སྦྱར་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་གོས་ལྷུང་བཟེད་དང་བཅས་པ་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དང་ལྡན་པ་
ཞིག་དགོས་ཏེ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཞིག་

དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཉེས་མེད་ཕུན་
ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དགེ་བསྙེན་མ་དང་། དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།།བཞི་པ་ནི། སྦྱོར་
དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྦྱོར་བའི་ཆོ་ག་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། དགེ་འདུན་རེ་རེ་ལ་ཕྱག་གསུམ་གསུམ་འཚལ་བ་དང་། མཁན་མོར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཞིའི་ཆོ་ག་ཡོད་དེ། གསོལ་
གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཇུག་གི་ཆོ་ག་
ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་པ་དང་། སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་དུས་དང་།
གདམས་ངག་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་བརྗོད་པ་རྣམས་མཇུག་ཆོག་ཡིན་

158

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། གདམས་ངག་བཅུ་གཉིས་ནི་ཡོད་དེ། རྩ་བའི་ཆོས་དྲུག་
དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་ཆོས་

དྲུག་ནི་ཀརྨ་ཤ་ཏམ་ལས། གཅིག་པུར་ལམ་དུ་འགྲོ་མི་བྱ།།ཆུ་བོའི་
ཕ་རོལ་རྐྱལ་མི་བྱ།།སྐྱེས་པ་ལ་ནི་རེག་མི་བྱ།།སྐྱེས་པ་དང་ནི་

འདུག་མི་བྱ།།གཉེན་དུ་འགྱུར་བ་མི་བྱ་ཞིང་།།ཁ་ན་མ་ཐོ་འཆབ་མི་
བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་ནི། དེ་
ཉིད་ལས། གསེར་ལ་གཟུང་བར་མི་བྱ་ཞིང་།།འདོམས་ཀྱི་སྤུ་ནི་
བྲེག་མི་བྱ།།ས་ནི་རྐོ་བར་མི་བྱ་སྟེ།།རྩྭ་སྔོན་མི་གཙང་འདོར་མི་
བྱ།།སྦྱིན་ལེན་མ་བྱས་བཟའ་མི་བྱ།།གསོག་འཇོག་བྱས་པའང་
བཟའ་མི་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།ངག་དོན་ནི། ཉེས་མེད་
ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་

ཚེ་དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པའི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་
སློང་མའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་དུ་མི་རུང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྦྱིན་པར་
བྱ་བའི་དགེ་སློབ་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་གཞན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་རྒྱུད་སྣོད་རུང་གི་ཁྱད་པར་ནི། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ཉེ་བར་
གནས་པའི་སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པར་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར།

ཞེས་པས་འཆད།

159

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཚངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྣམ་གཞགའདིའི་སྐབས་སུ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་

རྣམ་གཞག་ལ། ཡུལ་གང་ལས་ནོད་པ། རྟེན་གང་གིས་ནོད་པ། ཚུལ་
ཇི་ལྟ་བུས་ནོད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཁན་མོ་དང་། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་མ་དང་། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་
མ་དང་། དགེ་སློང་མའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ལས་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ཁྱད་པར་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ།
ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཆ་ལུགས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཚིགས་སྔ་མ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ཁྱད་པར་རྣམས་དང་ལྡན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དགོས་ཏེ། ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་བར་ཆད་དང་མི་ལྡན་ཞིང་དངོས་པོ་དང་བསམ་པའི་སྒོ་
ནས་ན་ཚོད་ནར་སོན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཁྱིམ་སོ་བཟུང་ན་ལོ་བཅུ་གཉིས་དང་། མ་བཟུང་ན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཏེ། ཆོས་གོས་ལྔ་ལྷུང་བཟེད་དང་བཅས་པ་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དང་ལྡན་པ་

160

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོས་ཏེ། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་མའི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དང་ལྡན་
པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དགེ་བསྙེན་མའི་སྡོམ་པ། དགེ་ཚུལ་མའི་སྡོམ་པ། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་
རྣམས་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་མའི་སྡོམ་པ་
སྦྱིན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་སྣོད་
རུང་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངག་དོན་ནི། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་
ལ་བརྟེན་ནས་བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚངས་སྤྱོད་ལ་ཉེར་གནས་མའི་སྡོམ་པ་སྟེར་དགོས་ཏེ། དེ་མ་ཐོབ་པར་བུད་
མེད་ཀྱི་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཉེས་མེད་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

དེས་བསླབ་པར་བྱ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་ལ། སྤང་བྱ་ལྡོག་པའི་

བསླབ་བྱ་བཤད་པ་དང་། ཉམས་སུ་བླང་བྱ་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་བྱ་

བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྡེ་ལྔ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་། ཞུ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དགེ་སློང་ཕའི་

161

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་བཤད་པ་དང་། དགེ་སློང་མའི་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་བ་བསླབ་པ་འབུལ་ཆོག་བཤད་པ་དང་། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་བཤད་པ་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། རང་བཞིན་ཉམས་པས་བྱས་པ་ཉིད་ནི་ཕུལ་བ་ཉིད་མ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་པས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་དོན་དང་གཞུང་དོན་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བསླབ་པ་འབུལ་ཆོག་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན། ཞར་ལ་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་བཤད་པ་དང་། བསླབ་པ་
འབུལ་ཆོག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལུང་དུ་བསླབ་

པ་འབུལ་ཆོག་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཀྱང་སློབ་དཔོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་འདིར་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་དང་པོར་འཆད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་དེ་ལ་བསླབ་པ་མ་ཕུལ་
བ་ཞིག་དགོས་སོ།།ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་དང་ཕུལ་ཉམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་
དེ། བསླབ་པ་ཕུལ་བ། ཤི་འཕོས་པ། མཚན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་

བ། དགེ་རྩ་ཆད་པ། མཚན་མོའི་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟེ། མཛོད་

162

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས་གསུངས་པ་ལྔ། ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ། མཚན་ལན་གསུམ་གྱུར་པ། མ་ནིང་དུ་གྱུར་ནས་འགྱུར་བ་བསྟེན་པ།
བསླབ་པ་ཉམས་པར་བྱས་པ། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པར་ཁས་བླངས་
པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་དང་།།མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་བ་དང་།།རྩ་བ་

ཆད་དང་མཚན་འདས་ལས།།སོ་སོར་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང་།། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ་ནི། དགེ་སློང་ཕའི་སྡོམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏོང་རྒྱུ་
དང་། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ཁས་བླངས་པ་ནི། དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་
པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏོང་རྒྱུ། མཚན་མོའི་མཐའ་ལས་འདས་
པ་ནི། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དེ་ཡིན་

ནོ།།གསུམ་པ་ལ། ཡུལ་གང་ལ་འབུལ་བ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་འབུལ་བ། དངོས་པོ་གང་འབུལ་བ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་འབུལ་བ།
ཕུལ་བའི་དགོས་པ། བསླབ་པ་ཕུལ་ཉམས་ཀྱི་ཁྱད་པར། བསླབ་པ་ཕུལ་བ་དགག་སྒྲུབ་གང་གི་བསླབ་བྱ་ཡིན་མིན་ལ་དཔྱད་པའོ།།དང་
པོ་ནི། མི་ཡིན་པ། སྨྲ་ཤེས་པ། དོན་གོ་བ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་
གནས་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་
མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་ལའོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་

163

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གནས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་སོ།།གསུམ་པ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བསླབ་པ་དེ་འབུལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
བ་ཡོད་དེ། བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསླབ་པ་འབུལ་བར་འདོད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། བསླབ་པ་འབུལ་ལོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། མཁན་སློབ་ལ་འབུལ་བར་སྨྲས་པས་ཕུལ་བར་འགྱུར་ལ་ལག་བརྡས་ཀྱང་འབུལ་བར་རུང་བར་

བཤད་དོ།།བྱེ་བྲག་ཏུ་དགེ་སློང་གིས་བདག་དགེ་ཚུལ་དུ་གཟུང་དུ་
གསོལ། ཞེས་དང་དགེ་ཚུལ་གྱིས་བདག་དགེ་བསྙེན་དུ་གཟུང་དུ་གསོལ། དགེ་བསྙེན་གྱིས་བདག་བསྙེན་གནས་སུ་གཟུང་དུ་གསོལ། ཞེས་བརྗོད་ན་སྡོམ་པ་འབུལ་ཆོག་ཏུ་འགྲོ་སྟེ། དང་པོ་ནི་མདོ་ལས་གསུངས་ཤིང་། ཕྱི་མ་གཉིས་རིགས་འགྲེ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་
ནི། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྲུང་མ་ནུས་ན་ཕུལ་ནས་ཕྱིས་བླངས་ན་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། བསླབ་པ་ཕུལ་

ཉམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གང་གིས་བསླབ་པ་

འབུལ་བ་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་བསླབ་པ་ཕུལ་བ་དང་། བསླབ་

པ་འབུལ་བ་བརྒྱུད་ནས་གོ་བར་བྱེད་པ་ནི་བསླབ་པ་ཉམས་པར་
བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བརྒྱུད་ནས་གོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡང་

164

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་གཏོང་བར་འདོད་པས་དགེ་
སློང་ཞིག་གི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ། ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤྱད་དཀའོ།།རབ་ཏུ་དབེན་པ་བྱ་དཀའོ།།ཕ་མ་དང་། ཕུ་ནུ་དང་། བུ་དང་། སྲིང་མོ་དག་
ཀྱང་དྲན་ནོ།།ཞེས་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་གཏོང་བར་འདོད་པའི་ཚིག་སྨྲ་
བའོ།།བདུན་པ་ནི། བསླབ་པ་འབུལ་བ་སྤྱིར་བཏང་ལ་དགག་པའི་
བསླབ་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་འདིའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་པ་
འབུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་བསལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་བསླབ་

བྱར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད་དེ། བསླབ་པ་སྲུང་བར་མི་ནུས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བསླབ་པ་འབུལ་བར་གནང་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་གཞུང་

དོན་ནི། སྨྱོ་བ་ལ་སོགས་པས་བློའི་རང་བཞིན་ཉམས་པར་བྱས་པའི་

གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་བསླབ་པ་ཕུལ་བ་ནི་བསླབ་པ་ཕུལ་བ་བྱས་པ་
ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བྱ་མི་བྱའི་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ལ། གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཕམ་པའི་སྡེ། གསོ་བ་དགེ་འདུན་ལ་རག་
ལས་པ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྡེ། ཞག་གི་ཆད་ལས་དང་འབྲེལ་བ་
ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ། སྨྲེ་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་བཤགས་དགོས་པ་སོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ། བསླབ་བྱ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། སྡོམ་ལས། མི་ཚངས་སྤྱོད་དང་རྐུ་བ་དང་།།མི་ལ་

གསད་པར་མི་བྱ་བ།།བརྫུན་དུ་སྨྲ་དང་བཅས་པ་ཡི།།ཆོས་བཞི་

165

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
འདིར་ནི་གསུངས་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གཞན་
གཉིས་ཀའི་ཚངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ། གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ། གཞན་གྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་རྫུན་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་དང་བཞི་

ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ལུང་གི་བྱེ་བྲག་བཞི་ལས། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་
སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ནི། བཅུག་རེག་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱས་
ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། དགེ་སློང་གི་ལྟུང་བ་དེ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ངེས་
ན། སྦོམ་པོ་དེ་གང་གི་སྡེར་གཏོགས་ཡིན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག སྦོམ་པོ་དེ་
ཕམ་ལྷག་གང་རུང་གི་སྡེར་གཏོགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྦོམ་པོ་ཡིན་ན་
ཕམ་ལྷག་གང་རུང་གི་སྦྱོར་ལྟུང་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག ཕམ་ལྷག་
གང་རུང་གི་སྦྱོར་ལྟུང་དེ་ཕམ་ལྷག་གང་རུང་གི་སྡེར་གཏོགས་པའི་
ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན། འོ་ན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ལྷའི་རྫས་རིན་

ཐང་ཚང་བ་བརྐུས་ཤིང་། ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་
ཆོས་ཅན། དང་པོར་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་ལ་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་མ་ཚང་བའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕམ་ལྷག་གང་རུང་གི་

166

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྦྱོར་ལྟུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ཀྱི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགསྟོན་པའི་བཅས་པ་དང་འགལ་པའི་རབ་བྱུང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ལྟུང་
བའི་མཚན་ཉིད། བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་དངོས་
གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་གང་ཞིག་ཁྱོད་དག་བྱེད་ཆད་
ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཕམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་
ཞིག ཁྱོད་དག་བྱེད་མགུ་བ་སྤྱོད་པའི་ཆད་ལས་ལ་ལྟོས་པ། དགེ་
འདུན་ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་
ཡང་། སོར་བཤགས་ལས་ལྕི་བ་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལྟུང་བྱེད་
གང་ཞིག་ཁྱོད་དག་བྱེད་དངོས་པོ་སྤངས་པའི་ཆད་ལས་ལ་ལྟོས་པ་
སྤང་ལྟུང་གི་མཚན་ཉིད། ལྟུང་བྱེད་གང་ཞིག བཤགས་པ་ཁོ་ནས་
དག་པར་འགྱུར་བ་ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན།
ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དགེ་བསྙེན་གྱི་ལྟུང་བ་མེད་པར་ཐལ། ལྟུང་བ་
ཡིན་ན་རབ་བྱུང་གི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་
ཁས། འདོད་ན། དགེ་བསྙེན་གྱི་རྩ་ལྟུང་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གཉིས་
པའི་ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སོ་
ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཚེ་དེ་ཉིད་ལ་འདག་པ་སྲིད་པར་ཐལ།

167

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དེ་རང་ཉིད་འདག་བྱེད་ཆད་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྦྱིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་

ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་དེ་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་ཡོས་མེས་ཚིག་པ་བཞིན་དུ་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་

ཆོས་ཅན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་འདུན་
ལྷག་མའི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔར་བྱས་ལ་འགྱོད་
སེམས་དང་། ཕྱིན་ཆད་ལ་སྡོམ་སེམས་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པས་དགེ་སློང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་བཤགས་པས་དགེ་
འདུན་ལྷག་མ་དག་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་ཁབ་རལ་འཆོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་ཆོས་ཅན།
མཚན་ཉིད་ལྔ་པའི་ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བཤགས་པ་ཁོ་ནས་དག་བྱེད་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ཉིད་དག་བྱེད་དངོས་པོ་སྤངས་པའི་ཆད་ལས་ལ་

ལྟོས་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་ཐལ། གལ་ཏེ་མ་བཅག་ན་
མ་བཤགས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགབསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་དག་བྱེད་ཆད་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་
སྦྱིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་ཅན། ཕམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཕམ་པ་ཆོས་ཅན། ཟུར་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་

168

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱིམ་པའི་བྱང་སེམས་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།

བཅས་རང་གི་ཁྱད་པར་ལ་རྩོད་སྤོང༌།

ཁ་ཅིག ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གང་ཞིག རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རྒྱུ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སེམས་

ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད།

ཟེར་ན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྲེད་པས་ཆང་བཏུངས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཉེས་ལྟུང་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དང་པོ་དེར་ཐལ། མཚན་
ཉིད་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དེར་
ཐལ། མཛོད་ལས། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ།།མྱོས་འགྱུར་ལས་གཞན་སྲུང་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་དང་། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། ཇི་ལྟར་མྱོས་
པར་འགྱུར་བ་འཐུང་བ་བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རང་
བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གང་ཞིག་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཀ་ལ་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་

169

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག །རབ་བྱུང་ཁོ་ན་ལ་སྡིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དེ་
བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁ་ཅིག ལྟུང་བ་
ཡིན་ན་སྡིག་པ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་སྡིག་པ་འབྱུང་བ་ཡོད་
པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལྟུང་བ་འབྱུང་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ལོ་ལྔ་ལོན་ཞིང་ལྷན་ཅིག་སྦྱར་བ་ཐ་མ་དང་

ལྡན་ན་གནས་མ་བཅས་པར་ཡང་ལྗོངས་རྒྱུར་འགྲོ་བར་བྱའོ།།གཞན་དུ་ན་གསུམ་རིག་པ་ཡང་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་དགེ་བ་ཡོད་
པར་ཐལ་ལོ།།ཞེས་ཟེར། ཁ་ཅིག་གིས། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གང་ཞིག རྐྱེན་
ལ་ལྟོས་ཏེ་གནང་བ་མི་འབྱུང་བ་དེ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་གནང་བ་འབྱུང་བ་བཅས་
པའི་དེའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆང་བཏུང་
བ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་ཆོས་ཅན། ཟུར་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། མཚོན་
བྱ་གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་ཅིང་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་
འབྱེད་ལས། ང་སྟོན་པར་ཁས་བླངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆང་རྩྭའི་ཆོག་
མས་ཀྱང་མི་བཏུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གིས། དེ་
གང་ཞིག རང་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་འགྱུར་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་

170

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས་བཅས་པའི་མཚམས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་རང་བཞིན་གྱི་དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་
འགྱུར་བ། དེ་ལ་ལྟོས་པ་དེ་བཅས་པའི་དེའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་ན། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དང་པོའི་ཟུར་གཉིས་

པ་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། རང་བཞིན་གྱི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། འདོད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཅས་པ་མ་མཛད་གོང་དུ་ཕམ་པ་འབྱུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག་ནི། སྡིག་ལྟུང་ངོ་བོ་ཐ་
དད་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རྟེན་ཡང་ཐ་དད། སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་ཐ་དད།
གཉེན་པོ་ཡང་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྡིག་པ་དེ་
ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་། ལྟུང་བ་དེ་རབ་བྱུང་
ཁོ་ནའི་རྟེན་ལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྡིག་པ་དེ་དངོས་
པོའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་། ལྟུང་བ་དེ་བཅས་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་

ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སྡིག་པ་དེ་སྟོབས་བཞིའི་སྒོ་ནས་འདག་
པར་བྱེད་དགོས། ལྟུང་བ་དེ་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་པས་
དག་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་བཤགས་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་

དྲུང་དུ་ལྟུང་བ་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་པ་ལ་གཉེན་
པོའི་སྟོབས་བཞི་མ་ཚང་བར་ཐལ། སྡིག་པ་དེ་གཉེན་པོ་སྟོབས་

171

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བཞིའི་སྒོ་ནས་དག་པར་བྱེད་དགོས། ལྟུང་བ་དེ་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཕྱིར་བཅོས་པས་དག་པར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་
སྡིག་ལྟུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། བཤགས་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་རྟེན་གྱི་སྟོབས་
ཚང་། སྔར་བྱས་ལ་འགྱོད་སེམས་དང་ལྡན་པས་རྣམ་པར་སུན་འབྱིན་པའི་སྟོབས་ཚང་། ཕྱིན་ཆད་སྡོམ་སེམས་དང་ལྡན་པས་ཉེས་
པ་ལས་སླར་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ཚང་། ལྟུང་བ་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
ཕྱིར་བཅོས་པས་གཉེན་པོ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྟོབས་ཚང་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མི་གཅིག་བསད་པ་ལ་སྲོག་
གཅོད་ཀྱི་ལས་ལམ་གཉིས་འབྱུང་བར་ཐལ། རྩ་བའི་དམ་བཅའ་དེའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལུང་ལས། ལྟུང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་། དུད་འགྲོ་དང་། ཡི་དྭགས་དང་། ངན་སོང་དང་།
ངན་འགྲོ་དང་། ལོག་པར་ལྟུང་བ་རྣམས་སུ་སྲེག་པར་བྱེད། འཚེད་པར་བྱེད་པས་ན་ལྟུང་བྱེད་དོ།།ཞེས་དང་། མཛོད་ལས། འཆལ་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་དགེའི་གཟུགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དུད་འགྲོ་བསད་པའི་ལྟུང་བྱེད་དེ་
མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྡིག་ལྟུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་

172

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡིད་མི་འོང་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་
ཕྱུང་བའི་ལྟུང་བ་སྦོམ་པོ་དེ་དག་པས་མཚམས་མེད་དེ་ཡང་དག་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྡིག་ལྟུང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་འདྲའི་སྡིག་པ་མཚམས་མེད་དེ་ཚེ་འདིར་བཤགས་
པས་འདག་པ་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ལྟུང་བ་སྤོམ་པོ་དེ་ཚེ་འདིར་

བཤགས་པས་འདག་པ་སྲིད་པ་གང་ཞིག འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། མཛོད་ལས། འཕགས་དང་མཚམས་མེད་བྱས་པ་དག ། ཡང་དག་ལོག་པ་ཉིད་དུ་ངེས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ལྕགས་གོང་དམར་འབར་བའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་
པའི་མེའི་རྒྱུན་ལོག་པའི་ཚེ་ན་ལྕགས་གོང་དེའི་རྒྱུན་ཡང་ལོག་པར་ཐལ། ལྕགས་གོང་དམར་འབར་བའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་མེ་ལྕགས་གཉིས་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་
ཡང་། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟོས་པའི་སྡིག་པ་

སྟོབས་བཞིས་སྦྱངས། ལྟུང་བ་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་
མ་བྱས་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་ལྟུང་བ་དེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྡིག་ལྟུང་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་དགེ་སློང་དེ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པར་ཐལ་

173

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལོ།།ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་པའི་

ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་
མི་འོང་ཕམ་པས་དག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། ཐུན་མོང་
བའི་ཕམ་པ་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག དེ་མི་
དགེ་བས་དག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
མི་དགེའི་གཟུགས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
དེས་འདོད་ཉོན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟོས་པའི་སྡིག་པ་སྟོབས་བཞིས་

བཤགས། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་མ་བྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་དེ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་མི་འོས་ཏེ། དེ་ལྟུང་བས་དག་ཀྱང་ལྟུང་བ་དེས་དག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན།
བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་དེ་ཕམ་པས་དག་ཀྱང་
ཕམ་པས་དག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་འཐོབ་པ་བཞིན་ནོ།།

རང་ལུགས་ལ་སྡེ་ལྔ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སྡེ་ལྔ་བཤད་པ་དང་། མི་ཚངས་
སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལྟུང་

174

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། ངོ་བོ། གྲངས་ངེས། གོ་རིམས། སྒྲ་བཤད་པ།
བསྲུངས་པའི་ཕན་ཡོན། མ་བསྲུངས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་བརྒྱད།

དང་པོ་ནི། ལྟུང་བ་དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་ལ་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་དང་། དགེ་སློང་མ་ལ་
ཁྲིམས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
ཕམ་པ་བཞི། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ། སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུ།
འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ། སོར་བཤགས་བཞི། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕམ་པ་
བརྒྱད། ལྷག་མ་ཉི་ཤུ། སྤང་ལྟུང་སོ་གསུམ། འབའ་ཞིག་པ་བརྒྱ་དང་

བརྒྱད་ཅུ། སོར་བཤགས་བཅུ་གཅིག ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྡེ་ཚན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། སྡེ་ལྔ་ཡོད་དེ། གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཕམ་པའི་སྡེ། གསོ་བ་དགེ་འདུན་ལ་
རག་ལས་པ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྡེ། ལྟུང་བར་བྱེད་པ་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་
སྡེ། སྨྲེ་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་སོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ། བསླབ་བྱ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། བཅས་རང་གི་ཁྱད་པར་གཉིས། དང་པོ་
ནི། ལྟུང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་གཉིས་

སུ་འདུ་སྟེ། དངོས་པོ་གཙོ་ཆེ་བའི་ལྟུང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་གཙོ་ཆེ་

175

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བའི་ལྟུང་བ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕམ་ལྷག་དང་པོ་གཉིས་དང་

པོ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། སྡོམ་པའི་ལྷག་མ་གསོ་མི་རུང་བའི་ལྟུང་བ་
དང་། གསོ་རུང་བའི་ལྟུང་བ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐུན་མོང་
བའི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བཞི་དང་པོ་དང་། ལྷག་མ་གཞན་རྣམས་
གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ།
བཅས་པའི་ལྟུང་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་ལྟུང་བ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བའི་ལྟུང་བ་དང་། རྐྱེན་ལ་
ལྟོས་ནས་གནང་བ་འབྱུང་བའི་ལྟུང་བའི་རིགས་གང་རུང་ཡིན་པ་དེ།
བཅས་པའི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད། མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བའི་ལྟུང་བ་
ལས་གཞན་པ་གང་ཞིག རྐྱེན་ལ་ལྟོས་ཏེ་གནང་བ་མི་འབྱུང་བའི་

ལྟུང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་རང་བཞིན་གྱི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད།

འོ་ན། བཅས་རང་གི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། སྡིག་ལྟུང་ངོ་བོ་གཅིག་
དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྡིག་ལྟུང་གཉིས་པོ་དེ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་

ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ལྟུང་བ་དེ་ཡང་སྡིག་པ་དང་ངོ་
བོ་གཅིག་ཡིན། བཅས་ལྟུང་མི་དགེ་བ་དེ་ཡང་སྡིག་པ་དང་ངོ་བོ་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱི་ལྟུང་བ་དེ་
སྡིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

176

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསད་ན་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ཡི།།སྡིག་པ་སྤོམ་པོ་འཐོབ་པར་
འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས།
ལྟུང་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་གིས་ལྟུང་བ་དེ་བྱས་ན་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་
སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་དང་དུད་འགྲོ་དང་ཡི་དྭགས་དང་ངན་སོང་དང་
ངན་འགྲོ་དང་ལོག་པར་ལྟུང་བ་རྣམས་སུ་སྲེག་པར་བྱེད། འཚེད་པར་བྱེད་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྡིག་ལྟུང་ངོ་བོ་
གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་མ་ཡིན་ཏེ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ངོ་བོ་གཅིག་

ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཐ་དད་ལ་རྫས་ཐ་
དད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་

ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཁས་ལེན་ཏེ། ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས། དུ་མའི་དབུས་
ན་འདུག་པའི་ཕྱིར། དུ་མ་ཉིད་དུ་རྣམ་རྟོག་ལ།།འདི་ལྟར་ལྡོག་པའི་

སྒོ་ནས་ནི།།མང་པོ་ཉིད་དུའང་སྤྱིར་རྟོགས་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྟུང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
ཀྱི་གཟུགས་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གཉིས་

པོ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་མི་

དགེའི་གཟུགས།།དེ་སྤོང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་གཉིས་སོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོན་པའི་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་
བ་སོ་ཐར་གྱི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་

177

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་གང་ཞིག ཁྱོད་དག་
བྱེད་ཆད་ལས་ཀྱི་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རིགས་ཅན་དེ་སོ་
ཐར་གྱི་ཕམ་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་
དབྱུང་བས་འདག་ཏུ་རུང་བའི་རིགས་ཅན་དེ། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལས་ཡང་། སོར་བཤགས་ལས་ལྕི་བ་དེ། ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། སྤང་ལྟུང་
དང་། ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས། ལྟུང་བྱེད་གང་ཞིག ཆད་ལས་

སྤང་བྲལ་གྱིས་འདག་བའི་རིགས་ཅན་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག བཤགས་པ་ཁོ་ནས་འདག་པའི་རིགས་ཅན་དེ། གཉིས་
པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་ལས་ཡང་།

ཉེས་བྱས་ལས་ལྕི་བ་དེ། སོར་བཤགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིགསོར་བཤགས་ལས་ཡང་བ། སྡོམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བཞི་པ་ནི། དགེ་སློང་གི་ལྟུང་བ་དེ་ལ་ལྔར་གྲངས་ངེས་
ཏེ། དེ་ལ་དེར་དབྱེར་ཡོད། དེ་ལས་མང་མི་དགོས་ཤིང་། ཉུང་ན་མི་

འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དགེ་སློང་གི་ལྟུང་བ་དེ་ལ་སྡེ་ལྔར་
གྲངས་ངེས་པ་མི་འཐད་དེ། སྤོམ་པོ་དང་མ་ངེས་པའི་སྡེ་གཉིས་ཀྱང་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྦོམ་པོ་སྡེ་ལྔར་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ།
སྦོམ་པོ་དེ་ལ་ཕམ་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་དང་། དགེ་འདུན་

178

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྷག་མའི་ཆར་གཏོགས་པའི་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།
ཕམ་པའི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་དེ་ཕམ་པའི་ཆར་གཏོགས།
དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་དེ་དགེ་འདུན་ལྷག་
མའི་ཆར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྦོམ་པོ་ཡིན་ན་ཕམ་
ལྷག་གང་རུང་གི་ན་སྨད་ཀྱི་ལྟུང་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་ངེས་
པའི་སྡེ་གཉིས་པོ་སྡེ་ལྔའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གསུམ་
དུ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་ནི། ཕམ་པ་དང་ལྷག་མ་དང་ལྟུང་བྱེད་གསུམ་པོ་
གང་རུང་གི་སྡེར་གཏོགས། གཉིས་སུ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་ནི། ལྷག་མ་

དང་ལྟུང་བྱེད་གང་རུང་གི་སྡེར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་གཉིས་

སོ་སོའི་ངོ་བོ་གང་ཞེ་ན། གསུམ་དུ་མ་ངེས་པའི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདོམ་གང་
གིས་བར་དུ་མ་བཅད་པར། འདོད་པ་བསྟེན་དུ་རུང་བར་གནས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དེ་གསུམ་དུ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་སུ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གིས་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདོམ་གང་གིས་བར་དུ་བཅད་དེ། འདོད་པ་བསྟེན་དུ་མི་རུང་བར་གནས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དེ་
གཉིས་སུ་མ་ངེས་པའི་སྡེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།ལྔ་པ་ནི། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་པོ་
དེ་གོ་རིམས་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ལྕི་ཡང་གི་རིམ་

179

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཕམ་པ་

ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཞིང་།།

གཉེན་པོ་ཕམ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཕྱིར་
བཅོས་བྱེད་པ་དགེ་འདུན་ལ་རག་ལས་ཤིང་།སྡོམ་པའི་ལྷག་མ་ཅུང་
ཟད་ལུས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྟུང་བྱེད་
ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ངན་སོང་དུ་ལྟུང་བར་བྱེད་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། སོར་བཤགས་ཞེས་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཆབ་སེམས་མེད་ཀྱང་སོ་སོར་མཐོལ་བ་དང་བཤགས་པ་སོགས་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་བྱས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ལེགས་པ་མ་ཡིན་པ་བྱས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྲུངས་པ་ལ་ཕན་

ཡོན་དུ་མ་ཡོད་དེ། བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། འཆལ་ཚུལ་གྱིས་ཡིད་
གདུངས་པའི་འགྱོད་པ་མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཆོས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
དང་། དེའི་སྒོ་ནས་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་
སུ་སྙན་གྲགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། བདེ་བར་གཉིད་ལོག་
ཅིང་བདེ་བར་སད་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཉིད་ལོག་པའི་

180

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་བསྲུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། སྡིག་པས་འཇིགས་པ་

དང་སྡངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མི་
གནོད་ཅིང་ཕན་འདོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་པ་ཚེགས་ཆུང་ངུས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། སྨོན་ལམ་ཡང་དག་པར་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་ནི། མ་བསྲུངས་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་དུ་མ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་
དང་མཁན་སློབ་སོགས་ཀྱིས་སྨོད་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྨོད་པ་
དང་། སྤྱིར་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྨོད་པ་དང་། སྔར་ཐོས་པ་བརྗེད་པ་
དང་། མི་སྙན་པར་ཐོས་པ་དང་། ཕྱོགས་སུ་མི་སྙན་པ་འབྱུང་བ་དང་།
འགྱོད་བཞིན་དུ་འཆི་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཤི་ཡང་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་
སོགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། གླེང་གཞི། དགག་བྱ། ངོ་བོ། ཡན་ལག་གི་རྩ་
བ་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་སྤོང་བྱེད་དུ་
དགེ་སློང་བཟང་སྦྱིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་ཉེས་པ་མི་ཚངས་པར་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས།

181

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ཕམ་པར་བཅས་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་

དགོན་པ་བ་སྡིག་ཅན་གྱིས་སྤྲ་མོ་ལ་འདོད་ཆགས་སྤྱད་པས་གཉིས་
པ་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར་བ་དང་། ས་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་ཚངས་སྤྱོད་
ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རྨའི་སྒོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་ནོར་བུ་
བཅུག་རེག་གི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་

དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་དེ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་
ཐུག་གི་ཡན་ལག་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། གང་ལ་བགྲོད་པའི་

ཡུལ་ནི་རྨའི་སྒོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་པ། མ་ཉམས་པ། པགས་
རིམ་དང་པོའི་ནང་ཚུན་ཆད་དུ་གཏོགས་པའོ།།གང་གིས་བགྲོད་
པའི་རྟེན་ནི་ནོར་བུ་ཡིན་པ། ལས་སུ་རུང་བ། རང་གི་རྒྱུད་དུ་
གཏོགས་པའོ།།བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཀུན་སློང་ནི་མི་ཚངས་

པར་སྤྱོད་འདོད་པའོ།།འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་འདྲ་སྟེ་དངོས་པོ་གཙོ་ཆེ་བའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་ནི། བཅུག་རེག་གི་བདེ་
བ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་དུ་རེག་ཅིང་རྩོལ་བའོ།།མཐར་ཐུག་ནི་སྦྱོར་བ་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་བཅུག་རེག་གི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་ནས་བདག་

182

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གིས་བྱས་པའོ།།ངོ་བོ་ནི་གང་བྱས་པས་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པར་
འགྱུར་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རྨའི་སྒོ་གསུམ་
གང་རུང་དུ་ནོར་བུ་བཅུག་རེག་གི་བདེ་བ་ལུས་ཀྱིས་མྱོང་ཞིང་ཡིད་

ཤེས་ཀྱི་བདག་གིར་བྱས་པ་ན་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ།།

མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ། གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་ལ། ལུང་གི་བྱེ་བྲག་བཞི་ལས། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་ནས་
འབྱུང་བ་ལ། ལྟུང་བའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། བསླབ་བྱ་གཉིས།

དང་པོ་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྐུ་འམ་རྐུར་བཅུག་
པ་དག་གིས་སོ།།མངག་པས་ཀྱང་ངོ་།།མ་བྱིན་པའོ།།མཱ་ཤཀ་ལྔ་ལ་སོགས་པའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། ཁ་ཅིགམ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་རྫས་དེ་ལ། རིན་ཐང་ཚང་བ། མིའི་

རྒྱུད་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱས་ཤིང་དབང་བ། དུར་ཁྲོད་པའི་རྫས་མ་

ཡིན་པ། གཡོས་སུ་བྱས་པའི་ཟས་མ་ཡིན་པ་ཏེ། ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་
དང་ལྡན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཞེས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།

183

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དུར་ཁྲོད་པའི་རྫས་བརྐུས་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་བསྐྱེད་པ་
ཞིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་བསྐྱེད་པའི་རྫས་དེ་
ལ་དུར་ཁྲོད་པའི་རྫས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱས་པ་
འདི་ཐམས་ཅད་བདག་གི་ཡིན་ནོ།།ཞེས་བདག་པོས་བདག་གིར་
བྱས་པའི་དུར་ཁྲོད་པའི་རྫས་གང་ཡིན་པ་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་

རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་བརྐུས་པ་ལ་སྦོམ་པོ་བསྐྱེད་པར་
བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཀོར་བརྐུས་པ་ལ་
སྦོམ་པོ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞལ་བཞུགས་
དུས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་བརྐུས་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་
ཕམ་པ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་སོང་། འོ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་དེ་མིའི་

རྒྱུད་ཀྱིས་བདག་གིར་བྱས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྒྱུད་ལ་བདག་འཛིན་ཡོད་

184

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་ཐལ་ལོ།།ཁོ་ན་རེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་བརྐུས་པ་ལ་

མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། སོ་སོ་ཐར་པའི་འགྲེལ་བ་
མགོ་གནོན་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་བརྐུས་པས་མི་ཕམ་

ཏེ། ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། བི་མ་ལ་མི་ཏྲའི་

འགྲེལ་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ནོར་བརྐུས་པ་ལ་ནི་ལྷའི་ནོར་བརྐུས་པ་དང་འདྲའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་

བརྐུས་པ་ལ་དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བདག་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་རྫས་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་
བཟུང་བ་དང་བཅས་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་པའི་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་དེ་
བདག་འཛིན་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
བདག་འཛིན་མ་ལུས་པར་སྤངས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫས་

བརྐུས་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱིས་ཕམ་པ་མི་སྐྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། བྱང་གི་སྒྲ་མི་སྙན་ན་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་ཉིད་

དོ།།ཞེས་པའི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་བདག་འཛིན་ལ་བྱེད་
རིགས་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། སྒྲ་མི་སྙན་པའི་རྒྱུད་ལ་བདག་འཛིན་
མེད་པར་ཐལ་ལོ།།གཞན་ཡང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ལྷ་ཉིད་

185

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དོ།།ཞེས་པའི། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་
ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་བཞུགས་པ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་

ལྷ་ཉིད་དོ།།ཞེས་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་
གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལྷག་བཅས་མྱང་འདས་ལ་གནས་
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཀོར་བརྐུས་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་
ཕམ་པ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁོ་ན་རེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་རྒྱུད་ལ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་
རྒྱུད་ལ་ངའི་ཆོས་གོས་ངའི་ལྷུང་བཟེད་དོ་སྙམ་པའི་བློ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་དེ་བཞིན་

གཤེགས་པའི་རྫས་བརྐུས་པ་ལ་ཕམ་པསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་བཤད་པ་
ལ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པ་ལ་
གནས་སྤགས་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། ལུང་རྣམ་
འབྱེད་ལས། གནས་ནས་གནས་སུ་སྤོ་བར་བྱེད་ན་ཕམ་པར་བསྟན་ཏེ། ཇི་ལྟར་གནས་ནས་གནས་སུ་སྤོ་བར་བྱེད་ཅེ་ན། གང་དུ་གནས་
པའི་གནས་དེ་ནས་སྤགས་ཤིང་གཞན་དུ་འཇོག་པར་བྱེད་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། ཞིང་དང་ཁང་པ་བརྐུས་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པ་
ཅིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། མ་

186

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱབ་སྟེ། གནས་སྤགས་ཞེས་པའི་དོན། རྫས་དེ་གནས་ནས་སྤགས་
པ་ལ་མི་བྱེད་ཀྱི། ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀ་

ཆེན་ལས། ཕམ་པ་སྐྱེད་པ་ལ་གྲུབ་བློས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

གནས་སྤགས་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། ལམ་རིམ་ཆེན་མོར། གནས་སྤགས་ཞེས་
པའི་དོན་རྫས་དེ་གནས་ནས་སྤགས་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགདེའི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པ་ལ་གྲུབ་བློས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གནས་
སྤགས་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། ཕ་
རོལ་གྱི་རེ་བ་མ་ཆད་པའི་གནས་ནས་རེ་བ་ཆད་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་གནས་ནས་གནས་གཞན་དུ་སྤོ་བར་བྱེད་པ་དང་།
གལ་ཏེ་བླའི་གྲྭར་རྩོད་ན་དེར་ཕ་རོལ་པོ་མ་ཕམ་པའི་གནས་ནས་
ཕམ་པའི་གནས་སུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ནི་གནས་ནས་གཞན་དུ་སྤོ་
བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་སྦྱར་བ་ལྟ་བུའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་དེ་མི་
འཐད་པར་ཐལ། རྐུན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ངོ་།།འདི་ལ་བློ་གྲོས་དུ་མ་ཉིད་
ཡིན་ན་ཐོབ་ན་བརྐུས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགདེ་སྐྱེད་པ་ལ་རྐུ་བའི་ཡུལ་དུས་དེར་རིན་ཐང་ཚང་བ་མཐར་ཐུག་གི་
ཡན་ལག་ཏུ་ངེས་པར་དགོས་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དབྱར་

187

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
དུས་སུ་རིན་ཐང་མ་ཚང་བའི་རྫས་བརྐུས་ནས་ཐོབ་བློ་མ་སྐྱེས་པར་སྟོན་གྱི་དུས་སུ་རྐུ་སེམས་ཡོད་བཞིན་དུ་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་ཚུལ་གྱི་རྟེན་ལ་དགེ་སློང་གི་ཆེད་དུ་རྐུ་བའི་
སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་ཐོབ་བློ་མ་སྐྱེས་པར་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་རྐུ་
སེམས་ཡོད་བཞིན་དུ་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ན་དེ་སྐྱེ་བ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ་
ལོ།། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚིགས་སྔ་མར་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་ཡང་ ངོ་།།ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཡོད་ན་ནི་ཁ་

ན་མ་ཐོ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གླེང་གཞི་བཞག་ཏུ་ཡོད་
དེ། ཡུལ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གང་ཟག་རྫ་མཁན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་

དགེ་སློང་ནོར་ཅན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་སྲེད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཤིང་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ཕམ་པར་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དགག་བྱ་ཡོད་དེ། བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་ལ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་གཞན་གྱི་ནོར་རྐུ་བ་ལ་དགའ་བ་དང་། མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་འཕོངས་པར་འགྱུར་བ་དང་། བདག་འབྲས་ལ་སད་དང་སེར་བ་སོགས་གནོད་པ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་སོགས་

188

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས་ཉེས་དམིགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་དང་ཤེས་རྒྱུད་ནོར་ཐ་དད་པའི་མིའི་རྫས་
རིན་ཐང་ཚང་པ་བརྐུས་ཤིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་

དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་དེ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། གང་ལ་བརྐུ་བའི་ཡུལ་ནི་རང་དང་ཤེས་རྒྱུད་ནོར་ཐ་དད་ཅིང་སྒྲ་མི་སྙན་པ་མ་ཡིན་
པའི་མི་ཡིན་པ། གང་བརྐུ་བའི་རྫས་ནི། རིན་ཐང་ཚང་བ་མིའི་རྒྱུད་
ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ། གཡོས་སུ་བྱས་པའི་ཟས་མ་ཡིན་པ།

གཤེད་མ་ལ་སོགས་པས་བློ་བུར་དུ་བདག་གིར་བྱས་པ་མ་ཡིན་
པས་མི་དམན་པའོ།།བསམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་ནི་མ་

འཁྲུལ་བ་ཀུན་སློང་གཞན་གྱི་ཡིན་ཏེ་མ་གནང་ཡང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་འཚོ་བའི་ཕྱིར་དུ་རྐུ་སེམས་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི་རང་ངམ་

བསྐོས་པ་དང་། མཐུས་འཕྲོགས་པ་དང་། འཇབ་བུས་རྐུ་བ་ལ་སོགས་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པའོ།།རིན་ཐང་གི་ཚད་
ལ། བརྐུ་བྱ་རྐུ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་པའི་རིན་ཐང་ཚང་བ། སྦྱོར་བ་
གཅིག་ལ་ལྟོས་པའི་རིན་ཐང་ཚང་བ། ཡུལ་དུས་ལ་ལྟོས་པའི་རིན་

ཐང་ཚང་བ་ཞེས་གསུངས་ལ། དང་པོའི་དོན་ནི། རྫས་བདག་བཅུའི་

འཇོག་རྫས་དགེ་སློང་བཅུའི་འཇོག་རྫས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བརྐུས་ན་རིན་

189

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཐང་ཚང་བ་གཅིག་གིས་ཕམ་པ་བསྐྱེད་ལ། རྫས་བདག་བཅུའི་བགོ་
རྫས་དགེ་སློང་བཅུས་བགོ་རྫས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བརྐུས་ན་རིན་ཐང་ཚང་བ་བཅུ་ཐོབ་དགོས་ཤིང་། རྫས་བདག་བཅུའི་འཇོག་རྫས་དགེ་སློང་
བཅུས་བགོ་རྫས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བརྐུས་པ་དང་། རྫས་བདག་བཅུའི་བགོ་རྫས་དགེ་སློང་བཅུས་འཇོག་རྫས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་བརྐུས་ན་ནི་རིན་ཐང་

ཚང་བ་བཅུ་བཅུ་ཐོབ་དགོས་པའི་དོན་ནོ།།གཉིས་པའི་དོན་ནི། རྐུ་

སེམས་ཀྱིས་རྒྱུན་མ་ལོག་ན་སྦྱོར་བ་ཐ་དད་ཀྱང་ཕམ་པ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་ལ། ལོག་ན་སྦྱོར་བ་གཅིག་ལ་རིན་ཐང་ཚང་བ་དགོས་པའི་དོན་
ནོ།། གསུམ་པའི་དོན་ནི། དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་ཀྱང་། སྤྱིར་བཏང་ལ་རྐུ་བའི་ཡུལ་དུས་དེར་
རིན་ཐང་ཚང་བ་དགོས་པའི་དོན་ནོ།།འོ་ན་རིན་ཐང་གི་ཚད་དངོས་
ནི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྒྱ་འདུལ་འཛིན་པ་ན་རེ། རྟ་རྒོད་མ་གཅིག་
བརྐུས་པ་ལ་རིན་ཐང་གི་ཚད་དུ་འཇོག་སྟེ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་
དང་གསོད་པའི་ཆད་པ་གཉིས་སྒོ་བསྟུན་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ལུང་ལས། གྱོད་ལ་བཀྲི་ཞིང་སྲོག་དང་བྲལ་བར་བྱེད།།ཅེས་
གསུངས་ཤིང། ཞེས་གསུངས། སྦལ་ཏི་ན་རེ། ནས་ཁལ་བཞི་ཙམ་
ལ་རིན་ཐང་གི་ཆེད་དུ་འཇོག་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། ཆུ་གཏོང་དགོག་
གི་སྐབས་སུ་ནས་ཁལ་བཞི་ཙམ་ལ་རིན་ཐང་གི་དཔེར་གསུངས་

190

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། རྗེ་རེད་མདའ་པ་ན་རེ། གསེར་ཞོ་ཕྱེད་ཙམ་ལ་
རིན་ཐང་གི་ཚད་དུ་འཇོག་སྟེ། དེ་ལྟར་དུ་མཁས་པ་རྣམས་ལ་གྲགས་
པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ལུགས་དང་
པོ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་དེ་གསོད་པའི་ཆད་པ་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་
གསུངས་པ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། གསོད་དམ་འཆིང་ངམ་

བཅུག་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུགས་ཕྱི་མ་གཉིས་

མི་འཐད་དེ། ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆ་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་རིན་ཐང་གི་

ཚད་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། རིན་ཐང་

གི་ཚད་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆ་ལ་རིན་ཐང་གི་ཚད་
དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཀཱ་རི་ཀ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆ་

གཅིག །དེ་བརྐུས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞིག་པར་འགྱུར།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆའི་ཚད་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། མཱ་ཤ་ཀ་ལྔ་
ལ་དེར་འཇོག་པ་ཡང་ཡོད། དེ་བཞི་ལ་དེར་འཇོག་པ་ཡང་ཡོད། དེ་བཅུ་ལ་དེར་འཇོག་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པས་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་བཅས་པ་མཛད་པའི་དུས་སུ་མཱ་ཤ་ཀ་ལྔ་ལ་ཀརྵ་པ་
ནི་བཞི་ཆར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ལྔ་ཉིད་ནི་ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆའི་དཔེ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་
ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་རྩོམ་པའི་དུས་སུ་མཱ་ཤ་

191

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཀ་བཞི་ལ་ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་
ལས། དེང་སང་ནི་པ་ན་བཞི་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་བ་རིག་པར་

བྱ་སྟེ། ཀརྵ་པ་ནི་གཅིག་ནི་པ་ན་བཅུ་དྲུག་གི་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་གང་ན་མཱ་ཤ་ཀ་བཅུ་
གཉིས་ལ་ཀརྵ་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལུང་གཏམ་
གྱི་གཞི་ལས། མཱ་ཤ་ཀ་གསུམ་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་བ་མཆིས་

སམ། ཡོད་དེ་གང་ན་མཱ་ཤ་ཀ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཀརྵ་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་

བྱེད་པ་ནའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་
ལས། མཱ་ཤ་ཀ་ལྔ་འམ་ལྔ་ལས་ལྷག་པ་བརྐུས་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་བ་
མཆིས་སམ། ཡོད་དེ་གང་ན་མཱ་ཤ་ཀ་བཞི་བཅུ་ལ་ཀརྵ་པ་ནི་གཅིག་

ཏུ་བྱེད་ནའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཀརྵ་པ་ནི་དེ་གང་ཞེ་
ན། འདི་ལ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། བཏགས་པ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། གསེར་དངུལ་གང་རུང་ལ་བྱས་པ། མིའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
རི་མོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ། བཙོང་དུ་རུང་པའི་ཟོང་གི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྟེ། ཞུ་འགྲེལ་ལས། ཀརྵ་པ་ནི་ནི་ཟོང་གི་ཁྱད་པར་སྟེ། དངུལ་
ལས་བྱས་པ། གཟུགས་སུ་དོད་པ། བཙོང་དུ་རུང་བ་ཉིད་དེ། སྔོན་རྒྱལ་པོ་རྨ་བྱ་ཞེས་པས་བྱས་ནས་སྤྱོད་དུ་བཅུག་པ་སྟེ། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོན་པས་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་

192

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་བཅས་པ་མཛད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། འགྲོན་བུ་སྟོང་ཕྲག་
གཅིག་དང་དྲུག་བརྒྱ་ལ། ཀརྵ་པ་ན་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན་ཏེ།
འགྲོན་བུ་བཞི་བརྒྱ་ལ་ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། མཱ་ཤ་
ཀ་ལྔ་ལ་ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆར་འཇོག་པ་གང་ཞིག་འགྲོན་བུ་བཞི་

བརྒྱ་ལ་མཱ་ཤ་ཀ་ལྔར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལྔ་ཉིད་ནི་

ཀརྵ་པ་ནིའི་བཞི་ཆའི་དཔེ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འགྲོན་བུ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་མཱ་ཤ་ཀ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་
པ་གང་ཞིག འགྲོན་བུ་ཉི་ཤུ་ལ་ཀ་ཀ་ནི་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀ་ཀ་ནི་བཞི་ལ་མཱ་ཤ་ཀའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ཀ་ཀ་ནི་བུན་ཊིཀ་སྟེ།
འགྲོན་བུ་ཉི་ཤུའི་རིན་ཐང་གི་མིང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ངག་དོན་ནི། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པའི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་དང་ཤེས་རྒྱུད་ནོར་རྫས་ཐ་དད་པའི་
མིའི་རྒྱུད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་རྫས་རིན་ཐང་ཚང་བ་བརྐུས་
ཤིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པའི་ལྟུང་བ་དེ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ།

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཡན་ལག་གི་མཚན་ཉིད། སེལ་བ། མཐར་ཐུག་གི་རབ་དབྱེ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་སྟོན་པར་བྱེད་

193

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ལ། ཁྱེར་བ་ཉིད་ན་བསམ་པས་མ་བཏང་བ་ནི་བདག་པོ་ཉིད་དང་
མ་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་ལྟུང་མེད་དང་། ན་སྨད་
དུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས་ལས། གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་དུ་སྦྱོར་བ་ལ་
ནི་ཉེས་བྱས་སོ།།སྡེ་ཚན་དེ་ལ་གལ་ཏེ་དངོས་གཞི་ཡིན་ན་སྦོམ་
པོའོ།།ཞེས་པས་བཤད།

སྦོམ་པོའི་གྲངས་ངེས་ལ་དཔྱད་པ་དང་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་བསྟན་པ།

འདིའི་སྐབས་སུ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་

འདུལ་འཛིན་པ་ན་རེ། སྦོམ་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་དང་དངོས་
གཞིའི་སྦོམ་པོ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ཕྱིས་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག འདུན་པ་ལོག་པའི་སྦོམ་པོ་དེ་སྦོམ་པོ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག དེ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་ཡང་
མ་ཡིན། དངོས་གཞིའི་སྦོམ་པོ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

གྲུབ་སྟེ། དེས་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ལ་མི་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། དེ་ལ་ནེལ་པ་པཎྜི་ཏ་ན་རེ། དེས་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ལ་མི་

སྦྱོར་ཀྱང་སྦྱོར་བ་དངོས་ཡིན་པས་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོར་འཐད་
དོ།།ཞེས་གསུངས། ཤ་མི་ན་རེ། སྦོམ་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ།

194

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ། དངོས་གཞིའི་སྦོམ་པོ་གསུམ་དུ་གྲངས་
ངེས་ལ། སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཕམ་པ་སྐྱེ་
ངེས་ཀྱི་རྫས་ལ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། སྦྱོར་
བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ་ནི། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་འདུན་པ་ལོག་པའི་
སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། དངོས་གཞིའི་སྦོམ་པོ་ནི་རྨའི་སྒོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་
མ་ཉམས་པར་ལོག་པར་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། ཞེས་
གསུངས། བྱ་འདུལ་ན་རེ། སྦོམ་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ། སྦྱོར་བའི་

རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ། དངོས་གཞིའི་སྦོམ་པོ། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་

སྦོམ་པོ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ལ། དང་པོ་ནི། ཕམ་ལྷག་གི་སྦྱོར་ལྟུང་ལྟ་
བུ། གཉིས་པ་ནི། གཞན་གྱི་རྫས་ལ་སྲི་བ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱད་པ་
ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གིས་མིའི་རྫས་རིན་ཐང་ཚང་བ་བརྐུས་ཤིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མིའི་

རྫས་རིན་ཐང་ཚང་བ་གཞན་དོན་བརྐུས་ཤིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། ཞེས་གསུངས། དམར་སྟོན་པ་ན་རེ། སྒྲ་
ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྦོམ་པོ་ལ་སྦྱོར་སྦོམ་གྱིས་ཁྱབ་ཅིང་།

དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྦོམ་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་དང་། སྦྱོར་
བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས། ཞེས་གསུངས་མོད་ཀྱི།

195

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལུགས་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཡི་དྭགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་པ་བསད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་དེ་
དངོས་གཞིའི་སྦོམ་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྦོམ་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་
དང་། དངོས་གཞིའི་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག དེ་སྦྱོར་
བའི་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དངོས། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གི་སྦོམ་པོ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སྦོམ་པོ་གང་ཞིག ལྟུང་བ་རང་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་མཐར་ཐུག་
གྲུབ་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་ཡི་དྭགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་བསད་པ་ལ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཤ་མིའི་བཞེད་
པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་ཡིན་ན།

ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ལ་སྦྱོར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་ཕམ་པ་སྐྱེད་ངེས་ཀྱི་རྫས་ལ་ནོམ་ཉུག་བྱེད་པའི་གནས་

སྐབས་ཀྱི་འདུན་པ་ལོག་པའི་སྦོམ་པོ་དེ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ་
ཡིན་ཞིང་། སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྲོག་དབང་འགག་པར་ངེས་པའི་
དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། བྱ་འདུལ་བའི་བཞེད་

196

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཞན་གྱི་རྫས་ལ་
སྲི་བ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ཆོས་ཅན།
སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཐར་ཐུག་གི་སྦོམ་
པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦོམ་པོ་གང་ཞིག ལྟུང་བ་རང་ཉིད་ལ་ལྟོས་པའི་

མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྦོམ་པོ་
བཞིར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་དང་མཐར་
ཐུག་གི་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་རང་ཉིད་ལ་

ལྟོས་པའི་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའི་སྦོམ་པོ་དང་། དེ་མ་གྲུབ་པའི་སྦོམ་པོ་

གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དམར་སྟོན་པའི་བཞེད་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཡི་དྭགས་ཀྱི་འགྲོ་བ་བསད་པ་
ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་སྦོམ་དུ་ཐལ། སྦོམ་པོ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། དེས་མི་བསད་པ་ལས་བྱུང་བའི་

ཕམ་པ་དེ་སྦྱོར་བའི་ཕམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག མཐར་མ་
ཐུག་པའི་སྦོམ་པོ་གང་ཞིག ཕམ་ལྷག་ཅི་རིགས་པའི་དངོས་གཞི་ལ་

སྦྱོར་བ་དེ། སྦྱོར་སྦོམ་གྱིས་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག དེ་ལ་མི་སྦྱོར་
བ་དེ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོའི་མཚན་ཉིད། མཐར་ཐུག་པའི་

སྦོམ་པོ་གང་ཞིག གཞིའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་དེ། དངོས་གཞིའི་སྦོམ་

པོའི་མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག གཞིའི་ཡན་ལག་ལ་སེལ་བ་ཞུགས་

197

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་དེ། དངོས་གཞིའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོའི་མཚན་ཉིད། ཟེར་བ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་ཡིན་ན། ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ལ་སྦྱོར་
བས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། སྦོམ་པོ་ལ་བཞིར་འབྱེད་པ་མི་རིགས་པ་

སོགས་སྔར་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྦོམ་
པོ་ལ་བཞིར་འབྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦོམ་པོ་
དང་དངོས་གཞིའི་སྦོམ་པོ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བ་
མི་འཐད་དེ། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་མེད་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕམ་ལྷག་གི་སྦྱོར་
ལྟུང་སྦོམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

གསོད་སེམས་མེད་པར་མིའི་ལག་པ་བཅད་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་
པོ་དེ་སྦོམ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟུང་བའི་རྣམ་གཞག་གིས་

ཀུན་ནས་མ་སླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་གསོད་སེམས་མེད་པར་མིའི་ལག་པ་བཅད་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་ཕ་རོལ་པོ་ཤི་བ་ལ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་
ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག སྦོམ་པོའི་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་
བཅོས་པས་འདག་པའི་ལྟུང་བ་དེ་སྦོམ་པོའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་
ལ་ཁ་ཅིག ཕམ་ལྷག་གི་སྦྱོར་ལྟུང་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ།
མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕམ་ལྷག་གི་སྦྱོར་ལྟུང་དེ་

198

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕམ་ལྷག་དངོས་གཞི་ཕྱིར་བཅོས་པས་དག་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ལུགས་ཕྱི་མ་མི་འཐད་དེ། ཕམ་པའི་སྦྱོར་སྦོམ་
ཡིན་ན། ཕམ་པ་དངོས་གཞི་ལ་སྦྱོར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཕམ་ལྷག་
གི་སྦྱོར་ལྟུང་དེ་ཕམ་ལྷག་དངོས་གཞི་ཕྱིར་བཅོས་པས་དག་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཕམ་ལྷག་གི་སྦྱོར་ལྟུང་མིང་
རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་པས་འདག་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་
ཕམ་ལྷག་གི་དངོས་གཞི་ཕྱིར་བཅོས་པས་དག་པར་བྱེད་དགོས་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། མིང་དང་རིགས་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་ན་ལྟུང་བ་ལས་
ལྡང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།ཁ་ཅིག སྦོམ་པོ་
མཚན་ཉིད་པ་དེ་དགེ་སློང་ཕ་མ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤོམ་པོ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཁྱིམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་
གཞག་ལ་དཔྱད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཕམ་ལྷག་གང་རུང་
གི་ན་སྨད་ཀྱི་ལྟུང་བ་དེ་སྦོམ་པོའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ནི། སྒྲས་

བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིང་དུ་ཆགས་པའི་སྦོམ་པོ་དང་།
ཡོན་ཏན་སྒྲའི་སྦོམ་པོ་གཉིས། དང་པོ་དང་སྦོམ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་

དོན་གཅིག གཉིས་པ་དང་སྦོམ་པོ་བཏགས་པ་པ་དོན་གཅིག ཡང་

སྦོམ་པོ་ལ་དབྱེ་ན། སྦྱོར་བའི་སྦོམ་པོ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་སྦོམ་པོ་

199

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གཉིས་སུ་ཡོད། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་
མིའི་རྫས་རིན་ཐང་ཚང་བ་གཞན་དོན་དུ་བརྐུས་ཤིང་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་སྦོམ་པོ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ལ། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར། སྡེ་
ཚན་གྱིས་ཁྱད་པར། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་སྦོམ་པོ་དེ་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཕམ་ལྷག་ཅི་རིགས་ལ་བཏགས་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྡེ་ཚན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། ཕམ་ལྷག་གང་
རུང་གི་སྡེར་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ཏེ། སོ་ཐར་གྱི་སྦོམ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་དེ། དགེ་སློང་ཕ་མ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་
ཡོད། བཏགས་པ་བ་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་གའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་
བཤད་ནི། སྦོམ་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ཆེ་བ་ལ་
སྦོམ་པོའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་ཕྱིར།།ངག་དོན་ནི། ལྟུང་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཙམ་ཞིག་སྐྱེད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕམ་
ལྷག་གི་སྦྱོར་བ་ལས་སྦོམ་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་གཞན་གྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ལ། ལུང་གི་བྱེ་བྲག་བཞི་ལས། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་ནས་

200

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱུང་བ་ལ་གསུམ། ལྟུང་བ་དང་འབྲེལ་བའི་བསླབ་བྱ། ལྟུང་བའི་རྣམ་

གཞག བཅས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་བསླབ་བྱའོ།།དང་པོ་ལ། གཏམ་
དང་འབྲེལ་པའི་བསླབ་བྱ། ནད་གཡོག་དང་འབྲེལ་བའི་བསླབ་བྱ།

རྫས་དང་འབྲེལ་བའི་བསླབ་བྱ། བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་

བསླབ་བྱའོ།།དང་པོ་ནི། ནད་པ་ལ་འཆི་བའི་སེམས་པ་དང་རྗེས་སུ་
མཐུན་པའི་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་པས་
བཤད། ངག་དོན་ནི། ནད་པ་ལ་འཆི་བའི་སེམས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱ་མི་རུང་པའི་ཕྱིར།།གཉིས་

པ་ལྟུང་བའི་རྣམ་གཞག་ལ། བསྟན་བཤད་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྲོག་
བཅད་ནའོ།།དེ་ལྟར་བསམ་པས་སོ།།མིར་གྱུར་པའི་འོ།།དེ་ལྟར་
འདུ་ཤེས་པས་སོ།།གང་ཡང་རུང་བས་སོ།།ཞེས་པས་བཤད། འདིའི་སྐབས་སུ། གླེང་གཞི། དགག་བྱ། ངོ་བོ། ཡན་ལག་གི་རྩི་བ་

རྣམ་པར་བཞག་པའོ།།དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཀླུང་
ཡིད་འོང་ལྡན་གྱི་འགྲམ་དུ། དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་མི་སྡུག་པའི་

ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམས་པས། ལུས་མི་གཙང་བ་འདི་དང་བྲལ་ན་ཅི་

མ་རུང་སྙམ་དུ་བསམ་ནས། དགེ་སློང་སྦེད་བྱེད་ལ། ཆོས་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་སོགས་བྱིན་ཏེ་གསོད་དུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ཕམ་པར་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

201

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ཡོད་དེ། རང་གཞན་གྱིས་སྲོག་ལ་གནོད་པ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་

དང་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་མི་འམ་མིར་ཆགས་པ་གང་རུང་གསོད་སེམས་
ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བསད་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་གཞི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་དེ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་གི་

ཡན་ལག་གོ དང་པོ་ནི། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་གཞི་ལ་

མིའམ་མིར་ཆགས་པ་གང་རུང་ཞིག་དགོས་ཏེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་མི་མ་ཡིན་བསད་པ་ལ་སྦོམ་པོ། དུད་འགྲོ་བསད་པ་ལ་
ལྟུང་བྱེད། རང་ཉིད་བསད་པ་ལ་སྦོམ་པོ་ཙམ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། མི་དང་
མིར་ཆགས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མེར་མེར་པོ།།ནུར་ནུར་པོ།
ལྟར་ལྟར་པོ།།འཁྲང་འགྱུར་བ། རྐང་ལག་འགྱུས་པ། རྣམས་ནི་མིར་

ཆགས་པ། བྱིས་པ། གཞོན་ནུ། དར་མ། དར་ཡོལ། རྒན་པོ་རྣམས་
ནི་མིའི་གནས་སྐབས་སོ།།དེ་ཡང་དང་པོ་རྐང་ལག་འགྱུས་པ་ཡན་ཆད་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཞེས་བྱ་ལ། བཙས་ནས་སྨྲ་མི་ཤེས་
པའི་བར་བྱིས་པ། དེ་ནས་འཁྲིག་པ་བསྟེན་མི་ནུས་པའི་བར་གཞོན་
ནུ། དེ་ནས་ལོ་སུམ་ཅུའི་བར་དར་ལ་བབས་པ། དེ་ནས་ལྔ་བཅུའི་བར་དར་ཡོལ། དེ་ཡན་ཆད་རྒས་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ལས།

202

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདུ་ཤེས་ནི་ཡིད་གཉིས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་མ་འཁྲུལ་བའོ།།ཀུན་སློང་
ནི་སྦྱོར་བ་བརྩམས་ནས་མཐར་ཐུག་མ་ཤིའི་བར་དུ་གསོད་པར་
འདོད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།གསུམ་པ་ནི། རང་ངམ་བསྐོས་པས་
མཚོན་བསྣུན་པ་སོགས་སོ།།བཞི་པ་ནི། སྦྱོར་བ་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་
རང་ཉིད་ཀྱི་སྔ་རོལ་དུ་གསད་བྱའི་སྲོག་དབང་འགགས་པའོ།།དེ་
ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། སྔ་དང་མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལ།།དངོས་མེད་ལུས་
གཞན་སྐྱེད་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་
ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལས་

ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་མི་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པས་གསོད་སེམས་ཀྱིས་
ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་རང་ངམ་བསྐོས་པས་བསད་ན་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

རྫུན་གྱི་ཕམ་པ་བཤད་པ།

བཞི་པ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གནོད་པ་རྫུན་
སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་བཤད་པ་ལ། ལུང་གི་རྣམ་གཞག་གསུམ་ལས། རྣམ་

འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལ། ལྟུང་བའི་རྣམ་གཞག་དང་།
བསླབ་བྱ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

203

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ། བདག་ཉིད་མིའི་ཆོས་བླ་མ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་

སྨྲས་ནའོ།།ཞེས་པས་བཤད། འདིའི་སྐབས་སུ་བཞི་ལས། དང་པོ་
ནི། གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་དུ་ཉ་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་
བའི་དགེ་སློང་ལྔ་བརྒྱས་ཉོན་མོངས་པ་རྙེད་པ་འདོད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་མིའི་ཆོས་བླ་མ་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་པར་སྨྲས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ཕམ་པར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དགག་བྱ་ཡོད་དེ་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ལ་གནོད་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ། མི་ཆོས་བླ་མ་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་ཅེས་སྨྲས་པས་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་
གཞི་དེ་རྫུན་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་གི་རྩི་བ་རྣམ་
པར་བཞག་པ་ལ། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་

ལག་གོ། དང་པོ་ནི། གང་ལ་སྨྲ་བའི་ཡུལ་ནི། མི་ཡིན་པ། སྨྲ་ཤེས་པ།
དོན་གོ་བ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མ་ནིང་དང་མཚན་
གཉིས་པ་མིན་པ་སྟེ། ཐ་སྙད་ལྔ་དང་ལྡན་པ། གང་གིས་སྨྲ་བའི་ངག་
ནི་ངག་ཡིན་པ། རང་གི་ཡིན་པ། བདག་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ། མ་ནོར་
བར་སྨྲས་པ། མངོན་སུམ་དུ་སྨྲས་པ། གསལ་པོར་སྨྲས་པ་སྟེ་མཚན་
ཉིད་དྲུག་དང་ལྡན་པ། གང་སྨྲ་བའི་དངོས་པོ་ནི། མིའི་ཆོས་བླ་མ་སྟེ་

204

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་ནོ།།དེ་ཡང་སྒྲིབ་པ་ལྔ་བོ་ནི་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ལ། དེ་
སྤངས་པ་ནི་བླ་མའི་དོན་ནོ།།སྒྲིབ་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། འདོད་པ་ལ་འདུན་
པ། གནོད་སེམས། གཉིད་རྨུགས། རྒོད་འགྱོད། ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྨྲ་ཚུལ་ལ་གསུམ་ལས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྨྲ་བ་ནི། ལྷ་

རྣམས་དང་། ཀླུ་རྣམས་དང་། གནོད་སྦྱིན་རྣམས་དང་། དྲི་ཟ་རྣམས་
དང་། མིའམ་ཅི་རྣམས་དང་། ལྟོ་འཕྱེ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། སྲུལ་པོ་
རྣམས་དང་། ལུས་སྲུལ་པོ་རྣམས་མཐོང་ངོ་།།དེ་དག་དང་གཏམ་འདྲེའོ།།དེ་དག་དང་ཕེབས་པར་སྨྲའོ།།ཞེས་སོགས་སྨྲས་པའོ།།འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་སྨྲ་བ་ནི། མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་མི་རྟག་པ་ལ་
སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་ཉི་ཤུ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་

མེད་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་ཉེར་བསྡོགས་བརྒྱད་དང་། ཚད་མེད་བཞི་དང་། སྤྱན་ལྔ་མངོན་ཤེས་སོགས་ཐོབ་བོ།།ཞེས་སྨྲས་པའོ།།འདུ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པའི་འདུ་ཤེས་བཅུ་དང་།
མི་སྡུག་པ་སོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ།
འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་མི་རྟག་པའི་འདུ་ཤེས། མི་རྟག་པ་ལ་སྡུག་
བསྔལ་བའི་འདུ་ཤེས། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདག་མེད་པའི་འདུ་ཤེས།

ཟས་ལ་མི་མཐུན་པའི་འདུ་ཤེས། འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་

205

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
པར་མི་དགའ་བའི་འདུ་ཤེས། ཉེས་དམིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས། སྤོང་བའི་

འདུ་ཤེས། འགོག་པའི་འདུ་ཤེས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདུ་

ཤེས། འཆི་བའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་པར་བསྔོས་པའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་
པར་བརྣགས་པའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་པར་དམར་བའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་
པར་བམ་པའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་པར་ཟོས་པའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་པར་
འབུས་ཞིག་པའི་འདུ་ཤེས། རྣམ་པར་འཐོར་བའི་འདུ་ཤེས། རུས་
གོང་གི་འདུ་ཤེས། མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་འདུ་ཤེས་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་སྨྲས་པ་ནི། གང་དུར་

ཁྲོད་ཆེན་པོ་བསིལ་བའི་ཚལ་དུ་ཞག་གཅིག་གནས་པ་ལ་མི་མ་ཡིན་

གྱི་གནོད་པ་མ་བྱུང་བ་དེ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པར་ངེས་པ་ཡིན་ལ། ཁོ་བོས་དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བསིལ་བའི་ཚལ་དུ་མཚན་མོ་ཞག་གཅིག་
ཉལ་བ་ལ་མི་མ་ཡིན་གྱི་གནོད་པ་མ་བྱུང་ངོ་།།ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།
ཁྱིམ་བདག་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྟན་ཁྲ་བོ་ལ་དབང་བ་དེ་ནི་དགྲ་

བཅོམ་པར་ངེས་ལ། ཁོ་བོས་ཀྱང་ཁྱིམ་བདག་ཆེ་གེ་མོའི་ནང་དུ་སྟན་

ཁྲ་བོ་ལ་དབང་བར་བྱས་སོ།།ཞེས་སྨྲས་པ་ལྟ་བུའོ།།བསམ་པ་ལ་
གཉིས་ལས། འདུ་ཤེས་ནི་བདེན་པའི་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་རྫུན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་སྨྲ་འདོད་པའོ།།ཀུན་སློང་ནི་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་

206

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་སྨྲ་འདོད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི་ངག་མཚན་ཉིད་དྲུག་

ལྡན་གྱིས་སྨྲ་བར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའོ།།ངག་དོན་ནི། རྫུན་སྨྲས་པའི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འདུ་ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་མིའི་ཆོས་བླ་མ་མ་
ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་པར་སྨྲས་པས་ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ན་རྫུན་སྨྲས་པའི་ཕམ་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྡེ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་གསོ་བ་དགེ་འདུན་ལ་རག་ལས་པ་དགེ་འདུན་
ལྷག་མའི་སྡེ་བཤད་པ་ལ། ཐུན་མོང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ལྟུང་བའི་

རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྨི་ལམ་ནི་མེད་པ་དང་འདྲའོ།
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་
རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། དབྱེ་བ་དང་། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལུང་གི་བར་

སྡོམ་ལས། ཁུ་བ་འཛིན་དང་འཁྲིག་ཚིག་རྙེད་བཀུར་གཉེན།།ཁང་པ་ཁང་ཆེན་དང་ནི་གཞི་མེད་པ།།བག་ཙམ་དགེ་འདུན་དབྱེན་དང་དེ་
རྗེས་ཕྱོགས།།ཁྱིམ་སུན་འབྱིན་དང་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའོ།།ཞེས་པ་

207

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྡུ་ན་དངོས་པོ་ལས་གྱུར་བ་དང་། བསྒོ་བ་ལས་གྱུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཆགས་པས་ཀུན་ནས་
བསླངས་པ་དང་། གནོད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་གཉིས། དང་པོ་
ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་ལ་ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བདག་
ཉིད་འདོད་པ་སྟེན་པ་དང་། གཞན་སྟེན་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ་ལུས་ཀྱི་རེག་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། སྨྲ་བའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ལ། རང་གི་ལུས་ཀྱི་རེག་པའི་
བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་རེག་པའི་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་
དང་། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་
བཞག སྨྲ་བའི་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། འཁྲིག་ཚིག་གི་དེ་དང་།
བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་དེ་གཉིས་གཞག །གཉིས་པ། གཞན་

བསྟེན་དུ་འཇུག་པ་ལ། གཉེན་གྱི་དེ་བཞག ཕྱི་རོལ་ལ་ཆགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་དེ་གཉིས་བཞག གནོད་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་ལ། གཞི་མེད་བག་ཙམ་གྱི་དགེ་འདུན་
ལྷག་མ་རྣམས་བཞག བསྒོ་བ་ལས་འགྱུར་བ་ལ་གཞན་རྣམས་བཞག་
པ་ཡིན་ནོ།།

208

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་
པའི། དང་པོ་ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། ཕྱུང་ནའོ།།དེར་འདུན་པས་སོ།།རང་གི་ཁུ་བའོ།།དང་པོ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། གླེང་གཞི་དགག་བྱ། ངོ་བོ། ཡན་ལག་གི་
རྩི་བ་རྣམ་པར་བཞག་པའོ།།དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་འཆར་གས་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་བ་ཕྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལྷག་མར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
ས་དང་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་འཕེལ་བར་
འགྱུར་བ་དང་། ཕམ་པ་དང་པོ་ལ་རེག་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་བ་ཕྱུང་
བའི་བདེ་བ་བདག་གིར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་
ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་

209

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལས། དང་པོ་ལ། གང་དབྱུང་པའི་གཞི་ནི་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་བ་ཡིན་

པ། དང་པོའི་གནས་ན་གནས་པའོ།།བསམ་པ་ནི་ཆགས་སེམས་
ཀྱིས་དབྱུང་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི་དབྱུང་བར་རྩོམ་
པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི་དབྱུང་བའི་བདེ་བ་བདག་གིར་བྱས་པའོ།།

འཛིན་པའམ་རེག་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འཛིན་པའམ་རེག་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི།

ལུས་ཀྱི་རེག་པ་བདག་གིར་བྱེད་ནའོ།།འདིར་ལན་བུ་ནི་དེ་དང་ལྡན་
པ་ཉིད་དོ།།དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གོས་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་
དགེ་སློང་འཆར་གས་ཁྱིམ་བདག་གི་ཆུང་མ་དད་པ་ཅན། བཅོམ་ལྡན་འདས་འཁོར་བཅས་རྩལ་པ་དང་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པར་ལྷགས་
པ་རང་གི་སྤྱིལ་བུའི་ནང་དུ་ཆོས་སྟོན་པར་བརྩམས་པ་ན། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ལུས་ལ་རེག་པ་སྣ་ཚོགས་བྱས་པས་ཁྱིམ་བདག་མོ་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལྷག་མར་
བཅས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ཡོད་དེ། ས་དང་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་།

ཕམ་པ་དང་པོའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

210

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་
ནས་བསླངས་ཏེ་བུད་མེད་ཀྱི་ལུས་ལ་རེག་པའི་བདེ་བ་བདག་གིར་

བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་རེག་པའི་དགེ་འདུན་
ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ལ་

རེག་པའི་ཡུལ་ནི་བུད་མེད་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ། བསྟེན་དུ་
རུང་བ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ།
མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་མ་ཡིན་པ། ལུས་དངོས་སམ། དེ་དང་
འབྲེལ་པའི་སྐྲའམ་སྐྲ་མདུད་སོགས་གང་ཡང་རུང་བའོ།།བསམ་པ་
ནི་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་རེག་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི།

རེག་པར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། རེག་པའི་བདེ་བ་བདག་གིར་

བྱས་པའོ།།ཁ་ཅིག་ནི། གང་ལ་རེག་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་སྐྱེད་
པའི་ཡུལ་དེ་ལ་མི་ཡིན་པ་མི་དགོས་ཏེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

ཆགས་སེམས་ཀྱིས་བུད་མེད་ཀྱི་རོ་ལ་རེག་པ་ལ་དེ་བསྐྱེད་པའི་

ཕྱིར། ལུང་བླ་མར། བུད་མེད་ཀྱི་རོ་དང་ལྷན་ཅིག་རེག་པར་བྱས་ན་
ཅིར་འགྱུར། དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆགས་སེམས་
ཀྱིས་དེ་ལ་རེག་པ་ལ་དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཤ་མེད་པའི་རུས་པ་དང་སྐྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བུད་མེད་ཀྱི་

211

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལུས་ལ་རེག་པ་ལ་དེ་མི་སྐྱེད་པ་གང་ཞིག དེ་ལས་ཅིག་ཤོས་ལ་
རེག་པ་དགག་བྱ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ལ་དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྦོམ་པོ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
བུད་མེད་ཀྱི་རོ་ལ་རེག་པ་ལ་ནི་སྦོམ་པོ་ལས་ན་སྨད་པ་མེད་
དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔར་གྱི་ལུང་དེས་ནི་སྦོམ་པོ་
ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་མིང་གིས་བཏགས་པའོ།།

འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། འཁྲིག་

པ་སྨྲས་ནའོ།།རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གྱིས་སོ།།གང་ལ་གོ་བར་བྱ་
བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་འཆར་གས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལྷག་མར་
བཅས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་
ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
བསླངས་ཏེ་བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་ཚིག་གིས་སྨྲས་པ་ཕ་རོལ་པོས་དོན་

212

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གོ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲས་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི།
གང་ལ་སྨྲ་བའི་ཡུལ་ནི་བུད་མེད་ཀྱི་མཚན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་
ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཤེས་པ་རང་གཞིན་དུ་གནས་པ།
མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའོ།།གང་སྨྲ་བའི་དངོས་པོ་ནི་
ཡུལ་དུས་དེར་འཁྲིག་ཚིག་ཏུ་གྲགས་པ་རྒྱན་རུ་ཅན་ལ་སོགས་པའོ།།བསམ་པ་ནི། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་འདོད་རྒྱུན་
མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི། ངག་མཚན་ཉིད་དྲུག་ལྡན་གྱིས་སྨྲ་པར་
རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའོ།།

བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བཞི་པ་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི།
བདག་ཉིད་དང་འཁྲིག་པ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་བསྔགས་ནའོ།།དེས་
བསྔགས་པ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རང་བའི་དོན་གྱིས་ཚིག་ནི་དེ་དང་
འདྲའོ།།དེ་ཉིད་ཕྱིར་བཟླས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་

སྐབས་སུ་བཞི་ལས། གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་
སློང་འཆར་གས་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་

213

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསླངས་ཏེ་བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་པའི་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལྷག་མར་བཅས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་སྔར་བཞིན། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གིས་ཆགས་སེམས་ཀྱིས་བུད་མེད་ལ་འཁྲིག་པའི་བསྙེན་བཀུར་
བསྔགས་པ་ཕ་རོལ་བོས་དོན་གོ་བ་ལས་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ་དངོས་
གཞི་དེ་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ལ་སྨྲ་བའི་གཞི་སྔར་
བཞིན་ནོ།།སྨྲ་ཚུལ་ནི། ཁོ་བོ་ལྟ་བུའི་དགེ་སློང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་

པ་དགེ་བའི་ཆོས་ཅན་ལ་འཁྲིག་པའི་ཆོས་འདིས་བསྙེན་བཀུར་བྱས་
ན་དེ་ནི་བསྙེན་བཀུར་རྣམས་ཀྱིས་མཆོག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྨྲས་པའོ།།བསམ་པ་ནི། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་བསྔགས་འདོད་རྒྱུན་མ་
ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི། བསྔགས་པར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། ཕ་

རོལ་པོས་དོན་གོ་བའོ།།

གཉེན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

ལྔ་བ་གཉེན་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། འཕྲད་

ནའོ།།གཞན་དང་ངོ་། གཞན་དུའོ།།དེའི་ཕྱིར་དུ་མི་མཐུན་པ་མཐུན་

214

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་བཞི་

ལས། དང་པོ་གླེང་གཞི་ལ། བྱུང་ལ་མ་བཅས་པ་དང་། བྱུང་ལ་བཅས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རི་དྭགས་འཛིན་གྱི་བུ་ནག་པོས་སྐྱེས་པ་
དང་བུད་མེད་གཉེན་བྱས་པ་ལ་གླེང་གཞི་བྱུང་ཡང་བཅས་པ་མ་

མཛད་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་འཆར་གས་
ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་གཉེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལྷག་མར་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་
སྔར་བཞིན། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྐྱེས་པ་དང་
བུད་མེད་གཉེན་བྱས་ཏེ་དེ་གཉིས་ཕྲད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་
དངོས་གཞི་དེ་གཉེན་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གང་གཉེན་བྱེད་པའི་བཞི་ནི། སྐྱེས་
པ་དང་བུད་མེད་མཚན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མ་ནིང་དང་མཚན་
གཉིས་པ་མིན་པའོ།།བསམ་པ་ནི། གཉེན་བྱེད་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་
པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི། གཉེན་བྱེད་པར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། དེ་
གཉིས་ཀྱིས་འཁྲིག་པ་བསྟེན་པའོ།།

215

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

དྲུག་པ་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཤད་པ་ནི།

གནས་བྱེད་དུ་བཅུག་ནའོ།།མཐར་རོ།།ཞེས་དང་། གཅིག་གི་དོན་
དུའོ།།ཚད་ལས་ལྷག་པའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་

སྐབས་སུ། ཆོས་རྗེ་དམར་སྟོན་པ་ན་རེ། ཚོགས་པའི་དོན་དུ་
བརྩིགས་པ་དེ་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་གྱི་དོན།
གང་ཟག་གཅིག་གི་དོན་དུ་བརྩིགས་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་བའི་

དོན་ཡིན། ཞེས་གསུངས། འོ་ན། སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་སུ་སྟོན་
པའི་བཞུགས་གནས་ཁོ་ནར་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཆོས་ཅན། དེ་
ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་པར་ཐལ། གང་ཟག་གཅིག་གི་དོན་དུ་བརྩིགས་
པའི་ཁང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་
ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་གི་
ཆེད་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུང་རྣམ་
འབྱེད་ལས། ཁང་ཆེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པར་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི། ཚད་ཀྱི་ཆེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་

216

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྡིག་བྱེད་ཀྱི་ཁྱིམ་པ་བཞིའི་དོན་དུ་བརྩིགས་
པའི་ཁང་པ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་ཡིན་པར་ཐལ།

ཚོགས་པའི་དོན་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་
ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དྲངས་མ་ཐག་པའི་ལུང་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། སོག་འདུལ་འཛིན་ན་རེ། དཀོན་མཆོག་དང་པོ་གཉིས་གང་རུང་གི་

ཆེད་དུ་བརྩིགས་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་དང་། དགེ་འདུན་
དཀོན་མཆོག་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་གི་དོན་དུ་
བརྩིགས་པ་ཁང་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། ཤེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་བརྒྱ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་ཁང་
པའི་ཚད་ལ་སྲིད་དུ་ཁྲུ་བཅོ་བརྒྱད། ཞེང་དུ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་བཅུ་གཅིག་
ལས་ལྷག་པ་བྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་
ཆེད་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་པ་གང་ཞིག་དེ་
ལྟར་བྱེ་བའི་ཁང་པའི་ཚད་ལ་སྲིད་དུ་བཅོ་བརྒྱད། ཞེང་དུ་ཁྲུ་ཕྱེད་
དང་བཅུ་གཅིག་ལས་ལྷག་པ་མ་གནང་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དགེ་
འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ཆེད་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཡིན་ན། དེ་
ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མཛོད་འཛིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
སྟེ། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ལུང་དྲངས་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། མཚོ་སྣ་པ་ན་རེ།

217

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དཀོན་མཆོག་གསུམ་གང་རུང་གི་ཆེད་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་དེ་
དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་གྱི་དོན་དང་། ཁྱིམ་པའམ་རབ་བྱུང་དུ་གྱུར་
པའི་གང་ཟག་གཅིག་གི་དོན་དུ་བརྩིགས་པ་དེ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་

པའི་དོན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། འོ་ན། རྒྱུན་ཞུགས་སུ་གྱུར་པའི་དགེ་སློང་གཅིག་གི་དོན་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་ཕྱེ་
བའི་ཁང་པར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཁང་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་
གི་དོན་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱི་
དོན་དུ་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུན་ཞུགས་
ཡིན་ན། དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡིན་
ན། འཕགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ། ཁང་པའི་
དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཤད་པ་དང་། ཁང་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཤད་པ་དང་། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི་ལས། གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་
ཏུ་མང་པོས་ཉོན་མོངས་པ་འདོད་ཆགས་ཤས་ཆེ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་གཞི་མ་དག་པར་མི་རིགས་པའི་ཁང་པ་ཚད་ལས་ལྷག་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ལྷག་མར་བཅས་
པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ཡོད་དེ། སྲོག་ཆགས་གཞན་ལ་གནོད་པར་

218

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྱུར་བ་དང་། གཞན་དང་རྩོད་པ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། དོན་དང་བྱ་བ་མང་བར་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཡོད་
དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཞི་མ་དག་པར་ཚད་ལས་ལྷག་པའི་
ཁང་པ་རང་དོན་དུ་བརྩིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་
ཁང་པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས།

དང་པོ་ནི། གང་དུ་བརྩིགས་པའི་གཞི་ནི་གཞན་གྱིས་བདག་ཏུ་
བཟུང་བའི་ཆ་ནས་རྩོད་པ་དང་བཅས་པ། གྲོག་སྦུར་སོགས་སྲོག་ཆགས་ཕྲ་མོ་རྒྱུ་བའི་ཆ་ནས་གནོད་པ་དང་བཅས་པ། ཁྲོན་པ་དང་འབབ་ཆུ་སོགས་རྒྱུ་བའི་ཆ་ནས་རྩོམ་དུ་མི་རུང་བའོ། གང་རྩིག་
པའི་དངོས་པོ་ནི་ཕལ་ཆེར་བསྐོར་ཞིང་། ཕལ་ཆེར་གཡོགས་པ་
སོགས་གནས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་གཞན་གྱི་བྱེད་འཕྲོ་སོགས་གཞིའི་

སེལ་བར་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ། ཚད་ལས་ལྷག་པའོ།།ཚད་ཀྱང་ཡོད་དེ། སྲིད་དུ་ཁྲུ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཞེང་དུ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་བཅུ་གཅིག་

པོ་ཆེ་ཚད་དང་། སྤྱོད་ལམ་བཞི་ཤོང་བ་དེ་ཆུང་ཚད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྤྱོད་ལམ་བཞི་ནི། འདུག་པའི་ཚེ་ན་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་བཅས་ཏེ་འདུག་ཏུ་
རུང་བ། ཉལ་བའི་ཚེ་ན་རྐང་ལག་བརྐྱངས་ཏེ་ཉལ་དུ་རུང་བ། ལྡང་
བའི་ཚེ་མགོ་མ་ཐུབ་པར་ལྡང་དུ་རུང་བ། འགྲོ་བའི་ཚེ་ན་གོམ་པ་
གསུམ་འདོར་དུ་རུང་བ། བསམ་པ་ནི། ཁང་པ་རྩིག་འདོད་རྒྱུན་མ་

219

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། གནས་ཀྱི་
ངོ་བོར་གྲུབ་པའོ།།གཉིས་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི།

ཚོགས་ཀྱི་དོན་དུའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་
བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གླེང་གཞི་དང་དགག་བྱ་སྔར་བཞིན་ནོ།།ངོ་
བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཞི་མ་དག་པར་དཀོན་
མཆོག་གསུམ་གྱི་ཆེད་དུ་འམ་དངོས་ཀྱི་བདག་པོ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གནས་བརྩིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་དེ་ཁང་ཆེན་
གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་
གཉིས་སྔར་བཞིན་ལ། བསམ་པ་ནི། རྩིག་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་
པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི། དེ་ལྟར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། གནས་ཀྱི་ངོ་
བོར་གྲུབ་པའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་ཁྱད་པར་བཞག་
ཏུ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་དཀོན་མཆོག་ལས་གཞན་པའི་དོན་དུ་བརྩིགས་པ་

དགོས་ཀྱི། ཕྱི་མ་དཀོན་མཆོག་གི་ཆེད་དུ་བརྩིགས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་གཞི་དང་ཡོ་བྱད་བཙལ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཚད་ལས་ལྷག་པ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

220

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཞི་མེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བརྒྱད་པ་གཞི་མེད་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི།

རྫུན་དུ་སྨྲ་བས་སོ།།གང་ཡང་རུང་བ་ལ་གོ་བར་བྱས་ནའོ།།ཉམས་པར་འདུན་པས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་
བཞི་ལས། དང་པོ་གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་འོད་མའི་ཚལ་དུ་
བཞུགས་པའི་ཚེ་མཛཱ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་
འཁོན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་འཕགས་པ་གྱད་བུ་ནོར་ལ་དགེ་སློང་མ་མཛའ་མོ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐུར་བ་འདེབས་སུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་ཡོད་དེ། ས་དང་ལམ་ལ་སྒྲིབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་དང་ལྟ་བ་མཐུན་པའམ་མི་མཐུན་ཀྱང་ཕམ་

པས་མ་གོས་པའི་དགེ་སློང་ཕ་མ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ལ་ཉམས་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་གཞི་མེད་པར་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་གཞི་མེད་སྐུར་འདེབས་

221

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཀྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ།
གང་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཡུལ་ནི། ཕམ་པས་མ་གོས་པའི་དགེ་
སློང་ཕ་མ་གང་ཡང་རུང་བ་སྨྲ་ཤེས་པ་དོན་གོ་བ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་

དུ་གནས་པ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་ལའོ།།བསམ་པ་ནི། ཉམས་

འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་བ་ནི། ངག་གསལ་པོར་
སྨྲ་བར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བའོ།།

བག་ཙམ་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

དགུ་བ་བག་ཙམ་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། བརྗོད་པར་བྱ་བ་
གཞན་ལ་གནས་པའི་ཚིག་གིས་རྫུན་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་
འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་བཞི་ལས། དང་པོ་གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། དེའི་
ཚེ་འཕགས་པ་གྱད་བུ་ནོར་གྱིས་དགེ་སློང་མ་ཨུ་པ་ལའི་མདོག་ཅན་
ལ་ཆོས་བསྟན་པའི་ཚེ་མཛའ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་ཀྱིས་སླར་ཡང་
མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལ་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱ་སླ། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་དང་ལྟ་
བ་མཐུན་པ་འམ་མི་མཐུན་ཀྱང་ཕམ་པས་མ་གོས་པའི་དགེ་སློང་ཕ་
མ་གང་ཡང་རུང་བ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་སོགས་ལ་ཉམས་འདོད་ཀྱི་

222

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་བག་ཙམ་གྱི་སྐུར་བ་བཏབ་པ་
ལས་བྱུང་བའི་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་དེ་བག་ཙམ་གྱི་སྐུར་བ་འདེབས་
པའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་བཞི་ལས། དང་

པོ་སྔར་བཞིན། བསམ་པ་ནི། ཉམས་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།སྦྱོར་
བ་ནི། སྨྲ་བར་རྩོམ་པའོ།།མཐར་ཐུག་ནི། ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་
བའོ།།བག་ཙམ་གྱི་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་དཔེ་ཡང་ཡོད་དེ། གྱད་བུ་ནོར་དང་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་ཅན་མཐོང་ངོ་།།མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་
ཡང་མཐོང་ངོ་།།ཞེས་མི་གསལ་བར་སྐུར་བ་བཏབ་བའོ།།འདི་ཡན་

ཆད་ཀྱི་ལྷག་མ་དགུ་པོ་ལ་དངོས་པོ་ལས་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ཟློག་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་བཞི་ལ་བསྒོ་
གྱུར་གྱི་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པ་བཟློག་བསྒོ་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར།

223

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བཅུ་པ་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་ནི། རྟུལ་པར་བྱེད་པ་
ཉིད་དོ།།དབྱེ་ན་ལའོ།།དགེ་འདུན་གྱིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ། གླེང་གཞི་དང་ལྟུང་བ་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། སྟོན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ། དགེ་སློང་ལྷས་
བྱིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་དགྲ་དད་པར་བྱས་ཏེ་ལྷས་བྱིན་ལ་བསྙེན་བཀུར་མང་དུ་བྱས་པས་ལྷས་བྱིན་འཁོར་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་
པའི་ཚེ་ལྷས་བྱིན་གྱིས་འཁོར་རྣམས་ལ། དགེ་སློང་གོའུ་ཏ་མ་ནི་ཤ་ཟ། གོས་དྲས་ཤིང་དྲུབ་པ་གྱོན། འོ་མ་འཐུང་། ལན་ཚ་ཟ། དགོན་པ་
ཉིད་དུ་གནས་པར་བྱེད། འུ་ཅག་དེ་དག་མི་བྱའོ།།དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཞི་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྲོག་ཆགས་ལ་གནོད་པ་དང་ཐ་ག་པའི་རྩལ་བཅོམ་པ་དང་། བེའུ་ལ་གནོད་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་གི་མི་གཙང་
བ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
བསླབ་ཚིགས་ལྔ་བཅས་ཏེ་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ལ་ཞུགས་པ་ལ་དགེ་སློང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་

224

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

དགེ་འདུན་ཆོས་ཕྱོགས་ལས་ཆོས་མ་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འབྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་དགེ་འདུན་དབྱེན་གྱི་ལྷག་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་འདུན་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ལྔ་
དང་ལྡན་ཏེ། གང་དུ་དབྱེ་བའི་གནས། གང་དབྱེ་བའི་དགེ་འདུན།
དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་དབྱེ་བ། གང་ལས་དབྱེ་བའི་དོན། གང་གིས་འབྱེད་
པའི་རྟེན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཛོད་ལས། འཛམ་བུ་གླིང་ནའོ།།ཞེས་དང་། མཚམས་མ་བཅད་པ་དག་ཏུ་ཡང་།། འཁོར་ལོའི་དབྱེན་ནི་མི་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར།
གླིང་འདི་ཡིན་པ། མཚམས་གཅིག་གི་ནང་ཡིན་པ། སྟོན་པ་མངོན་
སུམ་བཞུགས་པའི་གནས་ལས་གཞན་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། གླིང་གཞན་ན་འགྲན་ཟླ་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། མཚམས་ཐ་
དད་ཡིན་ན། མཚམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ཟིན་པས་དགག་བྱ་ཆུང་བ་

དང་། སྟོན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བཞུགས་པའི་སར་སྟོན་པའི་གཟི་བརྗིད་
མི་བཟོད་པས་དབྱེ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སོ་སྐྱེ་
བོའི་དགེ་འདུན་ཡིན་པ། ཆོས་ཕྱོགས་པ་བཞི། ཆོས་མིན་ཕྱོགས་པ་
བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡན་ཆད་ཀྱི་གྲངས་ཚང་བའི་སྟེང་དུ་འབྱེད་པ་པོ་དང་
དགུ་ཚང་བ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

225

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཕགས་པས་ཆོས་མིན་ལ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ལྟ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
དང་། འབྱེད་པ་པོ་མ་གཏོགས་བརྒྱད་མ་ཚང་ན་ཕན་ཚུན་སོ་སོར་དགེ་འདུན་མ་ལོངས་པ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་མི་འོས་པས་ལས་མི་

ཆགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དང་པོ་མཐའ་སྐྱོན་ཟུང་གཅིག་
གི།སྔ་རོལ་ཐུབ་པ་ནོངས་པ་དང་།།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། སྟོན་པ་
སངས་རྒྱས་མ་ཐག་མ་ཡིན་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཡུན་ལོན་པ།
བསྟན་པ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པའི་དུས་ཡིན་པ། མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁ་མ་
ཡིན་པ། མཆོག་ཟུང་གཅིག་ཡོད་པའི་དུས་ཡིན་པ། སངས་རྒྱས་
པའི་སྔ་རོལ་མ་ཡིན་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་ཟིན་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་

དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཕྱོགས་ལས་ཆོས་མིན་

ཕྱོགས་སུ་ཕྱེ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་

རྣམ་པར་དག་ཅིང་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མཁས་པ་གཅིག་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་ན་གཞན་གྱིས་ཚད་མར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དང་། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་དང་། དབྱེན་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ངོ་བོའི། ལྡན་
པའི། ལས་དང་པོ་བ་ལ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི །དགེ་སློང་མ་ལ་འབྱུང་
མི་འབྱུང་གི །དགེ་འདུན་བྱེ་བ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི། བཟློག་པ་ལྔ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི། མཐར་ཐུག་གྲུབ་དུས་ཀྱི། འབྱེད་

226

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་པོའི་ཁྱད་པར་ཏེ། བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་ནི་དགེ་འདུན་ཐུགས་མི་མཐུན་པའི་མི་འཕྲོད་པའི་

རང་བཞིན་གྱི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། དབྱེན་
གྱི་མཚམས་མེད་ནི། དགེ་འདུན་བྱེ་བ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་སྨིན་
མནར་མེད་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་ཉེས་པ་དངོས་གཞི་དང་། དབྱེན་བྱེད་
ལྷག་མ་ནི། བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དགེ་འདུན་ལ་ལྡན། ལྷག་མ་མཚམས་མེད་གཉིས་འབྱེད་པ་པོ་ལ་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ཡོད་དེ། ལས་དང་པོ་པ་ལྷ་སྦྱིན་ལྟ་བུས་དགེ་འདུན་དབྱེ་བས་དབྱེན་དང་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་འབྱུང་ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་མ་ལ་དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མ་དང་ལས་ཀྱི་དབྱེན་འབྱུང་། དབྱེན་བྱེད་མཚམས་མེད་དང་འཁོར་
ལོའི་དབྱེན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་རྒྱུད་ལྡན་
གྱི་དགེ་སློང་མ་ཡོད་དེ། དེ་རྒྱུད་ལྡན་ཀྱི་དགེ་སློང་ཕ་མཚན་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ཡོད་དེ། དགེ་འདུན་དབྱེན་དང་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་གཉིས་ལ་དགེ་འདུན་ཕྱེ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མ་སྐྱེད་པ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་ལ་བཟློག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས། དབྱེན་བྱེད་

227

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྷག་མ་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཡོད་དེ། དང་པོ་གཉིས་

དགེ་འདུན་བྱེ་བའི་དུས་དེར་གྲུབ། ཕྱི་མ་བརྗོད་པ་གསུམ་པའི་མཐའ་

ལ་མ་བཏང་བའི་དུས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་ཡོད་དེ། འཁོར་
ལོའི་དབྱེན་དང་དབྱེན་གྱི་མཚམས་མེད་སྐྱེད་པ་ལ་འབྱེད་པ་པོ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་བར་འོས་པ་དགོས། དབྱེན་བྱེད་ལྷག་མ་སྐྱེད་པ་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།

དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བཅུ་གཅིག་པ་དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི། དེའི་
གྲོགས་ཉིད་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ།།ཞེས་པས་བཤད། འདིའི་

སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཀོ་ཀ་ལི་
ཀ་དང་། ཁན་ད་དྲ་བ་བྱ་དང་། རྒྱ་མཚོས་བྱིན་དང་། ཀ་ཏ་མོ་རཀ་ཏི་ཤ་ཡ་བཞིས་ལྷ་བྱིན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ་ན་དགེ་སློང་
གཞན་གྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལས་དེར་བཅས་སོ།།གཉིས་

པ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་ཕ་རོལ་པོས་དགེ་འདུན་
འབྱེད་པའི་གྲོགས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་
གཞི་དེ་དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

228

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱིམ་སུན་འབྱིན་གྱི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བཅུ་གཉིས་པ་ཁྱིམ་སུན་འབྱིན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི།

རང་སྐྲོད་པར་བྱེད་པའི་དགེ་འདུན་ལ་ལོག་པའི་བསམ་པས་དེ་དེ་ལ་
དེ་ལྟར་ཞུགས་སོ།།ཞེས་རྫུན་དུ་སྨྲས་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པས་བཤད། འདིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་མཉན་ཡོད་དུ་
དགེ་སློང་ནམ་སོ་དང་། འགྲོ་མགྱོགས་དང་དམར་སེར་ཅན་གསུམ་གྱིས་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་སྤྱོད་པ་ངན་པའི་སྒོ་ནས་མ་དད་པར་
བྱས་པས། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་བསོད་སྙོམས་མ་རྙེད་པར་གྱུར་ཏོ།།དེའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཁྱིམ་པ་སུན་འབྱིན་པ་དག་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་སྐྲོད་པའི་ལས་གྱིས་ཤིག་གསུངས་པས།

དམར་སེར་ཅན་གྱིས་དེ་ཐོས་ནས་ཉེས་པ་ཕྱིར་བཅོས། ནམ་སོ་དང་འགྲོ་མགྱོགས་གཉིས་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་བསྐྲད་པས་དེ་གཉིས་

ཀྱིས་དགེ་འདུན་འདི་ནི་འདུན་པས་འགྲོ་བའོ།།འཇིགས་པས་འགྲོ་
བའོ།།ཞེས་སོགས་འགྲོ་བ་བཞིས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལ་ཞུགས་པ་
ལ། དགེ་འདུན་གཞན་གྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལ་དེ་ལྟར་

229

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་འགལ་བ་འམ་གཞན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་སྒོ་ནས་ཁྱིམ་
པ་སུན་འབྱིན་པ་ལ་དགེ་འདུན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ནན་ཏུར་བྱས་པའི་

ཚེ་དགེ་འདུན་ལ་འགྲོ་བ་བཞིས་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ཁྱིམ་པ་སུན་འབྱིན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར།

བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ་བཤད་པ།

བཅུ་གསུམ་པ་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ནི།

དགེ་སློང་གི་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གླེང་བ་ཉིད་ན་བདག་ཉིད་དེ་
ལ་དགེ་སློང་གིས་བརྗོད་པ་མི་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པའོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་
ཀོའུ་ཤམྦྷཾར་འདུན་པས། སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་ལ་སྤྱད་
པའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ན། དགེ་འདུན་གྱི་ལྟུང་བ་གླེང་བས། འདུན་པ་ན་རེ། ཁྱོད་དགེ་ཡང་རུང་སྡིག་ཀྱང་རུང་ཁྱེད་ལ་ལྟུང་བ་མི་གླེང་ངོ་།།
ང་དགེ་ཡང་རུང་། སྡིག་ཀྱང་རུང་ང་ལ་ལྟུང་བ་མ་གླེང་ཞིག་ཟེར་ཞིང་

བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་བཟློག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་

230

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཟློག་ཀྱང་མི་གཏང་བ་ལ་དེ་ལྟར་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། བཅས་

ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལས་གཞན་པའི་དགེ་སློང་ཕ་རོལ་པོས་རང་གི་བསླབ་པའི་གཞི་ལ་གླེང་བ་ན། དགེ་ཡང་རུང་སྡིག་ཀྱང་རུང་
བདག་ལ་ཅང་མ་སྨྲ་ཞིག ཅེས་སྨྲས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་
གཞི་དེ་བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་
ངེས་པའི་སྡེ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཕམ་ལྷག་ལྟུང་བྱེད་གསུམ་དུ་མ་ངེས་པ་དང་། ལྷག་མ་ལྟུང་བྱེད་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་འདོམ་གང་གི་ནང་དུ་
གནས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དེའི་ཕྱི་
རོལ་ཏུ་གནས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།དང་པོའི་གླེང་གཞི་ཡོད་དེ།
དང་པོ་འཆར་ག་ལ། གཉིས་པ་ཤི་རི་ཀ་ལ་བཅས་པའི་ཕྱིར།

ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཆད་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་སྡེ་ལ། ཞག་
གི་ཆད་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་སྤང་ལྟུང་། བཤགས་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་
བ་ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཐུན་མོང་བ་དང་།
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དགོས་དོན། བསྡུས་

231

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལུང་དུ། ལྟུང་བ་སོ་སོར་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚིགས་ཚོགས་ཆུང་བ་དང་། མཚན་ཉིད་མཚུངས་པ་རྣམས་ལ་རུང་མཐུན་གོ་བར་བྱ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་དུས་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ། བདག་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ།
ཤན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ། ཕྱིར་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་

མོང་བ། སྤང་བ་དང་པོ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི།
ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཐ་མ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ཉིད་

དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ཡང་ལུང་གི་བྱེ་བྲག་བཞི་ལས།

རྣམ་འབྱེད་ཀྱིས་བཏུས་སོ།།

དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།

འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱིར་དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་དེ་ལ། འཆང་
གཉིས་བྲལ་གཉིས་ཟླ་འཇོག་དང་།།རས་ཆེན་གཏད་བྱུང་གསོག་
འཇོག་དང་།།དམག་གནས་འཆབ་དང་ནུབ་ལྷག་ཉལ།།སྣང་བཅས་སྤང་སྙིལ་ལྷན་ཅིག་ཉལ་ཏེ་བཅོ་ལྔ་ལས། འཆང་འཇོག་བཞི། དགོན་
པ་བའི་བྲལ་སྤང་། རས་ཆེན་དང་ནུབ་ལྷག་སྟེ་བདུན་པོ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་

232

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་རང་གི་ཞག་གྲངས་ཀྱི་ཐ་མའི་མཚན་མོའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་

ལྟོས་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་སྐྱེད་པ་ལ་ཞག་བཅུའི་མཚན་མོའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ལྟོས། ཟླ་
འཇོག་གི་སྤང་ལྟུང་སྐྱེད་པ་ལ་ཞག་སུམ་ཅུའི་མཚན་མོའི་མཐའི་སྐད་
ཅིག་མ་ལ་ལྟོས། གསོག་འཇོག་གི་སྤང་ལྟུང་སྐྱེད་པ་ལ་ཞག་བདུན་
གྱི་དེ་ལ་ལྟོས། དགོན་པ་བའི་འབྲལ་སྤང་སྐྱེད་པ་ལ་ཞག་དྲུག་གི་དེ་
ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། འདི་དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་གཞན་བརྒྱད་ལ་མི་
སྦྱོར་ཏེ། འདི་ཞག་དང་པོ་ཁོ་ན་ལ་དོགས་པ་གཅོད་དགོས་པ་གང་
ཞིག ཕྱིས་རྣམ་གཉིས་ལ་ཞག་དང་པོ་ལ་དོགས་པ་བཅད་མི་དགོས། གཞན་རྣམས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འོག་ནས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཉིན་

པར་དུས་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། དམག་
ནང་དུ་ཉིན་པར་གནས་ན་སྦྱོར་ལྟུང་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་གནས་
པ་ཙམ་ལ་དགག་བྱ་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དམག་གི་ནང་ན་གནས་པ་ནི་ཉིན་པར་གནས་ན་ཡང་སྦྱོར་
བའི་སྣོད་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའི་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། དེར་གནས་པ་ཙམ་ཉིད་

ན་ཉེས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཉིན་

མཚན་གྱི་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི། མཚན་མོའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་

ལ། དེ་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ནི། དེ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་

233

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་ཞེས་སྦྱོར། ཉིན་མཚན་གྱི་དང་པོ་ཡོད་
དེ། སྐྱ་རེངས་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་
རེངས་དང་པོ་ཤར་བའི་ཚད་ཡོད་དེ། ནམ་གྱི་ཆ་བགོས་པའི་ཆ་ནས་

དེ་ཤར་བ་དང་། མཚན་མ་གསལ་བའི་ཆ་ནས་དེ་ཤར་བའི་ཚད་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་ནམ་གྱི་ཆ་དེ་ལ་སྲོད་གུང་དང་ཐོ་རངས་དང་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཞིང་དེ་རེ་རེ་ལ་ཐུན་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཐ་
མའི་དང་པོའི་ཕྱེད་ནས་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་
མའི་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཐུན་ཐ་མའི་དང་པོའི་ཕྱེད་ནས་རྔ་བརྡུང་དུ་ཉེ་
བའི་མཚན་མོའི་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བའི་དུས་ཡིན། ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཐོ་རངས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་
ནམ་མཁའ་སྔོ་སྐྱར་གྱུར་ཅིང་སྐར་མའི་གདོང་གི་འོད་ཅུང་ཉམས་
པར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར། དེ་སེར་སྐྱར་གྱུར་ཅིང་སྐར་
མའི་གདོང་གི་འོད་ཆུང་ངུར་གྱུར་པའི་ཚེ་སྐྱ་རེངས་བར་པ། དེ་དམར་སྐྱར་གྱུར་ཅིང་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ཀྱི་འོད་མེད་པའི་ཚེ་སྐྱ་རེངས་
ཐ་མ་ཤར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་དུ་སྐར་མའི་མདོ་དྲངས་པ་
ལས། སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བ་ན།།ཤར་ཕྱོགས་སུ་ནི་སྔོར་སྣང་
ཞིང་།།སྐར་མའི་གདོང་གི་འོད་ཉམས་ལ།།ནམ་མཁའ་སྔོ་སྐྱར་
འགྱུར་བ་ཡིན།།སྐྱ་རེངས་བར་པ་ཤར་བ་ན།།དེས་ནི་ཤར་ཕྱོགས་

234

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐྱ་ཞིང་དམར།།རྒྱུ་སྐར་འོད་ནི་ཆུང་བ་དང་།།ནམ་མཁའ་སེར་སྐྱར་
འགྱུར་བ་ཡིན།།སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་ཤར་བ་ན།།རྒྱུ་སྐར་འོད་ནི་མེད་པ་
དང་།།སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་འོད་ཟེར་ཤར།།འོད་ཟེར་ཉི་མ་ཤར་བར་དུ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཤེས་རབ་བྱེད་པར་སྐྱ་རེངས་གསུམ་པོ་ཤིང་འཛམ་བུ་ཀྲིཀྵའི་ལོ་མའི་འོད་དང་། དེ་ལ་ཉི་མ་འཕོག་པ་
དང་།། ཉི་མ་ནམ་མཁའ་ལ་བྱུང་བ་ལ་བཤད་པ་དང་། རྣམ་འབྱེད་སོགས་མཐུན་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།

བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ནི། སྤང་པ་ལ་ནི་འདུ་ཤེས་ལས་གཙོ་ཆེར་རང་གི་
ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ནི་ལུང་ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་
ལས་བཏུས། འདིའི་སྐབས་སུ། སྤྱིར་བདག་འབྲེལ་གྱི་ལྟུང་བ་དེ་ལ།
འཆང་འཇོག་འཁྲུར་འཇུག་བཅུ་ཚན་བར་བ་དང་།།སྣོད་འཆང་འཐག་འཇུག་རས་ཆེན་གཏད་མཐའ་སྟེ། བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབང་བ་ལ་དབང་བར་འདུ་ཤེས་པ་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། གཞན་གྱི་རྫས་ལ་གཞན་གྱི་
ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ན་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད། རང་གི་རྫས་ལ་གཞན་

235

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གྱི་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ནའང་མི་སྐྱེད་གཞན་གྱི་རྫས་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་
ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ནའང་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
གྲུབ་སྟེ། འཆང་གཉིས་དང་ཟླ་འཇོག་དང་། རས་ཆེན་བཞག་འཕྱིས་
དང་། དབྱར་རྙེད་བགོ་འཕྱིས་པ་དང་ལྔ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་ན་ལྟུང་བ་མེད་པ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་ན་སྤང་ལྟུང་ལས་གཞན་ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པར་འགྱུར་བ་དང་། བཅུ་ཚན་དང་
པོའི་འཁྲུར་འཇུག་དང་། བཅུ་ཚན་བར་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པ་མ་
གཏོགས་དགུ་དང་། བཅུ་ཚན་ཐ་མའི་འཐག་འཇུག་པ་དང་། གསོག་འཇོག་རྣམས་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་ན་རང་རང་གི་ན་སྨད་དུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཆང་བ་སོགས་ལྔ་ལས་ལྟུང་
བྱེད་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པ་ལ་ལོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ན་
སྨད་དང་། འཁྲུར་འཇུག་སོགས་བཅུ་གཉིས་ལ་ཆེས་ན་སྨད་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།།གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བཅོ་བརྒྱད་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་སྐྱེད་པ་ལ་གོས་དེ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གང་རུང་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྔོས་
པ་མ་ཡིན་པ་དགོས་ཏེ། བསྔོས་ན་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བྲལ་བ་ཡིན་
པས་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སུ་རུང་རུང་ལ་
སྟེར་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་པ་ཡང་སྔ་མ་དང་འདྲ་ལ། ལྷག་པའི་ཡོ་

236

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱད་ལ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཀྱང་ལྟུང་བྱེད་ཉིད་

དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཤན་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ནི། འདི་ལ་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཉམས་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་རྣམ་འབྱེད་ལས་བཏུས།
འདིའི་སྐབས་སུ། གཞུང་འདིས་ཤན་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ་
བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་སྤང་ལྟུང་རྣམས་ལ་ཤན་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་སུ་ཆོས་གོས་གཞན་ལ་བསྔོས་པ་དང་། སྣམ་སྦྱར་བྱིན་རླབས་བྱས་ན་ཤན་འབྱུང་བ་ཉམས་པ་དང་། དགེ་སློང་ས་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ལ་ཤན་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་

ལ་དེ་རྣམས་ལས་ལོག་ན་ཤན་འབྱུང་བ་དོན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
ཤན་འབྱུང་བ་ཡང་ཡོད་དེ། འཆང་གཉིས་དང་ཟླ་འཇོག་དང་། སྨན་ཞག་བདུན་པའི་གསོག་འཇོག་དང་། དགེ་སློང་མས་ཟླ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་
ཅིང་ཆོས་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པ་ལྔ་ལ་ཞག་ཤན་གྱིས་ཁྱབ། དགེ་སློང་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུ་པོ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་ཤན་གྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་ཁྱད་པར་

237

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུ་ལ་སྤང་ཤན་གྱི་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྤང་
ཤན་རྡེག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པའི་ཚེ་

ཕྱིས་རྙེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རྣམས་སྤང་དགོས་རུང་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ན་སྤང་བྲལ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཞག་ཤན་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་མ་
ཡིན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་དང་།
སྨན་ཞག་བདུན་པའི་ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དུས་རུང་དང་ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོའི་སྨན་

གསུམ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱི་གསོག་འཇོག་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤང་

ལྟུང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་ཤན་སྟོབས་མི་འབྱུང་ངོ་།།གཉིས་པ་ལ། གོས་
ཀྱི་ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་
ཀྱི་ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་གཉིས་

ཡོད། ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་མ་ཡིན་རེ་རེ་ལ་ཤན་རྡེག་བྱེད་
དང་བརྡེག་བྱ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ།།གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཤན་
རྡེག་བྱེད་ཡིན་ན་རང་གི་ཤན་བརྡེག་བྱ་ལས་ཕྱིས་རྙེད་མ་ཡིན་པས་

ཁྱབ་ཀྱང་། སྔར་རྙེད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དུས་མཉམ་དུ་རྙེད་པའི་

གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཤན་བརྡེག་བྱ་རྡེག་བྱེད་གཉིས་ཡོད་པའི་

238

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར་ཏེ། དགེ་སློང་གི་གོས་གཉིས་མཉམ་དུ་རྙེད་པ་ལ་གཅིག་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་གཅིག་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་ཞག་བཅུ་འདས་
ན། ཕྱི་མ་ལ་རང་སྟོབས་སྔ་མ་ལ་ཤན་སྟོབས་ཀྱི་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཤན་བརྡེག་
བྱ་ཡིན་ན། རང་གི་ཤན་རྡེག་བྱེད་ཀྱི་སྔར་རྙེད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་

ཀྱང་། ཕྱི་རྙེད་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ།།སྨན་ལ་
ནི་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར། ཞག་བདུན་པའི་སྨན་གྱི་ཞག་ཤན་རྡེག་
བྱེད་ཡིན་ན་རང་གི་བརྡེག་བྱ་ལས་སྔར་བྱུང་བས་ཁྱབ་པ་དང་། དེའི་
ཤན་བརྡེག་བྱ་ཡིན་ན། རང་གི་ཤན་རྡེག་བྱེད་ལས་ཕྱིས་བྱུང་བའི་
རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།གོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཞག་ཤན་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་དོན་ཡོད་དེ། སྔ་མ་ཤན་རྡེག་བྱེད་
བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་བརྡེག་བྱ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་རྡེག་པའི་

སྒོ་ནས་བཞག །ཕྱི་མ་རྡེག་བྱེད་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་བརྡེག་བྱ་ཡང་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པ་ལ་བརྡེག་པའི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་

ཕྱིར། སྨན་ཞག་བདུན་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཞག་ཤན་ཁྱད་པར་ཅན་འཇོག་སྟེ། བརྡེག་བྱ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་རྡེག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
སྨན་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པ་སྨན་གཞན་གང་ལ་ཡང་ཞག་ཤན་རྡེག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་རུང་གི་སྨན་གྱི་དུས་རུང་གི་ཟས་ལ་

239

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཤན་རྡེག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། སྨན་ཞག་བདུན་པ་ལ། རྡེག་བྱེད་བྱིན་གྱིས་རླབས་པས་རྡེག་བྱ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལ་ཤན་རྡེག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པར་ཐལ། སྨན་ཞག་བདུན་པའི་ཤན་རྡེག་
བྱེད་ཡིན་ན། བྱིན་རླབས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་ཤན་བརྡེག་བྱ་
ཡིན་ན་ཡང་བྱིན་རླབས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། སྨན་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཞག་བདུན་
པའི་སྤང་ལྟུང་སྐྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་ཚེས་གཅིག་

ལ་བུ་རམ་རྙེད་ནས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་ཞག་བདུན་འདས་
པའི་ཚེ་གསོག་འཇོག་གི་ལྟུང་བ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་སློང་གི་

སྔ་དྲོ་བུ་རམ་རྙེད་པ་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་གུང་འདས་པའི་ཚེ་གསོག་འཇོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གསོག་འཇོག་གི་རྒྱུར་བྱིན་
ལེན་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྨན་
ཞག་བདུན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་
པའི་སྨན་ལ་ཤན་རྡེག་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྨན་ཞག་བདུན་པ་
བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དེ་ནད་པ་ལ་ཚེགས་ཆུང་ཞིང་ལྟུང་བ་འབྱུང་
རིང་བའི་ཆེད་དུ་གནང་བ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་ཤན་རྡེག་པ་ཡོད་ན་ལྟུང་བ་འབྱུང་ཉེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤང་ཤན་ལ་སྤང་ཤན་བརྡེག་བྱ་སྤང་ཤན་རྡེག་བྱེད་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཞག་

240

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏུ་ཡོད་དེ། གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་
ཡིན་པ་གཞིར་བྱས་ལ་ངོ་བོ་ཤེས་ཤིང་དྲན་པར་ནུས་པ་དེ་དང་པོ་
དང་། སྤང་ལྟུང་བྱུང་བའི་ཕྱི་ནས་རྙེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཡིན་པ་གཞིར་

བྱས་པ་ལ་ད་ལྟར་སྤང་འོས་སུ་གནས་པ་གཉིས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་

ནོ།།གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་མ་ཡིན་གྱི་དོན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤང་
ལྟུང་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པའི་ཚེ་དངོས་པོ་མ་སྤངས་པར་དགེ་སློང་
གཅིག་གི་དྲུང་དུ་བཤགས་པས་དག་པའི་དགེ་སློང་དེ་དང་པོ་དང་། དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་སྤང་དགོས་པའི་དགེ་སློང་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤོ་མགུ་སྤྱད་མི་དགོས་པར་དགེ་འདུན་ལྷག་
མ་གང་ཟག་གཅིག་གི་དྲུང་དུ་བཤགས་པས་འདག་པའི་དགེ་སློང་དེ་
ལྷག་མ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གསུངས་
པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགེ་སློང་གིས་གོས་བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་དགོས་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཡང་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་
པས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པའི་ཆོས་གོས་གཅིག་ཡོད་ན་ཕྱིས་རྙེད་ཀྱི་བཅས་པ་རིགས་མཐུན་པའི་ཡོ་བྱད་དངོས་པོ་གཞན་རྣམས་ལ་
ཡང་སྤང་ཤན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་ཏེ།
མར་དང་བུ་རམ་ཞག་བདུན་པའི་སྨན་སོགས་སུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་

241

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
རུང་བའི་བཅས་པ་རིགས་མཐུན་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་མ་
བརླབས་ན། ཞག་བདུན་པར་བྱིན་གྱིས་རློབ་པས་ཕྱིས་རྙེད་བུ་རམ་ལ་ཤན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞག་བདུན་པ་ལ་ནི་རིགས་མཐུན་པ་

ལའོ།།ཞེས་གསུངས། སྤང་ལྟུང་བྱུང་བའི་ཚེ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བརྩོན་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཤགས་པར་ཡོད་ན་ཕྱིས་རྙེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རིགས་མཐུན་པ་དང་མི་མཐུན་པ་སྤང་དགོས་པས་
ཚེགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟུང་བ་དེ་ཡོད་ན་ཡོ་བྱད་ཙམ་
བདག་གིར་བྱས་པ་ལ་སྤང་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཕྱིར་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟུང་བ་བཤད་པ།

བཞི་པ་ནི། ཆུང་བ་ཉིད་ཀྱི་དུམ་བུ་དེ་ནི་མི་འགྱུར་རོ།།དགེ་
འདུན་གྱི་ཡང་ངོ་།།འདི་ལ་མེད་པ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོའོ།།ཞེས་པས་
བཤད། འདི་ཞུ་བ་ལས་བཏུས།།གཞུང་འདིས་ཕྱིར་བཅོས་དང་
འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ་བསྟན་ཏེ། དེས་སྤང་ལྟུང་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་
པའི་ཚེ། ཁྲུ་གང་ལས་ཆུང་བའི་གོས་ཀྱི་དུམ་བུ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཆོས་གོས་དང་། གང་ལ་སྤང་ལྟུང་ཕོག་པའི་ཡོ་བྱད་གཞན་ལ་གཏད་ན་མེད་པ་བཅལ་ནས་སྤང་དགོས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

242

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ་རྣམས་སྤང་དགོས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་སྤང་རིན་མེད།
གཉིས་པ་བདག་ཉིད་གཅིག་པུའི་དབང་བྱ་མ་ཡིན། གསུམ་པ་དེ་
ཉིད་རང་གི་སྤངས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྲུ་གང་ཡན་
ཆད་ཀྱི་གོས་དང་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལ་དབང་བྱར་ཡོད་པ་དང་
ད་ལྟ་ལག་ན་ཡོད་པ་སྤང་དགོས་ལ། སྤང་ཚུལ་ཡང་། སྤངས་པའི་གནས་དང་། ཡུན་ཇི་ཙམ་དུ་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
གནས་ཐ་དད་པར་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
རེ་ཞིག་གི་སྤང་བ་དང་། གཏན་དུ་སྤང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
ལྷུང་བཟེད་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཚེ་གཅེས་པོ་ལྷག་པོ་གཅིག་མ་

གཏོགས་ལྷག་མ་ཐམས་ཅད་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་
ལ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་དུ་སྤང་དགོས། བྱིན་འཕྲོག་གི་ཡོ་བྱད་
ནི་གང་ལ་ཕྲོགས་པ་དེ་ལ་གཏན་དུ་སྤང་དགོས། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་རེ་ཤིག་ཞག་གཅིག་ཏུ་དགོང་རེ་ལ་སྤངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་
པའི་ཕྱིར། ལྷུང་བཟེད་གཅེས་པོ་ལྷག་པོ་དེ་ཉིུད་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་གང་
རུང་ལ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་གཏན་དུ་སྤང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཅེས་པོ་དེ་
དགེ་འདུན་རྒན་རིམ་ལ་བྲིམས་ཏེ་དམའ་བརྗེས་པའི་ལྷུང་བཟེད་དེ་
སྔར་རང་ལ་དབང་བྱར་ཡོད་པའི་ལྷུང་བཟེད་དང་མཉམ་དུ་འཆང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། འདི་གསུམ་ནི་སྲ་བརྐྱང་བཏིང་བ་ལ་མི་

243

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བྱུང་ངོ་།།ཞེས་པས་བཤད། འདི་ཡང་རྣམ་འབྱེད་ལས་བཏུས།
འདིས་སྤང་པ་དང་པོ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཐུན་མོང་བ་བསྟན་པ་
ཡིན་ཏེ། དེས་སྲ་བརྐྱང་བཏིང་བ་ལ་བཏིང་བར་ཤེས་ཤིང་། བྱིན་
གྱིས་བརླབས་ལ་མ་ཞིག་པའི་བག་ཡངས་ཀྱི་དགེ་སློང་ལ་འཆང་འབྲལ་འཇོག་གསུམ་གྱི་སྤང་ལྟུང་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྤང་ལྟུང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཅུ་ཚན་དང་པོ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་བཅུ་ཚན་གསུམ་ཡོད་པའི་
དང་པོ་ནི། སྡོམ་ལས། འཆང་བ་འབྲལ་བ་འཇོག་པ་དང་།།འཁྲུར་
འཇུག་པ་དང་ལེན་པ་དང་།།སློང་དང་སྟོད་གཡོགས་སྨད་གཡོགས་
བཅས།།རིན་ཐང་སོ་སོར་བསྐུར་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་
ཡོད་པའི་དང་པོ། གོས་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་གི་ལྟུང་བ་ནི། ཡོད་
ནའོ།།རང་གི་ཉིད་དོ།།ཞག་བཅུར་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཉིད་

དོ།།གཞན་གྱི་ཉི་མའི་དང་པོ་ལའོ།།གོས་ལའོ།།འཁོར་གསུམ་
ཁེབས་པའི་མཐའ་ཚད་ལའོ།།བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་ལའོ།།འབྲེལ་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དང་བཅས་པ་ལའོ།།ཞེས་པས་བཤད། འདིའི་སྐབས་སུ་གླེང་གཞི་དང་། ལྟུང་བ་རང་གི་ངོ་བོ་

244

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། སྟོན་པ་མཉན་ཡོད་དུ་བཞུགས་དུས་དགེ་
སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་གོས་ཀྱི་ཕྲུགས་དུ་མ་བཅངས་པ་དང་རྩོལ་སྒྲུབ་བྱས་པའི་དབང་གིས་བསམ་གཏན་དང་ཀློག་པའི་བར་ཆད་དུ་

གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་གནས་སྐབས་རང་ལ་དབང་བྱར་ཡོད་པའི་གོས་བྱིན་
གྱིས་མ་བརླབས་པར་བཞག་ན་རང་སྟོབས་སམ་ཤན་སྟོབས་ཀྱི་ཞག་བཅུ་འདས་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཀུན་སློང་
ཞག་བཅུའི་བར་དུ་འཆང་འདོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་།

འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཞག་བཅུ་འདས་ཀྱང་མ་འདས་པར་འདུ་ཤེས་ན་དངོས་གཞི་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྤང་
ལྟུང་བྱུང་བའི་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་ཡུན་རིང་དུ་བཅངས་
ན་ཅིར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག རྒྱུན་ཇི་ཙམ་བཞག་ནའང་ལྟུང་བ་གཏན་
མི་སྐྱེད་པར་དཀར་འབྱམ་དུ་འདོད། ཁ་ཅིག དེ་ཕྱིན་ཆད་ཞག་བཅུ་བཅུ་ནས་སྤང་ལྟུང་རེ་རེ་སྐྱེད་གཞན་མི་སྐྱེད་པ་ཁྲ་བོར་འདོད། ཁ་
ཅིག དེ་ཕྱིན་ཆད་ཞག་བཅུ་ཚུན་ཆད་ཞག་རེ་རེ་ལ་སྤང་ལྟུང་རེ་རེ་འབྱུང་ལ་དེ་ཕན་མི་འབྱུང་བ་ནག་འབྱམ་དུ་འདོད། ཁ་ཅིག དེ་ཕྱིན་ཆད་ཞག་རེ་རེ་ལ་སྤང་ལྟུང་རེ་འབྱུང་བ་ནག་འབྱམ་ཆེན་མོར་འདོད་དེ། སྨན་གསོག་འཇོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞག་རེ་རེ་ལ། སྤང་ལྟུང་འབྱུང་བར་

245

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱིམ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་སྒོ་གཏན་འདས་
པ་ལ་ཁྱིམ་རེ་རེ་ལ་ལྟུང་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས།།གཉིས་པ་བྲལ་པའི་སྤང་བ་ནི། བྱིན་གྱིས་བརླབས་
པ་དང་། གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ།།དེའི་གནས་ཉེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ནས་གཞན་ན་གནས་ཏེ་སྐྱ་རེངས་ཤར་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། དེའི་ཚེ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་ཡོད་བཞིན་དུ་སྟོད་གཡོགས་དང་སྨད་གཡོགས་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྗོངས་རྒྱུ་བ་ན་ཁྱིམ་པ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་

གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་གང་རུང་ཡོད་པའི་གནས་ནས་མཚམས་ཐ་དད་དུ་གནས་ཏེ་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟུང་བ་
སྐྱེད་པ་ལ་ཆོས་གོས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དང་། སྣམ་སྦྱར་གྱི་ཆ་
ནས་མི་འབྲལ་བའི་གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་

ལྟུང་བ་འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྣམ་སྦྱར་དང་མི་འབྲལ་
བའི་གནང་བ་ནི་འོད་སྲུང་ཆེན་པོ་ལ་སྦྱིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྣམ་
སྦྱར་ལྕི་བའི་ཆ་ནས་ཡིན་ཏེ། སྣམ་སྦྱར་ཡང་བ་དང་བླ་གོས་དང་

246

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཐང་གོས་ལ་མི་འབྲལ་བའི་གནང་བ་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། གནང་
བའི་རྟེན་ཀྱང་རྒན་པ་དང་། ནད་པ་གང་རུང་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ།
གཞོན་ཞིང་ནད་མེད་པ་ལ་གནང་བ་དེ་སྟེར་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་
དང་། ནད་ལས་གྲོལ་ནས་གནང་བ་བྱིན་ཡང་འཇིག་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སྟེར་ཚུལ་ནི་སྦྱོར་བའི་སྐབས་སུ་སྣམ་སྦྱར་དགེ་འདུན་ལ་
བསྟན་ཅིང་། རང་གིས་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་འདེབས་པ་དང་།
དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྦྱིན་པར་བྱ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་གོས་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ལ་བྲལ་སྤང་
འབྱུང་ཞིང་། གདིང་བ་ལྟ་བུ་ལ་དེ་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་དེ་འབྱུང་བའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གདིང་བ་མ་ཁྱེར་
པར་གནས་གཞན་དུ་མཚན་འདས་ན་མི་རུང་སྟེ། སྤྱིར་བཏང་ལ་
ཉེས་པ་སྐྱེད་ཅིང་། རྐྱེན་དབང་གིས་འདའ་དགོས་པ་བྱུང་ནའང་
གདིང་བ་བརྙེས་ཏེ་གནས་པར་བྱ་བ་དང་མ་རྙེད་ན་བླ་གོས་བཞི་བལྟབ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་ཡུན་མི་རིང་བར་ཉལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གསུམ་པ་ཟླ་འཇོག་གི་སྤང་བ་ནི། གཞན་དུ་ན་དེ་ནི་ཞག་སུམ་

ཅུ་འདས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དེའི་ཚེ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོ་ལ་ཆོས་གོས་ཀྱི་རྒྱུར་བསྔོས་པའི་གོས་སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་ལ་

247

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོགས་པ་གྲངས་མང་པོ་ཡུན་རིང་དུ་འཇོག་ཅིང་། དེ་དག་གི་ཁ་སྐོང་
གི་གོས་ལ་རྩོལ་བ་ཆེར་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོས་བསམ་གྱི་བར་
ཆད་དུ་གྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁ་སྐོང་གི་གོས་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པའི་ཁ་

སོགས་ཀྱི་གོས་ཁྲུ་གང་ཡན་ཆད་འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པའི་ཚད་དུ་མ་ལོངས་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་བཞག་ན་རང་སྟོབས་དང་ཤན་སྟོབས་གང་རུང་གིས་ཟླ་བ་གཅིག་གི་མཚན་མོའི་མཐའ་འདས་
པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁ་སྐོང་གི་གོས་དང་ཁ་སོགས་
ཀྱི་གོས་ཁ་དོག་རིགས་མཐུན་པ་ཅིག་སྤྱིར་བཏང་ལ་དགོས་ཀྱི།
དམིགས་བསལ་ཁ་སོགས་ཙམ་མ་ཡིན་ཀྱང་ཁ་སྐོང་གི་གོས་ཁ་
དོག་དཀར་བོ་འོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དཀར་པོ་ནི་ཁ་དོག་ཐམས་ཅད་དུ་བསྒྱུར་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་གི་ཁ་སྐོང་གི་གོས་ལ་རེ་བ་
དང་བཅས་ཏེ་བཞག་པའི་ཁ་སོགས་ཀྱི་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་
པར་ཟླ་བའི་བར་དུ་བཅངས་པ་ལ་ཞག་སུམ་ཅུའི་སྔ་རོལ་དུ་ལྟུང་བ་
མི་འབྱུང་བ་དང་འདས་ནས་ཟླ་འཇོག་གི་སྤང་བ་སྐྱེད་པས་མ་ཁྱབ་
སྟེ། ཚེས་གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་ཁ་སོགས་ཀྱི་གོས་རྙེད། ཚེས་ལྔ་ལྟ་བུ་ལ་ཁ་སྐོང་གི་གོས་ཚང་བར་རྙེད་པ་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་ཟླ་བར་བཞག་པ་ན་ཟླ་འཇོག་གི་རིགས་ལས་ལོག་ནས་ཞག་བཅུ་འཆང་

248

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤང་གི་རིགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔ་མ་ལ་རང་སྟོབས་དང་ཕྱི་
མ་ལ་ཤན་སྟོབས་ཀྱི་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྙེད་ན་
ཞག་བཅུ་པ་དེའི་དང་པོ་ལ་བག་ལ་སློན་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་ཁ་སྐོང་གི་

ཆོས་གོས་དེ་ཁ་སོགས་ཀྱི་གོས་དེའི་བག་ལ་སློན་པ་ཉིད་དེ་གཅིག་
ལྟ་བུར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་སྔ་མ་ཁ་ཅིག་བག་ལ་

སློན་ཞེས་པ་རིགས་ཟློག་པ་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། རིགས་ཟློག་ན་
ཤན་མི་འབྱུང་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཤན་འབྱུང་བའི་དོན་དུ་བཤད་
པ་དེ་ཁོ་ན་ལེགས་སོ།།དེས་ན་ཞག་སུམ་ཅུ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་
པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་ན་ཟླ་འཇོག་གིས་སྤངས་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།
ཡར་ངོའི་ཚེས་གཅིག་ལྟ་བུ་ལ་ཁ་སོགས་ཀྱི་གོས་རྙེད་ནས་མར་ངོའི་ཚེས་བཅུ་ལྟ་བུ་ལ་ཁ་སྐོང་གི་གོས་རྙེད་པ་བྱིན་གྱིས་མ་
བརླབས་པར་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་མཚན་མོ་འདས་པའི་ཚེ་བྱུང་བའི་ལྟུང་
བྱེད་དེ་ཟླ་འཇོག་གི་སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཞག་བཅུ་འཆང་
སྤང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་སྔ་མ་ལ་རང་སྟོབས་ཕྱི་མ་ལ་ཤན་སྟོབས་ཀྱི་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་
རིགས་ཟློག་པ་དང་ཤན་འབྱུང་བ་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། རིགས་ཟློག་
ལ་ཤན་མི་འབྱུང་བ། ཤན་འབྱུང་ལ་རིགས་མི་ཟློག་པ། ཤན་ཀྱང་
འབྱུང་རིགས་ཀྱང་བཟློག་པ། གཉིས་ཀ་མི་འབྱུང་བ་དང་བཞི་ཡོད་

249

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཚེས་གཅིག་ལ་ཁ་སོགས་ཀྱི་གོས་རྙེད་ཚེས་ལྔ་ལ་ཁ་སྐོང་གི་གོས་རྙེད་པ། ཚེས་དྲུག་ལྟ་བུ་ལ་འཚིག་པ་འམ་བོར་
བའི་སྒོ་ནས་མེད་པར་གྱུར་པའམ་མ་རྙེད་ཀྱང་རེ་བ་ཆད་ན་ཞག་བཅུ་
འདས་པའི་ཚེ་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཟླ་འཇོག་གི་སྤང་བ་
ལས་རིགས་ཟློག་གི་ཤན་བརྡེག་བྱ་མེད་པས་ཤན་འབྱུང་དོན་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚེས་གཅིག་ལ་ཁ་སོགས་ཀྱི་གོས་རྙེད་
ནས། ཚེས་ལྔ་ལ་ཁ་སྐོང་གི་གོས་རྙེད་ཀྱང་ཚད་དུ་མ་ལོངས་པར་
བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་རེ་བ་དང་བཅས་ཏེ་ཞག་སུམ་ཅུ་འདས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། སྔ་མ་ལ་རང་སྟོབས་དང་ཕྱི་མ་
ལ་ཤན་སྟོབས་ཀྱི་ཟླ་འཇོག་གི་སྤང་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི་
རིགས་འགྲེ། བཞི་པ་སླ། བཞི་པ་འཁྲུར་འཇུག་པའི་སྤང་ལྟུང་ནི། བྱིན་
གྱིས་བརླབས་པ་རང་གི་རྙིང་པ་འཁྲུར་འཇུག་པར་འོས་པ་ཆོས་
གོས་དང་གདིང་བ་དག་ལས་འགའ་ཞིག་བསྒོ་བས་འཁྲུར་བཅུག་
གམ་འཚེད་དུ་བཅུག་གམ་འཆག་ཏུ་བཅུག་པ་དག་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདིའི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོན་
པ་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ། དགེ་སློང་འཆར་གས་རང་གི་ས་

བོན་གྱིས་གོས་པའི་ཆོས་གོས་རྙིང་པ་དགེ་སློང་མ་སྦེད་མ་ལ་འཁྲུར་
བཅུག་པ་ན་ཆགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཆོས་གོས་ལ་གོས་པའི་ས་བོན་

250

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རང་གི་མངལ་དུ་བླུག་པས་ཁྱེའུ་ཆགས་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གི་དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་རང་གི་

འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཆོས་གོས་གསུམ་དང་གདིང་བ་གང་རུང་འཁྲུར་

འོས་པ་འཁྲུར་བཅུག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་འཁྲུར་
འཇུག་པའི་སྤང་ལྟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཡན་ལག་ཏུ་

དགོས་པའི་ལྟུང་བ་ཡང་ཉེར་དྲུག་ཡོད་དེ། ལུང་ལས་གསུངས་པ་ཉི་ཤུ་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པ་ལྔ། དེ་རྣམས་དང་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཁྲུར་འཇུག་པ་དང་ལེན་པ་དང་།།སློང་དང་སྟོད་གཡོགས་སྨད་གཡོགས་དང་།།རིན་ཐང་སོ་སོར་སྨེལ་འཇུག་དང་།།མངོན་མཚན་
ཉོ་ཚོང་ལྷུང་བཟེད་འཚོལ།།ཐ་ག་གཉིས་དང་ཆོས་གོས་
གཉིས།།འདུག་གནས་ཟ་དང་གསོད་པ་ཉིད།།གཅེར་བུ་འགྲོན་
གཉེར་གྲོང་དང་ནི།།ཁྱིམ་གཞན་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་འོ།།ཞེས་པ་ལྟར་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དབེན་པར་འདུག་འགྲེང་གཉིས།

སྦྱོར་དུ་བཅུག་པ་ཟ་བ། ཡང་ཡང་ཟ་བ། ལྷུང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉེ་དུ་ཡང་། ཕ་མ་དག་གི་
བདུན་རྒྱུད་ཚུན་ཆད་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་སྔ་མ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་

251

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ཡང་ཉེ་དུ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཕ་འམ་མ་ནས་བདུན་རྒྱུད་ཚུན་དུ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་བྱའོ།།ལྔ་པ་ལེན་པའི་སྤང་

ལྟུང་ནི། ལེན་ནའོ།།རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱིས་སོ།།གོས་སོ་ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་སློང་མ་ཨུཏྤ་ལའི་

མདོག་ཅན་ལ་དེད་དཔོན་གྱིས་རས་ཡུག་ཕུལ་བ་འཕགས་པ་ཉེར་དགས་ནན་གྱིས་བསླངས་པས་དགེ་སློང་མའི་ཆོས་གོས་ཤིན་ཏུ་
རྙིང་པར་གྱུར་པ་ན་གཞན་དག་ཁ་ཟེར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་
ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ལ་གོས་རུང་བ་ཚད་ལྡན་བླངས་ཏེ་ཐོབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་ལེན་པའི་སྤང་ལྟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དྲུག་པ་སློང་བའི་སྤང་ལྟུང་ནི། ཐོབ་ན་དངོས་གཞིའོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱིམ་བདག་གཅིག་གིས་རས་

ཡུག་ཟུང་དང་བཅས་ཏེ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བྱེད་ཚལ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་དུ་ཕྱིན་པ་ན་འཕགས་པ་ཉེར་དགས་ཁ་ཆོས་ཀྱིས་བསླུས་ཏེ་ནན་གྱིས་བླངས་པས་ཁྱིམ་བདག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་
བདག་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་གོས་རུང་བ་ཚད་ལྡན་བླངས་ཏེ། ཐོབ་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།བདུན་པ་སློང་བར་རིགས་པ་སློང་

252

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་སྤང་ལྟུང་ནི། ཐོབ་ན་དངོས་གཞིའོ།།སྦྱིན་པར་བྱ་བ་མི་སྦྱིན་ན་
ཡང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྟོན་
པ་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ་གྲོང་ཁྱེར་ཕྲེང་བ་ཅན་གྱི་དགེ་སློང་བཞི་བཅུ་ཆོམ་རྐུན་གྱིས་བཅོམ་པ་སྦྱིན་བདག་ལ་གོས་སློང་དུ་གནང་བའི་ཚེ་ཉེར་དགས་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྙེད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
སྒྲུབ་པོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་དེ་དག་དང་བཅས་ཏེ། ཁྱིམ་པ་ལས་གོས་གྲངས་མང་དུ་བསླངས་ཏེ་དགེ་སློང་སོ་སོ་ལ་སྟོད་གཡོགས་སྨད་གཡོགས་ཙམ་བྱིན་ནས་གཞན་ཉེར་དགའ་རང་གི་ཁྱེར་བ་ན་
གཞན་དག་སྨོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་གོས་
བླངས་པས་རབ་བྱུང་གི་ཆོས་གོས་ཟུང་གཅིག་ལས་ལྷག་བ་ཐོབ་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་པ་དངོས་གཞི་དེ་སློང་བར་རིགས་པ་སློང་བའི་

སྤང་ལྟུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།བརྒྱད་པ་སྤགས་པ་སློང་བའི་སྤང་ལྟུང་ནི་

སྤགས་པ་མ་ཕུལ་བར་ཤེས་པ་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེའི་ཚེ་ཁྱིམ་བདག་བཟའ་མི་གཉིས་ཕན་ཚུན་
ལོག་གཡེམ་སྤྱད་པས་ཁྱིམ་ཀྱི་འབྱོར་བ་སྲབ་བ་དང་ཕན་ཚུན་འཐབ་པ་དང་། བྲན་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཡང་བརྡེག་འཚོག་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་ལ། ཉེར་དགས་དེ་གཉིས་ལ་ལོག་གཡེམ་གྱི་ཉེས་དམིགས་

253

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
དང་། སྤངས་པའི་ཕན་ཡོན་བརྗོད་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་བསླབ་པའི་

གཞི་ལ་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་གི་ཁྱིམ་གྱི་འབྱོར་བ་ཡང་རྒྱས་ཕན་ཚུན་མཐུན་ཞིང་བྲན་མོ་ཡང་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པར་གྱུར་
ཏོ།།དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉེར་དགའ་ལ་རས་ཡུག་གཅིག་འབུལ་བར་

གླེངས་པ་དང་། བྲན་མོས་ཐོས་ཏེ་ཉེར་དགའ་ལ་བརྗོད། ཉེར་དགས་ཁྱིམ་བདག་གི་ཁྱིམ་དུ་ཕྱིན་ནས་རས་ཡུག་ཕུལ་བས་འདི་ལས་
བཟང་བའི་རས་ཡུག་དགོས་ཟེར་བ་དང་། ཁྱིམ་བདག་གིས་ཚོང་དུས་ནས་རས་ཡུག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་གཅིག་ཉོས་ནས་འབུལ་བར་ཁས་བླངས། དེའི་རིན་མ་ཁྱེར་བ་ན་ཁྱིམ་བདག་ལ་བརྡེག་
འཚོག་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་གོས་སྦྱིན་པར་
སྤགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་བསླངས་ཏེ། ཐོབ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དགེ་སློང་དེས་ཁྱིམ་པས་རྫས་དེ་རང་ལ་
སྤགས་པར་ཤེས་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། མི་ཤེས་ན་སློང་བའི་སྤགས་
པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།དགུ་པ་སོ་སོ་ནས་སྤགས་པ་སློང་བའི་

སྤང་ལྟུང་ནི། སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་སྤུངས་ཆེ་བ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ཉེར་དགའ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ་སྤགས་པ་སློང་བའི་

254

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤང་ལྟུང་དང་འདྲ་བ་ལ། གོས་སློང་བའི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་
ཡོད་དེ། སྔ་མ་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀ་བསྡོམས་པས་གོས་སྤགས་པ་
ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀ་སོ་སོ་ནས་གོས་རེ་རེ་སྤགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་བསྐུར་བའི་སྤང་ལྟུང་ནི། བསྐུལ་བ་
དང་བསྡད་པ་ལྷག་གམ་ཁས་མ་བླངས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་
བཞུགས་པའི་ཚེ། ཉེར་དགས་ཡི་གེ་སློབ་པའི་གྲོགས་བྱས་པའི་བྲམ་

ཟེ་དབྱར་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྙེད་པ་སློངས་སོ།།དེའི་ཚེ་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་མཉན་ཡོང་དུ་གཤེགས་པ་དང་། བྲམ་ཟེས་མཉན་ཡོད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚོང་བ་ལ་བ་ན་དྲུག་ཅུ་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་བསྐུལ་ནས་ཉེར་
དགའ་ལ་ཕུལ་ཞིག་ཅེས་བསྒོ་བ་དང་། ཚོང་པ་དེ་དག་གིས་མཉན་

ཡོད་དུ་ཉེར་དགའ་ལ་ཕུལ། ཉེར་དགས་དེ་སྤོས་ཚོང་གི་ཁྱེའུ་དད་པ་
དང་ལྡན་པ་གཅིག་ལ་བཅོལ་ཏེ་སྟོན་པའི་དྲུང་དུ་སོང་།།ཚོང་བ་
རྣམས་ཀྱིས་ཉི་མ་ཤར་བའི་དུས་སུ་ཚོང་ཁང་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་བ་ན་དྲུག་ཅུའི་ཆད་པ་བཅད་པ་ལ། སང་ཉེར་དགས་སྤོས་ཚོང་གི་དྲུང་དུ་

འོངས་ནས་པ་ནའི་རྒྱ་ལ་ལྟ་བ་སོགས་སྙད་མང་དུ་བྱས་ཏེ། ཉི་མ་

ཤར་ཏེ་ཁྱེའུ་ལ་ཆད་པ་བཅད་པ་དང་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

255

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆོས་གོས་ཀྱི་རིན་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་པས་ཕོ་ཉ་བ་ཁྱིམ་པ་
ལ་བསྐུར་བ་ཕོ་ཉ་བས་དགེ་སློང་གི་ཞལ་ཏ་བ་ཁྱིམ་པ་ལ་གཏད་པའི་
ཆོས་གོས་འོང་རྒྱུ་དེ་བསྐུལ་བསྡད་དྲུག་ལྷག་བྱས་ཀྱང་མ་སྤྲད་པའི་

ཚེ་སྦྱིན་བདག་ལ་སྦྲན་པ་སླར་རང་ལ་སྤྲད་པ་ཞལ་ཏ་བ་རང་གིས་

སྦྱིན་བདག་གི་སེམས་མགུ་བར་ཁས་མ་བླངས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་ནི། སྡོམ་ལས། སྲིན་བལ་འབའ་ཞིག་ཆ་
གཉིས་དང་།།དྲུག་དང་མཐོ་གང་ལམ་དང་ནི།།འཁྲུ་བ་དང་ནི་གསེར་
དངུལ་ལེན།།མངོན་མཚན་ཅན་དང་ཉོ་ཚོང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་སྲིན་བལ་གྱི་སྤང་ལྟུང་ནི། སྲིན་བལ་གྱི་
བྱས་སམ་བྱེད་དུ་བཅུག་ནའོ།།སྟན་ལ་ནི་བཀྲམ་པ་ཉིད་བྱེད་པ་
མཐར་ཐུག་པའི་དང་པོ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཉན་ཡོད་དུ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་སྲིན་

བལ་གྱི་གདན་བྱས་པས་ཁྱིམ་པ་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྲིན་

256

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བལ་གྱི་སྟན་རང་ངམ་བསྐོས་པ་གང་རུང་གི་ལུས་ངག་དུ་གྲུབ་ཅིང་

བཀྲམ་པ་རྫོགས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་བལ་

ནག་འབའ་ཞིག་གི་སྤང་ལྟུང་ནི། ལུག་གི་བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་

དག་གོ རང་བཞིན་གྱིས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས། དེ་རྗེས་བལ་ནག་འབའ་ཞིག་གི་གདན་བྱས་པས་ཁྱིམ་པ་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་དེ་དང་འདྲ་བ་ལ་སྲིན་

བལ་གྱི་ཚབ་ཏུ་བལ་ནག་བཅུག་པའོ།།གསུམ་པ་ཆ་གཉིས་བསྲེས་
པའི་སྤང་ལྟུང་ནི། དེ་དག་ཕྱེད་པས་ལྷག་པ་ཉིད་ནའོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེས་དེ་རྗེས་ཆ་གཉིས་

ནག་པོ་དང་། ཆ་གཅིག་དཀར་པོ་བྱས་པའི་གདན་བྱས་པས་ཁྱིམ་བདག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
གཞན་སྔར་བཞིན་ལ་ལུག་བལ་ནག་པོ་ཉིད་གཞན་དཀར་པོ་སོགས་
ལས་བྱེད་པས་ལྷག་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།།བཞི་པ་ལོ་

དྲུག་ན་སྟན་བྱེད་པའི་སྤང་བ་ནི།།གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་གཞན་ཡོད་
པའམ་རང་དགར་བཏང་བས་ལོ་དྲུག་མ་ལོན་པར་སྟན་བྱས་པ་ཉིད་

ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེས་
དེའི་ཚེ་གང་ན་རིང་བ་དང་ཐུང་བ་མང་པོ་བྱས་པས་ཀློག་པ་དང་

257

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསམ་གཏན་གྱི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྟན་སྔ་མ་བྱས་

ནས་ལོ་དྲུག་མ་ལོན་ཞིང་གནང་བ་མ་ཐོབ་པར་སྟན་གཞན་ཡོད་པའམ་མེད་ཀྱང་རང་དགར་སྟན་རང་ངམ་བསྐོས་པ་གང་རུང་གིས་
ཟིན་པར་བྱས་ཏེ་བཀྲམ་པ་རྫོགས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་

ཕྱིར།།ལྔ་པ་མཐོ་གང་གི་སྤང་ལྟུང་ནི། གདིང་བ་རྙིང་བ་ལས་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་གིས་མ་གླན་པའི་གདིང་བ་གསར་བ་

བཅོས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་
དེ། དེས་གདིང་བ་རྙིང་པའི་ཚོགས་གཙུག་ལག་ཁང་བླ་གབ་མེད་
པར་སྤུངས་ཏེ་བཞག །གསར་བ་འབའ་ཞིག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ན་
རྙིང་བའི་ཚོགས་རུལ་ཞིང་སྲིན་བུས་གང་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་

སྟོན་པས་གཟིགས་ནས་སྦྱིན་བདག་གི་དད་རྫས་ཆུད་མི་ཟ་བར་བྱ་

བའི་ཕྱིར་དུ། རྙིང་བ་ནས་གསར་བ་ལ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་གླན་དགོས་པར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གདིང་བ་གསར་དུ་བཅོས་པ་ལ་གདིང་བ་རྙིང་པ་

ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་གིས་མ་གླན་པར་ལོངས་
སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་
པ་ལ་བལ་ཐོག་པའི་སྤང་ལྟུང་ནི། ཁྱེར་བ་མེད་ན་དཔག་ཚད་གསུམ་

258

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས་འདས་པར་ལུག་གི་བལ་ཁྱེར་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་རྙེད་པ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དུ་བལ་ཡུལ་དུ་ཚོང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་ཕྱིན་སླར་རྒྱ་གར་དུ་འོང་བའི་ཤིང་རྟ་བལ་གྱིས་བཀང་བའི་སྲོག་ཤིང་ཆག་ནས་བལ་གྱི་ཕུང་པོ་
ལམ་དུ་སྤུངས་པ་དྲུག་སྡེས་བལ་གྱི་ཁུར་ཆེན་བོ་རི་བོ་ལྟ་བུ་ཁུར་ནས་འོངས་པའི་ཚེ་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་སྐྲག་འགའ་ཞིག་མ་དད་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་ལམ་ནས་བལ་ཁུར་ཏེ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་འདས་པ་ན་
སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་ཁུར་

གྲོགས་མེད་པར་དཔག་ཚད་གསུམ་ཚུན་ལ་ལྟུང་བ་མེད་ཅིང་དེ་ནས་རྒྱང་གྲགས་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྤང་ལྟུང་རེ་རེ་དང་ཁུར་གྲོགས་ཡོད་ན་
རྒྱང་གྲགས་གི་མཐར་ཡང་ལྟུང་བ་ངེས་པར་འབྱུང་ངོ་།།འོ་ན་རྒྱང་
གྲགས་དང་དཔག་ཚད་ཀྱི་ཚད་གང་ཞེ་ན། ཡོད་དེ། འདི་ཉིད་དུ་རྡུལ་

ཕྲ་རབ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། ཆུ་རྡུལ་དང་། ལྕགས་དང་། རི་བོང་
དང་། ལུག་དང་། གླང་དང་། ཉི་ཟེར་དང་། སྲོ་མ་དང་། ཤིག་དང་།

ནས་དང་། སོར་མོ་རྣམས་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དྲུག་འགྱུར་དང་། སོར་ཉེར་བཞི་ལ་ཁྲུ་གང་དང་། ཁྲུ་ཕྱེད་དང་བཞི་ལ་མིའི་སྲིད་
དང་། ཁྲུ་བཞི་ལ་གཞུ་འདོམས་གང་། དེ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གྲགས། དེ་

259

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཉིད་དགོན་པའི་ཚད་དང་། དེ་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་དུ་འཇོག་པར་བཤད་དོ།།བདུན་པ་འཁྲུ་བ་སྟེ་བལ་སྨེལ་དུ་འཇུག་པའི་སྤང་ལྟུང་ནི།

ཆོས་གོས་རྙིང་བའི་གནས་སུ་ལུག་གི་བལ་དག་གོ འཆགས་པར་
སྨེལ་བའི་འོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་
དེ། དེས་དགེ་སློང་མ་རྣམས་ལ་བལ་འཁྲུ་བ་སྟེ་སྨེལ་བ་དང་འཚེད་དུ་བཅུག་པས་དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱི་ལག་པ་བཙོ་ལག་མཁན་གྱི་ལག་
པ་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་སྟོན་པས་གཟིགས་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་ལ་
བལ་སྨེལ་དུ་བཅུག་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།བརྒྱད་པ་
གསེར་དངུལ་ལེན་པའི་སྤང་ལྟུང་ནི། རིན་པོ་ཆེ་བདག་གིར་བྱས་

ནའོ།།ལྕོག་པ་ཉིད་ན་དེ་རྫོགས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེས་རིན་པོ་ཆེ་རང་གིས་ལེན་པ་དང་གཞན་ལེན་དུ་བཅུག་པ་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རུང་
བ་མ་བྱས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རང་གི་ལུས་ཀྱིས་རེག་པའམ་གཞན་
རེག་ཏུ་བཅུག་པ་ལ་བདག་གིར་བྱས་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རུང་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྦྱིན་བདག་བདག་པོ་ཉིད་དུ་མོས་སུ་གཞུག་པ་དང་ཞལ་ཏ་བྱེད་པ་བདག་པོ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་དུ་གཞུག་

260

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དང་། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རུང་བ་དག་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།དེ་ཡང་བདག་པོ་ཉིད་དུ་མོས་སུ་གཞུག་པ་དང་། ཁས་ལེན་དུ་གཞུག་པ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དེ་ལ་
ཡིད་གཏད་དེ་བཅང་བ་དང་། དེའི་མིང་ནས་འཆང་བ་ཡིན་ལ། བྱིན་
གྱིས་རློབ་པ་ནི་དགེ་སློང་ཞིག་གི་མདུན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་བཞག་སྟེ་
སྔགས་ཚིག་བརྗོད་པའོ།།དགུ་པ་མངོན་མཚན་ཅན་གྱི་སྤང་ལྟུང་ནི།

བསྐྱེད་བྱིན་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ཡོད་དེ། དེས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོགས་གཞན་ལ་ཁེ་སྤོགས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་འཕྱ་བས་ན་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་དབང་བའི་རིན་པོ་
ཆེ་ཁྱིམ་པ་ལ་སྐྱེད་དུ་བཏང་བ་ལས་ཡུལ་དུས་དེར་གྲགས་པའི་སྐྱེད་ཐོབ་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་ཉོ་ཚོང་བྱེད་པའི་སྤང་

ལྟུང་ནི། གོང་དུ་བསྐྱེད་བྱིན་ནའོ།།ཞེས་འབྱུང་བ་འདིར་གཞན་གྱིས་སོ།།ཞེས་པ་ཉོ་ཚོང་སྤྱོད་པ་ལ་ཁེ་ཐོབ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་ཁེ་སྤོགས་བྱས་པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ལ་
གོས་སོགས་ཉོ་ཚོང་བྱས་པ་ལས་ཡུལ་དུས་དེར་གྲགས་པའི་ཁེ་

261

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཐོབ་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་ནི། སྡོམ་ལས། ལྷུང་བཟེད་གཉིས་དང་ཐ་
ག་གཉིས།།བྱིན་ཕྲོག་སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་དང་།།དགོན་པ་བ་དང་རས་ཆེན་དང་།།བསྔོས་པ་དང་ནི་གསོག་འཇོག་གོ ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་ལྷུང་བཟེད་འཆང་བའི་སྤང་ལྟུང་ནི། ལྷུང་
བཟེད་ཀྱིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་
དེ། དེས་ལྷུང་བཟེད་གྲངས་མང་དུ་བསགས་ཤིང་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་མེད་པར་འཆང་བ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་དབང་

བྱར་ཡོད་པའི་ལྷུང་བཟེད་རུང་བ་ཚད་ལྡན་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་བཞག་ན་རང་སྟོབས་དང་ཤན་སྟོབས་གང་རུང་གིས་ཞག་བཅུ་
འདས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་ལྷུང་བཟེད་འཚོལ་
བའི་སྤང་བ་ནི། ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་བསླངས་པས་ཡོངས་
སུ་བཙལ་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ཡོད་དེ། སྤོས་འཚོང་གི་ཁྱེའུ་ཞིག་ལྷུང་བཟེད་རྙེད་པ་བསོད་སྙོམས་

262

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཞིག་ལ་ཕུལ་བས་མི་འདོད་ཟེར་བ་ཉེར་དགས་ཚོར་ནས། དེས་དེ་
ལ་ལྷུང་བཟེད་བླངས་པས་དགེ་སློང་ཧྲལ་པོར་ཤེས་ནས་མ་བྱིན་ནོ།།དེའི་ཚེ་ཉེར་དགས་ལྷུང་བཟེད་འདི་ཁོ་བོས་མ་ཐོབ་ན་ཉེར་
དགའི་མིང་འདོར་ཟེར་ནས་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་གཅིག་ལ་རིན་

སྟེར་དུ་བཅུག་ནས་ཐོབ་པ་ན་ཁྱེའུས་ལྷུང་བཟེད་ག་རེ་ཞེས་མི་མཛེས་པའི་ཚིག་སྣ་ཚོགས་བརྗོད་པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

རང་ལ་ལྷུང་བཟེད་རུང་བ་ཚད་ལྡན་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་
ཡིན་པ་ལ་ལྷུང་བཟེད་བླངས་ཏེ་ཐོབ་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྷུང་བཟེད་ལྷག་པོ་འདི་དགེ་སློང་རང་གིས་སྤངས་པས་མི་

ཆོག་གི །དགེ་འདུན་ལ་སྤངས་དགོས་ལ་སྤང་ལུགས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྲལ་མགོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྲིམས་ནས་སྙིགས་མའི་ལྷུང་

བཟེད་དེ་བཅང་དགོས་པའི་ཆད་ལས་འབྱུང་། དེ་ལ་ནི་ལྷུང་བཟེད་འབྲེལ་མེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། རང་དབང་བ་དང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར།།གསུམ་པ་འཐག་འཇུག་གི་སྤང་བ་ནི། རིན་

མེད་པར་བསྒོ་བས་སམ། གཞན་གྱིས་ཀྱང་འཐག་ཏུ་བཅུག་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེ་
དགས་དོག་པའི་ཚོགས་མང་དུ་རྙེད་པ་ཐ་ག་པ་སྤྱི་ཐེར་གྱི་དྲུང་དུ་

263

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཕྱིན་ནས། མཁས་པ་རྒྱང་ནས་རབ་གསལ་བ།།གངས་དང་ལྡན་
པའི་རི་བོ་འདྲ།།མི་མཁས་རྣམ་པར་མི་གསལ་བ།།མུན་པའི་ནང་དུ་

མདའ་འཕང་འདྲ།།ཞེས་བསྟོད་པས། ཐ་ག་པ་ན་རེ། འཕགས་པ་དོག་པ་ཡོད་ན་ཁོ་བོས་འཐག་གོ་ཟེར་བ་དང་དོག་པ་འཐག་ཏུ་བཅུག་གླ་རྔན་མ་བྱིན་པ་དང་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་

ལ་གོས་འཐག་ཏུ་བཅུག་སྟེ་ཁྲུ་གང་ཡན་ཆད་བཏགས་ཟིན་ཞིང་གླ་

མི་སྟེར་བར་ཐག་བཅད་པ་ན་སྤང་ལྟུང་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་འཐག་པ་སྐྱེད་པའི་སྤང་ལྟུང་ནི་གྲུབ་པ་ན་དངོས་གཞིའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁྱིམ་བདག་ཕོ་མོ་གཉིས་སོ་སོར་མི་མཐུན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འབྱོར་པ་སྲབ་པ་ཉེར་
དགས་ཕན་ཚུན་མཐུན་པར་བྱས་པའི་བཀའ་དྲིན་གསབ་ཕྱིར་དུ་
རས་ཡུག་བཏགས་ནས་འབུལ་ལོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཉེར་དགས་ཐོས་ཏེ། ཐ་ག་པའི་དྲུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ། རས་ཡུག་འདི་དཀྱུས་རིང་བ་དང་ཞེང་ཆེ་
བ་ཐགས་བཟང་བ་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྨྲས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིམ་བདག་གི་དོག་པ་མང་དུ་ཟད་པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་

ལ་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་པས་བསྔོས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐ་ག་པ་ཁྱིམ་

264

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལ་འཐག་ཏུ་བཅུག་པ་སྦྱིན་བདག་གི་བསྔོས་ཚོད་ལས་ཞེང་
དཀྱུས་གང་རིགས་ཆེར་སྐྱེད་དུ་བཅུག་ཅིང་ཐགས་བཟང་དུ་བྱེད་དུ་
བཅུག་སྟེ་ལག་ཏུ་ཐོག་པ་ན་དངོས་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།ལྔ་པ་
བྱིན་ཕྲོགས་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་ནི། ལུས་ལས་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོར་གྱུར་
པ་མཐར་ཐུག་པ་ན་མཐའི་འོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཉན་ཡོད་དུ་ཉེར་དགས་རང་དང་ལྷན་ཅིག་
གནས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གོས་བྱིན་ནས་ཕྱི་བཞིན་

འབྲང་མ་ཐུབ་པ་ན། ངས་གླེན་པ་ཁྱོད་ལ་བསམས་ནས་གོས་བྱིན་པ་
མིན་པས་ངའི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་ན་ཚུར་ཐོངས་ཟེར་ནས་འཕྲོགས་
པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གོས་སམ་ལྷུང་བཟེད་གཞན་ལ་
བྱིན་པ་ཡིད་བཅུགས་དང་རྐུ་སེམས་མེད་པར་འཕྲོགས་ཏེ་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕྲོགས་པའི་དངོས་
པོ་ལ་འདིར་གོས་ཞེས་བྱ་བ་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
འདིར་གོས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་མཚོན་པ་སྟེ། དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་
གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་གཞན་ཡང་འཕྲོགས་ན་དངོས་གཞིའི་ཁ་ན་མ་

ཐོ་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། གང་ལ་འཕྲོགས་པའི་ཡུལ་དེ་
ཡང་དགེ་སློང་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཡིན་

265

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ན་ཉེས་བྱས་ཙམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།།ལུང་གི་སྡོམ་ཚིག་དང་བསྟུན་ན་
སྐབས་འདིར་སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་སྤང་བ་འཆད་རིགས་ནའང་། འདིར་

ཞུ་བ་དང་བསྟུན་ནས་དགོན་པའི་འབྲལ་སྤང་འཆད་པ་ལ། ལྷག་པ་ལ་
ནི་བག་ཡངས་མེད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་མཉན་ཡོད་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ་དགེ་སློང་
འགའ་ཞིག་གིས་རི་བྲག་ཏུ་དབྱར་གནས་པར་ཁས་བླངས། སྦྱིན་
བདག་གིས་རྙེད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཕུལ་བ་ཆོམ་རྐུན་པ་དག་གིས་བཅོམ་ནས་དགེ་སློང་རྣམས་མཚན་མོའི་དུས་སུ་སྒྲེན་མོར་མཉན་ཡོད་དུ་
ལྷགས་པ་སྟོན་པས་གསན་ནས་དགོན་པར་གནས་པའི་དགེ་སློང་
གིས་ཞག་དྲུག་ཚུན་དུ་ཆོས་གོས་དང་བྲལ་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་པར་གནང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དྲུག་སྡེས་དེ་ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་འདས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་
དགོན་པ་བས་འཇིགས་པའི་དབང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་
ཆོས་གོས་གསུམ་ལས་གང་རུང་ཞིག་གྲོང་དུ་བཞག་སྟེ། ཆོས་ལྡན་
གྱི་བྱ་བ་ཡིན་ན་དགོན་པ་དང་གྲོང་ཉེ་འཁོར་དང་བཅས་པའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཞག་དྲུག་སྡོད་པར་གནང་བ་ཡིན་པ་ལ་ཞག་བདུན་པའི་སྐྱ་རེངས་
ཤར་བ་ན་དངོས་གཞིར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།།བདུན་པ་རས་ཆེན་གྱི་
སྤང་བ་ནི། སྔོན་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ལས་དེ་མ་ཡིན་པའི་དུས་གཉིས་

266

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ།།ཞེས་དང་། གྲུབ་ན་མཐའི་འོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོ་
དབྱར་གནས་པའི་ཚེ་ཟླ་བ་གཅིག་ལས་ཀྱང་ལྷག་པའི་གོང་དུ་དབྱར་
གྱི་གོས་རས་ཆེན་བཙལ་པ་དང་དགག་དབྱེ་བྱས་པའི་རྗེས་སུ་ཟླ་བ་
ཕྱེད་ལས་ལྷག་པར་རས་ཆེན་དགོས་མེད་དུ་བཅངས་པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རས་ཆེན་
བཙལ་སྔས་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་བཞག་ཕྱིས་གྱི་སྤང་ལྟུང་གཉིས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གནས་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཟླ་བ་གཅིག་
གི་སྔ་རོལ་དུ་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་བཙལ་ཞིང་ཐོབ་པ་ན་དེར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། དེ་རང་དབྱར་ཟླ་བ་གསུམ་གནས་པའི་དགག་དབྱེ་བྱས་པའི་དུས་ལས་ཟླ་བ་ཕྱེད་འདས་པར་རས་ཆེན་
བཅངས་པ་ལས་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།བརྒྱད་པ་བརྟད་པའི་སྤང་

ལྟུང་ནི། དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་བདག་གིར་བྱེད་ནའོ།།ཞེས་དང་།
དེ་བགོས་ན་ཡང་ངོ་།།མ་བགོས་ན་ཡང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེའི་ཚེ་རི་བྲག་གི་དགོན་
པར་ཚོང་པས་དབྱར་གྱི་རྙེད་པ་ཕུལ་པ་ན་དྲུག་སྡེས་དབྱར་རྙེད་རྣམས་ཁ་ཟས་སུ་བྱས་ནས་ཟད་པར་བྱས་པ་དང་ཚོང་བ་རྣམས་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ་

267

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དབྱར་རྙེད་བདག་གིར་བྱས་པ་སྔས་པའི་སྤང་པ། དབྱར་རྙེད་བགོ་བ་
སྔས་པའི་སྤང་པ། དབྱར་རྙེད་བཞག་ཕྱིས་ཀྱི་སྤང་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དབྱར་གྱི་ནང་
ལོགས་སུ་དབྱར་རྙེད་ཀྱི་རྒྱུ་སྦྱིན་བདག་ལས་སྤྱི་ཚོམ་དུ་བདག་
གིར་བྱས་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རྙེད་པ་དེ་དབྱར་གྱི་ནང་ལོགས་སུ་སོ་སོར་བགོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གིས་དབྱར་རྙེད་སྦེད་པ་པོ་མ་བསྐོས་
པར་དགག་དབྱེའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་མར་ངོའི་ཚེས་གཅིག་གི་མཚན་མོ་
འདས་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། སྤང་བ་གསུམ་གའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་
བ་ནི་དབྱར་རྙེད་ཡིན་ཏེ། དབྱར་གྱི་རྙེད་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་

དོ།།ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།ལྟུང་བ་དེ་རྣམས་ལ་སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་ལྟུང་བ་
ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དབྱར་སྔ་ཕྱི་གང་ཁས་བླངས་པ་
ཡིན་ཀྱང་དབྱར་རྙེད་བདག་གིར་བྱེད་པ་དང་བགོ་བ་སོགས་སྟོན་ཟླ་
ཐ་ཆུང་གི་ཚེས་གཅིག་གམ་ཉའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་པར་བྱ་དགོས་རྒྱུ་མ་བྱས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤང་ལྟུང་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར།།དགུ་པ་བསྔོས་བསྒྱུར་གྱི་སྤང་ལྟུང་ནི། གཞན་གྱི་གང་ཟག་གཞན་ནམ་དགེ་འདུན་ལ་བསྔོས་པའི་གོས་ཤེས་བཞིན་དུ་བདག་
ཉིད་ལ་བསྒྱུར་ཏེ་ཐོབ་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

268

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་པོ་ཡོད་དེ། དེའི་ཚེ་བསོད་སྙོམས་པ་ཞིག་གིས་ཁྱིམ་བདག་
འགའ་ཞིག་དད་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་འདུན་ལ་རས་ཡུག་
འབུལ་བར་བསྔོས་པ་ན་ཉེར་དགས་བདག་ཉིད་ལ་བསྒྱུར་བ་དང་
གཞན་དག་ཁ་ཟེར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྦྱིན་བདག་གི་གོས་སམ། ལྷུང་
བཟེད་གང་རུང་དགེ་སློང་གཞན་ལ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྔོས་པ་དགེ་སློང་རང་ཉིད་ལ་བསྒྱུར་བས་ཐོབ་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བཅུ་པ་གསོག་འཇོག་གི་སྤང་བ་ནི། བཟའ་བའི་ཕྱིར་འཆང་
ནའོ།།དེའོ།།སྐྱ་རེངས་བརྒྱད་པ་ཤར་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེའི་ཚེ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་སྨན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞག་པ་རུལ་བ་དང་

མྱགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྨན་གྱི་རིགས་བཞི་པོ་བྱིན་
ལེན་བྱས་པ་མ་གཤིག་པར་རང་གི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པ་ན་
དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྔ་དྲོ་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་ཕྱི་དྲོ་དང་། ཕྱི་དྲོ་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་སྲོད་ཐུན་གྱི་མཐའ་དང་། ཞག་བདུན་པ་སྐྱ་རེངས་བརྒྱད་པ་ཤར་བ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན་གྱི་ནམ་འཚོ་བའི་
མཐའ་ལས་འདས་པ་ན་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

269

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་བཤགས་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་པ་ལྟུང་བྱེད་འབའ་
ཞིག་པ་ལ། བཅུ་ཚན་དགུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ནི། སྡོམ་ལས། རྫུན་སྐྱོན་
དགེ་སློང་ཕྲ་མ་དང་།།སྐྱོ་སྡོགས་བྱེད་དང་སྟོན་པ་དང་།།འདོན་དང་གནས་ངན་ལེན་ཆོས་དང་།།བཤེས་ངོར་བྱེད་དང་ཁྱད་དུ་གསོད།།ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་རྫུན་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དེ་གཉིས་དང་ཕམ་པར་འགྱུར་པ་དང་དགེ་འདུན་ལྷག་
མར་འགྱུར་པ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རྫུན་དུ་སྨྲ་བའོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བྱུང་ལ་མ་བཅས་པ་དང་།
བྱུང་ལ་བཅས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། སྒྲ་གཅན་འཛིན་
དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ཤཱཀྱ་ལག་རྒྱུད་ཀྱི་བྲམ་
ཟེ་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་གཅིག་དང་རྩོད་པར་ཁས་བླངས་ནས་
བདག་གལ་ཏེ་ཕམ་ན་བདག་ཐེག་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་རྩོད་པའི་དུས་ལས་འདས་ཏེ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྫུན་

སྨྲས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཡོད་དེ།

270

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལས་གཞན་པའི་ཐ་སྙད་ལྔ་ལྡན་ལ་
རྫུན་བཞི་ལས་གཞན་པའི་རྫུན་ངག་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་གྱིས་སྨྲས་པ་
ཕ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྫུན་བཞི་ནི། ཕམ་

པ། ལྷག་མ། སྦོམ་པོ། ཉེས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་རྫུན་རྣམས་ཡིན་ལ།

དང་པོ་གཉིས་སྔར་བཤད་ཟིན་ལ། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། རྫུན་སྨྲ་བའི་ལྟུང་
བྱེད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྫུན་བཞི་ལས་

གཞན་དུ་དགེ་སློང་གིས་རྫུན་སྨྲས་པ་ཐམས་ཅད་རྫུན་སྨྲའི་ལྟུང་བྱེད་
དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྦོམ་པོར་གྱུར་བའི་རྫུན་
སྨྲ་ནི། འདིར་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ལས་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆོས་མ་ཡིན་

པ་ཆོས་དང་ཆོས་ལ་ཆོས་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི་ཉེས་པ་སྦོམ་
པོའོ།།ཞེས་གསུངས་པས་བསྟན་ཏེ། དཔེར་ན། ཤེད་བུ་སེར་སྐྱས་
མིའི་ངོ་མ་ཟློག་པར་ཆོས་ལོག་སྨྲས་པ་ལྟ་བུའོ།།ཉེས་བྱས་སུ་གྱུར་
པའི་རྫུན་སྨྲ་ནི། འདིར་གསོ་སྦྱོང་ལ་ཅི་འདི་ལ་ཁྱེད་ཡོངས་སུ་དག་
གམ་ཞེས་ལན་གསུམ་གྱི་བར་དུ་དྲིས་པ་ལས་མ་དག་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ཅང་མི་སྨྲ་བས་འདའ་བར་བྱེད་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།ཞེས་
གསུངས་པས་བསྟན་ཏེ། དྲིས་པའི་ཚེ་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་
པའི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཉེས་བྱས་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་སྐྱོན་སྨྲ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་གི་འོ་།། ཞེས་

271

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དང་། སྨྲས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
དྲུག་སྡེས་དགེ་སློང་གཞན་རྣམས་ལ་ཡན་ལག་ཉམས་པ་དང་རིགས་

རུས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ན་དེ་དག་ཡིད་མི་བདེ་བར་
གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཞན་ལ་ཡུལ་དེར་སྐྱོན་དུ་གྲགས་པ་གང་ཡང་
རུང་བ་སྨྲས་པ་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཕྲ་མ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། འོག་མ་ལ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་དང་། སྨྲས་པ་
ནའོ།།གལ་ཏེ་མིང་ནས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་བར་དུ་ཕྲ་མ་སྣ་ཚོགས་བྱས་པས་བསམ་གཏན་དང་ཀློག་པའི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་བ་
ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་དགེ་སློང་ཕན་ཚུན་དབྱེ་བའི་བསམ་པས་ཕྲ་མའི་ཚིག་
ངག་ཏུ་སྨྲས་པའི་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་སྐྱོ་
སྔོགས་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།།དགེ་སློང་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་པ་ཉིད་དགེ་
འདུན་གྱི་ལེགས་པར་ཞི་བར་བྱས་པ་ཉིད་ལའོ།།སྐྱོ་སྔོགས་
སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་དེ་དག་རྩོད་པར་གྱུར་པ་ནི་དགེ་སློང་གཞན་དག་གི་རྩོད་པ་
ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བྱས་པ་དང་། དྲུག་སྡེས་རྩོད་པ་འདི་ནི་

272

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལེགས་པར་ཞི་བར་མ་བྱས་སོ་ཟེར་ནས་ཕན་ཚུན་རྩོད་པར་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་གཉིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་རྩོད་པ་བཞི་པོ་གང་
རུང་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བྱས་པ་ལ་རང་ཉིད་ཞི་

བྱེད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་བཞིན་དུ་སྐྱོ་སྔོགས་བྱེད་པ་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་བུད་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྟོན་
པ་ལའོ།།ཆོས་སོ།།ཚིག་དྲུག་ལས་ལྷག་པར་རོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་བུད་མེད་ལ་
ཆོས་སྟོན་པ་ན་བུད་མེད་ཀྱི་ནུ་མ་དང་ཤ་མཚན་ལ་རེག་པ་སོགས་བྱས་པས་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རིག་པའི་སྐྱེས་པ་མེད་པར་
ཁྱིམ་པ་མོ་ལ་ཆོས་ཚིག་ལྔ་འམ་དྲུག་ལས་ལྷག་པ་བསྟན་ནས་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་འདོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།

བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་གཅིག་ཆར་རམ་མཇུག་ཐོགས་སུ་
སྟོན་བྱེད་དུ་གྱུར་བའི་ཆོས་དང་ཡི་གེ་ཡང་འདོན་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་བསྙེན་
པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་རྒོད་བག་གི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་

བསླངས་ནས་སྐད་ཀྱི་གདངས་སྣ་ཚོགས་འདོན་པ་ན་གཞན་མ་དད་

273

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རྒོད་བག་གི་བསམ་པས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་
པ་དང་མཉམ་པོར་རམ་མཇུག་ཐོགས་སུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ཚིག་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གི་ཚད་དུ་ལོངས་པའི་ཡི་གེ་སྐད་ཀྱི་གདངས་མཐོན་པོས་
འདོན་པར་བྱས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་གནས་ངན་ལེན་བརྗོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཉན་པ་པོ་མི་ཤེས་པ་ཉིད་དང་བསྙེན་པར་
མ་རྫོགས་པ་ཉིད་དག་དང་ལྡན་པ་ལའོ།།སྨྲས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་རྒན་བུ་འགའ་
ཞིག་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་བྱུང་སྤོ་མགུ་སྤྱོད་པ་ན་དགེ་འདུན་
གྱི་གནས་མལ་ཕྱག་དར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་དྲུག་སྡེས་འདི་དག་དད་

པ་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ཕྱིར་འཆོས་
པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྨྲས་པས་གཞན་དག་གི་གནས་བརྟན་རྒན་
པོ་དག་ཀྱང་འདི་འདྲ་ན། གཞོན་པ་ལྟ་སྨྲོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་འཕྱ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་དགེ་སློང་
གཞན་གྱི་ཕམ་ལྷག་གི་ལྟུང་བ་གང་རུང་བརྗོད་པས་དོན་གོ་བ་ན་
དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།བརྒྱད་པ་མི་ཆོས་བླ་མ་བདེན་པར་བརྗོད་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། བདེན་པ་ཉིད་ནའོ།།བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་བསྙེན་

274

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པར་མ་རྫོགས་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉ་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་ལྔས་དགྲ་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཚེ། མུ་གེའི་དུས་ཤིག་ཏུ་ཉ་བའི་དྲུང་དུ་
མི་ཆོས་བླ་མ་ཐོབ་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་བརྗོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་གྲངས་མང་བར་བླངས་ཏེ་ལོངས་སྤྱད་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མི་ཆོས་བླ་མ་ཐོབ་པ་སྟེ་ཡུལ་བསྙེན་པར་
མ་རྫོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བརྗོད་པའི་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དགུ་པ་བཤེས་ངོར་བྱས་སོ་ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱི་ཟས་ཀྱི་རྙེད་པ་མ་ཡིན་པ།

ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གྱད་བུ་
ནོར་དགེ་འདུན་གྱི་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པར་གྱུར་བས། ཆོས་གོས་ངན་པར་གྱུར་བ་ན། དགེ་འདུན་གྱི་རས་ཡུག་གཅིག་རྙེད་པ་ཆོས་གོས་
ཀྱི་རྒྱུར་བྱིན་པའི་ཚེ་མཛའ་བོ་དང་ས་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་དགེ་འདུན་འདི་
དག་ནི་བཤེས་ངོར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་རྫས་ཆུད་
སོན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དགེ་འདུན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་
འདུན་གྱི་རྙེད་པ་གང་ཟག་ལ་སོགས་པར་བསྔོས་སོ་ཞེས་སྐུར་བ་

275

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བཏབ་པའི་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་བ་ཁྱད་དུ་གསོད་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། འདུལ་བ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་
འདོན་པའི་ཚེ་བསླབ་བའི་གཞི་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་འདི་དག་གིས་ཅི་ཞིག་

བྱ་ཞེས་ཟེར་ནས་བསླབ་པ་ཁྱད་དུ་བསད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འདུལ་བའི་

ཚིག་ཁྱད་དུ་གསོད་བའི་ངག་གཞན་ལ་སྨྲས་པའི་དོན་གོ་བ་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་གཉིས་པ་ནི།།སྡོམ་ལས། ས་བོན་འཕྱ་བ་བསྒོ་བ་
དང་།།ཁྲི་དང་གདིང་དང་སྐྲོད་པ་དང་།།ཕྱིས་གནོན་འབྱུང་བ་
འདེབས་པ་དང་།།རིམ་པ་གཉིས་སུ་བརྩིགས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི་དང་པོ་ས་བོན་དང་སྐྱེ་བ་འཇིག་པའི་ལྟུང་བྱེད་
ནི། མ་ཉམས་པ་ཉིད་ལའོ།།ཞེས་དང་། དེར་འདུན་པས་སོ།།རང་
ངམ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་རུང་ངོ་།།ཉམས་པར་གྱུར་བ་ན་དངོས་གཞི་དག་གོ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།

276

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དྲུག་སྡེས་ཤིང་ལྗོན་པ་རང་གིས་གཅོད་ཅིང་གཞན་གཅོད་དུ་བཅུག་
པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ས་བོན་དང་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་ཤིང་ལྗོན་པ་གང་ཡང་རུང་བ་མ་ཉམས་པར་ཀུན་སློང་
ཉམས་འདོད་པས་རང་ངམ་བསྐོས་པ་གང་རུང་གིས་ཉམས་བར་

བྱས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།།གཉིས་པ་འཕྱ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།
གང་ཟག་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཛའ་བོ་དང་ས་ལས་
སྐྱེས་གཉིས་ཉེར་དགའ་དང་ལྷན་ཅིག་གཏམ་བྱེད་པ་ན་ཚེ་དང་ལྡན་
པ་ཉེར་དགའ་ཁྱོད་ཀྱང་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་སྟོབས་པ་ན་ཚེ་དང་ལྡན་པ་གྱད་བུ་ནོར་བཞིན་དུ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མཐོ་འཚམས་པར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་
བྱེད་པའི་ཚེ་གང་ཟག་བཅུ་གཉིས་པོ་གང་རུང་ལ་མིང་ནས་སྨོས་ཏེ་
མངོན་སུམ་དུ་འཕྱ་བ་དང་། མིང་ནས་མ་སྨོས་ཀྱང་ཟུར་ནས་
གཞོགས་འཕྱས་བྱས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་བཅུ་གཉིས་

ཡོད་དེ། གནས་ཁང་ཟས་ལ་བསྐོ་བ་གཉིས།།ཐུག་པ་བག་ཚོས་
བྲིམ་པ་གཉིས།།ཕྲན་ཚེགས་བྲིམ་པར་བྱེད་པ་དང་།།སྣོད་སྤྱད་བྲིམ་

277

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དང་གོས་ཀྱི་གཉིས།།དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་སྦེད་དང་འགྱེད།།མངག་
ཞུགས་པ་དང་མཛེས་ཆོས་ཏེ།།གང་ཟག་བཅུ་དང་གཉིས་པོ་དག །
སྟོན་པའི་ཡང་དག་བཤད་པ་ཡིན།།ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བསྒོ་བ་རྣ་ལ་གཟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་གི་བསྒོ་བ་
རྣ་ལ་གཟོན་ནའོ།།དེར་འདུན་པས་སོ།།གཞན་བརྗོད་པས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདུན་
པ་ལ་ཕན་པའི་བསམས་པས་ལྟུང་བ་གླེངས་པ་ན། འདུན་པ་ན་རེ།
ཁྱོད་ལ་ཁོ་བོ་ལྟུང་བ་མི་གླེང་ངོ་།།ཁྱོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ལ་ལྟུང་བ་མ་གླེང་
ཞིག ཁྱོད་དང་ཁོ་བོ་མི་འདྲ་སྟེ། ཁོ་བོའི་སྟོན་པས་བྱང་ཆུབ་བརྙེས་པ་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར་བ་ན། གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་ལ་

ཆོས་ལྡན་གྱི་ཚིག་གིས་བསྒོ་བའི་ལན་ལོག་པར་སྨྲས་པའི་དོན་གོ་
བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཁྲི་ཅེས་པ་གནས་མལ་མ་བསྡུས་
པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པ་དང་འདས་པ་ལ་ནི་

མཐའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་མ་བསྡུས་པར་བླ་གབ་མེད་པར་བཞག་ནས་ཆུད་ཟོས་པ་སྟོན་པས་གཟིགས་

ནས་སྦྱིན་བདག་དད་པ་ཅན་གྱི་རྫས་ཆུད་སོན་པར་བྱེད་དོ།།ཞེས་

278

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་མལ་མ་བསྡུས་པར་བླ་
གབ་མེད་པར་བཞག་སྟེ་ཕན་ཕུན་དུ་གྱུར་པ་འམ། འདོམ་བཞི་བཅུ་

རྩ་དགུ་འདས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གདིང་བའི་ལྟུང་བྱེད་
ནི། གནས་ནས་འཕགས་པར་འགྱུར་བ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ཡན་ཆད་སྔར་ཐལ་བའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
དགེ་སློང་རྒན་ཞུགས་གཉིས་ཀྱིས་དགེ་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་རྩྭ་དང་ལོ་མའི་ཚོགས་མང་དུ་བཏིང་སྟེ་མ་བསྡུས་པར་སོང་བ་ན།
ཕྱོགས་དེ་ཉིད་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་
ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

དགེ་འདུན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་རྩྭ་འམ་ལོ་མའི་ཚོགས་བཏིང་བ་

ཞེས་བྱ་བ་སྔར་གནས་མལ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་
པ་སྐྲོད་པའི་ལྟུ་བྱེད་ནི། སྐྲོད་པ་ལའོ།།གཞན་གྱིས་ཀྱང་ངོ་།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་རང་
དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པའི་དགེ་སློང་གསར་བུ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
ཕྱི་རུ་བཏོན་པ་དང་མཚན་མོ་ཐོག་ཐག་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

གྲོགས་དགེ་སློང་གཞན་དགེ་འདུན་གྱི་གནས་ནས་བསྐྲད་ཏེ་ཉེ་

279

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཁོར་འདས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཕྱིས་གནོན་བྱེད་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཕྱིས་གནོན་བྱེད་པ་ལའོ།།དེ་ནི་དཔེ་སྟེ། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་རང་
གི་གྲོགས་དགེ་སློང་གསར་བུ་སྔར་འོངས་པ་དག་ལ་གྲུ་མོ་དང་པུས་མོ་ལ་སོགས་པས་བརྫི་བར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་
སྔར་བཞུགས་པའི་དགེ་སློང་ལ་མཐོ་འཚམ་པའི་ཕྱིས་གནོན་བྱས་ན་
དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་རྩ་བ་འབྱུང་བ་ལ་འདུག་པའི་ལྟུང་
བྱེད་ནི། གནོན་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་དགའ་དང་བསོད་སྙོམས་པ་གཅིག་ལྷན་ཅིག་

ལྗོངས་རྒྱུ་བ་ན་ཉེར་དགས་ཁོ་བོའི་ཁུར་འདི་ཁུར་ཅིག་ཅེས་སྨྲས་པ་
དང་། བསོད་སྙོམས་པ་ན་རེ། དོན་མེད་པའི་ཡོ་བྱད་འདི་ཁོ་བོ་ལ་མི་དགོས་ཟེར་རོ།།དེའི་ཚེ་རི་བྲག་གི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བསོད་
སྙོམས་པ་དེ་གནས་ཤིང་སྒོ་ཤིན་ཏུ་དམ་པོར་བཅད་དེ་ཡོད་པ་ན།
ཉེར་དགས་དེ་ཡོད་པའི་སྟེང་གི་ཐད་སོ་ནས་ཁྲིའི་རྐང་པ་རྣོ་བར་
བྱས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ལྕིད་ཀྱིས་མནན་པས་དེའི་དཔྲལ་བ་གཞོམ་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མཐོ་འཚམ་པའི་བསམ་པས་དགེ་འདུན་གྱི་

280

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟེང་གི་ཐོག་ཏུ་ཁྲིའི་རྐང་པ་བཙུགས་ནས་མནན་
ཏེ་འདུག་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་དུད་འགྲོ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རང་སྤྱོད་པའི་དོན་ཉིད་དེ་ལས་གཞན་པ་ལའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདུན་པས་སྲོག་
ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་ལ་ལོ་མ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡང་འདེབས་
པས་སྲོག་ཆགས་མང་དུ་ཤི་བ་ལས་གཞན་མ་དད་པས་དེ་ལྟར་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་རང་

གཞན་ཐུན་མོང་བའམ་གཞན་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་ཆུ་ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ལ་དུད་འགྲོའི་སྲོག་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་
བསམ་པས་སྤྱད་པས་དུད་འགྲོ་ཤི་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་
པ་ཕ་གུའི་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བརྩིགས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།
ཕ་གུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་བར་བརྩིག་པ་བྱས་པ་ལའོ།།གཞན་
གྱིས་ཀྱང་ངོ་།།ཉི་མ་དེ་ལའོ།།གཞན་ལ་ཡང་འཇིམ་པ་མེད་པ་ལས་
སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་
སྡེས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་
བརྩིགས་པས་དེའི་ནུབ་མོ་ཞིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་
བརྩིགས་པ་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཕ་གུ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་

281

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
མ་བརྩིགས་ཀྱང་ཉི་མ་གཞན་ལ་འཇིམ་པ་མེད་པར་བརྩིགས་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་གསུམ་པ་ནི།།སྡོམ་ལས། མ་བསྐོས་ཉི་མ་ནུབ་པ་
དང་།།ཟས་དང་ཆོས་གོས་གཉིས་དག་དང་།།དོན་མཐུན་གྲུ་དང་
དབེན་པ་གཉིས།།དགེ་སློང་མ་ཡིས་སྦྱོར་བཅུག་པའོ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་མ་བསྐོས་པར་སྟོན་པའི་

ལྟུང་བྱེད་ནི། བསྐོས་པ་དེ་དག་ལས་གཅིག་དང་ཡང་མི་ལྡན་པ་དང་

མ་བསྐོས་པར་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་བསྟན་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྟོན་པས་དགེ་སློང་མ་
རྣམས་ལ་དགེ་སློང་གནས་བརྟན་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དྲུག་སྡེས་ཆོས་སྟོན་པ་ན་དགེ་སློང་མ་དང་ཀུན་ཏུ་རྩེ་བ་ལུས་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ་ན། གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་དགེ་སློང་མའི་སྟོན་པར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྐོས་པ་མ་ཡིན་

པར། དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགེ་

282

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སློང་མའི་སྟོན་པར་བསྐོ་འོས་པའི་དགེ་སློང་ཡོད་དེ། རྒྱལ་ཚབ་ལྟ་
བུའི་དགེ་སློང་བསྐོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བསྐོ་བའི་གནས་དང་

དུས་ཡོད་དེ། མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་དང་། གསོ་སྦྱོང་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་མོ་
བསྐོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་ཚབ་ལྟ་བུའི་དགེ་སློང་མེད་ན་
སྟོན་པར་བསྐོ་འོས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། སོ་ཐར་གྱི་མདོ་ཐོན་པའི་དགེ་སློང་རྣམ་དག་སོགས་བསྐོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཉི་མ་

ནུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཉི་མ་ནུབ་པ་ཉིད་

ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་དགའ་བྱེད་ཀྱིས་དགེ་སློང་མ་ཨུཏྤ་ལའི་མདོག་ཅན་འཁོར་དང་
བཅས་པ་ལ་ཉི་མ་ནུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་སློང་མ་
འཁོར་བཅས་མཉན་ཡོད་དུ་ཕྱིན་པ་དང་སྒོ་བཅད་པར་གྱུར་ཏེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གནས་པ་ན་ཆོམ་རྐུན་པ་ལྔ་བརྒྱས་དགེ་སློང་མ་འཁོར་བཅས་བཅོམ་པར་བརྩམས་པ་དང་། དགེ་སློང་མས་དམག་གི་

ཚོགས་སྤྲུལ་བཅོམ་པར་མ་ནུས་ཀྱང་ཆོས་སྟོན་པ་པོ་ལ་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་ལ་ཉི་མ་ནུབ་གྱི་བར་དུ་ཆོས་སྟོན་
པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཟས་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་སྟོན་ཏོ།།ཞེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་དེ་

283

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟར་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཟས་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དུ་དགེ་སློང་མ་
ལ་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་སྨྲས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགའ་བྱེད་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་ན་དགེ་སློང་མས་ཟས་ཅུང་ཟད་ཕུལ་བ་ཉེར་དགས་མཐོང་ནས། དགའ་བྱེད་ནི་ཟས་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་
སློང་གཞན་ཟས་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་མིན་པ་ལ་དེ་
ལྟར་སྟོན་ཏོ་ཞེས་སྐུར་བ་བཏབས་པས་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གོས་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་

ལའོ།།གོས་བྱེད་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་དགེ་སློང་མ་སྦེད་མའི་སྣམ་སྦྱར་ལ་སོགས་
པའི་གོས་མང་དུ་བཙེམ་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་མའི་གོས་བཟོ་བྱས་ཏེ་ཟིན་པ་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་གོས་སྦྱིན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། གོས་སྦྱིན་
ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཚོང་དཔོན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་གཅིག་གིས་རང་གི་ཆུང་མ་
རྙིང་བ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་མ་ལ་སྣམ་སྦྱར་སྦྱིན་པས་བཅོམ་ལྡན་

284

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདས་འཁོར་བཅས་ལྗོངས་རྒྱུ་བའི་ཚེ། དགེ་སློང་དེ་ལ་སྣམ་སྦྱར་
མེད་པས་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་དགེ་སློང་ལ་
གོས་བྱིན་པ་ལ་ཡུལ་དེས་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་ན་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་ལྟུང་
བྱེད་ནི། དགེ་སློང་མ་གཅིག་དང་ཡང་ལམ་ལས་འདའ་ཤིང་འགྲོ་
ནའོ།།རྒྱང་གྲགས་རེ་རེའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་གཞོན་ནུ་བཅུ་གཉིས་སྡེ་དང་ལྷན་ཅིག་
ལམ་རིང་པོའི་བར་དུ་ཕྱིན་པ་ལ་གཞན་དག་འཕྱ་བར་བྱེད་པས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་གིས་ལམ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཕྱིན་པ་
ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་གྲུར་
འཇུག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། འཐམས་ནས་ཅིག་ཅར་གྲུ་གཅིག་གིས་

ལམ་ལས་འདའ་ཤིང་འགྲོ་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་གྲུར་འཇུག་པ་ན་གཞན་
དག་འཕྱ་བ་ལས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཆུའི་ནང་དུ་གྲུར་ཞུགས་ཏེ་
རྒྱུན་ཕྱོགས་སམ་ཟློག་ཕྱོགས་གང་རུང་དུ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་

285

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འདས་པར་ཕྱིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་དབེན་པ་ན་འདུག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། འདུག་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་སྦེད་མ་དང་ལྷན་ཅིག་

དབེན་པར་འདུག་སྟེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྔོན་འདི་དང་འདི་བྱས་པ་དྲན་

ནམ་ཞེས་སྨྲས་པ་བསོད་སྙོམས་པ་གཅིག་གིས་ཐོས་ཏེ་འཕྱ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་ཁྲིམས་གྲོགས་མེད་པར་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་དབེན་པ་
སྐྱབས་ཡོད་པར་འདུག་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགུ་པ་དབེན་པར་འགྲེང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་མ་དང་ངོ་།།འགྲེང་བ་ལའོ།།
ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་
དེ་དང་ལྷན་ཅིག་དབེན་པར་ལུས་འགྲེང་བྱས་པ་ལས་དེ་ལྟར་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྲིམས་

གྲོགས་མེད་པར་དགེ་སློང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲེང་བ་བྱས་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་བ་དགེ་སློང་མས་སྦྱོར་དུ་བཅུག་པའི་ལྟུང་
བྱེད་ནི། དགེ་སློང་མས་སྦྱོར་དུ་བཅུག་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེ་ལྗོངས་རྒྱུ་རུ་འགྲོ་
བ་གཞོན་ནུ་བཅུ་གཉིས་སྡེས་མཐོང་ནས། མིང་པོ་དག་ཁྱོད་རྣམས་
བཤོས་གསོལ་ཅིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། སྲིང་མོ་དག་དེས་མི་ཆོག་

286

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཚོ་བ་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་བསོད་སྙོམས་སྦྱོར་དུ་ཆུག་ཅིག་

ཟེར་བཅུ་གཉིས་སྡེས་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་ལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་དེ་འཚོ་བ་སྦྱོར་དུ་བཅུག་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མར་དགེ་སློང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ཁྱིམ་པ་ལ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་དུ་བཅུག་
པའི་ཟས་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་བཞི་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་བཞི་པ་ནི། སྡོམ་ལས། ཡང་ཡང་ཟ་དང་འདུག་
གནས་གཅིག །ཕྱེ་དང་བཅའ་དང་སྟོབས་པ་དང་།།འདུས་དང་དུས་
མིན་གསོག་འཇོག་དང་། ཁ་ནས་མིང་དང་བསོད་པ་ཉིད།།ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི།།དང་པོ་ཡང་ཡང་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་
ནི། ཟོས་ན་དངོས་གཞིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས།།དང་པོ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་ཁྱིམ་བདག་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱི་གདུགས་ཚོད་ལ་སྤྱན་དྲངས་བའི་ཚེ། དྲུག་སྡེས་ཁྱིམ་བདག་
གཞན་གཅིག་གི་ནང་དུ་སོང་སྟེ་ཨ་མྲའི་ཁུར་བ་བླངས་ཏེ་ལོངས་

287

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྤྱད། སླར་ཡང་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱི་ཁྱིམ་དུ་སོང་སྟེ་བསོད་སྙོམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ན་གཞན་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཉི་མ་གཅིག་ལ་ཁྱིམ་
པས་མགྲོན་དུ་བོས་པ་ལན་གཉིས་བྱུང་ན་ཟས་ཕྱི་མ་ལ་གོས་སམ་གོས་ཀྱི་རིན་གྱི་རྙེད་པ་མེད་པར་ཟོས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འདུག་གནས་སུ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཆོས་འདི་པའི་མ་
ཡིན་པ་བདག་པོ་ཁྱིམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡ་མཚན་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་
ཡིན་པའི་འདུག་གནས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། རི་དྭགས་པ་ཞིག་གི་ཁྱིམ་དུ་མུ་སྟེགས་པའི་རབ་ཏུ་

བྱུང་བ་གནས་པ་ལ། དྲུག་སྡེས་དེར་སོང་སྟེ། ཐོག་མར་གཞན་སྤྱོད་ཀྱིས་ཁྱིམ་པ་དད་པར་བྱས། ཕྱིས་རང་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་དད་པར་བྱས་པ་དང་གཅེར་བུ་པ་དྲུག་ཅུ་དབྱུག་པའི་རིག་པས་ཕམ་པར་བྱས་ཏེ་
གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་དད་པའི་མུ་སྟེགས་ཅན་
གྱི་འདུག་གནས་སུ་མུ་སྟེགས་མཆོད་པའི་གནས་དེར་ཞག་གཅིག་

གནས་ཏེ། ཟས་ཟོས་པས་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྷུང་བཟེད་དོ་གསུམ་ཙམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཟོས་པ་
ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་

288

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡེས་མཉན་ཡོད་དུ་ཁྱིམ་བདག་དད་པ་ཅན་གྱི་བུ་མོ་བག་མ་ལ་རྫོང་རྒྱུའི་ཁུར་བའི་ཚོགས་ནན་གྱིས་བླངས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་པས་བག་
མར་འགྲོ་བའི་ཐེབས་བཅག་པས་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

དུས་རུང་གི་ཟས་གཡོས་སུ་བྱས་པ་ལྷུང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་བླངས་ཏེ་གཞན་དུ་ཁྱེར་ཏེ་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ལྷུང་བཟེད་འདི་རྙེད་ཅིག་བཞེས་ཤིག་ཚོད་ཡོངས་སུ་མ་སྤངས་པ་
དང་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་བཞེས་ཤིག་ཅེས་ཅི་བདེར་མ་བྱས་པ་སྟོབས་པ་ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་ལྷུང་བཟེད་བརྒྱ་བླངས་ཀྱང་
ཉེས་པ་མེད་དོ།། བཞི་པ་སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྤང་བ་ཉིད་

དང་ལྷག་པོར་མ་བྱས་པ་ཉིད་དག་ལའོ།།ཟོས་ནའོ།།ཟས་ཙམ་མོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཟས་སྤངས་པ་ཟ་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དྲུག་སྡེས་དེ་དང་འགལ་བར་བྱེད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

དུས་རུང་གི་ཟས་སྤངས་པ་ལྷག་པོར་མ་བྱས་པར་ཟོས་པ་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་སྤངས་པ་སྟོབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྟོབས་
ནའོ།།དགེ་སློང་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

289

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་རྒན་ཞུགས་གཅིག་ལ་ལྟུང་བ་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་
སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་ཕྱིར་འཆོས་སུ་བཅུག་པ་ན། རྒན་ཞུགས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སློབ་དཔོན་འདི་ཡང་བདག་གི་དྲུང་དུ་ལྟུང་བ་བཤགས་
པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་བྱའོ་སྙམ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྤངས་
པའི་ཟས་ལ་ལྷག་པོར་བྱས་སོ།།ཞེས་ཟེར་ནས་སློབ་དཔོན་ལ་བྱིན་པས་ལོངས་སྤྱད་པ་ན། རྒན་ཞུགས་ན་རེ། སྤངས་པ་ཟ་བའི་ལྟུང་
བྱེད་ཕྱིར་འཆོས་ཤིག་ཟེར་སློབ་དཔོན་ན་རེ། འདི་ནི་ཁོ་བོ་ལ་ལྟུང་
བར་མི་འགྱུར་གྱི་ཁྱོད་ཉིད་ལ་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ་
གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གཞན་གྱིས་སྤངས་པའི་ཟས་ལྷག་པོར་མ་
བྱས་བཞིན་དུ་ལྷག་པོར་བྱས་སོ་ཞེས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་སྟོབ་པར་བྱེད་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་
ནི། ལྷན་ཅིག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལའོ།།ལྷན་ཅིག་པའི་འོ།།ཅིག་ཅར་ཟ་

བ་དང་ངོ་།།གསུམ་ལ་སོགས་པ་དང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་བཞུགས་
པའི་ཚེ་ལྷས་བྱིན་འཁོར་བཅས་ཀྱི་དགེ་འདུན་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་ཁ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་

290

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་སློང་གིས་མཚམས་ནང་གཅིག་ཏུ་དགེ་འདུན་དང་མཉམ་དུ་ཟ་དགོས་པའི་ཟས་ན་བ་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་མེད་པར་ལོགས་ཤིག་ཏུ་དགེ་སློང་བཞིར་ལོངས་ཏེ་འདུས་ཤིང་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཟས་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།།རང་གི་གླིང་གི་

ཉི་མ་ཕྱེད་ཡོལ་ནས་སྐྱ་རེངས་མ་ཤར་བའི་བར་དུ་ནི་དུས་མ་ཡིན་

ནོ།།དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་གཙོའོ།།བཅའ་བར་བྱ་བ་དང་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཟོས་ནའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
གཞོན་ནུ་བཅུ་བདུན་སྡེས་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་བསོད་སྙོམས་མ་རྙེད། ཕྱི་
དྲོའི་དུས་སུ་ཅུང་ཟད་རྙེད་པ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པས་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་སོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་རང་གནས་པའི་གླིང་གི་ཉི་མ་ཕྱེད་ཡོལ་ནས་སྐྱ་རེངས་མ་
ཤར་བའི་བར་དུ་དུས་རུང་གི་ཟས་ཟོས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་གསོག་འཇོག་བྱས་པ་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྔ་དྲོའི་ཟས་

བྱིན་ལེན་བྱས་པ་ཕྱི་དྲོའི་ཟས་སུ་དང་དེ་ཐུན་ཚོད་ལས་འདས་པ་ལྟ་
བུ་ནི་གསོག་འཇོག་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཉིད་ལ་ཤེས་གཙོ་བོའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་ནག་པོ་བས་འབྲས་ཆེན་མང་དུ་བླངས་ཏེ་གསོག་འཇོག་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་

291

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགེ་སློང་གིས་སྨན་བཞི་པོ་གང་རིགས་རང་གི་གསོག་འཇོག་ཏུ་
བཞག་པའམ་རང་དང་ཆོ་ག་གཅིག་པའི་གསོག་འཇོག་ཏུ་བཞག་པ་
ཁམ་གཅིག་ཡན་ཆད་ཟོས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགུ་པ་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། བྱིན་ལེན་མ་བསྟབས་པ་ཉིད་

ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་ནག་པོ་པས་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་ཟས་གོས་རང་དགར་བླངས་ནས་ལོངས་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བྱིན་ལེན་བྱ་དགོས་པའི་ཟས་ལ་རང་ངམ་

རང་དང་ཆོ་ག་གཅིག་པའི་གང་ཟག་གིས་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་
ཁམ་གཅིག་ཡན་ཆད་ཟོས་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། ཞར་བྱུང་བརྩམས་ལྡང་གི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གནང་བའི་
རྐྱེན་དང་མི་ལྡན་ཞིང་ཆོག་པར་མ་ཟོས་པའི་དགེ་སློང་གི་སྨན་བཞི་

པོ་གང་རུང་བྱིན་ལེན་བྱས་ཟིན་ནས་ཟ་བའི་དུས་སུ་མ་བཏང་བར་

ལངས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱིན་ལེན་བཤིག་པས་
བརྩམས་ལྡང་གི་ཉེས་པ་ཁེགས་ཟེར་ན། མི་འཐད་དེ། ཟ་བའི་ཉེ་རྒྱུ་
བཤིག་པ་ཙམ་ལས་ལྟུང་བ་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར། སྤངས་པ་ཟ་བའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ཆོག་གོ་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་ཚིག་སྨྲས་པའི་སྒོ་ནས་ཟས་སྤངས་པ་ཟོས་ན་ལྟུང་བ་ཉེས་བྱས་སྐྱེ་བའི་

292

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། ཁ་ཅིག བྱིན་ལེན་སྟོབ་པ་པོ་འགྲེང་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་འདུག་
དགོས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ས་ག་ལྷས། འགྲེང་བ་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་།།མདུན་ན་འདུག་པ་ཆོ་ག་ཤེས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱིན་ལེན་བྱེད་པ་པོ་ཡང་འགྲེང་བ་ལ་ཆགས་པར་ལུང་དུ་གྲུབ་པའི་

ཕྱིར། ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་ཀྱང་ཡོད་དེ། ལག་ཉ་འཚམས་
བཙོས་ཞག་ལོན་དགེ་སློང་གིས་བརྩོས་པའི་ཉེས་བྱས་སོགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ལ་ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་བྱས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཊཱི་

ཀར། དེ་དག་གསོག་འཇོག་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གསོག་འཇོག་དང་དེ་རྣམས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཆ་
འདྲ་བའི་ཆ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསོག་འཇོག་བྱས་པ་ཟ་བའི་
ལྟུང་བའི་རྒྱུར་རང་ངམ་རང་དང་འདྲ་བས་གསོག་འཇོག་བྱས་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་ལྟར། ལག་ཉར་བླངས་པ་ཟ་བའི་ཉེས་པའི་རྒྱུར་ཡང་རང་ངམ་རང་དང་འདྲ་བས་ལག་ཉར་བླངས་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ན་ཆ་ལ་བརྟེན་པའི་ཉེས་པ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འགྱུར་
ཏེ།།ལག་ཉྭ་སོགས་ཉེས་པ་བཞི་དང་། དེ་ཟོས་པའི་ཉེས་པ་བཞིར་

འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ལག་ཉྭ་དང་དེ་ཟོས་པའི་ཉེས་པ་འཆད་
པ་ལ། འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག བྱིན་ལེན་ལ་ལག་ཉྭ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་བྱིན་
ལེན་དང་། བཟའ་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། དང་པོ་ནི། ཟ་

293

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བའི་ཆེད་མ་ཡིན་པར་སྨན་བཞི་པོ་གང་རུང་ལ་རེག་དགོས་པའི་ཚེ་
བྱིན་ལེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ད་ལྟའི་མཐོང་བ་བརྒྱུད་
པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། གཉིས་པ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་
དང་པོ་དེ་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། བཟའ་བའི་ཆེད་མ་ཡིན་པར་བྱིན་
ལེན་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ལས། རྣམ་པ་ལྔས་ནི་བྱིན་ལེན་བྱས་
ཀྱང་བྱས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་མ་བརྟགས་པར་ལེན་པ་དང་བཟའ་བར་
མི་སེམས་པར་ལེན་པ་དང་། གཞན་དུ་འདུག་སྟེ་ལེན་པ་དང་། མདུན་དུ་མི་འདུག་པར་ལེན་པ་དང་། ཤེས་པ་རང་བཞིན་མི་གནས་པས་

བླངས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པས་ཀྱང་གནོད་དེ།
ལག་ཉྭ་རྐྱང་པ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་ཡོད་ན་ཆུ་ཀླུང་བརྒལ་པའི་ཚེ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་མ་ཐེག་པའི་བཟའ་བའི་ཁུར་པོ་དགེ་སློང་རྐྱང་
པས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ལུས་དང་འབྲེལ་ཐག་ཆད་པར་ཁུར་ཆོག་དགོས་པ་ལ་དེ་མི་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཁུར་པོ་ལ་ཐག་པ་བཏགས་
པའི་སྣེ་མོ་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་བཟུང་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། ལུང་དེས་མི་གནོད་དེ།།བཟའ་བར་མི་སེམས་པར་བཟའ་

ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྤྱིར་བྱིན་ལེན་ཆགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཟའ་བའི་སེམས་པ་

དགོས་ཞེས་གོ་བ་སྟོན་པ་བོར་ནས། བཟའ་བའི་བསམ་པ་མེད་པར་

294

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཟའ་བའི་བསམ་པ་མེད་ཅེས་པ་དང་འདྲའོ།།ཁོ་ན་རེ། རིགས་པས་
མི་གནོད་དེ། ལག་ཉྭ་འགོག་པའི་བྱིན་ལེན་བྱེད་པ་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་ཁུར་པོ་གྱེན་འདེགས་མི་ནུས་པར་ཐག་པ་བཟུང་བའི་དབང་དུ་

བྱས་ཞེས་པ་འམ། བྱིན་ལེན་བྱེད་ནུས་ཀྱང་དེ་མི་སྤྲོ་བར་ཐག་གུ་
ནས་བཟུང་སྤྲོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཞེས་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དགེ་
ཚུལ་གྱིས་གྱེན་དུ་འདེགས་མི་ནུས་ན་དགེ་སློང་གིས་ཁུར་མི་ནུས་

པས་ཐག་གུ་ནས་བཟུང་བ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བྱིན་ལེན་ཡིན་ན་བཟའ་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མི་འཐད་དེ།
བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། གལ་ཏེ་དུས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རུང་བའི་
རྫས་ལ་དེ་སྦྱོར་ན་ནི་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པས་དེའི་བྱིན་ལེན་བྱས་
ཏེ། སྦྱར་ཞིང་བཞག་ལ་གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཚེ་ན་ཆུ་གྲང་མོས་
གདབ་པ་དང་བསྟབ་དུ་བཅུག་ནས་བཏུང་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པས་བྱིན་ལེན་སྔ་མ་དེ་བཟའ་ཆེད་གྱི་བྱིན་ལེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་དེ་ཡིན་ན། སྦྱར་ཚགས་བྱས་པས་བྱིན་ལེན་མ་ཞིག་པས་བྱིན་
ལེན་ཕྱི་མ་བྱེད་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། སྦྱར་ཚགས་བྱས་པས་བྱིན་ལེན་མ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཞིག་ན་ལག་ཉྭར་སོང་དགོས་པ་ལ་དེར་མ་སོང་
བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བྱིན་ལེན་ཕྱི་མ་བྱེད་དགོས་ཏེ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པས་རུང་ཆུ་བཏབ་པ་ཉིད་ཀྱི་ངེས་པར་བྱིན་ལེན་བྱེད་

295

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆུ་གྲང་མོས་གདབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། བྱིན་ལེན་སྔ་མ་བཟའ་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་མ་ཡིན་པ་མི་

འཐད་དེ། དེ་དེའི་རྒྱུད་ནས་བཟའ་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། དེའི་དགོས་པ་ནི་སྦྱར་ཚགས་དགེ་སློང་གིས་བྱེད་དགོས་པ་
བྱུང་ན་བཟའ་རུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ལག་ཉྭ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་དང་
བཟའ་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་གཉིས་མི་འགལ་ཡང་ལག་ཉྭ་རྐྱང་བ་འགོག་
པའི་བྱིན་ལེན་མི་འཐད་དེ། ཅེས་གསུངས་སོ།། ཁོ་ན་རེ། སྣར་བླུགས་པ་ལ་བྱིན་ལེན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་བཟའ་ཆེད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། ཁར་འགྲོ་བའི་ཚེ་ན་
བྱིན་ལེན་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ཁར་གཏན་མི་འགྲོ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ན་
མི་ཆགས་ཏེ། སྐུ་མཉེ་བྱེད་པའི་མར་ལ་དེ་བྱ་མི་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྱིན་ལེན་གང་ཞེ་ན། བསྟན་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱེད་ན། མངོན་སུམ་དུ་མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་འཐོབ་པའི་ཕྱོགས་ན་གནས་
པས་ལག་པ་བཀན་པས་ལུས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་གྱེན་དུ་འདེགས་ནུས་པ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་མི་མ་ཡིན་པ་ལས་ཀྱང་

སྦྱིན་པར་འདོད་པས་ཡན་ལག་གིས་སམ་དེ་དང་འབྲེལ་པས་བྱིན་པ་མནོས་པ་ནི་བྱིན་ལེན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། གང་གིས་

སྟོབས་པ། གང་གིས་ལེན་པ། དངོས་པོ་གང་ལེན་པ། གནས་གང་ན་

296

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བླང་བ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་ལེན་པ། བྱིན་ལེན་འཇིག་པའི་རྒྱུ་དང་དྲུག་
ལས། དང་པོ་ནི། ལྟ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་མཚན་གསུམ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་བྱིན་ལེན་བསྟབ་པར་འོས་པ་བསམ་པ་ཐག་པ་ནས་བསྟབ་པར་འདོད་པ་ཟས་གྱེན་དུ་འདེགས་ནུས་པ་རྣམས་དགོས།
གཉིས་པ་ནི། བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སློང་མ་ཡན་ཆད་ལ་
གནས་པ་ཤེས་པ་གཏད་ཐུབ་ཡོད་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངེས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། སྨན་
བཞི་པོ་གང་རུང་རང་དང་ཆོ་ག་གཅིག་པས་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་དང་
མ་འབྲེལ་བ་གཅིག་དགོས། བྱིན་ལེན་བྱས་མ་བྱས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་
འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པས་བྱིན་ལེན་བྱ་དགོས། བཞི་པ་ནི།

མཚམས་ཀྱི་ནང་ཡིན་པ། མདུན་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པ། ཐོབ་
པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་རྣམས་དགོས། ལྔ་བ་ནི། ལག་པ་བཀན་པས་
བླང་བར་བྱ་ཞིང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ལ་ལག་པ་གཉིས་

ཀས་བླང་དགོས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལག་པ་གཉིས་བཀན་ཏེ་
བླངས་ན་བྱིན་ལེན་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།
དྲུག་པ་ནི། འཕྲོག་དང་ཤོར་འགྲིལ་པོར་བ་དང་།།བབས་དང་ཤི་དང་

གཞན་རེག་དང་།།དངོས་པོར་འགྱུར་དང་སྐྱེ་བར་འགྱུར།།གཞན་ལ་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད། བྱིན་ལེན་

297

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བྱས་པའི་དགོས་པ་ཡང་གཙོ་བོར་ཟས་ལ་དབང་བར་འགྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། བྱིན་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་
ཟ་ན་དེ་ཉིད་ཟས་ལ་དབང་བར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་

མཚམས་བཙོས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་དང་དེ་ཟོས་པའི་ཉེས་བྱས་ཡོད་དེ།
རུང་ཁང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་མཚམས་ནང་དང་དེའི་ཉེ་
འཁོར་གང་རུང་དུ་དགེ་སློང་གི་ལོངས་སྤྱོད་པ་ན་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པས་རྗེན་པ་མེ་དང་འབྲེལ་བས་རེག་པས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
རུང་ཁང་མ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རང་ངམ་རང་དང་འདྲ་བ་དབང་བ་ཞིག་

དགོས་ཏེ། ཁྱིམ་པ་དབང་བ་སོགས་སུ་མཚམས་བཅོས་མི་འབྱུང་
བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་རྗེན་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཡང་རང་ངམ་རང་དང་
འདྲ་བ་ལ་དབང་བ་ཞིག་དགོས། གསུམ་པ་ཞག་ལོན་གྱི་ཉེས་བྱས་
ཀྱང་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གི་རུང་ཁང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
མཚམས་དེའི་ཉེ་འཁོར་དུ་སྨན་བཞི་པོ་གང་རུང་གཅིག་བཞག་

མཚན་མོ་འདས་པ་ན་དེ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་རྗེན་བཙོས་ཀྱི་
ཉེས་བྱས་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གིས་རྗེན་པ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ་
མེ་ལ་རེག་པར་བྱེད་ན། དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ། བཅུ་པ་བསོད་པ་སློང་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྦྱིན་པར་བྱེད་པ་ཉེ་དུ་མ་
ཡིན་པའི་ཁྱིམ་པ་ཉིད་ཀྱང་ངོ་།།རང་གི་བླངས་ཏེ་ཟོས་ནའོ།།ཞེས་

298

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཁྱིམ་བདག་
གཅིག་གིས་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་གདུགས་ཚོད་ལ་སྤྱན་དྲངས་ནས་
གསོལ་ཟིན་པ་དང་དྲུག་སྡེ་ཕྱིས་ལྷགས་པ་ལ་ལྷག་མ་འགའ་ཞིག་

སྦྱིན་པས་མ་མགུ་སྟེ། ཁྱིམ་བདག་གཞན་ལ་ཟས་བཟང་པོ་སློང་བར་བྱས་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་

ཡུལ་དུས་དེར་ཟས་བསོད་པར་གྲགས་པ་བླངས་ཏེ་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་ལྔ་པ་ནི། སྡོམ་ལས། སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་ཉལ་
བར་འདུག །འགྲེང་དང་གཅེར་བུ་དམག་དང་ནི།།ཞག་གཉིས་

བཤམས་དཀྲུགས་འགྲོ་བ་དང་།།བརྡེག་དང་གཟས་དང་གནས་ངན་ལེན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་བའི། དང་པོ་སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཤེས་
གཙོའོ།།སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཉིད་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདུན་པས་སྲོག་ཆགས་

299

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
དང་བཅས་པའི་ཆུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་རང་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྲོག་ཆགས་ཡོད་མེད་མ་བརྟགས་པར་ལྟོས་མེད་ཀྱི་བསམ་པས་ལོངས་སྤྱད་པས་སྲོག་ཆགས་ཤི་བ་ན་ལྟུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཆུ་ལ་སྲོག་ཆགས་
ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། གང་ལ་བརྟག་པའི་གཞི་

ནི་ཆུ་མི་གཡོ་ཞིང་རྙོག་པ་མེད་པ། སྣོད་གང་དུ་བརྟག་ན་ཉ་ཕྱིས་ལ་
སོགས་པ་གསལ་བའི་ནང་དུའོ།།གང་ཟག་གང་གིས་བརྟག་ན་དགེ་
སློང་སྙིང་རྗེ་ཅན་གྱིས་སོ།།མིག་གང་གིས་བརྟག་ན་ཐ་མལ་བའི་

མིག་གིས་སོ།།ཚུལ་ཇི་ལྟར་བརྟག་ན་ཆུའི་སྟེང་དང་བར་དང་གཏིང་

དུའོ།།ཚད་ཇི་ཙམ་བརྟག་ན། འདོམ་གང་ཁོར་ཡུག་ཏུའོ།།ཡུན་ཇི་

ཙམ་ན་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བར་དུའོ།།ལོངས་སྤྱོད་པའི་འདུ་

ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལན་ཅིག་བརྟག་པ་ན་ཕྱི་དེ་ཉི་མ་འཆར་ག་

ཚུན་ཆད་དུ་ལོངས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ཉལ་པོ་བྱེད་
པར་ཤོམ་པའི་ཁྱིམ་ན་གནས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཞུགས་པའམ་

ཕྱོགས་པ་ལའོ།།སྤྲོད་པ་ལའོ།།སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་གྱིའོ།།ཞེས་པ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་བརྣགས་པས་འདུག་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་སྤོས་འཚོང་གི་

300

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཁྱེའུ་རང་གི་ཆུང་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་པོ་བྱེད་པའི་བར་ཆད་བྱས་

པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པ་ཕོ་མོ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ལ་
ཞུགས་པ་འམ་དེའི་སྟ་གོན་དུ་གནས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་འདོམ་གང་
གི་ནང་དུ་འདུག་པ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེའི་ཁྱིམ་ན་འགྲེང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དབེན་པར་བརྣགས་
པས་འགྲེང་ནའོ།།སྐྱབས་ཡོད་པར་རོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དེས་དེའི་ཁྱིམ་དུ་འགྲེང་བའི་སྒོ་ནས་
དེའི་བར་ཆད་བྱས་པས་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། སྔར་འདུག་ཅེས་པའི་དོད་འདིར་འགྲེང་
བ་དང་། སྔར་སྐྱབས་མེད་པ་དགོས་པའི་དོད་དུ་འདིར་དགེ་སློང་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱབས་ཡོད་པའོ།།གཞན་འདྲ། བཞི་པ་གཅེར་
བུ་པ་ལ་ཟས་སྦྱིན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རང་གིས་སྦྱིན་ནའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། གཅེར་བུ་མ་རྒན་
གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་དགའ་པོ་ལ་ཟས་བསླངས་པས་ཀུན་དགའ་བོས་རྒན་པ་ལ་ཁུར་བ་གཅིག གཞོན་པ་ལ་གཉིས་སྦྱིན་པས། རྒན་མོ་ན་རེ། འདི་ནི་ཁྱོད་ལ་དགའ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྐུར་བ་བཏབ་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་

301

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སློང་གིས་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་ཟས་སྦྱིན་ཅིང་དེས་བླངས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་དམག་ལ་ལྟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། འཕགས་པའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་མཐའ་
ལས་འདས་ཏེ་མཐོང་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་དམག་གི་ཚོགས་རི་བྲག་ལ་འདྲེན་པའི་ཚེ་དྲུག་སྡེས་དམག་གི་ཚོགས་ལ། བཀྲེན་པ་དག ཁྱེད་
ཀྱིས་རི་བྲག་གི་རྒྱལ་པོ་མི་ཐུབ་སྟེ། བཀྲེན་པ་ཁྱེད་ནི་དམན་པ་ཡིན་

ལ་དེ་དག་ནི་མཆོག་དང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་མ་དགའ་བ་ལས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པས་བོས་
པའི་རྐྱེན་མེད་པར་ཁྱིམ་པའི་དམག་བཞིར་ལོངས་པ་ཡན་ཆད་ལ་
རང་གང་ན་གནས་པའི་ཉེ་འཁོར་ལས་འདས་ཏེ་བལྟས་པ་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དམག་ནང་དུ་གནས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དེ་
དག་མེད་པར་དེར་ཉིན་མཚན་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་འདུག་

ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་
པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱི་དམག་གིས་རི་བྲག་མ་ཐུབ་པ་ན་སློབ་དཔོན་
དག་ན་རེ། ཁྱིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པས་དེ་བོས་ན་ཐུབ་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་ཟེར་ནས་ཁྱིམ་བདག་

302

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དམག་ནང་དུ་གནས་པ་ན་དགེ་སློང་དང་ཕྲད་པར་འདོད་ནས་དགེ་སློང་བོས་པས་གཞན་འགྲོར་མ་ཐུབ་དྲུག་སྡེས་ཕྱིན་ནས་དམག་ལ་འཕྱས་པས་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དམག་མཚན་ཉིད་
པའི་ནང་དུ་དགོས་པ་མེད་པར་མཚན་མོ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་འདས་

ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་དཔུང་གི་ཡན་ལག་ཉམས་སུ་
མྱོང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རེག་པ་དང་བཤམས་པ་དཀྲུག་པ་དང་བལྟ་
བའི་ཕྱིར་འཕགས་ཤིང་ཉེ་འཁོར་གྱི་མཐའ་ལས་འདས་ཏེ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ནི་དངོས་དག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རི་བྲག་ཏུ་རྒྱལ་པོའི་དམག་གི་ནང་དུ་དྲུག་སྡེ་
གནས་པའི་ཚེ་དཔུང་གི་ཚོགས་དང་གོ་ཆའི་ཚོགས་རྒྱལ་པོ་འཁོར་
བཅས་ཀྱིས་བཤམས་པ་ལས་ལོགས་སུ་དཀྲུག་པར་བྱེད་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་

གསུམ་ཡོད་དེ། དམག་ལ་རེག་པའི་ལྟུང་བྱེད། བཤམས་པ་དཀྲུགས་
པའི་ལྟུང་བྱེད། དམག་ལ་ལྟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དམག་མཚན་ཉིད་

པ་ལ་རེག་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཔུང་བཤམས་
པ་དཀྲུགས་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་པོ་ལ་

303

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོགས་པས་མ་བོས་པ་དགེ་སློང་གིས་དམག་ལ་བལྟ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཉེ་
འཁོར་ལས་འཕགས་ཏེ་མཐོང་བ་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་བརྡེག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རྙོག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་
སློང་ཕ་རོལ་ལ་ལུས་སམ་དེས་འཕངས་པའམ་དེ་དང་འབྲེལ་བ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ཐ་ན་རྐང་པའི་མཐེ་བོའམ་ཡུངས་ཀར་རམ་རྩྭ་དག་
གིས་བརྡེགས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་གཞོན་ནུ་བཅུ་བདུན་སྡེ་ལ་ཕན་ཚུན་བཅོལ་
བ་དང་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྡེག་ཏུ་བཅུག་པ་ན་ཕན་ཚུན་འདུས་ཤིང་

འགྱེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གི་སེམས་རྙོག་པ་ཅན་གྱིས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་
བརྡེག་པའམ་བརྡེག་ཏུ་འཇུག་པ་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་བརྡེག་པར་གཟས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། བརྡེག་པར་གཟས་ནའོ།།རྫས་
རེ་རེ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གླེང་
གཞི་ནི། འཆར་གས་གཞོན་ནུ་བཅུ་བདུན་སྡེ་ལ་ཕན་ཚུན་བཅོལ་བ་
དང་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྡེག་པར་གཟས་སུ་བཅུག་པ་ན། ཕན་ཚུན་
འདུས་ཤིང་འགྱེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ནི། ངོ་བོ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གནོད་སེམས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་བརྡེག་པར་གཟར་བཅུག་པ་ན་དེར་འགྱུར་

304

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་གནས་ངན་ལེན་འཆབ་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཕམ་

པར་འགྱུར་བ་དང་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་དག་བཅབས་ནའོ།།ཉིན་

མཚན་གྱི་མཐར་རོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་དགས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་དུ་བུ་མོ་ཞིག་ལ་ལུས་

ཀྱིས་རེག་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་དགེ་སློང་ཆོས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ན། ཉེར་དགས་སུ་ལ་ཡང་མ་སྨྲ་ཞིག་ཅེས་འཆབ་ཏུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མཐོལ་ཡུལ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཡོད་པའི་གནས་སུ་

དགེ་སློང་གཞན་གྱིས་ཕམ་ལྷག་གང་རུང་བཅབས་ཏེ་མཚན་མོ་འདས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་དྲུག་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་དྲུག་པ་ནི། སྡོམ་ལས། བདེ་དང་མེ་དང་འདུན་པ་
དང་།།བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཆོས་སྨྲ་དང་།།དགེ་ཚུལ་ཁ་དོག་བསྒྱུར་བ་དང་།།རིན་པོ་ཆེ་དང་ཚ་བའི་དུས།།ཞེས་གསུངས་པའི།

དང་པོ་ཟན་གཅོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཆེད་དུ་བསམས་ཏེ་ཁྱིམ་པ་
སྦྱིན་པ་པོ་ཟན་གཅོད་དུ་བཅུག་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་

305

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཆོས་ཀྱི་ཉེར་དགའི་གནས་

ངན་ལེན་བརྗོད་པ་ན་ཉེར་དགས་དེ་ལ་གནོད་པ་བྱ་བར་བརྩམས་ཏེ་དང་པོར་ཉེར་དགའ་རང་གི་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱད་ནས་དགེ་སློང་ཆོས་ལ་སྔ་དྲོའི་དུས་སུ་གདུགས་ཚོད་ཀྱི་དུས་ལ་མ་བབས་སོ་ཟེར་ཏེ་
ཟས་བཀག་པ་དང་། གྲིབ་ཚོད་གཞལ་ཏེ་ཁྱིམ་བདག་གི་ནང་དུ་ཟས་

ཟ་བར་འགྲོ་བར་བརྩམས་པས་ཉེར་དགའ་ན་རེ། གླེན་པ་ཁྱོད་དུས་
མ་ཡིན་པར་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དམ་ཁྱོད་དང་ཁོ་བོ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་

འདུག་པ་བདེ་བ་མ་ཡིན་གྱིས་གཞན་དུ་སོང་ཞིག་ཟེར་བ་དང་། དེས་ཟན་བཀག་པར་རིག་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སོང་སྟེ་ལུས་མདངས་
མ་ཡལ་བ་དེ་སྲིད་དུ་དགེ་སྦྱོར་ལ་བརྩོན་པར་བྱས། མ་ནུས་པའི་

དུས་སུ་བློས་ཕབ་སྟེ་ཉལ་བ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཕན་

སེམས་མེད་པར་དགེ་སློང་ལ་ཁྱིམ་པས་ཟས་འདྲེན་པ་དག་གི་རིག་

བྱེད་ཀྱིས་གཅོད་དུ་བཅུག་པ་ཁྱིམ་པས་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མེ་རེག་གི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རེག་ནའོ།།རང་ངམ་བསྐོས་
པས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
དྲུག་སྡེས་མེ་ཟེར་དུས་འཕེན་པ་དང་མགལ་མེ་ལ་ཉི་མ་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་

འཁོར་ལོ་བྱེད་པ་ན་མུ་སྟེགས་ཅན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་

306

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དུས་དྲན་མ་

བྱས་པར་མེ་ལ་རེག་གམ་རེག་ཏུ་བཅུག་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དུས་དྲན་བྱས་ན་ལྟུང་བ་མེད་པ་ནི། དུས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པའི་
དགེ་སློང་ཞེས་སོགས་ཏེ། སྤྱིར་དུས་དྲན་བྱ་བའི་གཞི་ལ་ཡང་དུས་

དང་། དངོས་པོ་དང་། གང་ཟག་དང་། ཡུལ་ངེས་པ་སྟེ་ངེས་པ་བཞི་
དང་བྲལ་བ་གཅིག་དགོས། དམིགས་བསལ་ནི། སྒྲ་མི་སྙན་དུ་བྱིན་
ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བ་དང་། ཨ་མ་པ་རན་ལྟར་ཁྲུས་བྱེད་པ་གཉིས་

ལ་དུས་དྲན་བྱ་དགོས་པར་ཡང་གསུངས་སོ།།རྟེན་ནི་གནང་བའི་

རྐྱེན་ཅན་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ལྡན་གྱི་དོན་དུ་དང་། དུས་ནི་བྱ་བ་དེ་ལ་འཇུག་པའི་སྔ་རོལ་དུ་དང་། ཡུན་ནི་ཇི་ཙམ་དགོས་ཀྱི་
བར་དུའོ།།བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བཤད་དེ། དགག་བྱ་ཉེས་དམིགས་འགོག་པའི་དུས་དྲན་དང་། བརྒྱུད་པ་རྒྱུར་འགྲོ་འགོག་
པའི་དུས་དྲན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ།
བུད་མེད་ཆུས་ཁྱེར་བ་འཛིན་པ་ན་མ་སྲིང་གི་འདུ་ཤེས་འཇོག་པ་ལྟ་
བུ་ནང་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་འགོག་པའི་དུས་དྲན་དང་། རིན་པོ་
ཆེའི་ཁྲི་ལ་འདུག་པ་ན་མྱུར་དུ་ལྡང་བར་བྱའོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་
འཇོག་པ་ལྟ་བུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡོ་བྱད་ལ་ཆགས་པ་འགོག་པའི་དུས་

དྲན་དང་། ལྟུང་བ་གླེང་དྲན་བྱེད་པ་ན་ཕན་པའི་འདུ་ཤེས་འཇོག་པ་ཞེ་

307

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྡང་འགོག་པའི་དུས་དྲན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། མེ་ལ་རེག་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཀག་ཀྱང་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་

སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་གནང་སྙམ་དུ་དྲན་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན་ནོ།།དུས་དྲན་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཞག་འདས་པ། རྟེན་
བབས་པ། ཤི་བ། བྱ་བ་ཆོས་མིན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འདུན་པ་ཕྱིར་བསྒྱུར་གྱི་ལྟུང་བྱེད་ནི།།དགེ་སློང་གི་དོན་
གྱི་ཆེད་ཀྱི་ལས་བྱས་པ་ལ་འདུན་པ་ཕུལ་བ་ཕྱིར་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་སྨྲས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
འཆར་གས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ། འདུན་པ་ཀོའུ་ཤེ་ལྷིར་ཐུགས་ངལ་བར་བཞུགས། ནམ་སོ་དང་འགྲོ་འགྱོགས་ཚེའི་དུས་བྱས། དགའ་བོ་དང་ཉེར་དགའ་གཉིས་དགེ་འདུན་གྱི་ནང་དུ་གནས་པའི་ཚེ་བཅུ་བདུན་སྡེས་སྔོན་གྱི་ཉེས་པ་བྱས་པ་དྲན་ནས་ཉེར་དགའ་གནས་ནས་དབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་དགའ་བོ་ལ་ཆོས་གོས་དྲི་མ་ཅན་འཁྲུ་བར་
བགྱིའོ།།ཞེས་སྨྲས་ནས་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཆུས་སྦངས་པ་ན། གཎྜི་བརྡུངས་ནས་དགའ་བོ་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ལ་འདུས་ཤིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། དགའ་བོ་ན་རེ། ཁོ་བོ་འདི་འདྲར་གྱུར་བས་འདུན་པ་

འབུལ་ལོ་ཟེར། དེ་ནས་བཅུ་བདུན་སྡེས་ཉེར་དགའ་ལ། བཅུ་བདུན་སྡེའི་ལྟ་བ་འཕྲལ་ཏེ་སྒྱུ་མས་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་བསྐོར་བར་

308

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱའོ།།ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་སྨྲས་པ་རྣམས་དྲན་ནམ་ཞེས་སྨྲས་ཏེ་ཉེར་དགའ་ནན་གྱིས་གནས་ནས་ཕྱུང་བའི་ཚེ་ཉེར་དགས་དགའ་བོའི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ་ཁོ་བོ་གནས་ནས་དབྱུང་ངོ་ཞེས་སྨྲེ་སྔགས་སྣ་ཚོགས་འདོན་པ་ན་དགའ་བོ་ན་རེ། ནུ་བོ་གནས་ནས་འབྱིན་པ་ལ་འདུན་པ་མི་སྟེར་བས་འདུན་པ་ཕྱིར་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་
བ་ལ་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་ལས་ལ་འདུས་པ་ལ་
འདུན་པ་ཕུལ་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་ཕྱིར་བསྒྱུར་བའི་ཚིག་སྨྲས་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཞི་བ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་
ཉལ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་
གཅིག་ཏུ་མཚན་མོ་གསུམ་པ་ལ་ཉལ་ནའོ།།མཐར་རོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེ་དགས་རང་
གིས་དགེ་ཚུལ་དང་ལྷན་ཅིག་ནུབ་མོ་གཉིས་ལས་ལྷག་པར་གནས་
གཅིག་ཏུ་ཉལ་བ་ན་གཞན་དག་གིས་དེ་ལྟར་མི་བྱ་བར་གསུངས་པ་
མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཟེར་བའི་ཚེ་ཉེར་དགས་ནུབ་གཉིས་རུང་ན་
གསུམ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རུང་། གསུམ་པར་ཆང་བཏུངས་སམ། ཀུན་དོང་ཟོས་སམ་ཟེར་བ་ལ་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བསྙེན་པར་མ་

309

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་གཉིད་ལོག་སྟེ་མཚན་མོ་
གསུམ་འདས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་སྡིག་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བའི་རྣམ་པ་མི་གཏོང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཚིག་མི་གཏོང་བ་ལའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བོང་རྫིའི་རིགས་
ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་འཆི་ལྟས་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་གསུངས་པའི་ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པའི་སྡིག་ལྟ་བྱུང་བ།

ཟློག་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་

ལ་སྡིག་ལྟ་སྐྱེས་པ་གཞམ་བསྒོ་དང་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བཟློག་
ཀྱང་མ་གཏང་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མ་བཏང་བ་ཡང་ཚིག་
གིས་མ་བཏང་བ་ཡང་དགོས་སོ།།དེའི་ཚུལ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་བདག་གི་ཤེས་སོ།།ཞེས་མ་བཏང་བའོ།།ཁ་
ཅིག འདིར་བསྟན་སྡིག་ལྟའི་ཚིག་སྨྲས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྡིག་ལྟ་སྐྱེས་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེས་ན་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལོག་ལྟ་སྐྱེས་ན་དེ་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་སྡིག་ལྟ་ལོག་
ལྟ་མ་ཡིན་པར་འགྲེལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་སྤངས་པ་
རྗེས་ཕྱོགས་ཀྱི་ལྟུང་བྱེད་ནི། གདམས་ངག་བྱིན་ནའོ།།ལྟ་བ་སྨྲ་
ནའོ།།ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་

310

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་འདུན་གྱི་འཆི་ལྟས་གནས་
ནས་དབྱུང་བའི་ཚེ་ཉེར་དགས་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་ནས་ཕན་

ཚུན་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་
གྱི་གནས་ནས་དབྱུང་བའི་དགེ་སློང་དང་། ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་

ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་
དགེ་ཚུལ་བསྙིལ་བ་སྡུད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་ཚུལ་བསྙིལ་བ་ཉིད་

དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་
དགས་དགེ་ཚུལ་ཚེར་མ་ཏ་དང་། ཚེ་མ་ཏ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་འཆར་གཡེང་གི་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་ན་གནས་ནས་དབྱུང་བས་ཉེར་
དགའི་དྲུང་དུ་སོང་སྟེ་སྨྲེ་སྔགས་སྣ་ཚོགས་འདོན་པ་དང་ཉེར་དགས་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་ཏེ་སྤྱོད་ལམ་མཐུན་པར་བྱས་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་གྱི་བསྙིལ་བའི་དགེ་ཚུལ་
དང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱས་པ་བཞམས་

བསྒོ་སོགས་ཀྱི་མཐར་མ་བཏང་བ་ན་དེ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་ཁ་མ་བསྒྱུར་བའི་གོས་གྱོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྔོན་པོ་འམ་དམར་པོ་
འམ་ངུར་སྨྲིག་གིས།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

311

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་གར་མཁན་གྱི་ཆས་སུ་ཞུགས་ནས་སྤྱོད་ལམ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་གོས་ཁ་
དོག་དཀར་པོ་སོགས་ཁ་མ་བསྒྱུར་བ་ལ་ལོངས་སྤྱད་ན་དེར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། ཁ་བསྒྱུར་ཚུལ་ནི་སྔོན་པོ་དང་དམར་པོ་དང་ངུར་སྨྲིག་
གང་རུང་གིས་ཁ་བསྒྱུར་དགོས་གསུངས་པའི་ངུར་སྨྲིག་ནི་ཕྲན་
ཚེགས་ལས་སེར་པོར་བཤད་ཅིང་། ཚོན་ཆེན་ནི་འཆང་དུ་མི་རུང་

སྟེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། མཚལ་དང་དེ་བཞིན་རྒྱ་སྐྱེགས་བཙོད་
རྣམས་དང་།།གུར་ཀུམ་དག་དང་མཐིང་ཤིང་ལི་ཁྲི་དང་།།རྨ་ཤིང་

ལེ་བརྒན་རྩི་རྣམས་མི་རུང་སྟེ།།བརྒྱད་པོ་ཚོན་ཆེན་ཡིན་པས་

བཀག་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།། དགུ་བ་ལོངས་པ་
གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རིན་པོ་ཆེ་རང་གི་མ་ཡིན་པ་དང་

དེར་སྨྲས་པ་ལ་རེག་གམ་རེག་ཏུ་བཅུག་ན་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་བསོད་
སྙོམས་ལ་ཞུགས་པ་ན་རོལ་མོའི་ཆ་བྱད་བླངས་ཏེ་བྲོ་བརྡུངས་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་མ་ཡིན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་
དེར་སྨྲས་པའི་རོལ་མོའི་ཆ་བྱད་སོགས་ལ་རང་ངམ་བསྐོས་པ་གང་

312

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རུང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་རེག་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ལ་

ལོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་པའི་ལྟུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། ལོངས་པ་ནི་རྒྱགས་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་གཞིར་གཏོགས་
པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་ཁྲུས་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།

གཞན་གྱི་དུས་སུ་ཁྲུས་ཀྱི་ཉིན་མོ་མ་ཡིན་པ་ན་ཞག་བཅོ་ལྔའི་མདུན་

རོལ་དུ་ཁྲུས་བྱེད་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོས་རང་གི་ཁྲུས་ཀྱི་རྫིང་བུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཕུལ་ཏེ། དགེ་སློང་རྣམས་ཁྲུས་བྱེད་པར་ཞུགས་པའི་ཚེ་དྲུག་སྡེས་དེར་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ནས་ཁྲུས་

བྱས་པས་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་ཀྱི་ཁྲུས་ཀྱི་བར་ཆད་དུ་གྱུར་པ་ན་ཚ་བའི་དུས་ཀྱི་ཟླ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་འདས་རྗེས་སུ་ཁྲུས་བྱེད་པར་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་ཚ་བའི་དུས་མ་
ཡིན་པར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཆུ་ལ་ཁྲུས་བྱས་ཏེ་ལུས་ཁྱབ་པ་
ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཚ་བའི་དུས་ནི། དབྱར་ཟླ་ར་བའི་ཟླ་ཕྱེད།
འབྲིང་པོ། ཐུང་ངུ་སྟེ་ཟླ་བ་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་དུས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སྔར་ཁྲུས་བྱས་ནས་ཟླ་བ་ཕྱེད་མ་འདས་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ་
འདས་ནས་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཚ་བའི་དུས་མ་ཡིན་པ་

313

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
གཅིག་དགོས་ཏེ། དེའི་དུས་ཟླ་བ་ཕྱེད་ཀྱི་གོང་དུ་ཁྲུས་ལན་མང་དུ་བྱས་ཀྱང་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་ཉིན་གཅིག་ལ་ཁྲུས་
མང་དུ་བྱར་མི་རུང་ངོ་།།

བཅུ་ཚན་བདུན་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་བདུན་པ་ནི། སྡོམ་ལས། དུད་འགྲོ་འགྱོད་དང་སོར་
མོ་དང་།།རྩེ་དང་ལྷན་ཅིག་དངངས་བྱེད་དང་།།སྦེད་དང་གདེངས་
མེད་གཞི་མེད་དང་།།སྐྱེས་པ་མེད་པར་ལམ་འགྲོ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྟུང་
བྱེད་ནི། གསོད་པའི་སེམས་ཀྱི་དུད་འགྲོ་ལ་བསྣུན་ནའོ།།གཞི་དེས་
དེའི་ཚེ་འམ་གཞན་གྱི་ཚེ་ཤི་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། འཆར་གས་མདའ་འཕངས་ཏེ་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་རོག་རྒྱུ་བ་བསད་པས་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

གཞན་གྱི་ཞར་ལ་མ་ཡིན་པར་གསོད་པར་འདོད་པས། རང་ངམ་བསྐོས་པས་དུད་འགྲོ་བསད་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་

314

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྱོད་པ་བསྐྱེད་ནའོ།།དགེ་སློང་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅུ་བདུན་སྡེས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་
བརྩོན་པ་ན། འཆར་གས་ཕྲག་དོག་གི་བསམ་པ་གཞོན་ནུ་དེ་ལྟར་བརྩོན་པས་ཅི་བྱ་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པར་ནམ་ཡང་མི་
འགྱུར་ཏེ། ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་ཡང་མི་

འགྱུར་ལ། མཁན་པོ་སྨད་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྨྲས་པས་དེ་དག་སེམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་
དགེ་སློང་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱི་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ་ན་དེར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ག་ག་ཚིལ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རེག་
ནའོ།།སྐྱི་གཡའ་བར་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱིས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅུ་བདུན་སྡེས་རང་གི་

དགེ་བའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་གི་ཐུགས་དང་འགལ་བར་བྱས་

པ་བཟོད་པར་གསོལ་བས་ཅང་མི་སྨྲ་བར་འདུག་པ་དང་། གཞོན་ནུ་
གཅིག་གིས་ག་ག་ཚིལ་བྱས་པས་དགེ་སློང་དེ་རྒོད་པར་བརྩམས་པས། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་པས་རླུང་གྱེན་དུ་འཚུབས་ཏེ་
ཚེའི་དུས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྐྱི་གཡའ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་

315

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགེ་སློང་གི་ལུས་ལ་རེག་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ཆུ་ལ་
རྩེ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཆུའི་ཡུལ་ལ་རྩེ་བ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་ནའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅུ་བདུན་སྡེས་
ཆུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཏེ་རྩེད་སྣ་མང་དུ་བྱས་པ་ན་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་འཁོར་བཅས་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཆུ་ལ་

རྩེ་བ་འམ་རྩེར་བཅུག་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་
གཅིག་ཏུ་གཉིད་ལོག་ནའོ།།མཚན་མོའི་མཐར་རོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགྲ་བཅོམ་པ་མ་འགག་
པས་རི་བྲག་ཏུ་ཁྱེའུ་སྤྱི་བརྡོལ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་འགོད་ཕྱིར་དུ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་ནས་དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་བསྟན་ནས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་ཀྱང་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བུད་མེད་
དང་ལྷན་ཅིག་གནས་གཅིག་ཏུ་ཉལ་བའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་གཉིད་ལོག་
ཅིང་མཚན་མོའི་མཐའ་འདས་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་དངངས་པར་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་ནི་དངོས་
གཞིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།

316

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཆར་ག་མཚན་མོའི་དུས་སུ་བཅུ་བདུན་སྡེའི་ནང་དུ་སོང་ནས་ལྭ་བ་
ཕྱིར་ལོག་ཏུ་གྱོན་ནས་མེ་ཁར་བཅུག་སྟེ་འབྱུང་པོ་འབྱུང་པོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན་གཞོན་ནུ་དག་སྐྲག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་གཞན་ལ་
དངངས་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་སྨྲས་པས་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་
ཕྱིར། བདུན་པ་སྦེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་
སྦེད་དམ་སྦེད་དུ་བཅུག་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དྲུག་སྡེས་བཅུ་བདུན་སྡེ་ལ་ཁྱེད་རྣམས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དུས་རྒྱུན་དུ་འགྲན་པ་ཡིན་ན། ཆུ་ཡི་ནང་དུ་རྒྱུན་རིང་དུ་
འདུག་པའི་ནུས་པ་འགྲན་ནོ་ཟེར་ཏེ་ཆུའི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དང་ཉེར་
དགས་ཆུ་ནང་ནས་བྱུང་སྟེ་གཞོན་ནུ་དག་གིས་གོས་རྣམས་སྦས། དྲུག་སྡེས་གོས་གྱོན་ནས་གནས་གཞན་དུ་དོང་ངོ་།།དེ་ནས་གཞོན་ནུ་རྣམས་ཀྱི་དྲུག་སྡེས་གོས་སྦས་པ་མ་རྙེད། ཐོ་འཚམ་པར་ཤེས་
ནས་ཐང་གཅིག་ཏུ་འཁོད་ནས་གནས་པ་ན་ཤཱ་རིའི་བུ་འཁོར་བཅས་
བྱོན་ནས་གོས་རྣམས་བཙལ་ཏེ་བྱིན་ནས་ཅིས་ཉེས་སྨྲས་པས་སྔར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་བཤད་པས་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

ཆོས་འདི་བའི་རབ་བྱུང་གི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་སྦེད་དམ་སྦེད་དུ་བཅུག་

317

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་གདེངས་མེད་པར་སྤྱོད་པའི་

ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་སློང་ལ་གོས་བླང་བ་མེད་པར་བྱིན་པ་དེས་གནང་
བ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱད་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་དགའ་རྒས་ཤིང་འཁོགས་པའི་དུས་ཆོས་གོས་དྲི་མ་ཅན་འཁྲུ་བར་མ་ནུས་པ་ན་ཐབས་ཤིག་བྱའོ་སྙམ་སྟེ་ཉེ་གནས་ལ་གོས་བྱིན་པས་དེས་ལེགས་པར་བཀྲུས་ཤིང་ཁ་བསྒྱུར་
ནས་ཉེར་དགའ་ལ་བཅོལ་བའི་ཚེ་ཉེར་དགས་གདེངས་མེད་པར་ཕུག་གི་རང་གིས་ལོངས་སྤྱོད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

རང་གི་དགེ་སློང་ལ་སྦྱིན་པའི་གོས་སམ་ལྷུང་བཟེད་ལ་སྲི་བ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱད་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགུ་བ་སྐུར་པ་འདེབས་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྐུར་བ་འདེབས་པར་འདོད་པས་དགེ་སློང་ལ་འདུ་
ཤེས་བསྒྱུར་ཏེ་དགེ་འདུན་ལྷག་མས་སྐུར་བ་བརྗོད་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཛའ་བོ་དང་ས་
ལས་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱིས་གྱད་བུ་ནོར་ལ་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་སྐུར་བ་
བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་ལ་གཞི་མེད་པར་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་
སྐུར་པ་བཏབ་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་བུད་མེད་དང་ལྷན་

318

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། འདོད་པས་ལམ་དུ་འགྲོ་
ནའོ།།རྒྱང་གྲགས་རེ་རེའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། ཐ་ག་སྤྱི་ཐེར་བས་རང་གི་ཆུང་མ་ལ་གདུང་འཚོག་མང་དུ་བྱས་པས་བུ་མོ་དེ་དགེ་སློང་བསོད་སྙོམས་པ་གཅིག་དང་

འགྲོགས་ཏེ་མཉན་ཡོད་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། སྤྱི་ཐེར་བས་ཐ་ག་བ་ལྔ་བརྒྱ་ཙམ་སྦྲན་ནས་བུ་མོ་དང་དགེ་སློང་བརྡུངས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཆག་ཆོས་གོས་རལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྲིམས་གྲོགས་མེད་པར་བུད་
མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལམ་དུ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་འདས་པར་ཕྱིན་ན་
དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་བརྒྱད་པ་ནི། སྡོམ་ལས།།རྐུ་དང་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་
དང་།།རྐོ་དང་འགྲོན་དང་བསླབ་པ་དང་།།འཐབ་དང་མི་སྨྲ་འགྲོ་བ་
དང་།།མ་གུས་ཆང་འཐུང་དུས་མིན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི། དང་

པོ་རྐུན་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། གྲོང་འཇོམས་
པར་བྱེད་བའི་ཆོམ་རྐུན་པ་དག་གམ་ཤོ་གམ་འདྲལ་བའི་ཚོང་བ་

319

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དག་དང་ལྷན་ཅིག་འགྲོ་བ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཉན་ཡོད་པའི་དགེ་སློང་འགའ་ཞིག་གིས་

ཤོ་གམ་མ་བྱིན་པའི་ཚོང་བ་དང་མཉམ་དུ་ཀོ་ས་ལར་ཕྱིན་པ་ཤོ་གམ་པས་ཚོར་ནས་ཚོང་པ་དང་དགེ་སློང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཅོམས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་རྐུན་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱང་གྲགས་འདས་པར་ཕྱིན་པ་ན་
དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདིས་ཤོ་གམ་འདྲལ་བའི་ཚོང་བ་དང་ལྷན་
ཅིག་འགྲོགས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱང་བསྡུས་སོ། གཉིས་པ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་
པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཤེས་གཙོ་བོའོ། བསྙེན་པར་
རྫོགས་པར་བྱ་བ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་ཉིད་ལའོ།།མཁན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སོ།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
འཕགས་པ་མོའུ་འགལ་གྱི་བུས་བཅུ་བདུན་སྡེ་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པའི་ཚེ་དེ་དག་གིས་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་བཀྲེས་པའི་དབང་གིས་སྨྲེ་
སྔགས་སྣ་ཚོགས་འདོན་པ་ལས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གཞོན་ནུ་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པ་
དགེ་སློང་གི་ངོར་བསྙེན་པར་རྫོགས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ས་བརྐོས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། རྐོ་འམ་རྐོར་བཅུག་པ་ལའོ།
སའི་སའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།

320

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཉན་ཡོད་ན་དྲུག་སྡེས་ས་རྐོ་ཞིང་ཡུར་བ་འདྲེན་པ་སོགས་བྱས་པ་
ན་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་ཁྱིམ་པ་དང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཅེས་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་
སློང་གིས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ས་སོར་བཞི་ཡན་ཆད་བརྐོས་
སམ་རྐོར་བཅུག་སྟེ་བརྐོས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཞི་བ་མགྲོན་
གཉེར་རིང་འདུག་གི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་ངོ་།།
ཚིག་རྣམ་པར་གཞག་པ་མེད་པར་མགྲོན་དུ་གཉེར་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་ལས་ཕྱིས་གཞན་ནམ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འམ་དུས་ཀྱིས་མགྲོན་དུ་གཉེར་བ་མ་བྱས་བར་ཟླ་བ་བཞི་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་འོག་ཏུ་
བཤམས་པ་ཟོས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ཡོད་དེ། ཤཱཀྱ་མིང་ཆེན་གྱིས་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་ཟླ་བ་བཞིར་

མགྲོན་དུ་བོས་ཏེ་ཟས་བསོད་པ་མང་པོ་སྟ་གོན་བྱས་པ་དང་། དྲུག་སྡེས་ཟས་བཟང་པོ་རྒྱུན་རིང་དུ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དགའ་བོ་དང་ཉེར་དགའ་བོས་ནས་རྫུ་བྱས་ནས་སྨན་པ་ལ་བསྟན་པས་སྨན་པས་ཤེས་ནས་འཕགས་པ་དག་སྣུམ་བག་གི་རྙེད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོལ་ཅིག་

ཟེར་བ་དང་། དྲུག་སྡེ་དགའ་ནས་གཉིས་ཀྱི་ནད་པ་དང་བཞིས་ནད་

གཡོག་བྱས་ཏེ་ཟླ་བ་བཞི་ལས་ལྷག་པར་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་

321

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་མགྲོན་དུ་བོས་པ་པོའི་ཁྱིམ་པས་དུས་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས་ལྷག་པར་ཟོས་པ་དང་དུས་མེད་ཀྱང་ཟླ་བ་
བཞི་ལས་ལྷག་པར་ཟས་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་བསླབ་པ་ཉེ་བར་འཇོག་པ་སྤངས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སྨྲ་བ་པོ་ལའོ།།
བསླབ་པ་ལའོ།། ཞེས་དང་། ཚིག་བརྗོད་ནའོ།། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བསླབ་པའི་གཞི་བཅའ་བ་

མཛད་པ་ན་དེར་འདུས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོགས་པ་ཡིན་ཅིང་། ཀུན་

དགའ་བོས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ལམ་པ་ལ་མགྲོན་དུ་གཉེར་བ་ལས་རིང་

དུ་འདུག་ན་ལྟུང་བྱེད་དོ།།ཞེས་བཅས་པ་མཛད་པས་དགེ་སློང་རྒྱུས་མེད་པ་རྣམས་ལ་འགྲོགས་ཤིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། དེས་དགེ་སློང་
མའི་དབྱར་ཁང་དུ་སོང་ནས་བཅུ་བདུན་སྡེ་དང་དྲུག་སྡེ་ལྷན་ཅིག་

འདུག་པ་ན་དེ་དག་གིས་དེ་ལྟར་བཅས་པ་མ་ཐོས་སམ་སྙམ་ནས་
བསམ་པའི་གཞི་འདི་ལྟར་བཅས་པས་དེ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་
སྨྲས་པ་དང་། དེ་དག་ན་རེ་མི་མཁས་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚིག་ཙམ་ལ་སློབ་
པར་མི་བྱེད་དོ།།ཞེས་སྨྲས་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

བསླབ་པའི་སྒོ་ནས་བསྒོ་བ་ལ་ཚིག་ཚིག་གིས་སྤངས་ཏེ་དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ཉན་རྣ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དགེ་

322

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སློང་དག་རྩོད་པར་གྱུར་བ་དགེ་སློང་དག་གྲོས་བྱེད་པ་ན་ཉན་པའི་

ཕྱིར་རྣ་གཏོད་ན་ཅེས་དང་། དོན་ལ་ནི་དངོས་གཞིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅུ་བདུན་སྡེ་སྡེ་སྣོད་
འཛིན་པར་གྱུར་ནས་ཉེར་དགས་ཐོ་འཚམས་པ་འདི་ཙམ་སུས་ཀྱང་མ་བྱས་པས་ཉེར་དགའ་གནས་ནས་དབྱུང་ངོ་ཞེས་གྲོས་བྱེད་པ་ན་ཉེར་དགས་ཉན་མོ་བྱས་ཏེ་ཐོས་པའི་དབང་གིས་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་
པ་ལས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གིས་དགེ་སློང་གཉིས་ཡན་ཆད་གྲོས་བྱེད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྩོད་པ་
སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཕག་ཉན་བྱས་པ་ན་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ལས་གྲལ་ནས་མ་སྨྲས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཐོས་པའི་ཉེ་
འཁོར་ལས་འདས་ན་དངོས་གཞིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། བཅུ་བདུན་སྡེས་དྲུག་སྡེ་ནུས་པ་ཆུང་
ངུའི་དུས་སུ་གནས་ནས་དབྱུང་བའི་ལས་བརྩམས་པའི་ཚེ་དགའ་
བོས་དེ་ཟློག་པར་བརྩམས་པས་དེ་དག་ན་རེ་གང་ཕྱིར་ཟློག་པ་དེ་གནས་ནས་དབྱུང་བར་བྱའོ།།ཞེས་ཟེར་བ་དང་། དགའ་བོས་རང་
ཉིད་གནས་ནས་ཕྱུང་གིས་དོགས་ནས་ཅང་མི་སྨྲ་བར་སྟན་ལས་

ལངས་ནས་སོང་བ་ཉེར་དགའ་གནས་ནས་ཕྱུང་བ་དགའ་བོའི་དྲུང་

དུ་སོང་སྨྲེ་སྔགས་སྣ་ཚོགས་སྟོན་པ་དང་དགའ་བོས་ངའི་ནུ་བོ་

323

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གནས་ནས་ཕྱིན་པ་དེ་དག་ཁམས་གསུམ་ནས་ཕྱུང་ཞིག གཞན་
ཡང་ལས་མི་ཆགས་ཁོ་བོ་ཅག་མ་འདུས་སོ།།ཞེས་ཟེར་བ་ན་གཞན་
དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གི་དགེ་འདུན་གྱིས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ལས་ལ་
འདུས་ནས་དགེ་སློང་ལ་མ་སྨྲས་པར་ཐོས་པའི་ཉེ་འཁོར་འདས་པར་ཕྱིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་མ་གུས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།

བསྒོ་བའི་དོན་ལ་མ་གུས་པས་ཆོས་དང་ལྡན་པར་བཤད་ཀྱིས་སྦྱང་བ་མེད་པར་དེ་ལས་ཟློག་སྟེ་འགལ་བར་བྱེད་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རབ་ཏུ་མང་པོས་རྩོད་པ་
ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བྱས་པ་ན། དགེ་སློང་གླང་ཆེན་ཞེས་བྱ་བས་
དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་ཏེ་རྩོད་པར་བྱེད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སངས་རྒྱས་སམ་དགེ་འདུན་
ནམ་དགེ་འདུན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རང་ལ་ཆོས་དང་ལྡན་པ་བསྒོ་བའི་ལན་

ལ་ཤད་སྦྱངས་མེད་པར་འགལ་བར་བྱས་པས་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགུ་བ་མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། མྱོས་པར་འགྱུར་བ་
འཐུང་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
དགེ་སློང་ལེགས་འོངས་ཀྱིས་ཁྱིམ་བདག་གི་ཆང་ཕུལ་བ་བཏུངས་

324

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་ས་ལ་འགྱེལ་བ་སྟོན་པས་གཟིགས་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆང་མཚན་ཉིད་
དང་ལྡན་པ་མགུལ་དུ་མིད་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་བ་དུས་
མ་ཡིན་པར་གྲོང་དུ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དུས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་

ལའོ།།དགེ་སློང་འཁོད་པ་ལ་མ་སྨྲས་པ་ལའོ།།གྲོང་དུ་ཞུགས་ནའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ།
འཆར་གས་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་གདམས་ངག་ཞུས་ཏེ་བསྒོམས། དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱིམ་པ་དད་པའི་མཆོག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་སྟོན་པའི་དྲིན་ལན་བསབ་སྙམ་ནས་གྲོང་དུ་
ཕྱིན་ནས་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་བདེན་པ་ལ་བཀོད། མཐར་ཁྱིམ་བདག་གི་ཆུང་མ་མ་རུང་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཆོམ་རྐུན་པའི་དམག་དཔོན་གཅིག་

དང་འདོད་ལོག་བྱེད་པ་ལ་འདོད་ལོག་གི་ཉེས་པ་བཤད་པ་དང་། བུད་མེད་དེས་ཆོམ་རྐུན་པའི་དམག་དཔོན་ལ་འདི་སོད་ཅིག་ཅེས་བསྒོ་བ་ན། དེས་རལ་གྲི་ཐོགས་ཏེ་དབུ་བཅད་དེ་བགྲོངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་རང་གི་གླིང་གི་ཉི་མ་ཕྱེད་ཡོལ་ནས། སྐྱ་རེངས་མ་
ཤར་བའི་བར་དེར་ཁྱིམ་པའི་གནས་སུ་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་གང་རུང་ལ་མ་སྨྲས་པར་ཕྱིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

325

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བཅུ་ཚན་དགུ་བ་བཤད་པ།

བཅུ་ཚན་དགུ་བ་ནི། སྡོམ་ལས། ཟས་བཅས་སྐྱ་རེངས་ད་
གདོད་དང་།།ཁབ་རལ་དང་ནི་ཁྲི་རྐང་དང་།།བལ་དང་གདིང་དང་

གཡན་པ་དང་།།རས་ཆེན་བདེ་གཤེགས་ཆོས་གོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི། དང་པོ་གྲོང་དུ་རྒྱུ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི།

དེའི་ཚིག་གིས་དགེ་འདུན་སྤྱན་དྲངས་པ་ན་སྦྱིན་བདག་ལ་ཁོ་བོ་མ་
འོངས་པའི་དབང་གིས་བྲིམ་པ་ཡོལ་བར་མ་བྱ་ཞིག་ཅེས་མ་སྒོ་བར་
གསུམ་པ་ལ་སོགས་པར་རྒྱུ་བ་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་དགས་ཚིག་གི་སྟོན་པ་འཁོར་
བཅས་གདུགས་ཚོད་ལ་སྤྱན་དྲངས་པ་དང་། སྦྱིན་བདག་ལ་ཉེར་དགས་ང་མ་འོངས་ཀྱི་བར་དུ་གདུགས་ཚོད་མ་འདྲེན་ཟེར་ནས་གྲོང་གཞན་དང་གཞན་དུ་བརྒྱུས་པས་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བ་ན་སྟོན་པས་
གདུགས་ཚོད་དྲོངས་ཤིག་གསུངས་ཀྱང་བཙུན་པ་ཉེར་དགའ་མ་
བྱུང་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཚེ། སྟོན་པས་གཞན་དབང་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ཏེ། རང་དབང་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་ནས་

326

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅས་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་
གིས་རང་གི་ཚིག་གིས་དགེ་འདུན་ཟས་ལ་སྤྱན་དྲངས་པའི་ཚེ་ཟས་
བྲིམ་པ་ཡོལ་བར་མ་བྱེད་ཅིག་ཅེས་སྦྱིན་བདག་ལ་མ་བསྒོ་བར་ཁྱིམ་
གསུམ་དུ་ལོངས་པར་བརྒྱུས་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་ནུབ་མོ་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཤེས་
གཙོ་བོའོ།།ནམ་མ་ལངས་པ་ཉིད་ལའོ།།འདིར་ནི་སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་མ་
ཤར་བ་ཉིད་དེ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་ཆུང་མ་འཕྲེང་ལྡན་མ་དང་། དབྱར་ཚུལ་མའི་སློབ་དཔོན་དུ་ཤཱ་རིའི་བུ་འཆར་ག་
གཉིས་གྱུར་པའི་ཚེ་ཕོ་བྲང་དུ་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཤཱ་རིའི་

བུ་འཇུག་པ་ལ་མཁས་པས་དུས་སུ་འཇུག འཆར་ག་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་
པའི་མཚན་མོའི་དུས་སུ་བཙུན་མོ་འཁོར་བཅས་ལ་ཆོས་སྟོན་བསོད་སྙོམས་ཀྱང་བླངས་ཏེ་ཉི་མ་མ་ཤར་གོང་དུ་ཕྱིར་བྱུང་བ་ལ་གཞན་དག་ཁ་ཟེར་བ་ན་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འོད་དམར་པོ་འདས་པ་ནས་སྐྱ་རེངས་ཐ་
མ་མ་ཤར་གྱི་བར་དུ་བཙུན་མོའི་འཁོར་གྱི་གནས་སམ། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་ཕྱིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཁྱད་དུ་གསོད་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། སོ་སོར་ཐར་བའི་མདོ་གདོན་པ་འདོན་པའི་ཚེ་

327

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ལན་གཉིས་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་ཡིད་རྨོངས་པ་མ་ཡིན་པས་འདི་ལ་

ཆོས་འདི་ཡོད་པར་བདག་གིས་ད་གཟོད་ཤེས་སོ།།ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། སོ་
སོར་ཐར་བའི་མདོ་འདོན་པའི་ཚེ་དྲུག་སྡེས་གུས་པའི་མི་ཉན། རྒྱུ་
ཐབས་ཀྱི་མདོ་འདིའི་ནང་དུ་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོ་འདི་འདྲ་ཡོད་པ་ད་གཟོད་
ཤེས་སོ།།ཞེས་ཟེར་ནས། བསླབ་པ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་
ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གསོ་སྦྱོང་གི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་པའི་ཚེ་རང་
གི་ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་བསླབ་པའི་གཞི་ཁྱད་དུ་བསད་དེ་ཕ་རོལ་པོས་
དོན་གོ་བ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་བརྐོས་པ་ལ་ལྟུང་བྱེད་སྐྱེ་མི་སྐྱེད་ད་གཟོད་ཤེས་སོ།།ཞེས་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ལྟ་བུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཁབ་རལ་འཆོས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། བ་སོ་
དང་རུས་པ་དང་རྭའི་ཁབ་རལ་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་
ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། སོ་
མཁན་ཆོས་ཤེས་བྱ་བ་བསོད་སྙོམས་པ་ཞིག་གིས་དད་པར་བྱས་

ནས་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་བ་སོའི་ཁབ་རལ་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་
བླངས་པའི་དེའི་འཚོ་བ་ཆད་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་

328

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་རང་ངམ་བསྐོས་པ་གང་རུང་གིས་ཁབ་རལ་

གྱི་བཟོ་བྱས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་ཁྲི་རྐང་འཆོས་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཚད་ལས་ལྷག་པར་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་
ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་ཞིག་ཁྲི་དམའ་བ་ལ་འདུག་སྟེ་གཉིད་ལོག་པ་ན་དུག་སྦྲུལ་གྱི་
དཔྲལ་བ་ནས་གཟུང་སྟེ་ཚེའི་དུས་བྱས་པ་དང་། སྟོན་པས་ཁྲི་དམའ་
བ་ལ་ཉལ་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པས། དྲུག་སྡེས་ཁྲི་རྐང་པ་
བཅུ་གཉིས་པ་བྱེད་པ་ན་གཞན་དག་ཁ་ཟེར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟུང་
བར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

ཁྲི་རྐང་ཁྲུ་གང་གི་ཚད་ལས་ལྷག་པ་རང་ངམ་བསྐོས་པ་གང་རུང་
གིས་བཟོ་བྱེད་པར་ཟིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་
ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། ཤིང་བལ་གྱིས་
གོས་པར་བྱེད་པ་ལའོ།།རང་ངམ་བསྐོས་པས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་དགས་ཁྲི་གཞན་གྱིས་
འཕྲོགས་ཀྱི་དོགས་ནས་བདག་ཉིད་འདུག་པར་བྱའོ་སྙམ་སྟེ། ཁྲི་

ཁར་ཤིང་བལ་བཀབ་སྟེ་བཞག་པ་དེར་དགེ་སློང་ཞིག་གིས་མ་

བརྟགས་པར་ཉལ་བས་གོས་ཐམས་ཅད་སྐྱ་བོར་གྱུར་པ་ན་གཞན་

329

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དག་ཁ་ཟེར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་འདུན་དབང་བའི་གནས་

མལ་ཤིང་བལ་གྱིས་གོས་པར་བྱས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བདུན་
པ་གདིང་བ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི་གདིང་བའི་

འོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་
སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་གདིང་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ན་གཞན་དག་ཁ་ཟེར་བས་དེར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་གདིང་བ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚད་ལས་ལྷག་པར་
བྱས་ཏེ་ཟིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་གཡན་པ་དགབ་པ་ཚད་ལས་ལྷག་པར་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། གཡན་པ་དགབ་པའི་

འོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རབ་ཏུ་
མང་པོས་གཡན་པ་དགབ་པ་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱས་པས་ན་དེར་
བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་

གཡན་པ་དགབ་པ་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚད་ལས་ལྷག་པར་བྱས་ཏེ་
ཟིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགུ་བ་རས་ཆེན་ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་ནི། དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་གྱིའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། རབ་ཏུ་མང་པོས་རས་ཆེན་
ཚད་ལས་ལྷག་པ་བྱས་པ་ན་དེར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་

330

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་ཚད་ལས་ལྷག་
པར་བྱས་ཏེ་ཟིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། བཅུ་བ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ལས་ལྷག་པར་གྱུར་པའི་ལྟུང་བྱེད་
ནི། དེའི་ལུས་ཙམ་མེད་པར་དེའི་ཚད་དམ་ལྷག་པའི་ཆོས་གོས་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ཡོད་དེ། ཉེར་དགས་སྟོན་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་དང་མཉམ་
པའི་ཆོས་གོས་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་གྱོན་པས་ལུས་ཀྱིས་མ་རྫོགས་པ་ན་གཞན་དག་འཕྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་དང་མཉམ་པའམ་དེ་ལས་ལྷག་པ་བྱེད་དམ་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཟིན་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
ཡང་དགེ་སློང་ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་ལ་གང་ལ་ན་བདེ་བར་གཤེགས་
པའི་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཚད་མེད་པ་དགོས་སོ།།བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་ཚད་ཀྱང་སྲིད་དུ་སྟོན་པའི་ཁྲུ་ལྔ་ཕལ་པའི་ཁྲུ་བཅོ་ལྔ་
ཞེང་དུ་སྟོན་པའི་ཁྲུ་གསུམ་ཕལ་བའི་ཁྲུ་དགུ་ཡིན་ནོ།།

331

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོ་སོར་བཤགས་པའི་སྡེ་བཤད་པ།

བཞི་བ་སྨྲེ་སྔགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་བཤགས་དགོས་པ་
སོར་བཤགས་ཀྱི་སྡེ་ལ། སྡོམ་ལས། གྲོང་དང་ཁྱིམ་གཞན་ཉིད་དང་
ནི། བསླབ་པ་རྣམས་དང་དགོན་པ་ནི།།སངས་རྒྱས་ཕན་པར་
གསུངས་པ་ཡིས།།སོ་སོར་བཤགས་པ་བྱ་བར་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་པའི། དང་པོ་དགེ་སློང་མ་ལ་ཟས་ལེན་པའི་སོར་བཤགས་
ནི། ཤེས་གཙོ་བོ།། དགེ་སློང་མ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལའོ།། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྲོང་ཁྱེར་
རྡོ་འཇོག་ན་ཕྱུག་པོ་རྣམ་ཐོས་ཀྱི་བུ་དང་འགྲན་པ་གཅིག་ཡོད་པ་ལ་བུ་མོ་གཟུགས་བཟང་བ་ཨུཏྤལའི་དྲི་དང་ལྡན་པ་གཅིག་བཙས་པས།
དེའི་མིང་ཡང་ཨུཏྤལའི་མདོག་ཅན་ཞེས་བཏགས་སོ།།དེ་ཆེན་པོར་
གྱུར་ཏེ་ཁྱིམ་སོ་བཟུང་ནས་གནས་པ་ན་མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་ཆེན་པོས་བཏུལ་ཏེ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད། དེ་ནས་སྐྱེ་
དགུའི་བདག་མོས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་
ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་སོ།།དེའི་སྤྱོད་ལམ་ནི་

332

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསོད་སྙོམས་ཐོག་མར་བླངས་ནས་དགེ་འདུན་ལ་འབུལ། ཕྱིས་རང་འཚོ་བས་བསོད་སྙོམས་ཅུང་ཟད་བྱེད་པ་ཡིན་པ་ལ་ནམ་ཞིག་རང་

འཚོ་བའི་བསོད་སྙོམས་བླངས་ནས་འོངས་པ་དང་དགེ་སློང་བསོད་སྙོམས་མ་རྙེད་པ་ཞིག་དང་ཕྲད་དེ་དེ་ལ་ཕུལ་ལོ།།དེའི་ནངས་པར་

རང་འཚོ་བའི་བསོད་སྙོམས་བླངས་ནས་འོངས་པ་དང་ཉེར་དགའ་དང་འཕྲད་དེ་འཕགས་མ་བདག་ལ་བསྙེན་བཀུར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཟེར་ཏེ། བསོད་སྙོམས་བླངས་ཏེ་ཉེར་དགའ་ལ་ཕུལ་ཏེ་ཉི་མ་གཉིས་

སུ་དེའི་ཟས་རྒྱུན་ཆད་པས་འཕགས་མ་ས་ལ་འགྱེལ་བ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་དགེ་སློང་མ་གྲོང་ངམ་གྲོང་གི་ཉེ་
འཁོར་རམ་ལམ་པོ་ཆེ་ན་འདུག་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱང་དེ་གསུམ་གང་
རུང་ན་གནས་པས་ཟས་བླངས་ཏེ་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་རོ།། གཉིས་

པ་གྲལ་རིམ་དུ་མ་ཕེབས་པར་འབྲིམ་དུ་འཇུག་པ་མ་བཟློག་པའི་

སོར་བཤགས་ནི། མ་བསྒོ་བར་དགེ་སློང་གསུམ་ལ་སོགས་པ་
མགྲོན་དུ་བོས་པས་ཟོས་ནའོ། ཁྱིམ་དུའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། མུ་གེས་ཉམ་ང་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་དྲུག་སྡེས་གཞོན་ནུ་བཅུ་བདུན་སྡེ་ལ་གང་དུ་དགེ་འདུན་སྤྱན་དྲངས་པའི་ས་དེར་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཞལ་ཏ་གྱིས་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་

333

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ལ་ཟས་མང་དུ་འབྲིམ་དུ་ཆུག་ཅིག་ཅེས་སྨྲས་པ་དང་། སྦོམ་དགའ་མོ་
ན་རེ། དེ་ལྟར་རུང་ན་ངོས་ཀྱི་དེ་ལྟར་བགྱིའོ་ཟེར་ནས་ཁ་ཟས་གྲལ་
རིམ་བཞིན་དུ་མི་འབྲིམ་པར་སྦྱིན་བདག་ལ་འདི་ནི་འཕགས་པ་

དགའ་བོ་ཡིན་ཏེ། སྡེ་སྣོད་གསུམ་ལ་མཁས་པ་རིགས་པ་དང་ལྡན་
པའི་གྲོལ་པའི་སྤོབས་པ་ཅན་ཡིན་པས་ཁ་ཟས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
བྱིན་ཅིག་ཅེས་དང་། དེ་བཞིན་ཉེར་དགའ་ལ་སོགས་ལ་སྨྲས་པ་དང་། དྲུག་སྡེས་དེ་དག་མ་ཟློག་པར་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ན་གཞན་དག་མ་དད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ།
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་པས་མགྲོན་དུ་བོས་པ་ལ་དགེ་སློང་
མས་གྲལ་རིམ་དུ་མ་ཕེབས་པར་འགྲིམ་པ་མ་བཟློག་པར་ཟས་ཟོས་
ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསླབ་པ་དྲལ་ཏེ་ཁྱིམ་དུ་
འཇུག་པའི་སོར་བཤགས་ནི། བསླབ་པའི་སྡོམ་པ་བྱིན་པའི་ཁྱིམ་
ནས་བཅའ་བ་དང་བཟའ་བ་དག་བླངས་ཤིང་ཟོས་པ་ལ་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡོད་དེ། དམག་དཔོན་
སེངྒེ་ཞེས་བྱ་བ་མུ་སྟེགས་པ་ལ་དད་པ་ཅིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་
བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་དགེ་འདུན་ལ་བཏང་སྟེ་ཟད་པའི་ཚེ་མུ་སྟེགས་པ་དག་ངེད་ལ་དད་པའི་ཚེ་
ལོངས་སྤྱོད་དང་ལྡན་པ་ལ་ད་ལྟ་དེར་མེད་དོ་ཟེར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་

334

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དེའི་ཁྱིམ་དུ་ཤཱ་རིའི་བུ་དང་མོའུ་འགལ་གྱི་བུ་གཉིས་ལས་གཞན་
པའི་དགེ་སློང་གིས་ཟས་མི་བླངས་པའི་ཁྱིམ་གྱི་བསླབ་པའི་སྡོམ་པ་
བྱིན་པ་དྲུག་སྡེས་དེའི་ནང་དུ་ཟས་ཡང་ཡང་ལོངས་སྤྱད་ནས་ཁྱིམ་བདག་འཁོར་བཅས་འཚོ་བར་མ་ནུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅས་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་ཁྱིམ་གྱི་བསླབ་
པའི་སྡོམ་པ་བྱིན་པའི་ཁྱིམ་བདག་ལ་ཧ་ཅང་མོད་པ་མ་ཡིན་པའི་

ཟས་བླངས་ཏེ་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་

ནགས་བརྟགས་པ་ལས་གྱུར་བའི་སོར་བཤགས་ནི། ཤེས་གཙོ་བོ།
ནགས་མ་ཉུལ་བ་ཉིད་ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་གླེང་གཞི་ཡོད་དེ། དགག་དབྱེ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། ཤཱ་ཀྱའི་

བུ་མོ་དག་གིས་ཟས་ཁྱེར་ཏེ་འོངས་པ་ན། དྲུག་སྡེས་དེ་དག་བསུ་རུ་
ཕྱིན་ནས་ནགས་ནང་ན་ཆོམ་རྐུན་ཡོད་མེད་མ་ཉུལ་བར་ལམ་ཁ་གཅིག་ཏུ་བསྡད་པ་ན་ཆོམ་རྐུན་པས་བཅོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསླབ་པ་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་
དེ། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སར་

ནགས་མ་ཉུལ་བར་སྦྱིན་བདག་ཁྱིམ་པས་ཟས་བླངས་ཏེ་ཟོས་པ་ན་དེར་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

335

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསླབ་བྱ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ།

ལྔ་བ་བསླབ་བྱ་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་བཤད་པ་ལ། གོས་བགོ་བ་ལས་འགྱུར་བའི་སྡེ་ཚན། ཁྱིམ་དུ་འགྲོ་བའི་སྡེ་ཚན། ཁྱིམ་དུ་འདུག་
པའི་སྡེ་ཚན། ཟས་བླངས་པའི་སྡེ་ཚན། ཟས་ཟ་བའི་སྡེ་ཚན། ལྷུང་
བཟེད་དུ་སྤྱད་པའི་སྡེ་ཚན། ཆོས་སྟོན་པའི་སྡེ་ཚན། སྒྲུབ་པའི་སྡེ་
ཚན། རྒྱུ་བའི་སྡེ་ཚན་དང་དགུ་ལས། དང་པོ་ལ། སྡོམ་ལས། ཤམ་
ཐབས་ལ་ནི་རྣམ་བདུན་དང་།།སྟོད་གཡོགས་ལ་ཡང་རྣམ་གསུམ་
དང་།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་པའི་ཤམ་ཐབས་ཧ་ཅང་འཇོལ་བ། ཧ་ཅང་བརྫེས་པ། ཕྱོགས་གཅིག་གླང་པོ་ཆེའི་སྣ་ལྟར་

བརྐྱངས་པ། ལྟེ་འོག་ཏུ་མགོ་ལྟེབ་པ། ལྟེ་འོག་ཏུ་སྦྲུལ་མགོ་ལྟར་གདེངས་པ། མ་མཐའི་ཁ་མཉམ་པར་འདུག་པར་མ་བགོས་པ། སྐ་རགས་ཀྱི་བར་དུ་འབྲས་བུའི་ཐུམ་བུ་ལྟར་འདུག་པར་བགོ་བ་རྣམས་
ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་བདུན་དང་། ཆོས་གོས་ཧ་ཅང་བརྫེས་པ། ཧ་ཅང་འཇོལ་བ། ཟླུམ་པོར་མ་བགོས་པའི་ཉེས་བྱས་གསུམ་སྟེ་བཅུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྡོམ་ལས། ཤིན་ཏུ་བསྡམས་ལ་སོགས་པ་

336

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྔ།།མགོ་གཡོགས་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྔ།།མཆོང་བ་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྔ།།ལུས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་ལྔ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། ཁྱིམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་རྐང་བ་རྐྱོང་བ་སོགས་དྲན་ཤེས་
ཀྱིས་མ་བསྡམས་པས་འཇུག་པ་དང་། བླ་གོས་དང་མཐང་གོས་ཚུལ་བཞིན་དུ་མ་བགོས་པ་དང་། ཅ་ཅོའི་སྒྲ་མ་བསྐྱུངས་པ་དང་། མིག་

གཡེང་བག་ཏུ་ལྟ་བ་དང་། གཉའ་ཤིང་གང་ཡན་ལ་ལྟ་ཞིང་བྱིན་པ་ལ་
ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། མགོ་རས་སོགས་ཀྱིས་གཡོགས་པ་དང་། ཆོས་གོས་བརྫེས་ཏེ་འགྲོ་བ་དང་། ཕྲག་པ་གཉིས་ཀར་གཟར་བ་དང་།

ལག་པ་མདུན་དུ་གཏད་ནས་གཉའ་གོང་དུ་བསྣོལ་བ་དང་། ལྟག་པར་བསྣོལ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ་དང་། མཆོང་ཞིང་འགྲོ་བ་དང་། སྒྱིད་པ་
གཉིས་བརྐྱང་བསྐུམ་བྱེད་ཅིང་འགྲོ་བ་དང་། ཙོག་པུས་འགྲོ་བ་དང་།
རྟིང་པ་བརྟེག་སྟེ་དྲང་བས་འགྲོ་བ་དང་། གྲུ་མོ་གཉིས་སྙུང་པོར་བྱས་ཏེ་འགྲོ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ་དང་། ལུས་སྒྱུར་ཅིང་འགྲོ་བ་དང་། ལག་
པ་སྐྱོད་ཅིང་འགྲོ་བ་དང་། མགོ་སྒྱུར་ཅིང་འགྲོ་བ་དང་། གཞན་དང་
ཕྲག་པ་གཉིས་སྤྲད་ཅིང་འགྲོ་བ་དང་། གཞན་དང་ལག་པ་སྦྲེལ་ཏེ་
འགྲོ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། སྡོམ་ལས། འདུག་པར་བྱ་བ་དགུ་དག་དང་།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགུ་ཡོད་དེ། ཁྱིམ་པས་མ་བསྒོས་པར་སྟན་ལ་འདུག་པ་དང་། སྲོག་

337

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆགས་ཡོད་མེད་མ་བརྟགས་པར་སྟན་ལ་འདུག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ལྕིད་ཕབ་སྟེ་འདུག་པ་དང་། རྐང་པའི་སྟེང་དུ་རྐང་པ་བཞག་སྟེ་འདུག་
པ་དང་། བརླའི་སྟེང་དུ་བརླ་བཞག་སྟེ་འདུག་པ་དང་། ལོང་བུའི་སྟེང་
དུ་ལོང་བུ་བཞག་སྟེ་འདུག་པ་དང་། རྐང་པ་ཁྲི་ལ་སོགས་པའི་འོག་ཏུ་
བཅུག་ཅིང་འདུག་པ་དང་། བྱིན་པ་རྐང་པ་གཉིས་བར་ཐག་རིང་དུ་

བྱས་ཏེ་འདུག་པ་དང་། འདོམས་སྣང་བར་བྱས་ཏེ་འདུག་པ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་དགུ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ། སྡོམ་
ལས། བྱིན་ལེན་བྱ་བ་བརྒྱད་རྣམས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ཟས་ལེགས་པར་མ་བླངས་པ་དང་། མུ་དང་ཁང་ཆད་དུ་བླངས་པ་དང་། ཚོད་མ་དང་ཟན་དང་ཕྱེ་ལ་སོགས་པ་མཉམ་དུ་བླངས་པ་དང་། གྲལ་མཐར་ཆགས་སུ་མ་བླངས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་
ལ་ཡིད་གཏད་དེ་མ་བླངས་པ་དང་། ཟས་སྔོན་དུ་མ་འོངས་པར་ལྷུང་བཟེད་བཟེད་པ་དང་། བྱ་སྣ་དང་བྱེ་ལ་སོགས་པ་གཅིག་གིས་གཅིག་

གབ་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཟས་ཀྱི་སྣོད་བཞག་པ་རྣམས་ཉེས་བྱས་ཏེ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་ནི། སྡོམ་ལས། ཟས་ལ་ལེགས་པར་
བྱ་བ་དྲུགཙུག་ཙུག་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྔ།།འབྲུ་ནས་ཐ་དད་བྱེད་པ་ལྔ།།ལག་པ་བལྡག་ལ་སོགས་པ་ལྔ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེར་
གཅིག་ཡོད་དེ། ཟས་ལེགས་པར་མ་ཟོས་པ་དང་། ཁམ་ཧ་ཅང་ཆེ་བ་

338

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། ཧ་ཅང་ཆུང་བ་དང་། ཁམ་རན་པར་མ་ཟོས་པ་དང་། ཟས་ལ་ཁ་གདངས་པ་དང་། ཁ་ཟས་ཀྱིས་བཀང་སྟེ་ཚིག་སྨྲས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་དྲུགཙུག་ཙུག་ཟེར་བ་དང་། ལྕག་ལྕག་དང་། ཧུ་ཧུ་དང་། ཕུ་ཕུ་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ་དང་། ལྕེ་ཕྱིར་ཕྱུང་སྟེ་ཟ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། འབྲས་ཆེན་སོགས་རེ་རེ་ནས་བཏུས་ཤིང་ཟ་བ། ཟས་ལ་འཕྱ་སྨོད་བྱེད་ཅིང་ཟ་

བ། ཁུར་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་སྤོ་བ། རྐན་ཏོག་པ། ཁམ་འཕྲོར་
བཅད་ནས་ཟ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། ལག་པ་ལ་ཟས་ཆགས་པ་བལྡག་པ་དང་། ཟས་ཀྱི་སྣོད་སོར་མོ་དང་ལྕེས་འཇོག་པ་དང་། ལག་པ་ལ་ཟས་ཆགས་པ་སྤྲུག་པ་དང་། ཟས་སྣོད་སྐྱོམ་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་སོགས་ལག་བྲང་ལ་གདབ་པ། ཟས་ལ་མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་འདྲ་བར་བྱས་ཏེ་གཞོམས་ཤིང་ཟ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ཉེར་གཅིག་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། སྡོམ་ལས། འཕྱས་ལ་
སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི།།ལྷུང་བཟེད་ལ་ཡང་རྣམ་པ་བཅུ།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་བཅུ་ཡོད་དེ།།གཞན་གྱི་ལྷུང་བཟེད་ལ་འཕྱས་མི་

བཏགས། ལག་པ་ཟས་ཀྱིས་སྦགས་པས་སྣོད་ལ་བཟུང་བ་དང་། ཟས་ཀྱིས་སྦགས་པས་ཆུ་གཏོར་བ་དང་། ཁྱིམ་པ་ལ་མ་དྲིས་པར་ལྷུང་བཟེད་བཀྲུས་པའི་ཆུ་སོགས་ཁྱིམ་དུ་ཕོ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་བཞི།

ལྷུང་བཟེད་དུ་ཟས་ལྷག་བླུགས་པ། འོག་གཞི་མེད་པར་ལྷུང་བཟེད་

339

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གཞག་པ། ངམ་གྲོག་གི་ཁར་གཞག་པ། གཡང་སར་གཞག་པ། བང་
རིམ་གཞོལ་པོར་གཞག་པ། འགྲེང་སྟེ་བཀྲུ་བ། གོང་གི་བཞི་དེ་
བཞིར་ལྷུང་བཟེད་བཀྲུ་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ནི། མས་ལས། འགྲེང་བར་བྱེད་ལ་སོགས་པ་ལྔ།།མགོ་
གཡོགས་ལ་སོགས་རྣམ་པ་ལྔ།།དོ་ཀེར་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལྔ།།གླང་ཆེན་ལ་སོགས་ཞོན་པ་ལྔ།།ལག་ན་དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དྲུགཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉེར་དྲུག་ཡོད་དེ། འཆད་པ་པོས་འགྲེང་ཏེ་ཆོས་འཆད་པ་དང་ཉལ་བ་ལ་བཤད་པ་དང་། ས་ཕྱོགས་མཐོན་པོ་དང་། སྟན་བཟང་པོ་ལ་འདུག་པ་ས་ཕྱོགས་དམའ་བ་དང་སྟན་ངན་པ་ལ་འདུག་སྟེ་བཤད་པར་མི་བྱའོ།།མདུན་དུ་འགྲོ་བ་ལ་ཕྱི་ནས་འགྲོ་ཞིང་

བཤད་པ་དང་། ལམ་ནས་འགྲོ་བ་ལ་ལམ་འགྲམ་ནས་འགྲོ་ཞིང་

བཤད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། མགོ་རས་སོགས་ཀྱིས་གཡོགས་པ། གོས་བརྫེས་པ། ཆོས་གོས་ཕྲག་པ་གཉིས་ལ་གཟར་བ། ལག་པ་
གཉིས་གཉའ་གོང་དུ་བསྣོལ་བ། ལྟག་པར་བསྣོལ་བ་རྣམས་ལ་ཆོས་བཤད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། སྐྲའི་ཐོར་ཅོག་ཅན་དང་། ཞྭ་གྱོན་པ། ཅོད་པན་བཅིངས་པ། ཕྲེང་བ་བཅིངས་པ། ཐོད་ཀྱིས་དཀྲིས་པ་
རྣམས་ལ་ཆོས་བཤད་པའི་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། ཉན་པ་པོ་གླང་པོ་ལ་ཞོན་པ། རྟ་ལ། ཁྱོགས་ན་གནས་པ། སྔ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་

340

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཞོན་པའི་སྟེང་ན་འདུག་པ་དང་། མཆིལ་ལྷམ་གྱོན་པ་རྣམས་ལ་
ཆོས་བཤད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་ལྔ། ལག་ན་འཁར་བ་ཐོགས་པ། གདུགས། མཚོན། རལ་གྲི། དགྲ་སྟ། གོ་ཆ་གྱོན་པ་ལ་ཆོས་བཤད་པ་ལ་ཉེས་བྱས་དྲུག་སྟེ་ཉེར་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་དང་། དགུ་པ་ནི། སྡོམ་ལས། ན་བ་རྣམ་པ་བཞི་རྣམས་སོ།།ཞེས་སོགས་
གསུངས་པ་ལྟར། འགྲེང་སྟེ་བཤང་གཅི་བྱས་པ་དང་། ཆུ་ཡི་ནང་དུ་
མི་གཙང་བ་དང་མཆིལ་མ་སོགས་དོར་བ་དང་། རྩྭ་སྔོན་པོའི་ཕྱོགས་སུ་དེ་དོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་གསུམ་དང༌། རང་དགར་ཤིང་
ལ་མི་གང་ཙམ་ལས་མཐོ་བར་འཛེགས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་ཏེ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་བྱས་དེ་རྣམས་འཆད་པ་ལ། ཤམ་
ཐབས་ཅི་ནས་ཀྱང་ཞེས་སོགས་གསུངས། འདི་རྣམས་ཀྱི་གླེང་གཞི་

ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བཀོད་དོ།།

ཞུ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཞུ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པ་བཤད་པ་ལ། གོ་རིམ་ལ་སྐྱོན་
སྤོང་ཕྱིར་དུ་སྤྱིར་བསྟན་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་འཐད་པ་བཤད་པ། རང་
བཟོའི་ཉེས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ལུང་གང་ལས་གསུངས་པ་འདིར་

341

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ། འབྲས་བུ་མེད་བའི་དོགས་པ་སྤང་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དགོས་དོན་བཤད་པ། དེ་ཉིད་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་
པའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་བསྡུས་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི།
ལུང་གི་གོ་རིམ་ལས་རྣམ་འབྱེད་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུ་བ་
གསུངས་བའི་ཞུ་བ་སྤྱིར་བསྟན་ཉིད་འདིར་འཆད་པས། འདི་དག་

རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཤན་འབྲེལ་བ་འང་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་
ནི་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་
བསྟན་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་
བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་བསྟན་གྱི་མདོ་ཚན་
དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་རྣམས་ལུང་ལས་མ་གསུངས་པའི་སྐྱོན་མེད་
དེ།།རྫས་བཀག་པ་བས་བཟང་པོ་ལ་ཡང་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།འདྲ་བ་ལ་ཡང་ངོ་། མི་ལ་དུད་འགྲོ་ཡང་ངོ་།།ཡན་ལག་ཐམས་
ཅད་དང་དུ་བླང་དུ་རུང་བ་ཉིད་ནི་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་མཐུ་དང་ལྡན་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་བཞི་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ནས་བཏུས།
རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་རེག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་འདུལ་བྱེད་ལས་བཏུས། གཞན་རྣམས་ཞུ་བ་ལས་
བཏུས་པ་ཡིན་ནོ།།ཁོ་ན་རེ། གཞན་རྣམས་ཞུ་བ་ལས་བཏུས་པ་མི་འཐད་དེ། ཉེས་པ་དེ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ནི་འོངས་པ་ནི་ཐ་དད་དོ།།ཞེས་

342

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཞུ་བ་ན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། དེ་བོད་ན་ཡོད་པའི་ཞུ་བ་ན་མ་བཞུགས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ན་ཡོད་པའི་ཞུ་བ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ཞུ་བ་ན་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དགོས་དོན་ཡོད་དེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་
ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ནི་རེག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
པ་ལ་རུང་མཐུན་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་
ནི་དོན་གོ་བའོ།།ཞེས་པའི་ཚིག་ཚོགས་བསྐྱུང་བའི་དགོས་པ་ཡོད། ཚིགས་སྔ་མར་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་པ་ལ་དེ་གཉིས་

ཀའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་འདུལ་བྱེད་ལས། རྫུ་འཕྲུལ་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་
དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་ཡུལ་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། གཞན་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་དགེ་འདུན་
ལྷག་མ་སོགས་ཡུལ་མཚན་མི་མཐུན་པ་སོགས་དགོས་པའི་ལྟུང་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་ནུས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་ཞུ་བ་ལས། དོན་གོ་བ་ཡན་ལག་
ཏུ་དགོས་པའི་ལྟུང་བ་སུམ་ཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་གོ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་རེ་རེ་ནས་དགོས་པར་བསྟན་པ་དེ། འདིར་ཚིག་གཅིག་གིས་

བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ། ཚིགས་སྔ་མར་སྦྱོར་བ་

343

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བྱས་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་པ་ལ་ཚིག་ཚོགས་བསྐྱུང་བའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཞུ་བ་ལས། སོར་བཤགས་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་

སྐབས་སུ་རྫུན་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་སོགས་ལྟུང་བ་བཞི་བཅུ་རྩ་གཉིས་མ་

གཏོགས་པའི་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བསླབ་ཚིགས་གཅིག་པ་ཡན་

ལག་ཏུ་རེ་རེ་ནས་དགོས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་དེ། འདིར་ཚིགས་
གཅིག་གིས་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རུང་མཐུན་རྟོགས་
པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུང་ལས། རྫུན་སྨྲའི་ཕམ་པ་སོགས་ལྟུང་བ་
བཞི་བཅུ་རྩ་གཉིས་ལ་བསླབ་ཚིགས་གཅིག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་
པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་དེ་དགོས་པར་ལུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་
རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་གྱི་སྒྲ་བཤད་པ། ཡན་
ལག་གི་རྩི་བ་རྣམ་པར་བཞག་པ། ལྟུང་བ་སྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་སྤྱིར་བསྟན་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་ལ་

ཡང་ངོ་།།དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་ནི་ཡིད་ཀྱིའོ།།ཞེས་པ་ལྟུང་
བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་

ཕྱིར། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ན་འདྲ་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་པ་འདི་ལྟུང་བ་ཕལ་

ཆེ་བ་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད། མགུ་བ་

344

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྤྱད་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།རེག་པར་བྱ་བ་ཉིད་ནི་མ་

ཉམས་པའོ།།ག་ག་ཚིལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།སེན་མོ་དང་སོ་དང་ཤ་མེད་པའི་རུས་པ་དང་སྤུ་དག་ནི་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ།།ཡང་
དག་པར་ལེན་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི་དེར་མ་ཟད་དོ།།དེ་ནི་སྣོད་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་པ་རྣམས་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་ཞར་ལ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས།

ལྟུང་བ་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་གི་ཡན་ལག་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ། ལྟུང་བ་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་བ་དང་། ཕལ་ཆེ་བའི་ཐུན་མོང་བའི་ཡན་ལག་གཉིས། དང་པོ་ལ་བསླབ་པའི་ཡན་ལག་
དང་། བསམ་པའི་ཡན་ལག་གོ དང་པོ་ནི། ལྟུང་བ་ཀུན་གྱི་ཐུན་མོང་
བའི་བསླབ་པའི་ཡན་ལག་དེ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་
པ་གསོ་རུང་དང་ལྡན་པ། བསླབ་ཚིགས་གཅིག་པ། བསླབ་རྒྱུན་
གཅིག་པ། ལས་དང་པོ་བ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསོར་རུང་དང་ལྡན་པའི་དོན་བཤད་པ། དེའི་སེལ་བ་བཤད་པ། དེས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་

345

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཅིར་འགྱུར་བཤད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ཡོད་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ལ་སྐྱེས་ཤིང་། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་མ་ཉམས་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་མ་བླངས་པ་འམ་བླངས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའམ་སྐྱེས་ཀྱང་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པ་རྣམས་དེའི་སེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ། གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དང་པོ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མ་བླངས་པའི་གང་ཟག་གི་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་ཅིར་

འགྱུར་བཤད་པ་ལ། དེ་ལ་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ་སྡོམ་པ་གཏན་ནས་མ་བླངས་པའི་ཁྱིམ་པ་དང་དགེ་བསྙེན་
སོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པའི་ཁྱིམ་པའོ།།དང་པོ་དེས་ལྟུང་བ་སྡེ་
ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་ལྟུང་བ་མི་སྐྱེད་ཀྱི་སྡིག་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཁྱིམ་
པ་རྣམས་ལ་ནི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་མང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལྟུང་བ་མི་སྐྱེད་དེ། ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཅས་པའི་མཚམས་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག །དེ་
ལ་བཅས་པ་མ་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་དེ་ལ་སྦྱར་ན་ལྟུང་བ་སྐྱེད་དེ། མཛོད་ལས། བཅས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ།།མྱོས་འགྱུར་ལས་གཞན་བསྲུང་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

རབ་ཏུ་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་

346

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྫོགས་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱི། ཉེས་བྱས་ཙམ་ཞིག་སྐྱེད་དེ། དེ་གསུམ་གྱི་
མཁན་སློབ་ཀྱི་དྲུང་དུ་དངོས་སུ་ཁས་བླངས་པ་ལས་འདས་ན་བླང་འདས་ཀྱི་ལྟུང་བ་དང་། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ལས་འདས་ན་ཡིད་ཀྱི་
བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་

རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཁས་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ལ་ནི་ཡིད་ཀྱིའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་གང་

ཟག་དེས་དེ་ལ་སྦྱོར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱི་ཉེས་
བྱས་ཙམ་སྐྱེད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མེད་ཀྱང་།
དེ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རྒྱུད་ལ་
བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བར་མའི་

དགེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་ཆགས་པ་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱོར་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་
ཉམས་པའི་དགེ་སློང་གིས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་
རྫོགས་པར་མི་སྐྱེད་པར་ཉེས་བྱས་ཙམ་ཞིག་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
དགོས་པ་དྲུག་དང་ལྡན་པའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དེ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་སློང་ཕམ་པར་གྱུར་བ་ལ་ནི་སྡོམ་པ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱི་

347

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་དང་ལྷན་གཅིག་གནས་པ་དང་ལོངས་སྤྱོད་པ་དག་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ།།སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐོབ་
པའི་ཕྱིར་ཡིན་ན་དེས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཐག་རིང་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར།
དེས་ན་དེའི་སྡོམ་པ་ནི་མེད་པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། དགོས་པ་དྲུག་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་

ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་དང་། དེ་དང་ཟང་
ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་
པས་འདག་པ་དང་། གནས་སྐབས་ལྷ་མིའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པ་དང་།
མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་དང་། སྡོམ་པ་གོང་མ་བླངས་ན་སྐྱེ་བ་
ཡིན་ནོ།།ཁ་ཅིག ཕམ་པ་འཆབ་མེད་ཀྱིས་ཉམས་པའི་དགེ་སློང་གི་

ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་མི་སྐྱེད་ཀྱི་
ཉེས་བྱས་ཙམ་སྐྱེད་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་གིས་

ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པའི་རྟེན་
དགེ་སློང་རྣམ་དག་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ནི་འདྲ་བ་
ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་དངོས་གཞི་
སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་བར་བསླབ་ཚིགས་གཅིག་པ་

དགོས་ཀྱི། ཚིགས་སྔ་མ་དགེ་ཚུལ་གྱི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས།

348

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཚིགས་ཕྱི་མ་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་ན་དངོས་གཞི་
རྫོགས་པར་མི་སྐྱེད་དེ། ཚིགས་སྔ་མར་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་རྐུ་བའི་

སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་དགེ་ཚུལ་དུ་བབས་པའི་རྟེན་ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་
ན་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱེད་པ་ལ་བསླབ་ཚིགས་གཅིག་

པ་དགོས་པ་གང་ཞིག་དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་སློང་བསླབ་ཚིགས་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དེ་དང་ལྡན་པ་
ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་སྟེ། དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་པ་ཡོད་པས། བསླབ་པ་དེ་མཐར་ཐུག་གི་དུས་སུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་པ་དང་བསླབ་ཚིགས་གཅིག་
བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། ཡང་དེའི་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་
ནས་མཐར་ཐུག་གི་བར་བསླབ་པའི་རྒྱུན་གཅིག་པ་དགོས་ཏེ།
བསླབ་རྒྱུན་སྔ་མ་ལ་ཁང་ཆེན་གྱིས་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་བསླབ་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་ན་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེས་
པ་དེ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ནི་འོངས་པ་ནི་ཐ་དད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་ཡང་དེའི་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ལ་ལས་དང་པོ་བ་མ་
ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་ལྟུང་བ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐྱེད་པ་
ལ་བཅས་པའི་མཚམས་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག་དེ་ལ་བཅས་པ་མ་

349

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་བཅས་པ་ཉིད་ལ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་དག་གིས་བསམ་པའི་ཡན་ལག་ནི་སྡེ་ལྔ་སྐྱེ་
བ་ལ་སྦྱོར་བ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་བར་བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་

གནས་པ་དགོས་ཏེ། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་སྨྱོ་བ་དང་
སེམས་འཁྲུག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བས་གཟིར་བ་རྣམས་ལ་
ལྟུང་བ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་བཅས་པའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་

བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་རུང་བའི་འདུ་ཤེས་ལས་ཉམས་པ་ཉིད་ལ་ནི་

ཕམ་པར་འགྱུར་བ་མན་ཆད་ཀྱི་ལྟུང་བ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་ཐུན་མོང་བའི་ཡན་ལག་

ལ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་མཚན་གྱི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལྟུང་བ་ཕལ་ཆེ་བའི་ཐུན་མོང་བའི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡོད་དེ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲོག་གཅོད་བཞི།

ཕམ་པ་དང་པོ་གཉིས་ལྷག་མ་དང་པོ་དང་བདུན་མ་གཏོགས་པའི་ལྟུང་བ་རྣམས་སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་བར་ལུས་

གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་འམ་མི་སྣང་བར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དགོས་ཏེ།
ཞུ་བ་ལས། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་བལ་ཁུར་ན་ཅིར་འགྱུར་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར། ཞེས་དང་། དགེ་སློང་གིས་སྔགས་སམ་སྨན་གྱིས་རང་ཉིད་
མི་སྣང་བར་བྱས་ཏེ་མི་ཆོས་བླ་མར་གྱུར་བ་སྨྲས་ན་ཅིར་འགྱུར་སྦོམ་

350

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པོར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པོ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་མི་དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་གི་ལུས་གཞན་དུ་
བསྒྱུར་བ་འམ་མི་སྣང་བར་བྱས་ཏེ་ལྟུང་བ་བདུན་པོ་དེའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་
ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་
པ་བསྟེན་པ་ན། དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ལའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་མཚན་གྱི་ཡན་ལག་ཡོད་དེ། མཚན་གཞན་དུ་མ་གྱུར་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་སྤྱི་འདྲའི་ལྟུང་བ་ལྔ་

བཅུ་རྩ་བདུན་མ་གཏོགས་ལྟུང་བ་གཞན་རྣམས་སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་
ནས་མཐར་ཐུག་གི་བར་མཚན་གཞན་དུ་མ་གྱུར་བ་ཡན་ལག་ཏུ་
དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་པོ་སྐྱེད་པ་ལ་མཚན་གཞན་དུ་མ་གྱུར་པ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་རྣམས་དགེ་སློང་ཕ་མ་གང་
རུང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་ན་མཚན་འགྱུར་བའི་རྟེན་ལ་མཐར་
ཐུག་གྲུབ་ན་ཡང་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་ཕ་མ་གང་
རུང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་ནས་མཚན་
གྱུར་བའི་རྟེན་ལ་དངོས་གཞི་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར། མཚན་གྱུར་པ་
ནི་དེའི་ཞིང་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

351

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མཚན་ཉིད་སྤྱི་འདྲ་བའི་ལྟུང་བ་ངོས་གཟུང་བ།

འོ་ན་མཚན་ཉིད་སྤྱི་འདྲ་བའི་ལྟུང་བ་དེ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡོད་དེ། ཕམ་པ་བཞི་དང་གཉེན་དང་གཞི་མེད་དང་།།བག་ཙམ་འཆང་བ་དང་ནི་འཇོག་པ་དང་།།སློང་ལ་སོགས་པ་ལྔ་དང་གསེར་
དངུལ་དང་།།མངོན་མཚན་ལྷུང་བཟེད་ཆོས་གོས་འཚོལ་སོགས་གསུམ།།རྫུན་དང་འདོན་དང་མི་ཆོས་བདེན་སྨྲ་དང་།།སེམས་ཅན་འདེབས་དང་རིམ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་དང་།།འདུག་ནས་ལས་

སོགས་གསུམ་དང་དུས་མིན་ཟ།།བྱིན་ལེན་མ་བྱས་སྲོག་ཆགས་
བཅས་སྤྱོད་དང་།།གཅེར་བུ་དམག་དང་མེ་རེག་མ་རྫོགས་དང་།། ཁ་མ་བསྒྱུར་བ་ལོངས་པ་ཁྲུས་བྱེད་དང་།།དུད་འགྲོ་རྩྭ་དང་སྦེད་དང་
གཞི་མེད་དང་།།རྐུན་མ་རྐོ་དང་མགྲོན་གཉེར་རིང་འདུག་དང་།།མ་

གུས་ཕྱོགས་གཅིག་ཆང་དང་དུས་མིན་འགྲོ། ཕྱི་དྲོ་གྲོང་རྒྱུ་རྒྱལ་
པོའི་ཕོ་བྲང་འཇུག །ཁབ་རལ་གདིང་དང་གཡན་པ་བདེ་གཤེགས་
ཆོས།།ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་སྤྱི་
འདྲ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་དགེ་སློང་ཕ་མ་

352

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་ལྟུང་བ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་ཞིང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པའི་

རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བཅུ་རྩ་བདུན་མ་
གཏོགས་ལྟུང་བ་གཞན་རྣམས་སྐྱེད་པ་སྦྱོར་བ་ནས་མཐར་ཐུག་གི་

བར་མཚན་གཞན་དུ་མ་གྱུར་པ་དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་ཕའི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་སོ་བརྒྱད་སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་བ་དང་མཐར་ཐུག་
གཉིས་ཀ་དགེ་སློང་ཕའི་རྟེན་ལ་གྲུབ་དགོས། དགེ་སློང་མའི་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱོར་
བ་མཐར་ཐུག་གཉིས་ཀ་དགེ་སློང་མའི་རྟེན་ལ་གྲུབ་དགོས། རྗེས་སུ་
མཐུན་པ་མིང་ཙམ་གྱི་ལྟུང་བ་ཐུན་མོང་བ་ཞེ་དགུ་སྐྱེད་པ་ལ་མཚན་
གང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་དགོས་
པའི་ཕྱིར།

དགེ་སློང་ཕ་མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་ངོས་གཟུང་བ།

དགེ་སློང་ཕའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་སོ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། འབྱིན་པ་ནས་ནི་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་བར།།ཁང་པ་ཁང་

ཆེན་ནས་ནི་སྲིན་བལ་ནས།།སྨེལ་བའི་བར་དང་ལྷུང་ཟེད་འཆང་བ་
དང་།།གཏད་པ་ལས་བྱུང་དགོན་པའི་འབྲལ་སྤང་དང་།།རས་ཆེན་

353

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྐྲོད་དང་མ་བསྐོས་ལ་སོགས་བཅུ།།ཡང་ཡང་ཟ་དང་བསོད་པ་སློང་བ་དང་།།ཉལ་ཤོམས་ཁྱིམ་ན་འདུག་དང་འགྲེང་བ་དང་།།གདེངས་མེད་རྩེ་དང་མ་ལོན་བསྙེན་པར་རྫོགས།།རས་ཆེན་སོ་སོར་བཤགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་
སློང་མའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཕམ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྣམ་བཞི་དང་།།ལྷག་མ་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་བཅུ་གསུམ་དང་།།སྤང་ལྟུང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བཅུ་བཞི་

དང་། །ལྟུང་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། །སོ་སོར་
བཤགས་པ་བཅུ་དང་ཉེས་བྱས་བཞི།།ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་

ཕྱིར།

རྗེས་མཐུན་མིང་ཙམ་གྱི་ལྟུང་བ་ངོས་གཟུང་བ།

རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མིང་ཙམ་གྱི་ལྟུང་བ་ཞེ་དགུ་ནི། བསྒོ་བ་
ལས་གྱུར་བཞི་དང་འབྲལ་བ་དང་།།འཁྲུར་འཇུག་པ་དང་ལེན་དང་
བྱིན་འཕྲོགས་དང་།།བསྔོས་པ་བསྒྱུར་དང་གསོག་འཇོག་སྤངས་པ་དང་།།རྫུན་སྨྲ་འདོན་དང་མི་ཆོས་བདེན་སྨྲ་སྟེ།།འདི་གསུམ་མ་

གཏོགས་བཅུ་ཚན་དང་པོ་དང་།།འཕྱ་བ་བསྒོ་བ་ཁྲི་དང་གདིང་བ་

354

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་།།ཕྱིས་གནོན་འབྱུང་བ་རིམ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་དང་།།

སྤངས་པ་སྟོབས་དང་འདུས་ཤིང་ཟ་བ་དང་།།གསོག་འཇོག་ཟ་དང་
བརྡེག་དང་གཟས་པ་དང་།།གནས་ངན་ལེན་དང་ཟས་གཅོད་འདུན་པ་བསྒྱུར།།སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་སྤངས་པ་རྗེས་ཕྱོགས་དང་།།བསྙིལ་

པ་སྡུད་དང་འགྱོད་སྐྱེད་ག་ག་ཚིལ།།ལྷན་ཅིག་ཉལ་དང་དངངས་

བྱེད་ལམ་འགྲོ་དང་།།བསླབ་པ་ཉེར་འཇོག་སྤོང་དང་ཉན་རྣ་དང་།།མི་

སྨྲ་འགྲོ་དང་མ་གུས་ཕྱོགས་གཅིག་དང་།།སྔ་དྲོ་གྲོང་རྒྱུ་བསླབ་པ་
ཁྱད་གསོད་དང་།།ཁྲི་རྐང་གདལ་བ་སོར་མོ་གསུམ་པ་སྟེ།།ཞེས་པ་
རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མིང་ཙམ་གྱི་
ལྟུང་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཕ་མ་གཉིས་

ཀའི་རྟེན་ལ་དགག་བྱ་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པར་བཅས་ཤིང་ཡུལ་ཐུན་མོང་
བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ལ། གཞི། བསམ་

པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་གོ། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་གྱིས་སྐྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་གཉིས་

355

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཀས་སྐྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། སེམས་ཅན་སྤྱིས་སྐྱེད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པས་སྐྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཕམ་ལྷག་དང་པོ་
གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ། མིས་སྐྱེད་པ་དང་། དུད་འགྲོས་སྐྱེད་པ་
གཉིས། མི་མ་ཡིན་པས་སྐྱེད་པའི་དངོས་བཅས་ཀྱི་ལྟུང་བ་མེད་དེ།
དེ་དངོས་བཅས་ཀྱི་ལྟུང་བ་འཆའ་བའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་དེ་བསད་པ་ལ་སྦོམ་པོ་དང་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ།།མིས་

སྐྱེད་པ་ལ་མི་སྤྱིས་སྐྱེད་པ་དང་། མི་བྱེ་བྲག་པས་སྐྱེད་པ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ། རྫུན་
སྨྲའི་ཕམ་པ་ལྟ་བུ་ཐ་སྙད་དང་ལྡན་པ་སྤྱིས་སྐྱེད། རེག་པའི་ལྷག་མ་ལྟ་

བུ་བུད་མེད་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་དང་། འདོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་ལྟ་བུ་བསྙེན་
པར་མ་རྫོགས་པ་སྤྱིས་སྐྱེད། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་སོགས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་སྤྱིས་སྐྱེད། བྱིན་འཕྲོགས་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་ལྟ་བུ་དགེ་སློང་ཕས་སྐྱེད། འཁྲུར་འཇུག་པའི་སྤང་ལྟུང་ལྟ་བུ་དགེ་
སློང་མས་སྐྱེད། བསྙིལ་བ་སྡུད་པ་ལྟ་བུ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་སྐྱེད། སྦེད་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ལྟ་བུ་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔས་སྐྱེད། གཅེར་བུ་མ་ལ་ཟས་བྱིན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ལྟ་བུ་མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱེད། སློང་བའི་སྤང་

ལྟུང་ལྟ་བུ་ཁྱིམ་པས་སྐྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།།ཁྱིམ་པས་སྐྱེད་པ་དེ་ལ་ཡང་ཁྱིམ་པ་སྤྱིས་སྐྱེད། དེ་ཕོས་སྐྱེད། དེ་མོས་སྐྱེད། དེ་གཉིས་

356

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀས་སྐྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད། གཉིས་པ་དུད་འགྲོས་སྐྱེད་པ་ལ། དུད་
འགྲོ་འདེབས་པ། སྤྱོད་པ། གསོད་པ་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་སེམས་

ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྱེད་པ་ལ། འབྱུང་བས་སྐྱེད་པ་དང་། འབྱུང་འགྱུར་གྱིས་སྐྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ས་རྐོ་བ་ལྟ་བུ་སས་སྐྱེད་པ།
ཆུ་ལ་རྩེ་བ་ལྟ་བུ་ཆུས་སྐྱེད་པ། མེ་རེག་ལྟ་བུ་མེས་སྐྱེད་པ། རླུང་
གིས་སྐྱེད་པའི་དངོས་བཅས་ཀྱི་ལྟུང་བ་མེད་ཀྱང་། རྫི་ཕྱོགས་དང་རྫི་
ཕྱོགས་མ་ཡིན་པར་བསྡད་པ་ལ་སྦོམ་པོ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ།། གཉིས་པ་

འབྱུང་འགྱུར་གྱིས་སྐྱེད་པ་ལ། རྫུན་སྨྲ་ལྟ་བུ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་སྐྱེད་པ། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལྟ་བུ་གནས་ཀྱིས་སྐྱེད་པ། གོས་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་ལྟ་བུ་གོས་ཀྱིས། ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟོས་པ་
ལྟ་བུ་ཟས་ཀྱིས། ལྷུང་བཟེད་ཞག་བཅུ་འཆང་སྤང་ལྟ་བུ་སྣོད་སྤྱད་ཀྱིས། མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བ་ལྟ་བུ་བཏུང་བས། གསེར་དངུལ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་ནོར་གྱིས། ས་བོན་གྱིས་སྐྱེད་པ་ལ། ས་བོན་སྐྱེ་བ་འཇོམས་པ་ལྟ་བུ་ཕྱིའི་ས་བོན་གྱིས། འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་ལྟ་བུ་ནང་གི་ས་བོན་
གྱིས་སྐྱེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།།གསུམ་པ་གཉིས་ཀས་སྐྱེད་པ་ནི།

མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་ལྟ་བུའོ།།འདི་རྣམས་ལ་གཞིའི་ཡན་ལག་

ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདུ་ཤེས་དམིགས་པའི་གཞི།

ཀུན་སློང་སྐྱེད་པའི་གཞི། སྦྱོར་བ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་

357

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསམ་པའི་ཡན་ལག་ལ་འདུ་ཤེས་དང་།
ཀུན་སློང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ངེས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། གཞིའི་

ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་མ་དོར་བའི་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་འདུ་ཤེས་གཉིས།

ཕྱི་མ་འདིས་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་གོ་ཆོད་དེ། ཐམས་ཅད་
ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ཞུགས་པ་ནི་བསམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་སློང་།
རིགས་འབྱེད་པའི་ཀུན་སློང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཀུན་སློང་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། བཏང་བ་ཡང་ངོ་།།ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི།

དེའི་ཆ་ནི་དེར་གཏོགས་སོ།།ཞེས་པས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། རང་
གི་དོན་ཉིད་གཙོ་ཆེར་ཡོད་པའོ།།ཞེས་པས་བསྟན། ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཀུན་སློང་གསུམ་པོ་དེ་ཚང་མི་དགོས་ཏེ། རང་གི་དོན་གོ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པའི་ལྟུང་བ་སོ་དྲུག་ལ་དེ་གསུམ་ཚང་དགོས་ཀྱང་། ལྟུང་བ་གཞན་རྣམས་ལ་དེ་ཚང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་ཚང་བས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྦྱོར་བའི་ཡན་

ལག་ལ་རང་ཁོ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཞན་ལ་བཅོལ་བས་འགྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། རང་གི་ལུས་ཁོ་ནས་བྱེད་དགོས་
པ་དང་། ངག་ཁོ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གང་རུང་རེ་རེས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། གཉིས་ཀས་བྱེད་དགོས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་

358

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི། ཕམ་ལྷག་དང་པོ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རྫུན་སྨྲའི་ཕམ་པ་ལྟ་
བུ། གསུམ་པ་ནི། བྱིན་ཕྲོགས་ཀྱི་སྤང་ལྟུང་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། ཟས་

བསོད་པ་བླངས་པའི་སྤང་ལྟུང་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཕམ་པ་བར་པ་
གཉིས་ལྟ་བུའོ། བཞི་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ཡོད་དེ། དོན་གོ་བ་
སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ནི་དོན་གོ་
བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟུང་བ་སྐྱེད་ཚུལ་ལ།
གཅིག་ཏུ་སྐྱེད་པ་དང་། ཐ་དད་དུ་སྐྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྐབས་ལས་ཤེས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། བསླབ་རྒྱུན་ཐ་

དད་པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེ་ཚུལ། བསམ་རྒྱུན་ཐ་དད་པས། བཅས་པ་ཐ་དད་པས། ཀུན་སློང་ཐ་དད་པས། གཞི་ཐ་དད་པས། སྦྱོར་བ་ཐ་
དད་པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་དྲུག་གོ། དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་དེ་མེད་པ་ཉིད་ལ་ནི་འོང་བ་ནི་ཐ་དད་དོ།།ཞེས་པས་བསྟན། གཉིས་

པ་ནི། བཏང་བ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་པས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། གཞི་

གཅིག་ལ་དུ་མ་ཉིད་བཅས་པ་ལ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པས་བསྟན། བཞི་པ་ནི། དེའི་ཆ་ནི་དེར་གཏོགས་
སོ།།ཞེས་པས་བསྟན། ཕྱི་མ་གཉིས་ནི། བྱ་བ་དུ་མའི་འབྲས་བུ་ལྟུང་
བ་རྣམ་པར་མི་གཞག་གོ ཞེས་པས་བསྟན། སྤྱིའི་དོན་བཤད་ཟིན་

ཏོ།།

359

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་རྟེན་གྱི་ཡན་ལག་སོགས་བཤད་པ།

གཞུང་གི་དོན་ལ། ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་རྟེན་གྱི་ཡན་ལག སྦྱོར་པ་
འཇུག་པ་ཡུལ་གྱི་ཡན་ལག ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེད་ཚུལ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ། སེལ་བ་དང་ཡན་ལག་རྣམས་བཤད་པ་དང་ལྔ། དང་པོ་ལ། བསླབ་པའི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ།
འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་སེལ་བ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ། ཚིགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ། མཚན་གྱི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་པ་བཞི། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་ཞར་བྱུང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཉམས་པས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། མ་ཆགས་པས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་ཚུལ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བླངས་པ་

ལས་འདས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

ཉམས་པ་དང་། ཞེས་པ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། གང་ཉམས་པ།
གང་ལས་ཉམས་པ། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་

360

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉམས་པ། དེས་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་ཅིར་འགྱུར་བཤད་པ། དགག་
སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་ལ་དཔྱད་པ། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་སྦྱར་བའོ།།དང་པོ་
ནི། གང་ཉམས་ན་རྩ་ལྟུང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་དགེ་སློང་དེ་ཉམས། གང་
ལས་ཉམས་ན། དགོས་པ་དྲུག་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་
པ་ལས་ཉམས། གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་ན། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་
བྱུང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས། དེ་ལ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག རང་རྒྱུད་ལ་
ཚེ་དེ་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་སོ་ཐར་གྱི་རྩ་
ལྟུང་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་

འགྱུར་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། གང་ཉམས་ན་རྩ་ལྟུང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་
པའི་དགེ་སློང་དེ་ཉམས། ཞེས་འཆད་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དགེ་བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པའི་རྩ་ལྟུང་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་ཁྱིམ་པ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཁྱིམ་པ་དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བསྙེན་དགེ་ཚུལ་དགེ་སློང་གསུམ་གའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་
བསྙེན་གྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྡོམ་པ་བརྒྱད་པ་ལས། སྡོམ་པ་སླར་ཡང་བླང་བར་བྱ།།དེ་འདྲའི་དགེ་བསྙེན་ཉིད་ལའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར།

361

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཉམས་པ་ལ་མདོ་སྡེ་བ་དང་བོད་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་
དགག་པ།

ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་ཉམས་པ་ལ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་དགག་པ།

བོད་སྔ་རབས་པའི་ལུགས་དགག་པ། བྱེ་བྲག་པའི་རང་ལུགས་

བཞག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། ཇི་ལྟར་ཉམས་
པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཆབ་སེམས་ཕམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་དང་། ཕམ་པ་བྱུང་ན་སྡོམ་པ་ཀུན་གཏོང་བ་དང་། སྡོམ་པ་སླར་བླངས་
ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་ཀྱང་མི་འདག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སློང་དགའ་བ་ཅན་ལ་འཆབ་སེམས་མ་གཏོགས་ཕམ་པའི་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་བྱུང་
ཡང་ཕམ་པ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ལུང་ཕྲན་ཚེགས་ལས། དགེ་སློང་
དག་དགེ་སློང་དགའ་བ་ཅན་གྱིས་སྤྱད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྤྱད་
ཀྱང་སེམས་སྐད་ཅིག་གིས་ཀྱང་མ་བཅབས་པས་ཕམ་པར་མ་གྱུར་
གྱི་འདི་ལ་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་བསླབ་པ་སྦྱིན་པར་བྱའོ།།ཞེས་

362

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དེ་ལ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལ་དགོས་པ་གང་ཡོད་ཅེ་ན། ཕམ་པའི་སྡེར་གཏོགས་ཀྱི་སྦོམ་པོ་ལྕི་བ་ཞིག་བྱུང་བས་

དེ་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕམ་པ་བྱུང་ན་
སྡོམ་པ་ཀུན་གཏོང་བ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ལུང་གཞི་ལས། དགེ་སློང་
གིས་དེ་བྱས་ན་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་སློང་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར།

དགེ་སྦྱོང་དུ་མི་རུང་། ཤཱ་ཀྱའི་སྲས་ཀྱང་མི་རུང་། དགེ་སྦྱོང་གི་

དངོས་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་དགེ་སློང་གི་ཚུལ་ཞིག་
པར་འགྱུར་ཞིང་། ཉམས་པ་བཅོམ་པ་ལྟུང་པ་ཕམ་པར་གྱུར་པ་སྟེ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཚུལ་ཕྱིར་བླང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།འདི་ལྟ་སྟེ།
དཔེར་ན་ཤིང་ཏཱ་ལའི་མགོ་བོ་བཅད་ན་སྔོན་པོར་འགྱུར་དུ་མི་རུང་

ལ། འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་ཡངས་པར་འགྱུར་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། འཆབ་སེམས་ཕམ་
པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་དང་། ཕམ་པ་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་
དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འོད་ལྡན་དུ་ལུང་མ་མོ་དྲངས་པ་
ལས། ཕམ་པ་བྱུང་ནས་བསླབ་པ་བྱིན་པ་གང་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་བྱས་ནས། ཐ་ན་སེ་གོལ་གཏོག་པ་ཙམ་ཡང་
འཆབ་པའི་སེམས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་

པར་ཐལ། འཆབ་སེམས་ཕམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

363

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། རྣམ་འབྱེད་ལས། དགེ་སློང་མ་སྐྱོང་མས་ཆོམ་རྐུན་པ་དྲུག་ཅུ་འཆི་བར་བྱས་ཏེ་འཆབ་པའི་སེམས་གཏན་མེད་ཀྱང་སྐྱོང་མ་ཕམ་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། རྟགས་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་དགེ་སློང་དགའ་བ་ཅན་ལ་ཕམ་པ་མ་བྱུང་བར་གསུངས་པ་ནི་འཆབ་སེམས་དང་བཅས་པའི་ཕམ་པ་མ་

བྱུང་བ་ལ་དགོངས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། སྔ་རབས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་

དགག་པར་བྱའོ།། གཉིས་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཇི་ལྟར་ཉམས་
པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཆབ་སེམས་ཕམ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་པ་
དང་། འཆབ་སེམས་མ་སྐྱེས་ན་ཕམ་པས་སྡོམ་པ་གཏོང་ཡང་སྡོམ་པ་སླར་བླངས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་པས་འདག་པ་དང་། འཆབ་སེམས་དང་བཅས་པས་ཕམ་པ་བྱུང་ན་སྡོམ་པ་སླར་
བླངས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱས་ཀྱང་མི་འདག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཕམ་པས་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མི་གཏོང་ན་བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་ཡོད་དགོས་
པ་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཞུ་བ་ལས། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་བསྙེན་རྫོགས་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྲན་ཚེགས་ལས།
དེ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་འདྲ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་

364

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་ལྷག་མར་འགྱུར་
བ་མཆིས་སམ། བཀའ་སྩལ་པ། དེ་ཡོད་དེ། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལས་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་

ལས། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ནི་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་འདྲའོ།།
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་ནི། བསླབ་བྱིན་དགེ་
སློང་དགེ་སློང་མའི་ཆོས་སྟོན་པར་མ་བསྐོས་པ་དེས་དགེ་སློང་མ་ལ་
ཆོས་སྟོན་ན་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་
དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་བསྐྱེད་པར་ཐལ།
རྣམ་འབྱེད་ལས། ཇི་ལྟར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཞེ་ན་ཕམ་
པར་འགྱུར་བ་བཞི་བོ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བའི་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་
སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་དགེ་སློང་མའི་སྟོན་པར་མ་
བསྐོས་པ་དེས་དགེ་སློང་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་ན་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་
ཕམ་པ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་ལ་དགེ་སློང་གཞན་ཞིག་གིས་ཕམ་པའི་

སྐུར་བ་བཏབ་ན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྷག་མ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་
ནུས་ཏེ། ཞུ་བ་ལས། དགེ་སློང་རང་ཉིད་ན་རེ། བདག་གིས་མི་ཚངས་

པར་སྤྱོད་པར་བྱས་སོ།།ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ལ། དགེ་སློང་གཞན་ཞིག་

365

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གིས་གསུམ་པོ་གཞན་དག་གིས་སྐུར་བ་འདེབས་པར་བྱེད་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་སྐྱེད་པ་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་ཐར་པ་ལས་དགེ་སློང་
དག་པ་ལྟུང་བ་མེད་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ལྷག་མ་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་དགེ་སློང་དེ་ལ།
གང་གིས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བ་དེས་མ་གོས་པ་ཅིག་དགོས་
པའི་དོན་ཏོ།།ཡང་གང་ཟག་ཅིག་ལ་ཕམ་པ་བཞི་རིམ་གྱིས་བྱུང་བ་
ཅིག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཕམ་པ་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཞུ་བ་ལས། གཅིག་ལ་ཡང་མཐར་
འགྱུར་བ་བཞི་ཡང་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་
ཅིག མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་ཕམ་པ་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བ་ལ་དགོངས་
པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་བཞི་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བ་མི་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ཚངས་སྤྱོད་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་བཅུག་

རེག་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་རེག་པའི་བདེ་བ་བདག་གིར་བྱས་པ་དང་།

མ་བྱིན་ལེན་གྱི་མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་ཐོབ་བློ་སྐྱེས་པ་གཉིས་
ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་
ལ་རྟོག་པ་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་

366

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། གཞན་ཡང་། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་གིས་དགྲ་
བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་སྔོན་གྱི་གྲལ་མཚམས་སུ་འཁོད་
པས་ཆོག་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དགེ་སློང་
གི་སྡོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྲན་ཚེགས་ལས། གང་གིས་ཟག་བ་ཟད་པ་དེའི་ཚེ་སྔོན་གྱི་གྲལ་དུ་འདུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ཕམ་པ་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གིས་བསླབ་པ་ཕུལ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་
ཐལ། ཕམ་པས་སྡོམ་པ་ཀུན་གཏོང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་
མི་ནུས་ཏེ། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས། ཕམ་པའི་ཉེས་པ་བྱུང་བ་ལ་
དེས་བསླབ་པ་ཕུལ་ཏེ་བབ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་ལྷག་མར་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། ཞེས་
སོགས་ཀྱི་ཞུ་བའི་མདོ་དེས། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་བསྙེན་རྫོགས་པ་
མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི། མདོ་དེས། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་
གིས་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ལ་བྱིན་ལེན་ཆགས་པ་དང་། ནུབ་ལྷག་ཉལ་བ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེ་བསྙེན་རྫོགས་མ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བར་བསྟན་
པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་ལ།
ཇི་ལྟར་ཉམས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། འཆབ་སེམས་ཕམ་པའི་ཡན་ལག་

ཏུ་འཇོག་མི་དགོས་པ་དང་། འཆབ་སེམས་སྐྱེས་ཀྱང་རུང་མ་སྐྱེས་

367

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཀྱང་ཕམ་པས་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་བ་དང་། འཆབ་སེམས་དང་བཅས་
པའི་ཕམ་པ་བྱུང་ན་སྡོམ་པ་སླར་བླངས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། ལྟུང་བ་
ཕྱིར་བཅོས་བྱས་ཀྱང་མི་འདག་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་པའི་ཕྱིར།
དང་པོ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ལུང་གིས་འགྲུབ། རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ་ཕམ་པ་བྱུང་ཡང་འཆབ་སེམས་སྐྱེས་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པའི་དབང་གིས་ཕམ་པ་ཚེ་འདི་ལ་འདག་པ་དང་མི་

འདག་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་དེ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཆབ་པའི་སེམས་མ་སྐྱེས་ན་མཐའ་ལས་ལྡང་བར་འགྱུར་རོ།།བསླབ་པ་སྦྱོང་བས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བཅས་ལྡན་
དགེ་སློང་ལ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མི་
ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་
ཕམ་པའི་རྒྱུར་འཆབ་སེམས་དགོས་པ་གང་ཞིག མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་
མཐར་ཐུག་དང་། འཆབ་སེམས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་འཆབ་སེམས་དགོས་པ་གང་ཞིགདེའི་ཕམ་པའི་ཡན་ལག་ཅེས་པ་དེ་དེའི་ཕམ་པའི་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བཅུག་རེག་གི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཞིང་

བདག་གིར་བྱས་པ་དེ་དེའི་ཡན་ལག་གང་ཞིག དེ་དང་འཆབ་
སེམས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ།། ཕམ་

368

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་སྟེ། ཕམ་པ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ལ་
དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པར་ལུང་གིས་འགྲུབ།
རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཞུ་བ་ལས། ཕམ་
པ་བྱུང་བས་བསླབ་པ་ཕུལ་སྟེ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱས་ན་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བགྱི་འམ། ཉེ་བ་འཁོར། འཆབ་པའི་སེམས་མ་སྐྱེས་པས་བསླབ་པ་ཕུལ་ཏེ། བསྙེན་པར་རྫོགས་པར་བྱེད་ན་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་

པས་འགྲུབ་སྟེ། ཕམ་པ་བྱུང་བའི་གང་ཟག་དེས་རང་རྒྱུད་ལ་ལྟུང་བ་
འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད། གཞན་རྒྱུད་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྷག་མ་

སྐྱེད་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། ཕམ་པ་བཞི་རིམ་གྱིས་བྱུང་བའི་གང་

ཟག་ཡོད་པ་དང་། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་གིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་

བུ་ཐོབ་པའི་ཚེ་སྔར་གྱི་གྲལ་ལ་འཁོད་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ན་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མི་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡིན་ཏེ།
ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ས་བོན་མེས་ཚིག་པ་ལྟར་སླར་སྐྱེ་མི་རུང་གི་ཆོས་ཅན་
དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དགོངས་ནས་དགེ་སློང་གིས་དེ་བྱས་ན་
བྱས་མ་ཐག་ཏུ་དགེ་སློང་དུ་མི་རུང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། ལྔ་བ་ནི། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་དེས་

369

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་ཙམ་སྐྱེད་དེ། དེ་ལ་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མེད་ཀྱང་། དེ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པའི་དགེ་
སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་གི་

ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་ཙམ་སྐྱེད་པ་དེ་དགག་པའི་དོན་ཅན་
ཡིན་ནམ། སྒྲུབ་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཞེ་ན། དགག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་

ཏེ། ཉམས་པས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་
པར་སྐྱེད་དམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ནི། ཉམས་པའི་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པའི་ཤེས་
བྱེད་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ་ཞུ་བ་དྲངས་པ་ལས། སྔར་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང་བརྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་དང་། དང་པོ་འཁྲུག་པ་དང་། མ་ནིང་དང་དགེ་སློང་མ་སུན་ཕྱུང་བས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ནི་ཉེས་བྱས་
སུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་སྐྱེད་པ་ཞེས་
པ་བཤད་པའི་གཞི་ཡིན་ལ། དང་པོ་གང་ལ་མ་སྐྱེས་ན་དངོས་པོ་དང་
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་པའི་སྐྱེས་པ་སོགས་ལ་མ་
སྐྱེས། གཉིས་པ་གང་མ་སྐྱེས་ན། བསྙེན་པར་རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་དེ་
མ་སྐྱེས། གསུམ་པ་གང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་ན། བསྙེན་པར་
རྫོགས་པའི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་ཚང་ཞིང་མཐུན་རྐྱེན་མ་
ཚང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་སྐྱེས། བཞི་བ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་མ་སྐྱེས་ན།

370

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མ་
སྐྱེས་སོ།།དེ་ཡང་དངོས་སམ་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་
པའི་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་མ་
ཚང་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་སྐྱེས་པ་དེས་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་

ལོ་ཚོད་མ་ལོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་པའི་རྟེན་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་མ་མཐའི་ལོ་ཚད་དེ་ལ་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་ཅིག་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག དངོས་བསམ་གྱི་སྒོ་ནས་ལོ་ཚད་ཉི་ཤུ་མ་ལོན་
པའི་སྐྱེས་པ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པ་མེད་པར་ཐལ།
དམ་བཅའ་འཐད་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལོ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་ལ་
བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་པའི་དགེ་སློང་མ་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་
པའི་རྟེན་ལ་མཚན་འགྱུར་བའི་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ལ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དང་པོ་གཉིས་ལ་མི་ཉམས་

སོ།།ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ།།ཟེར་ན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ། ལྔ་བ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་གང་

ཟག་དེས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་ཀྱང་དེ་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བར་མའི་དགེ་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དྲུག་པ། མ་ཆགས་པས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱོར་ན་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་པ་དེ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མ་སྐྱེས་པ་

371

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྡོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་
པ་ཡོད་དེ། སྔོན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། བླངས་འདས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བླངས་འདས་ཀྱི་དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། མཚན་ཉིད། གྲངས་ངེས། གོ་རིམ་

ངེས་ཚུལ། སྒྲ་བཤད་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བ་ཐམས་ཅད་ཉེས་བྱས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་པའོ།།

བླངས་འདས་ཀྱི་དབྱེ་བསྡུ་སོགས་བཤད་པ།

དང་པོ་ལ། ཆེ་ལོང་རགས་རིམ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ཞིབ་

མོ་རྣམ་འཐག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་སྒོ་ནས་ཉེར་
ལྔ་ཡོད་དེ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་བཅས་པ་
བཅུ་གསུམ། དགེ་སློབ་མའི་རྟེན་ལ་བཅས་པ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་ཁས་བླངས་པ་བཅུ། མཁན་པོའི་དྲུང་དུ་ཁས་བླངས་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ཞིག་སྲོག་གཅོད་གཞན་གྱི་ནོར་
འཕྲོག་དང་།།མི་ཚངས་སྤྱོད་རྫུན་བཅོས་མའི་ཆང་ལ་སོགས།།གར་

372

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོགས་ཕྲེང་སོགས་མལ་ཆེ་མཐོན་པོ་དང་། ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་གསེར་
དངུལ་ལེན་པ་སྤོང་། དགེ་ཚུལ་བརྟུལ་ཞུགས་བཅུ་ལོན་བརྩེགས་པ་
ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མཁན་པོར་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལས་ཉམས་པ། ཁྱིམ་པ་དང་མུ་སྟེགས་ཀྱི་རྟགས་སྤོང་བ་ལས་ཉམས་པ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ལེན་པར་ཁས་
བླངས་པ་ལས་ཉམས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
རྩ་བའི་ཆོས་དྲུག་དང་། རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་ལས་འདས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཞེ་བརྒྱད་ཡོད་
དེ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་གཉིས་ཀའི་རྟེན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་བཅས་པ་སོ་
དྲུགདགེ་སློབ་མའི་སྔར་གྱི་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་དྲུག་
ནི། སྲོག་གཅོད་བཞི་དང་མ་བྱིན་ལེན།།མི་ཚངས་སྤྱོད་དང་རྫུན་དུ་
སྨྲ།།གཞི་མེད་བག་ཙམ་དགེ་འདུན་དབྱེན།།དེ་རྗེས་ཕྱོགས་དང་ཁྱིམ་སུན་འབྱིན།།ཤེས་བཞིན་བཤེས་ངོར་འཕྱ་བ་དང་།།ཟས་ཅུང་ལྷག་མས་སྐུར་འདེབས་དང་།།བསླབ་པ་སྤོང་དང་འབྲས་ཆེན་འགེབས།།ཆང་དང་གླུ་གར་རོལ་མོ་བྱེད།།རྒྱན་དང་ཁ་དོག་སྤོས་ཉུག་ཕྲེང་། ཁྲི་དང་སྟན་ནི་ཆེ་མཐོ་དང་།།ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་གསེར་
དངུལ་ལེན།།ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དག་སྟེ།།སུམ་ཅུ་དྲུག་ནི་

བླངས་ལས་འདས།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་

373

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རེ། ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་བླང་འདས་ཀྱི་དབྱེ་བར་འཆད་པ་མི་

འཐད་དེ། དེ་གསུམ་ལ་བླངས་འདས་ཀྱི་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་པར་
ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་ཙམ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་པ་
ལས། དེ་ཉམས་ཕྱོགས་མཐུན་ཡོངས་སུ་སྤང་བྱ་སྟེ།།ཁྱིམ་པ་འདྲ་བར་ཤམ་ཐབས་མི་བགོ་ཞིང་།།ཁ་དོག་གཅིག་པ་ཁ་ཚར་ཅན་
དཀར་མིན།།ཞེས་དང་། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ལས། ས་བོན་
འཇོམས་དང་བསླབ་པའི་གཞི།།བཅུ་པོ་དག་ནི་མ་གཏོགས་པ།།དེ་
དག་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
དེ་གསུམ་གྱིས་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པར་ཐལ། ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
བཤད་ལས། མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་རྟགས་འཆང་བ་ནི་ཇི་ལྟར་ཁྱིམ་པའི་
རྟགས་འཆང་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་
ལས་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་ལ་ནི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་
འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་གསུམ་ལ་བླངས་འདས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་མཁན་པོའི་དྲུང་དུ་གཉེན་པོ་ལུས་ངག་གི་དངོས་སུ་བླངས་པ་ལས་འགལ་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གྲུབ་སྟེ། བསྙེན་པར་མ་
རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་ལ་ཡང་

ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་གྱི་ལུང་དེའི་དོན་རབ་བྱུང་

374

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གི་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་ལ་སོགས་པའི་ཤམ་ཐབས་མི་བགོ་བ་དང་བླ་གོས་དང་མཐང་གོས་ཁ་དོག་གཅིག་པ་དང་། ཁ་ཚར་ཅན་དང་ཁ་དོག་དཀར་པོ་འཆང་བ་རྣམས་ལ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཤད་མཛོད་ཀྱི་ལུང་དེས་གོས་ཞག་བཅུ་
འཆང་སྤང་སོགས་ལྟུང་མེད་དུ་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། བསླབ་པའི་

བཞི་བཅུ་པོ་དག་ཏུ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་ཕལ་ཆེར་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་
ཐུན་མོང་བའི་བླངས་འདས་ཡིན་ན། སོ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་

ཁྱབ་བོ་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་གནས་ཀྱི་བླ་མ་བསྟེན་བྱར་ཡོད་བཞིན་དུ་མ་བསྟེན་པར་ཞག་གཅིག་འདས་ན་བཤགས་བྱའི་
ལྟུང་བ་སྐྱེད། དེས་རང་གི་ཁྱིམ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པའི་

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། མི་གནས་པར་འདུག་པ་

ལས་སོགས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་མི་

བྱེད་པ་སྟེ། གཞི་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་ནི་མི་སྤྱོད་པའི་གཞི་ལས་

བྱུང་བ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་
ཉིད་ལས། ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་བརྩིག་པ་ཡང་འདོད་པའི་གཞི་ལས་

བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁྱིམ་བྱེད་པ་ནི་ཁྱིམ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་

375

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་ལ་ནི་
བཤགས་པར་བྱ་བའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འོད་ལྡན་ལས། འདོད་པའི་གཞི་ལས་

བྱུང་བ་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ཁང་པ་དང་ལྷ་ཁང་དུ་
གཏོགས་པ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་ཚུལ་གྱི་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་ན་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རང་གི་ཁྱིམ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀུན་ནས་མ་བསླངས་པར་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་ན་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་
བྱས་སྐྱེད་པ་དང་། དེས་བསླངས་ནས་དེ་ལྟར་བརྩིགས་ན་བཤགས་
བྱའི་ཉེས་བྱས་སྐྱེད་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།

ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། དངོས་པོ་དང་བསམ་པའི་སྒོ་ནས་དང་། བྱེད་
ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སྒོ་
ནས་བསྡུ་བ་དང་ལྔའོ།།དང་པོ་ལ། མཁན་པོའི་དྲུང་དུ་བླངས་པ་
ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་དུ་བླངས་པ་ལས་
འདས་པའི་དེ་གཉིས་ལས། ཉམས་པ་རྣམ་གསུམ་དང་པོ་དང་།
གཞན་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།། གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོ་གཙོ་ཆེ་
བའི་ལྟུང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་གཙོ་ཆེ་བའི་དེ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།

376

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་འདྲའི་ལྟུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་རྣམས་
གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ལ། སྡོམ་པ་གསོ་བའི་ལྷག་མ་མེད་
པའི་ལྟུང་བ་དང་། དེ་ཡོད་པའི་ལྟུང་བ་གཉིས་ལས། འཆབ་སེམས་
དང་བཅས་པའི་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་བཞི་དང་པོ་དང་། གཞན་
རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ལ། བཅས་རང་གི་ཁ་ན་མ་ཐ་ོབ་
གཉིས་སུ་འདུ་ཡང་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་དང་། བཤགས་བྱའི་ཉེས་
བྱས་གཉིས་སུ་ཡང་འདུའོ།།ལྔ་བ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་
མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྟུང་བ། བག་ཡོད་ཀྱི་དེ་དང་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྟུང་བའོ།།རྩ་བ་བཞི་པོ་དེ་
དང་པོ་དང་། མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བ་གཉིས་པ་དང་། གཞན་རྣམས་
གསུམ་པ་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་དགེ་ཚུལ་གྱི་རྩ་བ་བཞི་སྤོང་དགོས་ཏེ།
དེ་མ་སྤངས་ན་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་ཅིང་

ཕྱིས་དེས་བླངས་ཀྱང་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། མི་
གསོད་ལ་སོགས་བཞི་རྣམས་ཀྱིས།།དགེ་ཚུལ་ལས་ནི་ཉམས་
འགྱུར་ཞིང་།།དགེ་སློང་བཞིན་དུ་དགེ་ཚུལ་ཡང་།།ཕྱིས་ནས་སྡོམ་
སྐྱེའི་སྐལ་བ་མེད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་གྱིས་མྱོས་འགྱུར་སྤང་དགོས་ཏེ། མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བ་དེ་མཚམས་མེད་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པ་དུ་མའི་གནས་ཡིན་ཞེས་བག་མེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་

377

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་རྣམས་སྤོང་དགོས་ཏེ། བྲོ། གར། གླུ། རོལ་མོ་རྣམས་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཞེན་པས་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། བྲོ་གར་གླུ་དང་
རོལ་མོའི་སྒྲ་ཡང་རུང་།།བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་རང་ངམ་གཞན་
མི་བྱ།།དེ་ལས་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་མཁན་
སློབ་གང་རུང་གི་དྲུང་དུ་ལུས་ངག་གང་རུང་གིས་དངོས་སུ་ཡང་
དག་པར་བླངས་པ་ལས་འདས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བླངས་འདས་ཀྱི་
ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད།།བླངས་འདས་ཀྱི་ལྟུང་བ་གང་ཞིག་བྱེད་ལས་
ཕམ་པ་དང་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད། དེ་གང་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོ་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མིང་རིགས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་སོ་སོར་ཕྱིར་བཅོས་པས་འདག་ཏུ་རུང་བ། བླངས་འདས་སུ་གྱུར་པའི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བཞི་པ་ནི། ཐུན་

མོང་པའི་བླངས་འདས་དེ་ལ་བཅུར་གྲངས་ངེས་ཏེ། མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་རིམ་པ་དེ་ལ་བཅུར་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར་
དང་། རྒྱ་གར་གྱི་བུ་བཞིན་དུ་བསླབ་པའི་གནས་མང་པོ་སྲུང་མི་
ནུས་སོ་སྙམ་པའི་ཞུམ་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བཞག་པའི་ཕྱིར།
ལྔ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་བག་ཡོད་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་

378

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལྕི་རིམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ།
དང་པོར་རྩ་བ་བཞི་ལྕི། དེ་ནས་མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བ་ལྕི། དེ་ནས་
གཞན་རྣམས་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕམ་འདྲའི་ཉེས་
བྱས་བཞིའི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མི་དགེ་
བ་བཅུའི་དང་པོ་བཞིའི་གོ་རིམ་དང་བསྟུན་ནས་བཞག ཕྱི་མ་བརྟུལ་
ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྔའི་གོ་རིམ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་འདོད་ཡོན་
ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
འཇིག་རྟེན་ན་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱན་འདྲེན་པའི་ཚེ་དང་པོར་བྲོ་
གར་དང་གླུ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པས་བསུ་བར་བྱེད། དེའི་རྗེས་སུ་ཕྲེང་བ་འདོགས་པ་དང་། མེ་ཏོག་འཐོར་བ་དང་། སྤོས་ཉུག་པར་བྱེད། དེ་ནས་མལ་སྟན་མཐོན་པོ་དང་ཆེན་པོ་ལ་བཞག་ནས་བཟའ་བཏུང་ལ་སོགས་པ་འབུལ་བར་བྱེད། དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་འབུལ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།དྲུག་པ་ཡོད་དེ། མཁན་
སློབ་གང་རུང་གི་དྲུང་དུ་དངོས་སུ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་
འདས་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ཡོད་དེ། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་། མ་རྫོགས་པའི་ཁྱད་
པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། དགེ་ཚུལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཀྱང་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་

379

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཡང་དེ་དག་ཉེས་བྱས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་ཞེས་སོགས་ལ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རབ་བྱུང་བ་གསུམ་

གྱི་སྡེ་ལྔའི་ལྟུང་བའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་མི་སྐྱེད་
དེ། ཉེས་བྱས་ཙམ་སྐྱེད་བའི་ཕྱིར།

ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་དོན་
དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་མཐུན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཉེས་མེད་དང་པོར་བཤད་པ་དང་། ཕྱོགས་
མཐུན་དངོས་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགེ་སློང་ཕ་མ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་དངོས་བཅས་ཀྱི་ལྟུང་བ་ཡོད་ལ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་གང་
རུང་གི་རྟེན་ལ་ལྟུང་མེད་དུ་གསུངས་པ་དེ་ལ་ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ།།འཆང་བ་དང་ནི་བྲལ་བ་དང་།།དེ་བཞིན་ས་ནི་རྐོ་བ་
དང་། །རིན་ཆེན་རེག་དང་མེ་ལ་རེག །སྤངས་ཏེ་ཟ་བར་བྱེད་པ་
དང་།།བྱིན་ལེན་མ་བྱས་ཟ་བ་དང་།།དེ་བཞིན་གསོག་འཇོག་ཟ་བ་དང་།།ལྗོན་ཤིང་འཛེག་དང་ཤིང་གཅོད་དང་།།རྩ་སྔོན་མི་གཙང་
འདོར་བ་དང་།།ས་བོན་འཇོམས་དང་བསླབ་པའི་གཞི།།ཟླ་འཇོག་

380

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགོན་པའི་བྲལ་སྤང་དང་།།གསོག་འཇོག་བྱེད་དང་དགེ་ཚུལ་ཉལ།།མི་སྨྲ་འགྲོ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ།།ཞེས་པ་རྣམས་ཡིན།།ལྟུང་
མེད་ཕྱེད་ནི། དགེ་ཚུལ་གྱི་ཁྱིམ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་ན་ནུབ་ལྷག་

ཉལ་སྐྱེད་ལ། དགེ་ཚུལ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་མི་སྐྱེད་པས། དགེ་ཚུལ་ཉལ་ཞེས་ཕྱེད་དུ་བགྲང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དགེ་
ཚུལ་གྱི་ཤིང་གཅོད་པ་དང་ས་བོན་འཇོམས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་

འདྲེན་རིགས་ཀྱི་སོ་སོར་འདྲེན་མི་རིགས་ཏེ། དགེ་སློང་གི་ཤིང་

གཅོད་པ་དང་ས་བོན་འཇོམས་པ་གཉིས་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་

ནང་དུ་གྲངས་འཛིན་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དགེ་
སློང་མས་ཤིང་བཅད་ན་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་དང་། ས་བོན་བཅོམ་ན་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རིམ་པ་དང་བསྟུན་ནས། དེ་གཉིས་

ལྟུང་བ་སོ་སོར་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཕྱོགས་མཐུན་
དངོས་ནི། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དབྱར་གནས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་

དང་།།གསོ་སྦྱོང་དགག་དབྱེ་བཅས་པ་དང་།།དེ་ལ་སོགས་པ་དེ་
ཡིན་ནོ།།བླངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན།།རྟགས་དང་སློང་
དང་སྣོད་དང་ནི།།ལོངས་སྤྱོད་ཕྱར་གཡེང་འདོད་པ་དང་།།གནོད་པ་
དང་ནི་གནས་པ་དང་།།མི་གུས་མི་སྦྱོང་གཞི་ལས་བྱུང་།།ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་བཅུ་ཡོད་པ་ལས།།དང་པོ་ནི། རྟགས་ཀྱི་གཞི་

381

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལ། ལུས་ཀྱི་རྟགས། གོས་ཀྱི་རྟགས། སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་རྟགས་གསུམ། དང་པོ་ལ་བླངས་འདས་ནི། སྐྲ་དང་ཁ་སྤུ་ཚད་ལྷག་འཇོག་པ་ནི་ཁྱིམ་
པའི་རྟགས་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པ་ལས་འདས་པའི་བཤགས་བྱ་
ཡིན་ཏེ། བར་མའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར།
སྐྲ་བ་གླང་གི་སྤུ་ལྟར་འབྲེག་པ་དང་། མ་གནང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤུ་
བྲེག་པ་ནི། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཉེས་བྱས་ཡིན་ཏེ། ཁྱིམ་པའི་
རྟགས་ཀྱི་སྤང་བྱ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་པས་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་འདི་འོག་མ་རྣམས་ལའང་ཤེས་པར་
བྱའོ།།གཉིས་པ་ལ་བླངས་འདས་ནི། ཁྱིམ་པ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་
གོས་འཆང་བ། བླ་གོས་མཐང་གོས་གདིང་བ་གཡར་པོ་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་མེད་པའོ།།དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི། ཁྱིམ་པ་དང་གོས་ཆ་འདྲ་བ་
དང་། རབ་བྱུང་གི་གོས་ཡིན་ཀྱང་ཁ་དོག་ཚད་དབྱིབས་གྱོན་ལུགས་
ལ་སྐྱོན་ཆགས་པའོ།།གསུམ་པ་བླངས་འདས་ནི། ལྷུང་བཟེད་རུང་
བ་ཚད་ལྡན་མེད་པའོ།།དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་
ལ་སོགས་པ་ལ་སྐྱོན་ཆགས་པའི་ལྷུང་བཟེད་འཆང་བ་དང་། ལི་དང་

ཀོ་བ་སོགས་ལས་བྱས་པའི་སྣོད་སྤྱད་འཆང་པའོ།།གཉིས་པ་སློང་
བའི་གཞི་ལས་བླངས་འདས་ནི་རང་དོན་དུ་རིན་པོ་ཆེ་འཆང་བ་ལྟ་
བུའོ།། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི། ཁྱིམ་པ་ཉེ་དུ་མིན་པ་ལ་སློང་མི་

382

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
རིགས་པའི་ཟས་གོས་སློང་བ་ལྟ་བུའོ།།གསུམ་པ་སྣོད་སྤྱད་ཀྱི་གཞི་
ལས་བླངས་འདས་ནི། རིན་པོ་ཆེའི་ཁབ་རལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལྟ་
བུའོ།།དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་བ་སོའི་ཁབ་རལ་བྱེད་པ་ལྟ་
བུའོ།།བཞི་བ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞི་ལས་བླངས་འདས་ནི། ཕྱི་དྲོའི་ཁ་

ཟས་དང་མྱོས་འགྱུར་འཐུང་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་སྒོག་
ཙོང་ལ་སོགས་པ་ཟ་བ་ལྟ་བུའོ།།ལྔ་པ་ཕྱར་གཡེང་གི་གཞི་ལས་

བླངས་འདས་ནི།།གར་སོགས་ཕྲེང་སོགས་མལ་ཆེ་མཐོ་ལ་ལོངས་
སྤྱོད་པའོ།།དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་ཆུ་ལ་རྐྱལ་བ་རྩེ་བ་ལས་སོགས་
པ་ལྟ་བུའོ།།དྲུག་པ་འདོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་བླངས་འདས་ནི། མི་

ཚངས་སྤྱོད། མ་བྱིན་ལེན། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་གཞི་ལས་གྱུར་པ།

རྫུན་དུ་སྨྲ་བའོ།།དང་པོའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་དང་།
འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བ་ལས་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པའི་དེ་ནི། དགེ་
སློང་མ་ལས་ཟས་གོས་ལེན་པ་ལྟ་བུའོ།།བཞི་པའི་དེ་ནི་ཕྲ་མ་ཚིག་
རྩུབ་ངག་འཁྱལ་ལོ།།བདུན་པ་གནོད་པའི་གཞི་ལས་བླངས་འདས་
ནི། སྲོག་གཅོད། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན། དེ་རྗེས་ཕྱོགས། ཁྱིམ་སུན་འབྱིན་ལྟ་བུའོ།།དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི། སྐྲོད་པ་ཕྱིས་གནོན། འགྱོད་
པ། ག་ག་ཚིལ་དང་དངངས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།བརྒྱད་པ་གནས་
པའི་གཞི་ལས་བླངས་འདས་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་གནས་ནས་དབྱུངས་

383

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བའི་མཚན་མི་མཐུན་པ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ལྟ་བུའོ།།དེའི་
ཕྱོགས་མཐུན་ནི་ཁྱིམ་པ་དང་མུ་སྟེགས་ཅན་ལ་སོགས་དང་ལྷན་
ཅིག་ཡུན་རིང་གནས་པ་ལྟ་བུའོ།།དགུ་བ་མ་གུས་པའི་གཞི་ལས་

བླངས་འདས་ནི། མཁན་སློབ་དང་། དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་མ་
གུས་པར་བྱེད་པའོ།།དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་གྲོགས་ཚངས་པ་
མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་མ་གུས་པའོ།།བཅུ་བ་མི་སྤྱོད་པའི་

གཞི་ལས་བླངས་འདས་ནི། གསོ་སྦྱོང་དབྱར་གནས་དགག་དབྱེ་མི་

བྱེད་པ་དང་། གནས་ཀྱི་བླ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་འདུག་པ་ལྟ་བུའོ།། དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་དབྱར་གྱི་དམ་ཚིག་མ་བསྲུངས་པ་དང་དབྱར་
རལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་
དང་དགེ་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་བསླབ་པ་དེ་དག་ལས་
འདས་ན། ཡིད་ཀྱི་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་ཏེ། སྔར་བྱས་ལ་
འགྱོད་སེམས་དང་། ཕྱིན་ཆད་མི་བྱེད་པའི་སྡོམ་སེམས་ཙམ་གྱིས་
འདག་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

384

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞར་བྱུང་བསླབ་པ་བྱིན་པའི་དོན་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ལ། བསླབ་པ་བྱིན་པའི་དོན་བཤད་པ།
དེའི་ངོ་བོ་བཤད་པ། འདྲ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། མདོ་སྡེ་བའི་ལུགས་བཤད་པ། སྔ་རབས་པའི་ལུགས་བཤད་
པ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་རང་ལུགས་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་བ་
ན་རེ། ཕམ་པའི་སྡེར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་ལྕི་བ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་
བསླབ་པ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། སྔ་རབས་པ་ན་རེ། ཕམ་པས་སྡོམ་པ་གཏོང་བས་སྡོམ་པ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཕམ་པ་དག་པའི་ཕྱིར་དེ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི། ཕམ་

པས་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་ཡང་ཕམ་པས་སྡོམ་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པས་
སྡོམ་པ་ཉམས་བྱེད་ཀྱི་ཕམ་པ་དང་འདྲ་བའི་ཉེས་བྱས་འཆབ་མེད་དེ་
དག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ཡིན་ནོ།།ཕམ་པ་དང་ཕམ་འདྲའི་

ཉེས་བྱས་འཆབ་བཅས་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་བསླབ་པ་ནི་མི་སྦྱིན་དེ། དེ་
ལྟར་བྱིན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བྱིན་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་འཆབ་བཅས་ཚེ་འདི་ལ་དག་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕམ་

385

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
པ་དང་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་དེ།
ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཟང་
ཟིང་གཉིས་ཀའི་སྒོ་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་འཆལ་བ་བསྐྲད་པར་བྱའོ།།འདི་ལ་དགེ་འདུན་དབང་ངོ་།།དེ་
ཡལ་བར་མི་འདོར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ།
རྩ་ལྟུང་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ལ་ས་བོན་མེས་ཚིག་པ་ལྟར་སླར་སྐྱེ་མི་རུང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ངོ་བོ་ལ། སྔ་རབས་པ་རྣམས་ན་རེ། སྡོམ་པ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་
ཕམ་པ་དང་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་འཆབ་མེད་དག་པའི་ཕྱིར་བྱིན་
པའི་སྡོམ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། སྡོམ་པ་
ཉམས་བྱེད་ཀྱི་ཕམ་པ་དང་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་འཆབ་མེད་དག་
པའི་ཕྱིར། ས་གཞན་ན་གནས་པ་སྤྱོད། ཚེ་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་

གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བྱིན་པའི་བར་མའི་དགེ་བ་ཡིན་པར་འདོད་
དོ།།གསུམ་པ་ལ། གང་འདྲ། གང་དང་འདྲ། གང་ལས་འདྲ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་འདྲ་བའོ།།དང་པོ་ནི་བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་དེ་འདྲ། གཉིས་པ་

ནི། དགེ་སློང་རྣམ་དག་དང་འདྲ། གསུམ་པ་ནི། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་སྐྱེད་
པའི་རྟེན་དུ་འདྲ། བཞི་བ་ནི། དགེ་སློང་རྣམ་དག་དེས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་

རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པ་ལྟར་དུ་བསླབ་བྱིན་

386

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་སློང་དེས་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་གཞི་རྫོགས་པར་སྐྱེད་
པའི་རྟེན་དུ་བྱེད་པ་ལ་འདྲའོ།།དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ན་ལྟུང་བ་
ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདུན་པ་ཕྱིར་སྒྱུར་གྱི་ལྟུང་བ་དང་།
ལས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་སྨྲ་བར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང་། དགྲ་བཅོམ་
བདེན་སྨྲའི་ལྟུང་བ་རྣམས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དང་པོ་གཉིས་
མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་མི་འོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མི་
འབྱུང་སྟེ། དེས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ན་བསླབ་བྱིན་ལས་གྲོལ་བའི་

ཕྱིར། འདྲ་ཡུལ་གྱི་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ལ་ཁ་ཅིག འཆལ་ཚུལ་གྱི་དྲི་
མས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་གོས་པ་ཞིག་དགོས་སྟེ། རྣམ་དག་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་ལ་དེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། རྣམ་དག་ཡོན་ཏན་
བཞི་ལྡན་ནོ།།འཆལ་ཁྲིམས་དེ་རྒྱུས་འཕེན་མ་བྱུང་།།དེ་གཉེན་པོ་
དང་གཞི་ལ་བརྟེན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་བསྙེན་
རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་དེ་ལ་འཆལ་
ཚུལ་གྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པ་ཞིག་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ་
ཡང་ཡིན་ས་གཞན་ན་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་མེད་པར་
ཐལ་ལོ།།འདོད་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱིས་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ་དང་།

387

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་གཉིས་སོ་སོར་སྨྲས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། ལྷག་མས་གོས་པའི་དགེ་སློང་རྣམ་དག་མི་

སྲིད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདི་
བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་པའི་སྐབས་མེད་དོ།།ཞེས་
པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་གྱི་ཚིག་དེས་ལྔ་ཕྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་དག་དེ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བས་མ་གོས་པ་དགོས་པར་བསྟན་གྱི་བཅས་རྐྱང་གི་ལྷག་མ་སོགས་ཀྱི་གོས་པ་ཡང་
ཡོད་དོ།།ཞེས་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།།ཁ་ཅིག བསླབ་བྱིན་
དགེ་སློང་དེ་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ཡིན་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། བྱང་
ཆུབ་གཞུང་ལམ་གྱི་ཤོག་བུ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དགུ་བའི་རྒྱབ་ཤོག་ལས། བྱང་སེམས་ལ་ནི་སླར་བླངས་པས་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་སྐྱེ་ལ། ཐེག་པ་
དམན་པའི་རྟེན་ལ་ནི་སླར་བླངས་ཀྱང་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་
མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་མ་རྫོགས་པ་གཉིས་ཀར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་། ཊཱིཀ་

ཆེན་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་ཤོག་བུ་བརྒྱ་དང་ང་གཅིག་པའི་རྒྱབ་ཤོག་
ལས་ཀྱང་། སྡོམ་པ་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དགེ་སློང་ལྟ་བུ་དང་། མཆོག་
མིན་པ་བསླབ་པ་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུ་དེ་གཅིག་པས་དགེ་སློང་གི་བྱིན་ལེན་
གསོག་འཇོག་གིས་བསླབ་བྱིན་གྱི་བྱིན་ལེན་གསོག་འཇོག་ཏུ་

388

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱན་ཕྱིས་ལས་ཐུགས་རྟོག་མཛད་པར་ཞུ། རང་ལུགས་ལ་དེ་ཡོད་དེ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་དང་འཆབ་མེད་གང་གིས་ཀྱང་མ་གོས་པའི་དགེ་སློང་དེ་འདྲ་ཡུལ་གྱི་
དགེ་སློང་རྣམ་དག་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་
པའི་དགེ་སློང་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཕམ་པས་མ་གོས་པ་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།གཞུང་དོན་ནི།

བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། དགེ་སློང་རྣམ་དག་དང་འདྲ་བ་ཡིན་

ཏེ། དེ་དང་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དགེ་སློང་རྣམ་དག་ལ་བྱིན་ལེན་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆ་ནས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱང་
ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱིན་ལེན་ཆགས་པའི་ཕྱིར། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་བྱིན་ལེན་མི་འཆགས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཟས་ཀྱི་ཆོ་
ག་གཅིག་པའི་ཕྱིར། བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་ཕས་དགེ་སློང་མ་ལ་བྱིན་
ལེན་མི་འཆགས་ཏེ། དེས་བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་ལ་བྱིན་ལེན་མི་འཆགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དགེ་སློབ་མ་ལ་ཡང་
ངོ་།། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལ་སྡེ་ལྔའི་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ལ་
སྦྱོར་བ་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་ཀ་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་གྲུབ་དགོས་
ཏེ། ཁྱིམ་པ་དགེ་བསྙེན་དགེ་ཚུལ་གང་རུང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་

389

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ནས་དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་དངོས་གཞི་གྲུབ་ཀྱང་ལྟུང་བ་འོག་མ་ན་སྨད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིགས་སྔ་མར་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས་ཁྱིམ་པ་
འམ་དགེ་ཚུལ་དུ་བབས་པའི་རྟེན་ལ་དངོས་གཞི་གྲུབ་ཀྱང་དེ་མི་
སྐྱེད་དེ། དེ་སྐྱེད་པ་ལ་བསྙེན་རྫོགས་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་
ཀྱང་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་མི་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་ཏེ་དགེ་
ཚུལ་དུ་བབས་པའི་རྟེན་ལ་དངོས་གཞི་གྲུབ་ན། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་
འདྲའི་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཏེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་རྟེན་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལ་ཡང་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཞར་བྱུང་ནི་སྲིན་བལ་དང་ལུག་གི་

བལ་ནག་པོ་འབའ་ཞིག་ལ་གདན་བྱེད་པ་བཀག་པས། མོན་དར་
སོགས་དེ་ལས་བཟང་བ་དང་། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱང་བཀག་
པ་ཡིན་ཏེ། རྫས་བཀག་པ་བས་བཟང་པོ་ལ་ཡང་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་
ཡིན་ནོ།།འདྲ་བ་ལ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། དགེ་སློང་ཕ་མར་མཚན་འགྱུར་བའི་དབང་གིས། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་ལྟ་བུ་མཚན་
ཉིད་སྤྱི་འདྲའི་ལྟུང་བ་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་མེད་ཆེ་ཆུང་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་མ་བྱིན་ལེན་སོགས་ཀྱི་ཞིང་སྟེ་རྟེན་དུ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། མཚན་གྱུར་བ་ནི་དེའི་ཞིང་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།

390

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚན་གྱུར་པའི་དབང་གིས་སྦྱོར་བ་བྱེད་བཞིན་པའི་ལྟུང་བ་ཆེ་བ་
ཆུང་བར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་མས་སྐྱེས་པའི་ལུས་ལ་རེག་
པའི་སྦྱོར་བ་སྦོམ་པོ། དགེ་སློང་གིས་སྐྱེས་པ་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་
ཆགས་སེམས་ཀྱིས་རེག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་ཡིན་ཅིང་དགེ་
སློང་མས་སྐྱེས་པའི་ལུས་ལ་རེག་པའི་སྦྱོར་བ་བྱེད་བཞིན་པའི་ངང་

ནས་མཚན་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་པ་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་རེག་པའི་སྦྱོར་བ་
གྲུབ་པ་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་གྱི་སྤོམ་པོར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
མཚན་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་སྦྱོར་བ་བྱེད་བཞིན་པའི་ཉེས་པ་ཆུང་
བ་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་གིས་སྐྱེས་པ་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་
རེག་པའི་སྦྱོར་བ་རྩོམ་བཞིན་པའི་ངང་ནས་མཚན་འགྱུར་ཏེ། སྐྱེས་པ་གཞན་གྱི་ལུས་ལ་རེག་པའི་སྦྱོར་བ་གྲུབ་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་
ཏེ། ན་སྨད་པའི་དོན་གྱི་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་པ་ཉིད་ལས་སོ།།ཞེས་
གསུངས། དེའི་དབང་གིས་མཚན་སྔ་མ་སྔ་མ་གྲུབ་ཟིན་པའི་སྦྱོར་
བའི་ལྟུང་བ་ཆེ་བ་ཆུང་བར་འགྱུར་གྱི་ཆུང་བ་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་མ་རེག་ཕམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ཅན་མཚན་གྱུར་བའི་ཚེ་དགེ་འདུན་ལྷག་མར་གཏོགས་པའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
བྱས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་སོ།།མཚན་གྱུར་པའི་
དབང་གིས་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་ཆུང་

391

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བ་ཆེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་མ་ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཅན་
མཚན་འགྱུར་བ་ན་འབྱིན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཅན་དུ་འགྱུར་གྱི་འབྱིན་
པའི་ལྷག་མ་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ན་སྨད་པ་ནི་རང་ཉིད་

དོ།།ཞེས་གསུངས། མཚན་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་ལྟུང་བ་མེད་པ་
ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་མས་ལྷུང་བཟེད་ལྷག་པོ་ཞག་དགུ་ལས་ལྷག་པ་བཅངས་པ་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དགེ་སློང་
གིས་བཅུ་ལས་ལྷག་པ་བཅངས་ན་སྤང་ལྟུང་དུ་འགྱུར་ཀྱང་། དགེ་སློང་གི་རྟེན་ལ་ཞག་དགུ་བཅངས་པའི་ཞག་དགུ་བ་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་
སློང་མར་མཚན་འགྱུར་ཀྱང་སྤང་ལྟུང་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྔར་གྱི་ཞག་
དགུ་པོ་དེ་དགེ་སློང་མར་མཚན་འགྱུར་བའི་ཞག་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞག་བཅུར་མ་ལོན་པ་ནི་ཆ་ཉིད་དོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་འགྱུར་བའི་དབང་གིས་ལྟུང་བ་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཡོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དགེ་སློང་བུད་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཅན་དགེ་སློང་མར་མཚན་འགྱུར་བ་ན་ལྟུང་
བྱེད་དེ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར། དགེ་སློང་མ་འཁོར་མང་པོ་འཇོག་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཅན་མཚན་འགྱུར་བ་ན་ལྟུང་བ་དེ་གཏན་མེད་དུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞིང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་ནི་ཉམས་སོ།།ཞེས་གསུངས།
དགེ་སློང་ཕ་མ་ལ་ལྷག་མ་བཅབས་པའི་ཉེས་བྱས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་

392

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། མཚན་འགྱུར་རྗེས་སུ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་སྤོ་མགུ་སྤྱོད་མི་

དགོས་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་བཅབས་ཉེས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་
ཉེས་པ་བཅབས་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དགེ་སློང་
ཕའི་ལྷག་མའི་དངོས་གཞི་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་མགུ་བ་སྤྱད་པ་མཚན་
འགྱུར་བའི་དབང་གིས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་
ཕའི་ལྷག་མའི་དངོས་གཞི་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་མགུ་བ་ཞག་དྲུག་སྤྱོད་
དགོས་ཤིང་། དགེ་སློང་མས་ཟླ་བ་ཕྱེད་སྤྱོད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། ཞག་
ལྔའི་བར་དུ་མགུ་བ་སྤྱད་པའི་དགེ་སློང་ཕ་དགེ་སློང་མར་མཚན་
འགྱུར་བ་ན་མགུ་བ་ཟླ་བ་ཕྱེད་སྤྱོད་དགོས། ཞག་བཅུ་བཞིའི་བར་དུ་

མགུ་བ་སྤྱོད་པའི་དགེ་སློང་མ་དགེ་སློང་ཕར་མཚན་གྱུར་པ་ན་སླར་
ཞག་དྲུག་གི་བར་དུ་མགུ་བ་སྤྱོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མགུ་བ་སྤྱད་
པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། འདས་མ་འོངས་ད་
ལྟར་གྱི་ལུས་གསུམ་ལས་ད་ལྟར་གྱི་ལུས་ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་

ཏེ། དེའི་ཚེའི་ལུས་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་
དོན་ཡང་དགེ་སློང་གིས་སྐྱེས་པ་གཞན་དང་ཤ་ལ་རེག་པ་དང་
བཅས་ཏེ་མཚན་མོ་ལྷན་ཅིག་ཉལ་ན་དངོས་གཞི་ལ་སྦོམ་པོ། སྦྱོར་
བ་ལ་ཉེས་བྱས། དེས་བུད་མེད་དང་ཤ་རེག་པ་དང་བཅས་ཏེ་ལྷན་
ཅིག་ཉལ་ན། དངོས་གཞི་ལ་ལྷག་མ་སྦྱོར་བ་ལ་སྤོམ་པོ། དགེ་སློང་

393

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མས་ཤ་རེག་པ་དང་བཅས་ཏེ་བུད་མེད་གཞན་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་ན་

དངོས་གཞི་ལ་ལྟུང་བྱེད། སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས། དེས་སྐྱེས་པ་དང་ཤ་
རེག་པ་དང་བཅས་ཏེ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཉལ་ན། དངོས་གཞི་ལ་ཕམ་པ།

སྦྱོར་བ་ལ་སྦོམ་པོ། དེས་ན་ལྟུང་བ་སྐྱེས་པའི་དུས་དེའི་ཚེ་གང་ལ་
ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་དེའི་ད་ལྟར་གྱི་ལུས་ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི་
འདས་མ་འོངས་ཀྱི་ལུས་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དགེ་སློང་གིས་

སྐྱེས་པ་གཞན་དང་དེ་ལྟར་ཉལ་བ་ན་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་བུད་མེད་དུ་མཚན་གྱུར་བ་ན། དགེ་སློང་ལ་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཉེས་བྱས་དང་། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ལྷག་མར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ལྟུང་བ་སྐྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་ལུས་ད་ལྟར་བ་ལྟུང་བའི་
བྱེད་པ་པོ་གང་ཞིག །སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ལུས་དེ་ཉིད་སྐྱེས་པའི་ལུས་

ཡིན། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་མཚན་འགྱུར་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་

དུ་དེ་གཉིས་ཀ་དངོས་གཞི་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བུད་མེད་དུ་མཚན་འགྱུར་ན། སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས། དངོས་གཞི་ལ་ལྟུང་བྱེད་
ཡིན་ནོ།།དགེ་སློང་གིས་བུད་མེད་གཞན་དང་དེ་ལྟར་ཉལ་བ་ན།
མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བུད་མེད་དེ་ཉིད་སྐྱེས་པར་
མཚན་འགྱུར་ན། སྦྱོར་བ་ལ་རེག་པའི་ལྷག་མར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་
པོ། དངོས་གཞི་ལ་ཡང་སྦོམ་པོ། དེ་བཞིན་དུ་དགེ་སློང་མས་བུད་

394

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་གཞན་དང་དེ་ལྟར་ཉལ་བ་ན་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བུད་མེད་དེ་ཉིད་སྐྱེས་པར་མཚན་འགྱུར་ན། སྦྱོར་བ་ལ་
ཉེས་བྱས། དངོས་གཞི་ལ་རེག་ཕམ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀ་དངོས་
གཞིའི་དུས་སུ་སྐྱེས་པར་མཚན་འགྱུར་ན། སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས་དངོས་གཞི་ལ་སྦོམ་པོ། དགེ་སློང་མས་སྐྱེས་པ་གཞན་དང་དེ་ལྟར་
ཉལ་བའི་སྦྱོར་བ་བྱེད་པ་ན། དངོས་གཞི་གྲུབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་

སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་བུད་མེད་དུ་མཚན་འགྱུར་ན། སྦྱོར་བ་ལ་སྦོམ་པོ། དངོས་གཞི་ལ་ལྟུང་བྱེད་ཡིན་ནོ།།རང་འགྲོ་བ་གང་དུ་གཏོགས་པའི་
ལུས་དེ་ཉིད་ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི། ཕ་མ་ལ་སོགས་པའི་
རིགས་རྒྱུད་ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། དུད་འགྲོ་འམ་མི་མ་ཡིན་

པ་ལས་སྐྱེས་པའི་མི་བསད་པ་ན་ཕམ་པ་དང་། མི་ལས་སྐྱེས་པའི་

དུད་འགྲོ་འམ་མི་མ་ཡིན་པ་བསད་ན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལྟུང་བྱེད་
སྦོམ་པོར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་ནི་རང་གི་འགྲོ་བ་
ཉིད་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། ཤེས་རྒྱུད་གང་དུ་
གཏོགས་པའི་ལུས་དེ་ཉིད་ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་གྱི། འགྲོ་བ་
གཞན་གྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་བཟུང་བའི་ལུས་འདི་ཉིད་
ལྟུང་བའི་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་བསད་པ་ལ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན། མིའི་འགྲོ་བ་བས་

395

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་ཚུལ་བཟུང་བ་ལ། མི་འམ་མི་

མ་ཡིན་པ་འམ་དུད་འགྲོ་འམ་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་
པའི་སྒོ་ནས་བསད་ན་མཐར་ཐུག་ཐམས་ཅད་ལ་ཕམ་པ་ཡིན་ཏེ།
དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་མིའི་འགྲོ་བ་པ་བསད་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་གི་
སྦྱོར་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དང་པོའི་སྦྱོར་བ་ལ་སྦོམ་པོ། ཕྱི་མ་
གསུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སྦོམ་པོ་དང་ལྟུང་བྱེད་ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྦྱོར་བར་འགྱུར་བའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ལྷའི་འགྲོ་བ་

པས་དེ་ལྟར་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་དེ་དག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བསད་
ན་མཐར་ཐུག་སྦོམ་པོར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ལྷའི་འགྲོ་
བ་པ་བསད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་དུད་འགྲོ་ལ་དེ་ལྟར་བསད་ན་
མཐར་ཐུག་ལྟུང་བྱེད། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཐོ་ཡོར་ལྟ་བུ་ལ་དེ་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བསད་ན་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ལྟུང་བ་མེད་
དེ། བསད་བྱ་གང་ཡང་མ་བསད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བ་དང་པོ་ལ་སྦོམ་པོ། ཕྱི་མ་གསུམ་ལ་ཉེས་བྱས་ཡིན་ཏེ། སྦྱོར་བ་ལ་འདུ་ཤེས་གཙོ་བོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་མིའི་

ལུས་དེ་ཉིད་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ཏེ། སློབ་པའི་

མིའི་རྟེན་ལ་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་ནས། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་
མཐར་ཐུག་གྲུབ་ན་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བསྐྱེད་དེ།

396

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྔོན་སློབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་དང་། ཕྱིས་དགྲ་བཅོམ་པའི་
འབྲས་བུ་ཐོབ་ལུས་གཉིས་འཕེན་བྱེད་གཅིག་གིས་འཕངས་པའི་

མིའི་ལུས་སུ་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་སྐབས་གཞན་ཐོབ་
པ་ནི་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། སློབ་པའི་རྟེན་ལ་
གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་གྲོས་བྱེད་པ་བརྩམས་ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྟེན་
ལ་མཐར་ཐུག་གྲུབ་པ་ལ་མཚམས་མེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པར་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་གསུངས། མཛོད་ལས། བསྣུན་འོག་དགྲ་བཅོམ་པ་
ལ་མིན།།ཞེས་སློབ་པའི་རྟེན་ལ་འཆི་བར་ངེས་པའི་མཚོན་བསྣུན་
པའི་འོག་ཏུ་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པ་ལ་མཚམས་མེད་དུ་མི་འགྱུར་བར་

བསྟན་ནོ།།བསླབ་རྒྱུན་ཐ་དད་པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དང་པོར་ལོ་དྲུག་གི་ནང་དུ་སྟན་ནང་ཚངས་ཅན་གཉིས་པ་བྱེད་
པར་བརྩམས། དེ་ནས་ཉེས་པ་དེ་མེད་པའི་ཁྱིམ་པར་བབས། སླར་ཡང་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཏེ། གཉིས་པ་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བའི་ལྟུང་བ་ཐ་
དད་པ་གཉིས་དང་། དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་གཅིག་འབྱུང་བས་

བཤགས་པ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེས་པ་དེ་མེད་པ་
ཉིད་ལ་ནི་འོང་བ་ནི་ཐ་དད་དོ།།ཞེས་གསུངས། ཀུན་སློང་བསམ་རྒྱུན་ཐ་དད་པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དང་པོར་ཚད་
ལྷག་གི་ཁང་པ་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བ་བརྩམས་ནས་དེ་རྗེས་དེའི་བསམ་

397

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་བཏང་སླར་ཡང་དེ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་རྫོགས་པར་བྱེད་ན། སྦྱོར་བའི་ལྟུང་བ་ཐ་དད་པ་གཉིས། དངོས་གཞི་ལྷག་མ་གཅིག་བྱུང་

བས་བཤགས་པ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཏང་བ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། བཅས་པའི་རིགས་ཐ་དད་པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་
དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གིས་ཕྱི་དྲོ་སྒོག་པ་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་
པར་ཟོས་པ་ལ་གཞི་སྒོག་པ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟུང་བ་གསུམ་སྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གཅིག་ལ་དུ་མ་ཉིད་བཅས་པ་ལ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་དེ་
སྙེད་ཀྱི་ཉེས་པར་རོ།།ཞེས་གསུངས། ཀུན་སློང་གི་རྣམ་པ་ཐ་དད་

པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། ཆ་ཅན་གྱི་ལྟུང་བ་དང་དེའི་ཆར་གཏོགས་པའི་ལྟུང་བ་རྣམས་ཀུན་སློང་གི་བསམ་པའི་དབང་
གིས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པ་དང་། ཁུ་བ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་གཉིས་ཆ་ཅན་གྱི་ལྟུང་བ་དང་
ཆར་གཏོགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཀྱང་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་བཤད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཆ་ནི་དེར་གཏོགས་སོ།།བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་
མཐའ་ཉིད་མ་གཏོགས་པ་ནི་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ།།ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ཆ་ཅན་གྱི་ལྟུང་བ་དང་། ཆའི་ལྟུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཕམ་
པ་བཞི། བཀའ་བློ་མི་བདེ་བའི་ལྷག་མ། གསོག་འཇོག་ཟ་བའི་ལྟུང་

བྱེད་རྣམས་ཆ་ཅན་དང་། ཕམ་པས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྷག་མ་

398

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དང་། དབྱེན་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་མ་གཉིས་ཀ་ཡིན། གཞན་རྣམས་ཆའི་ལྟུང་
བ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་ནི་འབྱིན་
པའི་ལྷག་མ་དང་། གཉེན་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་མ་སོགས་ཡིན། རྐུ་བའི་ཆར་

གཏོགས་ནི་བྱིན་ཕྲོགས་དང་བསྔོས་བསྒྱུར་སོགས་ཡིན། གསོད་
པའི་ཆར་གཏོགས་ནི་ས་བོན་དང་སྐྱེ་བ་འཇིག་པའི་ལྟུང་བྱེད་དང་
སྲོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་རྣམས་
ཡིན། རྫུན་སྨྲའི་ཆར་གཏོགས་ནི། དགྲ་བཅོམ་བདེན་སྨྲའི་ལྟུང་བྱེད་
དང་། ཕམ་པས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྷག་མ་དང་། དབྱེན་གྱི་ལྷག་
མ་རྣམས་ཡིན། ཕམ་པས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ཆར་གཏོགས་ནི་ལྷག་མས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟུང་བྱེད་ཡིན། དབྱེན་བྱེད་ཀྱི་ལྷག་
མའི་ཆར་གཏོགས་ནི་འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཡིན། བཀའ་བློ་
མི་བདེ་བའི་ཆར་གཏོགས་ནི་བསླབ་པ་ཉེ་བར་འཇོག་པ་སྤོང་བ་དེ་
ཡིན། གསོག་འཇོག་ཟ་བའི་ལྟུང་བྱེད་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་ནི་ལག་ཉ་

མཚམས་བཅོས་སོགས་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་ཆོས་
ཅན། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པའི་ཆར་གཏོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་
དགག་བྱ་རིགས་གཅིག་ཅིང་ཀུན་སློང་རིགས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སྦྱོར་བ་ཐ་དད་པས་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་
བ་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་ལན་དུ་མ་བརྐུས་པ་ལ་མཐར་རིན་ཐང་ཚང་

399

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཡང་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་ཕམ་པར་མི་འགྱུར་གྱི། སྦྱོར་བ་ཉེས་
བྱས་སོ་སོ་དང་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་སྦོམ་པོ་འབྱུང་བས་བཤགས་
པ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་དུ་མའི་འབྲས་བུས་ལྟུང་བ་
རྣམ་པར་མི་བཞག་གོ ཞེས་གསུངས། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཕལ་ཆེར་བྱས་པའི་ཁང་པ་དང་གདན་ལ་སོགས་པ་དགེ་སློང་རང་ཉིད་

དེའི་འཕྲོ་བྱེད་པ་ལ་ལྟུང་བའི་དངོས་གཞི་མི་སྐྱེད་དེ། ཕྱེད་བྱས་པ་ལ་
བྱེད་པ་ནི་ཕྱེད་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས། ལྟུང་བ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་གང་
དགོས་པའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བ་དེ་ལ་ལྟུང་བ་འོག་མ་ན་སྨད་པ་ཡིན་

ཏེ། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ན་སྨད་པ་དག་གིས་ཆ་ཉིད་ནི་ན་སྨད་པ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་གསུངས། སྡེ་ལྔའི་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་
ཀྱང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་གོ་ཆོད་པས་དེ་ལ་དེར་འདུ་ཤེས་པ་མི་དགོས་ཏེ། འདི་མི་དང་དུད་འགྲོ་གང་ཡིན་སྙམ་པའི་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་
ནས་བསད་པ་ལ། མིའི་འགྲོ་བ་པ་ཡིན་ན་ཕམ་པ་དང་། དུད་འགྲོ་
ཡིན་ན་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་
བས་ཞུགས་པ་ནི་བསམ་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས།
སྦྱོར་བའི་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་ལ་འདུ་ཤེས་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི་དངོས་གཞི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ཏེ། དུད་འགྲོ་ལ་ནི་མིར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྲོག་
བཅད་ན་སྦྱོར་བ་ལ་སྦོམ་པོ།།དངོས་གཞི་ལ་ལྟུང་བྱེད། མི་ལ་དུད་

400

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྲོར་འདུ་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བསད་ན། སྦྱོར་བ་ལ་ཉེས་བྱས།
དངོས་གཞི་ལ་ཕམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱོར་བ་ལ་ནི་འདུ་ཤེས་
ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པ་ལ་
གང་བསམ་པའི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། མི་གསད་

པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་མི་མ་ཡིན་པ་བསད་པ་དང་། མི་མ་
ཡིན་པ་གསད་པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་མི་བསད་པ་ལ་དང་
པོའི་སྦྱོར་བ་སྦོམ་པོའི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར། དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་
གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སླ། བསམ་པ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་དོ།།ཞེས་
གསུངས། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་ལ་གང་བསམ་པའི་དངོས་
པོ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་ཏེ། དཀར་ཤམ་ལ་ནི་མི་ཚངས་པར་སྤྱད་
པར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་སྔོ་བསངས་ལ་དེ་སྤྱད་པ་དང་། ལག་པས་ཁུ་བ་དབྱུང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཡན་ལག་གཞན་ལ་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་ལ་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་ཚངས་
པར་སྤྱོད་པ་དང་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་གཉིས་ལ་ནི་དེར་མ་ཟད་དོ།།ཞེས་
གསུངས། རྫུན་སྨྲས་པ་ལ་གང་བསམས་པ་དེ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་དགོས་ཏེ། ལྷ་སྦྱིན་ལ་རྫུན་སྨྲ་སྙམ་དུ་བསམ་ནས་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་སྨྲས་ན་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་བདེན་པ་ལ་ནི་ཉན་པ་པོ་
ཡང་ངོ།། ཞེས་གསུངས། མི་ཚངས་སྤྱོད་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བ་ལ་

401

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོགས་པའི་ཡུལ་བུད་མེད་ལ། འཁྲིག་པ་བསྟེན་པའི་ཡུལ་མཐུ་དང་
ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་དང་དུ་བླང་དུ་རུང་བ་
ཉིད་ནི་བསྟེན་པའི་ཕྱིར་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། ལྟུང་བ་གཅིག་སྐྱེད་པ་ལ་ཡན་ལག་འདི་དང་འདི་དགོས་
སོ་ཞེས་བཤད་པའི་ནང་ནས་ཡན་ལག་གང་རུང་གཅིག་མ་ཚང་ན་
ན་སྨད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། གཉིས་ལ་སོགས་དུ་མ་མ་ཚང་ན་ཆེས་ན་
སྨད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མི་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་ལ་དུད་འགྲོ་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་ན་ཆེས་ན་སྨད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འོག་མ་དག་ལ་ནི་གཞན་
ལ་ན་སྨད་པ་ཉིད་དོ།།དུ་མ་མ་ཚང་བ་ལ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ངོ༌།།མི་ལ་

དུད་འགྲོ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། བུད་མེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ལྟུང་
བ་མི་ཚངས་སྤྱོད་རེག་པ་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ནང་ནས་འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་ལ་རྫུ་འཕྲུལ་མ་ཐོབ་པའི་བུད་

མེད་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། རྫུ་འཕྲུལ་དང་ལྡན་པའི་བུད་མེད་ལ་
འཁྲིག་ཚིག་སོགས་སྨྲས་ཀྱང་དངོས་གཞི་ཇི་ལྟ་བ་གཞན་མི་སྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ནི་རེག་པ་མ་
ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། རེག་པའི་ལྷག་མ་དང་

འབྱིན་པའི་ལྷག་མ་དང་ག་ག་ཚིལ་བྱེད་པའི་ལྟུང་བྱེད་དག་ལ་རེག་
བྱ་རེག་བྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ཉམས་པ་དགོས་ཏེ། ཉམས་ན་སེལ་བར་

402

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རེག་པར་བྱ་བ་ཉིད་ནི་མ་ཉམས་པའོ།།ག་ག་
ཚིལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་གསུངས། སེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཉམས་པ་དང་ཆ་འདྲ་བས་རེག་པའི་ལྟུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་སྐྱེད་
དེ། སེན་མོ་དང་སོ་དང་ཤ་མེད་པའི་རུས་པ་དང་སྤུ་དག་ནི་གཞན་
དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས། གཞི་མེད་བག་ཙམ་དགེ་འདུན་དབྱེན།།མི་ཆོས་དབྱེན་བྱེད་ཁང་པ་དང་།།ཤེས་བཞིན་བཤེས་ངོར་
འཕྱ་བ་དང་།།སྡིག་ལྟ་ལྷག་མས་སྐུར་འདེབས་སོ།།ཞེས་པ་འདི་དག་

སྐྱེད་པ་ལ་སྤྱིར་མི་ཡིན་པ། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མ་
ནིང་དང་མཚན་གཉིས་མ་ཡིན་པ། སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་བ་སྟེ་ཐ་སྙད་ལྔ་ལྡན་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་ཏེ། མིའི་འགྲོ་བ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།རང་བཞིན་ཉམས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།མ་ནིང་དང་མཚན་གཉིས་

པ་དག་ནི་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ།།དོན་གོ་བའོ།།སྨྲ་བ་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས། རེག་པའི་ལྷག་མ་སྐྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་
ཡུལ་སྔར་དང་འདྲ་བ་མི་ཡིན་པ་སོགས་དགོས་ཏེ། རེག་པ་ནི་ཐ་

སྙད་དང་འདྲའོ།།ཞེས་གསུངས། སློང་བ་དང་སློང་རིགས་པའི་སྤང་

བ་སོགས་ཁྱིམ་པས་སྐྱེད་པའི་ལྟུང་བ་ལ་རང་དང་ནོར་གཅིག་པའི་

ཁྱིམ་པ་ཐ་སྙད་ལྔ་ལྡན་དགོས་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་རབ་བྱུང་དང་། སྡོམ་
པ་བླངས་ཀྱང་མ་ཆགས་པ་དང་ཆགས་ཀྱང་ཉམས་པ་ལ་ན་སྨད་དུ་

403

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་རོལ་པའི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་མ་ཆགས་པ་
དང་ཉམས་པ་དག་ནི་ཕྱེད་ཉིད་ཁྱིམ་པའོ།།ཞེས་གསུངས། དབྱེན་
སོགས་སྒོ་གྱུར་བཞི་པོ་དང་།།བྱིན་ཕྲོགས་བརྟད་པ་སྔོས་བསྒྱུར་
དང་།།སྐྱོན་དང་ཕྲ་མ་སྦྱོར་བ་དང་།།གནས་ངན་ལེན་དང་བཤེས་ངོར་འཕྱ།།ཞེས་པའི་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པའི་ཡུལ་དུ་དགེ་སློང་མཚན་དང་
ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་བསྙེན་
པར་རྫོགས་པ་ཅན་མ་ཉམས་པ་ཉིད་ནི་བསླབ་པ་དག་ལ་ཡན་ལག་
ཡིན་ནོ།།མཚན་དང་ལྟ་བ་ཁས་བླངས་པ་དག་གིས་ནི་རང་གི་

ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། འཁྲུར་འཇུག་གོས་ལེན་བལ་སྨེལ་དང་།།མ་བསྐོས་ཉི་མ་ནུབ་པ་དང་།།
ཟས་དང་ཆོས་གོས་གཉིས་དག་དང་།།དོན་མཐུན་གྲུ་དང་སྦྱོར་
བཅུག་པའོ།།ཞེས་པའི་ལྟུང་བ་འདི་དག་སྐྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་དགེ་སློང་
མ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཤིང་མ་ཉམས་པ་དང་ལྟ་བ་མཐུན་པ་ཞིག་

དགོས་ཏེ། དགེ་སློང་མ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཅན་མ་ཉམས་པ་ཉིད་
བསླབ་པ་དག་ལ་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ།།ལྟ་བ་ཁས་བླངས་པ་དག་གིས་

ནི་རང་གི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གཏོགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས།།འདོན་དང་གནས་ངན་ལེན་དང་ཆོས།།ནུབ་ལྷག་མ་ལོན་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད།།ཅེས་པའི་ལྟུང་བ་འདི་དག་སྐྱེད་པ་ལ་

404

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ཙམ་ཡུལ་དུ་དགོས་ལ། བསྙིལ་བ་སྡུད་
པའི་ལྟུང་བྱེད་ལ་ཁྱིམ་པ་སོགས་ཡུལ་དུ་བྱས་ན་ན་སྨད་དུ་འགྱུར་ཏེ།
འདིར་གཏོགས་པ་ལ་ཁྱིམ་པ་ལ་ནི་རྟགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་བས་ན་སྨད་
དོ།།ཞེས་གསུངས། འཆབ་འབྲལ་འཇོག་གསུམ་སོགས་གོས་དང་སྣོད་སྤྱད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ། གསོག་འཇོག་དང་སྤངས་ནས་ཟ་བ་སོགས་ཟས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ལྟུང་བའི་ཡུལ་ལ། སྤྱིར་རབ་བྱུང་ལ་
རུང་ཞིང་ཚད་དང་ལྡན་པའི་ཟས་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རབ་ཏུ་
བྱུང་བའི་རྫས་དག་ལ་ནི་རུང་བ་ཉིད་ཚད་དང་ལྡན་པ་ལས་སོགས་
པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས། རྫུན་སྨྲ། འཕྱ་བ། ཟས་སྦྱོར་དུ་བཅུག་པ། ཡང་ཡང་ཟ་བ། མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་འདུག་གནས་སུ་ཟ་བ་ལྷུང་བཟེད་དོ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྟུང་བྱེད། སོར་བཤགས་བཞི་
རྣམས་ལ་རང་ཁོ་ནའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རང་གི་
དོན་ཉིད་གཙོ་ཆེར་ཡོད་པའོ།།ཞེས་གསུངས། རྐུ་བ་དང་། གསོད་པ་མ་གཏོགས་པའི་བཅོལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྟུང་བ་སྐྱེད་པའི་ཡུལ་ཕོ་
ཉ་བ་ལ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་བ་གཅིག་དགོས་ཤིང་། གསོད་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དོན་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་ཡན་ལག་ཏུ་རུང་སྟེ། རྣམ་པར་རིག་

བྱེད་ལ་ནི་དོན་གོ་བའོ།།སྨྲ་བ་པོ་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་སྟེ་གསོད་པ་དང་
རང་གི་དོན་དུ་རྐུ་བ་དག་ལ་གཞན་པའི་འོ།།ཞེས་གསུངས། སྡོམ་པ་

405

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལེན་པའི་རྟེན་ལ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཏེ། སྨྲ་མི་ཤེས་
ཀྱང་དོན་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་སྡོམ་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་
དག་པར་ལེན་པར་བྱེད་པ་དག་ལ་ནི་དེར་མ་ཟད་དོ།།ཞེས་གསུངས།
དགེ་སློང་རང་ལས་རྒྱུད་གཞན་པའི་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་མེད་པའི་དུས་

སུ་ལྟུང་བ་མ་མཐོལ་བ་བཅབས་བའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་སྟེ། ལྟུང་བ་
མཐོལ་བའི་སྣོད་ལ་སྨྲ་ཤེས་དོན་གོ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེ་ནི་སྣོད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། མི་ཆོས་བླ་མ་དང་འཁྲིག་

ཚིག་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱི་བསྡུས་པའི་ལྟུང་བའི་

དངོས་གཞི་སྐྱེད་པ་ལ་སྤྱིར་ངག་ཡིན་པ། རང་གི་ཡིན་པ། བདག་
ཉིད་དང་འབྲེལ་བ། སྨྲ་བ་གསལ་པོ་ཡིན་པ། མ་ནོར་པར་མངོན་སུམ་དུ་སྨྲ་བའི་ཡན་ལག་དྲུག་ལྡན་དགོས་ཏེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ན་སྨད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་དང་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་ཕྱི་མ་
གསུམ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་ནི། ངག་གིའོ།།རང་གིའོ།།བདག་ཉིད་དང་

འབྲེལ་བའོ།།ཞེས་གསུངས། གསོད་རྐུ་གཉིས་དབྱེན་དང་གསུམ་མ་
གཏོགས་པའི་བཅོལ་སོགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་ཕོ་ཉ་བ་རང་
གིས་བསྐོས་ནས་དངོས་སུ་བཅོལ་བ་གཅིག་དགོས་ཏེ། རང་གིས་

བསྐོས་པ་ཉིད་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དེ་གསུམ་
ལ་ཕོ་ཉ་བ་རང་གིས་དངོས་སུ་བསྐོས་པ་མི་དགོས་ཏེ། རང་གིས་

406

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བསྐོས་པའི་ཕོ་ཉ་བ་དེས་བརྒྱུད་ནས་གཞན་བསྐོས་པས་ཀྱང་ལྟུང་
བའི་དངོས་གཞི་སྐྱེད་པར་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུ་བ་ནི་མདོ་ཚན་དྲུག་ཅུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པ་ལས།
རྣམ་འབྱེད་ལས་བཏུས་པ་བཞི། འདུལ་བྱེད་ལས་བཏུས་པ་གཅིགགཞིའི་ཞུ་བ་ནས་བཏུས་པ་གཉིས་ཏེ། བདུན་མ་གཏོགས་ལྷག་མ་ལྔ་
བཅུ་རྩ་བདུན། རྣམ་འབྱེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཞུ་བ་ནས་བཏུས་
པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སྟོན་པ་ནི། རྣམ་པར་འབྱེད་པ་རྟོགས་པ་ཕལ་ཆེ་བ་
སྤྱིར་བསྟན་རྣམས་རྫོགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། ཁ་ཅིག བཅས་ལྡན་

དགེ་སློང་གིས་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་མི་ལ་གང་དུ་

འདུ་ཤེས་ཀྱང་རུང་བསད་ན་ཕམ་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞོན་ནུ་གཙུག་ཕུད་ཅན་གྱིས་རང་གི་ཕ་ཨུཏྲ་ཡ་ན་ལ་དགྲ་བཅོམ་དུ་འདུ་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་དེ་བསད་པས་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་ཕ་བསད་པ་གཉིས་ཀའི་མཚམས་མེད་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་
གསུངས། དེ་ལ་ཁ་ཅིག དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་བསད་ན་སྦོམ་པོ་ཙམ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞུ་བ་ལས། མི་ལ་མི་ལགས་པར་འདུ་ཤེས་
ཏེ་འགུམ་ན་ཅིར་འགྱུར་སྦོམ་པོར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྟགས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མཚམས་མེད་རྫས་ཐ་དད་པ་གཉིས་
ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་

407

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཞིག་གིས་ཕ་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་ན་ཡང་དེ་ལ་མཚམས་མེད་པ་ནི་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕ་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་ལ་གང་ཟག་
གཅིག་ཁོ་ན་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་འབྱུང་བ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་བསད་པ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ་
བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་མི་འབྱུང་སྟེ་དེའི་ཚེ་ན་དགྲ་
བཅོམ་པ་གསོད་འདོད་མེད་པའི་ཕྱིར།།གཞོན་ནུ་གཙུག་ཕུད་ཅན་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་དང་ཕ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་གཉིས་

འབྱུང་ངོ༌།།ཞེས་སྤྲིངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་འགྱོད་པ་སྐྱེས་ནས་བཤགས་པ་ལ་བསྐུལ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
ཟེར། ཁོ་ན་རེ། དེ་འདྲ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེས་ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟེན་
ལ་ཕ་གསོད་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་
འཆི་ངེས་ཀྱི་མཚོན་བསྣུན་ནས་བསད་པ་ན་ཕ་བསད་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་མི་འགྱུར་ཏེ། མཛོད་ལས། བསྣུན་འོག་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་མིན།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་གི་རྟེན་ལ་འཆི་ངེས་ཀྱི་མཚོན་བསྣུན་
ནས་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་ནས་ཤི་བ་ན་ཕམ་པ་དང་དགྲ་

བཅོམ་པ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་མི་འབྱུང་བ་ལུང་དེའི་

408

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་རེས་ཕ་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པ་ལ་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་ཕ་བསད་པའི་
མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་གཉིས་ཀ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞོན་ནུ་གཙུག་ཕུད་
ཅན་གྱི་རྟོགས་བརྗོད་ལས། རྒྱལ་པོ་ཨུཏྲ་ཡ་ན་བསད་པ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་མཚམས་མེད་གཉིས་བྱས་ཏེ། ཕ་བསད་པའི་ཕྱིར་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་བསད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་སོ་
ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ནི་གཟུགས་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་གཉིས་ཡོད་དེ།
མཛོད་འགྲེལ་ལས། ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་ལམ་གཟུགས་ཅན་
བདུན་ནི་འདོན་མི་ཟ་བར་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་རྣམ་པར་རིག་

བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སོ་
ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཐོབ་ནས་མ་བཏང་བ་དེ་སྲིད་དུ་ད་ལྟར་བའི་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་བའི་ངོ་བོ་དང་ལྡན་ཏེ། མཛོད་ལས། སོ་སོ་ཐར་
གནས་ཇི་སྲིད་དུ།།མ་བཏང་བར་དག་ད་ལྟར་གྱི།།རྣམ་རིག་མི་ལྡན་
སྐད་ཅིག་མ། དང་པོ་ཕྱིན་ཆད་འདས་པ་དང་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་

409

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་
དེ། དེ་ལ་མཁན་སློབ་ཀྱི་བརྡའ་སྤྲད་པ་ལྟར་སྲུང་བར་ཁས་ལེན་པའི་
ལུས་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་
ལས། དང་པོའི་རྣམ་རིག་རྣམ་རིག་མིན། །སོ་སོ་ཐར་དང་བྱ་བའི་
ལམ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཕན་ཆད་

ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མེད་དེ།།སྒྲ་ལ་རྒྱུན་
མེད་པའི་ཕྱིར། ལུས་ལ་མི་མཚུངས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ངོ་བོར་
གྱུར་པའི་སྡོམ་པ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ལུས་ཀྱི་རིག་བྱེད་ནི་ཀུན་སློང་གི་སེམས་གཞན་ལ་རིག་པར་བྱེད་
པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ཡིན་ཏེ། ལུས་རྣམ་རིག་བྱེད་དབྱིབས་སུ་
འདོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངག་གི་རིག་བྱེད་ནི་ཀུན་སློང་གི་

སེམས་གཞན་ལ་རིག་པར་བྱེད་པའི་ངག་གི་སྒྲ་ཡིན་ཏེ། ངག་རྣམ་
རིག་བྱེད་ནི་ངག་སྒྲ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སོ།།ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ནི་འབྱུང་བ་

ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ངོ་བོ་དགེ་མི་དགེ་གང་
རུང་གིས་བསྡུས་ཤིང་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་དང་བཅས་པ་དང་།
གནས་སྐབས་མ་གཡེངས་པས་སེམས་བཅས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་

410

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབྱུང་བར་མ་ཟད་སེམས་གཞན་དུ་གཡེངས་པ་དང་སེམས་མེད་
པའི་སྙོམས་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། མཛོད་ལས། གཡེངས་དང་སེམས་མེད་པ་ཡི་ཡང་།།དགེ་དང་
མི་དགེ་རྗེས་འབྲེལ་གང་།།འབྱུང་བ་ཆེ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ། དེ་ནི་
རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་བརྗོད།།ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།།དེ་ལ་དབྱེ་ན།
སྡོམ་པ། སྡོམ་མིན།།བར་མའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་
པའི་གཟུགས་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སོ་ཐར་བསམ་གཏན་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་

གཟུགས་དང་གསུམ་ཡོད། རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལུང་མ་

བསྟན་མེད་དེ། རྣམ་རིག་མིན་ལུང་བསྟན་མིན་མེད།།ཅེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་
ལས། བསྟན་ཡོད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས། བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས། བསྟན་མེད་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་གསུམ་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དྲི་མ་མེད་པའི་གཟུགས་གསུངས་པའི་

ཕྱིར། རྫས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་གསུངས་པ་དང་། དགེ་མི་དགེ་ལས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་
དངོས་སུ་མ་བྱས་ཀྱང་དགེ་མི་དགེའི་ལས་རང་རྒྱུད་ལ་འབྱུང་བ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང་།།

411

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཕེལ་དང་མ་བྱས་ལམ་སོགས་ཕྱིར།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེད།
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་འདས་པའི་འབྱུང་བས་འཕེན་པའི་རྒྱུ་
དང་།།ད་ལྟར་གྱི་འབྱུང་བས་བསྟེན་པའི་རྒྱུ་བྱས་ནས་སྐྱེ། ཟག་
བཅས་ཀྱི་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་རང་སའི་འབྱུང་བ་

རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ། ཟག་མེད་ཀྱི་དེ་ནི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་དུ་
སྐྱེས་པའི་ས་དེའི་འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། མཛོད་
ལས། འདོད་གཏོགས་རྣམ་རིག་མིན་སྐད་ཅིག ཕྱིན་ཆད་འདས་པའི་
འབྱུང་ལས་སྐྱེ།།ཟག་བཅས་ལུས་དང་ངག་གི་ལས།།རང་གི་འབྱུང་

བ་དག་རྒྱུར་བྱས། ཟག་མེད་གང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྫས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་བདུན་ནི། ཀུན་དགའ་

ར་བ་གཙུག་ལག་ཁང་།།མལ་སྟན་འཚོ་བ་ནར་མ་དང་།།གློ་བུར་ནད་པ་ནད་གཡོག་དང་།།ཡུལ་ངན་དུས་སུ་སྦྱིན་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

412

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྡོམ་པ་གཏོང་ཚུལ་བཤད་པ།

སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་ཚུལ་ལ། ཀུན་གཏོང་དང་། གསོ་ཤོར་
གཉིས་ལས།།དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་ཀུན་གཏོང་
ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་སྤྱད་པའི་

ཚེ་སྡོམ་པའི་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཐམས་ཅད་གཏོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་
རོ།།གཉིས་པ་ལ། རྫས། ནུས་པ། ཉམས་པ། གསོ་ཤོར་དུ་འདོད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྨད་འདུལ་བ་ཁ་ཅིག ལྟུང་བ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྔ་

བཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གང་རུང་གཅིག་བྱུང་ན་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་གཉེན་པོ་སྡོམ་པ་རྩ་བ་ནས་གཏོང་ཞིང་སྡོམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཚང་
བར་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་འཆབ་སེམས་སྐྱེད་ན་སྡོམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་པ་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཤིང་ཕྱིར་བཅོས་སུ་མེད་ཅིང་གང་བཏང་

བ་དེ་སླར་བླང་དུ་མེད་དོ།།འཆབ་སེམས་མ་སྐྱེད་ན་སྡོམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཤིང་གང་བཏང་ཟིན་པའི་སྡོམ་པ་དེ་
ཕྱིར་བཅོས་པའི་སྒོ་ནས་གསོ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་ཟེར་ན། ལྷག་མ་མན་ཆད་ཀྱི་ལྟུང་བས་རང་གི་ངོ་སྐལ་གྱི་

413

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྡོམ་པ་ཐམས་ཅད་གཏོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཚད་ལྡན་
གྱི་གཞུང་གང་ལས་ཀྱང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྡོམ་པ་རྩ་བ་
ནས་ཉམས་པ་ལ་སྡོམ་པ་བྱིན་པས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ལ་སྡོམ་པ་སླར་སྐྱེ་མི་རུང་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་སློང་མ་མཚན་གྱུར་པའི་དབང་གིས་སྡོམ་པ་
གཏོང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། དེའི་དབང་གིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་
བ་བྱུང་བས་གཏོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། སྤོང་བ་དྲུག་པའི་

དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་
བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་དགེ་སློང་ལ་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ལྟུང་བ་སྤོང་བའི་

སྡོམ་པའི་རྫས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དེ་སྤོང་བདུན་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ།།དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པ་རྫས་གཅིག་ཏུ་

བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྡོམ་པའི་རྫས་ལ་གྲངས་
མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལྟུང་བའི་རྫས་
ལ་གྲངས་མང་ཉུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འབྱིན་
པའི་ལྷག་མ་དེ་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པའི་ཆར་གཏོགས་སུ་བཤད་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཕམ་པའི་གཉེན་པོ་སྡོམ་པ་
བཏང་ཟིན་པའི་རྒྱུད་ལ་འབྱིན་པའི་ལྷག་མའི་གཉེན་པོ་སྡོམ་པ་ཚང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དགེ་སློང་གཅིག་ལ་མེ་རེག་དང་ས་

414

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྐོ་སོགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་གྲངས་མེད་འབྱུང་བ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་

ཐལ། མེ་རེག་གི་ལྟུང་བ་དངོས་དེའི་ངོ་སྐལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཏང་ཟིན་
ཅིང་སྡོམ་པ་མེད་པ་ལ་ལྟུང་བ་འབྱུང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ནུས་པ་གསོ་ཤོར་ལ། ཁ་ཅིག ལྟུང་བ་དེ་དང་དེ་བྱུང་བའི་ཚེ་སྡོམ་
པའི་རྫས་མི་གཏོང་ཡང་སྡོམ་པའི་ནུས་པ་གཏོང་ཞིང་ཕྱིར་བཅོས་ན་
ནུས་པ་ཐོབ་ཏུ་རུང་ངོ༌།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྡོམ་པ་དང་། སྡོམ་པའི་ནུས་པ་གཞན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ཉམས་པ་གསོ་ཤོར་ལ། འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག ལྟུང་བ་དེ་དང་དེ་བྱུང་བའི་ཚེ་སྡོམ་པ་རྫས་དང་ནུས་པ་གསོ་ཤོར་མིན་ཡང་ཉམས་ཚུལ་གསོ་ཤོར་ཡིན་ཏེ། ལྟུང་བ་དེ་དང་དེ་བྱུང་བའི་ཚེ་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་གཉེན་པོ་སྡོམ་པ་མཐའ་དག་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་སྡོམ་པ་ལྷག་
མ་ཚང་བར་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་འཆབ་བཅས་ཀྱི་རྣམ་དག་དང་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་གཉིས་ཀ་ལ་ཉམས་ཤིང་འཆབ་མེད་ཀྱི་རྣམ་དག་ཙམ་
ལས་ཉམས་པར་བྱེད་དོ།།མཁས་པ་དམར་སྟོན་ན་རེ། སྤྱིར་སྡོམ་
པའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་ནས་སྡོམ་པ་ཀུན་གཏོང་བ་ཡིན་ཏེ། བསླབ་པ་ཕུལ་བ། ཤི་འཕོས་པ། མཚན་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བའི་ཚེ་སྡོམ་
པ་ཐམས་ཅད་རྩ་བ་ནས་གཏོང་བའི་ཕྱིར། ཕམ་པ་སྡོམ་པའི་གཏོང་
ཤོར་དང་། ཀུན་གཏོང་གང་གི་སྒོ་ནས་ཀྱང་གཏོང་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ།

415

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཕམ་པ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་ལ་དགེ་སློང་ཕ་མའི་སྡོམ་པའི་རྫས་ཚང་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉམས་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་ཉམས་པ་ཡིན་ཏེ།
སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་ཚེ་སྡོམ་པ་མཐའ་དག་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཙམ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཚུལ་
ཁྲིམས་འཆལ་བའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་
རྣམ་དག་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་
རྩ་ལྟུང་སྤོང་བའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་བརྩོན་པ་བྱས་པས་ཚེ་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་
ཏུ་རུང་བའི་སྐལ་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་དགེ་
སློང་གི་སྡོམ་པ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས།
འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུད་ཉམས་པའི་གང་
ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་སློང་ཕམ་
པར་གྱུར་པ་ལ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཁོ་ན་རེ། སྲོག་
གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་
སྤོང་བའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པས་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་སྤོང་བའི་དགེ་སློང་

416

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།
དགེ་བསྙེན་དགེ་ཚུལ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་གསུམ་རིམ་པས་

མནོས་པའི་དགེ་སློང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་སྤོང་བའི་

དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་སྤོང་
བའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

དགེ་སློང་གི་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་དེ་དགེ་སློང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྲོག་
གཅོད་སྤོང་བའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་ལས་ཉམས་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ཞིང་། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་སྤོང་བའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་
དག་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྲོག་གཅོད་གྱི་ཕམ་པ་
འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་
རྩ་ལྟུང་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་ལས་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་སྤོང་བའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་
རྣམ་དག་ལས་མ་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་
དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་བསྙེན་ཉིད་དང་། དགེ་ཚུལ་
ཉིད་དང་། དགེ་སློང་ཉིད་དག་གིས་སྔ་མ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་
ཕྱི་མ་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཙམ་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རིན་ཐང་

417

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཚང་བའི་དངོས་པོ་མ་བྱིན་པར་བླངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ལ་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ཕམ་པ་འབྱུང་བ་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མ་བྱིན་ལེན་གྱི་
ཕམ་པ་སྤོང་བའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་བཞིན་པའི་

བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱིས་རིན་ཐང་ཚང་བའི་དངོས་
པོ་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་ལ་ཉེས་བྱས་ཙམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་དགེ་སློང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། ཉམས་པ་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཕམ་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་

པར་ཐལ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བས་མ་གོས་པའི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་
པ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྟགས་
ཁས། གཞན་ཡང་། དེ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་དགེ་སློང་
གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། དེས་ན་སྤང་བྱ་ལྟུང་བ་རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གྲངས་མེད་ཡིན་ཏེ། ལྟུང་བ་འབྱུང་བའི་གཞི་གྲངས་མེད་པ་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་གང་
ཟག་གཅིག་ལ་ཡང་ལྟུང་བ་རིགས་གཅིག་པ་གྲངས་མེད་དུ་འབྱུང་བ་

418

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་བྱུང་བའི་བསླབ་

བྱིན་དགེ་སློང་གཅིག་ཉིད་ལ། སླར་ཡང་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་
གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ལ་སོགས་པ་གྲངས་མེད་འབྱུང་སྲིད་པ་
བཞིན་ནོ།།གཉེན་པོ་སྡོམ་པ་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་གྲངས་མེད་ཡིན་ཏེ།
སྡོམ་པ་གཅིག་ཉིད་སྤང་བྱ་སྤོང་ཚུལ་གྱི་ལྡོག་པའི་སྒོ་ནས་དུ་མར་
བཞག་རུང་བའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྫས་བདུན་དང་ལྡན་ཏེ།
དགེ་སློང་གིས་ལུས་ངག་གི་མི་དགེ་བ་བདུན་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་
ཤིང་། སྡོམ་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་བཞིན་དུ་ཐོབ་དགོས་པའི་
ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞིར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ།
དགེ་ཚུལ་གྱི་ལུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་དང་རྫུན་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་ཀྱི་ཕྲ་མ་ཚིག་རྩུབ་ངག་འཁྱལ་སྤོང་བར་ཁས་མ་བླངས་བའི་

ཕྱིར། མཛོད་ལས། སྡོམ་པ་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་བཞིན།།ཐོབ་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། འདུལ་བ་ལུང་ལས། སྔོན་གྱི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ནི་སྤོང་བ་བདུན་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་

སོ།།ཞེས་དང་། འོད་ལྡན་ལས། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་ནི་སྤོང་བ་
བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་ངག་གི་
བཞི་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ།།ཞེས་གསུངས།།དེ་ཡང་སྡོམ་པའི་

གཏོང་ཚུལ་ཀུན་གཏོང་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་སྤོང་བདུན་གྱི་

419

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ནང་ནས་གཅིག་བཏང་ནས་གཞན་མ་བཏང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་
དང་། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ལ་སྤོང་བ་བཞིའི་ནང་ནས་གཅིག་བཏང་
ནས་གཞན་མ་བཏང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉམས་ཚུལ་ཡང་། ཀུན་
ཉམས་ཡིན་ཏེ། སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་
པའི་དགེ་སློང་དེ་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བའི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་དགོས་
པ་སྒྲུབ་ནུས་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པ་བཞིན་དུ། སྤོང་བ་གཞན་དྲུག་
རྣམ་དག་དང་དགོས་པ་སྒྲུབ་ནུས་གཉིས་ཀ་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར་
རོ།།སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པའི་གཏོང་རྒྱུ་ལ་བསླབ་པ་ཕུལ་བས་གཏོང་སྟེ།
སྡོམ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཤི་འཕོས་པས་
གཏོང་སྟེ། དེ་ཁས་བླང་པའི་དུས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། མཚན་
གཉིས་གཅིག་ཅར་དུ་བྱུང་བ་དང་། མཚན་ལན་གསུམ་གྱུར་པས་གཏོང་སྟེ། སྡོམ་པའི་རྟེན་ཉམས་པའི་ཕྱིར། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཆད་པས་
གཏོང་སྟེ། སྡོམ་པའི་རྟེན་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར། བསྙེན་གནས་ཀྱི་སྡོམ་
པ་མཚན་མོའི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་འདས་པ་ལས་གཏོང་སྟེ། ཁས་
བླངས་པའི་དུས་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་བ་ན་རེ། རྩ་ལྟུང་

ུའཆབ་བཅས་བྱུང་པས་ཀྱང་གཏོང་སྟེ། རྒྱུད་ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་ཁྲེལ་མེད་པས་གང་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། གོས་དམར་པའི་སྡེ་བ་ན་རེ།
ལུང་གི་དམ་ཆོས་ནུབ་པས་ཀྱང་གཏོང་སྟེ། དེས་བསླབ་པའི་

420

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚམས་རྣམ་པར་དག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ནི།
ལུང་གི་དམ་ཆོས་ནུབ་པ་ཙམ་གྱིས་སྡོམ་པ་སྔར་ཡོད་མི་གཏོང་སྟེ།
ལུང་གི་དམ་ཆོས་ནུབ་ཀྱང་རྟོགས་པའི་དམ་ཆོས་མ་ནུབ་པའི་ཕྱིར།
འོན་ཀྱང་དེའི་ཚེ་སྡོམ་པ་སྔར་མེད་གསར་དུ་མི་སྐྱེ་སྟེ། སྡོམ་པ་འབོགས་པའི་ཆོ་ག་རྣམ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ན་རེ། རྩ་ལྟུང་འཆབ་བཅས་བྱུང་བའི་དགེ་
སློང་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པའི་རྫས་ཚང་བར་ཡོད། སེམས་རྒྱུད་རྩ་ལྟུང་
འཆབ་བཅས་ཀྱི་གོས་པར་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མི་ཁ་

ཅིག་ལ་ནོར་ཡང་ཡོད་ལ་བུ་ལོན་ཡང་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་ལས། བསླབ་པ་ཕུལ་དང་ཤི་འཕོས་དང་།། མཚན་གཉིས་དག་ནི་བྱུང་བ་དང་།།རྩ་བ་ཆད་དང་མཚན་ལས་
འདས།།སོ་སོར་ཐར་པའི་འདུལ་བ་གཏོང།།ཁ་ཅིག་ལྟུང་བར་འགྱུར་

ལ་སྨྲ།།གཞན་དག་དམ་ཆོས་ནུབ་པ་ལས།།ཁ་ཆེ་རྣམས་ནི་བྱུང་བ་

ལས།།བུ་ལོན་ནོར་བཞིན་གཉིས་སུ་འདོད།།ཅེས་གསུངས། བསམ་
གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་ཚུལ་ནི། བསམ་གཏན་དང་པོ་ནས་གཉིས་

པར་ཤི་འཕོས་པའི་ཚེ་དང་པོའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བཏང་ནས་
གཉིས་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མངོན་དུ་འགྱུར་གྱི། ཤི་འཕོས་

421

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་ཙམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་མི་གཏོང་སྟེ། བསམ་གཏན་
དང་པོ་ནས་དེར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཏོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁམས་འོག་
མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གཟུགས་མེད་དུ་ཤི་
འཕོས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་དང་
དངོས་གཞི་ལས་ཉམས་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་།།ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་ཉམས་པའི་དབང་གིས་ཐོབ་

པ་རྩ་བ་ནས་གཏོང་བ་མེད་དེ། མཐོང་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ལས་ཉམས་ནས་འཇིག་རྟེན་པར་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་
ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་བ་ཡོད་དེ། ཞུགས་པས་འབྲས་གནས་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཚེ་ཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏོང་། དབང་རྟུལ་གྱིས་དབང་རྣོན་ཐོབ་པའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་དེ་གཏོང་། དགྲ་བཅོམ་གྱི་འབྲས་བུ་ལས་ཉམས་ནས་སློབ་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་དགྲ་བཅོམ་གྱི་དེ་གཏོང་
བར་འདོད།།མཛོད་ལས། བསམ་གཏན་གཏོགས་པའི་དགེ་བ་ནི།།ས་འཕོས་ཉམས་པ་དག་གིས་གཏོང་།།དེ་བཞིན་གཟུགས་མེད་གཏོགས་འཕགས་པ།།འབྲས་བུ་ཐོབ་སྦྱངས་ཉམས་པ་ལས།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་བསད་པ་ལ་ཕམ་པ། ལྷ་བསད་པ་ལ་

422

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྦོམ་པོ།།དུད་འགྲོ་བསད་པ་ལ་ལྟུང་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་
ཡོད་དེ། མིའི་འགྲོ་བ་པ་སྡོམ་པ་གསུམ་གའི་རྟེན་དུ་རུང་། ལྷའི་འགྲོ་
བ་པ་བསམ་གཏན་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་རྟེན་དུ་རུང་། དུད་འགྲོ་སྡོམ་པ་
གང་གི་ཡང་རྟེན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཟ་མ་མ་ནིང་

སྒྲ་མི་སྙན།།མཚན་གཉིས་མ་གཏོགས་མི་རྣམས་ལ། སྡོམ་མིན་སྡོམ་
པའང་དེ་བཞིན་ལ།།ལྷ་ལའང་མི་རྣམས་ལ་གསུམ་མོ།།འདོད་དང་
གཟུགས་སྐྱེས་ལྷ་རྣམས་ལ།།བསམ་གཏན་སྐྱེས་ཡོད་ཟག་མེད་
ནི།།བསམ་གཏན་ཁྱད་པར་འདུ་ཤེས་མེད།།སེམས་ཅན་མ་གཏོགས་གཟུགས་མེད་ནའང་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་ཚུལ་
ཁྲིམས། ལེགས་སྤྱད། ལས། སྡོམ་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་

ཏེ། མཛོད་ལས། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ནི་ལེགས་སྤྱད་དང་།།ལས་དང་
སྡོམ་པ་ཞེས་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་ཚིག་དོན་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྟུང་བ་སྐྱེད་ཚུལ་བཅས་མཚམས་སོ་སོར་ཤེས་ཤིང་། དེ་ལ་བླང་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་

དབང་གིས་ཀུན་མཁྱེན་རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

423

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཉམས་སུ་བླང་པའི་བསླབ་བྱ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ཉམས་སུ་བླང་པའི་བསླབ་བྱ་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་
དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། གཞིའི་དབྱེ་བ། སྒྲ་འཇུག་
པའི་རྒྱུ་མཚན། བསྡུ་བ། གྲངས་ངེས། གོ་རིམ་དང་ལྔ། དང་པོ་ནི།
གཞི་ལ་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། ལུང་གཞིའི་སྤྱིར་སྡོམ་ལས། རབ་བྱུང་
གསོ་སྦྱོང་གཞི་དང་ནི།།དགག་དབྱེ་དབྱར་དང་ཀོ་ལྤགས་དང་།།
སྨན་དང་གོས་དང་སྲ་བརྐྱང་དང་།།ཀོའུ་ཤམ་བྷི་དང་ལས་ཀྱི་གཞི།།དམར་སེར་ཅན་དང་གང་ཟག་དང་།།སྤོ་དང་གསོ་སྦྱོང་བཞག་པ་དང་།།གནས་མལ་དང་ནི་རྩོད་པ་དང་།།དགེ་འདུན་དབྱེན་
རྣམས་བསྡུ་བ་ཡིན།།ཞེས་པ་དང་། གཞུང་དམ་པ་ལས། གཞི་བཅོ་
བརྒྱད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་རྣམ་འབྱེད་དེའི་གཞི་ཞེས་གཅིག་

ཏུ་བཞེད་པ་འམ། ཡང་ན་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལ། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་དང་། རྩོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་གཞི་བཅོ་བརྒྱད་
དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།གཞི་བཅུ་བདུན་ལ་ལུང་དུ་གསུངས་པ་དང་།

མདོ་རྩ་བར་གསུངས་པ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། འགལ་བ་

424

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེད་དེ། ལུང་དུ་ཀོའུ་ཤམ་བྷིའི་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དམར་
སེར་ཅན་གྱི་གཞི་ཞེས་པ། འདིར་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ཞེས་གཅིག་
ཏུ་བསྡུས་ནས་བསྟན། ལུང་དུ་གང་ཟག་གི་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ།
འདིར་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་བསྡུས་པ་འབྱུང་བའི་གཞི་ཞེས་
བསྟན། ལུང་དུ་སྤོ་བའི་གཞི་ཞེས་གསུངས་པ། འདིར་ས་གཞན་ན་

གནས་པ་སྤྱོད་པའི་གཞི་ཞེས་བསྟན། ལུང་དུ་གསོ་སྦྱོང་བཞག་པའི་

གཞི་ཞེས་གསུངས་པ། འདིར་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་གཞི་ཞེས་བསྟན་
པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་བྱའི་མིང་གིས་རྗོད་བྱེད་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། ལུང་དུ་དགེ་འདུན་དབྱེན་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ། འདིར་

ལས་བྱེ་བའི་གཞི་དང་། འཁོར་ལོ་བྱ་བའི་གཞི་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་
གཞི་བཅུ་བདུན་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། གཞི་བཅུ་བདུན་

པོ་འདི་ལ་གཞི་ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བཅུ་བདུན་པོ་
འདིའི་བརྗོད་བྱ་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དེས་བསླབ་པ་གོང་
མ་གཉིས་སོགས་ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་བྱེད་པས་གཞི་ཞེས་
གསུངས། དེ་བཅུ་བདུན་པོ་འདིའི་རྗོད་བྱེད་བཅུ་བདུན་པོ་ལ་ཡང་
གཞི་ཞེས་རྗོད་པའི་ཕྱིར། ལས་བྱ་བའི་གཞི་ལ་ཀོའུ་ཤམ་བྷིའི་གཞི་

ཞེས་རྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཀོའུ་ཤམ་བྷིའི་དགེ་སློང་དང་།
ཡངས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་སློང་གཉིས་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བས་དེ་ལྟར་

425

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལ་དམར་སེར་ཅན་གྱི་གཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་དམར་སེར་ཅན་ལ་
ནན་ཏུར་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་བསྡུས་པ་ལས་འབྱུང་
བའི་གཞི་ལ་གང་ཟག་གི་གཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།
གང་ཟག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་ཙམ་བཅས་ཀྱི་གྲངས་ཤེས་དགོས་
པའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ས་གཞན་ན་གནས་པ་སྤྱོད་
པའི་གཞི་ལ། སྤོ་བའི་གཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤོ་བ་
སྤྱོད་པ་མགུ་བ་སྤྱོད་པ་སོགས་དམན་པའི་ས་ལ་གནས་པ་རྣམས་

ཀྱི་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་སུ་
སྦྱོང་བའི་གཞི་ལ། གསོ་སྦྱོང་གཞག་པའི་གཞི་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། ལྟུང་བ་གླེངས་པ་བསྒོ་བ་རྣ་ལ་གཟོན་ན་དེ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པ་བཞག དེས་མ་དུལ་ན་དགག་དབྱེ་བཞག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉེས་པ་སྦྱོང་བས་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མིང་གིས་

བསྙད་པའི་ཕྱིར། གཞན་རྣམས་གོ་སླའོ།།གསུམ་པ་ནི། གཞི་བཅུ་

བདུན་པོ་འདི་བསྡུ་ན་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་སྲུང་

བར་བྱེད་པ། ཉམས་ན་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་གསུམ་དུ་

426

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འདུ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཞི་ལ་བཅུ་བདུན་པོ་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ།
མདོར་སོ་ཐར་ཀྱི་སྡོམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཞི་བཅུ་བདུན་

པོ་དེར་དབྱེར་ཡོད། དེ་རྣམས་ལས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་

འདུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། མདོ་རྩ་བ་འདིར་གཞི་བཅུ་བདུན་པོ་
འདིའི་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དོ། ཕལ་ཆེར་ལུང་
གི་གོ་རིམ་ལྟར་བསྟན་ཅིང་དབྱར་དགག་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིམ་

པས་དབྱར་གནས་ཀྱི་གཞི་སྔར་བསྟན། དགག་དབྱེའི་གཞི་དེའི་
རྗེས་སུ་བསྟན། གོས་སྨན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གོས་ཡོ་བྱད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དང་པོར་གོས་གཞི་བསྟན། དེའི་རྗེས་སུ་སྨན་གཞི་

བསྟན། གོས་གཞི་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྲ་བརྐྱང་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དང་དགག་དབྱེ་དང་དུས་འབྲེལ་བས་དང་པོར་བསྟན། དེ་ནས་གོས་ཀྱི་གཞི་དང་། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་སྤྱིར་བཏང་དམིགས་བསལ་གྱི་རིམ་པས་

གོས་གཞི་སྔར་བསྟན། དེའི་རྗེས་སུ་ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་བསྟན། ལས་
གཞི་ཐམས་ཅད་ལ་མཁོ་བའི་ཆ་ནས་སྟོན་པས་དབུས་སུ་བསྟན།
རྩོད་གཞི་གསུམ་བརྗོད་བྱ་མཐུན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་གི་བསྟན།
འཁོར་ལོ་བྱེ་བ་བརྗོད་བྱ་ཉུང་བས་རྩོད་གཞིའི་གོང་དུ་བསྟན།
གནས་མལ་གྱི་གཞི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ཕྱིས་བསྟན་
པའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། རབ་བྱུང་གི་གཞི་སྔར་

427

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བཤད་ཟིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ལ། བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་

གཞི། བདེ་བར་གནས་པའི་རྐྱེན་བསྟེན་པའི་གཞི། བྱ་བའི་ཐབས་

ལས་ཀྱི་གཞི། གསོ་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་གནས་མལ་གྱི་གཞི་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ལ། གསོ་སྦྱོང་གི་སྒོ་ནས་
དང་། དབྱར་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། དགག་དབྱེའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་
སུ་སྦྱོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས།

གསོ་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད་དབྱེ་བསྡུ་གྲངས་ངེས་སོགས་བསྟན་པ།

དང་པོ་ལ་གསོ་སྦྱོང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྡུ་བ།
གྲངས་ངེས་པ། གོ་རིམ། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་
བའི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་གང་ཞིག་ཕྱིར་
བཅོས་ཀྱི་དངོས་གཞིས་མ་བསྡུས་ཤིང་དགག་དབྱེ་དང་དབྱར་ཚུལ་
ལས་རྣམ་བཅད་ཀྱི་ངོ་བོར་གནས་པ། རབ་བྱུང་གི་གསོ་སྦྱོང་གི་

མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། གསོ་སྦྱོང་ལ་དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་
དེ། ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་། གསོ་སྦྱོང་
བཅུ་བཞི་བ། གསོ་སྦྱོང་བཅོ་ལྔ་བ། གནོད་པ་ཟློག་པའི་གསོ་སྦྱོང་།
བྱེ་བ་བསྡུམ་པའི་གསོ་སྦྱོང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་རྣམས་སུ་

428

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདུན་པོ་དེ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ།
ཞི་གནས་ཀྱི་དེ་དང་། མཐུན་པའི་དེ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་
མ་ལྔ་མཐུན་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གསོ་སྦྱོང་ལ་བདུན་
པོ་དེར་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྔོན་བསགས་པའི་ལས་སྒྲིབ་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་
དུ་ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་གསུངས། ཚེ་འདིའི་ཟག་པ། གནོད་པ།
རྩོད་པ། བཀྲ་མི་ཤིས་པ་བཞི་ལས། དང་པོའི་གཉེན་པོར་དུས་ཀྱི་བྱེ་
བྲག་གིས་དབང་གིས་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་བ་དང་བཅོ་ལྔ་བ་
གསུངས། གཉིས་པའི་གཉེན་པོར་གནོད་པ་ཟློག་པའི་གསོ་སྦྱོང་
གསུངས། གསུམ་པའི་གཉེན་པོར་བྱེ་བ་བསྡུམ་པའི་གསོ་སྦྱོང་
གསུངས། བཞི་བའི་གཉེན་པོར་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་གསུངས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་མཐུན་པའི་དེ་
གཉིས་སུ་འང་གྲངས་ངེས་ཏེ། སྤང་བྱ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དེར་ངེས། བསླབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་དེར་ངེས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤང་བྱ་སྔར་བསགས་པ་འདག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་བཞག ཕྱི་མ་བསྡམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

ཕྱི་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ཉམས་སུ་བླང་བར་བྱ་བ་ནི་བསླབ་པ་གསུམ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ལ།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་

429

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་བཞག ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་
པ་སྒྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་བཞག་པའི་

ཕྱིར། ལྔ་བ་ནི། མདོ་རྩ་བ་འདིར་ཞི་གནས་གྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་པོར་
སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ལས་བརྗོད་བྱ་
ཉུང་བས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྡེབ་སྦྱོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས།
གཉིས་ལས་དང་པོ་མཆོད་འོས་སམ།།ཡང་ན་ཡི་གེ་རབ་ཉུང་
བའོ།།ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཉུང་བ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་བརྗོད་པ་དབྱེ་བ་ཉུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ་དང་
པོར་ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་གསོ་སྦྱོང་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། གཉེན་པོ་བསླབ་པ་གསུམ་གསོ་ཞིང་སྤང་བྱ་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྦྱོང་
བར་བྱེད་པས་ན། གསོ་སྦྱོང་ཞེས་བརྗོད་དོ།།བསླབ་པ་གསུམ་གསོ་
བ་ཡིན་ཏེ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་གིས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་
གསོ། ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་གིས་སེམས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་
པ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་བམ་པོ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། གསོ་
སྦྱོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བསླབ་པ་གསུམ་གསོ་ཞིང་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའོ།
དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་

430

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསོ་སྦྱོང་ངོ༌།།དེ་ལ་མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ནི། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གནས་དང་། ཚོགས་པ་དང་། ཆོ་ག་མཐུན་པར་བྱའོ།།ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ནི། ལྷག་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྤོང་བའི་ཡན་ལག་སྒོམ་པའོ།།ཞེས་
གསུངས། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། གཞིའི་སྐབས་ནས་བྱུང་བ་དང་།
རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་བྱུང་བའོ།།དང་པོ་ལ། ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་མཐུན་པའི་དེ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྣལ་
འབྱོར་སྒོམ་པའི་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། གནས་ཡིན་པ་དང་། བདེ་
བར་གནས་པའི་རྐྱེན་བསྟན་པ། བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་ཚུལ། སྤོང་
བ་པའི་ཞལ་ཏ་བ་བསྐོ་ཞིང་དེས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི།

སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཞུགས་པས་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པར་མི་བྱའོ།།མངོན་
པར་འདུ་བར་ཡང་མི་བྱའོ།།རྣམ་པར་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་།
གཏུམ་པོ་དང་། གྱ་ཚོམ་པ་དག་ཡོངས་སུ་སྤོང་བར་རིགས་

སོ།།ཞེས་བཤད། ངག་དོན་ནི། དགེ་སློང་སྤྱོད་ཡུལ་གྲོང་དུ་ཞུགས་པ་དང་ལམ་དུ་འགྲོ་བས་ལམ་དུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་ཞིང་བསྡད་པར་
མི་བྱ། དེར་མ་ཟད། མི་མང་པོ་མངོན་པར་འདུ་བའི་སྒོ་ཁང་དང་།
ཀྱལ་ཀ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཁྱམས་དང་ཅ་ཅོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བའི་གནས་ཁང་དང་། སེང་གེ་དང་

431

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྟག་ལ་སོགས་པའི་སྲོག་ཆགས་གཏུམ་པོ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་དང་།
ཆོམ་རྐུན་པ་དང་སྨྱོ་ཐབས་ཅན་ལ་སོགས་པའི་གྱ་ཚོམ་པ་ཡོད་པའི་གནས་རྣམས་སུ་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དགོས་པ་ཆུང་
ཞིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་གནས་
གང་དུ་སྒོམ་ཞེ་ན། སྤོང་ཁང་བརྩིག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། ངག་
དོན་ནི། དངོས་སུ་བྱིང་རྒོད་སྤོང་བ་དང་། རྒྱུད་ནས་ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་སྤོང་བའི་སྤོང་ཁང་བརྩིག་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པའི་དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་

སྒོམ་ན། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ།
ཚུལ་ཁྲིམས་དག་ཅིང་མང་དུ་ཐོས་པ། འདོད་པ་ཆུང་ཞིང་ཆོག་ཤེས་
པ།།གདམས་ངག་དང་ལྡན་པ་ལུས་སེམས་དབེན་པ་དང་བཅས་པ་
ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། ཚུལ་གནས་ཐོས་དང་བསམ་ལྡན་པས།།སྒོམ་པ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་སྦྱོར།།ཞེས་དང་།
སོ་སོར་ཐར་བའི་མདོ་ལས། མང་དུ་ཐོས་པ་ནགས་ཀྱི་ནང་དག་ཏུ།།ལང་ཚོ་ཡོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གནས་པ་བདེ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་པ་ཆེ་ཞིང་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ནི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་
ལས། བསྲིངས་གཉིས་ལྡན་ཆོག་མི་ཤེས་དང་།།འདོད་ཆེན་ཅན་ལ་

432

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གདམས་ངག་མེད་པར་སྒོམ་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་

གྲུབ་སྟེ། མངོན་པར་འདུ་བར་ཡང་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་གང་གིས་སྒོམ་པ་ཡོད་དེ། མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་
སྒོམ་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྒོམ་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་
པ། ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ་སྒོམ་པ། གཏི་མུག་གི་གཉེན་
པོར་རབ་དབྱེ་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཏེ། མཛོད་ལས། ཀེང་རུས་ཆགས་བཅས་ཐམས་ཅད་ལ།།ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་
ཀྱིས་སྟོང་པར་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་ནི།
འདུག་པའི་ཆེད་དུ་སའི་སྟེགས་དང་། ཁྲིའུ་ཡང་ངོ༌།།ཞེས་སོགས་
ཀྱིས་འཆད། རྩ་རྟགས་བཞི་པ་ནི། གཉིད་བྲོ་ན་གདོས་བུ་གདགས་
པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། རྩ་རྟགས་ལྔ་བ་ནི། སྤོང་བ་
བའི་ཕྱིར་ཞལ་ཏ་བ་བསྐོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། ངག་དོན་ནི།

དགེ་སློང་སྤོང་བ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་དགེ་འདུན་གྱི་སྤོང་བ་པའི་ཞལ་

ཏ་བ་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐོ་བར་བྱ་སྟེ། བདེ་བར་བསམ་གཏན་འཕེལ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤོང་བའི་ཞལ་ཏ་བསྐོ་

433

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བའི་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཡུལ་གང་བསྐོ་བ། བསྐོ་བ་པོ་ཇི་ལྟ་
བུ་ཞིག་གིས། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསྐོ་བ། བསྐོས་པའི་བསླབ་བྱ་བཤད་པ་

རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། བསྐོ་ཡུལ་ཆོས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་
པ་གཅིག་བསྐོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཆོས་བཅུ་གཅིག་ནི། དགེ་སློང་
ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱིས་སྟེང་དུ་མཚམས་ཀྱི་ནང་ན་གནས་པ། འགྲོ་བ་
བཞི་དང་བྲལ་བ། སྤྲོ་འམ་ཞེས་དྲིས་པས་སྤྲོ་བ་དང་ལྡན་པ། ཚོགས་སུ་མ་ལོངས་པ། སྔར་བསྐོས་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ་རྣམས་སོ།།འགྲོ་
བ་བཞི་ནི། འདུན་པས་འགྲོ་བ། ཞེ་སྡང་གིས་འགྲོ་བ། འཇིགས་པས་

འགྲོ་བ། གཏི་མུག་གིས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།དེ་ཡང་འགྲོ་བ་ཞེས་
པ་ནི། བརྗོད་པ་འམ་སྨྲ་བ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པ་དང་འགྲོ་བ་ནི་

སྐད་དོད་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་
དགེ་འདུན་གྱིས་བསྐོ་བར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། སྦྱོར་བ་སྤྲོ་བ་དྲི་བ།
དངོས་གཞི་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྐོ་བ། མཇུག་ལས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་བརྗོད་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ་ནི། དེའི་བྱ་བ་ནི་

ལངས་མ་ཐག་ཁོ་ནར་ཆག་ཆག་གདབ་པ་དང་། ཕྱག་དར་བྱ་བ་དང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ།།སྤོང་བའི་ཞལ་ཏ་བའི་བྱ་བ་

སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། བསྡུ་བའི་ཕྱིར་གཎྜི་བརྡུང་ངོ་།།དེའི་གནས་ནི་

ཁང་སྟེང་ངོ་།།དགེ་འདུན་བསྡུ་བའི་ཕྱིར་ནི་རྒྱུད་གསུམ་དང་དེ་སྙེད་

434

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱི་ཏོག་དག་གོ། ལས་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི། རྒྱུད་གཅིག་དང་ཏོག་
གསུམ་མོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་
གཉིས། དང་པོ་ལ། གཎྜིའི་རྒྱུ། ཚད་། དབྱིབས། བཞག་པའི་གནས།
བརྡུང་བའི་གནས། རབ་གནས་ཇི་ལྟར་བྱ་བ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བརྡུང་བ།
ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་བརྡུང་བའི་ཉེས་དམིགས།།ཚུལ་དང་
མཐུན་པར་བརྡུངས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་དགུའོ།།དང་པོ་ནི། གཎྜིའི་

མདོ་ལས། སྦྱོར་བ་འདོད་པའི་ཤིང་རྣམས་ནི།།རབ་ཏུ་འབད་དེ་
བརྟག་པར་བྱ།།ཙན་དན་བིལ་པ་པ་ལ་ཤ།།ཨ་ཤྭང་ཐ་དང་ཙན་དན་དམར། རྒྱ་སྟར་ཏ་ལ་ཀེང་ཤུ་ཀ། ཤིང་ཤ་བ་དང་ཏ་མ་ལ།།ཨ་མྲ་སྟར་བུ་སྐྱུ་རུ་ར།།སྟིར་ཏི་ས་ར་ཨ་ཤྭ་ཀ །འདི་དག་ཐམས་ཅད་མེད་
ན་ཡང་།།འོ་སེ་ལ་ནི་འབད་དེ་བྱ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་ཞིང་།།

འོ་སེ་ནི་སེང་ལྡེང་ངོ་།།གཉིས་པ་ནི། ཆེ་ཚད་སྲིད་དུ་སོར་བརྒྱ་དང་
བརྒྱད། ཆུང་ཚད་སྲིད་དུ་སོར་གྱ་བཞི་པ། དེའི་བར་འབྲིང་ཚད་
དོ།།གཎྜིའི་མདོ་ལས།།ཚད་ནི་ཆུང་ངུར་སོར་ཚད་ནི།།བརྒྱད་ཅུ་རྩ་
བཞི་ཉིད་བྱ་ཞིང་།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་ཞེང་དུ་སོར་དྲུག་དང་།
དཔངས་སུ་སོར་གཉིས་འཆང་བཟུང་སོར་བཅུ་གཉིས་པ་བྱ་བ་སྟེ།
དེ་ཉིད་ལས། ཞེང་དུ་སོར་དྲུག་བྱ་བ་སྟེ། དཔངས་སུ་ཡང་ནི་གཉིས་

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། ངོས་ལེགས་པར་མཉམ་པ།

435

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཤིན་ཏུ་གསལ་བ། རྩེ་མོ་གཉིས་སྦལ་བའི་མགོ་ལྟ་བུ་དབྱིབས་སུ་བྱ་
སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ལེགས་མཉམ་ཉིད་དང་ཤིན་ཏུ་གསལ།།རྩེ་གཉིས་

སྦལ་པའི་མགོ་བོ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས། གན་གཡོག་ཏུ་གྲགས་པ། གཎྜིའི་བརྡུང་བའི་ཤིང་དེའི་རྒྱུ་དང་ཚད་དེ་དང་དབྱིབས་རྣམས་
བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཎྜིའི་གང་ལས་གྲུབ་པའི་ཤིང་དེ་ཉིད་ལས་གྲུབ་

པ། ཚད་སྲིད་དུ་སོར་བཅུ་གཉིས་པ། དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་རྩེ་གཉིས་

ནེའུ་ལེའི་མགོ་བོ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་བརྡུང་བར་བྱེད་པ་ཡང་།།ཤིང་དེ་ཉིད་ལ་འབད་དེ་བྱ།།སོར་བཅུ་གཉིས་

ཀྱི་ཚད་དག་ལ།།ཟླུམ་ཞིང་རྩེ་གཉིས་ནེའུ་ལེའི་མགོ སྤོང་བ་པའི་

གཎྜིའི་སོར་བཅུ་གཉིས་པ་དང་། སོར་ཉེར་བཞི་པ་དག་ཀྱང་བཤད་

དོ།།བཞི་པ་ནི། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་ཁང་གི་སྟེང་། ཡང་ན་གཙུག་
ལག་ཁང་དབུས་མའི་སྟེང་དུ་གཞག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་

ཕྱིར་དེ་བརྡུང་བཞག་དགོས་པས།།འོག་ཏུ་ཡང་ནི་ཁྲི་བྱས་

པ།།གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་སྟེངས་སམ།།ཡང་ན་དབུས་མའི་སྟེང་
དུ་བྱ།།ཞེས་གསུངས། ལྔ་བ་ནི། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟེང་སོགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐོས་ས་གཅིག་ཏུ་བརྡུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།དྲུག་
པ་ནི། གཎྜིའི་ཡུམ་ཆེན་མོར་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་
ཉིད་ལས། དེ་ཡི་རབ་གནས་བྱ་བ་ནི།།ཤིན་ཏུ་བསྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་

436

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྐུ།།ཞེས་གསུངས་པ་དང་། གླེང་གཞི་ལས། དེའི་ཚེ་ཡུམ་ཆེན་མོ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཎྜི་རྣམ་པར་བཞུགས། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ལ། བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བུས་བརྡུང་བ།

སྦྱོར་བ་ལྟ་བུས་བརྡུང་བ།།གང་ཟག་གང་གིས་བརྡུང་བ། དུས་ནམ་

གྱི་ཚེ་བརྡུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། གཎྜི་ཡུམ་ཆེན་མོར་མོས་པ་དང་།
གཎྜི་བརྡུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བར་བསྐུལ་བ་དང་། གཎྜི་
སྒྲ་ཟབ་མོ་སྟོང་ཉིད་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲར་མོས་པ་དང་།
བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་བརྡུང་
བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། དང་པོར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ཕྱག་བྱ།
དེ་ནས་སྤྱིར་བཏང་ལ་ཤང་ཚ་ལན་གསུམ། དེ་ནས་རྒྱུད་གསུམ་དང་ཏོག་སྒྲ་ཆེན་པོ་གསུམ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་བརྡུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་

ལས། དེར་འགྲོ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་ནི།།ཕྱག་འཚལ་ནས་ནི་
བརྡུང་བྱ་སྟེ།།ཤང་ཚ་ལན་གསུམ་བརྗོད་ནས་ནི།།ཆོས་ཀྱི་རྔ་
རྣམས་བརྡུང་བར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་དགེ་འདུན་ཟས་དང་གསོ་སྦྱོང་སོགས་ལ་བསྡུ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ན། རྒྱུད་རེ་རེ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་རེ་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་ཏོག་གསུམ་བྱས་པའི་སྟེང་བརྒྱ་
རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཟླ་བ་ཉ་བ་ལྟར་བརྡུང་བར་བྱ་སྟེ། གཅིག་ནས་

བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་ཇེ་ཆེར་སྐྱེད། དེ་ནས་སོ་དྲུག་གི་བར་ཇེ་ཆུང་

437

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དུ་བཏང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་བརྡུང་བར་བྱ་སྟེ། དགེ་
འདུན་བསྡུ་བའི་ཕྱིར་རྒྱུད་གསུམ་དང་དེ་སྙེད་ཀྱི་ཏོག་དག་གོ །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལས་བྱ་བའི་དོན་དུ་རྒྱུད་གཅིག་དང་མཇུག་ཏུ་

ཏོག་གསུམ་བྱ། རོ་དབྱུང་བའི་དོན་དུ་རྒྱུད་གཅིག་དང་མཇུག་ཏུ་

ཏོག་མེད་པའི་གཎྜི་བརྡུང་བར་བྱའོ།།ཞེས་བྱ་བ་བརྡུང་ལུགས་དང་།
སེར་བ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བྱུང་བ་བཟློག་པའི་དོན་དུ་ཇི་ཙམ་
ཆོག་གི་བར་དུ་བརྡུང་བར་བྱ་སྟེ། ལས་བྱ་བའི་དོན་དུ་ནི་རྒྱུད་
གཅིག་དང་ཏོག་གསུམ་མོ།།ཞེས་པ་དང་། ཤི་བ་ལ་ཕྲག་པ་དབྱུང་
བའི་དོན་དུ་ནི་བྱི་བོའོ།།ཞེས་པ་དང་། གནོད་པ་བྱུང་བ་ལ་ནི་ཇི་ཙམ་

གྱིས་ཆོག་པའོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དགེ་བསྙེན་གཙང་མ་ཡན་ཆད་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་ལྡན་གྱིས་བརྡུང་བར་བྱ་སྟེ། གཎྜིའི་

མདོ་ལས། དགེ་སློང་རྣམས་དང་དགེ་ཚུལ་གྱིས།།དུས་རྣམས་རྟག་ཏུ་བརྡུང་བྱ་ཞིང་།།གསོ་སྦྱོང་ལ་ནི་གནས་པའི་ཚེ།།དགེ་བསྙེན་
གྱིས་ཀྱང་བརྡུང་བར་བྱ།།ཞེས་གསུངས། གསོ་སྦྱོང་ལ་གནས་པ་ཞེས་པ་བསྙེན་གནས་བསྲུངས་པ་འམ་དགེ་བསྙེན་ལ་བྱའོ།།བཞི་པ་

ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ་ཉིན་རེ་ལ་ལན་གསུམ་བརྡུང་། དམིགས་བསལ་

ལ་གང་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན་བརྡུང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། ཟན་ཟ་
ཉི་མ་འཆར་ནུབ་ཚེ།།དུས་གསུམ་ལ་ནི་ལན་གསུམ་སྟེ།།ཞེས་

438

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་ནི། གཎྜིའི་མདོ་ལས། ཚད་
མིན་ཤིང་ངན་ལས་བྱས་དང་།།བརྡུངས་ན་སྒྲ་ནི་མི་འབྱུང་
བས།།སངས་རྒྱས་ཡུམ་འདི་བརྡུངས་ན་ནི།།ཡུལ་འཁོར་འཚེ་བ་
ངེས་པར་འབྱུང་།།གཙུག་ལག་ཁང་དུ་དགེ་འདུན་རྣམས།།དེ་བཞིན་

བློ་ནི་མི་མཐུན་དང་། ཉེས་ལྟུང་དག་ནི་འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་།།རྣམ་པ་

དུ་མར་རྩོད་པར་འགྱུར།།མུ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་དབང་བསྒྱུར་ཞིང་།།
བདུད་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡིན། གདུག་པའི་ཀླུ་ནི་དུ་མ་
ཡིས།།འབྲུ་རྣམས་ཀྱང་ནི་ཉམས་པར་བྱེད།།ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར།།ཉེས་དམིགས་འབྱུང་ངོ་།།དགུ་པ་ནི། གཎྜི་ཚུལ་དང་མཐུན་
པར་བརྡུང་བ་ལ་ཆོས་ཅན། ཕན་ཡོན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ།
གནས་སྐབས་དཔལ་དང་གྲགས་པས་ཁྱབ་པ་དང་། གང་བསམ་པའི་

དོན་འགྲུབ་པ་དང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་འཕེལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་པོ་གང་
གི་ཡུལ་འཁོར་དུ།།གཎྜི་དེ་ནི་གྲག་གྱུར་པ།།དེར་ནི་དཔལ་དང་

གྲགས་པ་དང་།།འདོད་པ་དང་ནི་ལོ་ལེགས་འགྱུར།།ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི།།རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་པའི་

གནས་དེར་གཎྜི་བརྡུང་བ་ལ་ཆོས་ཅན།།དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤོང་བ་
པའི་དགེ་སློང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་བསྡུ་བར་བྱ་བའི་

439

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། གང་
དུ་གསོ་སྦྱོང་བྱ་བ་གནས་ཀྱི་སྐབས། གང་དག་བྱ་བ་ཚོགས་པའི་སྐབས། ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ཆོ་གའི་སྐབས་སོ།།དང་པོ་ལ། བློ་མཐུན་པར་
བྱ་བ་དགེ་འདུན་གྱི་གནས། མཚམས་བཅད་པའི་གནས། མཚམས་མེད་པའི་གནས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གསོ་སྦྱོང་གི་གནས་ལ་བློ་
མཐུན་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ལ། ངག་དོན་ནི། གང་དུ་གསོ་སྦྱོང་
བྱ་བའི་གནས་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བློ་མཐུན་བྱ་སྟེ། དེ་བྱས་པས་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ལས་ཀྱི་གནས་སུ་ཅ་ཅོ་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་ཀྱི་བློ་
མཐུན་འཇིག་རྒྱུ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་དང་བྲལ་བ། ལས་ཀྱིས་ཞིག་པ། རེ་བ་མེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གནས་གང་ལ་བློ་མཐུན་པར་བྱ་བ་ཡོད་དེ། གནས་གསུམ་གང་རུང་གི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ། ཉེ་འཁོར་འདོམ་གང་དང་བཅས་པ། དགེ་འདུན་བཞེད་པ་
ཡིན་པ། སྔར་བློ་མཐུན་མ་བྱས་པ་རྣམས་སུ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

440

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་གསུམ་ཡོད་དེ། གྲུབ་པ། བྱས་པ། ཟིན་པ་རྣམས་ཡིན། རྟེན་
གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་བྱ་བ་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་དགེ་
འདུན་གྱིས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་བྱ་བ་ཡོད་དེ།
གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྒྱུ་ཡོད་དེ།
གནས་དེར་དགེ་སློང་མེད་པར་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ། རྟེན་ཞིང་མ་ཡིན་
བར་གྱུར་པ། གནས་ཞིང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་འཇིག་
པའི་ཕྱིར། གནས་གྲུབ་པ་ནི། བསྐལ་པ་ཆགས་པའི་ཚེ་རང་གྲུབ་པ་
རིའི་བྱ་སྐྱིབས་ལྟ་བུ། བྱས་པ་ནི་སྐྱེས་བུའི་རྩོལ་བས་གསོ་སྦྱོང་ལ་
སོགས་པའི་ཆེད་དུ་གསར་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུ། ཟིན་པ་ནི་སྔར་གཞན་
གྱིས་བྱས་ཟིན་པ་དང་གསོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་བྱར་རུང་བའི་གནས་

སོ།།གཉིས་པ་ནི། མཚམས་བཅད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་
ནི། གསོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པའི་ཆེད་དུ་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་མཚམས་པོ་ཆེ་བཅད་པར་བྱ་བ་གནང་སྟེ། ལས་ལ་མི་འདུ་བ་དགག་

པ་དང་། གསོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་མཚམས་པོ་ཆེ་དེའི་ནང་དུ་བྱ་བར་
གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་བ་དང་སྣམ་སྦྱར་དང་མི་འབྲལ་བའི་

གནང་བ་དང་ཆགས་པ་དང་། རྙེད་པ་དང་སྲ་བརྐྱང་འདིང་བ་དང་།

གནས་མེད་ཀྱི་ཉེས་པ་ཁེགས་པའི་གནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་

དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཚམས་པོ་ཆེ་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ལ་ལྔ་ཡོད་

441

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དེ། མཚམས་གཞན་བྱུང་བ་དང་། ལས་ཀྱིས་ཞིག་པ་དང་། དགེ་སློང་དང་བྲལ་བ་དང་། རེ་བ་མེད་པར་མཚན་མ་ཞིག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཚད་ཅི་ཙམ་དུ་མཚམས་པོ་ཆེ་གཅོད་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དབུས་ནས་བཟུང་སྟེ་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གསུམ་གྱི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དུ་གང་འོས་པ་བཅད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་

བཅད་པར་བྱ་བ་ཡོད་དེ། ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་ཕ་བོང་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་བརྟན་པོ་ཡོད་པ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བཅད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གནས་དེ་ཡང་ཕྱོགས་བཞིར་མཚན་མ་བརྟན་པོ་བཙུགས་
པ། ཆུ་བོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་གཞན་བྱུང་བ་མིན་པ། སྔར་

མཚམས་བཅད་པ་དང་མ་འབྲེལ་བ། གཞན་གྱིས་མཚམས་གཅད་
པའི་ཕྱིར་དུ་མཚན་མ་བཙུགས་པ་མ་ཡིན་པ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མཚམས་པོ་ཆེ་བཅད་པ་དེར་ཆོས་གོས་དང་མི་བྲལ་བའི་གནང་བ་

བྱས་ན་ཆོས་གོས་དང་མི་འབྲལ་བར་འགྱུར་གྱི། མཚམས་པོ་ཆེ་
བཅད་པ་ཙམ་གྱིས་ཆོས་གོས་དང་མི་འབྲལ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་རྩ་
བར། དེར་གནང་བ་བྱས་ན་ཆོས་གོས་དག་དང་འབྲལ་བར་མི་

འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚམས་བུ་ཆུང་བ་བཅད་
པའི་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་བར་བློ་མཐུན་པར་བྱའོ།།ཞེས་པ་སྟེ། ངག་དོན་ནི། གསོ་སྦྱོང་འབའ་ཞིག་

442

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཏུ་མ་ཟད་འདུལ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དགེ་
འདུན་གྱི་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་མཚམས་བུ་ཆུང་བཅད་ཅིང་

དཀྱིལ་འཁོར་བར་བློ་མཐུན་པར་བྱ་བར་གནང་སྟེ་ཧ་ཅང་འདུ་བ་ཐལ་ཆེས་པས་བྱ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚད་ཇི་ཙམ་དུ་གཅོད་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད། ཆུང་ཚད་དགེ་སློང་བཞི་བཅུའི་གདིང་བ་ཤོང་བ་ནས་ཆེ་ཚད་སྐད་ཕལ་པས་
ཐོས་པ་འམ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ཚུན་ཆད་དུ་གཅད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞུ་བ་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་གང་དུ་གྲངས་བཞི་བཅུར་

ཤོང་བའོ།།ཞེས་པ་དང་། བུ་ཊཱིཀ་ལས། རྒྱང་གྲགས་སོགས་ནས། ཆུང་ཚད་གདིང་བ་བཞི་བཅུར་ཤོང་བ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། དེ་
ཡང་མཚམས་པོ་ཆེ་བཅད་པ་དེ་མ་གྲོལ་བར་མཚམས་བུ་ཆུང་བཅད་པ་མི་ཆགས་ཏེ། སྔ་མ་བག་ཡངས་སུ་མ་བྱས་པར་བཅད་པ་
གཞན་མི་ཆགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དཀྱིལ་འཁོར་བ་ཡིན་ན།
མཚམས་བུ་ཆུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། མཚམས་བུ་ཆུང་དེ་ལ་དེས་
མ་ཁྱབ་བོ།།གསུམ་པ་ནི། དགོན་པ་ནི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་
མཐའ་ཚུན་ཆད་དོ། ཞེས་སོ།།གཉིས་པ་གང་དག་བྱ་བ་ཚོགས་པའི་
སྐབས་ལ། འདུན་པ་འབུལ་བ་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ། ཡོངས་དག་འབུལ་བ་བསླབ་བྱ་དང་བཅས་པའོ།། དང་པོ་ནི། འདུན་པ་

443

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འབུལ་ན་ལས་ལ་མཐུན་པ་འགྲུབ་བོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས། ངག་དོན་ནི། ལས་ལ་མཐུན་པ་འགྲུབ་པ་ལས་ཀྱི་གྲལ་དུ་ངེས་པར་འདུ་དགོས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ལ་འདུན་པ་ཕུལ་བས་དགེ་སློང་དེ་དང་ལས་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་བློ་མཐུན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
མཚམས་ཆེ་ཆུང་གཅོད་པའི་ལས་ལ་འདུན་པ་ཕུལ་བས་མཐུན་པའི་

ལས་མི་འགྲུབ་སྟེ། མི་འདུ་བ་དགག་བའི་ཆེད་དུ་མཚམས་གཅོད་པ་
ཡིན་པས། དེ་ལ་ལུས་ཀྱིས་མི་འདུ་བ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་
གང་ལ་འདུན་པ་འབུལ་ན། གསོ་སྦྱོང་དང་རབ་བྱུང་བསྙེན་རྫོགས་ལ་འདུས་པའི་དགེ་འདུན་ལ་འབུལ། གང་གིས་འབུལ་ན། ཁ་སྐོང་གི་

ཆོས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་མཚམས་ནང་དེར་ཡོད་པ་
ཡིན་པ། ན་བ་སོགས་ཀྱི་དགག་དགོས་དང་ལྡན་པ། སྨྱོ་བའི་གནང་

བ་མ་ཐོབ་ཅིང་། རྒྱུ་ཚོགས་སུ་མ་ཚང་བས་འབུལ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་འབུལ་ན། གསོ་སྦྱོང་ལ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དག་མ་ལྷགས་པ་རྣམས་ལ་འདུན་པ་དང་ཡོངས་སུ་དག་པ་དྲིས་ཤིག་དང་། དྲིས་ནས་ཀྱང་
བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་དུས་དང་། ལས་གཞན་རྣམས་ལ་ལས་

ཀྱི་སྔ་རོལ་དུ་ལེན། འདུན་པ་ལེན་པ་པོ་དགེ་སློང་ཆོས་བདུན་ལྡན། དགེ་འདུན་གྱི་འདུན་པ་ལེན་པར་བསྐོས་པ། བླངས་ནས་འབུལ་བའི་

ཆོ་ག་ལ་མཁས་པ་གཅིག་གིས་ལེན་ནོ།།ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་ལེན་ན།

444

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལེན་པ་པོས་དེའི་ཐད་དུ་སོང་སྟེ། དགེ་འདུན་འདི་དང་འདིས་འཕྲིན་

ལས་མཛད་པ་ལ་འདུན་པ་འབུལ་ལམ་ཞེས་བརྗོད། འབུལ་བ་པོས་སྔགས་ཚིག་ལན་ཅིག་བརྗོད་པའམ། དེ་ཙམ་མི་ནུས་ན་འདུན་པ་

འབུལ་ཞེས་པ་ཙམ་དང་། དེ་ཙམ་ཡང་མི་ནུས་ན་ལུས་ཀྱི་བརྡའ་ཙམ་བྱས་ཏེ་འབུལ་ལོ།།དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན་མ་འདུས་པས་མི་
མཐུན་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུའོ།།འདུན་པ་བླངས་པའི་ཡུལ་ལ་དགེ་
སློང་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལས་
དེས་བླང་དུ་རུང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡོངས་
སུ་དག་པ་ཕུལ་བ་དང་ཡང་གཅིག་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས།
མདོ་གཉིས་ལ། ཡང་ཞེས་པས་འདུན་པ་ཕུལ་བས་མཐུན་པ་གྲུབ་པར་མ་ཟད། ཡོངས་སུ་དག་པ་ཕུལ་བས་ཀྱང་མཐུན་པ་འགྲུབ་བོ།།གང་དང་མཐུན་པ་འགྲུབ་ན། ཡོངས་སུ་དག་པའི་དགེ་འདུན་དང་མཐུན་པ་འགྲུབ་བོ།།དངོས་པོ་གང་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པ་དབུལ་ན། གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེ་ལའང་འབུལ། འབུལ་བ་པོ་སྔར་
བཞིན། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་འབུལ་ན་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བཟླས་
པས་སོ།།དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེ་
ཆགས་པའི་ཕྱིར་དུའོ།།

445

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གསོ་སྦྱོང་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ཆོ་གའི་སྐབས་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ཆོ་གའི་སྐབས་ལ། མདོར་བསྟན་པ་
དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གསོ་སྦྱོང་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ། གནས་གང་དུ་བྱ་བ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བྱ་བ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་བྱ་བ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་བྱ་བ། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་
བྱའོ།།དང་པོ་ནི། གནས་ལ་བློ་མཐུན་བྱས་ལ་མ་ཞིག་པ་དེར་བྱ་སྟེ།
གསོ་སྦྱོང་གི་གནས་ལ་བློ་མཐུན་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་བ་དང་བཅོ་ལྔ་བ་ཉ་
ཤི་གཉིས་ཀྱི་དུས་སུ་བྱ་སྟེ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་དུས་ཡིན་པ་

དང་། མཚན་མ་གསལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཟླ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལའོ།།ཞེས་གསུངས། ཚེས་བཅོ་ལྔ་བ་སྨོས་པས་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་
བཞི་པ་ཡང་བསྡུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉིན་ཞག་ལ་ལྟོས་པའི་གསོ་སྦྱོང་
བཅུ་བཞི་པ་ཡིན་ན། ཚེས་ཞག་ལ་ལྟོས་པའི་གསོ་སྦྱོང་བཅོ་ལྔ་བ་
ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་

446

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉི་མ་དེ་ཉིད་ཚེས་བཅོ་ལྔ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ།།ཞེས་དང་། བམ་ལྔར། ཚེས་གྲངས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་
ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། དམིགས་

ཀྱིས་བསལ་ན་ནམ་དགག་དགོས་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔས་བྱ་ཞིང་དགེ་ཚུལ་ཕ་མས་གསོ་སྦྱོང་བྱ་
དགོས་ཏེ། མ་བྱས་ན་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ལས། དབྱར་གནས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དང་།།གསོ་
སྦྱོང་དགག་དབྱེར་བཅས་པ་དང་།།དེ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡིས་

ནི།།བླངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། བཞི་
པ་ལ། སྦྱོར། དངོས། མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཆག་ཆག་

ཕྱག་དར་སོགས་སྟན་ཐབས་ཉམས་པར་མི་བྱ་བ། གནས་མལ།

མཆོད་པ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་པའི་སྐུ་གཟུགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་
པ། དཀར་གཏོར་ཆ་བཞི་བཤམས་པ། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་ཕྱིར་གཎྜི་བརྡུང་བ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱ་བ། ནང་དུ་འཚོགས་ནས་བསྐུལ་བ་པོས་མདོ་སྐུལ་བ། དགེ་འདུན་གྱིས་མདོ་འདོན་པ། གཏོར་མ་ཆ་བཞི་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ། དང་པོ་དཀོན་མཆོག གཉིས་པ་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མ། གསུམ་པ་གཞི་བདག བཞི་པ་
རིགས་དྲུག་ལ་བསྔོ་བ། གནས་བརྟན་གྱིས་ཆོས་བསྒྲགས་ཀྱི་མདོ་

447

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འདོན་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལྟུང་བ་སྤྱི་བཤགས་བྱ་བ་རྣམས་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ལ། དགེ་ཚུལ་གྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བདུན་ལྡན་གྱི་མདུན་
དུ་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བཟླས་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།དགེ་
ཚུལ་ལ་གསོ་སྦྱོང་གསུངས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་ལ་དགག་དབྱེ་
གསུངས་པ་གང་ཞིག དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་པར་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་བ་ལས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་
གསུངས་པ་མེད་གྱུར་ཀྱང་།།དགག་དབྱེ་གསུངས་ཕྱིར་འདིར་ནི་

གསོ་སྦྱོང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གསུངས་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་གི་ནང་ན་དགེ་ཚུལ་གྱིས་
གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་སྔགས་ཚིག་འདི་མེད་ཅེས་པའི་དོན་
ནོ།།གཉིས་པ་ནི། གནས་བརྟན་གྱིས་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་པ་ཡིན་

ཏེ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ་འདོན་པས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དགག་དབྱེའི་ཉིན་པར་དགག་དབྱེ་ལས་ལོགས་སུ་གསོ་སྦྱོང་མི་བྱ་སྟེ།
དགག་དབྱེ་བྱས་ན་འདི་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་།
དགག་དབྱེ་བྱས་ནས་ཡང་གསོ་སྦྱོང་མི་བྱའོ།།ཞེས་དང་། མེ་ཏོག་
ཕྲེང་རྒྱུད་ལས། སྡིག་པ་དམན་གྱི་གསོ་སྦྱོང་ནི། དགག་དབྱེ་བྱས་
ནས་ཡང་མི་བྱ།།གསོ་སྦྱོང་དགག་དབྱེར་བྱ་ཕྱིར་ཏེ།།དགག་དབྱེ་

448

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། བུ་ཊཱིཀ་ལས། ཉིན་གཅིག་ལ་

དེ་གཉིས་ཀ་བྱས་ན་ཉེས་བྱས་སོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི།

བསྟན་པ་རྒྱས་ཤིང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་དགའ་བོ་དང་ཉེར་དགའ་བོ་གཉིས་ཀྱི་མིང་ནས་སྨོས་ཏེ་
བསྔོ་བར་བྱ་བ་སོགས་ཡིན་ནོ།།ལྔ་བ་ནི། ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་
བསླབ་པ་དང་། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་

ཕྱིར་དུ་ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་བྱེད། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་དུ་མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བསྡུས་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་གསོ་ཞིང་སྡིག་པ་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་
དུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དྲི་ཚིག་གི་ཊཱིཀར། གསོ་སྦྱོང་ནི་ཚུལ་
ཁྲིམས་གསོ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྡིག་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ཕྱིར་འདི་
ལྟར་དགེ་བ་མཐའ་དག་ཡང་དག་བྱེད་ཅིང་། སྡིག་པ་མཐའ་དག་ཡང་
དག་འདིར་སྦྱོང་བ་དེ་དག་གསོ་བའི་ཕྱིར་དང་སྡིག་པ་རྣམས་སྦྱོང་
ཕྱིར་དེ་བས་གསོ་སྦྱོང་ཞེས་དང་། བམ་ལྔར། གསོ་སྦྱོང་ཞེས་བྱ་བ་
ནི་བསླབ་པ་གསུམ་གསོ་ཞིང་སྦྱོང་བར་བྱེད་དོ།།དེ་ཡང་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།།གཞན་ཡང་། སྟོན་པའི་

བཅས་པ་དང་མཐུན་པ་དང་། གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་བྱང་ཆུབ་རྣམ་པ་གསུམ་ཐོབ་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་དེ།།འོ་ན་དགེ་

449

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སློང་བཞི་མ་ཚང་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་སྙམ་ན། འདི་ལ་གསོ་སྦྱོང་བྱིན་
རླབས་བྱ་དགོས་པས། དེའི་ཚུལ་ལ། སྦྱོར་བ། དངོས་གཞི། ཞར་

བྱུང་ངོ་།།དང་པོ་ནི། བཞི་པས་ཉུང་བ་ཉིད་ལ་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་བྱ་བ་གནས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། དགེ་སློང་བཞིར་

མ་ཚང་ན། གསོ་སྦྱོང་གི་ཉིན་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་ཆག་ཆག་
དང་ཕྱག་དར་བྱ་བ། ཁྲི་སྟན་ཤོམ་པ་སོགས་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞིར་

བལྟ་བར་བྱ་བ་དང་དགེ་སློང་གཞན་འོངས་པ་མཐོང་ན་དེ་དང་ལྷན་
ཅིག་དགེ་འདུན་གྱི་གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེ་བྱ་བ་ཡིན་པས་མྱུར་
བར་བྱོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། བཞིར་

མ་ཚང་ན་དུས་ཀྱི་བར་དུ་བསྡད་དེ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྒུགས་པས་དགེ་སློང་མ་བྱུང་ན་གསོ་སྦྱོང་བྱིན་རླབས་བྱ་ལ། དེའི་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གསུམ་ཡོད་ན་གཅིག་གི་མདུན་དུ་གཉིས་ཀྱིས་བྱིན་རླབས། གཉིས་

ཡོད་ན་རེ་མོས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབས། གཅིག་ལས་མེད་ན་གཅིག་པུས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྔགས་
ཚིག་ནི་དགོངས་སུ་གསོལ། དེང་དགེ་འདུན་གྱི་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་

བ་འམ་བཅོ་ལྔ་པ་ཡིན་ལ། བདག་དགེ་སློང་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བའི་
གསོ་སྦྱོང་ཡང་བཅུ་བཞི་བའམ་བཅོ་ལྔ་བ་ཡིན་ཏེ། བདག་དགེ་སློང་

450

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོངས་སུ་དག་གོ ཞེས་ཀྱང་བདག་སྨྲ་ཞིང་། གསོ་སྦྱོང་བྱིན་གྱིས་བརླབས་སོ།།གང་
གི་ཚེ་དགེ་འདུན་ཚོགས་པ་རྙེད་པ་དེའི་ཚེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་འདུན་དང་ལྷན་ཅིག་གསོ་སྦྱོང་
བྱའོ།།ཞེས་ལན་གསུམ་བཟླས་ཤིང་། ཡུལ་ཡོད་ན་ཚེ་དང་ལྡན་པ་སོགས་དགོངས་སུ་གསོལ། ཡུལ་མེད་ན་ལྷ་དགོངས་སུ་གསོལ། ཞེས་དང་། ཐབས་ལེགས་བྱ་ཞིང་། ཡུལ་མེད་ན་དགོངས་གསོལ་བྱ་
མི་དགོས་པར་ཡང་བཞེད་དོ།།གསུམ་པ་ནི། བཞིའི་དགག་དབྱེ་
ཡང་དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། གསོ་སྦྱོང་ལ་བཤད་པ་བཞིན་

ནོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔས་གསོ་སྦྱོང་བྱ་བར་
གནང་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། ཟླ་བ་ཕྱེད་ཕྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་
ལའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཞར་ལ་བསྟན་པ། བཀུར་སྟི་བྱ་བའི་རིམ་པ་

བཤད་པ་ནི།།མདོ་སྡེ་འཛིན་པ་འོངས་ན་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་
དང་བ་དན་ལ་སོགས་པ་དག་གིས་བསུ་བར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་མདོ་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་ནི། དགེ་སློང་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་མཐོང་ངམ་ཐོས་ན། དགེ་འདུན་གྱིས་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་དང་རོལ་མོ་ལ་སོགས་པས་དཔག་ཚད་ཕྱེད་དང་གསུམ་ཚུན་ནས་བསུ་བར་བྱས་

451

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཏེ། བསྟན་པ་ལ་བཀུར་སྟི་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

རྣམ་འབྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་ལ། ཞི་གནས་ཀྱི་
གསོ་སྦྱོང་གི་སྤྲོས་པ། ཐུན་མོང་གི་སྤྲོས་པ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་
གི་སྤྲོས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་བསླང་བར་མི་

བྱའོ།།ཞེས་སོགས་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་འཆད། ངག་དོན་ནི། དགེ་སློང་
ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་དོན་གང་དང་གང་གི་ཕྱིར་
ཡང་བསླང་པར་མི་བྱ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པའི་ལུང་ངམ་གདམས་

ངག་མེད་པར་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
འབྱུང་བ་དང་། སེམས་འཁྲུགས་པ་སྤོང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། ཆོས་བཤད་པའི་ཚུལ། རྩོམ་པའི་ཚུལ། རྩོད་པའི་ཚུལ་
ལོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་སློང་གིས་ཆོས་བཤད་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་
ཏེ། དགེ་སློང་གིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་
སེངྒེའི་ཞག་ཁྲི་ལ་སོགས་པ་ལ་འདུག་སྟེ། རྒྱུན་ཆགས་གསུམ་གྱི་
ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཆགས་གསུམ་ནི། དང་པོར་དཀོན་མཆོག་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ། བར་དུ་མདོ་འདོན་པ། མཐར་བསྔོ་བ་བྱ་བ་དང་གསུམ་མོ།།གཉིས་པ་ནི། དོན་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པར་ཡང་ངོ་།།ཞེས་
པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། གལ་གཟུང་བ་དང་གཞུང་གཟུགས་པ་

452

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་ངོ་།།ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་གནས་བརྟན་གྱི་སྨིག་མའི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། ངོ་བོའི་དབྱེ་བས་
སོ།།ཞེས་ཡར་ངོ་དང་མར་ངོ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་ལ། ཁོ་ན་
རེ། ཚེས་གྲངས་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཟླ་བའི་ངོ་ཐམས་ཅད་བཅོ་ལྔར་
བརྗོད་པར་བྱ་འམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ལ། ཉིན་ཞག་གཅིག་གིས་
མི་ཆོག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འོ་ན་མི་ཆོག་པ་སྟེ་
གང་གི་ཚེ་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་སྟོན་པ་ནི། དུས་ཚིགས་རྣམས་ཀྱི་ཟླ་
བ་ཕྱེད་ལུས་པ་ཉིད་ལའོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འོ་ན་ཟླ་ཤོལ་
འདོན་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་སྟོན་པ་ནི། ཟླ་བ་ཤོལ་འདོན་པ་ནི་རྒྱལ་
པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པས་སོ།།ཞེས་སོགས་མདོ་གསུམ་གྱི་ངག་དོན་ནི། རིམ་པ་བཞིན། ཚེས་གྲངས་བརྗོད་པའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་བ་ཁོ་
ནར་བརྗོད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཉིན་གཅིག་མི་ཆོག་པའི་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་
བཞི་པ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚེས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་གི་དོད་
མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉིན་ཞག་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུད་ཙམ་
སུམ་ཅུ་ཚང་བར་གནས། ཚེས་ཞག་ཡུད་ཙམ་ཕྱེད་སུམ་ཅུ་ཚང་བ་ཙམ་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཞག་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། ཚེས་ཞགཉིན་ཞག ཁྱིམ་ཞག་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཟླ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་ལ་ནག་ཆ་འཕེལ་བའི་ཆ་བཅོ་ལྔ། དཀར་ཆ་འཕེལ་བའི་

453

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆ་བཅོ་ལྔ་སྟེ་སུམ་ཅུར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་གམ། གཟའ་བདུན་ཚེས་
ལ་སྤྱོད་པའི་ཡུན་ཚད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། ད་ནངས་ནམ་ལངས་ནས་

སང་ནམ་མ་ལངས་ཀྱི་བར་ལ་བྱ། འདི་ཉིན་མཚན་མཉམ་པའི་དུས་
ན་ཉིན་མོ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་ལྔ། མཚན་མོ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་ལྔ། ལྷོ་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་མཚན་མོ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅོ་བརྒྱད། ཉིན་

མོ་ལ་ཡུད་ཙམ་བཅུ་གཉིས་ཡོད། བྱང་བགྲོད་མཐར་ཐུག་པའི་ཚེ་དེ་
ལས་ཟློག་པ་ཡོད། གཞན་གྱི་ཚེ་ཡུད་ཙམ་རེ་རེ་རིང་ཐུང་དུ་འགྱུར་
རོ།།གསུམ་པ་ནི། ལུག་གླང་འཁྲིག་པ་ཀར་ཀ་ཊ།།སེང་གེ་བུ་མོ་
སྲང་སྡིག་པ།།གཞུ་དང་ཆུ་སྲིན་བུམ་པ་ཉ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཉི་མ་ཇི་ཙམ་གནས་པའི་སུམ་ཅུའི་ཆ་

གཅིག་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་ཉིན་ཞག་ལས་ཚེས་ཞག་ཡུད་ཙམ་ཕྱེད་ཀྱི་མྱུར་བར་འདས་པས་ཚེས་ཞག་དྲུག་ཅུ་སོང་བའི་ཚེ་
ཉིན་ཞག་ང་དགུ་བ་ཡིན་པས་ཞག་མི་ཐུབ་པ་ཞེས་བྱའོ།།དེ་ལྟར་ན་
གསོ་སྦྱོང་མི་ཐུབ་པའམ། མི་ཆོག་པ་འམ། བཅུ་བཞི་བ་བྱ་བའི་དུས་

ཡོད་དེ། དུས་ཚིགས་ལ་དྲུག་ཏུ་བྱས་པའི་དུས་རེ་རེ་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་

གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་དང་པོ་གསུམ་འདས། ཕྱེད་པ་བཞི་

བ་སླད་དུ་ལུས་པས་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་གསོ་སྦྱོང་བཅུ་
བཞི་པ་རེ་རེ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། ཞག་མི་ཐུབ་དང་

454

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཅས་པ་ཡི།།ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག །ཅེས་གསུངས་པ་ནི་
ཟླ་ཤོལ་མ་བརྩིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།ཟླ་ཤོལ་འདོན་
པའི་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་པོ་དུས་ཚོད་ལ་མཁས་པའི་
བརྩིས་པ་དྲུང་ན་རྟག་ཏུ་སྡོད་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འདོན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚེས་འདི་ལ་རྒྱུ་སྐར་དུ་བབས་སྐར་
མཁན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དགོས་པ་འཇིག་

རྟེན་ཐ་སྙད་ལ་མཁས་པ་དང་། ཚེས་འདས་པ་སེམས་ལ་བཞག་པ་དང་གསོ་སྦྱོང་གི་ཉི་མ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། སྤྱི་དོན་དུས་ཚིགས་ཀྱི་སྐབས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དབྱར་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ།

གཉིས་པ་དབྱར་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ལ། གཞིའི་སྐབས་ནས་བྱུང་བ་དང་། གླེང་གཞི་ལ་སོགས་
པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། དབྱར་གནས་པར་ཁས་

བླང་བར་བྱའོ།།ཟླ་བ་གསུམ་དུའོ།།ཞེས་སོགས་མདོ་ལྔའི་སྐབས་སུ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། དགོས་པ་ཅིའི་

ཕྱིར་དུ་དབྱར་གནས་པར་ཁས་བླང་བ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་

455

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཁས་བླང་བ། ཡུན་ཇི་ཙམ་དུ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ། གནས་གང་དུ། ཆོ་
ག་ཇི་ལྟ་བུས་ཁས་བླང་བ། དབྱར་ཁས་བླང་བའི་དམ་ཚིག་བཤད་པ་
དང་བདུན། དང་པོ་ནི། གནས་རལ་བ་དང་། གྲུམ་པ་བཅོས་པ་དང་། གཞན་འཕྱ་བ་སྤོང་བ་དང་། རང་གཞན་གྱི་ལུས་སྲོག་ལ་གནོད་པ་སྤོང་བ་དང་། དོན་དང་བྱ་བ་མང་བ་སྤོང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་ཀློག་པ་འཕེལ་བ་དང་། དགག་དབྱེ་དང་སྲ་བརྐྱང་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་
ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔས་ཁས་
བླང་བར་བྱ་སྟེ། མདོ་རྩ་བར་གླེང་གཞིའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་བཀོད་
པ་ལས། སྡེ་བ་ལྔ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་གནས་པར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་
ཉིད་ཡིན་ནོ།།དགེ་ཚུལ་དག་འབའ་ཞིག་གིས་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། ཟླ་བ་གསུམ་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། ཟླ་བ་
གསུམ་དུའོ།།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་ནི། དབྱར་སྔ་མ་ཡར་ངོ་སྔོན་
འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དབྱར་ཟླ་འབྲིང་བོའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་དང་།
དབྱར་ཕྱི་མ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་བའི་དབྱར་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་ཚེས་བཅུ་
དྲུག་ལ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་བཅུ་དྲུག་ལའོ།།དབྱར་ཟླ་
འབྲིང་པོའི་ཉའི་ཕྱི་དེ་ཉིན་བར་གྱིའོ། དབྱར་ཟླ་ཐ་ཆུང་ཉའི་འོ།།ཞེས་
གསུངས། མར་ངོ་སྔོན་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དབྱར་སྔ་མ་གྲོ་
བཞིན་ཟླ་བའི་ཚེས་གཅིག་དང་། ཕྱི་མ་ཁྲུམས་སྟོད་ཟླ་བའི་ཚེས་

456

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གཅིག་ལ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ལས། གྲོ་
བཞིན་ཟླ་བའི་ཚེས་གཅིག་ནས།།སྔ་མའི་དབྱར་དེ་གཙོ་བོ་
ཡིན།།དེ་ཉིད་ཁྲུམས་སྟོད་ཟླ་བ་ཡི།།ཚེས་གཅིག་ནས་ནི་ཕྱི་མར་
གྲགས།།ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ། དབྱར་ཟླ་འབྲིང་

པོའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག གྲོ་བཞིན་ཟླ་བའི་ཚེས་གཅིག འཇིག་རྟེན་བའི་

ཧོར་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་རྣམས་དོན་གཅིག་དབྱར་ཟླ་ཐ་ཆུང་
གི་ཚེས་བཅུ་དྲུག ཁྲུམས་སྟོད་ཟླ་བའི་ཚེས་གཅིག འཇིག་རྟེན་པའི་

ཧོར་ཟླ་བདུན་པའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་རྣམས་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་ལྟར་ཡང་གཞི་གསུམ་ཆོ་ག་ལས། དེ་ལྟར་སྐར་མའི་དབང་གིས་

མར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་དང་། ར་བ་ཐ་ཆུང་གི་དབང་གིས་ཡར་ངོ་སྔོན་འགྲོ་
བྱས་ན་ལུང་དེ་གཉིས་དོན་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། ལྔ་བ་ནི། དབྱར་ཁས་ལེན་
པའི་གནས་དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཏེ། ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་པ། སྟེང་གཡོགས་དང་བཅས་
པ། དགེ་སློང་གི་དྲུང་དུ་ཡིན་པ། གཙུག་ལག་ཁང་གཅིག་ཉིད་ཡིན་

པ། ལས་བྱེད་ནུས་པའི་དགེ་སློང་སྒོ་གླེགས་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ།
ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲལ་དུ་ཐུན་མོང་དུ་མཁོ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ།

ནམ་མཁའ་སོགས་མཚམས་གཞན་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་ལྡན་པ་

457

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྱོད་པ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། གཡོགས་པར་དགེ་སློང་གི་མདུན་དུའོ།།ཞེས་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མར་
མི་བྱའོ།།ཞེས་དང་། འདིའི་དོན་ཡང་དབྱར་རྙེད་ཀྱི་ཕྱིར་མཚམས་
ཐ་དད་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མར་དགེ་སློང་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དབྱར་
ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པའོ།།གང་ན་དགེ་སློང་མེད་པ་ཉིད་དང་། སྒོ་
གླེགས་མེད་པ་ཉིད། ཅེས་སོགས་དང་། སྒོ་ཁང་དང་། ཐེམ་སྐས་ཀྱི་ལྐོག་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། ནམ་མཁའ་ལ་གནས་པར་ཁས་
བླངས་པར་མི་འཆགས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དྲུག་པ་ལ། སྦྱོར་བའི་

ཆོ་ག་དང་། དངོས་གཞིའི་ཆོ་གའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ།
གནས་ཁང་བྱི་དོར་བྱ་བ་དང་། གནས་མལ་སྟ་གོན་བྱ་བའི་ཚུལ་ དང་། བྱེད་པ་པོ་བསྐོ་ཞིང་དེས་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཡང་རིང་སྦྱོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཞག་བཅུ་འམ་ཟླ་བ་
ཕྱེད་ཀྱི་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཉིད་ན་གཙུག་ལག་ཁང་བྱི་དོར་བྱའོ།།ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དང་། ཉེ་སྦྱོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཉི་མ་

སྔ་མ་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་དུས་སུ་གནས་མལ་དང་། གང་ཟག་སྟ་གོན་བྱ་
བ། ཚུལ་ཤིང་གི་བམ་བོ་རྒན་པའི་མཐའ་ལོགས་སུ་བཞག་སྟེ་
ཁྲིམས་སུ་བཅའ་བ་བརྗོད་པ། གནས་བརྟན་གྱི་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་
གི་ལས་བརྗོད་ནས་ཚུལ་ཤིང་བྲིམས་པའི་སྐབས་གྱི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ།

458

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་འདུན་ལ་གནས་ཁང་དང་མལ་སྟན་སྟོབས་པ། སང་ནང་བར་དབྱར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྱུར་བར་བརྗོད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། ཉེ་སྦྱོར་ལྔ་བོ་མདོ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི།
ཉི་མ་སྔ་མ་ལ་གནས་མལ་བསྡོག་གོ།ཁྲིའུ་དང་ཆོལ་ཟངས་ཡན་
ཆད་དོ།།དེ་སྟོབས་པ་བསྐོ་བར་བྱའོ།།མི་ནུས་ན་དུ་མའོ།།ཞེས་
པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་ཤིང་གཟེབ་ཀྱི་སྤྲོག་མར་རས་དཀར་
པོ་བཏིང་བས་དཀྲིས་པ་དག་རྒན་རིམས་སུ་བཞག་ནས་ཚེ་དང་ལྡན་
པ་དག་གནས་འདི་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གསུམ་པ་ནི།

གཞན་གྱིས་བླང་བ་དང་ཁས་བླང་བའི་ཕྱིར་དུ་དགེ་འདུན་ལ་གསོལ་བར་བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། གནས་ཀྱི་གཞི་སྟོབས་པར་
བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། ལྔ་པ་ནི། དགེ་འདུན་སང་སྦྱིན་བདག་ཆེ་གེ་མོ་དང་ཞལ་ཏ་པ་ཆེ་གེ་མོ་དང་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཆེ་གེ་མོ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ནི། ཧོར་ཟླ་དྲུག་པ་འམ།
བདུན་པའི་མར་ངོའི་ཚེས་གཅིག་གི་ནངས་པར་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་
ཤར་མཚམས་ཡུལ་དགེ་སློང་ཆོས་དགུ་ལྡན་གྱི་མདུན་དུ་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བཟླས་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ།།དེ་ཡང་ཚེས་བཅུ་དྲུག་གི་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་ནས་ཇི་ཙམ་སྔ་བ་ཙམ་གྱིས་བསོད་ནམས་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི། རྐྱེན་དབང་གིས་མ་གྲུབ་

459

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ན་ཚེས་བཅུ་དྲུག་གི་ཉི་མ་མ་ཤར་གོང་ཡན་ཆད་དུ་དབྱར་ཁས་ལེན་
ཆགས་ཏེ། ལས་ལ་ནི་འདས་ན་ཉི་མ་མ་ཤར་བའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ལ་དབྱར་རལ་བ་སྤོང་བ་དང་། རལ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་པའོ།།དང་པོ་ནི། བྱིན་གྱིས་མ་བསླབས་པར་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་
རོལ་དུ་སྐྱ་རེངས་འཆར་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སོ། འདི་ལ་ཡང་གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་སྟེ་རང་དོན་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ དང་། གནང་བ་ཐོབ་པ་སྟེ་གཞན་དོན་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡུལ་དགེ་སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མདུན་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས། རྟེན་དབྱར་ཁས་བླངས་ལ་མ་ཞིག་པ། ཆོས་
ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ལ་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་རབ་བྱུང་

དེས། དངོས་པོ་དབྱར་ཁས་བླངས་པ་ཉིད་དོ།།དུས་དབྱར་ཟླ་བ་གསུམ་ཚང་བར་ཁས་བླངས་པའི་མཐའི་ཞག་དྲུག་མ་གཏོགས་
སོ།།མཐའི་ཞག་དྲུག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་མི་འཆགས་སོ།།ཞེས་
གསུངས། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་མཐའ་ཞག་དྲུག་ལ་ཞག་བདུན་གྱི་བྱིན་རླབས་མི་ཆགས་ཞེས་བཤད་ནས། ནམ་དགག་དགོས་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་སོ།།ཡུན་ནི་སྤྱིར་བཏང་ལ་རང་
དོན་དུ་ཞག་གཅིག་ནས་བདུན་གྱི་བར་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་དོན་དུ་གནང་ན་ཞག་བཞི་བཅུ་ཡིན་ལ། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་ན་རང་དོན་

460

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དུ་ཡང་ཞག་བཞི་བཅུ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་རུང་སྟེ། བྱེ་
བཤད་འགྲེལ་བ་ལས། དགེ་སློང་ཕོ་མོ་དང་། དགེ་ཚུལ་ཕོ་མོ་དང་། དགེ་སློབ་མ་ལྔ་ཞག་བཞི་བཅུར་འགྲོ་བ་ཆོ་ག་མཐར་ཐུག་ཅེས་དང་།
གཞི་གསུམ་ཆོ་གར། ཞག་བཞི་བཅུ་རིང་མཐའ་ཡིན་པས་བརྒྱད་
ནས་བཞི་བཅུའི་བར་ཇི་ཙམ་དགོས་པ་དེ་ཙམ་གྱི་ཞག་གྲངས་སྨོས་
ཏེ། ཞེས་དང་། གང་ཟག་གི་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ཞག་བདུན་གྱིས་མི་འགྲུབ་པ་རྣམས་ལ་འང་ཞག་བརྒྱད་ནས་བཞི་བཅུ་ཕན་ཆད་བྱིན་
གྱིས་བརླབ་པ་སྔར་བཞིན། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ད་ལྟ་རང་
མཚམས་ཀྱི་ཕྱིར་ལོག་ནས་ནང་དུ་ལོག་ནའང་ཞག་གཅིག་དང་
གཉིས་ནས་ལོག་ན་ཞག་གསུམ་སོགས་བྱིན་རླབས་བྱའོ།།གནས་གང་དུ་བྱིན་གྱིས་རློབ་ན། དབྱར་ཁས་བླངས་པའི་མཚམས་ནང་དེ་
ཉིད་དུའོ།།ཆོ་ག་ནི་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བཟླས་པས་སོ།།དགོས་པ་ནི་དབྱར་མི་རལ་བ་སྟོན་པའི་བཅས་པ་དང་མཐུན་
པའི་ཕྱིར་དུའོ།།དགེ་འདུན་གྱི་དོན་དུ་ཡིན་ན་དགེ་འདུན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་ཆོ་ག་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་བྱའོ།།དེ་ནས་དབྱར་
ཁས་བླངས་ནས་བསྲུང་བར་བྱ་བའི་དམ་ཚིག་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། དམ་
བཅའ་གནས་སུ་འབྲེལ་དགོས་པ། དབྱར་ནང་དུ་འཁྲུག་ལོང་མི་སྐྱེད་པ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་འབད་པ། གནས་རལ་བ་དང་གྲུམ་

461

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པ་འཆོས་པ། ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱ་བ། དབྱར་རལ་པ་སྤོང་བ་
རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་རལ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་པ་ནི། ཟས་

དང་སྨན་དང་ནད་གཡོག་དག་མེད་ལ། དེ་དག་མེད་པར་འཚོ་མི་ནུས་ན་དེ་ལས་འདའ་བར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སོ། དགེ་སློང་
གི་ཚུལ་དང་སྲོག་དང་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་བར་ཆད་དང་ནང་འདོམ་ན་དབྱར་རལ་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་
གནང་བའི་ཕྱིར། དབྱར་བྱིན་རླབས་འཇིག་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཞག་གྲངས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཟད་པ། བྱ་བ་མེད་པར་ཤེས་པ། བྱ་བ་ཆོས་མིན་ལྡན་དུ་

ཤེས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནས་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་
འགྲོ་བ་སྤོང་དགོས་པར་མ་ཟད། དབྱར་ནང་དུ་རྙེད་པ་བགོད་པ་དང་། ལྟུང་བ་གླེང་དྲན་དང་། ནན་ཏུར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱང་དབྱར་རལ་བའི་

རྒྱུ་ཡིན་པས་སྤོང་བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། རབ་བྱུང་སྡེ་
ལྔས་དབྱར་གཞི་གཅིག་ཏུ་ཆོ་ག་སྔོན་དུ་བཏང་བས་དབྱར་གནས་
པར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་དགོས་པ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གླེང་གཞི་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་
འབྱུང་བ་ནི། སྡེ་བ་ལྔ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་གནས་པར་ཁས་བླངས་པར་བྱ་
བ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་དང་། དབྱར་ཁས་ལེན་གྱི་གླེང་གཞི་

ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་མཉན་ཡོད་ན་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཚལ་

462

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མགོན་མེད་ཟས་སྦྱིན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་ན་བཞུགས་སོ།།དེའི་ཚེ་དགེ་སློང་དག་དབྱར་གྱི་ནང་དུ་ལྗོངས་རྒྱུ་ཞིང་སོང་བ་ན་མུ་སྟེགས་
ཅན་རྣམས་ཤེས་ལྡན་ཤཱཀྱའི་བུའི་དགེ་སློང་འདི་དག་ནི་སྲོག་གཅོད་
པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དེ་ལས་ཕྱིར་མ་ལོག་པས་འདིར་དབྱར་གྱི་ནང་དུ་ལྗོངས་རྒྱུ་ཞིང་འགྲོ་བ་ན་སྲོག་ཆགས་མང་པོ་རྡོག་པས་བརྫིས་
ནས་སྲོག་དང་བྲལ་བར་བྱས་སོ།།རེ་ཞིག་བྱེའུ་ཁུག་རྟ་ཡང་དབྱར་
ཟླ་བ་བཞིའི་རིང་ཚང་དུ་ཞུམ་ཞུམ་པོར་བསྐུམ་ནས་འདུག་ན། དགེ་སྦྱོང་མགོ་རེག་ནི་དབྱར་ཁས་ལེན་ཙམ་ཡང་མི་ཤེས་པ་འདི་དག་ལ་

བསོད་སྙོམས་བྱིན་པར་སེམས་པ་ལྟ་སུ་ཞིག་ཡོད། ཅེས་ཁ་ཟེར་
བའི་སྐབས་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་གསོལ་བ་དང་། བཀའ་སྩལ་བ་དེ་ལྟར་བས་ན་རྗེས་སུ་གནང་སྟེ། དགེ་སློང་གིས་དབྱར་གནས་དམ་

བཅའ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས།

དགག་དབྱེའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ།

གསུམ་པ་དགག་དབྱེའི་སྒོ་ནས་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་
ལ། གཞིའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་། ཕྲན་ཚེགས་ལ་སོགས་པའི་
སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཡི་དམ་རན་པ་དགག་པ་

463

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དང་། དགག་དབྱེ་དངོས་སོ།།དང་པོ་ནི། མི་སྨྲ་བའི་ཡི་དམ་བཅའ་
བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བཤད་དོ།།གཉིས་པ་ནི་དབྱར་

གནས་པས་དགེ་འདུན་ལ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དོགས་པ་དག་གིས་དགག་དབྱེ་བྱའོ།།དབྱར་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མའི་ཉི་མ་ལའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཡུལ་གང་དག་ལ་
དགག་དབྱེ་བྱ་བ། རྟེན་གང་གིས་བྱ་བ། བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་ཚུལ་ཇི་
ལྟར་བྱ་བ། དངོས་པོ་གང་གི་བྱ་བ། གནས་གང་དུ་བྱ་བ། དུས་ནམ་

གྱི་ཚེ་བྱ་བ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་བྱ་བ། དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་བྱ་བ། དགག་དབྱེ་སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་བཅུའི་དགེ་འདུན་ལ་
བྱ་སྟེ། དབྱར་གནས་པའི་དགེ་འདུན་ལ་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་
དོགས་པ་དག་གིས་དགག་དབྱེ་བྱའོ།།ཞེས་དང་། བུ་ཊཱིཀ་ལས།

ཕྱོགས་བཅུའི་དགེ་འདུན་མཐའ་དག་ལའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་པོ་དེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་ལ་
དབྱར་གནས་ཁས་བླངས་པའི་དབྱར་མ་རལ་བ་མི་དགོས་ཏེ།
དབྱར་ཁས་མ་བླངས་པ་དང་། དབྱར་རལ་པའི་དགེ་ཚུལ་དགེ་སློང་
སུ་ཡིན་ཀྱང་དགག་དབྱེའི་ཉིན་གསོ་སྦྱོང་བྱ་བར་སྐབས་སུ་བབ་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཉིན་པར་དགག་དབྱེ་ལས་ལོགས་སུ་གསོ་སྦྱོང་
མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོས་པའི་

464

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་སློང་གི་མདུན་དུ་བྱ། བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་དེས་བསྐོས་པའི་

དགེ་སློང་གཞན་ཡོད་ན་དེའི་མདུན་དུ་བྱ། མེད་ན་ལས་གྲལ་དེ་ན་ཡོད་པའི་དགེ་སློང་གང་ཡང་རུང་བའི་མདུན་དུ་བྱའོ།།བཞི་པ་ལ་

སྤྱིར་བཏང་དང་། དམིགས་བསལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། རང་ལ་ལྟུང་བ་
མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་གྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད། གཉིས་པ་ལ། ཕམ་

པ་མ་གཏོགས་པ་གཞི་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་འཇོག་པ། གཞི་
འཇོག་ལ་གང་ཟག་མི་འཇོག་པ། གང་ཟག་འཇོག་ལ་གཞི་མི་འཇོག་
པའོ།།དེའི་དོན་ནི། གང་ཟག་འདི་མ་གཏོགས་པས་གླེང་། ལྟུང་བ་
འདི་མ་གཏོགས་པ་གླེང་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། ཕམ་པ་ནི་བཞག་ཏུ་མི་

རུང་སྟེ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ན་གནས་ནས་བསྐྲད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་ནི། གནས་གང་དུ་བྱ་བ་ཡོད་དེ། མཚམས་པོ་ཆེ་བཅད་པ་ཡིན་པ། གནས་ལ་བློ་མཐུན་བྱས་པ། གཙང་ཞིང་

ཡངས་པ་སོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ལ། དུས་ཀྱི་དགག་དབྱེ་དང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་དགག་དབྱེའོ།།དང་པོ་ནི། དབྱར་སྔ་མ་ཁས་
བླངས་པ་ཡིན་ན། སྟོན་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་དང་། ཕྱི་མ་ཁས་
བླངས་པ་ཡིན་ན། སྟོན་ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་དགག་དབྱེ་བྱ་
སྟེ་དབྱར་རྣམས་ཀྱི་ཐ་མའི་ཉི་མ་ལའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ལ།

དུས་ཀྱི་སྔ་རོལ་དུ་བྱ་བ་དང་། དུས་ཀྱི་ཕྱི་ནས་བྱ་བ་དང་གཉིས་

465

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལས། དང་པོ་ལ། དབྱར་གྱི་ནང་དུ་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བས་འགྲོ་དགོས་པ་བྱུང་ན་གསོ་སྦྱོང་གཉིས་སམ་གསུམ་ཐལ་ཏེ་ཉ་ཤི་གཅིག་དང་

བསྟུན་ནས་དགག་དབྱེ་བྱ། དེའི་ལོང་མེད་པར་ཐུག་ཐུབ་ཏུ་འགྲོ་དགོས་པ་བྱུང་ན་ནམ་སྐབས་སུ་བབ་པ་ན་ཚོགས་ཀྱི་དགག་དབྱེ་བྱ། སྔར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་སོང་བ་ན་གཞན་དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་དང་ཐུག་ན། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དགག་དབྱེ་བྱ། འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་འོང་བ་
ཐོས་པས་འཇིགས་པ་ན་གསོ་སྦྱོང་གཉིས་སམ་གསུམ་ཐལ་བ་ན་

འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་མ་སླེབ་བའི་སྔ་རོལ་དུ་དགག་དབྱེ་བྱ་བའོ།།དང་པོ་
ནི། དབྱར་གྱི་ནང་དུ་བྱ་བས་འགྲོ་དགོས་ན་དགག་དབྱེའོ།།ཞེས་པས་འཆད། གཉིས་པ་ནི། གནས་པར་མི་ནུས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་སྤྱོད་
ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགེ་སློང་ལ་ཚོགས་གྱི་དགག་དབྱེ་གོ་བར་
བྱའོ།།ཞེས་པས་འཆད། གསུམ་པ་ནི། བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་སོང་
བ་ལ་དེར་སྔར་དགག་དབྱེ་བྱེད་ན་དེ་དག་དང་ལྷན་ཅིག་བྱས་ནས་

དགག་དབྱེ་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པས་འཆད། བཞི་པ་ནི། གལ་

ཏེ་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་དག་གིས་དགེ་སློང་འཐབ་ཀྲོལ་བྱེད་པ་དག་འོང་བ་ཐོས་པར་གྱུར་ན། གལ་ཏེ་གསོ་སྦྱོང་གཉིས་སམ་གསུམ་

ཐལ་བར་གྱུར་ན་དགག་དབྱེ་བྱའོ།།ཞེས་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། གལ་

ཏེ་དུས་ཀྱི་དགག་དབྱེ་བྱེད་པའི་ཉིན་དགེ་སློང་འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་སླེབ་

466

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ན། དེའི་ཉིན་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ནས། འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་སོང་བའི་འོག་ཏུ་
ཉ་ཤི་གཅིག་དང་བསྟུན་ནས་དགག་དབྱེ་བྱ་སྟེ། དོང་བ་དག་ན་
དགག་དབྱེ་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། བདུན་པ་ལ། སྦྱོར་བ། དངོས་
གཞི། མཇུག་གི་ཆོ་གའོ།།དང་པོ་ནི། ཞག་བཅུའམ། ཟླ་བ་ཕྱེད་ནས་
དགག་དབྱེ་འབྱུང་བ་ན་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གྲོང་དུ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ཉིན་

ནས་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱན་ཅིང་བྱི་དོར་བྱ་བ་དང་། ཚེས་བཅུ་བཞིའི་

མཚན་ཐོག་ཐག་ཏུ་ཆོས་བཤད་ཉན་བྱ་བ་དང། ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཚེ་ལས་ཀྱི་མདུན་རོལ་ཚུན་ཆད་དུ་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་དུས་འདའ་བར་བྱ་བ་དང་། གསོ་སྦྱོང་གི་སྦྱོར་བ་ལས་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་སྟེང་
དུ་འདུས་པ་ན་ཕན་ཚུན་ཕྱག་ཟིང་པོ་བྱས་ནས་དབྱར་གྱི་ནང་དུ་དགེ་
འདུན་གྱི་ཐུགས་དང་འགལ་བ་བྱུང་བ་རྣམས་བཟོད་པ་མཛད་པར་ཞུ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ། དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་
པོ་བསྐོ་བ། བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་གི་མདུན་དུ་དགག་དབྱེ་བྱ་བ།
དགག་དབྱེའི་གོ་རིམས་སོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་ཁྱད་པར་གསུམ་
ལྡན་གྱིས་སྤྲོ་བ་དྲིས་ཏེ། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་
དགག་དབྱེའི་ཆོ་ག་ལ་མཁས་པའི་དགེ་སློང་ཆོས་བདུན་ལྡན་
གསུམ་མམ་གཉིས་སམ་གཅིག་ལ་སོགས་པ་བསྐོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ནི། ལྟུང་བའི་དགག་དབྱེ་ནི་བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་གི་

467

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མདུན་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྩྭ་བསྣོལ་ནས་བཟུང་སྟེ། སྔགས་ཚིག་ལན་
གསུམ་བཟླས་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རྫས་ཀྱི་དགག་དབྱེ་ནི།
རང་གི་རྫས་གང་ཡང་རུང་བ་ཐ་ན་ཁབ་དང་ཨ་རུ་ར་ཡན་ཆད་ཀྱིས་
བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། དང་པོར་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས། དེ་
ནས་དགེ་ཚུལ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ནས་དགེ་སློང་མ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ནས་དགེ་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དགག་དབྱེ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། སྔགས་ཚིག་ཀྱི་རྗེས་སུ་
ཐབས་ལེགས་བརྗོད་པ་དང་བསྔོ་བ་སྨོན་ལམ་སོགས་གསོ་སྦྱོང་ལས་བཤད་པ་བཞིན་བྱའོ།།བརྒྱད་པ་ནི།།ཆོས་རྣམ་པར་དག་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལྟུང་བའི་དགག་དབྱེ་གསུངས་པ་ནི། ལྟུང་བ་གླེང་
བའི་སྐབས་དབྱེ་སྟེ། ལྟུང་བ་གླེང་བ་ལས་སྤྱིར་ལྟུང་བ་ཡིན་མིན། བྱེ་
བྲག་ཏུ་ལྟུང་བ་གང་ཡིན་འབེལ་བའི་གཏམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་
པ་འབྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་རྣམ་པར་དག་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་གསོ་སྦྱོང་གསུངས་ལ་ཆོས་རྣམ་པར་དག་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་ནི་དགག་དབྱེ་གསུངས་པས་གལ་ཏེ་འདོད་ན་དགག་དབྱེ་
གྱིས་ཤིག་ཅེས་སོ།།ཞེས་གསུངས། དགག་དབྱེ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྙེད་པའི་སྒོ་ཕྱེ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་

468

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགག་དབྱེའི་ཉིན། དགེ་འདུན་ལ་བཀུར་སྟི་བྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་སྟེ། འགོག་པ་ལས་ལངས་མ་ཐག་པ་ལ་བཀུར་སྟི་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཕན་ཡོན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། དགུ་པ་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་

དགག་དབྱེ་ཞེས་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། དབྱར་གྱི་ནང་དུ་ལྟུང་བ་གླེང་བ་བཀགས་པ་ལས། ལྟུང་བ་གླེང་བའི་སྐབས་དབྱེ་བས་དགག་དབྱེ་
ཞེས་བཤད་དོ།།དམིགས་བསལ་ལ། ཡུལ་གྱི་དང་། དུས་ཀྱི་དང་།
རྟེན་གྱི་དང་། གནས་ཀྱི། ཆོ་གའི་དམིགས་བསལ་ལོ།།དང་པོ་ནི།
གཞི་འམ་གང་ཟག་འཇོག་པའི་དགག་དབྱེ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེའི་མཚན་
གཞི་ཡང་ཡོད་དེ།།བདག་ལ་བསླབ་པའི་གཞི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་མ་
གླེང་ཞིག གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་གྱིས་མ་གླེང་ཞིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཚེས་བཅོ་ལྔ་རྫོགས་
ནས་མར་ངོའི་ཚེས་གཅིག་གི་སྐྱ་རེངས་ཤར་ནས་དགག་དབྱེ་བྱ་
རུང་བ་དང་། དུས་ཀྱི་སྔ་རོལ་དུ་དགེ་སློང་འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་འོང་བ་ནས་གསོ་སྦྱོང་གཉིས་སམ་གསུམ་ཐལ་ནས་དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་
དང་། དེ་ཡང་མ་གྲུབ་ན་དགག་དབྱེའི་དུས་སུ་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ནས་
འཐབ་ཀྲོལ་ཅན་གནས་གཞན་དུ་སོང་བའི་འོག་ཏུ་དགག་དབྱེ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གསུམ་པ་དགེ་ཚུལ་སློང་གི་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མ་
སྐྱེས་པ་བདག་ཉིད་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་སྡོམ་ལྡན་དུ་ཤེས་པས་

469

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཀྱང་དགག་དབྱེ་བྱ་རུང་བ་ལྟ་བུའོ།།བཞི་པ་ནི། མཚམས་མ་བཅད་
པ་སོགས་སུ་ཡང་བྱ་རུང་བའོ།།ལྔ་པ་ནི། སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་
བརྗོད་པ་མ་བྱུང་ན་གཉིས་སམ་ལན་ཅིག་བརྗོད་པའམ་ཡོངས་དག་
འབུལ་བ་དང་དགག་དབྱེ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དེ་མ་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། མི་སྨྲ་བའི་ཡི་

དམ་བཅའ་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། མདོ་གཉིས་ཀྱི་
ངག་དོན། དགོས་མེད་དུ་ཅི་ཡང་མི་སྨྲ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་གནས་
བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་འདྲའི་བརྟུལ་ཞུགས་བསྟེན་ནས་སྡིག་པ་དག་པ་དང་གྲོལ་བ་ཐོབ་
དུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསམས་ན་དགེ་འདུན་དབྱེན་དུ་
གཏོགས་པའི་ཉེས་པ་སྦོམ་པོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དབྱར་གནས་པས་དགེ་འདུན་ལ་མཐོང་བ་དང་། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། རབ་བྱུང་སྡེ་
ལྔས་དགག་དབྱེ་བྱ་བར་གནང་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གནང་བ་དང་བཅས་པ་

བདེ་བར་གནས་པའི་རྐྱེན་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་བསྲུང་ཚུལ་ལ། གོས་
བསྟེན་པ་དང་། སྨན་བསྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་སྲ་བརྐྱང་དང་།
གོས་ཀྱི་གཞི་དང་། ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་དང་གསུམ་ལས།

470

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྲ་བརྐྱང་གི་གཞི་བསྟན་པ།

དང་པོར་སྲ་བརྐྱང་གི་གཞི་འཆད། དེ་ཡང་དབྱར་ཁས་བླངས་པ་དང་དགག་དབྱེ་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་སྲ་བརྐྱང་གདིང་བའི་

ཚུལ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་གདིང་བ་ནི་དབྱར་དགག་གཉིས་

ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བའི་དོན་གྱིས་རིམ་པ་ཡོད་པས་སོ།།དེའི་དབང་

དུ་མཛད་ནས་མདོར་སྲ་བརྐྱང་གདིང་བར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་གྱི་
དོན་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྲ་བརྐྱང་
གདིང་བའི་ཕན་ཡོན་མཐོང་ནས་དགེ་འདུན་རྣམས་དབྱར་ཁས་ལེན་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་བ་དང་། འཆང་འབྲལ་འཇོག་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བ་
མི་འབྱུང་བས་དགེ་སློང་རྣམས་བདེ་བ་ལ་གནས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་
བཏིང་ལ་རྙེད་པ་མང་པོ་འོང་བས་སྦྱིན་བདག་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་ཅིང་། བསྡུས་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྲ་
བརྐྱང་གི་སྒྲ་བཤད་པ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་བྱ་བ། དངོས་པོ་གང་གིས་བྱ་བ། གནས་གང་དུ་བྱ་བ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བྱ་བ། ཡུན་ཇི་ཙམ་དུ་བྱ་བ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་བྱ་བ། སྲ་བརྐྱང་བཏིང་བའི་ཚུལ།

471

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བརྐྱང་ནས་དབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ།
གཞན་གྱིས་ལོངས་མ་སྤྱད་པའི་གསར་པ་ཡིན་པས་སྲ་བ་དང་།

གཟེབ་ཀྱི་སྤྲོག་མར་བརྐྱང་བས་ན་དེ་སྐད་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་ན་གཏན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན། བཏགས་བའི་དགོས་པ། དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། གཏན་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྨན་བྱ་རོག་རྐང་བཞིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་དགོས་
པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོག་གཞི་གཏན་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་གོས་བཏིངས་

པས་ཁ་དོག་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་འདིང་བ་པོ་རྣམས་
བློ་གཅིག་ཏུ་སྡུད་པ་དང་། གཏན་པའི་སྟེང་དུ་སྣམ་ཕྲན་དང་གླེགས་
བུ་དུ་མ་གནས་པ་ལྟར་འདི་ལ་གདིང་བ་པོ་དུ་མའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་གནས་པས་རོ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང། གཏན་པའི་སྟེང་
ཆོས་གོས་མི་འཁུམས་པ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་གདིང་བ་པོ་བག་ཡངས་
སུ་བྱེད་པ་དང་། གཏན་པས་ཆོས་གོས་ལ་ཁྱབ་པ་ལྟར་འདིས་ཀྱང་

གདིང་བ་པོ་མཐའ་དག་རྙེད་པ་འདྲ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དངོས་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། འོག་གཞིར་གྱུར་པའི་

སྤང་ལེབ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གང་ཟག་གང་གིས་

བཏིང་བ་ཡོད་དེ། མདོར། དབྱར་གནས་པར་ཁས་མ་བླངས་པ་དང་།

472

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དབྱར་རལ་བ་དང་། དབྱར་ཕྱི་མར་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་དབྱར་གནས་གཞན་དུ་གནས་པར་ཁས་བླངས་པ་དག་ལ་དེ་མི་འབྱུང་ངོ་།།ས་གཞན་ན་གནས་པ་དག་ལ་ཡང་ངོ་།།དེ་དག་ཉིད་ཐོབ་
པ་ཡིན་ན་མི་འབྱུང་ངོ་།།ཞེས་བྱུང་བ་ལས་ན། སྤྱིར་དབྱར་ཁས་
བླངས་པ་ཁྱད་པར་སྔ་མ་ཁས་བླངས་པ། དབྱར་མ་རལ་བ་གནས་གཞན་དུ་ཁས་མ་བླངས་པ། ས་གཞན་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་པ། དེ་
ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་དགོས་པར་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་སྟེང་དུ་བསྙེན་
པར་རྫོགས་པར་བྱས་པ་གནས་ནས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པ། བྱེ་བ་ན་
ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་སོང་བ་ཡང་དགོས་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ལུས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་ཆོ་གའི་རྟེན་མ་ཡིན་པར་ལུས་ཐ་
མལ་དུ་གནས་པ་ཡིན་པ་ཡང་དགོས་སོ།།བཏང་བ་མ་བྱུང་ཡང་རྙེད་
པ་ལ་དབང་བ་ཡོད་དེ། མདོར་ཐ་མ་མ་གཏོགས་པ་དག་དང་ས་གཞན་ན་གནས་པ་དག་དང་དགེ་ཚུལ་ནི་རྙེད་པ་དབང་ངོ་།།ཅེས་
འབྱུང་བས་ན་ཐ་མ་དབྱར་གནས་པ་གཞན་དུ་ཁས་བླངས་པ་མ་གཏོགས་དབྱར་ཁས་བླངས་པ་སོགས་དང་པོ་གསུམ་དག་དང་། ས་གཞན་ན་གནས་པ་དང་། དགེ་ཚུལ་རྙེད་པ་ལ་དབང་བར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་གྱི་དབྱར་ཁས་བླངས་ནས་སྲ་བརྐྱང་གདིང་ཁར་བསྙེན་པར་རྫོགས་ན་བཏིང་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཞུ་བ་

473

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལས། དགེ་ཚུལ་དབྱར་ཚུལ་དུ་ཞུགས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་ཏེ་ཟླ་བ་གསུམ་འདས་པས་གཏན་པ་བཏིང་ན་གཏན་པ་བཏིང་ཞེས་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཤར་ནུབ་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་དབྱར་སོ་སོར་ཁས་བླངས་ནས་སྲ་བརྐྱང་འདིང་ཁར་
གཉིས་ག་མཚམས་པོ་ཆེ་གཅིག་གིས་བསྐོར་ནས་གདིང་ན་གང་
རུང་གཅིག་ཏུ་བཏིང་བས་ཆོག་སྟེ། དེ་ནི་བཏིང་བའི་ཚེ་དེ་ན་གནས་
པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།ཞེས་པའི་མདོ་ལས་སོ།།ཁ་ཅིག དབྱར་ཕྱི་མ་
ཁས་མ་བླངས་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡང་། དབྱར་སྔ་མའི་སྲ་
བརྐྱང་གདིང་བ་པོར་མི་རུང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། ཕྱི་མ་ཁས་
བླངས་པ་ཉིད་ཕྱི་མ་དེའི་གདིང་བ་པོར་རུང་སྟེ་མགོ་ཟླ་བའི་མར་ངོའི་
ཚེས་གཅིག་ལ་སྲ་བརྐྱང་བཏིང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཏེ་
བརྟག་གོ གསུམ་པ་དངོས་པོ་གང་བཏིང་བ་ལ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་
ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། རྒྱུའི་ཁྱད་པར། ངོ་བོའི་ཁྱད་པར། གྲངས་
ཀྱི་ཁྱད་པར། བདག་པོའི་ཁྱད་པར་དང་བཞི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་
པོ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཏེ། དབྱར་གྱི་རྒྱུ་ལས་
བྱུང་བ། བཏིང་བའི་ཉི་མ་ཡན་ཆད་དུ་གྲུབ་པ་ཆོས་གོས་གསུམ་གྱི་
ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་གསུམ་དགོས་པའི་ཕྱིར།།འདི་འཆད་པ་ལ་

མདོར། དངོས་གཞིའི་དུས་ཀྱི་དགག་དབྱེའི་མཐར་དབྱར་གྱི་རྒྱུ་

474

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས་བྱུང་བ་གདིང་བའི་ཉི་མའི་མཐར་གྲུབ་པ་གོས་ཀྱི་རྙེད་པར་
བགྲངས་པའི་ཆོས་གོས་གསུམ་མོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ངོ་
བོའི་ཁྱད་པར་ལ། རུང་བ་དང་། ཚད་དང་ལྡན་པ་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ལ་རྒྱུ་རུང་བ། དབྱིབས་རུང་བ། ཁ་དོག་རུང་བ། གནས་སྐབས་རུང་བ་རྣམས་དགོས། གཉིས་པ་ཆོས་གོས་གསུམ་གྱི་ཆེ་ཚད་དམ། དེ་བས་ལྷག་པ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། བཤད་བརྡབ་མ་བྱས་པ་དང་། ཡར་ཡོར་མ་གྱུར་པ་དང་། མ་དམུགས་པ་དང་མ་ཟེགས་པའོ། ཁ་བསྒྱུར་བའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སོ། གཉིས་པ་ནི་ལྔ་བའོ།།ལྷག་པ་ཡོད་
དོ།།ཞེས་པ་ལས་སོ།།གསུམ་པ་གྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། ཆོས་གོས་གསུམ་ཕྲུགས་གཅིག་གམ། དུ་མ་ཡང་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་།
སྣམ་སྦྱར་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང་གདིང་བ་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ།
དེ་མི་འབྱུང་དེ། སྣམ་སྦྱར་དུ་མ་ལ་བྱིན་རླབས་དུ་མ་མི་ཆགས་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་རེ་རེ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱིར་བཏང་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་། འདི་བག་ཡངས་ཀྱི་གོས་ཡིན་

པས། སྣམ་སྦྱར་ལྟ་བུ་རེ་རེ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱིན་རླབས་རེ་རེ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན། སྐབས་འདིར་ཆོས་གོས་གསུམ་ཕྲུགས་གཅིག་ལ་

དགེ་སློང་མང་པོའི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ཆགས་པ་བཞིན་ནོ།།བཞི་བ་བདག་པོའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དགེ་འདུན་གྱིའོ་ཞེས་

475

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པའི་མདོ་འབྱུང་བ་ལས། དགེ་འདུན་སྤྱིས་དབང་བ་ཅིག་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་རེ་རེ་བའི་ཡིན་ན་བཏིང་དུ་མི་རུང་བར་ལུང་གཞི་ལས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གནས་གང་དུ་བཏིང་བ་ཡོད་དེ།
མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་བློ་མཐུན་པར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་མདོ་འབྱུང་བ་ལས་ན། གང་དུ་དབྱར་གནས་པའི་མཚམས་ནང་དེར་གདིང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བཏིང་བ་ཡོད་དེ། ཚེས་བཅུ་དྲུག་ལའོ།།སྟོན་ཟླ་འབྲིང་པོའི་འོ་ཞེས་པའི་མདོ་འབྱུང་བ་ལས་ན། སྟོན་
ཟླ་ཐ་ཆུང་གི་མར་ངོའི་ཚེས་གཅིག་ལ་བཏིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་
ཅིག དུས་དེ་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ། དབྱར་ཕྱི་མ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་ན།
དགུན་ཟླ་ར་བའི་མར་ངོའི་ཚེས་གཅིག་ལ་བཏིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཞེས་གསུངས། ཚེས་བཅུ་དྲུག་ཅེས་འབྱུང་བ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་འགྱུར་སྐྱོན་ནོ།།དྲུག་པ་ཡུན་ཇི་སྲིད་དུ་གདིང་བ་ཡོད་དེ། དེའི་དུས་
ནི་དཔྱིད་ཟླ་ར་བའི་ཉའོ་ཞེས་པའི་མདོ་དང་། ཞུ་བར་ཇི་སྲིད་གཏན་
པ་གདིང་བར་བགྱི། ཟླ་བ་ཡང་ལྔར་རོ།།ཞེས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར། བདུན་པ་ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་གདིང་བ་ཡོད་དེ། སྦྱོར་བ་དངོས་
གཞི་མཇུག་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གདིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་
ཡོད་དེ། གང་ཟག་སོ་སོའི་སྦྱོར་ཆོག དགེ་འདུན་ཚོགས་པའི་སྦྱོར་
ཆོག་དང་། གདིང་བར་བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་གི་སྦྱོར་ཆོག་དང་

476

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། མདོར། དེ་ནི་ཆོས་གོས་གཞན་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་དག་ཕྱུང་ནས་སོ།།ཅེས་འབྱུང་བ་ལས། དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་རང་
རང་གི་ཆོས་གོས་བྱིན་རླབས་དབྱུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཞག་མ་ལོན་པར་ཚོགས་པས་མོས་པར་
བྱ་བ་དང་། མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་བློ་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་། གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྲ་བརྐྱང་གདིང་བ་བོ་བསྐོ་བ་དང་། གསོལ་བ་
འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་དེ་ལ་གཏད་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དེ་བཞི་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཞག་མ་ལོན་པར་ཚོགས་པས་མོས་པར་བྱའོ།།མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་བློ་མཐུན་པར་བྱའོ།།གདིང་བ་ཡང་ངོ་།།གང་ལ་དེ་འབྱུང་བའོ།།དེ་ལ་གཏང་བར་
བྱའོ།།གསོལ་བར་བྱས་ཏེའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
དོན་ཡང་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། དབྱར་ནང་དུ་སྲ་བརྐྱང་གི་རྙེད་པ་གྲུབ་
པ་ནི། འདི་ལས་སྲ་བརྐྱང་བཏིང་ངོ་སྙམ་དུ་དགེ་འདུན་གྱིས་མོས་
ཤིང་། དགེ་སློང་གཅིག་གིས་ཆོས་གོས་འདི་དབྱར་གནས་པའི་དགེ་
འདུན་གྱི་རྙེད་པར་གྲུབ་པ་ལགས་ཏེ། གལ་ཏེ་དགེ་འདུན་གྱིས་བཞེད་ན་ཆོས་གོས་འདི་དགེ་འདུན་གྱི་སྲ་བརྐྱང་དུ་གདིང་བར་

འགྱུར་རོ།།ཞེས་སེམས་སྐྱེད་ཅིང་ངག་ཏུ་ཡང་ལན་ཅིག་བརྗོད་པར་

477

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བྱ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གདིང་བར་བསྐོས་པའི་

དགེ་སློང་གི་སྦྱོར་ཆོག་ཡོད་དེ། ལས་གསུམ་གྲུབ་པ། མོས་པ་
གསུམ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་བརྗོད་པ། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་སྐབས་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞི་མདོ་ལས་
གསུངས་ཚུལ་ཡོད་དེ། བཀྲུ་བ་དང་དྲུབ་པ་དང་ཁ་བསྒྱུར་བ་དག་ལ་དེས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་པའི་དང་པོ། གདིང་བར་འགྱུར་
རོ།།གདིང་ངོ་བཏིང་ངོ་།།སྙམ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།ཞེས་
པས་གཉིས་པ་དང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དག་བདག་སང་སྲ་བརྐྱང་གདིང་

བར་འགྱུར་གྱིས། ཁྱེད་ཅག་གིས་རང་རང་གི་ཆོས་གོས་རྣམས་
དབྱུང་བར་བྱའོ།།ཞེས་ཚོགས་ལ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་པས་གསུམ་པ་དང་། འདུ་བའི་སྐབས་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་
པས་བཞི་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དངོས་གཞི་ཡོད་དེ། སྲ་
བརྐྱང་འདིང་བར་བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་དེས་གཟེབ་ཀྱི་སྤྲོག་མའི་

ནང་དུ་ཆོས་གོས་གསུམ་བརྐྱང་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར།
ལན་གསུམ་བཟླས་པས་སོ།།གདིང་ངོ་ཞེས་སོ། ཞེས་དགེ་འདུན་
ཐམས་ཅད་ལ་གདིང་ངོ་ཞེས་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་ཟླ་བ་ཡིན་

ནོ།། གསུམ་པ་མཇུག་ཆོག་ཡོད་དེ། མདོར། དགེ་སློང་རེ་རེའི་

478

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མདུན་དུ་འདུག་སྟེ་བཏིང་ངོ་།།ཞེས་གོ་བར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལས། བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་གིས་སྲ་བརྐྱང་དགེ་སློང་རེ་རེའི་མདུན་
དུ་བཞག་ནས་བཏིང་ངོ་།།ཞེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དགེ་སློང་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་དེ། མདོར། གཞན་གྱིས་ནི་ལེགས་པར་བཏིང་ངོ་། ཤིན་ཏུ་བཏིང་

ངོ་།། འདི་ལ་རྙེད་པ་དང་ཕན་ཡོན་གང་ཡོད་པ་དེ་བདག་གི་ཡང་
ཡིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཕན་ཡོན་ནི་འཆང་འབྲལ་འཇོག་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་བ་
བཞིན། ཡང་ཡང་ཟ་བ་དང་འདུས་པ་སོགས་མི་འབྱུང་རྙེད་པ་ཐོབ་པ་
སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་བརྐྱང་བའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། གང་གིས་བརྐྱང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བསྐོས་བའི་དེས་བརྐྱང་བར་བྱ་
ཞིང་། དེ་ཉིད་གལ་ཏེ་ཤི་བའམ་བབས་པར་གྱུར་ན་ས་བརྐྱང་སྦེད་པ་
པོའི་དགེ་སློང་གཅིག་བསྐོས་ནས་དེས་སྲ་བརྐྱང་གང་དུ་བརྐྱང་བའི་

དབང་དུ་བྱས་ན་བཏིང་བའི་གནས་དེ་ཉིད་དུ་བརྐྱང་། ཡུན་ཇི་ཙམ་

བརྐྱང་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཟླ་བ་ལྔར་བརྐྱང་། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བརྐྱང་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། མདོར་དུས་དུས་སུ་བསང་བར་བྱ། བསྲང་བར་བྱའོ།།སྤྲུག་པར་བྱའོ།།ཁྱིམ་དུ་བ་ཅན་དང་། རྡུལ་ཅན་དུ་བཞག་
པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱའོ།།དགུ་པ་བརྐྱང་ནས་

479

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་དབྱེ་བ། ངོ་བོ། གང་དབྱུང་བའི་དངོས་པོ། ཆོ་ག་
ཇི་ལྟ་བུས། གནས་གང་དུ། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར། དུས་གང་གི་ཚེ།
གང་ཟག་གང་གིས་དབྱུང་ཚུལ་དང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་མདོར།
དབྱུང་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་འཇུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་བཅོས་
མའོ།།ཞེས་བྱུང་བ་ལས་དབྱུང་བའི་བློ་སྔོན་དུ་མེད་པར་བྱིན་
རླབས་རང་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་དབྱུང་བ་དང་། དབྱུང་བའི་བློས་བཅོས་
པ་བཅོས་མ་ལས་ཀྱི་དབྱུང་བ་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་འཇུག་བྲལ་གྱི་དབྱུང་བ་དང་གང་ཟག་སྒོས་ཀྱི་རང་འཇུག་བྲལ་གྱི་དབྱུང་བ་དང་གཉིས་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལ་བདུན་ཡོད་དེ། སྲ་བརྐྱང་མཚམས་གཞན་དུ་ཁྱེར་བ་དང་། སྲུང་བ་པོའི་དགེ་སློང་མེད་པར་མཚམས་ནང་དུ་སྐྱ་རེངས་ཤར་བ་དང་། བཏིང་ནས་ཟླ་བ་ལྔ་ལྷག་པ་དང་། དུས་མ་ཡིན་

པར་ཤེས་ནས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པ་དང་། སྲ་བརྐྱང་མེས་འཚིག་པ་ལྟ་བུ་དངོས་པོ་ཞིང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། བཏིང་བར་གཏོགས་
པའི་དགེ་འདུན་རྣམས་ཤི་བ་འམ་བབས་པ་ལྟ་བུ་རྟེན་ཞིང་མ་ཡིན་

པར་གྱུར་པ་དང་། དགེ་འདུན་ཐམས་ཅད་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཆད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་མདོ་ལས་བསྟན་ཚུལ་ནི། སྲ་བརྐྱང་གིས་མཚམས་གཞན་དུ་ཕྱིན་པ་དང་།

480

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་སོགས་གསུངས། གཉིས་པ་གང་ཟག་སོ་སོའི་རང་འཇུག་བྲལ་

གྱི་དབྱུང་བ་ལ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། མ་མ་སུམ་ཅུས་རང་འཇུག་བྲལ་གྱི་དབྱུང་བ་དང་། གང་ཟག་སོ་སོ་ཞིང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་སྒོ་
ནས་དབྱུང་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

མ་མ་སུམ་ཅུ་ངོས་གཟུང་བ།

མ་མ་སུམ་ཅུ་ཡོད་དེ། མཚམས་ལ་རེ་བ་མེད་པའི་མ་མ་

བརྒྱད། མཚམས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་མ་མ་བརྒྱད། མཚམས་ལ་
རེ་བ་ཡོད་པའི་མ་མ་བརྒྱད། རྙེད་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་མ་མ་

དྲུག་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་སྦྱོར་བས་འགྲོ་
བའི་མ་མ་བཞི་དང་། ངེས་པར་འབྱིན་པའི་མ་མ་བཞི་རྣམས་སུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། འབྲེལ་མེད་གཅིག་དང་འབྲེལ་བཅས་
གསུམ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྦྱོར་བས་འགྲོ་བའི་མ་མ་འབྲེལ་
མེད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གིས་མཚམས་ནང་དུ་བདག་
ཟླ་བ་ལྔར་མཚམས་ནང་འདིར་མི་ཟློག་ཅིང་། རྙེད་པ་བྱུང་ན་ཡང་མི་

བླང་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཡུལ་གཞན་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚེ་མཚམས་ལས་འདས་མ་ཐག་དེའི་ཆོས་གོས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་རང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་

481

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འབྲེལ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་
མཚན་ཡོད་དེ། སྲ་བརྐྱང་གི་རྙེད་པ་བླང་བའི་བསམ་པ་མེད་པས་དེ་
ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་གསུམ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་གིས་བདག་

ཟླ་བ་ལྔ་ཚུན་ཆད་དུ་མཚམས་ནང་དུ་མི་ལྡོག་ཅིང་རྙེད་པ་བྱུང་ན།
བླང་སྙམ་དུ་བསམ་ནས་ཡུལ་གཞན་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚེ་རྙེད་པའི་སྐལ་
བ་ལག་ཏུ་ཐོབ་པ། རྙེད་པ་མེས་འཚིག་པ་སོགས་ཐོས་པ། རྙེད་པ་ལ་རེ་བའི་བསམ་པ་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཚེ་ཆོས་གོས་བྱིན་རླབས་རང་ཞིག་
ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཉིས་པ་ངེས་པར་འབྱིན་པའི་དེ་བཞི་ཡོད་
དེ། སྔར་བཞིན་འབྲེལ་མེད་གཅིག་དང་། འབྲེལ་བཅས་གསུམ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་སོང་སྟེ་དེར་སླེབས་པ་ན་བདག་ཟླ་བ་ལྔའི་ནང་དུ་མི་འོང་། རྙེད་པ་ཡང་མི་

བླང་སྙམ་པའི་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་དེ་རང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྔར་བཞིན་སོང་ནས་རྙེད་པ་བླངས།
མཚམས་ནང་དུ་ལྡོག་གམ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་རྙེད་པ་ལག་ཏུ་
ཐོབ་པ་སོགས་གསུམ་བྱུང་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

མཚམས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་དེ་བརྒྱད་ནི། ཡིད་གཉིས་ནི་ངེས་

པས་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ།།ཞེས་གསུངས་པས། མཚམས་
ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་གཏོགས་མཚམས་ལ་རེ་བ་མེད་

482

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་ཡང་བསམ་པ་སྐྱེས་པའི་སྦྱོར་བས་
འགྲོ་བ་དང་། ཕྱིར་སྐྱེས་པ་ངེས་པར་བྱེད་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེད་
དགོས་ཏེ་རེ་རེ་ལ་འབྲེལ་མེད་རེ་དང་། འབྲེལ་བཅས་གསུམ་གསུམ་སྔར་བཞིན་ནོ།།གསུམ་པ་མཚམས་ལ་རེ་བ་ཡོད་པའི་དེ་བརྒྱད་ནི་ཡོད་དེ། དེ་ལ་འབྲེལ་མེད་གཉིས་དང་འབྲེལ་བཅས་དྲུག་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། མཚམས་ལ་རེ་བ་ཡོད་ཅིང་རྙེད་པ་ལ་རེ་བ་
མེད་པས་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྲ་བརྐྱང་ཕྱུང་བའི་གཏམ་ཐོས་པ་
དང་། ནང་དུ་ཐོས་པ་གཉིས་ཀྱི་དེའི་ཆོས་གོས་བྱིན་རླབས་རང་ཞིག་
ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་མེད་ནའོ།།ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་དྲུག་ཡོད་དེ། མཚམས་དང་རྙེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རེ་
བ་ཡོད་པས་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་རྙེད་པའི་སྐལ་པ་ལག་ཏུ་ཐོབ་པ་
སོགས་གསུམ་དང་། མཚམས་ཀྱི་ནང་དུ་དེ་གསུམ་བྱུང་བས་ན་དེར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡོད་ན་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་ཆད་ནའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚམས་དང་རྙེད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་རེ་བ་ཡོད།
ཡུལ་གཞན་དུ་སོང་བ་དགེ་འདུན་གྱིས་དབུས་སུ་སྔར་བྱིན་རླབས་ཕྱུང་བ་མ་ཐོས་ཀྱི་བར་དུ་བྱིན་རླབས་མི་འཇིག་ཅིང་། ཕན་ཡོན་
རྗེས་སུ་འཇུག་སྟེ། དེར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དང་ལྡན་པ་ལ་ནི་མ་ཐོས་

ཀྱི་བར་དུ་ཕན་ཡོན་རྗེས་སུ་འཇོག་གོ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

483

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
བཞི་བ་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། དང་པོ་འགྲོ་བའི་ཚེ་མཚམས་དང་རྙེད་པ་
གཉིས་ཀ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བས་མཚམས་ལས་འདས་པ་དང་། དང་
པོ་དེ་མེད་ཀྱང་མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བ་གཉིས་པོ་

དེ་སྐྱེས་པ་དང་། དང་པོ་འགྲོ་བའི་ཚེ་མཚམས་ལ་རེ་བ་མེད་ཅིང་

རྙེད་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བས་མཚམས་ལས་འདས་པ་དང་།
མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཡིད་གཉིས་སྐྱེས་པ་གཉིས་ཏེ་དྲུག་གི་ཆོས་
གོས་བྱིན་རླབས་རང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གང་ཟག་

སོ་སོ་ཞིང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ནི། ཤི་བའམ་བབས་པ་ན་རྟེན་ཞིང་
མ་ཡིན་པར་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྲ་བརྐྱང་བཏིང་
བ་ཡང་ཡིན་སྲ་བརྐྱང་འབྱིན་པའི་ལས་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྲ་བརྐྱང་ལ་བསམ་པས་གནས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡང་ཡིན་བའི་གཞི་མཐུན་པར་
དམིགས་པ་དེ། རང་འཇུག་བྲལ་གྱི་དབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད། སྲ་
བརྐྱང་བཏིང་བ་ཡང་ཡིན། སྲ་བརྐྱང་འབྱིན་པའི་ལས་ལ་ལྟོས་པའི་

སྒོ་ནས་སྲ་བརྐྱང་ལ་བསམ་པས་གནས་དང་བྲལ་བ་ཡང་ཡིན་པའི་

གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ་དེ། བཅོས་མས་དབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད།
གསུམ་པ་ནི། དངོས་པོ་གང་དབྱུང་ན་བཏིང་ལ་མ་ཞིག་པའི་སྲ་
བརྐྱང་དེ་དབྱུང་ངོ་།།བཞི་པ་ནི། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་ན་གསོལ་གཞིའི་

ལས་ཀྱིས་སོ།།ལྔ་བ་ནི། གནས་གང་དུ་ན། སྲ་བརྐྱང་བཏིང་བའི་

484

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མཚམས་ནང་དེ་ཉིད་དུ་དབྱུང་སྟེ། མཚམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་ཁྱེར་ན་
རང་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་
དབྱུང་ན་བགས་ཡངས་སུ་ཡུན་རིང་དགག་པ་དང་སྟོན་པའི་བཅས་

པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དུའོ།།བདུན་པ་ནི། དུས་ནམ་ཀྱི་ཚེ་དབྱུང་
ན། དུས་ཀྱི་སྔ་རོལ་དུ་དབྱུང་བ་དང་། དུས་སུ་དབྱུང་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། ཆོམ་རྐུན་ལ་སོགས་པས་བཅོམ་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་ན། ཟླ་བ་ལྔ་མ་ལོན་པའི་ནང་དུ་ཉ་ཤི་གཅིག་དང་བསྟུན་ནས་དབྱུང་ངོ་།།
གཉིས་པ་ནི། དཔྱིད་ཟླ་ར་བའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་དབྱུང་སྟེ། དེའི་དུས་
ནི་དཔྱིད་ཟླ་ར་བའི་ཉའོ།།ཞེས་གསུངས། དབྱར་ཕྱི་མ་ལས་འདས་
པའི་རྗེས་སུ་བཏིང་ན། དཔྱིད་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་དཔྱིད་
དོ།།དབྱུང་བ་འདི་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པའི་མོད་ལ་དབྱུང་བར་བྱ་སྟེ།
མོད་ལའོ།།ཞེས་གསུངས། བརྒྱད་པ་ནི། གང་ཟག་གང་གིས་ན།

དགེ་འདུན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱིས་སོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། གདིང་བ། བརྐྱང་བ། དབྱུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། སྲ་བརྐྱང་གདིང་བར་

བྱའོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། གདིང་བ་དབྱུང་རུང་གི་དགེ་འདུན་
ནོ།།ཆོས་གོས་སྲ་བ་བརྐྱང་བར་གནང་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
པའི་དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི་དུས་དུས་སུ་བསང་

བར་བྱ། ཞེས་སོགས་མདོ་གསུམ་གྱིས་སོ། ངག་དོན་ནི། སྲ་བརྐྱང་

485

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གདིང་བའི་ཚུལ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རླུང་ལ་བསང་བ་དང་ཉི་མ་ལ་

བསྲང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྐྱང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ལ། དབྱུང་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་འཇུག་པ་དང་བྲལ་བ་དང་
བཅོས་མའོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། སྲ་བརྐྱང་དབྱུང་བ་བཞག་ཏུ་

ཡོད་དེ། རང་འཇུག་བྲལ་གྱི་དབྱུང་བ་དང་བཅོས་མ་དབྱུང་བ་གཉིས་

ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དགག་དབྱེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་གདིང་

ངོ་།། ཞེས་ཏེ། ཤོལ་འདོན་པ་རྒྱལ་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྟོན་
ཟླ་འབྲིང་པོ་གཉིས་བྱུང་ན་སྲ་བརྐྱང་དེ་གང་ལ་གདིང་ཞེ་ན་ཤོལ་གྱི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་མི་གདིངས་ཀྱི་དབྱར་ཟླ་བ་གསུམ་ཁས་
བླངས་པའི་མཐར་དགག་དབྱེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དེའི་ཕྱི་དེའི་ཉིན་སྟོན་
ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་ལ་གདིང་བར་བྱ་ཡི། དེ་ལས་གཞན་སྔ་
ཕྱི་གང་ལ་ཡང་གདིང་བར་མི་བྱ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་ནས་
སྟོན་ཟླ་འབྲིང་པོའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་མ་ཡིན་པའི་དུས་གཞན་ལ་སྲ་
བརྐྱང་གདིང་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། དེའི་ཚེ་སྲ་བརྐྱང་གདིང་
བའི་ཡུན་ཟླ་བ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དམིགས་བསལ་ལོ།།

486

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་འབྲེལ་བའི་གོས་ཀྱི་གཞི།

གཉིས་པ་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་འབྲེལ་བ་གོས་ཀྱི་གཞི་ལ།

སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། དད་རྫས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ། གོས་ཀྱི་སྤྱི་དོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་
བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། བདག་པོའི་ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་པ། བྱིན་པ་ལེན་པའི་ཚུལ་གྱིས། རྗེས་སུ་གནང་བའི་ཚུལ་གྱིས། ལྕགས་གོང་
དམར་འབར་བའི་ཚུལ་གྱིས། བུ་ལོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་ལོངས་སྤྱོད་
པའོ།།དང་པོ་ནི། མི་སློབ་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སློབ་
པ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཚུལ་
ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་པ་བསྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པ་ལ་བརྩོན་པ་རྣམས་ལྟ་བུ་སྟེ། མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ལས། མི་སློབ་པས་
ནི་བདག་པོར་བཤད།།སློབ་པ་བྱིན་ལེན་སྤྱོད་པའོ།།བསམ་གཏན་འདོན་དང་ལྡན་པ་ནི།།རྗེས་སུ་གནང་བ་དཀའ་ཐུབ་ཅན།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་

བ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྣམ་འབྱེད་ལས། ལྕགས་གོང་མེ་ལྕེ་འབར་བ་དག །ཟོས་

487

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

པར་གྱུར་པ་མཆོག་ཡིན་གྱི།།ཚུལ་འཆལ་ཡང་དག་མི་སྡོམ་
པས།།ཡུལ་འཁོར་བསོད་སྙོམས་ཟ་མ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། མེ་
ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ལས། ལྕགས་གོང་འབར་བར་གྱུར་པ་དག །ཟོས་པར་གྱུར་པ་མཆོག་ཡིན་གྱི།།ཚུལ་འཆལ་ཡང་དག་མི་སྡོམ་
པས།།ཡུལ་འཁོར་བསོད་སྙོམས་སྤྱོད་མ་ཡིན།།ཞེས་གསུངས། ལྔ་
པ་ནི། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་ལྡན་ཡང་
ཐོས་བསམ་ལ་མི་བརྩོན་པའི་ལེ་ལོ་ཅན་ལྟ་བུ་དེ། ལེ་ལོ་ཅན་ལ་ནི་
བླངས་པ་དང་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་བུ་ལོན་དུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས། རབ་བྱུང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་གང་ལ་སྤྱོད་ཀྱང་སྲེད་ཞེན་
མི་སྐྱེ་བ་རྣམས། དངོས་པོ་ལ་ཅི་དགར་ལོངས་སྤྱོད་པ་གནང་སྟེ། དེ་ཡོན་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་
བསམ་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་པ་ལ་ནི། གོས་སྟོང་
ཕྲག་བརྒྱ་བ་དང་ཟས་རོ་བརྒྱ་བ་དང་ཁང་པ་བརྩེགས་པ་ལྔ་བརྒྱ་པ་ཡང་འོས་སོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གོས་རྒྱུ་གང་ལས་སྒྲུབ་པ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ། དེ་ལས་བསྒྲུབས་པའི་གོས་དངོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ དང་པོ་ནི། ལོག་པའི་འཚོ་བ་ལྔ་ཆར་གཏོགས་དང་བཅས་པ་སྤང་ནས་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བས་བསྒྲུབ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ལོག་པའི་འཚོ་བ་ལྔ་ནི། སུམ་བརྒྱ་བ་ལས། རྙེད་

488

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར་སྤྱོད་ལམ་ཚུལ་འཆོས་ཡིན་པར་བསྟན།།ཆགས་པས་གཞན་

ལ་སྨོད་པ་འཐོབ་ཀྱིས་འཇལ།།ཆུང་དུ་བྱིན་ནས་མང་བོ་འཚོལ་བྱེད་དང་།།གཞན་གྱི་བསྔགས་པ་བྱེད་པོ་གཞོགས་སློང་ཡིན།།རྙེད་པའི་

ཕྱིར་ནི་གཅམ་དང་སྙན་པར་སྨྲ།།ཐམས་ཅད་ཁ་གསག་ཡིན་པར་

ཐུབ་པས་གསུངས།།ཞེས་དང་། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར། ཚུལ་འཆོས་རྙེད་དང་བཀུར་སྟིའི་ཕྱིར།།དབང་པོ་སྡོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཁ་གསག་
རྙེད་དང་བཀུར་སྟིའི་ཕྱིར།།ཚིག་འཇམ་སྔར་ནི་སྨྲ་བའོ།།གཞོགས་
སློང་དེ་ནི་ཐོབ་བྱའི་ཕྱིར།།གཞན་གྱི་རྫས་ལ་བསྔགས་བྱེད་པ།།ཐོབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་རྙེད་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གཞན་ལ་སྨོད་
བྱེད་པ།།རྙེད་པས་རྙེད་པ་རྣམས་འདོད་པ།།སྔར་ཐོབ་པ་ལ་བསྔགས་བྱེད་པའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བཀྲུ་བ་ དང་། དྲ་བ་དང་། དྲུབ་པ་དང་། ཁ་བསྒྱུར་བ། ཡང་ན་ལྷན་ཐབས་སུ་གླན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ལ། གོས་ཀྱི་དབྱེ་བ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཚུལ། འཆང་བའི་བསམ་

པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཆོས་གོས། གསུམ་དྲས་དྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་གོས་ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་གོས། མཁོ་
བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་གོས་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། དངོས་དང་། ཕྲན་ཚེགས་གཉིས། དང་པོ་ལ། བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། སྣམ་སྦྱར། བླ་གོས།

489

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

མཐང་གོས། ཤམ་ཐབས། ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གཟན། རྔུལ་གཟན། རྔུལ་གཟན་གྱི་གཟན། གདོང་ཕྱིས། རྣག་གཟན། གཡན་པ་དགབ་པ། སྐྲ་བཟེད། གདིང་བ། དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་ནོ།།སྣམ་སྦྱར་དང་བླ་གོས་རབ་ཚད་སྤངས་སུ་ཁྲུ་གསུམ། ཞེང་དུ་ཁྲུ་ལྔ། ཆུང་ཚད་སྤངས་སུ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་གསུམ། ཞེང་དུ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་ལྔ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་
འབྲིང་ཚད་ཡིན་ཏེ། ཆེན་པོ་དག་ནི་རང་གི་ཁྲུ་གསུམ་དང་ལྔ་དག་གོཆུང་ངུ་དག་ནི་གཉིས་ཀ་ལས་ཁྲུ་ཕྱེད་ཕྱེད་བྲི་བའོ།།འབྲིང་རྣམས་

ཀྱི་ཚད་ནི་བར་མའོ།།ཞེས་གསུངས། མཐང་གོས་ནི་སྤངས་སུ་ཁྲུ་

དོ།།ཞེང་དུ་ཁྲུ་ལྔའམ་བཞི་ཡང་བྱ། མ་འབྱོར་ན་པུས་མོ་གཉིས་དང་

རྒྱབ་ནས་གཡོགས་པའི་ལྟེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་འཁོར་གསུམ་
ཁེབས་པ་ཙམ་དང་། ལུས་ཆེ་བས་མཐང་གོས་ཀྱི་ལུས་མ་འདུམ་ན་རལ་ག་དཔུང་བཅད་བྱ་སྟེ། མཐང་གོས་ནི་དོ་དང་ལྔ་ཡང་ཡང་ཡིན།

དོ་དང་བཞི་ཡང་ཡིན་ནོ།།འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པ་ཉིད་ཡན་ཆད་

ཀྱང་ངོ་།།མི་གཡོག་ན་རལ་ག་དཔུང་བཅད་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས།
འདིའི་ཁྲུ་གང་རང་གི་སྤྱི་གཙུག་ནས་རྐང་མཐིལ་གྱི་བར་ཆ་བདུན་དུ་
བཏང་བའི་ཆ་གཉིས་ལ་བྱ་སྟེ། ཁྲུའི་དོན་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་བདུན་ལས་
གཉིས་སོ།།ཞེས་གསུངས། རལ་ག་དཔུང་བཅད་ཀྱི་ཚད་ཀྱང་ཁྲུ་དོ་མན་ཆད་དེ་མཐང་གོས་ཀྱི་ཁྲུ་ལྔའི་སྟེང་དུ་དེའི་ཁྲུ་དོ་བཏང་བས་

490

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བདུན་ནོ།།ཤམ་ཐབས་ཀྱི་ཚད་མཐང་གོས་དང་མཉམ་པ་མཐང་གོས་ཀྱི་ནང་དུ་ཉིན་མོ་སྨད་ལ་བསྒོ་བར་བྱའོ།།ཤམ་ཐམས་ཀྱི་གཟན་མཐང་གོས་དང་མཉམ་པ། མཚན་མོ་སྨད་ལ་བགོ་བར་བྱའོ།། རྔུལ་གཟན་ནི་ཚད་བླ་གོས་དང་མཉམ་པ་ཉིན་མོ་སྟོད་ལ་བགོ་བར་
བྱའོ།།རྔུལ་གཟན་གྱི་གཟན་ནི་ཚད་དེ་དང་འདྲ་ལ་མཚན་མོ་སྟོད་ལ་བགོ་བར་བྱའོ།།གདོང་ཕྱིས་ནི་ཚད་ཁྲུ་གང་རུང་བའི་ཚོན་གྱིས་ཁ་བསྒྱུར་བའོ།།རྣག་གཟན་ནི་རྣག་ནད་ཅན་གྱི་བླ་གོས་རྔུལ་གཟན་
དང་བཅས་པའི་ནང་དུ་ཤ་ལ་བཅར་སྟེ་བགོ་བར་བྱ་བ་ཚད་ཇི་ཙམ་
དགོས་པའོ།།གཡན་པ་དགབ་པ་ནི་གཡན་པའི་ནད་ཅན་གྱི་ཤ་ལ་
བཅང་ཏེ་བགོ་བར་བྱ་བ་ཚད་སྲིད་དུ་ཁྲུ་གསུམ། སྐྲ་བཟེད་ནི་སྐྲ་

འབྲེག་པའི་ཚེ་སྟོད་ལ་བགོ་བར་བྱ་བ་ཚད་སྤངས་སུ་ཁྲུ་ཕྱེད་དང་དོ།།སྲིད་དུ་ཁྲུ་གསུམ་པ་བྱ་སྟེ། མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ལས། བསྲུང་
བའི་དོན་དུ་སྐྲ་བཟེད་ནི།།རྒྱར་ནི་ཕྱེད་དང་གཉིས་ཁྲུ་ལ།།སྲིད་དུ་ཁྲུ་
ནི་གསུམ་ཡིན་ཏེ།།ཞེས་གསུངས། གདིང་བ་ནི་གནས་མལ་བསྐྱབ་

ཕྱིར་དུ་གདིང་བར་བྱ་བ་ཚད་སྲིད་དུ་ཁྲུ་གསུམ། ཞེང་དུ་དོ་དང་སོར་དྲུག་ལ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་གཉིས་པ་བྱ་སྟེ། འདིའི་ཚད་ནི་སྲིད་དུ་ཁྲུ་

གསུམ་མོ།།འདིའི་ཞེང་དུ་ཁྲུ་དོ་དང་སོར་དྲུག་གོ ཅེས་དང་། དེ་ལ་
གླེགས་བུའི་འཕྲོ་བྱའོ།།འོག་རོལ་གྱི་སུམ་ཆའི་དང་པོར་

491

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

རོ།།གླེགས་བུ་གཅིག་པ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་
གསུངས། དབྱར་གྱིས་གོས་རས་ཆེན་ནི། ཆར་ཆུ་ལས་བསྐྱབ་ཕྱིར་དུ་བགོ་པ། ཚད་སྲིད་དུ་ཁྲུ་དགུ། སྤངས་སུ་ཁྲུ་གསུམ་དང་སོར་བཅོ་བརྒྱད་བྱ་སྟེ། དབྱར་གྱི་རས་ཆེན་གྱིའོ།།དགུ་དང་གསུམ་དང་སོར་བཅོ་བརྒྱད་དོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། ཞྭ་དང་སྐ་རགས་དང་

ལྷམ་སྒྲོག གཏུར་བུ། ཁྲུས་རས། ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཤུབས་ལ་སོགས་པའོ།།ཁ་ཅིག གདོང་ཕྱིས་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་ཕྲན་ཚེགས་ལ་
འདྲེན་པ་མི་འཐད་དེ། སྔོན་ཡིག་མཁན་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གདོང་
ཕྱིས་སྣག་བུམ་བཅང་བར་བྱའོ།།ཞེས་སྣག་བུམ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར༌།གཉིས་པ་ལ་ཡང་དངོས་དང་། ཕྲན་ཚེགས་གཉིས་ལས། དང་

པོ་ནི། སྣམ་སྦྱར་ལ་སོགས་པ་འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་ལྷག་པ་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། ཞ་ཐེབས་ལ་སོགས་པའོ།།གསུམ་པ་
ལའང་དངོས་དང་། ཕྲན་ཚེགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། རས་ཡུག་དང་།

དར་ཡུག་སོགས་དང་། རིང་འགག བེམ་པོ། དབྱིབས་རུང་བ་སོགས་ཁྲུར་ལོངས་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། རས་ཁ་ཕྱེད་དང་དར་ཕྱེད་
ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།།

492

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གོས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཚུལ་ནི། གང་གི་མདུན་དུ་ན།

སྤྱིར་བཏང་ལ་དགེ་སློང་ཆོས་བདུན་ལྡན་གྱིས་སོ།།དམིགས་ཀྱིས་
བསལ་ན་རང་ཉིད་གཅིག་པུས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་རུང་བ་ཡོད་དེ།
གནས་ནས་ཕྱུང་བ་ཡོད། དེ་བཞིན་ནོ།།ཞེས་གསུངས། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་ན། སྤྱིར་བཏང་ལ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པས་སོ།།
དམིགས་བསལ་བསྙེན་རྫོགས་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་རྟེན་ལ་
ཆོས་གོས་གསུམ་བྱིན་གྱིས་རློབས་པ་དང་། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པ། སྐྱེས་ཀྱང་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་གང་ན་ཆོས་གོས་གསུམ་དངོས་དང་ཕྲན་ཚེགས་ཐམས་ཅད་དོ།།སྤྱིར་བཏང་ལ་རུང་བ་ཚད་དང་ལྡན་པ་སྔར་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དམིགས་བསལ་ནི་ཁ་དོག་གི་སྒོ་ནས་མི་རུང་བ་

དཀར་པོ་འམ། ཁྱིམ་པའི་གོས་ལ་སྣམ་སྦྱར་གྱི་བྱིན་རླབས་ཆགས་པ་ཡོད་དེ། སྣམ་རྟེན་དཀར་པོ་ཁ་གང་ལ་སྣམ་སྦྱར་གྱི་བྱིན་རླབས་

493

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོ་ག་ཅི་ལྟ་བུས་ན། སྦྱོར་བ་ནི། མཆིལ་

ལྷམ་ཕུད་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་སོ།།དངོས་གཞི། བཙུན་པའམ་སློབ་དཔོན་དགོངས་སུ་གསོལ། ཞེས་སོགས་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་རློབ། མཇུག་ཆོག་ནི། ཐབས་

ལེགས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་ན།
འཆང་འཇོག་གི་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་བ་དང་། གོས་བྱིན་རླབས་ཅན་
མེད་པའི་ཉེས་པ་ཁེགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ།།བྱིན་
རླབས་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྔགས་ཚིག་གི་དབྱུང་བ་

དང་། རྟེན་ཞིང་མ་ཡིན་པར་གྱུར་བ་དང་། གོས་ཞིང་མ་ཡིན་པར་

གྱུར་བ་དང་། གཞན་ལ་བྱིན་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
འཆང་བའི་བསམ་པ་ནི། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་རང་གི་ལེན་པའི་
བསམ་པས་རང་དོན་དུ་འཆང་། གོས་ཕྱི་མ་གཉིས་རང་གཞན་
གཉིས་ཀའི་དོན་དུ་འཆང་སྟེ། ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད་གནང་བའི་རྟེན་གྱི་
གང་ཟག་ནི་རྒྱལ་པོའི་བུ་གཅིག་ལྟ་བུ་སོགས་སྐྱིད་བདེ་བ་ལས་རབ་
ཏུ་བྱུང་བ་དང་སྲོ་ཤིག་དང་། རྡུལ་དང་དྲི་མ་མང་བ་ལ་སོགས་པའི་
དགེ་སློང་རྣམས་ལ་གནང་བ་ཡིན་ནོ།།བཞི་པ་ཆོས་གོས་གསུམ་ལ་
དྲས་དྲུབ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། ཚད་ཆེ་བ་བརྒྱ་དང་། ཆུང་བ་ཉེར་
ལྔ་སྟེ། བྱ་སྤུ་ནོན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་བསྒྲིགས་ཏེ་གྲུབ་པར་བྱ་ཞིང་། གུང་

494

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ནས་རིམ་བཞིན་ལྟག་སྤྲོད་གྱིས་ཚུལ་གྱིས་ཁ་ཕྱི་རྒྱུད་དུ་ལྟ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་བྱ་ཞིང་། སྣམ་སྦྱར་ཆེ་ཚད་གསུམ་ལ་སྣམ་ཕྲན་ཉེར་ལྔ་
ཉེར་གསུམ་ཉེར་གཅིག་བྱ། འབྲིང་ཚད་གསུམ་ལ་བཅུ་དགུ་བཅུ་
བདུན་བཅོ་ལྔ་བྱ། ཆུང་ཚད་གསུམ་ལ་བཅུ་གསུམ་བཅུ་གཅིག་དགུ་

བྱ། དང་པོ་གསུམ་ལ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་ལྔ་རེ། འབྲིང་གསུམ་ལ་

ཕྱེད་དང་བཞི་རེ། ཆུང་བ་གསུམ་ལ་ཕྱེད་དང་གསུམ་རེ་བྱའོ།།དེ་ལྟར་སྣམ་སྦྱར་གྱི་སྣམ་ཕྲན་དག་ནི་དགུ་ཡན་ཆད་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་མན་

ཆད་དེ་ཟུང་མ་གཏོགས་སོ།།ཆེན་པོ་སྐོར་གསུམ་ལ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་
དང་ལྔ། འབྲིང་པོ་སྐོར་གསུམ་ལ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་བཞི་བྱ། ཆུང་

ངུ་སྐོར་གསུམ་ལ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་གསུམ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་

པ་གཞུང་དོན་ནི། གཞིའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་། ཕྲན་ཚེགས་ཞུ་
བ་དང་བཅས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། མཚོན་གྱིས་
མ་དྲས་པའི་གོས་བཅང་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། ཁ་

ཚར་དང་ཕུན་ཚར་མཚོན་གྱིས་མ་དྲས་པའི་གོས་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ལོངས་སྤྱད་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཁྱིམ་པ་དང་རྟགས་འདྲེས་པའི་ཉེས་པ་
སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་སྙམ་ན། དྲས་
ཤིང་དྲུབས་པ་ཆོས་གོས་ཉིད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་
ཏེ། གླེགས་བུ་དང་གླེགས་བུ་ཕྱེད་པར་དྲས་ཤིང་དྲུབས་པ། ཆོས་

495

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གོས་ཉིད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་

དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་དྲས་དྲུབ་བྱ་སྙམ་ན། སྣམ་
ཕྲན་སྨེལ་ཞི་ཉིད་དང་ལྷག་མ། ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན། དྲས་
དྲུབས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྣམ་ཕྲན་སྲིད་དུ་བཏང་བའི་ཚལ་བུ་
དག་གིས་སྣ་མཐོ་དམན་མཉམ་པའི་དྲས་ཐབས་སུ་འདུག་པའི་སྨེལ་
ཞི་ཉིད་དང་། ཞེང་དུ་ཐལ་རངས་སུ་བཏང་བའི་སྣམ་ཕྲན་དག་གི་འཕྲོ་

ནས་ནོན་པའི་ལྷག་མ་ཕན་ཚུན་སྲིད་དུ་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཞེང་དུ་
བཏང་བའི་སྣམ་ཕྲན་དབུས་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་གླེགས་བུ་ནི་

དབུས་ཏེ་དེ་ནས་གཡས་གཡོན་གཞན་དུ་སྣམ་ཕྲན་གྱིས་གླེགས་
བུའི་འཕྲོ་ཁ་ཕྱོགས་ཕྱོགས་སུ་ཕྱི་རྒྱུད་དུ་ལྟ་བ་ཉིད་དང་། མཐའ་
ལྕགས་རིས་བསྐོར་བ་ཉིད་དག་གིས་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་གོས་ཇི་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་དང་དྲས་དྲུབས་བྱ་སྙམ་ན།
མཐང་གོས་དང་བླ་གོས་དང་སྣམ་སྦྱར་ལའོ།།ཞེས་ཏེ། དེ་བཞག་དུ་ཡོད་དེ། ཆོས་གོས་གསུམ་དྲས་དྲུབས་དང་། གསུམ་པོས་མཚོན་
པའི་གོས་ཐམས་ཅད་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་གོས་གསུམ་དྲས་དྲུབས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་ནི། གླེགས་བུ་
དང་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དག་མཉམ་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། གླེགས་བུ་མཉམ་པ་དང་། གླེགས་བུ་ཕྱེད་པ་དག་ཀྱང་མཉམ་

496

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ཁོ་ནར་བྱ་སྟེ། མཛེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཚུལ་
ནི། སྣམ་སྦྱར་ལ་སྣམ་ཕྲན་ཉེར་ལྔ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་ལྔ་བ། བླ་གོས་ལ་སྣམ་ཕྲན་བདུན་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་གསུམ་མོ། མཐང་གོས་ལ་སྣམ་ཕྲན་ལྔ་གླེགས་བུ་ཕྱེད་དང་གཉིས་བྱ་ཞིང་། ཆོས་གོས་གསུམ་
ཀའི་མཐའ་སྐོར་ལྕགས་རི་དང་། ཚལ་བུ་དེའི་ཞེང་གི་ཆེ་ཚད་བྱ་
རོག་མཐོ་གང་རྩ་སོར་བཞི། ཆུང་ཚད་རྩ་སོར་གཉིས་སམ་མཐེབ་སོར་གཅིག དེའི་བར་འབྲིང་ཚད་དོ།།

ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་དམིགས་བསལ་དང་འབྲེལ་བ་ཀོ་ལྤགས་ཀྱི་གཞི་
ལ་ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཁོབ་ཀྱིས་ཚིགས་བསྟན་པ། མཆིལ་

ལྷམ་རུང་མི་རུང་གི་བྱེ་བྲག་བསྟན་པ། ཀོ་ལྤགས་རུང་མི་རུང་གི་བྱེ་
བྲག་བསྟན་པ། ཆུ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་གཞན་བསྟན་པའོ།།དང་པོ་
ནི། ཡུལ་དབུས་ཀྱི་མཚམས་སོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡུལ་དབུས་ལས་ཚིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ཡུལ་དང་། ཆོས་ཚིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་

ཡུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། རྡོ་རྗེ་གདན་དབུས་སུ་
བཞག་པའི། ཤར་དུ་ནི་ལི་ཁ་ར་ཤིང་འཕེལ་གྱི་མདུན་གྱི་ནགས་ལི་

497

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཁ་རའི་ཤིང་ཚང་ཆིང་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཚུན་ཆད་དབུས་དང་། དེ་ཕན་ཆད་མཐའ་འཁོབ་ཡིན། ལྷོ་ནི་གྲོང་ཁྱེར་འདམ་བུ་ཅན་གྱི་ལྷོ་ན་ཆུ་
ཀླུང་འདམ་བུ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་ཚུན་ཆད་དབུས་དང་དེ་ཕན་མཐའ་འཁོབ་ཡིན། ནུབ་ན་ནི་བྲམ་ཟེའི་གྲོང་ཀ་བ་དང་ཉེ་བའི་ཀ་བ་

ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཚུན་དབུས་དང་དེས་ཕན་མཐའ་འཁོབ་ཡིན།
བྱང་དུ་ཨུ་ཤུ་རིའི་རི་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པ་དེ་ཕན་ཆད་མཐའ་འཁོབ་
ཡིན། དེ་བཞི་དང་རྡོ་རྗེ་གདན་གྱི་བར་ཐག་ཏུ་དཔག་ཚད་དྲུག་ཅུ་
ཡོད་པར་ལོ་ཙྪ་བ་མང་པོས་བཞེད་ཀྱང་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། གཞུང་ཤེར་ཕྱིན་
བཞུགས་པ་དང་། འཁོར་རྣམ་བཞི་ཚང་བ་དང་། སར་གནས་ཀྱི་བྱང་སེམས་བཞུགས་པའི་ས་ཕྱོགས་དེ་ཡུལ་དབུས་དང་། དེ་ལས་ལོག་
པ་མཐའ་འཁོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་
མཆིལ་ལྷམ་དག་བཅང་བར་བྱའོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན་ས་ཚིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་མཐའ་འཁོབ་དུ་མཆིལ་ལྷམ་བཅང་བར་གནང་སྟེ། རྐང་
པ་ལ་མ་རུངས་པ་དང་། ལུས་ལ་གནོད་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་མལ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཡང་ངོ་།།ཞེས་པའི་ངག་དོན། དམིགས་བསལ་ལ་ཡུལ་དབུས་སུ་ཡང་མཆིལ་ལྷམ་

གནང་བ་ཡོད་དེ། གནས་མལ་བསྐྱབ་ཕྱིར་དུ་དེར་དེ་གནང་བའི་

498

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱིར་རོ།།གསུམ་པ་ནི། ཁྱིམ་གཞན་དུ་གཞན་མེད་ན་ཀོ་ལྤགས་ལ་
འདུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན། སྤྱིར་བཏང་ལ་ཡུལ་དབུས་སུ་ཀོ་ལྤགས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་། མཐའ་འཁོབ་ཏུ་
ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་བསལ་དུ་ཡུལ་དབུས་སུ་

ཡང་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རུང་བ་ཡོད་དེ། དེར་མིག་ནད་ཅན་གྱིས་དོམ་ལྤགས་དང་། རླུང་ནད་ཅན་གྱིས་དོམ་ལྤགས་ཀྱི་སྟན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་
དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི་རྐྱལ་བསྐ་བ་ཅན་བཅད་པར་བྱའོ།།
ཞེས་སོགས་ཏེ། ངག་དོན། ཆུ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། དབེན་
པའི་གནས་སུ་རྐྱལ་བསླབ་པ་དང་། ཆུའི་གཏིང་ལ་མི་མངོན་པར་
འགྲོ་བའི་ཚེ། ཁྱུ་མཆོག་ལས་གཞན་པའི་དུད་འགྲོ་དམན་པ་ལ་
བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བདེ་བར་གནས་པའི་
རྐྱེན་སྨན་བསྟེན་པ་ལ། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྨན་གྱི་རྒྱུ་གང་ལས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་སྨན་

དངོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ། གང་ཟག་གང་གིས་བཅང་བ། སྨན་
བཞག་པའི་གནས། རུང་ཁང་གི་རྣམ་གཞག སྨན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་
ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། སྨན་གྱི་རྒྱུ་མཐུན་ཟག་པ་འདོར་བའི་ཐབས་

བསྟན་པའོ།།དང་པོ་ནི། ལོག་པའི་འཚོ་བ་ལྔ་ཆར་གཏོགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་ནས་ཡང་དག་པའི་འཚོ་བས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་

499

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ནོ།།

སྨན་གྱི་དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། སྨན་སོ་སོའི་
རྣམ་བཞག སྨན་བསྟེན་པའི་དགོས་པ། སྒྲ་བཤད་པ། སྨན་བསྟེན་
པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྨན་ལ་དབྱེ་ན་བཞི་ཡོད་དེ། དུས་རུང་གི་
སྨན། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན། ཞག་བདུན་པའི་སྨན། ཇི་སྲིད་འཚོ་
བཅང་གི་སྨན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞིའོ།།དུས་
སུ་རུང་བ་དང་། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་དང་། ཞག་བདུན་པ་དང་། འཚོ་
བའི་བར་དུ་བཅང་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

ནི། དྲི་རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེས་མཆེད་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཁམ་ཟས་སུ་
དམིགས་པ། སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྨན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཙོ་བོར་
བཀྲེས་པའི་ནད་སེལ་ཕྱིར་དུ་འདུ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་
ཡིན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་སྔ་དྲོའི་དུས་ཁོ་ནར་བསྟེན་པར་བྱ་
བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་
པ་དུས་རུང་གི་སྨན་གྱི་མཚན་ཉིད། གཙོ་བོར་སྐོམ་པའི་ནད་སེལ་
བའི་ཕྱིར་དུ་འདུ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན། ངོ་བོ་བཏུང་བ་

500

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་
སྨན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་ནི་བཏུང་བ་དག་གོ ཤིན་ཏུ་

སླ་བའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོར་འདུས་པའི་ནད་སེལ་
བའི་ཕྱིར་དུ་འདུ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པ་ཡང་ཡིན། བཅས་ལྡན་

དགེ་སློང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པའི་དུས་ཐུང་ངུར་དམིགས་པ་
ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་དམིགས་པ། ཞག་བདུན་པའི་སྨན་

གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་ཡིན། བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་གིས་བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པའི་དུས་རིང་པོར་དམིགས་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་
པར་དམིགས་པ། ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན་གྱི་མཚན་ཉིད། གསུམ་
པ་ནི། དུས་རུང་གི་སྨན་ལ་དབྱེ་ན་བཟའ་བ་ལྔ། བཅའ་བ་ལྔ་ཡོད་དེ།
དང་པོ་ནི། ཟན་དྲོན། འབྲས་ཟན། ཉ་ཤ། ཤ། སྣུམ་ཁུར་རོ།།རྒྱ་ཆེར་
འགྲེལ་ལས། ཉ་ཤའི་སྟེང་དུ་ལྡེ་གུ་དྲངས་སོ།།དེས་མཚོན་ནས་སྐྱོ་
མ་དང་། ཐུག་པ་སོགས་དང་། ཞོ་དར་དང་། ཐང་ལ་སོགས་པ་ཡང་དུས་རུང་གི་སྨན་ཡིན་ཏེ། མེ་ཏོག་འཕྲེང་རྒྱུད་ལས། རྒུན་འབྲུམ་
བལ་སེའུ་འབྲ་གོ་དང་། ཨུད་པལ་ལ་སོགས་རྩ་བ་དག །མཁས་པས་དུས་སུ་རུང་བར་གསུངས།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིགམར་དུས་རུང་གི་སྨན་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དུས་སུ་རུང་
བ་མར་དང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེས་ནི་

501

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
མར་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རུང་བའི་སྨན་དུ་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེས་ན་མར་ཞག་བདུན་པའི་སྨན་ཡིན་ནོ།།ཁོ་ན་རེ། མར་ཆོས་ཅན། དུས་རུང་དུ་ཐལ། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བུ་རམ་
ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩ་བ། སྡོང་བུ། འདབ་མ། མེ་ཏོག འབྲས་བུ་སྟེ་ལྔའོ།།དང་པོ་ནི། ལ་ཕུག་དང་ཉུང་མ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བུར་ཤིང་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ལ་ཕུག་གི་ལོ་མ་ལྟ་བུ།
བཞི་པ་ནི། པདྨ་ཨུད་པ་ལ་ལྟ་བུ། ལྔ་བ་ནི། རྒུན་འབྲུམ་དང་ཁམ་སྟར་

ལྟ་བུའོ།།ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན་ལ་དབྱེ་ན། དུས་རུང་གི་སྨན་གྱི་
རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་
སྨན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་དེ་དང་། ཞག་བདུན་པའི་སྨན་གྱི་རྒྱུ་ལས་
བྱུང་བའི་དེ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་
དེ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྩམ་ཐང་དང་། རུས་ཐང་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་

ཚགས་དམ་པོ་ལ་འཛག་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བཅོས་པའི་ཚྭ་
སོགས་ཤིན་ཏུ་སླ་པ་འདམ་བུའི་མདོག་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྦྲང་

བུར་གྱི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་སླ་བ་ལྟ་བུ། བཞི་བ་ནི། ཨ་རུ་རའི་ཁུ་བ་ཤིན་ཏུ་
སླ་བ་ལྟ་བུ། ཞག་བདུན་པའི་སྨན་ནི། ཞུན་མར། འབྲུ་མར་དང་། སྦྲང་
རྩི་དང་། ལི་ཁར་དང་། བུ་རམ་གྱི་དབུ་བ་ལྟ་བུ། ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་
གི་སྨན་ལ་དབྱེ་ན། གཙོ་བོ་ལྔ། གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པ་ལྔ་ལས། དང་པོ་

502

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ། རྩ་བ། སྡོང་བུ། འདབ་མ། མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་
ནི། གླ་སྒང་དང་ཤུ་དག་དང་ཡུང་བ་ལ་སོགས་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་

ནི། ཙན་དན་དང་སླེ་ཏྲེས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བ་ཤ་ཀའི་འདབ་མ་ལྟ་
བུ། བཞི་པ་ནི། ཀླུ་ཤིང་གི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ། ལྔ་བ་ནི། ཨ་བར་སྐྱུར་
གསུམ་ལྟ་བུའོ།།འོ་ན་དུས་རུང་གི་རྩ་བ་སོགས་དང་། འདིའི་རྩ་བ་
སོགས་ལྔའི་ཁྱད་པར་ཇི་ལྟ་བུ་སྙམ་ན། དེ་ཡོད་དེ། དུས་རུང་གི་ལྔ་

པོ་དེ་འཇིག་རྟེན་ན་ཟས་སུ་གྲགས་སྨན་དུ་མ་གྲགས། འདིའི་ལྔ་པོ་
འཇིག་རྟེན་ན་སྨན་དུ་གྲགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ཟས་སུ་མ་གྲགས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱིའི་སྨན་དང་། འགྱུར་བྱེད་
ཀྱི་སྨན་དང་། ལན་ཚའི་སྨན་དང་། བཏུང་བའི་སྨན་དང་། དུག་སྨན་
རྣམས་ཡིན་ནོ།།འོ་ན་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་དེ་གང་ལ་བྱེད་སྙམ་ན་སྲོད་ཀྱི་ཐུན་ཚད་ཀྱི་མཐའ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
ནམ་གྱི་ཐུན་དང་པོ་འདས་ནས་བཅང་བར་མི་བྱ། ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་མ་མོ་ལས། ཉིན་བར་དང་སྲོད་ཀྱི་བར་དུ་བཅང་
སྟེ། ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་ཇི་སྲིད་འཚོ་དེ་གང་
ལ་བྱེད་སྙམ་ན་ཚེ་ཇི་སྲིད་འཚོ་ལ་བྱེད་རིགས་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་བ་
ལས། མ་ཤིའི་བར་བཅང་སྨན་དུ་གསུངས།།ཞེས་དང་། ཤེས་རབ་
བྱེད་པར། ཚེ་གཅིག་པའོ།།ཞེས་དང་། ཞུ་བ་ལས། ཇི་སྲིད་འཚོ་

503

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བའི་བར་བཅང་པ་ནི་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པར་
བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། བཞི་པ་དགོས་པ་ནི་ལུས་སྟོབས་རྒྱས་པ་
དང་། ནད་སེལ་བའི་ཆེད་དུའོ། ལྔ་བ་ནི། ཕན་པར་བྱེད་པས་ན་སྨན་
ཞེས་བརྗོད་དོ།།གུང་ཚིགས་ཀྱི་དུས་ཡན་ཆད་དུ་བསྟེན་པར་བྱེད་པས་ན་དུས་རུང་བ་དང་། སྲོད་ཀྱི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་ཡན་ཆད་དུ་བསྟན་པར་བྱེད་པས་ན་ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་དང་། ཞག་བདུན་གྱི་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་སྟེ་བསྟེན་པར་བྱ་བས་ན་ཞག་བདུན་པ་
དང་། ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་བསྟེན་པར་བྱ་
བའི་སྨན་ཡིན་པས་ན་ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན་ཞེས་བརྗོད་
དོ།།དྲུག་པ་ལ། ལུས་ལ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་དང་། ཁར་བསྟེན་པའི་

ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མི་ན་བའི་ལུས་ལ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་
དང་། ན་བའི་ལུས་ལ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། དུ་མ་ཡོད་དེ།
བསྲོ་ཁང་བསྟེན་པ་དང་། ལེགས་སྦྱར་གྱིས་ཁྲུས་བསྟེན་པ། མིག་ལ་
ཕན་པའི་ཕྱིར་དུ་དོམ་ལྤགས་བསྟེན་པ། མེ་ཏོག་དྲི་ཞིམ་པོ་བསྟེན་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། བསྲོ་ཁང་བསྟེན་པར་
བྱའོ།།ཞེས་བསྟན། གཉིས་པ་ནི། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཁྲུས་ཀྱིས་བཀྲུའོ།།ཞེས་བསྟན། གསུམ་པ་ནི། མིག་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་དོམ་
ལྤགས་བཅང་བར་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན། བཞི་པ་ནི། མིག་ལ་ཕན་པའི་

504

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མེ་ཏོག་དྲི་ཞིམ་པོ་བསྟེན་པར་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན། གཉིས་པ་ལ།
མིག་སྨན་བསྟེན་པ། རེང་བུའི་དུ་བ་བསྟེན་པ། སྣའི་ཤལ་སྨན་བསྟེན་
བ། མཚོན་གྱིས་གསོ་བ་བསྟེན་པ། འདོམ་གྱིས་གསོ་བ་བསྟེན་པ།
པགས་པ་དང་ཁའི་ནང་ཆང་གིས་བཀྲུ་བ། སྨན་ཁུ་ཇི་ལྟར་བསྟེན་
པའོ།།དང་པོ་ནི། མིག་སྨན་བསྟེན་པར་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན། གཉིས་

པ་ནི། གསོ་བའི་ཕྱིར་རེང་བུའི་དུ་བ་རྔུབ་པར་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན།
གསུམ་པ་ནི། སྣར་བླུགས་པའི་ལས་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན། བཞི་བ་ནི།

མཚོན་གྱིས་གསོ་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ།།ཞེས་བསྟན། ལྔ་བ་ནི།

འདོམ་གསོ་བ་བསྟེན་པར་བྱའོ།།ཞེས་བསྟན། དྲུག་པ་ནི། མེ་ཏོག་
འཕྲེང་རྒྱུད་ལས། སྨན་པའི་ངག་གིས་བཏུང་བ་ནི།།སྲོག་ལ་བབས་
ཀྱང་མ་གནང་སྟེ།།ཁའི་ནང་དུ་ཁུར་ཕུགས་སུ།།བསྲེས་པ་ཙམ་ལ་ཉེས་པ་མེད།།ཅེས་དང་། འདི་ཉིད་ལས་ཆང་གི་སྲེད་པ་དང་བྲལ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན། བདུན་པ་ནི། གྲགས་

ཚོད་ལྟར་རོ།།གཉིས་པ་ཁར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལ། མི་ན་བས་ཁར་

བསྟེན་ཚུལ་དང་། ན་བའི་ཁ་ལ་བསྟེན་ཚུལ། འཕོངས་པའི་དུས་ཀྱི་
དམིགས་བསལ་ལོ།།དང་པོ་ལ་དུས་རུང་ཁོ་ནར་བསྟེན་པ་དང་། སྨན་གཞན་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྟེན་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྔ་དྲོའི་དུས་ཁོ་ནར་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་

505

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཞིང་། ཕྱི་དྲོ་ལོངས་སྤྱད་ན་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་ཟོས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་
རོ།།གཉིས་པ་ནི། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་སྨན་ཕྱི་མ་གསུམ་དུས་
ཐམས་ཅད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་བསྟན་པ་ལ་ཉེས་པ་མེད་ལ། བྱིན་
གྱིས་བརླབས་པའི་སྨན་ཕྱི་མ་གསུམ་མི་ན་བས་བསྟེན་པར་མི་བྱ་

སྟེ། མིན་པས་དེ་དག་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་། བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པ་བཟའ་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
དག་ནི་ནད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ན་བས་ཁར་

བསྟེན་ཚུལ་ལ། དུས་རུང་གི་སྨན་དུས་མ་ཡིན་པར་བསྟེན་པའི་ཚུལ།
ཞུན་མར་དང་འདྲེས་པའི་ཆང་གི་སྨན་བསྟེན་ཚུལ། སྨན་ཕྱི་མ་
གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། ནས་
ཀྱི་སྨན་བསྟེན་ཚུལ། ཤའི་སྨན་བསྟེན་ཚུལ། སྒོག་པའི་སྨན་བསྟེན་
ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྨན་པས་བསྒོ་བ་བཞིན་ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་བསྟེན་
པའོ།།གཉིས་པ་ནི། སྨན་གྱི་ཕྱིར་ཤ་རློན་པ་བསྟེན་པར་བྱའོ།།ཞེས་
སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྤྱིར་རབ་བྱུང་གིས་རྣམ་གསུམ་དག་པའི་ཤ་
བཟའ་རུང་བར་གནང་སྟེ། སྡོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམ་གསུམ་ཕག་པའི་ཤ།བཟའ་རུང་གལ་ཏེ་མི་ཟ་ན།།ལྷས་བྱིན་གྱི་
ནི་བརྟུལ་ཞུགས་འགྱུར།།ཞེས་དང་། འདིར་ཤའི་བྱིན་ལེན་སྟོབས་པ་ལ་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

506

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དེ་དག་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ན་

བཟའ་བར་བྱའོ།།ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་ཟན་འདྲེན་དང་ལྡེ་གུ་དང་།
ཤ་དང་སྣུམ་འཁུར་དང་འོ་མ་དང་ཞོ་དང་མར་དང་ཉ་ཤ་དང་ཤ་སྐམ་
དག་ནི་མི་རུང་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།
ཟ་བ་པོའི་ཕྱིར་སྦྱིན་བདག་གིས་ཤ་བསྡོས་པར་ཟ་བ་བོས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དོགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་ན་དེས་ཤ་དེ་བཟའ་བར་
མི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་བས་ན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བཤན་པའི་གནས་སམ་ཚོང་འདུས་ནས་ཤ་རུང་བ་དགེ་བསྙེན་དད་པ་ཅན་གྱིས་བླངས་ཏེ་བཟའ་བར་རྗེས་སུ་གནང་ངོ་།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒོག་སྐྱ་དང་། ཀུན་དོང་དང་། ཀེའུ་ཟ་བར་མི་
བྱའོ།།ཞེས་སྤྱིར་བཏང་ནས། ནད་པས་ནི་དབེན་པའི་ཕྱོགས་
སུའོ།།ཟོས་ནས་སྒོག་སྐྱ་ནི་ཞག་བདུན་ཀུན་དོང་ནི་ཞག་གསུམ་

ཀེའུ་ནི་ཞག་གཅིག་མ་ལོན་པར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་འཇུག་པར་མི་
བྱའོ།།ཞེས་དང་། ནད་པས་ཆང་ནི་རྩྭ་ཆོག་གིས་ཀྱང་མི་བཏུང་ངོ་།།
ཞེས་སྲོག་གྱི་ཕྱིར་ཡང་མ་གནང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་ལས་གཞན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་གསོ་བའི་དོན་
ཉིད་མ་གཏོགས་སོ།།ཞེས་བྱ་བའི་ལྷག་མའོ།།ཞེས་པའི་ལྷག་མ་ནི་

ཆང་བཀག་པ་འདི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོ་ལས། ཕུང་

507

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཀྲོལ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་ནི།།ཆང་ནི་རྣམ་པར་སྤང་བར་བྱ།།ཞེས་བཀག་
པས་སོ།།འོ་ན་བརྟག་གཉིས་ལས། དེ་ལ་ག་བུར་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར། ཤ་
ནི་ཤིན་ཏུ་བཟའ་བར་བྱ། ཁྱད་པར་དུ་ཡང་ཆང་ཉིད་དོ།།ཞེས་དང་།
གཏོར་མ་མྱོས་བྱེད་མེད་པ་རྣམས།།སྒྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་

རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདེ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྒྱས་པར་འདོད་པས་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པའི་དགག་བྱ་

མེད་ཅིང་བདེ་བའི་རྟེན་ཀུན་ད་ལྟ་བུའི་ཁམས་རྒྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བདེ་ཆེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་
གཅིག་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་ཆང་གང་བྱུང་ལ་གནང་བ་མ་ཡིན་

ནོ།།ཁོ་ན་རེ། ནད་པས་ཆང་བཏུང་དུ་རུང་བར་ཐལ། དེས་ཆང་ཞུན་མར་དང་འདྲེས་པ་བཏུང་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། རབ་བྱུང་གིས་ཕྱི་
དྲོ་ཞོ་དང་འོ་མ་བཏུང་དུ་རུང་བ་དང་འབྲས་ཕྱེ་བཟའ་རུང་བར་ཐལ། དེས་ཕྱི་དྲོ་འོ་མ་ཇ་ལ་བཏབ་པ་བཏུང་དུ་རུང་། འབྲས་བྱེ་བུ་རམ་དང་འདྲེས་པ་བཟར་རུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། དེར་ཐལ། མི་མངོན་
པ་ཡོད་པའི་གྲངས་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་དང་། འགོར་གྱི་གཟུངས་
ནི་བུ་རམ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་

པ་སྨན་ཕྱི་མ་གསུམ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཏེ་བསྟེན་ཚུལ་ལ། དངོས་པོ་གང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས། ཡུལ་གང་

508

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གི་མདུན་དུ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ། ཡུན་ཇི་སྲིད་དུ་ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས།
དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་སྤྱོད་པའོ།།དང་པོ་ལ། ཁྱད་
ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། སྨན་ཕྱི་མ་གསུམ་གང་རུང་
ཡིན་པ། རུང་བ་ཡིན་པ། རང་གི་ཡིན་པ། ཚད་དང་ལྡན་པ། མངོན་
སུམ་དུ་ཡོད་པ། སྔར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་མ་ཟིན་པ་རྣམས་དགོས་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དག་ནི་དེའོ།།ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལག་ཉྭ་སོང་བ་སོགས་མི་
རུང་བ་ལ་བྱིན་རླབས་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ།
གཞན་གྱི་སྨན་རང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་
བ་གྲུབ་སྟེ། བྱིན་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་ཞིག་ཚད་དང་མི་ལྡན་ན་བྱིན་
ལེན་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་གྲུབ་སྟེ། བསྐྱར་ནས་བྱིན་རླབས་
བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྡོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པས་བྱ་སྟེ། བསྙེན་རྫོགས་པ་ནད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ནད་པའི་ཆེད་དུ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཞེས་
གསུངས། གསུམ་པ་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་དགུ་ལྡན་གྱི་མདུན་དུ་བྱ་
ཞིང་། ཡུལ་མེད་ན་རང་ཉིད་གཅིག་པུས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་
གསུངས་སོ།།བཞི་བ་ནི། སྔ་དྲོ་ཟ་བའི་གོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་སྟེ།
ཐུན་ཚོད་ཀྱི་སྨན་ནི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དུ་བྱིན་གྱིས་

509

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བརླབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཞག་བདུན་པའི་སྨན་ཞག་བདུན་གྱི་མཐའ་
ཚུན་ཆད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་
སྨན་ནི་ཇི་སྲིད་འཚོའི་དུས་ཀྱི་མཐའ་ཚུན་ཆད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིའི་ཐུན་ཚོད་ཀྱི་མཐའ་ཡང་
ཡོད་དེ། ཉི་མ་ནུབ་པའི་འོག་ཏུ་འོད་དམར་པོ་འཆར་བའི་དམར་ཐག་

འདས་མ་ཐག་པ་དེ་མཚན་མོའི་ཐུན་དང་པོ་དང་། སྐབས་འདིའི་ཐུན་

ཚོད་ཀྱི་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་འདས་མ་ཐག་བྱིན་
ལེན་མ་བཤིག་ན་གསོག་འཇོག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།དེས་ན་གསར་དུ་བྱིན་ལེན་བྱས་པ་ཡང་། གུང་ཚིགས་མ་ཡོལ་བར་དུ་གསོག་འཇོག་མེད་པས་ལོངས་སྤྱོད་དུ་རུང་བར་འདུལ་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་བཤད་དོ།།དྲུག་པ་ལ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལག་

པ་བཀྲུ་བས་བྱིན་ལེན་བྱས་ཏེ། གཉིས་ཀའི་ལག་པ་གཡོན་པའི་སྟེང་
དུ་སྨན་བཞག་གཡས་པས་ཁ་བཀབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱ་བ་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། རང་རང་གི་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་བཟླས་
པས་སོ།།དེ་ཡང་བཙུན་པའམ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་དགོངས་སུ་གསོལ། བདག་དགེ་སློང་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བའི་སྨན་ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་
འདི་དག་བདག་དང་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བགྱི་བར་ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་ཏུ་གསོལ། ཞེས་

510

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བརྗོད་ཅིང་སྨན་གཞན་རྣམས་ལ་རིགས་འགྲེའོ།།གསུམ་པ་ནི་

ཐབས་ལེགས་དང་། སྨན་བྱིན་རླབས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལ་ཐུགས་གཏད་པ་བཀའ་དྲིན་ཆེའོ།།ཞེས་བརྗོད་པའོ།།བདུན་པ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། གསོག་འཇོག་ཆར་གཏོགས་དང་བཅས་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ལ་གསོག་འཇོག་མི་འབྱུང་། ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། ནད་པ་དང་ལམ་ཞུགས་སོགས་ལ་བྱིན་རླབས་
གནང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་རྣམས་ལ་གསོག་འཇོག་གི་ཉེས་པ་འབྱུང་ཉེ་བའི་ཆ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་པ་ཇི་ལྟར་དུ་ལོངས་
སྤྱོད་པ་ཡོད་དེ། འདི་ལ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་འོག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
ལོངས་མི་སྤྱོད་པ། སྨན་གཞན་འདྲེས་པ་ལ་ཆོ་ག་སྔོན་མ་འཇུག་པ།
སྨན་བྱིན་རླབས་འཇིག་པའི་རྒྱུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། བྱིན་གྱིས་
བརླབས་པའི་ཇི་སྲིད་འཚོ་བཅང་གི་སྨན། བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་
ཞག་བདུན་པའི་སྨན་དང་ལྷན་ཅིག་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་བྱ། དེ་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་པའི་ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བའི་སྨན་དང་ལྷན་ཅིག་ལོངས་
སྤྱོད་པར་མི་བྱ། དེ་དུས་རུང་གི་སྨན་དང་ལྷན་ཅིག་ལོངས་སྤྱོད་པར་
མི་བྱ་སྟེ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་འོག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་ནི། དུས་རུང་
གི་སྨན་གཞན་དང་འདྲེས་ན་དུས་རུང་ཁོ་ནར་སྤྱད་པར་བྱ་ལ་དེས་

511

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་མཚོན་ཏེ། གཞན་དང་བཅས་པ་ལ་དེ་ལྷག་པར་སྤྱད་པ་ཡོད་དེ།།དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་བཅས་པ་ལ་ཆོ་ག་སྔ་མས་འཇུག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ནི། བྱིན་ལེན་འཇིག་
རྒྱུ་རྣམས་འདིའི་ཡང་འཇིག་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་འཕོངས་པའི་
དུས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ནི། མུ་གེ་དང་དེ་དང་འདྲ་བའི་དུས་དང་ན་
བའི་ཚེ་ལག་ཉྭ། མཚམས་བཙོས། ཞག་ལོན། རྗེན་ཚོས། གསོག་འཇོག བརྩམ་ལྡང་། ས་བོན་སྐྱེ་བ་འཇོམས་པ། སྤངས་པ་ཟ་བ་བྱིན་ལེན་མ་བྱས་པར་ཟ་བ་རྣམས་ལྟུང་མེད་དུ་གནང་བའི་ཕྱིར་རོ།།བཞི་

པ་གང་ཟག་གང་གིས་བཅང་བ་ནི། དད་རྫས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚུལ་
གོང་དུ་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་སྟེང་དུ། ཡམ་དང་ནད་པ་ལ་སོགས་པར་དགེ་འདུན་གྱིས་ཟས་དང་གོས་རྣམས་བྱིན་ཀྱང་ལྟུང་བ་མེད་དོ།།ལྔ་
པ་སྨན་བཞག་པའི་གནས་རུང་ཁང་གི་རྣམ་གཞག་ལ། དགོས་པ་
ཅིའི་ཕྱིར་དུ་རུང་ཁང་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ། གནས་གང་དུ་རུང་ཁང་བཅད་པ། རྟེན་གང་གིས་བཅད་པ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བཅད་པ། ཆོ་ག་
གང་གིས་བཅད་པ། རུང་ཁང་གིས་བྱེད་ལས། སྒྲ་བཤད་པ། རུང་
ཁང་བཅད་པ་འཇིག་པའི་རྒྱུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། མཚམས་བཙོས་དང་། ཞག་ལོན་ཆར་གཏོགས་དང་བཅས་པ་
མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཚམས་ནང་ཉེ་

512

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འཁོར་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ། རང་ངམ་རང་དང་ཆོ་ག་གཅིག་པ་རང་

དབང་བ་ཀུན་ལ་མཁོ་བའི་སྒོ་ཁང་སོགས་མ་ཡིན་པ། དཀོན་མཆོག་
གི་ཕོ་བྲང་མ་ཡིན་པ། འོག་གཞི་སྲ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བླ་གབ་མེད་པ་
སོགས་ཟས་ཆུད་ཟ་བའི་གནས་མ་ཡིན་པ། གཙོགས་པའི་གནས་མ་
ཡིན་པ། སྔར་རུང་ཁང་བཅད་ཟིན་པ་མ་ཡིན་པའོ།།གསུམ་པ་ནི།

སྤྱིར་དགེ་འདུན་གྱིས་བཅད་པར་བྱ་ཞིང་བྱེ་བྲག་རྡོ་འདེགས་པའི་
མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་ནི་དགེ་སློང་ལག་གི་གླ་འབའ་ཞིག་

པའོ།།སེམས་བསྡུས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་ནི། དེ་དང་
དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོས་བཅད་དོ།།ལས་ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་ནི། དགེ་འདུན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱིས་སོ།།འཕྲལ་གྱི་
མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་ནི། དགེ་སློང་གནས་དེར་ཇི་སྙེད་ཕྱིན་
པས་སོ།།བཞི་པ་ནི། རུང་ཁང་དང་པོ་འགྲམ་རྡོ་འཇོག་པའི་དུས་
དང་། གཉིས་པ་བྱེད་འཕྲོ་ཟིན་པར་ལས་གསར་བ་བྱེད་པའི་དུས་
དང་། གསུམ་པ་གྲུབ་ཟིན་པས་དགེ་སློང་གནས་བཞིན་པའི་དུས་
དང་། བཞི་བ་གནས་སྟོང་པར་ཕྱིན་པ་ན་བྱ་བ་གཞན་མ་བརྩམས་
ཞིང་སླེབ་འཕྲལ་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་སོ།།ལྔ་བ་ནི། རུང་ཁང་དང་

པོ་དེ་དགེ་སློང་ལག་གི་བློས་འགྲམ་རྡོ་འཇོག་པ་ན་གཞི་འདི་དགེ་
འདུན་གྱི་རུང་བའི་ཁང་པར་འགྱུར་རོ།།ཞེས་པ་ཡིད་ལ་བསམ་

513

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
ཞིང་། ངག་ཏུ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་

ལ་རྡོ་འདེགས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་དེ་དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོ་ས་ལ་འཁོད་དེ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་དག་གཞི་འདི་རྣམས་དགེ་འདུན་གྱི་རུང་བའི་ཁང་པར་
འགྱུར་བའི་སེམས་བསྡུས་པ་ཞེས་ཡིད་ལ་བསམ་ཞིང་ངག་ཏུ་

བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་སེམས་

བསྡུས་པའི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་

ནོ།།གསུམ་པ་འདི་དགེ་འདུན་གྱི་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བྱིན་
གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་ལས་ཀྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་

ཁང་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་འདི་ཅིག་ཅར་ཕྱིན་པའི་དགེ་སློང་
དེ་སྙེད་ཀྱི་གཞི་འདི་དགེ་འདུན་གྱི་རུང་བའི་ཁང་པར་འགྱུར་
རོ།།ཞེས་ཡིད་ལ་བསམ་ཞིང་ངག་ཏུ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་
བརླབ་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་འཕྲལ་གྱི་མཐའ་ལས་བྱུང་བའི་རུང་ཁང་

ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།རུང་ཁང་བཞི་པོ་དེ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཚེ་ཇི་
ལྟར་བྱ་བ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ཆུང་ངུས་རུང་ཁང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་

ཕྱིར་ཏེ། འདི་སྐད་དུ། བདག་ནི་བསླབ་པ་རྣམས་ལ་མི་གུས་པ་མ་

ལགས་སོ།།ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་མཁྱེན་པ་

514

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
དང་། གཟིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་གི་རུང་བའི་ཁང་པ་དང་ཟས་

ཀྱི་ཁང་པར་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་མཁྱེན་ཅིང་། བཟོད་པ་དེ་ལྟར་
ན་བདག་གིས་ཕྱིར་དྲན་པ་ཉེ་བར་འཇོག་གོ དེ་དག་གི་ཚངས་པར་
སྤྱོད་པར་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་གྱུར་ཅིག ཅེས་ལན་གསུམ་བརྗོད་
པའི་སྒོ་ནས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི།
རུང་ཁང་བཞི་པོ་དེས་མཚམས་ནང་དེ་ན་གནས་པའི་རུང་བ་ཐམས་

ཅད་ཀྱིས་བྱ་བ་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། གཅིག་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་མའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་མི་མཛེས་པ་མེད་དོ།།ཞེས་གསུངས། བདུན་
པ་ནི། མཚམས་ནང་དུ་ཟས་བཙོ་བ་དང་། ཞག་ལོན་པར་བཞག་ཏུ་རུང་བས་ན་རུང་ཁང་ཞེས་བརྗོད་དོ།།བརྒྱད་པ་ནི། མཚམས་ལ་རེ་
བ་མེད་པ། མཚན་མ་བརྟན་པོ་ཞིག་པ། མཚམས་གཞན་བྱུང་བ། ལས་ཀྱིས་ཞིག་པ། མཚམས་ནང་གི་དགེ་སློང་མཚན་གྱུར་བ། བསྲུང་བ་མེད་པར་ཞག་ལོན་པ། དངོས་པོ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་སོ།།དྲུག་པ་སྨན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ།
ཟས་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དངོས་དང་། ཟས་གྱི་གྲལ་དུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།

སྟན་གང་ལ་འདུག་སྟེ་ཟ་བ། གོས་གང་གིས་ཟ་བ། ཟས་སློང་བའི་

ཆོ་ག དངོས་པོ་གང་ཟ་བ། སྣོད་གང་དུ་ཟ་བ། ཟས་ཟ་བའི་ཆོ་ག་
དང་བརྒྱད་དོ།།དང་པོ་ལ། བསོད་ནམས་འཇུག་པའི་ཚུལ། མགྲོན་

515

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དུ་བོས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།།དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་གོས་གང་གིས་ཟ་བ་ནི། མཆིལ་

ལྷམ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་མི་བཟའ་སྟེ། ནད་པས་མནན་ནས་ཟ་བ་
ཙམ་གནང་ཞིང་། བླ་གོས་དང་བཅས་བཞིན་དུ་བཟའ་བར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་
ཆེར་འགྲེལ་ལས། ནུས་ན་རྔུལ་གཟན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།།ཞེས་བྱ་
བ་ནི། ནད་པས་ནུས་ན་རྔུལ་གཟན་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།།གལ་ཏེ་མ་ནུས་ན་ཆོས་གོས་སྟེང་མ་མེད་པར་བཟའ་བར་མི་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས། སྣོད་གང་གིས་བཟའ་བ་ནི། རུང་བ་ཚད་དང་ལྡན་པའི་
ལྷུང་བཟེད་དུ་ངེས་པར་བཟའ་བར་བྱའོ།།ཟས་ཟ་བའི་ཆོ་ག་ལ།
བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཇུག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ནི། བདག་
ཉིད་ལ་ནད་པའི་འདུ་ཤེས། ཟས་ལ་སྨན་གྱིས་འདུ་ཤེས། ཟོས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་སྲིན་བུ་རྣམས་ད་ལྟ་ཟང་ཟིང་གི་སྦྱིན་
པས་ཚིམ་པར་བྱས། མ་འོངས་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པས་ཚིམ་པར་བྱའོ་སྙམ་པ་དང་། རོ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་འདུ་ཤེས་བཅུ་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་དམ་པའི་ཆོས་སྤྱོད་པའི་ལུས་འཚོ་བའི་ཕྱིར་དུ་
བཟའ་བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། ལག་པ་གཉིས་བཀྲུས། སྔ་ཆབ་ཕྱི་
ཆབ་ལེན་པ་དང་། ཟས་ལ་ཆ་བཞིར་བགོས་བྱས་ལ།།དང་པོར་ལྷ་ལ་བཤོས་གཙང་འབུལ།།དེའི་རྗེས་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མ་ལ།།གཏོར་

516

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ཆེར་བྱ།།རང་གིས་ཟོས་ཤིང་འཐུངས་པ་ཡི།།ལྷག་

མ་འབྱུང་པོ་རྣམས་ལ་སྦྱིན།།ཞེས་ཇོ་བོ་རྗེས་སྤྱོད་བསྡུས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བཟའ་བར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། དེ་རྗེས་ཕན་ཡོན་
བཤད། བསྔོ་བ་བྱ་བ་སོགས་ཡིན་ནོ།།བདུན་པ་སྨན་གྱི་རྒྱུ་མཐུན་ཟག་པ་འདོར་བའི་ཐབས་བསྟན་པ་ལ། ཁ་སྣའི་ཟག་པ་འདོར་ཚུལ་
དང་། བཤང་གཅིའི་ཟག་པ་འདོར་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། སྣམ་ཕྱིས་ལ་
སོགས་པས་བྱ་ལ། གཉིས་པ་ནི། གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱབ་བམ་

གཡོན་ཕྱོགས་སུ་བཤང་གཅིའི་ཁང་པ་བརྩིགས་ཏེ་བག་ཡངས་པའི་
སྒོ་ནས་དོར་བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ལ། གཞིའི་སྐབས་
ནས་འབྱུང་བ་དང་། ཕྲན་ཚེགས་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའོ།།དང་པོ་ལ་བསྟན་བཤད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྨན་བསྟེན་
པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་སོ།།ངག་དོན། ཕན་པར་བྱེད་པས་ནི་སྨན་

དྲི་རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ཟས་
བཟའ་བཏུང་གི་སྒོ་ནས་བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ། དེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་
པའི་དགོས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ནི་རྣམ་པ་
བཞིའོ།།དུས་སུ་རུང་བ་དང་། ཐུན་ཚོད་དུ་རུང་བ་དང་། ཞག་བདུན་པ་དང་འཚོ་བའི་བར་དུ་བཅང་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན། སྨན་
ལ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། དུས་རུང་གི་སྨན། ཐུན་ཚོད་ཀྱི་སྨན། ཞག་

517

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བདུན་པའི་སྨན། ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་གྱི་སྨན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་དེའི་གང་ཡིན་པའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་
སྐབས་སུ། བུ་རམ་ལས་སྦྱར་བའི་བཏུང་བ་དེ་ཞག་བདུན་གྱི་སྨན་དུ་
བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཨ་རུ་རའི་ཁུ་བ་ལྟ་བུ་ཇི་སྲིད་
འཚོའི་བར་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པའི་སྨན་དུ་ཁས་བླངས་པ་ལ་རྒྱ་

གར་གྱི་འདུལ་འཛིན་ཁ་ཅིག མདོ་རྩ་བར། ངོ་བོ་མ་གྱུར་ན་དེ་ཡིན་

གྱི་གྱུར་ན་གང་ཚུན་ཆད་དེ་ཡིན་དགོས་པའོ།།ཞེས་གསུངས་པས། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་དེ་མི་འཐད་དེ། བུ་རམ་ལས་སྦྱར་བའི་བཏུང་བ་

དེ་ཞག་བདུན་གྱི་སྔ་རོལ་དུ་རོ་སླ་བར་མ་གྱུར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་།

རོ་སླ་བར་གྱུར་ན་གང་རོ་སླ་བར་གྱུར་པ་དེ་ཚུན་ཆད་དུ་བྱིན་གྱིས་
བརླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ཕན་ཆད་དུ་བྱིན་རླབས་མི་ཆགས་ཏེ།
དུས་ལྷག་པ་ལ་བྱིན་རླབས་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འོ་ན་
ཞག་བདུན་གྱི་སྔ་རོལ་དུ་རོ་སླ་བར་གྱུར་ངེས་པའི་བུ་རམ་ལ་སྦྱར་
བའི་བཏུང་བ་དེ་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བའི་སྨན་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

ཞག་བདུན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བའི་སྨན་མ་ཡིན་པ་གང་
ཞིག དེ་ཞག་ལྔར་ཡང་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བའི་སྨན་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་མི་འཐད་དེ། དུས་ལྷག་པ་བསྟེན་པས་བྱིན་རླབས་མི་ཆགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་གསུངས་

518

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པས། ཞག་ལྔ་ནས་རོ་སླ་བར་འགྱུར་ངེས་ཀྱི་བུ་རམ་ལ་སྦྱར་བའི་

བཏུང་བ་ཞག་བདུན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་

ཐལ། དུས་ལྷག་པ་ལ་བྱིན་རླབས་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་ག་
ཁས། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕལ་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བགྲོད་པ་མ་ཡིན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས། ཞག་ལྔ་ནས་རོ་སླ་བར་
འགྱུར་ངེས་ཀྱི་བུ་རམ་ལ་སྦྱར་བའི་བཏུང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་མངོན་ཤེས་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཞག་ལྔ་པ་ཁོ་ནར་
བྱིན་གྱིས་བརླབ་དགོས་པ་གང་ཞིག ཁྱོད་ཞག་ལྔ་ནས་རོ་སླ་བར་
འགྱུར་བར་བཅས་ལྡན་དགེ་སློང་མངོན་ཤེས་དང་མི་ལྡན་པས་ཁྱོད་
བྱིན་གྱིས་རློབ་པའི་དུས་ན་མི་ཤེས་པས་སྒྲ་བརྗོད་པའི་ཡུལ་མ་

ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ལ་གསོག་འཇོག་མི་འབྱུང་ངོ་།། ཞེས་པ་ལ། ངག་དོན་ནི། སྨན་བྱིན་གྱིས་བརླབ་པ་ལ། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། གསོག་འཇོག་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རོ་དང་སླ་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྱུར་ན་གསོག་འཇོག་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།ཞེས་པའི་དོན་ལ། རོ་སླ་བར་གྱུར་ན་གསོག་འཇོག་མི་འཐད་དེ། རྟེན་བྱིན་རླབས་ཞིག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། འདིའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག

519

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གནས་སྐབས་འགྱུར་བས་བྱིན་ལེན་ཞིང་།།དངོས་པོ་འགྱུར་བས་
གསོག་འཇོག་འབྱུང་།།ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གནས་སྐབས་འགྱུར་བས་གསོག་འཇོག་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དེས་བྱིན་ལེན་འཇིག་
པ་གང་ཞིག རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་། དངོས་པོ་འགྱུར་བས་བྱིན་ལེན་མི་འཇིག་པར་ཐལ། དེས་གསོག་འཇོག་འབྱུང་
བ་གང་ཞིག མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རང་ལན་ནི། རོ་སླ་འགྱུར་བས་བྱིན་ལེན་ཞིག་པ་བཞིན་གསོག་འཇོག་ཏུ་མ་སོང་བ་ཡིན་ཀྱང་

གསོག་འཇོག་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་བཟའ་མི་རུང་བ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་སྲིད་དང་དེའི་ཕྱེད་ནོད་པར་མི་བྱའོ།།ཞེས་
སོགས་དེ་རྗེས་བློན་པོ་ཡུལ་འཁོར་ལྗོངས།།མཛོད་དང་དཔུང་དང་མཛའ་བཤེས་ཀྱིས། ཡན་ལག་བདུན་ལྡན་རྒྱལ་སྲིད་དེ། སེམས་ཅན་བློ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན།།ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྲིད་དང་། རྒྱལ་སྲིད་ཀྱི་
ཆེད་ལྟ་བུ། དགེ་འདུན་ནམ་དགེ་སློང་ལ་ཕུལ་ན་ནོད་པར་མི་བྱ་སྟེ།
དངོས་སུ་བཀག་ཅིང་གནང་བའི་སྐབས་མེད་པའི་ཕྱིར།

520

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བྱ་བའི་ཐབས་ལས་ཀྱི་གཞི་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་བྱ་བའི་ཐབས་ལས་ཀྱི་གཞི་བསྟན་པ་ལ། སྤྱི་དོན་
དང་། གཞུང་དོན་ནོ།།དང་པོ་ལ། དགེ་འདུན་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་

དངོས་དང་། གང་ཟག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ཀྱི་མིང་ཅན་ནོ།།དང་པོ་
ལ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལས་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་འདུ་བའི་སྐབས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆག་ཆག་དང་ཕྱག་དར་བྱེད་གནས་མལ་ལ་སོགས་བཤམ་པ། གཎྜི་རྡུང་བ་དང་དྲིས་པའི་ཚིག་ལན་འདེབས་པ་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ལ།
ལས་ཆགས་པ་གཞིའི་མཚན་ཉིད། ལས་ཆགས་པ་བསམ་པའི་

མཚན་ཉིད། ལས་བརྗོད་པ་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད། ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་
བའི་མཚན་ཉིད། ལས་ཆགས་པ་དུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྔའོ།།དང་པོ་ལ། བདག་པོའི་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བློ་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་དགེ་
འདུན། རྗོད་པར་བྱེད་པའི་ལས་མཁན། བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ནོ།།དང་པོ་
ནི། དགེ་འདུན་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ནམ། ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཚང་དགོས་ཏེ། ཆོས་གསུམ་ནི་གྲངས་ཚང་བ། ཁ་སྐོང་བའི་ཆོས་དང་

521

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྡན་པ། མི་མཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དགོས་པའོ།།འོ་ན་ལས་
གང་བྱེད་པ་ལ་དགེ་འདུན་དུའི་གྲངས་ཚང་དགོས་ཤེ་ན། འདི་ལ་

བཅུ་གཅིག་ཡོད་དེ། བཞི་བཅུའི་གྲངས་ཚང་བ། ཉེར་གཉིས་ཀྱི། ཉི་
ཤུའི། བཅུ་གཉིས་ཀྱི། བཅུ་གཅིག་གི།བཅུའི། དགུའི། བརྒྱད་ཀྱི།
དྲུག་གི།ལྔའི། བཞིའི། གྲངས་ཚང་བ་དགོས་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་དབུས་སུ་དགེ་སློང་མ་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་གྱི་དབྱུང་བའི་ལས་བྱེད་པ་ལ་དགེ་སློང་ཕ་ཉི་ཤུ། དགེ་སློང་
མ་ཉི་ཤུ་སྟེ་བཞི་བཅུའི་གྲངས་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

སྟེ། ཡུལ་དབུས་སུ་བུད་མེད་བསྙེན་རྫོགས་བྱེད་པ་ལ། དགེ་སློང་ཕ་བཅུ། དགེ་སློང་མ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ཚང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་དགེ་སློང་མ་དབྱུང་བའི་ལས་བྱེད་པ་ལ། དགེ་སློང་ཕ་བཅུ་དང་། དགེ་སློང་མ་བཅུ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཡུལ་དབུས་སུ་དགེ་སློང་ཕ་སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ལ་དགེ་སློང་ཕ་ཉི་

ཤུ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་དབུས་སུ་སྔ་རོལ་
གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས། འཁོར་དང་འཁོར་མང་པོ་འཇོག་པའི་གནང་བ་

སྦྱིན་པ་རྣམས་ལ་དགེ་སློང་མ་བཅུ་གཉིས་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྔ་
རོལ་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་ནི་དགེ་སློབ་མའི་སྡོམ་པ་དང་། ཚངས་སྤྱོད་

522

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལ་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྡོམ་པའོ།།ལྔ་བ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་བུད་མེད་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ། དགེ་སློང་ཕ་ལྔ་དང་མ་དྲུག་སྟེ་
བཅུ་གཅིག་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་དབུས་སྐྱེས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ལ་དགེ་སློང་ཕ་བཅུའི་གྲངས་ཚང་
དགོས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སློང་མའི་དགག་དབྱེ་བྱེད་
པ་ལ། དགེ་སློང་ཕ་ལྔ་དང་མ་བཞི་སྟེ་དགུ་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སློང་མའི་སྤོ་མགུ་སྤྱོད་པ་ལ་དགེ་སློང་ཕ་
བཞི་དང་མ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་
གཉིས་སྦྱིན་པ་ལ་ཡང་ངོ་།།དགུ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཏུ་སྔ་རོལ་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་དང་། འཁོར་དང་འཁོར་མང་པོ་འཇོག་
པའི་གནང་བ་སྦྱིན་པ་ལ་དགེ་སློང་མ་དྲུག་ཚང་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཅུ་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སློང་གི་དགག་དབྱེ་ལ་དགེ་སློང་ལྔ་ཚང་དགོས་
པའི་ཕྱིར། འདི་དང་། བརྒྱད་དང་། དགུ་དང་། ཉི་ཤུ་དང་། བཞི་བཅུ་

ཚང་བ་དགོས་པ་ནི་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་ལས་དེ་རྣམས་
མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། ཉེར་གཉིས། བཅུ་གཉིས། བཅུ་གཅིག བཅུ།
དྲུག་གི་གྲངས་ཚང་དགོས་པ་དེ་ལས་ཉུང་ན་ལས་ཆགས་ཀྱང་བྱ་མི་

རུང་སྟེ། བྱེད་པ་པོ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བཅུ་གཅིག་པ་

གྲུབ་སྟེ། བཞི་ལས་ཉུང་ན་ལས་མི་ཆགས་ཏེ། དགེ་འདུན་དུ་མི་

523

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།གཉིས་པ་ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་དང་ལྡན་པ་ནི། ཁ་

སྐོང་གི་ཆོས་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། གཞིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་བཅུ། ཞུ་
བའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་གསུམ། རུང་མཐུན་སྦྱར་བ་གཉིས་

རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཅུ་ནི། མི་འདུག་པར་འགྲེང་བ་མ་
ཡིན་པ། གང་ལ་ལས་བྱ་བའི་ཡུལ་མིན་པ། འདུན་པ་དང་ཡོངས་
དག་ཕུལ་བ་མ་ཡིན་པ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་པ། ཕམ་པ་

འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པ་མ་ཡིན་པ། མཚམས་མེད་བྱུང་བ་མ་
ཡིན་པ། སྡིག་ལྟ་ཅན་མ་ཡིན་པ། ས་གཞན་ན་གནས་པ་མ་ཡིན་པ།
ཐ་དད་དུ་གནས་པ་མ་ཡིན་པ། འཁྲུལ་བཅས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་

སོ།།དེ་ཡང་ཐ་དད་དུ་གནས་པ་སྡིག་ལྟ་ཅན་དུ་བཤད་པ་ཡོད་ཀྱང་།
འདིར་བྱ་བ་ཆོས་མིན་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ་ལ་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་གསུམ་ནི། མཚམས་ནང་དེར་ཡོད་པ་ཡིན་པ།

སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ། མཚན་མཐུན་པ་རྣམས་སོ།།གསུམ་པ་གཉིས་ནི་ཐ་སྙད་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་
དུ་གནས་པའོ།།འདི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་འཁྲུལ་བཅས་མ་ཡིན་པ་

ཞེས་པ། བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མ་གོས་པ་ཡིན་
ལ། འདི་ཤིན་ཏུ་དཀའ་ནའང་། ལས་གང་བྱེད་པའི་སྔོན་དུ་དགེ་
འདུན་གྱི་ལྟུང་བ་བཤགས་འོས་པ་རྣམས་བཤག་བསྡམ་འོས་པ་

524

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

རྣམས་བསྡམ། བྱིན་གྱིས་བརླབ་འོས་པ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་དེ་དང་དེ་ལ་མི་སྒྲིབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདག་པར་འགྱུར་ཏེ།
བསྡམ་པར་བྱ་བས་ཀྱང་ཡིན་གྱི་བཤགས་པར་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་
གིས་ཡིན་པར་མ་ཟད་དོ།།ཞེས་དང་། དེས་ན་དགེ་སློང་རང་བཞིན་
དུ་གནས་པ་ཡིན་ན་ལས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་དུ་འོས་པའམ། ཁ་སྐོང་གི་ཆོས་

དང་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། མཆོག་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ཡིན་ན་དཀོན་མཆོག་
གཞན་ཡིན་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་མ་འདུས་པས་མི་མཐུན་པ་དང་། འདུས་པ་ཕྱིར་ལོག་གི་མི་མཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་དགོས་སོ།།དང་པོ་ནི།

ལས་བྱེད་པའི་མཚམས་ནང་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་པ། ཁ་སྐོང་དུ་འོས་
པ་ཡིན་པ། ལུས་སམ་འདུན་པ་ཕུལ་བ་གང་རུང་གིས་འདུས་པ་
ཡིན་པ། སྨྱོས་པའི་གནང་བ་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་པ། ནང་ཞེ་འཁོན་པ་དང་
བཅས་པ་མ་ཡིན་པ། མཚམས་ནང་དེ་ན་ཡོད་པར་ལས་གྲལ་ན་ཡོད་
པའི་དགེ་སློང་གང་རུང་གཅིག་ཡན་ཆད་ཀྱི་ངེས་དེ། ཡིད་གཉིས་ཟ་
བ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། ལས་གྲལ་དེར་གཏོགས་པའི་
དགེ་སློང་གཅིག་གིས་ལས་གྲལ་དེར་ད་ལན་ལས་འདི་བྱས་ཀྱང་མི་

འཆགས་ཞེས་པའམ། ལས་འདི་བྱར་མི་རུང་ཞེས་སོགས་སྨྲས་
པའོ།།དེར་མ་ཟད་སྤྱོད་ལམ་མི་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་

525

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དགོས་སོ།།གཉིས་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ལས་མཁན་ནི། དགེ་སློང་
ཆོས་བདུན་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་ལས་དེ་དང་དེ་བྱེད་པ་ལ་མཁས་པ་གུས་
པ་གཅིག་དགོས་སོ།།གསུམ་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་ལ། སེམས་ཅན་མ་
ཡིན་པ་ལ་བྱ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ནི། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་།
དེ་ལ་གསོལ་གཉིས་ཀྱི་དང་། དེ་ལ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། ཤི་བའི་ཡོ་བྱད་བྱིན་གྱིས་རློབ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མཚམས་པོ་ཆེ་གཅོད་པའི་ལས་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་
ནི། སྲ་བརྐྱང་དབྱུང་བའི་ལས་ལྟ་བུའོ།།གཉིས་པ་ནི། ཁྱིམ་པ་ལ་བྱ་
བ་དང་། རབ་བྱུང་ལ་བྱ་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། མུ་སྟེགས་
ཅན་གྱི་ཁྱིམ་པ་དགེ་བསྙེན་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་
གནས་པ་སྦྱིན་པ་དང་། ཁྱིམ་གྱི་བསླབ་པའི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པ་དང་།
གཞིག་པར་བྱེད་པའི་ལས་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཁ་སྦུབ་པའི་ལས་དང་།

སྲང་བར་བྱེད་པའི་ལས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།

བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རབ་བྱུང་ལ་བྱ་བ་དང་། བསྙེན་པར་
རྫོགས་པ་ལ་བྱའོ།།དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་ལས་

ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་། སྒོ་བའི་ལས་ཀྱིས་དང་། ཆད་པའི་ལས་ཀྱིས་
སྦྱིན་པར་བྱ་བ་སོགས་སོ།།སྦྱིན་པ་ལ་སྔོན་གྱི་སྡོམ་པ་གཉིས་དང་།

526

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་སྦྱིན་པ་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་བསྙེན་རྫོགས་
ཀྱི་རྟེན་ལ་བྱ་བ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། སྦྱིན་པའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་།
དེ་བསྐོ་བའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་ཆད་བའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་རྣམ་དག་གི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གྱི་གནང་བ་བྱིན་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི།

གསང་སྟོན་བསྐོ་བ་དང་། དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་པོ་དང་། གནས་མལ་སྟོབ་པ་པོ་བསྐོ་བ་ལ་སོགས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། ནན་ཏུར་བཅུ་
བཞིའི་ལས་ལ་སོགས་པའོ།།དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལས་ནི།

སྒོ་གྱུར་བཅུ་གཅིག་གི་ལས་ལྟ་བུའོ།།བཞི་བ་ལ། གསོ་སྦྱོང་གི་ལས་

ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་། དགག་དབྱེའི་ལས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཡོད་
དོ།།གཉིས་པ་ལས་ཆགས་པ་བསམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལ། དངོས་པོ་
གཙོ་ཆེ་བ་དང་། བསམ་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་ལས་སོ། །དང་པོ་ནི།

མཚམས་ཆེ་ཆུང་གཅོད་པའི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ། འདུ་ཤེས་
དང་། ཀུན་སློང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་གྱི་འདུ་ཤེས་
གཙོ་ཆེ་བ་དང་། གང་ཟག་གི་འདུ་ཤེས་གཙོ་ཆེ་བའོ།།དང་པོ་ནི།
ནན་ཏུར་བཅུ་བྱ་བའི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བསྙེན་རྫོགས་སྒྲུབ་
པའི་ལས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ལས་དེ་དང་དེ་བྱེད་འདོད་སྙིང་ཐག་

པ་ནས་དགོས་ཏེ། བཞད་གད་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་གང་གིས་ཀྱང་མི་

527

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འགྱུར་རོ།།ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པ་

དགོས་ཏེ། བསྟན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་བསྲུངས། ཞེས་སོགས་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་། ཞེས་སོགས་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
ཚུལ་ཁྲིམས་སྡུག་བསྔལ་སྤོང་། ཞེས་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཞེས་གསུངས། གསུམ་པ་ལས་བརྗོད་པའི་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་ནི། ལས་ཚང་བ། མ་ནོར་བ། མ་
འཁྲུགས་པ་དགོས་ལ། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ལས་ལ་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་

གསུངས་པ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱིས་བསྡོམས་སུ་བསྡུས་ཏེ། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་བའི་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་། གསོལ་བ་
དང་གཉིས་ཀྱི་ལས་བཞི་བཅུ་རྩ་བདུན། གསོལ་བཞིའི་ལས་སུམ་ཅུ་

སྟེ་བརྒྱ་དང་གཅིག་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་གང་ལས་ལས་བརྒྱ་རྩ་
གཅིག་གསུངས་ཤེ་ན། ལུང་གཏམ་གྱི་གཞི་ལས་གསུངས། གཉིས་

པ་ནི། ལས་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་པོ་དེ་ལ་ལས་མ་ནོར་བ་གཅིག་སྤྱིར་
བཏང་ལ་དགོས་ལ་ལས་ནོར་ཀྱང་ཆགས་པ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཕ་མ་ཕན་ཚུན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ལས་ནོར་ཀྱང་ཆགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།གསུམ་
པ་མ་འཁྲུགས་པ་ལ། སྤྱོད་ལམ། ཚིག གོ་རིམ་མ་འཁྲུགས་པ་ལས།

དང་པོ་ནི། ལངས་པ་དང་ལག་པ་བརྐྱང་བའི་ཕྲག་པ་གཡས་གོས་

528

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཀྱིས་ཕུར་བ། ཁ་གཏུམས་བྱས་པ། གཉིད་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ་

དགོས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། ཐ་མལ་པའི་ཚིག་གཞན་གྱིས་བར་མ་
ཆོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། ལས་གང་དང་གང་གིས་གོ་
རིམ་མ་ནོར་བ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་

མཚན་ཉིད་ལ། གང་ཟག་གང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ། ཚད་ཇི་ཙམ་
དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ། ཤེས་པ་གང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའོ།།དང་
པོ་ནི། ལས་གང་ལ་དགེ་འདུན་དུ་དགོས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལས་དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་མྱོང་ན་ལས་དེ་མི་ཆགས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་ལ་ལས་གྲལ་

ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསོལ་བ་ཚང་བར་ཐོས་པ་དགོས། གཞན་གཉིས་

ལ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསོལ་བ་དང་། མཇུག་སྡུད་ཚང་བ་ཐོས་པ་དགོས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། རྣ་བས་ཚིག་ཐོས་ཤིང་དོན་ཡིད་ཀྱིས་གོ་
བ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།ལྔ་བ་ལས་ཆགས་པའི་དུས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི།

གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་ལ་གསུམ་གཉིས་ཚང་བ་ན་དང་།
གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས་བརྗོད་པའི་ཆ་གསུམ་ཡོད་པའི་སུམ་གཉིས་

ཚང་བ་ན་དང་། གསོལ་བཞིའི་ལས་ལ་བརྗོད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཆ་

གསུམ་པའི་སུམ་གཉིས་ཚང་བ་ན་ལས་དེ་དང་དེ་ཆགས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཕལ་ཆེར་བྱས་པ་ནི་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་

529

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཏོ།།གསུམ་པ་མཇུག་ཆོག་ནི། དགེ་རྩ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྔོ་བ་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་གང་ཟག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་ཀྱི་མིང་ཅན་ནི། དྲི་བ་
དང་། ལན་བྱིན་པ་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་གཞུང་དོན་ནི། གཞིའི་

སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་། ཞུ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། ཆོ་ག་ལས་འདས་ན་ལས་མི་ཆགས་སོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན། རྒྱུར་གྱུར་བའི་ཆོ་ག་ལས་འདས་པ་སྟེ་མ་ཚང་ན་འབྲས་
བུར་གྱུར་བའི་ལས་རྣམ་དག་དང་། དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་བསྙེན་
རྫོགས་མི་འཆགས་ཏེ། རྒྱུ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཆོ་ག་རང་གང་
སྙམ་ན། འདིར་ཆོ་ག་དགེ་འདུན་ཚང་བ་དང་ལས་བརྗོད་པ་དང་ལས་
བྱེད་པ་ཉིད་དོ།།ཞེས་ཏེ་ངག་དོན། ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། ལས་རང་རང་ལ་དགོས་པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཚང་བ། ལས་རང་རང་གི་ཆོ་གའི་ཚིག་བརྗོད་པ། ལས་རང་རང་གི་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་
ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་བསྟན་
པ་དང་། ཐུན་མོང་བའོ།།དང་པོ་ནི། བརྗོད་པ་ལྷག་པ་བདག་གིས་མ་

བྱས་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་སོགས་ཏེ། ཆོ་ག་ལས་འདས་པ་སྟེ་མ་
ཚང་ན་ལས་མི་ཆགས་པ་ལྟར། ལས་ལྷག་ན་ཡང་མི་ཆགས་སམ་

སྙམ་ན། ལས་བརྗོད་པ་ལྷག་པ་དག་གིས་ནི་མི་འཆགས་པ་ཉིད་མ་
ཡིན་ཏེ། ཉམས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྒོ་

530

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་མ་བཅོས་པས་ཞེས་སོགས་སོ།།རབ་བྱུང་
བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན། བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དང་དེ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱ་དགོས་པས་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། མ་ཁྱབ་ཅེས་སྟོན་པ་ལ། སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ལ་མངགས་པ་དང་འདྲ་བས་ན།

རབ་ཏུ་སྦྱིན་དུ་གཞུག་ན་ནི་ཆོ་ག་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།ཞེས་
སོགས་ཏེ་ངག་དོན་ནི། འཕྲིན་ཆོག་གི་སྒོ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་བསྙེན་
རྫོགས་སུ་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་
དགོས་ཏེ། ཚེ་དེ་ལ་མཐོང་ལམ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ། མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་དྲུང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་རང་དབང་མེད་པའི་
བར་ཆད་དང་ལྡན་པ། དེ་ལྟར་དུ་མཁན་སློབ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པས་ཤེས་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར།

གསོ་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི།

བཞི་པ་གསོ་བ་ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་ལ། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་དང་། རྩོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ཕྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་དངོས་དང་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་བསྡུས་པ་འབྱུང་བའི་གཞི།

ས་གཞན་ན་གནས་པ་སྤྱོད་པའི་གཞི། ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་གཞི།

531

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལས་བྱེ་བའི། འཁོར་ལོ་བྱེ་བའི་གཞིའོ།།དང་པོ་ལ། རང་མི་སྤྲོ་བ་
ནན་ཏུར་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་དང་། རང་སྤྲོ་བ་མཐོལ་བཤགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞི་མ་ཞི་

བར་ཤེས་ནས་གླེང་བ་པོས་སོ་སོར་ཤེས་པར་བྱས་ཤིང་། མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པ་ལ་ནན་ཏུར་གྱི་ལས་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད།

ནན་ཏུར་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་མཚན་ཉིད་སོགས་བཤད་པ།

དེའི་དོན་ལ། ནན་ཏུར་གྱི་དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། མཚན་ཉིད། ནན་

ཏུར་སྔོན་འགྲོའི་བྱ་བ། མདོར་བསྡུས་སྦྱར་བ། ནན་ཏུར་གང་ལྟུང་
བའི་རྒྱུར་འདྲ་བ་བསྟན་པ། ནན་ཏུར་གྱི་སྒྲ་བཤད་པ། ནན་ཏུར་ཇི་
ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་རྣམས་སུ་ཡོད་ལ། དང་པོ་ལ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ།
བསྡིགས་པ་ནན་ཏུར། སྨད་པ་ནན་ཏུར། བསྐྲད་པ་ནན་ཏུར། ཕྱིར་འགྱེད་པ་ནན་ཏུར། མ་མཐོང་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ནན་ཏུར། ཕྱིར་
མི་བཅོས་པ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ནན་ཏུར། སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་པ་
གནས་ནས་དབྱུང་བ་ནན་ཏུར། འཐབ་ཀྲོལ་ལ་འབད་པ་མི་གཏོང་བ་
ལས་སོགས་པ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ནན་ཏུར། རྣམ་པར་གཏན་ལ་

532

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

འབེབས་པ་ཉེ་བར་གྱུར་བ་ན་མ་ཞི་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ནན་ཏུར།

འཐབ་ཀྲོལ་གྱི་རྒྱུ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་གནས་ནས་འབྱུང་བ་ནན་ཏུར། དགེ་སློང་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་འདྲེ་ཞིང་གནས་པ་གནས་ནས་དབྱུང་

བ་ནན་ཏུར། གསོ་སྦྱོང་བཞག་པའི་ནན་ཏུར། དགག་དབྱེ་བཞག་
པའི་ནན་ཏུར། དགེ་ཚུལ་བསྙིལ་བའི་ནན་ཏུར། ལྷུང་བཟེད་ཁ་སྦུབ་
པའི་ནན་ཏུར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས། ཆོ་གའི་སྒོ་ནས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྨད་པ་ནན་ཏུར། སྤངས་པ་ནན་ཏུར། རྣམ་དག་གི་ལས་བཞག་པའི་ནན་ཏུར་རྣམས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་
བྱ་བ་དང་། གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་རྣམས་སུ་
འདུ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱིམ་པ་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བའི་ནན་ཏུར།

རབ་བྱུང་ཁོ་ན་ལ་བྱ་བའི་ནན་ཏུར་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་ཆད་པས་བཅད་པ་ལ་མཇུག་
བཟོད་པ་གསོལ་རུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ནན་ཏུར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་

ནོ།།བཞི་བ་ཡོད་དེ། ཕྱིར་མི་འཆོས་པ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ལ་ལྟུང་བ་ཁས་ལེན་པ་དང་། སྡིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ལ་
ཟློག་པ་ལྔ་བྱེད་པ་དང་། འཐབ་ཀྲོལ་ལ་འབད་པ་ལ་སོགས་པ་གནས་

533

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ནས་དབྱུང་བ་ལ་བསྡིགས་པ་ནན་ཏུར་དུ་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་
གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཉེ་བར་གྱུར་བ་གནས་ནས་དབྱུང་བ་ལ་མངོན་སུམ་བརྒྱད་སྔོན་འགྲོའི་ཆོས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་གནས་དབྱུང་

གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་གཞམ་བསྒོ་ལ་སོགས་པའི་ཟློག་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་ཆོས་སུ་རུང་མཐུན་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་
ནི། སྡིག་པ་ནན་ཏུར་བྱས་ནས་མ་ལོག་ན་མཇུག་ཏུ་གནས་ནས་
དབྱུང་བར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། སྨད་པ་དང་བསྐྲད་པ་

ཕྱིར་འགྱེད་ནན་ཏུར་རྣམས་ལ་བཟློག་ཀྱང་མི་གཏོང་ན་མཇུག་ཏུ་
གནས་ནས་དབྱུང་བར་བྱ་བར་མདོར་བསྡུས་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཁྱིམ་པ་སུན་འབྱིན་པའི་དགེ་སློང་ལ་དགེ་འདུན་གྱི་བསྐྲད་པ་ནན་ཏུར་བྱས་པ་དེས་དགེ་འདུན་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་དེའི་ཚེ་གཞམ་བསྒོ་སོགས་ཀྱིས་བཟློག་པར་བྱ་ཞིང་

དེས་མ་བཟློག་ན་འཇུག་ཏུ་ལྷག་མ་སྐྱེད་པར་ལུང་ལས་དངོས་སུ་
གསུངས་པ་བཞིན། ཁྱིམ་པ་ལ་བརྙས་པ་བྱེད་པའི་དགེ་སློང་ལ་དགེ་
འདུན་གྱིས་ཕྱིར་འགྱེད་ནན་ཏུར་བྱས་པ་དེས་དགེ་འདུན་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་གཞམས་བསྒོ་སོགས་ཀྱིས་བཟློག་ཀྱང་མ་བཟློག་ན་མཇུག་ཏུ་ལྷག་མ་སྐྱེད་པར་རུང་མཐུན་དུ་སྦྱར་
བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེས་བསྡིགས་སྨད་ལའང་ཤེས་པར་

534

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ནི། དགེ་འདུན་གྱིས་མི་འདོད་བཞིན་

དུ་ཆད་ལས་ཀྱིས་བཅད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ནན་ཏུར་ཞེས་བརྗོད་དོ།།བརྒྱད་པ་ནན་ཏུར་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་ལ། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བྱ་
བ། ཡུལ་གང་ལ་ནན་ཏུར་བྱ་བ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་བྱ་བ།

དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་བྱ་བ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་བྱ་བ། ནན་ཏུར་བྱ་བའི་

བསླབ་བྱ། དེས་གྲོལ་བའི་རྒྱུ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ལ་མ་ཞུགས་པ་མི་འཇུག་པ་དང་། ཞུགས་ཟིན་འཕྲོ་
གཅོད་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ཆོས་
བཅུ་དང་ལྡན་པ་གཅིག་དགོས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། མཚན་ཉིད་བཞི་

ལྡན་གྱི་དགེ་འདུན་གྱིས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ནི། དབྱར་ཚུལ་གྱི་
ནང་མིན་པ་བྱ་བ་གཞན་གྱིས་ཡིད་མ་ཡེངས་པའི་དུས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་ལ། སྦྱོར། དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

དགེ་འདུན་འདུ་བའི་སྐབས་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་། ལྟུང་བ་གླེང་དྲན་བྱ་བ་དང་། གླེང་བ་པོ་རང་གི་མ་གླེང་ན་དགེ་འདུན་གྱིས་བསྐོས་
བས་གླེང་དྲན་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གསོལ་བཞིའི་

ལས་ཀྱིས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། ལས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་བརྗོད་
པ་དང་། གཞི་འདི་ཉིད་དུ་ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་གྱིས་ཤིག དགེ་འདུན་
འདི་སྙེད་གཅིག་གིས་ཁྱོད་བག་ཡངས་སུ་བྱས་སོ།།ཞེས་བརྗོད་

535

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།
པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། བསྡིགས་སྨད་བསྐྲད་པ་ཕྱིར་
འགྱེད་བཞི་བྱས་པས་ནི། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་བ་དང་།
ཁྱད་པར་བསྐྲད་པ་ནན་ཏུར་བྱས་པས་གང་ནས་བསྐྲད་པའི་གནས་

དེར་མི་གནས་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བ་དང་། གནས་དབྱུང་བདུན་དང་
བསྙིལ་བ་ནན་ཏུར་བྱས་པས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་བ་དང་ཆོས་འདིའི་རབ་བྱུང་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་རྣམས་དང་ཆོས་
དང་ཟང་ཟིང་ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་བྱ་བ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་
ཞིང་། གསོ་སྦྱོང་དགག་དབྱེ་བཞག་པས་ནི་རབ་བྱུང་རང་བཞིན་དུ་

གནས་པ་དང་གསོ་སྦྱོང་དགག་དབྱེ་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་སྤོང་
པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་ཁ་སྦུབ་པ་ལ་ནི། རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དང་
ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པ་རྣམས་སྤོང་བ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ལ། ཐུན་མོང་བའི་གྲོལ་རྒྱུ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་གྲོལ་རྒྱུ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་དང་། བཟོད་པ་གསོལ་ཟིན་པ་ནན་ཏུར་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་

ནི། གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེ་འཇོག་པར་བྱེད་པ་དེའམ། དེས་བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་དང་ལྷན་ཅིག་གསོ་དགག་གི་ལན་བྱས་པའི་

ཚེ་དེ་གཉིས་བཞག་པའི་ནན་ཏུར་ལས་གྲོལ་བ་དང་། ནན་ཏུར་སྔ་
མའི་སྟེང་དུ་ཕྱི་མ་བྱུང་ན་སྔ་མ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།།གནས་དབྱུང་

536

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བདུན་ནི་མ་གཏོགས་སོ།།དེ་ལ་ནན་ཏུར་ཕྱི་མ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དེ་དང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་སྤངས་
ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་སྤྲོ་བ་ལ་མཐོལ་བཤགས་གི་སྒོ་ནས་
ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་ནི། ལྟུང་བ་བཅབ་པར་མི་བྱའོ།།ཐ་ན་མིང་

གིས་གོ་བར་བྱ་བ་ཉིད་དོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདི་ལ་ལྟུང་

བ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་དགོས་པ། ལྟུང་བ་ཕྱིར་བཅོས་བྱེད་ཚུལ་གཉིས་

ལས། དང་པོ་ནི། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དངོས་སུ་ལྟུང་བ་དགག་པར་འགྱུར་བ་དང་། བརྒྱུད་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པའི་ཕན་

ཡོན་བཅུ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ།
བསམ་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་བཅོས་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དགག་
པར་སྒྲུབ་པའོ།།དང་པོ་ལ་བཞི་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་སྔ་མ་ལ་འགྱོད་སེམས་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སྡོམ་སེམས་དང་། ད་ལྟ་ཕྱིར་བཅོས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བསམ་པ་བརྟན་པོ་དང་ལྡན་
པ་རྣམས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ལྟུང་བ་
བཅབས་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་མཐོལ་བ་དང་། ལྟུང་བ་
བཤགས་པ་དངོས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡུལ་གང་ལ་མཐོལ་བ། མཐོལ་ཡུལ་གྱི་གྲངས། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་མཐོལ་བ། དངོས་པོ་གང་མཐོལ་བ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་མཐོལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་

537

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སློང་ཆོས་དྲུག་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་མཚམས་ཀྱི་ནང་ན་གནས་པ་གཅིག་

ལ་མཐོལ་ལོ།།དེ་ཡང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་གྱི།
ངེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་བསྙེན་དང་དགེ་ཚུལ་དང་། དགེ་སློང་མ་ལའང་མཐོལ་བས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྒོ་གྱུར་གྱི་ལྟུང་
བ་རྣམས་ནི་རང་ལ་བསྒོ་བ་མཛད་པའི་དགེ་སློང་ཐམས་ཅད་ལ་
མཐོལ། སོར་བཤགས་ཀྱི་ལྟུང་བ་རྣམས་ནི། གནས་དེར་དགེ་སློང་
ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ལ་མཐོལ། གཞན་རྣམས་ནི་རེ་རེའི་མདུན་དུ་

མཐོལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་དགེ་
སློང་གིས་མཐོལ་བ་ཡིན་ནོ།།ཆོས་བཞི་ལྡན་ནི་སྡེ་ལྔ་གང་རུང་གི་

སྡོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། གནས་ནས་མ་ཕྱུང་བའོ།།བཞི་བ་

ནི། ལྟུང་བ་ཡིན་པ། རང་གི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ། ངོ་བོ་ཤེས་
ཤིང་དྲན་པར་ནུས་པ། སྔར་མཐོལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེའོ།།ལྔ་བ་ལ། སྦྱོར་དངོས། མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མཐོལ་ཡུལ་རང་ལས་བསླབ་པ་རྒན་ན་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། ཐུགས་གཏད་པར་ཞུ་བ་དང་། ལྷམ་ཕུད་དེ་ཙོག་པུར་འདུག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ལམ་
བསྟེན་པའོ།།གཉིས་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་
བརྗོད་པ་དང་། དམིགས་བསལ་བདག་ལ་ལྟུང་བ་འདི་བྱུང་ངོ་ཞེས་

538

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།
ཐ་མལ་པའི་ཚིག་གིས་ལན་གཅིག་མཐོལ་བས་ཀྱང་ཆོག་གོ གསུམ་
པ་ནི། ཐབས་ལེགས་བྱའོ།།

བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བ་བཤགས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟུང་བ་
བཤགས་ཚུལ་དང་། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟུང་བ་བཤགས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། ཡུལ་གང་ལ་བཤགས་པ། རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་གིས་བཤགས་པ། དངོས་པོ་གང་བཤགས་བ། ཆོ་ག་
ཇི་ལྟ་བུས་བཤགས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་དགེ་སློང་
གི་མདུན་དུའོ། ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ནི། བཤགས་ཡུལ་ཐུན་མོང་བ་བདུན་གྱི་སྟེང་དུ་ལྟུང་བ་མིང་རིགས་མཐུན་པས་མ་གོས་
པའོ།།གཉིས་པ་ནི། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་
གསོ་རུང་བ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་

གནས་པ་དེས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། བཤག་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཡིན་པ།
བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ། ངོ་བོ་ཤེས་ཤིང་དྲན་པར་ནུས་
པའོ།།བཞི་བ་ལ། སྦྱོར་དངོས། མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
ཡིད་ཀྱི་བསྡམས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་བཤགས་ཡུལ་ལ་ཕྱག་

539

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

འཚལ་བ་དང་ཐུགས་གཏད་ཞུ་བ་སོགས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། མིང་
རིགས་དང་གྲངས་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་སྔགས་ཚིག་ལན་གསུམ་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། མཐོང་སྡོམ་དྲིས་ནས་ལན་
འདེབས་པ་དང་། ཐབས་ལེགས་བྱའོ།།གཉིས་པ་བསྙེན་པར་རྫོགས་
པས་ལྟུང་བ་བཤགས་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་ལྟུང་བ་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་དེ་མཐོལ་བཤགས་བྱེད། དེའི་རྗེས་སུ་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་དེ་
མཐོལ་བཤགས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟུང་བ་བཅབས་པའི་ཉེས་
པ་མ་དག་པར་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
བཅབས་ཉེས་དེ་ཡང་མཐོལ་བ་དང་བཤགས་པའི་སྒོ་ནས་དག་པར་
བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མཐོལ་བ་ལ། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ།
ཡུལ་གང་ལ། རྟེན་གང་གིས། དངོས་པོ་གང་། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་

མཐོལ་བའོ།།དང་པོ་ནི། བཅབས་ཉེས་བཤགས་པའི་རྟེན་དུ་རུང་བ་
དང་། ཁྱད་པར་ལྷག་མ་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་མཐོལ་བ་སྤོ་བ་ཆགས་
པའི་རྟེན་དུ་རུང་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུའོ།།གཉིས་པ་ནི། དགེ་སློང་
ཆོས་བདུན་ལྡན་གྱི་མདུན་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། བསྙེན་
རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། གནས་ནས་མ་ཕྱུང་བ་

དེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟུང་བ་བཅབས་པའི་

540

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཉེས་པ་ཡིན་པ། བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་དང་། ཕམ་པ་བཅབས་པའི་
ཉེས་པ་ལས་གཞན་ཡིན་པ། རང་གི་རྒྱུད་དུ་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ། ངོ་
བོ་ཤེས་ཤིང་དྲན་ནུས་པ། སྔར་མཐོལ་བ་དང་མ་འབྲེལ་བ་དེ་མཐོལ་བར་བྱའོ།།ལྔ་བ་ལ། སྦྱོར་དངོས། མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
སྔར་བཞིན། གཉིས་པ་ནི། མཐོལ་བ་མུ་བཅུ་དགུ་པོ་གང་རུང་གི་སྒོ་
ནས་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟུང་བ་གཅིག་དང་། གཉིས་དང་། གསུམ་

ནས། གྲངས་ངེས་ཀྱི་བར་བྱུང་བ་དང་། མི་ཤེས་པ་ནས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང་བ་སྟེ་བཞི་པོ་རྣམས་ལ་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་ཞག་གཅིག་དང་
ཞག་གཉིས་དང་། ཞག་མང་པོར་བཅབས་པའི་ཉེས་པའི་གྲངས་ཤེས་པ་དང་། དེ་གྲངས་མི་ཤེས་པར་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཞག་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་མཐོལ་བ་སྟེ་མུ་ལྔ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྟུང་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ལ་མུ་ལྔ་དང་། ལྟུང་བ་

མང་པོ་བྱུང་བ་ལ་མུ་ལྔ། ལྟུང་བ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང་བ་ལ་མུ་བཞི་སྟེ་བཅུ་དགུའི་སྒོ་ནས་མཐོལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ཕྱི་མ་འདི་ལ་ལྟུང་
བ་གྲངས་མི་ཤེས་པ་འབའ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ནི། མཐོང་སྡོམ་དྲི་བ་ཐབས་ལེགས་བྱའོ།།གཉིས་པ་ལྟུང་བ་བཅབས་
ཉེས་བཤགས་ཚུལ་ལ། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བཤགས་པ། ཉེས་པ་
གང་བཤགས་པ། ཡུལ་གང་ལ་བཤགས་པ། རྟེན་གང་གིས་

541

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བཤགས་པ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་བཤགས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ཉེས་པ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་དུའོ།།གཉིས་པ་ནི། ལྟུང་བ་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་
པ། བསྡམ་བྱའི་ཉེས་བྱས་དང་། ཕམ་ལྷག་བཅབས་པའི་ཉེས་པ་ལས་
གཞན་ཡིན་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་པར་ཡོད་པ། ངོ་བོ་ཤེས་
ཤིང་དྲན་ནུས་པ་དེའོ།།གསུམ་པ་ནི། དགེ་སློང་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་
མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱའོ།།བཞི་པ་ནི། སྔར་བཞིན་དགེ་སློང་
ཆོས་བཞི་ལྡན་ཅིག་དགོས་སོ།།ལྔ་བ་ལ། སྦྱོར་དངོས། མཇུག་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་བཏང་བཤགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བཤགས་ཡུལ་བསླབ་པ་རྒན་པ་དང་། དགེ་འདུན་ལོངས་ན་ཕྱག་བྱ་བ་དང་། མ་ལོངས་པའི་བསླབ་པ་གཞོན་ན་འདུད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་
ལམ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་སྤང་ལྟུང་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ་
སྤང་རྒྱུའི་དངོས་པོ་དེ་ཞག་གཅིག་གི་སྤང་འབྲལ་སྔོན་དུ་བཏང་
དགོས་ལ། དམིགས་བསལ་ལ་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྔོན་དུ་མ་
བཏང་ཀྱང་བཤགས་པས་འདག་གོ།།གཉིས་པ་ནི། སྔགས་ཚིག་
ལན་གསུམ་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མཐོལ་བ་སྔོན་དུ་སོང་
ན་བཤགས་པ་རྐྱང་བས་ཆོག མ་སོང་ན་མཐོལ་བཤགས་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱའོ། གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཞིན་ནོ།།

542

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལྟུང་བ་བཅབས་ཉེས་བཤགས་པའི་རྗེས་སུ་ལྟུང་བ་དངོས་ཀྱི་
བཤགས་ཚུལ་བསྟན་པ།

ལྟུང་བ་བཅབས་ཉེས་བཤགས་པའི་རྗེས་སུ་ལྟུང་བ་དངོས་
ཀྱིས་བཤགས་པ་ལའང་གཉིས་ཏེ། བཤགས་ཡུལ་གྱི་དགེ་འདུན་གྱི་གྲངས་དང་། ལྷག་མ་ཕམ་པ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། ཕམ་པའི་སྡེར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་ལྕི་བ་དགེ་སློང་དྲུག་
གི་མདུན་དུ་དང་། ལྷག་མའི་སྡེར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་ལྕི་བ་དགེ་
སློང་ལྔའི་མདུན་དུ་དང་། ཕམ་པའི་སྡེར་གཏོགས་པའི་སྦོམ་པོ་ཡང་
བ་དགེ་སློང་བཞིའི་མདུན་དུ་བཤགས། གཞན་རྣམས་དགེ་སློང་རེ་
རེའི་མདུན་དུ་བཤགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་གཉིས།

དང་པོ་ལྷག་མ་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་ལ། དགེ་སློང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ལྷག་མ་ཕྱིར་བཅོས་ཚུལ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་དེ་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་
ལོ།།དང་པོ་ནི། སྤོ་མགུ་དབྱུང་གསུམ་སྤྱད་མི་དགོས་པར་དགེ་སློང་གཅིག་གི་མདུན་དུ་མིང་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཤགས་པས་འདག་
པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལ་སྤོ་བའི་སྒོ་ནས་ལྷག་མའི་བཅབས་ཉེས་

543

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཕྱིར་བཅོས་བྱ་བ་དང་། ལྷག་མ་དངོས་གཞི་ཕྱིར་བཅོས་བྱ་ཚུལ་ལོ།།དེ་ཡང་སྤོ་བ་ལ་སྤོ་བ་ནོད་པ་དང་། སྤོ་བ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ལ། ཡུལ་གང་ལ། རྟེན་གང་གིས། གང་གི་དོན་དུ། ཡུན་ཇི་
སྲིད་དུ། ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུས་ནོད་པ། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལྡན་གྱི་མདུན་དུའོ།།གཉིས་པ་ནི། ཐུན་

མོང་བ་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་
པ་གཅིག་དགོས་སོ།།གསུམ་པ་ནི། ལྷག་མའི་བཅབས་ཉེས་དག་
པའི་ཕྱིར་དུའོ།།བཞི་པ་ནི། བཅབས་པའི་ཞག་གྲངས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་
སྙེད་དུའོ།།ལྔ་བ་ལ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
འདུ་བའི་སྐབས་སྒྲུབ་པ་དང་། རྒན་པའི་མཐའ་ལོགས་ནས་ཕྱག་
འཚལ་བ་དང་། ལྷམ་ཕུད་དེ་ཙོག་པུར་འདུག་པ་སོགས་སྤྱོད་ལམ་བསྟེན་པ་དང་། རང་གི་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་གདབ་པ་རྣམས་
སོ།།གཉིས་པ་ནི། གསོལ་བའི་ལས་ཀྱི་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།
གསུམ་པ་ནི། སྔར་བཞིན་ནོ།།དྲུག་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གནས་
ནས་དམན་པའི་གནས་སུ་སྤོ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།།གཉིས་པ་ལ།

ཡུལ་གང་ལ་སྤྱོད་པ། རྟེན་གང་གིགནས་གང་དུ། གང་གི་དོན་དུ།
ཡུན་ཇི་སྲིད་དུ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྤྱོད་པའོ།།དང་པོ་ནི། དགེ་འདུན་
ལོངས་པ་མཚམས་ནང་དེར་གནས་པ་ལས་ཟུར་དུ་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་

544

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ། རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། མཚན་ལྟ་བ་མཐུན་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་པ་
ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། སྤོ་བ་ནོད་པའི་གང་ཟག་དེས་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། སྤོ་བ་ནོད་པའི་གནས་དེར་སྤྱད་པར་
བྱའོ།།བཞི་བ་ནི། ལྷག་མ་བཅབ་པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་པའི་ཕྱིར་
དུའོ།།ལྔ་བ་ནི། སྤོ་བ་ནོད་པའི་ཞག་གྲངས་དེ་སྙེད་དུའོ།།དྲུག་པ་ནི།

ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤང་བ་དང་། དམན་པའི་སྤྱོད་པ་ལྔ་དང་
དུ་ལེན་པ་དང་། དུས་འདས་པ་དང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་བརྗོད་པ་དང་། འཐབ་ཀྲོལ་གྱིས་རྐྱེན་བཏང་ཞིང་བྲལ་བ་ན་བསླངས་པ་ཡིན་

ནོ།།ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་བ་ཡོད་དེ། གུས་པའི་ལས་

བདག་གིར་བྱ་བ་སྤང་བ་དང་། མཉམ་པ་དང་ལྷག་པའི་བསམ་པ་

སྤོང་བ་དང་། དགེ་སློང་བླ་མའི་གནས་ལྟ་བུ་སྤོང་བ་དང་། ཆད་ལས་
སུ་གཏོགས་པའི་བྱ་བ་སྤོང་བ་དང་། སྟོན་པའི་ཁྱད་པར་དང་ཉེ་བ་
རྣམས་སྤོང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམན་པའི་སྤྱོད་པ་ལྔ་ཡོད་དེ།
ནང་བར་གྱི་དུས་སུ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་དུས་སུ་ཇི་

ལྟར་སྒྲུབ་པ་དང་། གདུགས་ཚོད་ལ་འདུ་བའི་དུས་སུ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་
དང་། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་པ་དང་། དགོངས་ཀའི་དུས་ཇི་

ལྟར་སྒྲུབ་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

545

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྷག་མ་དངོས་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ལྷག་མ་དངོས་གཞི་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་ལ། མགུ་
བས་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་དང་། དབྱུང་བས་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ལ། མགུ་བ་ནོད་པ་དང་། མགུ་བ་སྤྱད་པ་གཉིས་ཡོད། དེ་ནི་ཕལ་

ཆེར་སྤོ་བ་དང་འདྲ་བ་ལ། དེ་ཡང་དགོས་པ་གང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་ དང་། གྲངས་ཀྱི་ཚད། སྒྲ་བཤད་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ།།སྤོ་མགུ་གཉིས་ལ་

དགོས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྤོ་བ་ནོད་པ་དང་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་ལྷག་མ་བཅབ་པའི་ཉེས་པ་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་

ལ། མགུ་བ་ནོད་པ་དང་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་ནི། དབྱུང་བ་ཆགས་པའི་

རྟེན་དུ་བྱ་བའི་ཆེད་དང་། ལྷག་མ་དངོས་གཞི་དག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་དང་། དགེ་སློང་མས་ནི་ལྕི་བའི་ཆོས་བརྒྱད་དག་པའི་ཆེད་
དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཞག་གྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སྤོ་བ་ནོད་
སྤྱོད་གཉིས་ལྷག་མ་བཅབ་པའི་ཞག་གྲངས་དེ་སྙེད་དུ་བྱ་བ་དང་
མགུ་བ་དགེ་སློང་གི་ཞག་དྲུག་དང་། དགེ་སློང་མས་ཟླ་བ་ཕྱེད་དུ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ་སྤོ་བ་

546

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

བཤད་ཟིན་ལ། མགུ་བའི་སྒྲ་དོན་ནི་ལྷག་མའི་དབྱུང་བ་ཆགས་པའི་

ཆེད་དུ་དགེ་འདུན་ཐུགས་མགུ་བར་བྱེད་པས་མགུ་བ་དང་། ལྕི་བའི་

ཆོས་བརྒྱད་ལས་འདས་པའི་ལྟུང་བ་དག་པའི་ཕྱིར་དུ་དགེ་སློང་ཕ་
མ་གཉིས་ཀའི་དགེ་འདུན་ཐུགས་མགུ་བར་བྱེད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབྱུང་བས་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་ལ། དགོས་
པ་གང་གི་ཆེད་དུ་དབྱུང་བ། ཡུལ་གང་ལ་དབྱུང་བ་ནོད་པ། རྟེན་གང་
གིས་ནོད་པ། ལྟུང་བ་གང་དག་པའི་དོན་དུ་ནོད་པ། ཆོ་ག་གང་གིས་

དབྱུང་བ། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་དག་པའི་

ཕྱིར་དུའོ།།གཉིས་པ་ནི། བཞི་བཅུའམ་ཉི་ཤུའི་གྲངས་ཚང་བའི་དགེ་
འདུན་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྡན་པ་ལ་དབྱུང་བ་ནོད་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཐུན་མོང་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་གྱི་སྟེང་དུ།
གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པ། མགུ་བ་སྤྱོད་པའི་དགེ་སློང་དེས་
ནོད་པར་བྱའོ།།བཞི་བ་ནི། ལྷག་མའི་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་ཡིན་པ་
གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ། ངོ་
བོ་ཤེས་ཤིང་དྲན་པར་ནུས་པ། བཅབ་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་ལྟུང་བ་དེ་
དག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ལྔ་བ་ལ་གསུམ་ལས། སྦྱོར་བ་ནི་སྔར་
བཞིན་ནོ།།དངོས་གཞི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བྱ་ལ། ཁྱད་པར་ནི།

གསོལ་བ་དང་བརྗོད་པ་དང་པོའི་བར་དུ་སྡིག་པ་འདག་པར་

547

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གསུངས་ཤིང་། མཇུག་གཟེངས་བསྟོད་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ཕམ་

པ་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་ལ་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བྱུང་ན་ཇི་ལྟར་བྱ་བའི་

ཚུལ། འཆབ་མེད་བྱུང་ན་ཇི་ལྟར་ཕྱིར་འཆོས་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི།

དེ་བྱུང་ན་གནས་ནས་དབྱུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་

བ་བསྐྲད་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསླབ་

པ་ནོད་ཚུལ་དང་། སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཡུལ་གང་ལས།
རྟེན་གང་གིས། ལྟུང་བ་གང་དག་པའི་དོན་དུ། ཡུན་ཇི་སྲིད་དུ། ཆོ་ག་
ཇི་ལྟ་བུས་ནོད། སྒྲ་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་
དགེ་འདུན་ལ་ནོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི། སྦྱིན་ཡུལ་ཐུན་
མོང་བའི་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། ཕམ་པ་
ཡིན་པ། བདག་གི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ། ངོ་བོ་ཤེས་ཤིང་

དྲན་པར་ནུས་པ། བཅབ་པའི་ཉེས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དེ་དག་པའི་
ཕྱིར་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ནི། ཇི་སྲིད་འཚོ་བའི་བར་དུའོ།།ལྔ་
བ་ལ། སྦྱོར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤོ་བའི་སྐབས་
བཞིན་ནོ།།གཉིས་པ་ནི་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱི་དང་། གསུམ་པ་ནི།

ལས་ཀྱི་མཇུག་སྡུད་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།དྲུག་པ་ནི།

ཕམ་པ་འཆབ་མེད་དག་པའི་དོན་དུ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་
བ་དང་། དམན་པའི་ཆོས་ལྔ་དང་དུ་བླངས་པའི་བསླབ་བྱ་ཉམས་སུ་

548

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ།།གཉིས་པ་བསླབ་པ་

སྤྱོད་པའི་ཚུལ་ལ། ཡུལ་གང་ལ། རྟེན་གང་གིས། གནས་གང་དུ།
ལྟུང་བ་གང་དག་པའི་ཕྱིར་དུ། ཡུན་ཇི་སྲིད་དུ། ཚུལ་ཇི་ལྟར་བསླབ་

པ་སྤྱོད་པ་རྣམས་སོ།།དང་པོ་ནི། མཚན་ཉིད་བཞི་ལྡན་གྱི་དགེ་
འདུན་ལ་སྤྱད་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། བསླབ་པ་ནོད་པའི་དགེ་སློང་
དེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། ཕལ་ཆེར་སྤོ་བ་སྤྱོད་པའི་གནས་

དང་འདྲའོ།།བཞི་པ་ནི། ཕམ་པ་འཆབ་མེད་དག་པའི་ཕྱིར་དུའོ།།ལྔ་
བ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ་ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་དང་། དམིགས་བསལ་

ལ་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་

ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་བའི་བསླབ་བྱིན་དགེ་སློང་མ་མཚན་གྱུར་
བའི་ཚེ་བསླབ་བྱིན་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་ནི། ཁྱད་པར་གྱིས་
སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་ཞིང་དམན་པའི་ཆོས་ལྔ་དང་དུ་བླངས་པ་སོགས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་དུས་དང་དུས་མ་ཡིན་པ་བསྡུས་པ་
འབྱུང་བའི་གཞི་བཤད་པ་ལ། འདི་ནས་དགེ་འདུན་ལྷག་མའི་བཅབ་

ཉེས་རྫོགས་པར་སྐྱེད་ཅིང་། འདི་ལ། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ།
མཐར་ཐུག་གོ དང་པོ་ལ། གང་བཅབ་པའི་དངོས་པོ། གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ།།དང་པོ་ནི། ལྷག་མ་བཅབ་པའི་ཉེས་པ་ཡིན་པ།
བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བར་ཡོད་པ། ངོ་བོ་ཤེས་ཤིང་ཐེ་ཚོམ་

549

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཟ་བ་དེ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། མཐོལ་ཡུལ་ཆོས་བདུན་ལྡན་ཡོད་པའི་
གནས་དེར་བཅབ་པའོ།།གཉིས་པ་ལ་འདུ་ཤེས་ཀུན་སློང་དང་
བཅས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་འཁྲུལ་བ་དང་། གཉིས་པ་ནི།

ཉེས་པ་དེ་བརྗོད་འདོད་མེད་པའི་བསམ་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།
གསུམ་པ་ནི། ལུས་ངག་ཏུ་གྲུབ་པ་མི་དགོས་ཀྱི་ཉེས་པ་མི་འཐོལ་བ་
ཉིད་དེ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ནི། མཚན་མོ་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བཅབ་

ཉེས་འབྱུང་བའོ།།

ས་གཞན་ན་གནས་པ་སྤྱོད་པའི་གཞི་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་ས་གཞན་ན་གནས་པ་སྤྱོད་པའི་གཞི་ལ། དབྱེ་བ།
བསྡུ་བ། མཚན་ཉིད། བསླབ་བྱ། སྒྲ་བཤད། དེ་ལས་གྲོལ་བའི་དུས་

སོ།།དང་པོ་ལ། ཆེ་ལོང་རགས་རིམ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། ཞིབ་མོ་

རྣམ་འཐག་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བའོ།།དང་པོ་ལ། སྤོ་བ་སྤྱོད་པ་གསུམ།
མགུ་བ་སྤྱོད་པ་གསུམ། སྤོ་ལྡན་གསུམ། མགུ་ལྡན་གསུམ། བསྡིགས་

པ། སྨད་པ། བསྐྲད་པ། ཕྱིར་འགྱེད་པ་བཞི། གནས་དབྱུང་བདུན།

དགེ་ཚུལ་བསྙིལ་བ། ངོ་བོ་ཉིད་འཚོལ། བསླབ་པ་བྱིན་པ་སྟེ་ཉེར་དྲུག་ཏུ་ཡོད་དོ།།གཉིས་པ་ལ། སྤོ་བ་སྤྱོད་པ། གཞི་ནས་སྤྱོད་པ།

550

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཡང་གཞི་ནས་བསླངས་ཏེ་སྤོ་བ་སྤྱོད་པ་དང་གསུམ། མགུ་བ་སྤྱོད་
པ། གཞི་ནས་མགུ་བ་སྤྱོད་པ། ཡང་གཞི་ནས་བསླངས་ཏེ་མགུ་བ་
སྤྱོད་པ་དང་གསུམ། སྤོ་བ་སྤྱད་ནས་མགུ་བ་སྤྱོད་པ་གསུམ། གཞི་

ནས་སྤོ་བ་སྤྱད་ནས་མགུ་བ་སྤྱོད་པ་གསུམ། ཡང་གཞི་ནས་

བསླངས་ཏེ་སྤོ་བ་སྤྱད་ནས་མགུ་བ་སྤྱོད་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་ལྔ། སྤོ་ལྡན་གསུམ། མགུ་ལྡན་གསུམ། སྤོ་བ་སྤྱད་ནས་མགུ་བ་དང་ལྡན་པ་
གསུམ། གཞི་ནས་སྤོ་བ་སྤྱད་ནས་མགུ་བ་དང་ལྡན་པ་གསུམ། ཡང་
གཞི་ནས་བསླངས་ཏེ་སྤོ་བ་སྤྱད་ནས་མགུ་བ་དང་ལྡན་པ་གསུམ་
བསྡིགས་པ་སོགས་བཞི། གནས་དབྱུང་བདུན། བསྙིལ་བ་ནན་ཏུར།

ངོ་བོ་ཉིད་འཚོལ་བ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་རྣམས་སྟེ་ཞེ་བཞི་ཡོད་དོ།།གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་བསྡུ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་བསྡུ་བ་དང་། ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་བསྡུ་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་
ལའང་གསུམ་ཡོད་དེ། སྤངས་པས་གཞན་ན་གནས་པ་དང་། སྨད་པས་གཞན་ན་གནས་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་པས་གཞན་ན་གནས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གནས་དབྱུང་བདུན་དང་བསྙིལ་བ་

ནན་ཏུར་རོ།།གཉིས་པ་ནི། བསྡིགས་སོགས་བཞིའོ།།གསུམ་པ་ནི།

གཞན་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ལ་ས་གཞན་ན་གནས་པ་ལ་ནན་ཏུར་བྱས་པ་དང་། མ་བྱས་པ་གཉིས་སུ་འདུ། དང་པོ་ནི། བསྡིགས་

551

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སོགས་བཞི། གནས་དབྱུང་བདུན། བསྙིལ་བ་ནན་ཏུར་རྣམས་
སོ།།གཉིས་པ་ནི། གཞན་རྣམས་སོ། གསུམ་པ་ནི། གཞན་ན་གནས་

པ་ཆེན་པོ་དང་། ཆུང་ངུ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་མཚན་
ཉིད་ནི། དམན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ལས་ཀྱི་ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་
ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤང་དགོས་རུང་དུ་གནས་པ་དེ་དེ་ཡིན་ནོ།།བཞི་

པ་ནི། ས་གཞན་ན་གནས་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་བ་དང་དམན་པའི་སྤྱོད་པ་ལྔ་དང་དུ་བླང་བར་བྱ་བ་
ཡིན། ཆུང་ངུ་རྣམས་ཀྱི་དམན་པའི་སྤྱོད་པ་ལྔ་དང་དུ་མི་ལེན་ཡང་
ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤང་བ་ལ་བསླབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།ས་
གཞན་ན་གནས་པ་ཆེན་པོ་ནི་སྤོ་བ་སྤྱོད་པ་དང་མགུ་བ་སྤྱོད་པ་བཅོ་ལྔ། ངོ་བོ་ཉིད་འཚོལ་བ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་རྣམས་སོ།།ཆུང་ངུ་ནི་སྤོ་
ལྡན་བཅོ་ལྔ་ནན་ཏུར་བཅུ་གཉིས་སོ།།ལྔ་བ་ནི། རང་བཞིན་དུ་
གནས་པའི་ས་ལས་དམན་པའི་ས་ན་གནས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་
སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ།།དྲུག་པ་ནི། དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་ན་
གཞན་ན་གནས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ། བཟོད་པ་བྱས་པས་ནན་ཏུར་ལས་གྲོལ། སྤོ་མགུ་སྤྱད་པས་སྤོ་སྤྱོད་ལས་གྲོལ། མགུ་བ་བྱིན་པས་སྤོ་ལྡན་ལས་གྲོལ། དབྱུང་བ་བྱིན་པས་མགུ་ལྡན་ལས་གྲོལ། ལྟུང་བ་གླེང་བ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་ལས་བྱས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཚོལ་བ་

552

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ལས་གྲོལ། གནས་དབྱུང་མ་གཏོགས་ནན་ཏུར་སྔོན་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་
མ་བྱས་པས་སྔོན་མ་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།།

ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་གཞི་བསྟན་པ།

བཞི་པ། ཡོངས་སུ་སྤྱོང་བའི་གཞི་ལ། ལྟུང་བ་གླེང་དྲན་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་གང་ལ་གླེང་བ། རྟེན་གང་གི་གླེང་བ།
གནས་གང་དུ་གླེང་བ། དུས་ནམ་གྱི་ཚེ་གླེང་བ། གཞི་གང་ལ་གླེང་བ།
ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་གླེང་བ། གླེང་བའི་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་དུ་སྒྲུབ་པ། དགོས་པ་
ཅིའི་ཕྱིར་དུ་གླེང་བའོ།།དང་པོ་ནི། ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ཞིག་ལ་གླེང་
བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཆོས་བརྒྱད་ནི་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་གང་རུང་གི་སྡོམ་
པ་གསོ་རུང་ཡན་ཆད་དང་ལྡན་པ་དང་། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་
གནས་པ། ལུས་ཐལ་མལ་དུ་གནས་པ། གནས་ནས་མ་ཕྱུང་བ། ཆོས་མ་ཡིན་ཕྱོགས་སུ་མ་སོང་བ། ནད་པ་མ་ཡིན་པ། དགེ་འདུན་ཐ་
དད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། གླེང་བ་པོ་དང་ཞེ་འགྲས་པ་མ་ཡིན་པ་

རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། ཆོས་དགུ་ལྡན་ཞིག་གིས་གླེང་བར་བྱ་ལ།
ཆོས་དགུ་ནི་བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པ། ལྟ་བ་
མཐུན་པ། དགེ་སློང་མས་གླེང་ན་མཚན་མཐུན་པ། ཐ་སྙད་གསུམ་

553

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

དང་ལྡན་པ། ལུས་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ། བསམ་པ་རང་བཞིན་དུ་

གནས་པ། ནད་པའམ་དེས་བསྐོས་པའི་ཕོ་ཉ་མོ་མ་ཡིན་པ། གླེང་
ཡུལ་དེ་དང་ཞེ་འགྲས་པ་མ་ཡིན་པ། བྱམས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་
ཡིན་ནོ།།གསུམ་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་ལ། མཐའ་མ་ཡིན་པར་མི་

བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་པས། དབེན་པའི་གནས་སུ་གླེང་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། དམིགས་བསལ། དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་སུ་བྱུང་བའི་ཉེས་
པ་དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་སུ་གླེང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞུ་བ་ལས།
བཙུན་པ་ཆོས་བཞིན་དུ་གང་དུ་གླེང་བར་བགྱི་ཉེ་བ་འཁོར་དགེ་
འདུན་གྱི་ནང་དུའོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། དབྱར་

ཚུལ་གྱི་ནང་མ་ཡིན་པ། བྱ་བ་གཞན་གྱིས་སེམས་ཡེངས་པའི་དུས་
སུ་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།ལྔ་བ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཆོ་ག་
དང་། འཚོ་བ་བཞི་ཉམས་པ་ཐ་མལ་པའི་ཤེས་པས་མཐོང་ཐོས་
དོགས་ཀྱི་གཞི་དང་བཅས་པ་དེ་གླེང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།དྲུག་པ་ནི།
བསམ་བྱའི་གནས་ལ་བསམ། བརྟག་བྱའི་གནས་ལ་བརྟགས། དྲན་

པ་དང་ཤེས་བཞིན་སྔོན་དུ་བཏང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་སེམས་

ཉེ་བར་བཞག་ནས་གླེང་བའི་སྐབས་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་གླེང་བར་བྱ་བ་
ཡིན་ནོ།།བདུན་པ་ལ་ཉེས་པ་གླེང་བའི་སྐབས་ཕྱེ་ཞིག་ཅེས་བརྗོད་
པའི་ཚེ་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་དང་། འབྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ།

554

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་འགའ་ཞིག་
ལ་མི་འབྱེད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། གཞམ་བསྒོ་སོགས་ཀྱིས་མ་
བཏང་ན་བཀའ་བློ་མ་བདེ་བའི་དགེ་འདུན་ལྷག་མ་སྐྱེ་བས་དེ་ཉིད་
གཞི་བསྟུད་དུ་བྱེད་ཅིང་མ་བཏང་ན་གནས་དབྱུང་བྱ་བའོ།།གཉིས་

པ་ནི། ཕྱོགས་འགའ་ལ་སྐབས་མི་འབྱེད་ན་བརྗོད་པ་དང་བཅས་
པས་ནན་ཏུར་བྱེད། དེས་མ་ཐུལ་ན་གདམས་ངག་གསོ་སྦྱོང་དགག་དབྱེ་བཞག་པར་བྱ་བ་དང་། དེས་མ་ཐུལ་ན་གནས་དབྱུང་བྱའོ།།
གཉིས་པ་སྐབས་འབྱེད་པ་ལ། མི་སྙན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྙན་པར་
བྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། ཕུར་བཅས་བྱེད། དེས་མ་ཐུལ་ན་
གདམས་ངག་འཇོག་པ་ནས་གནས་དབྱུང་བྱེད་པའི་བར་བྱེད། ཕུར་
བཅས་པ་ཡང་རྟ་དམུ་རྒོད་ཕུར་བ་དང་བཅས་པ་བཏང་བ་ན་རྟ་ཕུར་བཅས་སུ་གྲགས་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་དགེ་སློང་ལྟུང་བ་དང་བཅས་
པར་གྲགས་སུ་གཞུག་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་སྐབས་སྙན་པར་བྱེད་
ན་ལྟུང་བ་གླེང་ཞིང་གླེང་བ་ན་ལྟུང་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་ལེན་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་བརྗེད་ནས་ཁས་མི་ལེན་ན། ངོ་བོ་ཉིད་

འཚོལ་བ་སྦྱིན། ཤེས་བཞིན་དུ་ཁས་མི་ལེན་ན་མ་མཐོང་གནས་
དབྱུང་བྱ་བ་དང་། ཆང་འཐུང་བའི་ལྟུང་བ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ཁས་བླངས་
ནས་དེ་ལ་ལྟུང་བ་མི་འབྱུང་ཟེར་ནས། ལྟུང་བའི་ངོ་བོ་ཁས་མི་ལེན་ན་

555

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གཞམ་བསྒོ་སོགས་ཀྱིས་བཟློག བཟློག་ཀྱང་མ་བཏང་ན་གནས་དབྱུང་བྱ་ཞིང་། གཉིས་པ་ལྟུང་བ་ཁས་ལེན་ཡང་། ལྟུང་བ་ཕྱིར་
བཅོས་མི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལྟར་ན་གནས་དབྱུང་
བྱེད། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འཆོས་སུ་གཞུག་གོབརྒྱད་པ་ནི་ལྟུང་བ་སྔར་མ་དྲན་པ་རྣམས་དྲན་པར་བྱ་བ་དང་། དྲན་
པ་རྣམས་ཕྱིར་འཆོས་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་

རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།ལྔ་བ་དབྱེ་བ་ལ་
ཡང་། གཞི། བསམ་པ། སྦྱོར་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཡན་ལག་གོ དང་
པོ་ལ། གང་དུ་དབྱེ་བའི་གནས། གང་དག་དབྱེ་བའི་དགེ་འདུན། གང་
གི་ལས་ཐ་དད་པར་འབྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།

མཛོད་ལས། ལས་ཀྱི་དབྱེན་ནི་གླིང་གསུམ་ན།།ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་ཡིན་ནོ།།སྒྲ་མི་སྙན་ན་ལས་ཀྱི་དབྱེན་མི་འབྱུང་སྟེ། དེར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མཚམས་གཅིག་གི་ནང་ཡིན་པ་

དགོས་ཏེ། མཚམས་ཐ་དད་ལ་དེ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།

བརྒྱད་ཡན་ཆད་ཀྱི་གྲངས་ཚང་བ། ཁ་སྐོང་འོས་པ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་
ཡིན་པ་རྣམས་དགོས་སོ།།དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་བརྒྱད་དག་ཡན་

ཆད་ཀྱིས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁ་སྐོང་དུ་
མི་འོས་ན་ཚུལ་ཤིང་བྲིམ་པར་མི་ཆགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་

556

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

སྟེ། འཕགས་པའི་དགེ་འདུན་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་པ་
འཕགས་པ་ཡིན་ན་སྐྱབས་གནས་ལ་དད་པ་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་

ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆོས་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དག་གིས་འབྱེད་པ་ཡིན་

ནོ།།གཉིས་པ་ལ། འདུ་ཤེས་དང་ཀུན་སློང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
མ་འཁྲུལ་བ་གཅིག་དགོས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། ཆོས་འདུལ་བ་གཉིས་

དང་མི་ལྡན་པར་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆོས་མ་ཡིན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པར་འདོད་པ་རྒྱུན་མ་ཆད་པའོ།།གསུམ་པ་ནི།

ལས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ།།བཞི་བ་ནི། གང་ཡང་རུང་བའི་

ཕལ་ཆེར་བྱས་ཟིན་པའོ།།དྲུག་པ། འཁོར་ལོ་བྱེ་བའི་གཞི་ལ། ཁྱད་

པར་གྱི་གཞི་འཁོར་ལོའི་དོན་དང་། ཁྱད་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབྱེན་གྱི་དོན་བཤད་པའོ།།དང་པོ་ལ། གཞུང་ཆེན་མོའི་ལུགས་

དང་། བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོག་པའི་ལུགས་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས་
གཉིས་ཀས་ལུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་།
རྟོགས་པའི་ཆོས་འཁོར་མཐོང་ལམ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་འཇོག་གོགཉིས་པ་ནི། ཕལ་ཆེར་སྔར་དབྱེན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན། མ་

བཤད་པ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབྱེན་འདི་གྲུབ་ནས་

ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་སྟོན་པ་གཅིག་གི་ཞིང་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གནས་པའི་

557

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ཆོས་བྱེད་རྣམས་ལ་ལམ་ལྔ་གང་ཡང་རྒྱུད་ལ་མི་སྐྱེ་བར་ལུང་གཞི་

ལས་གསུངས་སོ།།ཡུན་ཚད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་གནས་ཞེས་
པའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་འགྲེལ་ལས་དགེ་འདུན་དབྱེ་བ་དེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་

བར་ནམ་ལངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཞག་
གཅིག་མ་ལོངས་ཙམ་དུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

རྩོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་རྩོད་པ་ཕྱིར་བཅོས་ལ། དགོས་པ། རྒྱུ། ངོ་བོ། དབྱེ་
བ། རྩོད་པ་ཞི་བྱེད། རྩོད་པ་འཁྲུལ་མའི་དོན། ཞི་བྱེད་འཁྲུལ་མའི་

དོན། རྩོད་པ་མཐར་སྐྱེལ་བའི་དོན་ནོ།།དང་པོ་ནི། རྩོད་པ་ཞི་བར་

བྱེད་པའི་ཆེད་དུའོ།།གཉིས་པ་ལ་ནང་གི་རྒྱུ་དང་། ཕྱིའི་རྒྱུའོ།།དང་
པོ་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་ནོ།།
གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ དང་། སྤོང་བ་དང་། ལྟུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ལས་ལ་མཐུན་པ་མི་བྱིན་
པའོ།།དང་པོ་ནི། འགྱེད་ཕྱིར་རྩོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན། གཉིས་པ་ནི། མི་

གདམ་ཕྱིར་རྩོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན། གསུམ་པ་ནི། ལྟུང་བའི་ཕྱིར་རྩོད་པའི་

རྒྱུ་ཡིན། བཞི་བ་ནི། བྱ་བ་ལས་ཀྱི་ཕྱིར་རྩོད་པའི་རྒྱུ་ཡིན། གསུམ་

558

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ནི། གཞན་གྱིས་མི་མཐུན་པར་སྨྲས་པའི་ཚིག་གིས་སེམས་
གཞོལ་ཞིང་འཁོན་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་འཇོག་
གོ འོ་ན། འཐབ་པ་དང་། རྩོད་པ་དང་། མཚང་འབྲུ་བ་དང་། འགྱེད་པ་སོགས་རྩོད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།།སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་རྣམས་རྩོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
དཔེར་ན། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ།།བཞི་

བ་སྔར་ལྟར་འགྱེད་ཕྱིར་རྩོད་པ་སོགས་བཞི་ཡོད་ལ། ཞིབ་མོར་ཕྱེ་
ན་བཅུ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་དེ། མི་གདམ་ཕྱིར་རྩོད་པ་ལ། རྒྱུ་དང་བཅས་
པའི་རྩོད་པ་དང་། རྒྱུ་མེད་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་ལ་
གཞི་མེད་པའི་རྩོད་པ་དང་། གཞི་གཞན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་

རྩོད་པ། ཕྱིར་བཅོས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རྩོད་པ། བསྙོན་པས་བྱས་པའི་

རྩོད་པ་བཞིར་ཡོད། ལྟུང་བའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་ལ་ལྟུང་བ་རང་གི་ངོ་བོ་

ཤེས་པའི་རྩོད་པ། མི་ཤེས་པའི་རྩོད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ།
ཕྱིར་འཕྲོ་བ་མེད་པའི་རྩོད་པ་དང་། ཕྱིར་འཕྲོ་བ་ཉི་ཚེ་བ་དང་འབྲེལ་
བའི་རྩོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་མཐའ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོད་པ་
རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྔ་བ་ལ་རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞི་བྱེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཞི་བྱེད་ངོས་གཟུང་བ་དང་། རྩོད་པ་གང་ལ་ཞི་བྱེད་དུ་
འཇུག་པ། རྩོད་པ་སོ་སོའི་ཞི་བྱེད་བཤད་པའོ།། དང་པོ་ནི། དགེ་

559

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སློང་འཆི་བཞིན་པའམ་བསླབ་པ་ཕུལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་ཚེ་
རྩོད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཞི་བྱེད་ཐམས་
ཅད་བྱ་བ་ལས་ཕྱིར་གྱི་རྩོད་པའི་ཞི་བྱེད་དུ་འཇུག་གོ །ལས་ལ་
མཐུན་པ་བྱིན་པ་ནི་དངོས་སུ་ཞི་བྱེད་དང་གཞན་རྣམས་བརྒྱུད་ནས་
ཞི་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ། འགྱེད་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་
དང་། མི་གདམ་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་། ལྟུང་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད།
བྱ་བ་ལས་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། མངོན་
སུམ་གྱི་ཞི་བྱེད། གང་མང་གི་ཞི་བྱེད་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཞི་བྱེད་
མངོན་སུམ་བརྒྱད་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་རྩོད་པ་ཇི་ལྟར་ཞི་བར་

བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ།།དང་པོ་ནི། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་མངོན་སུམ། གཟུ་
བོའི་མངོན་སུམ། དགེ་འདུན་ཞི་བོའི་མངོན་སུམ། གསལ་བའི་མངོན་སུམ། གསལ་བའི་གསལ་བའི་མངོན་སུམ། དགེ་འདུན་
གཞན་གྱི་མངོན་སུམ། སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ། གནས་བརྟན་མཐུ་དང་ལྡན་པའི་མངོན་སུམ་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ནི། དང་

པོར། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་རྩོད་པ་དེ་ཞི་བར་བྱེད།
དེས་ཞི་མ་ནུས་ན། ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་ཞིང་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་

ལོངས་སྤྱོད་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་དགེ་སློང་གཟུ་བོར་བསྐོས་
པ་ཞིག་གིས་ཞི་བར་བྱེད། དེས་ཞི་མ་ནུས་ན། དགེ་འདུན་ཞི་བོའི་

560

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

མངོན་སུམ་གྱིས་ཞི་བར་བྱེད། དེས་ཞི་མ་ནུས་ན། གཟུ་བོ་ལས་
ཡོན་ཏན་གསལ་བ་དེར་ལྷག་པའི་དགེ་སློང་བཞི་ཡན་ཆད་བསྐོས་
པས་ཞི་བར་བྱེད། དེས་ཞི་མ་ནུས་ན། གསལ་བ་དེ་ལས་ཡོན་ཏན་ཆེ་ས་གསལ་བ་ཤེས་རབ་ལྷག་པའི་དགེ་སློང་བཞི་ཡན་ཆད་བསྐོས་
ནས་ཞི་བར་བྱེད། དེས་མ་ཞི་ན་གསལ་བའི་གསལ་བ་དེས་གསལ་
བའི་དགེ་སློང་རྣམས་ལ་གཏད། དེས་དགེ་སློང་བཞི་བོ་ལ་གཏད།
དེས་རྩོད་པ་སྦེད་པར་བསྐོས་པའི་དགེ་སློང་ཞིག་ལ་གཏད། དེས་
དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་གཞན་ལ་སྔར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བརྗོད་ནས་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཕུལ་ཏེ་དེས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཞི་བར་བྱེད། དེས་
མ་ཞི་ན། རྩོད་པ་སྦེད་པ་པོ་ལ་གཏད། དེས་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པ་ལ་ཟླ་བ་
དྲུག་གི་བར་ཕུལ་ནས་དེའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཞི་བར་བྱེད། དེས་མ་
ཞི་ན་ཡང་། རྩོད་པ་སྦེད་པ་པོ་ལ་གཏད་ནས། དེས་གནས་བརྟན་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཕུལ། དེས་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་གང་མང་གི་ཞི་བར་བྱེད་
ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔ་མ་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཞི་ན། གནས་བརྟན་མཐུ་དང་

ལྡན་པ་དེས་རྩོད་པ་སྦེད་པ་པོ་ལ་གཏད། དེས་དགེ་འདུན་བཞི་བོ་ལ་གཏོད། དེས་གང་མང་བྱས་ཏེ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་
མང་བྱ་ཚུལ་ལ། གཞི་གང་ལ་བྱ་བ། རྟེན་གང་གི་བྱེད་པ། ཚུལ་ཇི་

561

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

ལྟར་དུ་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒོལ་ཕྱིར་རྒོལ་གཉིས་ཀས་དམ་དུ་བཟུང་བ། དགེ་
འདུན་བྱེ་བར་འགྱུར་བའི་དོགས་པ་དང་བཅས་པ། མངོན་སུམ་
བརྒྱད་སྔོན་དུ་སོང་བ་དེ་ལ་བྱའོ།། གཉིས་པ་ནི། དགེ་འདུན་བཞི་
བོས་བྱའོ།།གསུམ་པ་ལ། སྦྱོར་དངོས། མཇུག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་ཤིང་བྲིམ་པ་པོ་བསྐོ་བ་དང་། དེས་དགེ་འདུན་འདུ་བའི་
དོན་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་རྗེས་སུ་སྒྲུབ་པ་རྣམས་སོ།།གཉིས་པ་ལ། ཚུལ་ཤིང་བྲིམ་པ་

པོས་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོས་ཇི་ལྟར་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ནི།
བྲིམ་པ་པོས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་གཉིས་སྟེ་དྲུག་
བྱ་སྟེ། དེའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཤིང་ལག་པ་གཡས་པ་དང་ཆོས་མ་ཡིན་

གྱི་ཚུལ་ཤིང་གཡོན་དུ་བཟུང་སྟེ། སྟེང་འོག་ཕྱེ་བ་དང་མ་ཕྱེ་བའི་སྒོ་
ནས་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཤིང་ལེན་པ་གྲངས་མང་བར་འགྱུར་བའི་ཐབས་

བྱས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་གཉིས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཤིང་གི་བསྔགས་པ་

བརྗོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལེན་དགོས་པའི་གཏམ་གསར་བུའི་རྣ་ལམ་
ཐོས་པར་བྱས་ཏེ་ངག་གི་གཉིས་དང་། དགེ་འདུན་དབྱེ་བར་མ་གྱུར་བ་དང་རྩོད་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་ན་སྙམ་པ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་གཉིས་བྱ་བ་

ཡིན་ནོ།།གཉིས་པ་ལ་མི་ལེན་པ་ལྔ། ལེན་པ་དྲུག་སྟེ་ཆོས་མ་ཡིན་

562

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གྱི་ཚུལ་ཤིང་མི་ལེན་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་བྱུང་ན་མ་དྲིས་པར་མི་ལེན་
པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་དུ་འགྱུར་པའི་བསམ་པ་མི་ལེན་པ་
དང་། རྩོད་པ་ཆོས་མ་ཡིན་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་འདོད་པའི་བསམ་པས་
མི་ལེན་པ་དང་། དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཤེས་ནས་མི་ལེན་པ་སྟེ་ལྔ་དང་།
མི་ལེན་པ་ལྔ་པོ་དེ་ལས་ཟློག་པ་ལྔའི་སྟེང་དུ།།མཉམ་ན་ཉན་ཐོས་
ཆེན་པོའི་ཚུལ་ཤིང་གཅིག་ལེན་པ་དང་དྲུག་གོ གསུམ་པ་ནི། སྐྱོ་
སྔོགས་མི་བྱ་བ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ།།གཉིས་པ་རྒྱུ་གཉིས་པ་སྤོང་བ་
ལས་བྱུང་བ་མི་བསྡམས་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་ཡོད་དེ། རྒྱུ་དང་
བཅས་པའི་རྩོད་པ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཞི་བར་བྱེད། རྒྱུ་མེད་པའི་
རྩོད་པ་ནི་དག་པ་བྱིན་པས་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།།ཕྱི་མ་དེ་ལ་སྔར་
བཞིན་བཞི་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གསུམ་དུ་དྲན་པས་འདུལ་བ་བྱིན་
པས་ཞི་བར་བྱེད། ཕྱི་མ་ལ་མྱོས་པས་འདུལ་བ་བྱིན་པས་ཞི་བར་

བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟུང་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་ལ། ལྟུང་བ་རང་
གི་ངོ་བོ་ཤེས་པའི་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་། དེ་མི་ཤེས་པའི་རྩོད་པ་ཞི་

བྱེད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འཕྲོ་བ་མེད་པའི་རྩོད་པ་ནི་ལྟུང་བ་ཁས་ལེན་པས་ཞི་བར་བྱེད། ཕྱིར་འཕྲོ་བའི་ཉི་ཚེ་

བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་ཞི་བར་བྱེད། དགེ་འདུན་
མཐའ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་དེ་རྣམས་རྩ་བཀྲམ་པ་ལྟ་བུས་ཞི་བར་

563

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

བྱེད། དེའི་དོན་ནི། དགེ་འདུན་རྣམས་ཕན་ཚུན་འདུད་པས་ལྟུང་བ་གླེང་བར་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་འཚོལ་བས་ཞི་བར་བྱེད་
དོ།།བཞི་བ། བྱ་བ་ལས་ཕྱིར་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་ནི། ལས་ལ་མཐུན་པ་

སྦྱིན་པ་ནི་རྩོད་པ་པོ་དེའི་དངོས་སུ་ཞི་བྱེད་དང་། གཞན་རྣམས་
བརྒྱུད་ནས་ཞི་བྱེད་ཡིན་ནོ།།དྲུག་པ་ནི། ལྟུང་ཕྱིར་རྩོད་པ་དེ་ལ་ཕྱིར་
འཕྲོ་བ་མེད་པའི་རྩོད་པ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་
བཞིན་དུ། མི་བསྡམས་ཕྱིར་རྩོད་པ་ལ་ཡང་དེ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་
སྦྱར་རུང་བ་དང་། རྒྱུ་མེད་པའི་རྩོད་པ་ལ་གཞི་མེད་པའི་རྩོད་པ་
སོགས་བཞིའི་དབྱེ་བ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ལྟུང་ཕྱིར་
རྩོད་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྦྱར་དུ་རུང་བར་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།བདུན་པ་ནི། ཕྱིར་འཕྲོ་བ་མེད་པའི་རྩོད་པ་ལ་ལྟུང་བ་ཁས་
ལེན་པ་ཞི་བྱེད་དུ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ཕྱིར་འཕྲོ་ཉི་ཚེ་བ་

དང་བཅས་པའི་དེ་ལ་ཡང་སྦྱར་དུ་རུང་བ་དང་། ཕྱིར་འཕྲོ་ཉི་ཚེ་དང་
འབྲེལ་བའི་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཞི་བྱེད་དུ་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ཕྱིར་
འཕྲོ་མེད་པའི་དེ་ལ་ཡང་སྦྱར་དུ་རུང་བར་རྒྱུ་མཚན་མཚུངས་ཞེས་
པའི་དོན་ནོ།།བརྒྱད་པ་ནི། གནས་ནས་དབྱུང་བ་དང་ལྟུང་བ་ཕྱིར་
བཅོས་པའི་སྒོ་ནས་རྩོད་པ་མཐར་བསྐྱལ་བ་ཡིན་ནོ།།

564

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

གནས་མལ་གྱི་གཞི་བསྟན་པ།

ལྔ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་གནས་མལ་གྱི་གཞི་འཆད་པ་ལ།
གཞིའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བ་དང་། ཕྲན་ཚེགས་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་ནས་འབྱུང་བའོ།།དང་པོ་ནི། སོ་སོར་ཐར་བའི་སྡོམ་པའི་

མཆོག་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་ཕྱག་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ༌། སྤྱི་དོན་དང་། གཞུང་དོན་ལས། དང་པོ་ལ། ཕྱག་བྱ་བའི་རྣམ་གཞགགཙུག་ལག་ཁང་བརྩེགས་པའི་གནས་བརྟན་པ། ཁང་པའི་རྩིག་པར་

ཚོན་ཇི་ལྟར་དུ་བྱུག་པ། སྒོ་ཁང་དུ་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་ཆ་ལྔ་བྲི་ཚུལ། མཆོད་རྟེན་བྱ་ཚུལ་ལོ། དང་པོ་ལ། ཡུལ་གང་ལ། རྟེན་གང་གིས། ཇི་ལྟར་དུ་ཕྱག་བྱ་བའོ།།དང་པོ་ནི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་མཆོག་དང་། སྡོམ་པ་མ་ཉམས་ན་
བསླབ་པ་རྒན་པ་ལ་ཕྱག་བྱ་ལ། དམིགས་བསལ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་
དག་གིས་བསླབ་པ་རྒན་ཡང་དགེ་སློང་ཉམས་པ་ལ་ཕྱག་མི་བྱ།

མཚན་མི་མཐུན་པ་དང་། ས་གཞན་ན་གནས་པ་དང་། ཉལ་བ་དང་།

སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། འབགས་པ་ལ་མི་བྱའོ།།གཉིས་པ་ནི།

565

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

གཅེར་བུ་དང་། གོས་གཅིག་པ་དང་འབགས་པ་མ་ཡིན་པ་གཅིག་
གིས་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་གཏུགས་པའི་ཕྱག་
གམ་སྒྱིད་པ་ནས་འཁྱུད་པའི་ཕྱག་གང་རུང་བྱའོ།།གཉིས་པ་ལ།

སེམས་ཅན་མང་པོ་བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ཕྱིར་དུ་དང་། རང་
ཉིད་བསམ་གཏན་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དུའོ།།དང་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་
འདུ་བའི་སར་བརྩིག་གོ གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བོའི་རྒྱུན་ལུགས་ཉུང་བ་
དང་ཀླགས་ཅོར་ཆུང་བའི་གནས་སུ་བརྩིག་པར་བྱའོ།།གསུམ་པ་ནི།

ཟད་པར་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱེ་སླ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་བས་
བྱུག་པར་བྱའོ།།བཞི་བ་ནི། སྒོ་ཁང་དུ་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོའོ།།ཆ་ལྔར་བྱའོ།།སྟེང་དུ་ལྷ་དང་མི་རྣམས་སོ།།གླིང་བཞི་བ་དག་གོ རྫུས་
ཏེ་སྐྱེ་བའི་སེམས་ཅན་ཟོ་ཆུན་རྒྱུད་མོ་བཞིན་དུ་འཆི་འཕོ་བ་སྐྱེ་བ་
དག་ཀྱང་ངོ༌།།དབུས་སུ་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་ཕུག་

རོན་དང་སྦྲུལ་ཕག་གི་རྣམ་པར་རོ།།སྔ་མ་དེ་གཉིས་གཏི་མུག་གིས་

ཟ་བར་རོ།།ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་ཏུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡན་
ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། ཐམས་ཅད་མ་རིག་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཟུང་བར་
རོ།།ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དཀར་པོ་ཉེ་བར་སྟོན་པའོ།།འོག་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ་ཞིང་ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་
གཉིས་སོ།།དེ་སྟོན་པར་བྱེད་པར་བཞག་པར་བྱའོ།།ཞེས་གསུངས་

566

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

པ་ལྟར་བྲི་བར་བྱའོ།།ལྔ་བ་ནི། མཆོད་རྟེན་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་
གཙང་ཁང་ཅན་ཉིད་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་ཉིད་དོ།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
རོ།།ངག་དོན་ནི། དགེ་སློང་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱག་བྱ་སྟེ། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་དེ་སོ་ཐར་གྱི་སྡོམ་པ་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཕྱག་འཚལ་བའི་གནས་མུན་ཁྲོད་དུ་ཕྱག་དང་བཅས་
པའི་ཚིག་བརྗོད་པར་བྱའོ།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཆད། འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ་ནི། མི་རུང་བ་དང་མཐུན་ལ་རུང་བ་དང་
འགལ་བ་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་བསྡུའོ།།ཕྱི་མ་དང་མཐུན་སྔ་མ་
དང་འགལ་བ་ནི་རུང་བར་རོ།།ཞེས་ཏེ། ངག་དོན་ནི། དངོས་སུ་
བཀག་པ་མི་རུང་བ་དང་དགག་བྱ་མཐུན་ལ། དངོས་སུ་སྒྲུབ་གནང་དུ་གསུངས་པ་རུང་བ་དང་རྒྱུ་མཚན་འགལ་བ་ནི་རུང་བ་མ་ཡིན་

བར་བསྡུ་བར་བྱ་སྟེ་རྒྱུ་མཚན་འདྲ་བའི་ཕྱིར། རུང་བ་དང་རྒྱུ་མཚན་
མཐུན་ཞིང་སྔ་མ་བཀག་པ་དང་འགལ་བ་ནི་རུང་བར་བསྡུ་བར་བྱ་
སྟེ། རྒྱུ་མཚན་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ།།ཅེས་འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་

པོའི་ཡང་སྙིང་མདོར་བསྡུས་སྐལ་བཟང་སློབ་མའི་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་
ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་དཔལ་བཟང་པོའི་གསུང་
རྒྱུན་ལྟར་ཟིན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ་འདིས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་
པ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱེད་ནུས་པར་གྱུར་ཅིག །

567

འདུལ་བའི་སྤྱི་དོན།

སྐལ་ལྡན་སློབ་མའི་རེ་སྐོང་ལེགས་བཤད་འདིར་བརྟེན་
ནས།།གཞི་དང་རྣམ་འབྱེད་ཕྲན་ཚེགས་དང་ནི་གཞུང་དམ་
པའི།།དགོངས་དོན་ཁོང་ཆུད་ཁྲིམས་ལྡན་སྡེ་སྣོད་འཛིན་པའི་
ཚོགས།།ཉི་ལྟར་གསལ་ལ་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་ཞིང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་
རྒྱས་ཤོག །

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །

གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །
དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །

ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

568

རྗེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་

སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་
སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་
བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་
བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་
ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།